

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRKÇE SÖZLÜK VE KÂMÛS-I TÜRKÎ'DE BULUNAN DEYİMLERİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

97321

Tezi Hazırlayan: Emel ESENTÜRK

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Tarih ve No.: 27.07.2000 - 2000/7

Prof.Dr.A.Naci TOKMAK Yrd.Doç.Dr.Nesrin ALTUN Yrd.Doç.Dr.Münevver TEKCAN

(.....) (.....) (.....)

**EC. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRKÇE SÖZLÜK VE KÂMÛS-I TÜRKÎ'DE BULUNAN
DEYİMLERİN KARŞILAŞTIRILMASI**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)
Okt. Emel ESENTÜRK

Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Danışman : Yard. Doç. Dr. Nesrin ALTUN

Kocaeli 2000

ÖZET

Dilimizin deyimler açısından oldukça zengin bir dil olduğu söylenebilir.

Günlük konuşmalarımızda özellikle kestirme anlatımlarda ve örneklemelelerde deyimlere sıkça başvururuz.

Ulusumuzun zeki ve yaratıcı bireylerinin, söz yaratma gücünden doğan deyimlerimizin “hoş bir buluş” olduğunu ifade edebiliriz.

Fıkralar, masallar, efsaneler, yaşanmış olaylar, kültürel değişim ve etkileşimler deyimlerin yaratılmasına, yaygınlaşmasına ve değişmesine neden olmuştur.

Deyimler konusunda bugüne kadar birçok çalışma yapılmış, deyim sözlükleri hazırlanmıştır. Hazırlanan bu eserlerde eski ve yeni deyimler alfabetik bir sıra ile verilmiş fakat geçmişteki deyimler ile günümüzde kullanılan deyimler karşılaştırılmamıştır.

Bu çalışmada, Şemseddin Sâmî'nin Kâmûs-ı Türkî adlı sözlüğü ile Türk Dil Kurumu'nun yayınladığı Türkçe Sözlük'te yer alan deyimlerin tespiti ve karşılaştırılması yapılmıştır.

ABSTRACT

We can explain that Turkish language has idioms very much.

We use the idioms frequently while we are speaking to, especially while we are giving examples and shortcut expressions. These idioms had been created by very clever Turkish people.

Everybody know that Turkish nation is very successful on creating word.

Also, the anecdotes, stories, myths, cultural variations and their effects had created these idioms and had changed them.

There are many researches and many dictionaries interested in the idioms. The idioms had been arranged in alphabetical order in those dictionaries but these idioms had not been comprasoned with old and current idioms.

In this research, the idioms which are in the Kâmûs-ı Türkî which was prepared and published by Şemseddin Sâmî and Turkish Dictionary which was published by Institute of Turkish Language have been arranged in alphabetical order and have been comparisioned by me.

ÖNSÖZ

Dünya dilleri arasında saygın bir yeri olan Türkçe'nin deyimler açısından oldukça zengin bir dil olduğu ileri sürülebilir.

Bir ulusun kültürünü, manevi değerlerini, ulusun kendine özgü duyuş, düşünüş, hayat ve olaylara bakış açısını ortaya koyan deyimlerin, hem yazı hem de konuşma dilinde sürekli olarak kullanıldığı ifade edilebilir.

Bu noktadan hareketle, insanları zaman zaman düşündüren ve bir şeyler üreten, konuşmalara akıcılık kazandıran deyimlerin, gerçekte layık oldukları ulusun zeka düzeyi ile dil işlekliliğini gösteren bir kriter olduğu ileri sürülebilir.

Bir dilde kullanılan deyimleri, salt deyimleri tanıtmak amacıyla hazırlanan kitapların yanı sıra o dile ait sözlüklerde de bulmak ve görmek mümkündür. Türkçe Sözlük ve Kâmûs-ı Türkî'deki deyimlerin karşılaştırılması amacı ile yapılan bu çalışmanın ilk bölümlerinde deyimler ve özellikleri hakkında bilgi verilmiş; atasözü, terim, birleşik sözcük vb. kavramlar ile deyimler arasındaki farklar belirtilmiş, teorik olarak incelenen iki sözlük hakkında özet bilgiler verildikten sonra beşinci bölümde her iki sözlük taranarak toplam 11456 deyim tespit edilmiştir. Karşılaştırma sonucu ortak olan deyimler ise karşılıklı olarak gösterilmiştir.

Çalışma sırasında mümkün olduğunca hata yapmamaya özen gösterilmiş ve her deyim üzerinde titizlikle durulmuştur. Ancak gösterilen yoğun dikkat ve titizliğe rağmen yine de gözden kaçmış ya da sehven tespiti yapılmamış deyimler varsa ve gözden kaçmış yazım hatalarına rastlanırsa, söz konusu hataların hoş görülmesini umar, çalışmamda bana destek olan Tez Danışmanım Sayın Yard. Doç. Dr. Nesrin Altun ile çalışmama katkıda bulunan diğer hocalarıma, aileme ve emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunarım.

Kocaeli, 2000

Okt. Emel ESENTÜRK

KISALTMALAR

- A.g.e. Adı geçen eser
bkz. Bakınız
hkr. Hakaret yollu söylenir
hlk. Halk
mec. Mecaz
Ş.S. Şemseddin Sâmi
TDK Türk Dil Kurumu
tkz. Teklifsiz konuşmada
vb. Ve benzerleri

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	I
ABSTRACT	II
ÖNSÖZ	III
KISALTMALAR	IV
İÇİNDEKİLER	V
GİRİŞ	VIII

1. BÖLÜM

ÇALIŞMANIN AMACI, SINIRI, KAPSAMI, YÖNTEMİ VE YARARLARI

1.1. ÇALIŞMANIN AMACI	IX
1.2. ÇALIŞMANIN SINIRI VE KAPSAMI	IX
1.3. ÇALIŞMANIN YÖNTEM VE YARARLARI	X

2. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

2.1. DEYİM	XI
2.2. ATASÖZÜ	XI
2.3. TERİM	XII
2.4. DUA VE BEDDUA	XII
2.5. BİRLEŞİK SÖZCÜK	XIII
2.6. İKİLEME	XIII
2.7. ARGO	XIV

3. BÖLÜM

DEYİMLER VE ÖZELLİKLERİ

3.1 DEYİMLERİN OLUŞUMU VE KAYNAKLARI	XV
3.1 DEYİMLERİN ÖZELLİKLERİ	XVI
3.2.1. Biçim Özellikleri	XVI
3.2.2. Anlatım Özellikleri	XVII
3.3. DEYİMLERİN YAPISI	XVIII
3.4. DEYİMLERİN SINIRI	XIX
3.4.1. Deyimler ve Atasözleri	XIX
3.4.2. Deyimler ve Terimler	XX
3.4.3. Deyimler ve Dualar, Beddualar	XX
3.4.4. Deyimler ve Birleşik Sözcükler	XXI
3.4.5. Deyimler ve İkilemeler	XXI
3.4.6. Deyimler ve Argo	XXII

4. BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMADA KULLANILAN SÖZLÜKLER

4.1. TÜRKÇE SÖZLÜK	XXIII
4.2. KÂMÛS-I TÜRKÎ	XXIV
4.2.1. Şemseddin Sâmî	XXV

5. BÖLÜM

DEYİMLERİN TESPİTİ VE KARŞILAŞTIRILMASI

5.1. TÜRKÇE SÖZLÜKTEKİ DEYİMLERİN TESPİTİ	XXVII
5.2. KÂMÛS-I TÜRKÎ'DEKİ DEYİMLERİN TESPİTİ	XXVII
5.3. HER İKİ SÖZLÜKTEKİ DEYİMLERİN KARŞILAŞTIRILMASI	XXVIII
5.4. TESPİT EDİLEN VE KARŞILAŞTIRILMASI YAPILAN DEYİMLERİN ALFABETİK DİZİNİ	1
SONUÇ	423
KAYNAKLAR	426

GİRİŞ

Ulus ulus yapan önemli unsurlardan biri dildir. Dili zenginleştiren öğelerden biri de kuşkusuz deyimlerdir. İki ya da daha fazla sözcükten oluşan deyimler o dilde yer alan sözcüklere oranla daha az olmalarına rağmen günlük konuşmalarda, yazılarda ve örneklendirmelerde sıkça kullanılmaktadır.

Bir durum ve kavram bildiren, mecaz anlamı olan, öyküsü, efsanesi ve kaynağı genellikle var olan; ancak kesin hüküm, öğüt ve yol göstericilik özellikleri bulunmayan deyimlerin ifadeyi zenginleştirmek, kuvvetlendirmek ve renklendirmek için oluşturulmuş, klişe haline sokulmuş sözler olduğu ileri sürülmektedir.

Çalışmanın sınırı ve kapsamı bölümünde de belirttiğimiz gibi bu çalışmada özellikle gerek Türkçe Sözlük'te gerekse Kâmûs-ı Türkî'de yer alan deyimler tespit edilmiş ve bilimsel bir şekilde karşılaştırmaları yapılarak ortak olanları saptanmıştır.

Gerek konuşmalarımızda gerekse yazılarımızda sık sık başvurduğumuz deyimlerin tespiti ve yaklaşık yüz yıl öncesinde kullanılan deyimlerle karşılaştırılması amacıyla yapılan bu çalışmanın dilimize küçük çapta da olsa bir katkı sağlayacağı ve ileride daha geniş kapsamlı olarak yapılacak akademik araştırmalarda özellikle hazırlık aşamasında yararlı olacağı ileri sürülebilir.

I. BÖLÜM

ÇALIŞMANIN AMACI, SINIRI, KAPSAMI, YÖNTEM VE YARARLARI

1.1. ÇALIŞMANIN AMACI

Çalışmanın temel amacı, Kâmûs-ı Türkî'de bulunan deyimlerle Türkçe Sözlük'teki deyimlerin karşılaştırılmasıdır.

Bu temel amâç yanında çalışmanın diğer amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Geçmişte ve bugün kullanılan deyimlerin tanıtımını yapmak,
- Deyimlerin oluşumu, kaynakları ve özelliklerini belirlemek
- Deyimlerle, atasözü, terim vb. kavramlar arasındaki farkları belirtmektir.

1.2. ÇALIŞMANIN SINIRI VE KAPSAMI

Bu çalışma Türkçe Sözlük ile Kâmûs-ı Türkî'de bulunan deyimlerin tespit ve karşılaştırılmasıyla sınırlandırılmıştır.

Kapsam itibarı ile çalışma beş bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölüm çalışmanın metodolojik sunumuyla ilgilidir. Bu bölümde çalışmanın amacı, sınırı ve kapsamı, yöntemi ve yararları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölüm temel kavramlarla ilgilidir. Bu bağlamda deyim, atasözü, terim, dua, dilek, beddua, birleşik sözcük, ikileme ve argo kavramları hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölümde deyimler ve özellikleri incelenmiş olup deyimlerin oluşumu, kaynakları, biçimsel ve anlatım özellikleri, yapısı ve sınırı üzerinde durulmuş ve ikinci bölümde yer alan atasözü, terim vb. kavramlarla ilişkileri incelenmiştir.

Dördüncü bölümde karşılaştırmada kullanılan sözlükler ve Kâmûs-ı Türkî'nin yazarı Şemseddin Sâmî hakkında bilgi verilmiştir.

Beşinci bölümde Türkçe Sözlük ile Kâmûs-ı Türkî'de yer alan deyimler tek tek taranarak tespit edilmiş ve alfabetik bir dizinde verilmiştir. Kâmûs-ı Türkî'deki deyimler ile Türkçe Sözlük'teki deyimlerin karşılaştırılması yapılmıştır.

Konuya ilişkin olarak yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ise sonuç bölümünde verilmiş ve çalışmada yararlanılan kaynaklar çalışmanın sonuna eklenmiştir.

1.3. ÇALIşMANIN YÖNTEMİ VE YARARLARI

Bu çalışmada konunun özelliği gereği teorik bir inceleme yapılmıştır. İncelenen sözlüklerdeki deyimler bilimsel bir şekilde ele alınarak doğru okunmaya ve anlamları doğru vermeye özen gösterilmiştir.

Konuyla ilgili olan ve kaynaklar bölümünde gösterilen eserlerden de yararlanılarak, bu teorik incelemenin zenginleştirilmesi yoluna gidilmiştir.

Bu çalışmanın ulusal varlığımızın ana kaynaklarından biri olan dilimize az da olsa bir katkı sağlayacağı ve konuyla ilgili olarak yapılacak diğer akademik çatışmalara özellikle hazırlık aşamasında yararlı olacağı ileri sürülebilir.

2. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

2.1. DEYİM

"Genellikle gerçek anlamında az çok ayrı bir anlam taşıyan kalıplaşmış anlatım"¹ olarak tanımlanan deyim, bir kavramı belirtmek için bulunmuş özel bir anlatım kalıbıdır ve genel kural niteliğinde bir söz değildir.²

Bir kavramı, bir durumu, ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce³ olarak yapılan deyim tanımı ile "en az iki sözcükten kurulan, konuşmada ve yazıda anlatım gücünü artıran, anlam yönünden yer yer mantık dışına taşan bölümleri olabilen, yapısındaki kimi sözcükleri anlam değişmesine uğrayan, kalıplaşmış söz öbeklerine deyim denir"⁴ şeklindeki tanımların literatürde en çok kabul gören tanımlar olduğu söylenebilir.

2.2. ATASÖZÜ

Atasözleri hakkında yapılmış çeşitli tanımlar vardır. Bunlardan birkaçı aşağıdaki gibidir:

Atasözlerini, "atalarımızın dilinden çıkıp zamanımıza kadar gelmiş olan, uzun denemeler ve gözlemler sonucu yargılarını genel kural ya da öğüt olarak düsturlaştıran ve sözcük yerlerinin değiştirilmesi doğru olmayan ve kamuca benimsenmiş öz sözler diye tanımlayabiliriz."⁵

¹ Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük, Genişletilmiş 7.b., Ankara: TDK Yayınları, 1983, s.298.

² Ömer Asım Aksoy, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1, İstanbul : İnkılap Kitabevi, 1993 s.40.

³ A.g.e. ,s.52 .

⁴ Yusuf Çotuksöken, Deyimlerimiz, İstanbul : Varlık Yayınları, 1998, s.7.

⁵ M. Ertuğrul Saraçbaşı ve İbrahim Minnetoğlu, Örnekli ve Açıklamalı Türk Atasözleri Sözlüğü, İstanbul: Minnetoğlu Yayınları, 1978, s.8-10.

"Atasözleri, bir ulusun değer yargılarını anlatan özlü sözlerdir. Yüzyıllar boyu edinilen yaşam deneyimlerini içeren atasözleri, o ulusun düşünce, özlem, eleştiri, gözlem ve yargılarını dile getirir. Diğer deyişle atasözleri, daima iyiyi, güzeli, doğruyu yaratma sürecinde uyulacak kuralları öğütleyen yapıcı bir dünya görüşünün sözcüsüdür.

Atasözleri bir toplumun yaşam felsefesini, bir diğer deyişle, dünya görüşünü anlatan kesin yargı niteliğindeki sözlerdir.... Atasözleri bir ulusun karakterini, yani ulusal niteliklerini belirleyen en temelli öğeler durumundadır.

Özetle atasözleri, bir ulusun ortak kanı, inanış, görüş ve özelemlerinin dile getirildiği bir kamuoyu kurumudur."⁶

"Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak kısaca söylenmiş ve halka mal olmuş öğüt, darbımeseldir."⁷

Atasözleri, "atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştırıran ve kalıplaşmış biçimleri bulunan,kamuca benimsenmiş öz sözlerdir."⁸

Yukarıdaki tanımlar içinde TDK 'nın sözlüğünde yer alan atasözü tanımının, daha kısa, daha açık ve akılda kalma kolaylığı nedeniyle diğerlerine göre daha çok kabul gördüğü söylenebilir.

2.3. TERİM

Deyim ve atasözleri hakkında verdiğimiz tanımlardan sonra, terim hakkında yapılmış olan tanımlardan ikisi aşağıda belirtildiği gibidir:

Terim, "bir bilim, sanat, meslek dalıyla ya da bir konuyla ilgili özel ve belirli bir kavramı olan sözcük, ıstılah"tır.⁹ Örneğin; matematik terimi gibi.

Terim, "bilim, sanat, meslek sözüdür ya da bunlar dışında anlamı daraltılmış sözdür, bir tanımın özetidir."¹⁰ Örneğin; dolaylı tümleç, renk körlüğü gibi.

---

⁶ Çotuksöken, s.7.

⁷ TDK,s.82.

⁸ Aksoy,s.37.

⁹ TDK, s.1176.

¹⁰ Aksoy,s.51.

2.4. DUA VE BEDDUA

"Tanrı'ya yalvarma, yakarış, yakarı"¹¹ olarak tanımlanan dua, "ibadet ya da yakarma amacıyla okunan dinsel değeri olan metin"¹² şeklinde de tanımlanmaktadır.

Kısaca özetlemek gerekirse "dua, iyi dileklerin söz topluluklarıdır"¹³ Örneğin; Allah Korusun gibi.

"İlenme, ilenç"¹⁴ olarak tanımlanan beddua, gerçekte kötü dileklerin söz toplulukları olarak ifade edilebilir.¹⁵ Örneğin; gözü kör olsun, yüzü gülmesin gibi.

2.5- BİRLEŞİK SÖZCÜK

"Birden çok sözcüğün birleştirilerek tek sözcük olarak yazılmış biçimi"¹⁶ şeklinde tanımlanan birleşik sözcük, "ses düşmesi, ses türemesi, sözcük türü kayması ya da anlam kayması gibi nedenlerle aralarına ek girmeyerek kalıplaşmış iki ya da daha çok sözcükten oluşan sözcük"¹⁷ olarak da tanımlanmaktadır. Örneğin; cumartesi ve aslanagzı gibi.

Birleşik sözcük hakkında özet bir tanım vermek gerekirse: "Kelime birleştirilmesi yoluyla kurulan sözlere birleşik kelime adı verilir, birleşik kelimeler söz varlığımızda geniş bir yer tutar"¹⁸ şeklindeki tanımı verebiliriz.

2.6. İKİLEME

İkileme, "anlamı güçlendirmek için, aynı sözcüğün yinelenmesi, anlamları birbirine yakın, karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran sözcüklerin yan yana kullanılması"¹⁹ şeklinde tanımlanmaktadır. Örneğin : Yavaş yavaş, ileri geri gibi.

---

¹¹ TDK,s.334.

¹² A.g.e.,s.334.

¹³ Aksoy,s.516.

¹⁴ TDK,s.134.

¹⁵ Aksoy,s.516.

¹⁶ A.g.e.,s.49,509.

¹⁷ TDK,s.165.

¹⁸ Türk Dil Kurumu İmla Kılavuzu, Ankara:Türk Dil Kurumu Yayınları,1996,s.29.

¹⁹ TDK. Türkçe Sözlük,s.568

2.7. ARGO

"Kullanılan ortak dilden ayrı olarak, aynı meslek ya da topluluktaki insanların kullandığı özel dil ya da sözcük dağarcığı"²⁰ olarak tanımlanan argonun mecazi anlamı ise "serserilerin, külhanbeylerin kullandığı söz ya da deyim"²¹ olarak gösterilmektedir.

Argo," farklı anlaşma biçimi sağlamak üzere aynı meslek veya topluluktaki insanların ortak dildeki kelimelere özel anlamlar vermek,bazı kelimelerde değişiklik yapmak,dilin lehçelerinden,eskimiş unsurlarından ve yabancı kökenli şekillerinden de yararlanmak suretiyle oluşturdukları herkesçe anlaşılmayan kelime ve deyimlerden oluşan,gereğinde mecazlı anlamlara da yer veren özel dil veya söz dağarcığı ya da külhanbeylerin ve tulumbacıların kullandıkları,özel anlamlı kelime ve deyimlerin yer aldığı kaba dil"²² şeklinde de tanımlanmaktadır.

---

²⁰ A.g.e., s.67.

²¹ A.g.e.,s.67.

²² Zeynep Korkmaz Gramer Terimleri Sözlüğü Ankara:Türk Dil Kurumu Yayınları,1992,s.13.

3. BÖLÜM

DEYİMLERİN OLUŞUMU, KAYNAKLARI VE ÖZELLİKLERİ

3.1. DEYİMLERİN OLUŞUMU

“Çekici bir anlatımı olan, çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış kelime toplulukları”²³ olarak tanımlanan deyimlerimiz, atalarımızdan kalan en değerli armağanlardır,²⁴ “Deyimler de başlangıçta bir kişinin yaratıdır, anlamsal ya da dilsel özellikleri yüzünden beğenildiği, kullanıldığı ortam ve bağlamlarda sözü çarpıcı olarak belirttiği için halkça benimsenmiş, tutulmuş; konuşma ve yazıda yinelene yinelene günümüze değin gelebilmiştir. Yeni durumlar, yeni koşullar, Türkçe'nin kullanım özelliklerini kuyumcu ustalığı ile işlemlerini bilen sanatçıların dile özel tasarrufları, hemen her dönemde dile yeni deyimlerin katılmasını sağlamıştır. Bunun yanı sıra kimi deyimler ancak sınırlan belirli bir bölgede kullanım olanağına kavuşmuş; kimi deyimler kullanımdan düşerek dilin genel çevriminden çıkmıştır.

Deyimler de atasözleri gibi kamunun malıdır, yani yaratıcıları bugün belli değildir. Gerçekten de bilinmesi pek büyük bir anlam taşımamaktadır. Deyim niteliği taşıyan bir söz öbeğinin anlamsal yükü, hangi ortam ve durumlarda kullanılacağına belirginlik kazanması ve dilsel beğeniye yatkınlığı, yaygınlığı, kullanılabilirliğini sağlayabiliyorsa, deyimleşmemesi için hiçbir neden yoktur.”²⁵

3.2. DEYİMLERİN KAYNAKLARI

"Bugün Türkçe'de kullanılan bütün deyimlerin kaynaklarını saptamak olanaksız görünmektedir. Bununla birlikte kimi araştırmacılar eski kaynakları tarayarak bugün

---

²³ Ayhan (Edizkun) Türkhan, Konuşan Deyimler ve Atasözleri, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1983, s. 5-6

²⁴ Çotuksöken, s.7.

²⁵ Çotuksöken, s.7-8.

deyim durumuna geçebilen sözcük öbeklerinin hangi olaylardan kaynaklandıklarını saptamışlar ve konularda kitaplar hazırlamışlardır.

Deyimleri inceleyen kitaplara göre deyimler çeşitli kaynaklardan gelmektedir. Bunların başında da Nasrettin Hoca ve Bektaşî fıkraları yer almaktadır. Bunlardan başka kimi masallar, efsaneler tarihsel olaylar, halk arasında yaşanan olaylar, kültürel etkileşim içinde bulunan ülkelerle ilgili kimi durumlar vb. deyimlerin yaratılıp yaygınlaşması konusunda sağlam ipuçları vermektedir. Bu arada kimi deyimlerin de kültür etkileşimi sonucu, yaşantı biçimi öykünmesi ya da çeviri etkinliği sırasında Türkçe'ye girdiğini de unutmamak gerekiyor.”²⁶ Örneğin; Allah bağışlasın, el sıkmak gibi.

3.2. DEYİMLERİN ÖZELLİKLERİ

Deyimlerde de hem biçim, hem kavram özellikleri bulunmaktadır. Biçim özelliklerinden kimisi atasözleriyle deyimler arasında ortaktır. Kavram özelliklerinde böyle bir ortaklık yoktur.²⁷

3.2.1. Biçim Özellikleri

“Türkçe’de deyimler, -bize göre- en az iki en çok on dört sözcükten kurulmuştur: **Acı çekmek – iki şilte bir yastık onu da terkiye astık – çalı idi, çırpı idi, evim idi ya, ayı idi uyu idi erim (kocam) idi ya...** gibi.

Deyimlerin biçimsel özellikleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

1. Birleşik fiil kuruluşunda olan deyimler : **Boynuz takmak – metelik vermemek – ses vermemek...** gibi.
2. Çekimlenebilen bir fiil ile ona bağlı tümleçlerden tümleç öbeklerinden) kurulu olan deyimler: **Aba altından değnek göstermek – can kulağıyla dinlemek – cır cır etmek...** gibi
3. Cümle kuruluşunda olan deyimler: **Adı çıkmış sekize inmez dokuza – buyurun cenaze namazına – yorgan gitti kavga bitti...** gibi.

²⁶ Çotuksöken,s.8.

²⁷ Aksoy,s.38.

4. İkileme türünde olan deyimler : **Açık saçık - bile bile - bugüne bugün...** gibi.
5. Sıfat tamlaması biçiminde olan deyimler : **Acemi çaylak - canlı cenaze - soğuk duş...** gibi.
6. Ad tamlaması biçiminde olan deyimler : **Adam evladı - çömlek hesabı - el kapısı...** gibi.
7. İlgeçlerle kurulu olan deyimler gibi. **Açık alınla - bacak kadar - Allah için...** gibi.
8. Cümle başında özel bir anlam yüküyle kalıplaşmış olarak kullanılan deyimler: **Gel gelelim - ne diye - nerde kaldı ki...** gibi.²⁸

3.3.2. Anlatım Özellikleri

"Deyimlerde biçimce kalıplaşmanın yanı sıra anlamca kalıplaşma da görülmektedir. Bu kalıplaşma da çeşitli anlatım biçimleri göstermektedir.

1. **Dolaylı anlatım** : Dolaylı anlatım özelliği gösteren deyimlerde deyim içindeki bütün sözcükler temel anlamlarını yitirip yepyeni bir anlam oluşturmuşlardır : **Borusu ötmek, dizini dövmek, köküne kibrit suyu dökmek...** gibi.

2. **Yarı-dolaylı anlatım** : Bu tür deyimlerde, deymi oluşturan sözcüklerden ancak bir ikisinde anlam değişmesi olmuştur : **Acı çekmek, çilingir sofrası, çimdik atmak**, deyimlerinden **acı, sofrası, çimdik** sözcükleri temel anlamlarıyla kullanılmıştır.

3. **Dolaysız anlatım** : Bu tür deyimlerde deyim içindeki sözcüklerin anlamlarında bir değişme görülmez : **Çoğu gitti, Allah bağışlasın, para tutmak...** gibi.

4. **Benzetmeli anlatım** : "gibi, kadar" ilgeçleriyle kurulan deyimlerin çekimli bir fiille ya da adla yeni bir anlam kazanmak üzere birleştiklerinde benzetmeli bir anlatım oluşturduklarını görürüz : **Arı kovanı gibi işlemek, dolap beygiri gibi dönüp durmak, tavşan boku gibi ne kokar ne bulaşır...**gibi.

5. **Karşılaştırmalı anlatım** : Kimi deyimlerde bir kavram, olay, durum, bir kimsenin niteliği vb. karşılaştırma yoluyla anlatılmaktadır : **Ayrılanı yok içmeye atla**

---

²⁸ Çotuksöken, s.11, bkz. Aksoy, s.38-40.

gider sıçmaya;, eleğim var sacım var komşuya ne borcum var; gelirse hane boş gelmezse daha hoş...gibi.

6. Öykülemeli anlatım : Kimi deyimlerde belli bir kavram, durum küçük bir öykü biçiminde anlatılmıştır : **Bizim tavuk bir yumurta yumurtlar yedi mahalle duyar, elin kısrağı küheylan doğurur, ses çıkmaz; maymun yoğurdu yemiş, artığını ayının yüzüne sürmüş...gibi.**

7. Sorulu-yanıtlı anlatım : Bu tür deyimlerde soru-yanıt düzeni içinde bir kavramın, durumun anlatılmak istendiği dikkati çeker : **-Adın ne ? -Mülayim Ağa. - Sert olan ne halt edersin?.. gibi.**²⁹

3.3. DEYİMLERİN YAPISI

Sözcük öbeği durumunda olan deyimlerin, sınıflandırmayacak kadar çok değişik biçimlerde oluştuğu ileri sürülmektedir.³⁰ İki sözcüklü olanlardan bazıları, yapıları yönünden aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir:³¹

- a) Öğeleri ekli ya da eksiz ad tamlaması biçiminde olanlar vardır :**Anasının gözü,kaçın kurası,günün birinde...gibi.**
- b) Öğeleri ekli ya da eksiz sıfat tamlaması biçiminde olanlar vardır :**İki büklüm, orta halli, çöpten çelesi...gibi.**
- c) Tamlanan + ad yapısında olanlar vardır :**Kanı pahasına,günü gününe,günü birliğine...gibi.**
- d) Tamlanan +önad yapısında olanlar vardır :**Kulağı delik,canı tez,yüzü gülmez...gibi.**
- e) Ekli ya da eksiz ad+önad yapısında olanlar vardır :**Et kafalı,arada bir,ayağına çabuk...gibi.**
- f) Biri ya da her ikisi ekli iki addan oluşanlar vardır :**Art arda, karşı karşıya, devede kulak...gibi.**
- g) Biri ya da her ikisi ekli iki sıfattan oluşanlar vardır :**Üst üste, birdenbire, inceden inceye...gibi.**

²⁹ Çotuksöken,s.11-12.

³⁰ Aksoy,s.43.

³¹ A.g.e,s.43-44.

h) İki eylemden oluşanlar vardır : **Oldum bittim, oldu olacak, veryansın etmek...** gibi.

İkiden çok ögesi bulunan ve yukarıdaki sınıflar içine girmeyen değişik yapıda deyimlerin de olduğu ifade edilebilir. Örneğin; **hiç olmazsa, o gün bugün, kız ağlama kız...**gibi.

3.4. DEYİMLERİN SINIRI

“Deyimlerin çeşit çeşit olduğu söylenebilir. Kimi çeşitlere deyim demeyip ayrı adlar vermeyi uygun görenler de bulunmaktadır. Hangi çeşitten olursa olsun deyim ile ona benzeyen kalıplaşmış, sıradan bir söz kimileyin birbirlerine o denli yaklaşmaktadırlar ki, bunları deyim mi yoksa öteki kalıplaşmış söz mü saymak gerektiği kolayca söylenemez ve deyimlerle bileşik sözcükler, deyimlerle atasözleri, deyimlerle terimler, deyimlerle dua ve beddualar... birbirlerine karıştırılır. Bununla birlikte, ayırıcı nitelikleri çok belirgin olan söz çeşitlerinin sınırları, hemen hemen kesinlikle çizilebilir.”³²

Çalışmanın bundan sonraki kısmında deyimlerle karıştırılabilecek söz türleri ayrı ayrı ele alınarak sınırları belirtilmeye çalışılacaktır.

3.4.1. Deyimler ve Atasözleri

“Deyimler ile atasözlerini birbirinden ayırmak genellikle kolaydır. Deyimler, anlamsal-kavramsal bütünlüğü olan söz öbekleridir. Atasözleri ise yargısal bütünlüğü olan anlatım birimidir.

Atasözleri uzun gözlem ve deneyimler sonucu bir olayı açıklar, bir duruma açıklık getirir, birtakım olaylardan ders çıkarılması gerektiğini vurgular, bir ahlaksal öğüt verir, kimi gelenek, inanış ve töreleri belirtir. Deyimlerin bu tür bir özelliği yoktur.

Atasözlerinde yargı cümle örgüsü içinde bütünlenir : **Acele işe şeytan karışır - Çok gezen çok bilir - Ölme eşeğim ölme (yaza yonca bitecek)...** gibi. Deyimlerin çoğu mastar biçimindedir; ad tamlaması, sıfat tamlaması, ikileme...kuruluşunda olan deyimler de vardır.

---

³² Aksoy, s.509.

Atasözlerinin sözdiziminde herhangi bir değişiklik yapılamaz; çünkü biçim yönünden kalıplaşmıştır. Ancak deyimlerde (biçimce de kalıplaşmış olanlar dışında), kimi sözcükler ad durum eklerini, kip ve kişi eklerini, olumsuzluk eklerini, kimi yapım işlevli ekleri alabilmektedir: “Abayı yaktı - açtım ağzımı, yumdum gözümü” kısır döngülü...gibi.”³³

3.4.2. DEYİMLER VE TERİMLER

"Deyim ile terimi ayırt etmek gerekir. Deyim, genel dilin malı olan sözdür, terim ise ya bilim, sanat, meslek sözüdür ya da bunlar dışında anlamı daraltılmış sözdür ve bir tanımın özetidir. Örneğin; **içgüdü, biçerdöver, gündönümü...**gibi. Bu örneklerde terimler, birleşik sözcük olarak kurulmuştur. Yani bunlar biçim ve yapı bakımından birleşik sözcük, kavram ve görev bakımından terimlerdir. Sözcük öbeği biçimindeki deyimlerden böylece ayrılırlar. Terimlerin tek sözcük olanları da vardır. Örneğin; **ayak** sözcüğü dar anlamıyla edebiyat ve coğrafya terimidir. Oysa tek sözcüklü deyim olmaz. Buna karşılık cümle halinde deyim vardır ama terim yoktur.”³⁴ "Bileşik sözcük durumunda olan terimler, doğal olarak deyimlerle karışmazlar. Ancak iki veya daha çok sözcükten oluşan ve bitişik yazılmayan terimler, kuruluş yönünden deyimlere benzerler. Bunları kavram ve görevlerine bakarak deyimlerden ayırt etmek güç değildir. Örneğin; **doğru orantılı (matematik), renk körlüğü (hekimlik), eşkenarüçgen (geometri)...**gibi. Kimi terimler, ortak dilde de sık sık kullanıldıklarından deyimleşmektedirler. Bunlar, terimlerle deyimler arasındaki sınır üzerindedirler.”³⁵

3.4.3. Deyimler ve Dualar, Beddualar

"Dualar ve beddualar, iyi ve kötü dileklerin, deyimler ise ayırım gözetmeksizin herhangi bir kavramın kalıplaşmış söz topluluklarıdır. Deyimin konuları sınırlı olmadığından dua ve beddua konuları da deyim konuları arasına girer. Bu duruma göre eğer bir dua ya da beddua oluşturan söz topluluğu onun deyim sayılmasına elverişli bir

---

³³ Çotuksöken,s.9-10.

³⁴ Aksoy,s.51.

³⁵ A.g.e.,s.514-515.

anlatım özgünlüğü, güzelliği ve çekiciliği taşıyorsa o dua ve beddua konu bakımından özel adını taşımakla birlikte deyim de olur. Örneğin; **darısı başına, yaşı benzemesin...** gibi. ³⁶

3.4.4. Deyimler ve Birleşik Sözcükler

"Deyimlerle birleşik sözcükler birbirlerine çok benzerler. Bunlar, aşağıdaki özellikler göz önünde bulundurularak ayırt edilebilir:

- Bileşik sözcüğü meydana getiren sözcükler, aralarına çekim ve yapım eki giremeyecek kadar kaynaşmışlardır. Başlıca üç yolla kurulurlar: 1) Anlam kayması (hanımeli, akbaba...gibi) 2) Ses kaynaşması ve düşmesi (cumartesi, kahvaltı... gibi) 3) Sözcük çeşidi kayması (vurdumduymaz, veryansın...gibi). Bileşik sözcük, tek sözcük durumundadır. Bitişik yazılır, isim soyundandır. Yani isim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem gibi kullanılır: **Vurdumduymazın biri, balıksırtı desen...**gibi.
- Deyimi meydana getiren sözcükler ise aralarına çekim eki almayacak kadar kaynaşmış değildirler. Bu sözcüklerin kimisi isim ve fiil çekimlerine girmiştir. **Eli açık, baldırı çıplak...**gibi iyelik ekiyle kurulan; **göz koymak, baş koymak...**gibi fiilleri çekimlenebilen söz kümeleri deyimler arasına girer ve sözcükleri ayrı ayrı yazılır. ³⁷

3.4.5. Deyimler ve İkilemeler

İkilemeleri, deyimlerin bir dalı saymak yerinde olur. Ancak aynı sözcüğün yenilenmesiyle kurulan ya da kuruluşlarındaki özellik, bir dil kuralı uygulaması olan ikilemeleri deyim saymamak gerektiği ileri sürülmektedir. ³⁸ Örneğin; **tak tak, tıkr tıkr...**gibi

³⁶ A.g.e.,s.516.

³⁷ A.g.e.,s.49-50.

³⁸ A.g.e.,s.49.

3.4.6. Deyimler ve Argo

Argo sözcüklerine sadece argo demek gerektiği ileri sürülürken deyim niteliğindeki argo sözcük öbeklerine ise "argo deyim" adını vermenin uygun olacağı ifade edilmektedir.³⁹ örneğin; **piston, moruk, çakmak...** argodur. **Dalga geçmek (aklı başka yerde olmak), maytaba almak (alay etmek)...** gibi sözcük öbekleri argo deyimdir.⁴⁰

---

³⁹ A.g.e.,s.51-52.

⁴⁰ A.g.e.,s.52.

4. BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMADA KULLANILAN SÖZLÜKLER

4.1.TÜRKÇE SÖZLÜK

Yapılan bu çalışmada kullanılan Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu tarafından 1983 yılında yayınlanmış olan genişletilmiş 7. baskıdır. İki ciltten oluşan sözlük, 1354 sayfadır.

Sözlüğün hazırlanmasında yüzlerce kitap, dergi ve gazete taranarak elde edilen verilerin değerlendirildiği ve daha önceki baskılardaki eksikliklerin giderildiği sözlüğün önsözünde belirtilmektedir. Sözlükte, sözcük ve deyimlerin açıklanmasında Türk yazarlarından örnek cümlelerin verildiği görülmektedir.

Sözlükler, alfabetik bir sıralamayla verilmiştir. Sözcük türleri açısından, sözcüğün dilbilgisindeki yeri a(ad); s(sıfat), ad(adıl), b(belirteç)... biçiminde gösterilmiştir. Ayrıca sözcüklerin hangi dilden oldukları da kısaltmalarla verilmiştir. örneğin; **Ar(Arapça), Far(Farsça), İng(İngilizce)**...gibi.

Sözlükte sözcüklerin türlü anlamları gösterildikten sonra deyim ve terimlere geçilmiş, deyimler ve terimler hangi sözcükle başlıyorsa o sözcüğe alınmış, taşıdıkları eklere göre alfabetik sıralamaya konulmuştur. Özel adlarla başlayan deyimler, özel addan sonra gelen sözcüklerde gösterilmiştir.

Çalışma konumuz Türkçe Sözlük'teki ve Kâmûs-ı Türkî'deki deyimlerin tespiti ve karşılaştırılması olduğundan Türkçe Sözlük'te § işareti ile verilen deyimler, terimler ve atasözleri titizlikle incelenerek atasözleri ve terimler elimine edilmiştir. Tespit edilen deyimler, çalışmamızın beşinci bölümünde Türkçe Sözlük başlığı altında alfabetik bir sırayla verilmiştir. Daha sonra karşılaştırma yapılarak ortak deyimlerin tespitine gidilmiştir.

4.2. KÂMÛS-I TÜRKÎ

"Türkçe Sözlük'te bulunan deyimlerle Kâmûs-ı Türkî'de bulunan deyimlerin karşılaştırılması" konulu bu çalışmada Kâmûs-ı Türkî'nin İstanbul'da 1989 yılında Enderun Kitabevi tarafından yayımlanmış olan nüshası kullanılmıştır.

Kâmûs-ı Türkî, taşıdığı addan başlayıp Türkiye Türkçesi'nin Türk Dili'nin tarihi ve coğrafi yayılışı içindeki umumi yeriyile tespit eden önsözü içerik ve düzenlemesine kadar esere hakim olan yeni zihniyeti ile Türk lügatçiliğinde (Türkçe sözlük hazırlamada) bir merhale teşkil etmiştir. Üç dilden oluşan bir lisan addolunarak, Türkçe'ye Osmanlıca denilen bir devirde, bu ifadeyi yanlış olarak gösteren ve reddeden Şemseddin Sâmî "Türk" ismini çekinmeden eserine koymuş ve dilimize özgü bir sözlüğe, içinde ne kadar yabancı kelime bulunursa bulunsun, başka bir isim verilemeyeceğini ifade etmiştir.⁴¹ Diğer bir ifadeyle dilimizde kullanılan kelimelerin hepsi de hangi dilden alınmış olursa olsun, gerçekten kullanılmak ve bilinmek şartıyla Türkçe sayılır" diyen Şemseddin Sâmî, hazırladığı bu sözlükte kelimelerin ilk harflerinden son harflerine kadar alfabetik bir sıralamaya koymuş, okunuş biçimlerinde şüphe ve tereddüde yer bırakmamıştır. Arapça ve Farsça'dan alınmış kelimeler ayrılmış, her kelimenin gramerce ne tür bir kelime olduğu da özel kısaltmalarla gösterilmiş, gerek Türkçe gerek Arapça ve Farsça kelimelerin türeme biçimi veya yapısı açıklanmıştır. Türlü anlamlar yaygınlık derecelerine göre rakamlarla sıralanmış, aynı anlamı veren kelimeler virgül ile, örnekler de iki noktayla ayrılmıştır. Bilimsel terimlerle kelimenin anlamını değiştiren deyimler, // işareti ile ayrılmıştır. Kelimenin türü değiştiğinde örneğin isim iken sıfat olması halinde de = ve kelime yahut deyim ile anlamı arasında da = işareti kullanılmıştır. Yüz yıl önceki durum ve koşullara göre hazırlanan Kâmûs-ı Türkî'nin Türkçe'nin ilk derli toplu sözlüğü olduğu, Türkiye Türkçesi'nin yüz yıl önceki söz dağarcığını ortaya koyduğu ve daha sonra hazırlanan hemen bütün sözlüklere kaynak teşkil ettiği ileri sürülmektedir.⁴²

⁴¹ Ö.Faruk Akün, "Hayatı, Hizmetleri ve Eserleriyle Şemseddin Samî", **Temel Türkçe Sözlük**, İstanbul, 1985.

⁴² A.g.e.,s.XVI-XVII

4.2.1.Şemseddin Sâmi ⁴²

Yanya'nın Premedi kazasının Dağlı nahiyesinin merkezi Fraşer'de 1850'de doğan Şemseddin Sâmi, İptidai Mektebi'ni Fraşer'de bitirdi. Daha sonra Yanya'da Zosimaia Skoli adlı Rum lisesine giden Ş.S., 1868 yılında lise öğrenimini tamamladı. Bu lisede Rum, eski Yunan, Fransız ve İtalyan dillerini de öğrenen yazar, Arapça ve Farsça dillerini de özel çabalarıyla öğrendi. 1871 yılında İstanbul'a gelen XIX. Asır Türk Edebiyat ve fikir aleminin en çok eser veren simaları arasında yer alan Ş.S., çok çeşitli sahalarda eser vermiş bir yazarımızdır.

Gazeteye başlayan yazı hayatı, edebi telifler, tercüme, mecmuacılık ve ansiklopedik yayımlardan dil ve sözlük çalışmalarına doğru gelişen bir seyir izlemiştir.

Çok büyük ve yorucu çalışmalar nedeniyle 1904 yılında 54 yaşında iken ölen Ş.Sâmi'nin çalışmaları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- **Edebi eserleri** : Taaşuk-ı Tal'at ve Fıtnat (roman), Besa-yâhud-Ahde vefâ, Seydi Yahyâ ve Gave (piyesleri), Suhrâb-yâhud-Ferzendkuş (Trajedi denemesi), Mezâlim-I Endülüs.
- **Tercümeleri** : Türkçe'ye büyüklü küçüklü 6 eser çevirmiştir. Çevirilerinin hepsi Fransızca'dan yapılmıştır. Bu çeviriler önem sırasına göre Sefiller (V.Hugo), Robinson (D.de Foe), Şeytanın Yadigarları (Frederic Soulie), Galatee (Florian) ve ihtiyar Onbaşı (Dumanoir ve Dennery) olarak sıralanabilir.
- **Öğretici Yayınları** : Ş.S., topluma daha faydalı olmak ve yeni şeyler öğretmek düşüncesiyle edebi eserlerin dışında orta münevver ve halk için eserler yazmıştır. Bunlar sırasıyla, Gök Yer, insan, Yine insan, Medeniyet-i İslamiye, Kadınlar, Esâtir, Lisan, Usül-i Tenkit ve Tertip, Letâif, Emsâl ve Himmetü'l himâm fineşri'l İslâm adlı eserlerdir.
- **Çıkardığı Mecmualar** : Avrupai seviyedeki yeni bilgileri halka nakletmek amacıyla çıkardığı mecmualar sırasıyla, Muharrir, Aile ve Hafta isimli mecmualardır.

---

⁴² A.g.e.,s.VII-XX.

- **Dilbilgisine dair Kitapları** : Ş.S., yine tarzda dil öğretimini kolaylaştırma amacıyla dil kitapları da yazmıştır. Bunlar sırasıyla, Küçük Elifba, Yeni usül Elifba-i Türki, Nev-usül Sarf-ı Türki, Kırâat-i Türkiye ve Nev-usül Nahv-i Türki, Tasrifat-i Arabiye, Usül-i Cedid-i Kavaid-ı Arabiye ve Tatbikat-ı Arabiye isimli eserlerdir.
- **Sözlük ve Ansiklopedi çalışmaları** : Hakiki hüviyetini ve fikir tarihindeki gerçek yerini sözlük sâhasında ve Türk dilinin meseleleri üzerindeki çalışmaları ile bulan Ş.S.'nin sözlük sâhasındaki ilk eseri Kâmûs-ı Fransevi'dir. Daha sonra Dictionnaire Turc-Français isimli sözlüğü hazırlayan Ş.S., pratik ihtiyaçlara cevap vermek amacıyla Küçük Kâmûs-ı Fransevi isimli sözlüğü yayımlamıştır. Kâmûs-ül âlâm isimli ansiklopediyi de yayımlamış olan Ş.S., Kâmûs-ı Arabi adlı sözlüğün de sahibidir. Ş.S.'nin bugün değerini muhafaza eden en önemli eseri, Kâmûs-ı Türkî adlı sözlüğüdür. Bu sözlük hakkında ilgili bölümde ayrıntılı bilgiler verilmiştir.

5. BÖLÜM

DEYİMLERİN TESPİTİ VE KARŞILAŞTIRILMASI

5.1. TÜRKÇE SÖZLÜK'TEKİ DEYİMLERİN TESPİTİ

Çalışmanın bu bölümünde Türkçe Sözlük'te yer alan deyimler tek tek ayıklanarak tespit edilmiş ve alfabetik bir dizinde sayfanın sol tarafında verilmiştir. Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Türkçe Sözlük'teki deyimler tespit edilirken, deyim kavramı dışındaki ikileme, atasözü, birleşik sözcük, argo, dua ve beddua gibi kavramlar titizlikle incelenerek, bunlardan bazılarının deyim olarak kabul edilebileceği belirlenmiş(örneğin; dua, beddua, argo ve farklı sözcüklerden oluşan ikilemeler gibi), bazıları ise; farklı bir özellik taşıdıkları göz önüne alınarak elimine edilmiştir(örneğin; birleşik sözcük, aynı sözcüğün tekrarından oluşan ikilemeler, atasözü ve terimler gibi). Bunun sonucunda Türkçe Sözlük'te bulunan 8439 deyim Türk Alfabeti'ne uygun olarak alfabetik bir dizinde Türkçe Sözlük başlığı altında verilmiştir. Parantez içindeki "birinin; bir şeyi" gibi ifadeler de harf sırası bozulmasın diye deyim sonunda verilmiştir.

5.2. KÂMÛS-I TÜRKÎ'DEKİ DEYİMLERİN TESPİTİ

Kâmûs-ı Türkî'deki deyimlerin tespitinde önce amacımızın transkripsiyonlu bir metin verme olmadığı düşüncesiyle genel bir çeviri yönüne gidilmiş ancak deyimlerdeki Arapça ve Farsça sözcüklerde bulunan uzun ünlülerin ve "ayın" harfinin gösterilmesi gerektiği hususu göz önüne alınarak sözlük tekrar taranmış ve kısmi bir transkripsiyon yapılmıştır. Söz konusu harf (‘) işareti ile gösterilmiştir.

Kâmûs-ı Türkî'deki deyimlerde bulunan Arapça ve Farsça sözcükler olduğu gibi alınmıştır. Türkçe'de bulunan sert sessizlerin benzeşmesi kuralı ve sözcük sonunda yumuşak süreksiz harfler (b c d g) bulunmaz, sözcükler bunların sertleri (p ç t k) ile biter kuralı uygulanmamıştır.

Arapça ve Farsça'dan dilimize geçmiş olan bazı sözcükleri bugün sözünü ettiğimiz kurallara uygun olarak kullanıyoruz. Örneğin; (kitab - kitap) gibi. Kâmûs-ı Türkî'de bulunan Türkçe sözcüklerde, sözlükte sert sessizlerin benzeşmesine uyulmadığı halde çalışmamızda bu kurala uyulmuştur. Çünkü amacımız ses değişikliklerini göstermek değildir fakat bazı sözcüklerde ses değişimlerinin görülmesi açısından belirtilmiştir. Örneğin; (kapu - kapı), (panbuk - pamuk), (pabuş - pabuç) gibi.

Kâmûs-ı Türkî'deki deyimlerin tespitinde, Türkçe Sözlük'teki deyim tespitine ilişkin uygulama aynen gerçekleştirilmiştir. Ancak Kâmûs-ı Türkî'deki birleşik sözcükler bitişik yazılmadığı için tereddüte düşülmüş, bu tereddüt Türkçe Sözlük'teki yazıma uyularak giderilmiştir.

Bu sözlükte 3017 deyim saptanmıştır ve Kâmûs-ı Türkî başlığı altında verilmiştir.

5.3. HER İKİ SÖZLÜKTEKİ DEYİMLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

Çalışmanın bu bölümünde her iki sözlükte bulunan ortak deyimler aynı hizada gösterilmiştir. Ayrıca bunlar gösterilirken karşı karşıya gelenlerin ve karşısında boşluk olan deyimlerin net olarak görülebilmesi için sayfalar tabloya benzer bir görünümde dizayn edilmiştir.

Bu çalışmada birçok ortak deyim belirlenmiştir. Kâmûs-ı Türkî'deki deyimlerin bazıları bugün kullanılmamaktadır. Bunun nedenini kültürel değişimlere bağlayabiliriz. Ayrıca dilde sadeleşme ve özleşmeye gidilmesinin de etkisi vardır diyebiliriz. Bugün kullanılmayan deyimlerin çoğu, Farsça ve Arapça sözcüklerden oluşan deyimlerdir.

Kâmûs-ı Türkî'de, yazılışları aynı olduğu halde farklı anlamda kullanılan deyimler de bulunmaktadır. Yazılışları aynı olduğu halde anlamları farklı sözcüklerle ifade edilen ve Türkçe olduğu halde açıklamasında Arapça ve Farsça kelimeler kullanılan deyimler de oldukça fazladır.

Kâmûs-ı Türkî'deki deyimlerin çoğu, çift olarak verilmiştir. Örneğin bol doğramak deyimini, hem bol hem de doğramak sözcüklerinde verilmiştir. Diğer sözcüğe bakınız ifadesi fazlaca kullanılmamıştır. Bu gibi deyimlerde aynı anlamda kullanıldığı için sadece bir tanesinin verilmesi uygun görülmüştür.

Karşılaştırma sonunda yazılışları aynı, yazılışları ve anlamları aynı, yazılışları benzer ve anlamları aynı olan ortak deyimler aynı hizada sunulmuştur. Ancak yazılışları yakın, anlamları ayrı olanlar ise tabloda aynı hizada gösterilmemiştir.

Her iki sözlükte 1655 ortak deyim saptanmıştır.

5.4. TESPİT EDİLEN VE KARŞILAŞTIRILMASI YAPILAN DEYİMLERİN ALFABETİK DİZİNİ

A	
a'dan z'ye kadar : Tümüyle, baştan aşağı.	
aba altından değnek göstermek (bir kimseye) : Yumuşak görünmekle birlikte yine de gözünü korkutmak.	
	âb-ı âteşreng, âb-ı âteşpâre, âb-ı engûr, âb-ı tarab : Bu gibi ta'bîrler şuarâ indinde şarâbdan kinâyedir.
	âb-ı hayvân, âb-ı zindengî : Hızır'ın içtiği su ki içenleri hayât-ı sermedîye nâil ettiği mervîdir. mec. Lâtif ve hafif su.
	âb ü dane : Mukadder olan rızık, kısmet, kader.
	âb ü tâb : Revnak, terâvet, tâzelik.
abacı kebeci, sen neci ? : Herkesi anladık ama sana ne oluyor, sen necisin?	
abanoz gibi : 1.Kapkara. 2.Çok sert.	
abanoz kesilmek : 1.Sertleşerek dayanaklılığı artmak. 2.Kirden matlaşmak, rengini kaybetmek.	
abat olmak : Mutlu olmak, rahata kavuşmak.	
abayı yakmak (birine) : Delicesine sevmek, tutulmak, aşık olmak.	abâyı yakmak : Alâka ve taaşşuk etmek.
Abbas yolcu : Yola çıkacak kimse.	
abes kaçmak (söz) : Uygunsuz düşmek.	
abesle uğraşmak : Yersiz, yararsız şeylerle vakit öldürmek.	
abıhayat içmiş : Yaşı çok ilerlemiş olduğu halde genç görünen (kimse).	
abliyi kaçırarak (ya da bırakarak) : mec. Şaşırarak, soğukkanlılığını yitirmek.	âbliyi bırakmak : mec.Şaşırarak.
abuk sabuk : Akla, mantığa uymayan, düşünmeden söylenen, saçma sapan (söz).	abuk sabuk : Düşünmeksizin ve sayıklaracasına söylenen münâsebetsiz hezeyân kabîlinden (söz).
abur cubur : 1. Sırası, tadı yararlı gözetilmeksizin rastgele yenilen şeyler. 2. mec. Saçma sapan.	âbur cubur : Ağzdan gelen dikkatsiz, âdî söz, saçma sapan.
acayibine gitmek : Yadırgamak, tuhafına gitmek.	
aceleye gelmek : Çabuk yapıldığı için gereken özen gösterilmemiş olmak.	aceleye gelmek : Dar vakte tesâdüf edip acele ile yapılmak.
aceleye getirmek : Zaman darlığından yararlanarak birini aldatmak.	
Acem kılıcı gibi : Hem birinden yana, hem ona karşı olabilen.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

acemi çaylak : Deneyimsiz, toy.	
acı çekmek : 1. Ağrı sızı çekmek. 2. Üzülmek.	
acı gelmek : Dokunaklı, kırıcı, üzücü gelmek.	
acı görmüş : Kötü günler yaşamış.	
acı kuvvet : Sert, etkili, zorlu kuvvet.	
acı söylemek : Olumsuz bir davranışa karşı gerçeği olduğu gibi söylemek.	
	acı söz : Hoşa gitmeyecek söz.
acı tatlı : İyi kötü.	
	acı tepeden çıkmak : Çok acı çekmek.
acından ölmek : 1. Açlıktan ölmek. 2. Çok acıkmak.	
acısı çıkmak (bir şeyin) : Olumsuz kötü sonucu ortaya çıkmak.	
acısı içine (ya da yüreğine) çökmek (ya da işlemek) : 1. Bir şeyin acısını pek çok duymak. 2. Olmadan olacağı düşünerek çok üzülmek.	
acısına dayanmamak (birinin) : Bir kimse bir yakının ölümünden büyük üzüntü duymak.	
acısını almak : 1. Acılığını gidermek. 2. Sızıyı gidermek. 3. mec. Kederini azaltmak.	
acısını çekmek : Yapılan yanlış bir işin kötü sonucunu görmek.	
acısını çıkarmak : 1. (tat için) Acılığını yok etmek. 2. Zamanında gereği gibi gerçekleştirilememiş bir durumu, fırsat düşünce fazlasıyla yerine getirmek. 3. Öç almak, intikam almak.	acı çıkarmak : 1. İntikâm almak ahz-ı sâr etmek. 2. Telâfi-i mâfât etmek.
acısını görmek : Bir yakınının ölümünü görmek.	
acil şifalar dilemek : Hastanın kısa sürede iyileşmesi dileğinde bulunmak.	
aciz kalmak : Çok uğraşmaya karşın o işi yapamamak.	
aç açık kalmak : Yoksulluk içinde, evsiz barksız kalmak.	
aç acına : Aç olarak, bir şey yemeden.	aç acına : Aç olarak, bir şey yemeksizin.
aç bırakmak : Yiyecek vermemek ya da karnını doyurmasına engel olmak.	
aç biillaç : Sürekli olarak aç ve bakımsız.	
aç doyurmak : Yoksulları beslemek.	aç doyurmak : Fukarâyı it'âm etmek.
aç kalmak : 1. Karnını doyuramamak. 2. Yoksulluğa düşmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

aç karnına : Mide boşken, henüz bir şey yiyip içmemişken.	ac karnına : Aç iken daha bir şey yemeden.
aç kurt gibi yemek (üşüşmek ya da saldırmak) : Büyük bir istekle.	
aç susuz kalmak : Yoksulluktan yaşayamayacak bir duruma gelmek, yoksul düşmek.	
açığa çıkarmak (birini) : İşinden çıkarmak.	
açığa çıkmak (bir durum) : Belli olma, anlaşılmak.	
açığa çıkmak (biri) : İşinden çıkarılmak.	
açığa vurmak (bir durum) : Belli olmak.	
açığa vurmak (bir şeyi) : Gizli bir durumu ortaya çıkarmak.	açığa urmak(vurmak) : Meydâna çıkarmak; âşikâr etmek, izhâr eylemek.
açığı çıkmak (birinin) : Saklamakla görevli bulunduğu paranın ya da malın eksik olduğu anlaşılmak.	
açığını kapatmak : Eksiğini tamamlamak.	
	açık ağız : Hamâkat, şaşkınlık.
açık ağızlı : Aptal, sersem, ahmak.	
açık ahılla : Başarı ve övünç ile.	
	açık baş : Başının tepesinden kılları dökülmüş, asla'.
	açık el : Cömertlik, sahâvet.
açık elli : Cömert.	
açık ellilik : Cömertlik.	
açık fikirli : Olayları iyi anlayıp gereği gibi karşılayabilen, düşündüğünü olduğu gibi söyleyebilen kimse.	
açık kalpli : Açık yürekli.	
	açık kapı : Misâfir kabûl eder hâne, hânedân, mihmân-nüvâz.
açık kapı bırakmak : Gereğinde, bir konuya yeniden dönebilme olanağı bırakmak, kesip atmamak.	
açık konuşmak : Gerçeği çekinmeden söylemek.	
açık olmak (bir yer, birine) : (o yerde) Kendisi her zaman iyi karşılanmak.	
açık saçık : Göreneğe aykırı derecede çıplak ya da örtüsüz.	açık saçık : 1. Mestûre olmayıp kıyâfeti perişân olmakla her tarafi görünen (kadın). 2. Mazbut olmayan her tarafi açık olmakla görünür ve rüzgâr alır (hâne).
açık saçık konuşmak : Cinsel konularla ilgili sözler söylemek.	
açık seçik : Çok belli, çok belirgin.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

açık söylemek : Anlaşılmanış yönünü bırakmadan anlatma ya da çekinmeden söylemek.	açık söylemek : Dolayısıyla ve rumûzâtla söylemeyip doğrudan doğruya söylemek.
açık sözlü : Her şeyi olduğu gibi söyleyen, sözünü esirgemeyen.	
açık vermek : 1. Gelir, gideri karşılamamak. 2. mec. Gizlenmek istenen bir şeyi farkında olmadan belli etmek.	
	açık yer : Münhall me'mûriyet.
açık yürekle : Özü sözü bir olarak, hiçbir şey saklamaksızın.	
açık yürekli : Düşündüğünü olduğu gibi söyleyen, içi temiz, gizli yönü olmayan (kimse), samimi.	
açıklar livası olmak : (şaka) İş bulamayarak işsiz ve kazançsız kalmak.	
açıklık getirmek (ya da kazandırmak) : (bir konu ya da sorunu) Anlaşılır duruma getirmek.	
açıkta bırakmak : İş ve görev vermemek, yersiz yurtsuz bırakmak ya da birkaç kişiye birlikte sağlanan bir iyilikten birini yararlandırmamak.	
açıkta kalmak (ya da olmak) : İş ve görev bulamamak, yersiz yurtsuz kalmak ya da birkaç kişinin birlikte eriştiği bir iyilikten yararlanamamak.	
açıktan açığa : Gizli olmayarak, herkesin anlayacağı bir biçimde.	açıktan açığa : Zâhiren, alenen, aşikâre.
açıktan kazanmak : Emek ve anamal koymadan kazanç sağlamak.	
açıktan para almak : Bir iş ya da mal almak için, kararlaştırılmış ücret ya da değer dışında para almak.	
açılıp saçılmak : 1. (kadın için) Çok açık saçık giyinmeye başlamak. 2. (kadın için) Eskisine göre ölçüsüz davranışlarda bulunmaya başlamak.	
açlıktan gözü (ya da gözleri) kararmak : Çok acıkmak.	
açlıktan imanı gevremek : Çok acıkmak.	
açlıktan nefesi kokmak : Yoksulluk içinde bulunmak.	
açlıktan ölmek : Dayanılmaz derecede acıkmak, çok acıkmak.	
açlıktan ölmeyecek kadar : 1. (yiyecek, içecek için) Pek az (yemek, içmek). 2. Gereğinden az.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

açmaza düşmek : İçinden çıkılması güç durumda bulunmak.	
açmaza getirmek : Düzen yapmak, oyuna getirmek, zor duruma sokmak.	
açtı ağzını yumdu gözünü : Öfkelenerek ağır sözler söyledi.	
ad almak : Kendisine ad verilme.	
	ad çıkmak : Fenâlıkta şöhret bulmak, bed-nâm olmak.
ad koymak : Çağırarak, anmak için bir canlıya, bir yere, bir şeye ad vermek, adlandırmak.	ad komak (koymak) : İsim vaz' etmek, tesmiye etmek.
ad takmak : Adlandırmak, ad koymak.	ad takmak : Lâkab komak (koymak) telkîb etmek.
ad vermek : 1. Ad koymak. 2. Bir işi kimin yaptığını söylemek.	ad vermek : 1. Tesmiye etmek. 2. Adını haber vermek.
ad yapmak : Bir alanda ün kazanmak.	
ada gibi : Pek büyük.	
adak adamak : Bir dileğin gerçekleşmesi amacıyla kurban kesip yoksullara dağıtmak ya da kutsal bir güce yönelik bir niyette bulunmak.	
	adam adama takmak : Tutuşturmak, nifâka düşürmek.
adam almamak (caddeler,sokaklar) : Son derece kalabalık olmak.	
adam azmanı : Çok iri yapılı kimse.	
adam başına : Her kişiye, her birine.	adam başına : Be-her adama.
adam beğenmemek : Herkesi değersiz görmek.	
adam boyu : Yaklaşık olarak bir adam boyunda.	
adam değilim : Herhangi bir durumun gerçekleşmemesi olasılığında, kendisinin insan sayılmayacağı anlamında kullanılan ant, gözdağı sözü.	
adam etmek (birini) : 1. Eğitmek, yetiştirmek. 2. Bir yeri düzene sokmak ya da bir şeyi işe yarar duruma getirmek.	
adam evladı : İyi aileden, terbiyeli.	
adam gibi : 1. Terbiyeli, akıllı, uslu. 2. Adamlığa, insanlığa yaraşır yolda. 3. İyice.	
adam içine çıkmak : Topluluğa karışmak, eşe dosta gitmek.	
adam içine karışmak : Değerli bir topluluğa girmek, kendisine değer verilir olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

adam kıtlığı (ya da yokluğu) : Herhangi bir iş için yetenekli kimselerin pek az sayıda bulunması durumu.	
adam kullanmak : İyi çalıştırmasını bilmek.	
adam olmak : 1. Gelişmek, büyümek, şişmanlamak. 2. İyi yetişmek iyi bir duruma gelmek.	adam olmak : Terbiye almak, tefeyyüz ve terakkî etmek.
adam sarrafı : İnsanların karakterini çabuk anlayacak duruma gelmiş kimse, insan sarrafı.	
adam sen de (ya da adam) : Bir işin önemsenmediğini anlatmak için söylenir.	adam sende : Bir işi istihfâf manâ'sıyla müsta'mel ta'bîrdir. adam sende, aman sizde : Bırakın, ehemmiyet vermeyin.
adam sırasına geçmek (ya da girmek) : Pek değeri yokken adam sayılmak.	
adam yerine konmak : Adamdan saymak.	
adama dönmek (ya da benzemek) : Düzelmek.	
adamdan saymak : Bir kimseye değeri olmadığı halde değer vermek, saygı duymak.	
adamı (bir işin) : (bir işi) Ustalıkla yapan.	
adamına düşmek : (iş) Anlayanına, uzmanına verilmiş olmak.	
adamına göre : 1. Kişiler arasında ayrıcalık gözeterek. 2. Herkesin yeteneğine uygun olarak.	
adamlık sende kalsın : İyilik bilmesede sen yine iyilik et.	
adap erkan : Yol yöntem.	
aday göstermek : Bir iş ya da görev için birini aday olarak belirlemek.	
adaylığını koymak : Bir ya da göreve seçilmek için kendini ileri sürmek.	
adet edinmek (ya da etmek) : Bir şeyi alışkanlık ve huy durumuna getirmek.	
adet olmak : 1. Öteden beri yapılır olmak. 2. Bir şey gelenek durumuna gelmiş olmak.	
adet yerini bulsun diye : Gerekli görüldüğü için değil, yalnız alışılmış olduğu için.	
adı batası (ya da batasıca) : "Yok olası" anlamında bir ilençdir.	
adı batmak : (sevilmeyen bir şey ya da kimse için) Unutulmak, artık sözü edilmemek.	adı batmak : Unutulmak, kâ'le alınmaz olmak.

adı belirsiz : Ünü olmayan, tanınmayan, kim ve ne olduğu bilinmeyen.	
	adı bozulmak : Şöhret ve i'tibârına halel gelmek.
adı çıkmak : 1. Kötü bir ün kazanmak. 2. Hakkı olmayan bir ün kazanmak.	adı çıkmak : İştihâr etmek; bed-nâm olmak.
adı çıkmış dokuza, inmez sekize : Birinin bir kere adı çıktıktan sonra onun hakkında genel kanı artık düzelemez.	
adı deliye çıkmak : Deli olmadığı halde deli olarak tanınmak.	
adı duyulmak : Tanınmak.	
adı geçmek : 1. Anılmak, söz konusu olmak. 2. Adı yazılmak.	
adı kalmak : Bir şey ya da bir kimse ortadan çekildikten, öldükten sonra dillerde yalnız adı dolaşmak.	
adı karışmak (bir şeyi) : (kötü) Bir işe birinin karışmış olduğu söylenilmek.	
adı kötüye çıkmak : Ünü kötü olarak yayılmak.	
adı okunmamak : Birine hiç önem vermemek.	
adı olmak : Gereksiz, yersiz ünü olmak.	
adı sanı (ya da adı sanı bilinmeyen) : Bir kimsenin kimliği.	
adı üstünde : Adından belli olduğu gibi.	
adı var : Yaşamayan, yalnızca hayalde var olan.	adı var : İsmi var, cismi yok, şöhret-i kâzibe sâhibidir.
adı verilmek : Bir ad takılmak.	
	adım açmak : Acele ile yürümek.
adım adım gezmek (bir yeri) : Her yerini dolaşıp görmek.	
	adım almak, adımını tek almak : Mülâhaza ve basîretle hareket etmek.
	adım atlamak : Kuvvet yettiği kadar adım açarak sıçramak.
adım atmak : 1. Yürümek için ayağını öne doğru uzatıp basmak. 2. Bir işe ilk kez girişmek. 3. Bir girişimde başarı elde etmek.	adım atmak : Yürümek, gitmek, ayak ta'lîmi etmek.
adım atmamak (bir yere) : Gitmemek, uğramamak, aramamak.	
adım başı (ya da adım başında) : Birbirine yakın yerlerde.	
adımını attırmamak : Bir yere gitmesine engel olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

adımını geri almak : Başladığı işten geri dönmek.	adımını geri almak : Nedâmet ve tereddüdle hareket etmek.
adımlarını açmak : Yürürken hızlanmak.	
adımlarını seyrekletmek : Hızlı yürürken adımlarını yavaşlatmak.	
adımlarını sıklaştırmak : Daha küçük ve çabuk adımlar atarak hızlı yürümek, ivmek, acele etmek.	
adını ağzına almamak : Dargınlık gibi bir nedenle bir kimseden hiç söz etmemek.	
adını almak : Ad takılmak, ad verilmek.	
	adını anmak : Zikretmek.
adını anmamak : Birinden hiç söz etmemek.	adını anmamak : Kâ'le almamak.
adını bağışlamak : Bir başkasından adını söylemesini istemek.	
adını kirletmek (ya da lekelemek) : Adının kötüye çıkmasına neden olmak.	
adını koymak : Karşılığını ya da fiyatını kararlaştırmak.	
adını vermek : 1. Birinin adını bildirmek. 2. Biri tarafından salık verildiğini söylemek.	
adıyla sanıyla : Bilinen ün ve niteliğiyle.	
adlı adı ile : Herkesin bilip tanıdığı biçimde.	
adlı sanlı : Ünlü.	
afetin almak : Değerli görülüp beğenilmek.	
afi kesmek (satmak ya da yapmak) : Birine karşı gösteriş yapmak, üstünlük taslamak, kabadayılık etmek.	
afiş yutmak : Yalan söylemek, palavra atmak.	
afiyet olsun : Bir şey yiyip içenlere "yarasın" anlamında söylenen iyi dilek sözü.	
aforoz etmek : 1. Kilise birliğinden çıkarmak. 2. mec. Darılıp biriyle konuşmamak.	
afra tafra : Çalımla.	
afur tafur : Çalımla.	
afyonu başına vurmak : Aşırı davranışlarda bulunacak kadar öfkelenmek.	
afyonunu patlatmak (birinin) : (argo) Birinin keyfini bozarak onu öfkelenmek.	
agah olmak : Bilgi edinmiş olmak.	

Agop'un kazı gibi bakmak : Aptal aptal bakmak.	
agu bebek : Büyüdüğü halde bebekliğe özenen çocuklara alay yollu söylenir.	
ağaca çıksa pabucu yerde kalmaz : Davranışlarına engel olacak hiçbir takıntısı yok.	
	ağanın beygiri : Mütecâsir, küstâh.
ağı gibi : 1. Acı veren, çok etkileyen. 2. Çok sert, keskin.	
ağma düşürmek : Tuzağına düşürmek.	
ağır aksak : Çok yavaş olarak.	
ağır almak (bir işi) : Herhangi bir düşünce ile bir işte yavaş davranmak.	
ağır basmak : 1. Ağırlığı fazla gelmek. 2. mec. Etkisi üstün gelmek.	ağır basmak : 1. Yavaş yürümek. 2. Ehemmiyetini göstermek.
ağır basmak (bir kimseyi) : Bir kimse karabasana (kabusa) uğramak.	
ağır canlı : Ağır kanlı.	
ağır çekmek : Tartıda ağır gelmek.	
ağır ezgi (ya da endam) fıstıki makam : Çok yavaş, çok ağır ve istifini bozmadan.	
ağır gelmek : 1. Gücüne gitmek, onuruna dokunmak. 2. Bir iş, gücünün üstünde olmak, zor gözükmek.	ağır gelmek : Zor görünmek.
ağır kaçmak : Gücendirici olmak.	
ağır kanlı : 1. Davranışı yavaş. 2. Tembelce, uyuşuk.	
ağır kayıp : Büyük kayıp.	
	ağır kulak : Kulağı işitmez, sağırca.
ağır ol : 1. Ciddi, ağırbaşlı, soğukkanlı, sabırlı ol. 2. Acele etme, yavaş ol.	
ağır söylemek : Acı, dokunaklı sözler söylemek.	
ağır uyku : Uyanılması kolay olmayan derin uyku.	
ağırdan almak : 1. Bir işi gereken süre içinde bitirmemek. 2. Gönülsüz, isteksiz gibi davranmak.	
ağırına gitmek : Onuruna dokunmak ya da gücüne gitmek.	ağıra gelmek : Güce gitmek, bâis-i infîâl olmak.
ağırlığını ortaya koymak : Gücünü, yetkisini kullanmak.	
ağırlık basmak (ya da çökmek) : 1. Gevşeklik ve uyku gelmek. 2. (uykuda) Sıkıntılı duruma girmek.	ağırlık basmak : Kâbûsa tutulmak.
ağırlık merkezi : mec. Bir şeyin en önemli bölümü.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ağırlık olmak : Birine yük olmak, kendi masrafını başkasına çektirmek, sıkıntı vermek.	
ağıt yakmak (ya da tutturmak) : Ağıt söylemek.	
ağız açmamak : Tek bir sözcük olsun söylememek, susup kalmak.	ağız açmamak : İltizâm-ı sükût etmek.
	ağız açtırmak : Söylenmeye mecbûr etmek, sızıltıya sebebiyyet vermek.
ağız açtırmamak : Çok konuşarak başkalarının söz söylemesine, konuşmasına engel olmak.	ağız açtırmamak : Söylemeye fırsat vermemek.
	ağız ağza : 1. Mütâbık, uygun, tam tamına. 2. Dolu leb-â-leb.
ağız alışkanlığı : Çok söylendiği için bir sözü sık sık yineleme durumu.	
ağız aramak (ya da yoklamak) : Öğrenmek istenilen şeyi söyletecek yolda dil kullanmak.	ağız almak : Zikr veyâ zemm ve fasl etmek. ağız aramak : Doğrudan doğruya sormaksızın bir takrîble söyleyip fikrini anlamak.
	ağız araştırmak : Dolayısıyla sorup söyletmek.
	ağız atmak : Tefâhür etmek.
ağız birliği etmek : Bir konuda anlaşarak aynı biçimde konuşmak, söz birliği.	
ağız burun birbirine karışmak : 1. Dayak yeme sonunda yüzü, yara bere içinde kalmak. 2. Yüzde aşırı öfke, üzüntü, yorgunluk gibi durumların izleri görünmek.	
	ağız büzmek : Beğenmemek, hazz etmemek. ağız dağıtmak : Terbiyesizcesine fenâ sözler söylemek.
ağız dalaşı (ya da dalaşması) : Ağız kavgası, karşılıklı atışma, bağrışma, dil dalaşı.	ağız dalaşı : Ağızdan münâzaa ederek söylenen nâ-sezâ sözler, atışma.
ağız değişikliği : Yemeğin çeşidinde değişiklik.	
ağız değiştirmek (bir şey için) : Önce söylediğinden başka türlü konuşmak.	
ağız dil vermemek : Hiç konuşmamak, susmak.	
ağız dolusu : 1. Ağzın alabileceği kadar. 2. (küfür için) Birbiri ardınca, birçok.	ağız dolusu : Ehemmiyetsiz, hükümsüz birçok lâf. ağız eğmek : İstihzâ etmek. ağız gevişi : Vird-i zebân.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ağz kahtası : Birinin söyleyeceği sözlere karışan kimse.	
ağz kalabalığı : Çabuk söylenen ve birbirini tutmayan sözler.	ağz galabalığı (kalabalığı) : Çok söyleyip söze boğma.
ağz kalabalığına getirmek : Birini çok söz söylemek yolu ile şaşırtmak.	
	ağz kapamak : İhtiyâr-ı sükût etmek.
ağz kavafı : Karşısındakini kandırmak için çok söz söyleyen.	
ağz kavgası : Karşılıklı ağır sözler söyleyerek yapılan çekişme, atışma, dil kavgası.	
ağz kokusu (bir kimsenin) : Bir kimsenin çekilmez davranışları, istekleri, sözleri.	
	ağz köpürmek : Çok hiddet etmek, kudurmak.
ağz kullanmak : Duruma , ortama göre söz söylemek, sözünü amacına göre değiştirmek.	ağz kullanmak : İdâre-i lisân etmek.
	ağz ölçüsü : Herkesin hâl ve haddine göre söylemesi lâzım gelen söz.
	ağz patlangıcı : Gıcırılı sakız.
	ağz persengi : Vird-i zebân.
ağz satmak : Yüksekten atarak kendini övmek.	ağz satmak : Atıp tutmak, tefâhür etmek.
	ağz sulandırmak : Ağzın suyunu akıtmak, imrendirmek.
ağz şakası : Sözle yapılan şaka.	
ağz tadı : (aile, toplum vb.de) Dirlik düzenlik, iyi geçinme ya da rahatlık.	
ağz tadı ile : Huzurla, rahatça, içine sine sine.	
	ağz tadıyla yemek : Lezzetini duymak.
ağz tamburası : Sözle avutmaya çalışmak.	
ağz tıkamak : Konuşma olanağı vermemek.	
	ağz tutmak : Sükûta mecbûr etmek, söyletmemek.
ağz yapmak : Birini kandırma yarultma amacıyla duygularını, düşüncelerini olduğundan başka türlü gösterecek biçimde konuşmak.	
ağz yaymak : Dürüst konuşmaktan kaçınmak.	
	ağz yormak : Nâfile söylemek.
	ağz, dil, söz birliği : Söz bir etme, müttefik ül-kelâm olma.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ağızda dağılmak : (Genellikle hamur işi için) İyi pişmiş ve lezzetli olmak.	
	ağızda tükürük kurumak : Çok söylemek ve yine dinletememek.
ağızdan ağza : Herkes birbirine söyleyerek.	
ağızdan kapmak : Bir bilgiyi başkalarından dinlemek yolu ile edinmek.	
ağlamaklı olmak : Ağlayacak duruma gelmek.	
ağlayası gelmek : Ağlayacak gibi olmak.	
ağrısı tutmak : 1. (gebe kadın için) Doğum sancuları başlamak. 2. (sayrı bir organ) Ağrımaya başlamak.	ağrı tutmak : Kadın doğuracağı vakt ki ağrılara dūçâr olmak.
	ağrısız baş : Gâilesiz adam.
	ağustos böceği : mec. Çok söyleyen, geveze adam.
ağza alınmaz (ya da ağza alınmayacak) : Söylenmesi ayıp, çirkin (söz, küfür).	ağza alınmaz : Tüfûh olunamayacak kadar galîz ve ağır (söz).
ağza almak : Anmak, sözünü etmek.	
ağza düşmek : Dedikodu konusu olmak.	ağza düşmek : Tevâtürât ve şayi'âta mebnî aleyh olmak.
ağza koyacak bir şey : Yiyecek bir şey.	
ağza tat, boğaza feryat : (yiyecek için) Miktarı çok az olan.	
ağza vermek : İki kişi birbirine pek yakın durup başkaları işitmeyecek biçimde konuşmak.	
ağzı açık : Şaşkın, alık, bön.	ağzı açık : Şaşkın, avanak.
ağzı açık (ya da bir karış açık)kalmak : Çok şaşırarak, şaşakalmak.	
ağzı açık ayran delisi : Yeni gördüğü her şeye şaşkınlıkla bakan, şaşırarak.	
ağzı bir : Sözbirliği etmiş.	
	ağzı boş : Sır saklayamaz, boşboğaz.
ağzı bozuk : Sövmeyi alışkanlık edinmiş olan, küfürbaz.	ağzı bozuk : Galîz küfr-bâzlıklar i'tiyâd eden.
ağzı burnu yerinde : Güzel yakışıklı.	
	ağzı büyük : İddiâsı çok.
ağzı çiriş çanağına dönmek : Ağzı kuruyup acılaşmak.	
ağzı dili bağlanmak : Herhangi bir nedenle konuşamaz olmak.	
ağzı dili kurumak : Herhangi bir nedenle tükürük azalmak.	
ağzı gevşek : Sır tutmaz.	ağzı gevşek : Boşboğaz, geveze.

ağzı havada : Çevresindekilerden habersiz, alık, şaşkın.	
ağzı ile kuş tutsa : Ne yapsa, ne kadar çaba ve ustalık gösterse.	ağzıyla kuş tutsa : Muhâle muktedir olacak kadar eser-i dirâyet göstermek.
ağzı kalabalık : Gürültülü, çok ve birbirini tutmayan sözler söyleyen, yerli yersiz konuşan.	
ağzı kara : 1. Kara haber vermektan hoşlanan, şom ağızlı. 2. Bir yerde konuşulanı ya da yapılanı duyup görmesi istenilmeyen (kimse).	ağzı kara : <u>Münâfik</u> .
ağzı kulaklarına varmak : Çok sevinmek.	
ağzı kulaklarında : Çok sevinçli, mutlu.	
ağzı kurumak : Bir konuyu çok söylemek nedeniyle, ondan bıkmak.	
ağzı kurusun : Felaket dileğinde bulunanlara karşı kullanılan bir ilenme.	
ağzı laf (ya da lakırdı) yapmak : 1. Kolay konuşma yeteneği olmak. 2. İnandırıcı söz söyleme yeteneği olmak.	
ağzı oynamak : 1. Bir şeyler yemek. 2. Konuşmak.	
ağzı pek (ya da ağzı sıkı) : Sır vermeyen ketum.	ağzı pek : Ketûm.
ağzı pis : Sövmeyi huy edinmiş olan.	
ağzı sulanmak : İmrenmek.	
ağzı süit kokmak : Çok genç ve toy olmak.	
ağzı teneke kaplı : Çok sıcak ya da çok acı şeyleri kolaylıkla içebilen ya da yiyebilen için şaka yollu söylenir.	ağzı teneke kaplı : Pek sıcak yemeğe mütehammil.
ağzı torba değil ki büzesin (alemin, herkesin) : Herkesin dedikodu yapmasının önüne geçilemeyeceğini anlatır.	
ağzı var dili yok : 1. Pek sessiz, kendi halinde. 2. Konuşamayan, derdini anlatamayan.	ağzı var dili yok, ağzında dili yok : Ses çıkarmaz, mütehammül, ma'sûm, mahcûb.
ağzı varmamak : Söylemeye, açıklamaya gönlü el vermemek.	
ağzı yanmak (birinin) : O şeyden zarar ve kötülük görmek.	
	ağzı yok : Bî-günâh, sâkin.
ağzına (ya da diline) sağılık : Bir sözü yerinde söyleyen kişilere söylenir.	
ağzına almamak (bir şeyin adını) : Anmamak, söz konusu etmemek, söylememek.	
ağzına aptesle almak : O şeyi anarken çok saygılı davranmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ağzına atmak (bir şeyi) : Yemek için ağza koymak.	
ağzına bakakalmak (birinin) : Sözlerine hayran olmak.	
ağzına bakmak (birinin) : 1. Ne söyleyeceğini beklemek. 2. Onun sözüne göre davranmak.	ağza bakmak : 1. Birinin sözüne meftûn olmak. 2. Sözünden aslâ ayrılmayıp itbâ' etmek.
ağzına baktırmak : Kendini beğeni ile dinletmek.	
ağzına bir parmak bal çalmak : Birini hoşuna gidecek sözlerle bir süre için kandırmak, oyalamak.	ağzına bir parmak bal çalmak : Mevâ'id-i kâzibe ile avutmak.
ağzına bir şey (ya da çöp) koymamak : Hiçbir şey yememek.	
ağzına burnuna bulaştırmak : Bir işi beceremeyip berbat etmek, bozmak.	
ağzına geldiği gibi : Önüntü sonunu düşünmeden.	
ağzına geleni söylemek : 1. Nezaket dışına çıkarak ağır konuşmak. 2. Çok ve düşüncesizce konuşmak.	
ağzına gem vurmak : Susturmak, söyletmemek.	
ağzına kadar : Boş yeri kalmayacak biçimde.	
ağzına kilit takmak (ya da vurmak) : Susturmak, söyletmemek.	
ağzına kira istemek : Konuşmaya nazlanmak.	
ağzına koymamak : Yememek.	
ağzına layık : Bir yiyeceğin tadı anlatılırken "sen de yesen, beğenirsin" anlamı ile söylenir.	
ağzına sakız olmak (birinin) : Dedikodusuna konu olmak.	
ağzına sürmemek (bir şeyin) : Bir şeyden hiç yememek.	
ağzına taş almış : Söze karışmayıp susanlar için söylenir.	
ağzına tükürmek (birinin) : Birini küçültmek ereğiyle küfür olarak kullanılan uygunsuz söz.	
ağzına verilmesini beklemek (ya da istemek) : Çalışmayıp işlerinin başkaları tarafından yapılmasını beklemek.	
ağzına yakışmamak : Söylemesi ayıp kaçmak, uygun düşmemek, yakışık almamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ağzında bakla ıslanmamak : Hiç sır saklamamak.	ağzında bakla ıslanmaz : Boşboğazdır.
ağzında gevelemek (bir şeyi) : Açıkça söylememek.	
ağzından (lafı) kapmak : Birinin konuşmasını keserek kendi söze başlamak.	
ağzından baklayı çıkarmak : Açıklanmaması gereken bir şeyi söylemek.	
ağzından bal akmak : Çok tatlı konuşmak.	
ağzından çıkanı kulağı duymamak : Sözlerini tartmadan söylemek.	
ağzından çıkmak : Bir sözü istemeden, farkına varmadan söylemek, söylemiş bulunmak.	
ağzından çıt çıkmamak : Hiçbir şey söylememek.	
ağzından dirhemle çıkmak : Çok az konuşmak.	
ağzından dökülmek : Açıkça söylemekten çekindiği şey, konuşmasından belli olmak.	ağzdan dökülmek : Sözün yalan olduğu belli olmak.
ağzından düşürmemek : Bir şeyin her zaman sözünü etmek.	
ağzından girip burnundan çıkmak : Türlü yollara baş vurarak, birini bir şeye razı etmek, kandırmak.	
	ağzından inci saçmak : Büyük bir fesâhatle güzel sözler söylemek.
ağzından kaçırarak : İstemediği halde boş bulunup söyleyivermek.	ağzdan kaçmak : Dikkatsizlikle söylenmek.
ağzından kapmak : Birinin bildiği şeyleri, ustalıkla konuşmalarla ona sezdirmeden öğrenmek.	
ağzından laf almak : Karşısındakini konuşturarak birtakım gizli şeyleri öğrenmek.	
ağzından lokmasını almak (birinin) : Birinin hakkı olan şeyi ondan almak.	
ağzından yel alsın : Ağzını hayra aç.	
ağzını açacağına gözünü aç : Dikkatsiz kişileri uyarmak için "dikkatli-öl! uyanık ol!" anlamında kullanılır.	
ağzını açıp gözünü yummak : Öfkelenip sonunu düşünmeden ağır sözler söylemek.	ağzı açıp gözleri yummak : Bi-pervâ şetm etmek.
ağzını açmak : 1. Konuşmaya başlamak. 2. Ağır sözler söylemeye başlamak. 3. Alık alık bakmak.	ağz açmak : Söylemek, itâle-i lisân etmek.
ağzını açmamak : Hiçbir söz söylememek, ses çıkarmamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

ağzını bıçak açmamak : Üzüntüsünden söz söyleyecek durumda olmamak.	ağzını bıçak açmaz : Pek me'yûs ve mükedder.
ağzını bozmak : Kötü, kaba sözler söylemek, küfretmek.	ağzı bozmak : Sövmek, şetm etmek.
ağzını burnunu dağıtmak : Birinin yüzüne şiddetle tokat, yumruk indirmek.	
ağzını dilini bağlamak : Birini konuşamaz duruma getirmek.	
ağzını havaya (ya da poyraza) açmak : (alay) Umduğunu elde edememek.	ağzını poyraza açmak : Ümidi boş çıkıp hâib olmak.
ağzını hayra aç : Kötü olasılıklar söz konusu edildiğinde gerçekleşmemesi dileği ile söylenir.	
ağzını kapamak (başkasının) : Bir kimseye çıkar sağlayarak konuşmasına engel olmak.	
ağzını kapamak (ya da kilitlemek) (kendi) : Susmak.	
ağzını kiraya vermek : Kendini de ilgilendiren bir konuda düşüncesini söylememek.	ağzını kirâya vermiş : Ağzım açıp da lâkırdı söylemek istemeyenler hakkında söylenir.
ağzını kullanmak (ya da satmak) (birinin) : Birinin düşüncelerini kendi düşünceleri gibi göstermeye çalışmak.	
ağzını mühürlemek : Konuşmamak, susmak.	
ağzını öpeyim (ya da seveyim) : Sevindirici bir söz söyleyene "ne kadar güzel söyledin" anlamında kullanılır.	
ağzını sıkı (ya da pek) tutmak : Sır vermemek.	
ağzını tıkamak : Sözü kesmek, susturmak.	ağzını tıkmak : Sükûta mecbûr etmek, iskât eylemek.
ağzını toplamak : Söylemekte olduğu kötü söz ya da küfürleri kesmek.	
ağzını tutmak : 1. Boşboğazlık etmemek. 2. Kötü söz söylememek.	
ağzını yoklamak : Birinin bir şey hakkında bildiğini, kendisine sezdirmeden söyletmeye çalışmak.	
ağzının içine baktırmak (bir kimse) : Sözlerini seve seve dikkatle dinletmek.	
ağzının kaşığı (kalıbı ya da lokması) olmamak (bir şeyin, birinin) : 1. Bir şey, bir kimsenin uğraşabileceği konulardan olmamak. 2. Bir şey bir kimsenin sözünü edemeyeceği kadar değerli olmak.	ağzının kaşığı değildir : Derece-i iktidârından hâricdir.

ağzının kokusunu çekmek (birinin) : Bir kimsenin çekilmez davranışlarına katlanmak.	
ağzının mührü ile : Oruçlu olarak.	
ağzının payını vermek (birinin) : Verilen karşılıkla, bir kimseyi yaptığına pişman etmek.	
ağzının perhizi yok : Ağzına geleni söyler.	
ağzının suyu akmak : Çok beğenip istemek, imrenmek.	ağzın suyunu akıtmak : İmrendirmek.
ağzının tadı bozulmak (ya da kaçmak) : Bir kimsenin kurulu düzeni, dirliği bozulmak.	ağzın suyu akmak : İmrenmek.
ağzının tadını almak (bir şeyden) : O şeyin acı deneyimini geçirmiş bulunmak.	
ağzının tadını bilmek : 1. Güzel yemeklerden anlamak. 2. Her şeyin iyisini, güzelini bilmek anlamak.	
ağzının tadını kaçırmak : Bir kimsenin kurulu düzenini bozmak; neşesini, keyfini bozmak.	
ah almak : Birinin ilenmesini üstüne çekmek.	
ah çekmek : Derin bir keder ya da özlemle içten gelerek ah demek.	
ah etmek : 1. Acı ile içini çekmek. 2. mec. İlenmek.	âh etmek : Bed-du'â etmek.
	âh tutmak, âha uğramak : Bed-du'âya musâb olmak.
ahbap olmak : Arkadaş olmak, dostluk kurmak, yakınlık kurmak.	
ahbaplığa dökmek : Yerli yersiz yakınlık göstermek.	
ahbaplık etmek : Arkadaşlık etmek, arkadaşça konuşmak.	
ahengi bozulmak : Dirliği düzeni bozulmak.	
ahenk kurmak : Uyuşma sağlamak, anlaşma sağlamak.	
ahenk sağlamak : Düzene sokmak, birliği sağlamak.	
ahenk yapmak : Çalgılı eğlence düzenlemek.	ahenk etmek : Eğlenmek.
aheste beste : Yavaş yavaş, ağır ağır.	
Ahfeş'in keçisi gibi başını sallamak : Söylenen sözü anlamadan kafa sallayarak onaylamak.	

ahı tutmak : Birinin ilenmeleri gerçekleşmek.	
ahı yerde kalmamak (birinin) : Yaptığı ilenme er geç etkisini göstermek.	
ahım şahım : Değer verilecek, güzel, beğenilecek nitelikte olan.	
ahıra çevirmek : Bir yeri pis, bakımsız, dağınık, harap duruma getirmek.	
	âhirete gitmek : Ölmek, vefât etmek.
	âhirü'l emr : En nihâyet, âkâbet.
ahkam çıkarmak : Kendi düşüncelerine dayanarak birtakım yargılara varmak.	
ahkam kesmek : Çekinmeden kesin yargılarda bulunmak.	
ahkam yürütmek : (biz sözden) kendi anlayışına göre sonuçlar çıkarmak.	
ahlaksızlık etmek : Ahlaksızca davranmak.	
ahmak ıslatan : İnce ince yağın yağmur, çisenti.	ahmak aldatan : İnce ince yağıp çok ıslatan yağmura itlâk olunur.
ahret adamı : Dünya işleriyle ilgisini kesen, ibadetle uğraşan kimse.	âhiret adamı : Ehl-i takvâ.
ahret kardeşi : İnanç ve ibadetle birbirinden ayrılmayan ve bu ilişkiyi ahrette de sürdüreceklerini düşünen kimselere verilen ad.	âhiret evlâdı, kardeşi : Bir resm-i mahsûsla evlâdığa veyâ kardeşliğe kabûl olunmuş adam.
ahret suali : Gereksiz ve usandırıcı soru.	
ahret yolculuğu : mec. Ölüm.	
ahreti (ya da öbür dünyayı)boylamak : Ölmek.	
ahretini yapmak (ya da zenginleştirmek) : İyilikleriyle sevap kazanmak.	
ahrette on parmağı yakasında olmak : Ahrette birinden davacı olmak.	
ahtapot gibi : 1. Sırnaşık, yapışkan kimse. 2. Sömürmek amacıyla bir çok işe, konuya el atan, yayılan.	
	âhû- beçe : Gazal yavrusu. mec. Ülfet ve ünsiyetten müctenib dilber.
ahu gibi : Çok güzel, çekici.	
ahu gözlü (ya da gözleri ahu) : Güzel gözleri olan.	
aile ocağı : Ailenin kurduğu yer, yerleştiği, geliştirdiği ev.	
ak (saça sakala) düşmek : (saç sakal) Tek tük ağarmaya başlamak.	
ak Arap : Arap sözcüğü "zenci" anlamına da geldiğinden asıl Arapların söz konusu olduğu anlatılmak istenirken kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ak gözlü : Gözlerinin rengi pek açık olan ve nazarından hemen değdiği inanan (kimse).	
ak kirpani : Ak, fakat kirli.	
ak pak : 1. Tertemiz. 2. Saçı sakalı ağarmış.	ak pâk : Bembeyâz ve tertemiz.
ak sakaldan yok sakala gelmek : Çok yaşlanıp iyice kuvvetten düşmek.	ak sakal kara sakal : Büyük küçük, herkes.
akamete uğramak : Başarısız, sonuçsuz kalmak.	ak yüz : Nâmûs iffet.
akan sular durmak : İtiraza, söyleyecek söze yer kalmamak.	akan sular durmak : Hiçbir şey denilememek, aslâ itirâz olunamamak.
	akçe etmez, bir akçe : Pek değersiz.
	akçe kesmek : Darb-ı sikke etmek.
akı ak karası kara : Beyaz tenli, kara gözlü, kara saçlı.	
akıbetine uğramak : Birinin düştüğü kötü duruma düşmek.	
akıl karı olmamak (bir iş) : O işin sonu zararlı olmak.	
akıl sır ermemek (bir şeye) : Bir işin niteliğini, gizli yönlerini anlayamamak.	
akıl almak : Danışmak.	akl almak : Kuvve-i mefkûre istîâb etmek.
akıl almaz : İnanılacak gibi olmayan, inanılmaz.	
	akl oynamak : Tecennün etmek.
	akl öğrenmek : Uslanmak, ibret veya nasihat alıp mütenebbih olmak.
akıl danışmak : Bir konuda birinin görüşünü sormak.	
akıl defteri : Anımsanıp yapılması gereken şeylerin yazıldığı küçük defter.	
akıl durdurmak : Bir şey çok şaşırtıcı nitelikte olmak, insanı şaşırtmak.	
akıl erdirememek (ya da ermemek) : Ne olduğunu anlayamamak, sırrını çözememek.	
akıl etmek : Herhangi bir önlem ya da çareyi zamanında düşünebilmek.	akl etmek : Düşünmek, mülâhaza ve tefekkür etmek.
akıl fikir : Düşünce.	
	akl gitmek : Tahattur etmek.
akıl hocası : 1. Birine yol gösterip akıl öğreten kimse. 2. Herkese akıl öğretmeye meraklı kimse.	
akıl işi değil : Akla uygun, doğru değil.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

akıl kethüdası : Herkese akıl öğretme merakında olan kimse.	
akıl kutusu (ya da akıl kumkuması) : (şaka) Çok akıllı, zeki kimse.	akıl kutusu : Bir adama dâimâ akıl öğreten ve her iş için kendisine danışılan adam.
akıl öğretmek : Nasıl davranacağımı göstermek, yol göstermek.	akıl öğretmek : Yol göstermek, ne yapacağımı göstermek.
akıl terelelli(bir kimsede) : Pek delişmen, kendisinden ciddi bir düşünce, davranış beklenmeyen (kimse).	
akıl var, izan var (ya da akıl var, yakın var) : Bir şeyin çok açık ve belirgin olduğu durumlar için kullanılır.	
akıl vermek : Bir konuda yol göstermek, akıl öğretmek.	
akıl yürütmek : Herhangi bir konuda fikir vermek.	
akılda kalmak : Akılda yer etmek, unutulmamak.	
akılda tutmak : Unutmamak.	
akıldan çıkarmak : Düşünmemek, unutmak, umudunu yitirmek.	
akıldan çıkarmamak : Unutmamak.	
akıluna uymak : Birinin uygun olmayan görüşüne göre iş yapmak, davranmak.	
akıllara durgunluk vermek : Çok şaşılacak bir şey olmak.	
akıllı geçinmek : Kendini çok akıllı sanmak.	
akıllı uslu : Akıllı olarak, uslu olarak.	
akıllılık etmek : Yerinde ve uygun davranmak.	
akılsızlık etmek : Düşüncesiz ve yersiz davranmak.	
akım derken bokum demek : (kaba) Sözü nü yolunca söylememek.	
akın etmek : 1. Toplu olarak gitmek, üşüşmek. 2. Düşman ülkesine saldırmak, baskın yapmak.	
akıntı çağanozu : 1. Akıntıya kapılmış yengeç. 2. (alay) Vücudunda göze çarpacak bir çarpıklık bulunan kişiler için kullanılır.	
akıntıya kapılmak : 1. Bir akıntının etki alanına girmek, akıntı ile birlikte sürüklenmek. 2. mec. Etki altında kalarak bir topluluğun davranışına takılmak.	
akıntıya kürek çekmek : Olmayacak bir iş uğrunda boşuna çabalamak.	akıntıya kürek çekmek : Olmayacak bir işe çalışmak, nâfile yorulmak.

akıp gitmek : (zaman için) Çabuk geçmek.	
akidesi bozuk : İnanıcı zayıf olan (kimse).	akîdesi bozuk : İ'tikâdsız.
akim kalmak : Sonuca ulaşmamak, başarı sağlayamamak.	
akis uyandırmak : Bir konunun üzerinde düşünülmesine, tartışılmasına yol açmak, tepki yaratmak.	
akla gelmedik : Düşünülemeyen.	
akla gelmez : Anımsanamaz, düşünülemez.	
akla hayale gelmez : İnanılmaz.	
akla kararı seçmek : Çok sıkıntı çekmek, güçlüklerle karşılaşmak.	ak ile kararı seçmek : Çok zahmet çekmek.
akla sığar gibi : Aklın kabul edebileceği biçimde, makul.	
akla sığmamak : İnanılacak gibi olmamak.	
akla yakın : Aklın benimseyebileceği, aklın kabul edebileceği.	
akla yatkın : Uygun, akıllıca, makul.	
	akla yelken etmek : Hâtırına geleni yapmak.
akla zarar : Çok şaşılacak, şaşkınlığa uğratabilecek (şey).	
aklı almamak : İnanılacak gibi olmamak, akla uygun gelmemek.	
aklı almamak(birinin bir şeyi) : 1. Anlayamamak, kavrayamamak. 2. Bir şeyin olabileceğine inanmamak. 3. Uygun bulmamak.	
aklı başına gelmek : 1. Davranışlarının yanlışlığını sezerek doğru yolu bulmak. 2. Ayılmak, kendine gelmek.	aklı başa gelmek : 1. Ayılmak, kendine gelmek. 2. Uslanmak, akılsızca e'f'âl ve harekâtta vazgeçmek.
aklı başında : 1. Sürekli akıllı davranan. 2. Doğru dürüst, kusursuz.	aklı başında : Âkil ve mütebassır, sersem olmayan.
aklı başında olmamak : İyi düşünülebilir durumda olmamak.	
aklı başından bir karış yukarı : Düşünmeden aklına geleni yapan.	
aklı başından gitmek : Korkudan ne yapacağını şaşırarak.	aklı baştan gitmek : Ziyâde taaccüb ve telâş etmek, kemâl-i teessüfle şaşakalmak.
aklı başka yerde olmak : Başka şeyler düşünmek.	
	aklı başta olmak : Cem'iyet-i hâtır ve zihm râhathı olmak.
aklı bir yerde olmak : Düşünülmesi gerekenden başka bir şey düşünmek.	
aklı bokuna karışmak : (kaba) Korkudan şaşırıp ne yapacağını bilememek.	
	aklı çalmak : Mef'tûn etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

aklı çıkmak : Titizlikle üzerinde durmak, aşırı merakta olmak, çok korkmak.	
aklı dağılmak : Düşünceyi belli bir konu, sorun üzerinde toplayamamak.	
aklı durmak : Düşünemez bir duruma gelmek, şaşırarak.	
aklı ermek : 1. Anlayabilmek. 2. Akılca olgunlaşmak.	aklı ermek : Anlamak fehm ü dark etmek.
	aklı ermez : İdrâksız, kasîr-ül-akl.
aklı evvel : En doğruyu düşünür, her şeyi çok iyi bilir geçinen.	aklı evvel : 1. Hukûî ve ceblî olan akıl ve zekâ. 2.(felsefe-i kadîmede) Cenâb-ı Hak. 3. Fevk-al-âde zekâ ve fitnat.
aklı fikri : Bütün düşündüğü.	
aklı gitmek : Şaşırarak, korkmak.	
aklı kalmak : Beğenilen bir şeyi düşünmekten kendini alamamak.	
aklı karışmak : Ne yapacağını bilememek, şaşırarak, bocalamak.	
aklı kesmek : Bir şeyin olabileceğine inanmak.	aklı kesmek : Anlamak fehm etmek, tahmîn eylemek.
	aklı kısa : Kasîr-ül akıl, akılsız.
aklı sıra(birinin) : Akılca, sandığına göre, umduğuna göre.	
aklı takılmak : Zihni bir şeyle uğraşmak.	
aklıma gelen başıma geldi : Olmasından korktuğum şey oldu.	
aklına düşmek : 1. Anımsamak. 2. Kafasında bir düşünce doğmak.	
aklına esmek : Önceden düşünmemiş olduğu şeyi birden yapmaya karar vermek.	
aklına geleni söylemek : Rasgele konuşmak.	
aklına geleni yapmak : Her istediğini düşünmeden yapmak istemek.	
aklına gelmek : 1. Anımsamak. 2. Bir şeyi yapmayı düşünmek, tasarlamak.	
aklına getirmek : 1. Anımsatmak. 2. Düşünmek.	
aklına koymak(bir şeyi) : Bir şeyi kesin olarak kararlaştırmak.	
aklına koymak(biri başkasının) : Bir kimse birine, bir şey telkin etmek.	
aklına sığdırmak : Bir şeyin olabileceğine inanmak, akli almak.	
aklına şaşayım (ya da şaşarım) : Adı geçen kimsenin akılsızca bir davranışta bulunduğunu anlatır.	

aklına takmak (ya da aklını takmak) : Sürekli olarak bir şeyi düşünmek, bir düşünceye saplanıp kalmak.	
aklına turp sıkayım : Birinin düşüncesini ve yaptığını beğenmemek.	
aklına tükürmek : (argo) Birinin düşüncesini beğenmemek, kınamak.	
aklına yelken etmek : Düşüncesizce davranmak ya da aklına geleni hemen yapmak.	
	aklına, şu'ûruna hiffet getirmek : Çıldırmaq.
aklında kalmak : 1. Unutmamak. 2. Anımsamak.	
aklında olsun : Unutma.	
aklında tutmak : 1. Öğrenmek, bellemek. 2. Unutmamak.	
aklından bile geçmemek : Hiç düşünmemek.	
aklından çıkmak : Unutmak.	
aklından geçirmek : Bir şeyi düşünmek, tasarlamak.	
aklından geçmek : Düşünmek.	
aklından zoru olmak : Arada bir durum ve koşulların gerektirdiği gibi davranmamak.	
aklını başına almak (ya da toplamak, devşirmek) : Akılsızca davranışlarda bulunmaktan kendini kurtarmak.	aklını başına toplamak : Uyanmaq, tenebbüh, intibâh etmek, gafletten kurtulmaq.
aklını başından almak (bir şeyin) : Düşünemeyecek bir duruma getirmek, çok şaşırtmak.	
aklını başka yere vermek : Konuşulan konudan başka bir düşünür olmak.	
aklını bozmak (bir şeyle) : Bir şey üzerine düşerek hep onunla uğraşıp durmak.	
aklını çalmak (bir şey birinin) : İlgisini aşırı derecede çekmek.	
aklını çelmek (birinin) : 1. Niyetinden, kararından caydırmak. 2. Ayartmak, baştan çıkarmak.	
aklını kaçırmak : 1. Delirmek. 2. mec. Gereksiz, yersiz iş yapmak.	aklını kaçırmak : Çıldırmaq.
aklını oynatmak : 1. Çıldırmaq. 2. Akıldışı işler yapmak.	
aklını peynir ekmekle yemiş : (alay) Şaşkınca ve akılsızca işler görenler için söylenir.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

aklını şaşırmaq : Yerinde olmayan bir iş yapmak, yersiz düşünmek.	
aklını takmak : Sürekli olarak aklı bir şeyle uğraşmak.	
aklının terazisi bozulmak : Akıllıca olmayan davranışlarda bulunacak bir duruma düşmek.	
aklıyla bin yaşa : (şaka) Akla yakın görülmeyen bir düşünce ileri sürene söylenir.	
akmasa da damlar : Çok değilse bile, az çok yarar sağlar.	akmazsa da damlar : Çok gelmezse de bütün bütün de eksilmemiştir, hiç yok değildir.
akordu bozuk : Birbirini tutmayan, uyumsuz, akortsuz.	
akrep gibi : Her fırsatta sözleriyle başkalarını incitme ya da onlara kötülük etme durumunda olan.	
aksırıklı tıksırıklı : Hastalıklı.	
aksi gibi : İstenmediği halde, aksilik olarak.	
aksi şeytan : İşler yolunda gitmediği zaman "ne kadar münasebetsiz" anlamında kullanılır.	
aksi tesadüf : Aksiliğe bak.	
aksiliği tutmak : Güçlük çıkarmak, inadında direnmek.	
aksiliği üstünde : Olumsuz davranışlı.	
aksilik çıkmak : Bir engel ortaya çıkmak.	
aksilik etmek : Güçlük çıkarmak, uyuşmaya yanaşmamak, huysuzluk etmek, inatçılık etmek, ters davranmak.	
akşam ahıra sabah çayıra : Hayatta, yiyip içip yatmaktan başka kaygısı olmayanlar için söylenir.	
	akşam etmek : Günü geçirmek.
	akşam ezânı yâhûd(yahut) sâde ezân vakti, ezânda : Geç vakt, akşam.
akşam güneşi : 1. Etkisi azalmış gün ışığı. 2. mec. Yaşlılık dönemi.	akşam güneşi : Turuncu kızıl renk.
akşama sabaha : Sabaha neredeyse, pek yakında, kısa bir zaman içinde.	
akşamdan kalmış (ya da kalma) : Geceki sarhoşluğun mahmurluğunu taşıyan.	
akşamdan kavur, sabaha savur : Kazandığını hemen harcayan tutumsuz kimselerin durumunu anlatmak için kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

akşamdan sonra merhaba : Gecikmiş ve bundan dolayı değerini yitirmiş şeyler için söylenir.	
akşamı bulmak (ya da akşamı etmek) : Akşamlamak.	
akşamlar (ya da akşam şerifleri) hayrolsun : Akşam vakti kullanılan esenleme sözü, iyi akşamlar.	akşamlar hayr ola, akşam şerifleriniz hayr olsun : Tahiyeye ve iltifât ta'biri.
akşamlık sabahlık : Nerede ise, kaçınılmaz sonuç pek yakın.	
aktif rol oynamak (bir işte) : Etkili olmak.	
aktüalitesini kaybetmek : Güncelliğini yitirmek.	
al aşağı vur yukarı : Çekişe çekişe (pazarlık).	
al basmak (loğusayı) : Loğusa albastı hastalığına tutulmak.	
al benden de o kadar : Ben de aynı durumdayım ya da ben de aynı düşüncedeyim.	
al birini vur ötekine (ya da birine) : Hiçbiri işe yaramaz, hepsi aynı nitelikte.	
al giymedim ki almayım : Bu işle hiçbir ilgim olmadığı için söylenen sözleri kendi üzerime almadım.	
al gülüm ver gülüm : 1. İki sevgilinin birbirine sevgi gösterisinde bulunmaları. 2. Bir kimseye yapılan hizmetin hemen karşılığını bekleme durumu.	
al kanlara boyanmak : Yaralanmak, vurularak ölmek; şehit olmak.	
al kiraz üstüne kar yağmış : Düşünülmeyen, beklenilmeyen şeylerin de olabileceğini anlatır.	
al sana bir daha : Yeni bir aksilik olunca bezginlik bildirmek için "işte" anlamında söylenir.	
al takke ver külah : 1. Uğraşa çekişe. 2. Aşırı derecede senli benli olmayı gösteren bir anlatış.	
ala alaya kalkmak : Bağırarak gürültü etmeye kalkmak.	
	alâ hâle : Kendi hâlinde, bulunduğu hâlde.
	alâ külli hâl : Her hâlde, her nasıl olsa.
alabandayı yemek : (argo) Adamakıllı azarlamak.	
alabora olmak : İşler altüst olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

alaca bulaca : Çok karışık renkli.	alaca bulaca, deli alacası : Tabî'-i selîmin hoşlanmayacağı sûrette birbirini tutmaz parlak renklerle mülevvin.
alacağı olmak : 1. Birinden alınacak parası olmak. 2. Vakit darlığından bir öneriyi kibarca geri çevirmek.	
alacağı olsun : "Günün birinde ondan öcümü alırım" anlamında göz korkutma sözü.	
alacağına şahin vereceğine karga (ya da kuzgun) : Alırken kolaylık gösteren, verirken de güçlük çıkaran kimse.	
alacak verecek : Alışveriş ilişkisi.	
alacaklı çıkmak : Alacağı vereceğinden çok olmak.	
alacaklı olmak : Birinden alacağı bir şey bulunmak.	
alacalı bulacalı : Çok karışık ve çığ renkli.	
alaka çekmek (toplamak ya da uyandırmak) : Çevresinde ilgi, merak sağlamak.	
alaka duymak : Yakınlık göstermek, ilgilenmek.	
alakadar etmek : İlgilendirmek.	
alakadar olmak : İlgilenmek.	
alakayı kesmek : İlgiyi kesmek, ilişkisi kalmamak, ayrılmak.	
alameti farika : mec. Ayırıcı nitelik, ayırıcı özellik.	
alan talan etmek : Allak bhallak etmek, yağma etmek.	
alarga durmak : Karışmak istememek, ilgisiz davranmak.	
alarga etmek : (argo) Geri çekilmek, uzaklaşmak.	
alargadan seyretmek : Uzaktan bakmak.	
alarma geçmek : Beliren tehlikeye karşı direnebilecek, dayanabilecek duruma gelmek.	
alaşağı etmek : Birini, yetkilerini elinden alıp orunundan uzaklaştırmak, atmak, kovmak.	
alavere dalavere yapmak (ya da çevirmek) : Hileli, düzenli bir iş yapmak, yalanla dolanla iş görmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

alay etmek : Bir kimsenin, bir şeyin, bir durumun, gülünç, kusurlu,, eksik vb. yönlerini küçümseyerek eğlence konusu yapmak.	alay etmek : Eğlenmek, istihzâ etmek, mâhtâba almak.
	alay geçirmek : Birinin lâkırdısını dinler gibi olup da başka şey düşünmek.
alay geçmek : (argo) Alay etmek.	
alay gibi gelmek (bir şey insana) : İnanılacak gibi olmamak.	
	alay kurmak : Vehmiyyâtla uğraşmak.
alaya almak : Alay etmek, eğlenmek.	
alaya bozmak : Alay niteliği vermek.	
alayda olmak(bir işin) : İşi önemsemeyerek şaka konusu yapmak.	
	alay-ma-alay : Hep birden, takımıyla, palas pandıras.
	alçaktan görüşmek : Müdarâ etmek.
aldığı aptes ürküttüğü kurbağaya değmemek : Sağladığı iyilik verdiği zarara değmemek.	
aldırış etmemek : Önem vermeme, aldırmamak, ilgilenmemek.	
alem yapmak : Sazlı sözlü eğlenmek.	
âlemi var mı ? (...etmenin) : Yakışık alır mı, uygun olur mu?	
	âlem-i âb- : Bezm-i işret.
alemin ağzı torba değil ki büzesin : Başkalarının söyleyeceklerini engelleme olanağı yoktur.	
	ale-s-sabâh, çın sabâh : Sabâh erkenden.
alesta beklemek : Hazır durumda beklemek.	
alet etmek(birini) : Bir işte birini uygun olmayan bir biçimde kullanmak.	
alet olmak : Bilerek bir çıkar karşılığı ya da bilmeyerek bir işte aracılık etmek, vasıta olmak.	
alev almak : 1. Tutuşmak, yanmaya başlamak. 2. mec. Coşmak, heyecana gelmek.	

aleyhinde olmak (birinin): Birine karşı olmak.	
aleyhinde söylemek(ya da bulunmak): Çekiştirmek, yermek.	
aleyhine olmak(birinin) : Bir iş, birinin zararına olmak, onun için iyi olmamak.	
aleyhte olmak : Karşı durum almak.	
alı al moru mor : Telaş ya da yorgunluktan yüzü kıpkırmızı kesilmiş.	
alıcı gözüyle bakmak : İnceden inceye gözden geçirmek.	
alıcı verici : Bağışladığını geri alan.	
alık alık : Aptalca, şaşkın şaşkın, aptal aptal.	
alın damarı çatlamak : Utanma duygusu kalmamak.	alın damarı çatlamak : Hayâ ve hicâb kalmamak, ârsız olmak.
	alın derisi, damarı : Hayâ.
alın teri : Emek.	alın teri : Meşakkatli ve nâmûs-kârâne sa'y ve amel.
alın teri dökmek : Çok emek vermek, zahmetli bir iş görmek.	
alın teri ile kazanmak : Hak ederek, çalışarak, emek harcayarak kazanmak.	
alıp vereceği olmamak : 1. Borcu ya da alacağı olmamak. 2. mec. Biriyle hiçbir ilgisi olmamak.	
alıp verememek (biriyle): Anlaşmamak çekememek, geçinememek.	alıp verememek : Uğraşmak.
alıp vermek : Yürek çarpıntısı geçirmek.	alıp vermek : Tenkîd ve muâheze etmek.
alıp yürümek : Az zamanda çok ilerlemek, yayılmak, çoğalmak, artmak.	alıp yürümek : Hiddetle bağıteten gitmek.
alır almaz : Hemen, derhâl.	
alışkanlık edinmek : Bir şeyi sürekli yapar olmak, itiyat edinmek.	
alışverişi kesmek : Biriyle ilgisi kalmamak.	
Alicengiz : Kurnazca ve haince düzen.	
Alikıran başkesen : Zorba.	
Ali'nin Kûlahını Veli'ye, Veli'nin kûlahını Ali'ye giydirmek : Birinden aldığı öbürüne, bir başkasından aldığı da ona vererek işini yürütmek.	
alkış kopmak : Birdenbire güçlü bir biçimde el çarpılması.	
alkış toplamak : Çok alkışlamak.	
alkış tufanı : Sürekli ve coşkulu alkış.	

alkış tutmak : El çarparak ya da topluca, yüksek sesle "yaşa" "var ol" gibi sözler ile birini alkışlamak.	
Allah (ya da Allah'ım) : Bir şey karşısında hayranlık ya da yakarma bildirir.	
Allah (bin bir) bereket versin : Bir kazanç karşısında durumundan hoşnut olmayı belirtir.	
Allah acısını unutturmasın : Tanrı bu acıyı unutturacak daha büyük bir acı göstermesin.	
Allah akıl fikir versin (ya da Allah akıllar versin) : Akılsızca bir davranışta bulunanlar için söylenir.	Allah akıllar versin : Yolsuz bir harekette bulunanlar hakkında.
Allah Allah : Şaşma ya da can sıkıntısı anlatan bir ünlem.	Allah Allah : Makâm-ı ta'accüb ve infîalde.
Allah aratmasın : Yakınılacak bir durumda "Tanrı daha kötüsünü göstermesin" anlamında kullanılır.	
Allah artırsın : (gerçek ya da alay anlamında) Tanrı daha çoğunu versin.	
Allah aşkına : Birlikte söylendiği sözün anlamına göre ant vermek ya da yalvarmak için "Allah'ımı seversen" anlamında, şaşma, usanç bildirir.	Allah aşkına : Allah'ı severseniz.
Allah bağışlasın : (çocuğunu, sevdiğini) Tanrı, kazadan beladan korusun, esirgesin.	
Allah bahtından güldürsün : (evlenecek kız için) Mutluluk dileğini belirtir.	
Allah bana, ben de sana : Şimdi sana para verebilecek durumda değilim, kazanırsam öderim.	
Allah belasını versin : İlenme sözü.	Allah belâ versin : Bed-du'â
Allah beterinden saklasın (ya da esirgesin) : Tanrı daha kötü bir duruma düşürmesin.	
Allah bilir : 1. Belli değil. 2. Bana öyle geliyor ki.	Allah bilir : Allahu a'lem, hüdâ âlim.
Allah bir : Yemin yerine kullanılır.	Allah bir : Kasem makâmında.
Allah bir dediğinden başka sözüne inanılmaz : Birinin çok yalancı olduğunu anlatmak için söylenir.	
	Allah bir söz bir : Sözden dönülmeyeceğini te'mîn makâmında.
Allah bir yastıkta kocatsın : Yeni evlenenlere "bir arada yaşlanın" anlamında söylenen bir iyi dilek sözü.	

Allah büyüktür : Günün birinde hakkını alacağına, kendine yapılmış olan haksızlıkların düzeleceğine inanmak gerektiğini anlatır.	
Allah canını alsın : İlenme sözü.	
Allah cezasını vermesin (ya da Allah cezasını versin) : Yarı şaka, yarı şaşma yollu, kimi vakit de gerçek öfke ile söylenir.	
Allah derim : Pek bozuk bir iş için sorulan "ne dersin?" sorusuna karşı "söyleyecek söz bulamıyorum" anlamında kullanılır.	
Allah dirlik düzenlik versin : Tanrı aile huzuru versin	
Allah dört gözden ayırmasın : "Tanrı, çocuğu yetim ya da öksüz bırakmasın" anlamında bir iyi dilek sözü.	
Allah düşmanıma vermesin : Anlatılan bir kötülüğün büyüklüğünü belirtmek için söylenir.	
Allah ecir sabır versin : Başsağlığı dileği olarak söylenir.	
Allah eksik etmesin : 1. Tanrı yokluğunu göstermesin. 2. Birinin yaptığı bir hizmet anılırken onun için teşekkür yollu söylenir.	
Allah eksikliğini göstermesin : Pek gerekli olan bir şeyin kusuru anlatılırken, böyle de olsa onun varlığına şükredildiğini anlatır.	
Allah emeklerini eline vermesin : Tanrı emeklerini boşa çıkarmasın.	
	Allah encâmını hayr eyleye : Neticesi tehlikeli görünen bir iş hakkında.
Allah esirgesin (ya da saklasın) : Tanrı korusun! Tanrı kötü durumla karşılaştırmasın.	
Allah etmesin : Olması istenilmeyen bir olaydan söz edilirken söylenir.	Allah etmesin : Ma'âz Allah.
Allah gecinden versin : "Çok yaşasın" anlamında kullanılan bir iyi dilek sözü.	
Allah göstermesin : Tanrı kötü bir durumla karşılaşmaktan korusun.	
Allah hakkı için : Ant içmek ya da ant vermek için kullanılır.	
Allah Halil İbrahim bereketi versin : Tanrı çok versin, bereket versin.	
Allah hayırlı etsin : Genellikle bir olay başlangıcında "Tanrı uğurlu etsin" anlamında söylenir.	

Allah herkesin gönlüne göre versin : Tanrı herkesin dileğini yerine getirsin.	
Allah hoşnut olsun : Bir kimsenin, kendisine iyiliği dokunan biri için kullandığı bir iyi dilek sözü.	
Allah için : Gerçekten, doğrusu.	Allah ıslâh eyleye : Muhtâc-ı ıslâh olanlar hakkında istihzâ tarikiyle îrâd olunur du'âdır.
	Allah için : Allah hakkı için, kasem, doğrusu, hakkâ.
	Allah için söylemek : Rızâ-i Allah doğrusunu söylemek.
Allah iki iyilikten birini versin : (ağır hasta için) Ya ölsün kurtulsun, ya iyi olsun.	
Allah inandırısın (seni): İnanılması pek kolay olmayan bir şey anlatılırken yemin yerine söylenir.	Allah inandırısın : Hilâfim yoktur.
Allah iyiliğini (ya da layığını) versin : Hoşa gitmeyen bir davranış karşısında hoşgörü ile söylenir.	
	Allah iyilik versin! Allah belâ vermesin! : Bed-du'â niyetiyle terahhumen du'â.
Allah kabul etsin : Sevap sayılan bir iş yapıldığında söylenir.	
Allah kahretsin : Tanrı cezasını versin anlamında bir ilenç sözü.	
Allah kavuştursun : Birinin yakını, bulunduğu yerden ayrılınca kalanlara kavuşma dileğinde bulunmak için söylenen söz.	Allah kavuştursun : Bir sevdiğinden ayrılana olunan du'â.
Allah kazadan beladan saklasın : Tanrının insanı türlü kötülüklerden koruması dileğiyle söylenen iyi bir dilek sözü.	
Allah kerim : Tanrı büyüktür, Tanrıya güvenmeli.	Allah kerîm : Bir mahrûmiyyet ve ihtiyâc hâlinde söylenir tesellî ve ümîd du'âsıdır..
Allah kismet ederse : Tanrı izin verirse.	
Allah korusun (ya da saklasın) : Tanrı tehlikeye, kötü duruma düşürmesin.	
Allah kuru iftiradan saklasın : Bir suçlama karşısında bunun sırf iftira olduğunu anlatmak için söylenir.	
Allah manda şifalığı versin : Çok ya da ağır yemek yiyenler için şaka yollu söylenir.	
Allah mübarek etsin : 1. Kutlu olsun. 2. Onaylanmayan bir durumda alay yollu kullanılır.	
Allah müstahakını versin : (gerçek ya da alay anlamında) Çıkışma anlatan bir söz.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

Allah ne verdiyse : Yiyecek olarak ortada ne varsa.	
Allah ömürler versin : Saygı gösterilen bir kimseye selam ya da teşekkür olarak söylenir.	Allah ömürler versin : Du'â ve teşekkür makâmında.
Allah övmüş de yaratmış : Çok güzel olanlar için söylenir.	
Allah rahatlık versin : Genellikle yatmaya gidilirken söylenen bir iyi dilek sözü.	
Allah rahmet eylesin : Ölüleri hayırla anmak için söylenir.	
Allah rızası için : 1. Dilencilerin para isterken söyledikleri yalvarma sözü. 2. Ne olursun. 3. Karşılık beklemeksizin.	
	Allah sabr versin! Allah sabr ecr ihsân eyleye! : Bir acı ve âfet hâlinde söylenir tesellî du'âsıdır.
Allah sağ gözü sol göze muhtaç etmesin : Tanrı kimseyi kimseye, en yakınlarına bile muhtaç etmesin.	
Allah selamet versin : 1. Yola çıkanlara "Tanrı kazadan beladan korusun" anlamında söylenen bir esenleme sözü. 2. Yolda güçlük içinde bulunanlara iyi dilek sözü olarak kullanılır. 3. Uzaktaki tanıdıklar anılırken kullanılır. 4. Birinden pek yana olmayan bir söz söyleneceği zaman onun adından önce getirilen giriş sözü. 5. "Keyfin bilir, gidersen git" anlamında kullanılır.	Allah selâmet versin : Azîmet edenlere du'â.
Allah son gürlüğü versin : Tanrı yaşlılıkta sıkıntı göstermesin.	
Allah sonunu hayır etsin : Bir işin sonucu için kuşku duyulduğunda söylenen iyi dilek sözü.	
Allah taksimi : Eşitlik gözetilmeden yapılan üleştirme.	
Allah taksiratını affetsin : (ölüler için) Tanrı kusurlarını bağışlasın.	
Allah tamamına erİştİrsin : Herhangi bir iş ya da olayın iyi sonuçlanması dileğiyle söylenir.	
Allah utandırmasın : Bir işe girişenlere söylenen bir başarı dileği.	
Allah (ya da Allah'ı) var : Doğrusunu söylemek gerekirse.	
Allah vere : İyi dilek anlatır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKİ

Allah vergisi : Sonradan elde edilmiş olmayıp yaradılıştan olan yetenek ya da özellik.	Allah vergisi : Dâd-ı hakk.
Allah vermesin : Bir şeyin olmaması dileğini anlatır.	
Allah versin : 1. İyi bir şey ele geçirenlere memnunluk anlatmak için, kimi vakit de takılma ve şaka için söylenir. 2. Dilenciye savmak için kullanılır.	Allah versin : 1. Cenâb-ı Hakk versin. 2. Husûlü ârzû olunur.
Allah yapısı : İnsanlar tarafından değil de doğada olduğu gibi.	
Allah yarattı dememek : Kıyasıya dövmek, çok hırpalamak.	
Allah yazdı ise bozsun : Olması, gerçekleşmesi istenmeyen olay ya da durum için kullanılır.	
Allah yürü ya kulum demiş : Az zamanda çok zengin olanlar için söylenir.	
Allah ziyade etsin : "Tanrı arttırsın" anlamında kullanılan bir iyi dilek sözü.	
Allah'a bir can borcu var : Canından başka bir şeyi yok, kimseden çekinmesi yok.	
Allah'a emanet : Tanrı esirgesin anlamında birini överken söylenir.	
Allah'a emanet olun : Ayrılanın kalana söylediği bir esenleme sözü.	
Allah'a (bin) şükür : "Hamdolsun", "Bereket versin" gibi durumdan memnun olduğunu anlatır.	
Allah'a ısmarladık : Ayrılanın kalan ya da kalanlara söylediği esenleme sözü, hoşça kal.	
Allah'a yalvar : Kendi kusuru yüzünden güç bir duruma düşüp yakınan kimseye "ben sana yardım edemem, benden bir şey umma" anlamında söylenir.	
Allah'ı çok, insanı az bir yer : Pek ıssız ve kuytu bir yer.	
Allah'ı (ya da Allah'ını) seversen : "Allah aşkına" gibi, yerine göre and verme, yalvarma için kullanılmakla birlikte şaşma ya da usanç gibi duygular da anlatır.	Allah'ı seversen : Kasem.
Allah'ın belası : Varlığı üzüntü veren.	
Allah'ın binasını yıkmak : Kendini ya da başkasını öldürmek.	
Allah'ın cezası : Pek yaramaz, şirret.	
Allah'ın emri : Kader.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

Allah'ın evi : 1. Tapınak, cami, mescit. 2. mec. İnsan gönlü.	
Allah'ın gazabı : Çok sıkıntı veren şey.	Allah'ın gazabı : Âfet, musîbet.
Allah'ın günü : Hemen hemen her gün.	
Allah'ın hikmeti : Beklenmeyen, nedeni anlaşılmayan ya da şaşılacak şeyler için kullanılır.	
Allah'ın işine bak : Beklenmedik, şaşılacak bir durum almasında kullanılır.	
Allah'ın kulu : İnsan, kimse, kişi.	
Allah'ından bulsun : Ben kendisine bir şey yapmayacağım, yaptığı kötülüğün cezasını Tanrı versin.	
Allah'ını seversen : İstek, dilek ve yalvarma amacıyla kullanılır.	Allah'ı seversen! Allah aşkına : Kasem.
Allah'tan bulmak : Cezasını Tanrı vermek.	Allah'tan bulmak : Gazab-ı İlâhiye dûçâr olmak.
Allah'tan kork! : Yapma, utan, yazıktır!	
	Allah'ın gazabı : Âfet, musîbet.
Allah'tan korkmaz : Can yakıcı, insafsız, acımasız.	Allah'tan korkmaz : Zâlim, insâfsız.
Allahü âlem : Tanrı daha iyisini bilir.	
allak bullak etmek : 1. Karmakarışık bir duruma getirmek, düzenini bozmak. 2. mec. (aklını zihnini) Düşünemez duruma getirmek.	
allak bullak olmak : 1. Çok karışık duruma gelmek. 2. mec. (akıl, zihin) Şaşkına dönmek, karışmak, şaşırarak.	allak bullak, allak mallak : Karmakarışık.
allamak pullamak : Süslemek, donatmak.	
allame kesilmek : Her şeyi bilir görünmek.	
allamelik taslamak : Bilgisiz olduğu halde her şeyi bilir görünmek.	
allem etmek kallem etmek : Her türlü kurnazca çareye başvurmak.	
allı pullu : Göz alıcı renkler ve şeylerle süslenmiş.	
Alman usulü : Bir topluluk için yapılan harcamada giderlerin herkese eşit olarak bölüştürülmesi yöntemi.	
	alnı açık : Utanacak işi olmayan, affif, nâmûslu.
	alnı ak : Kabâhatsiz, ma'sûm.
alnına kara sürmek : Bir kimsenin haksız yere kötü tanınmasına yol açmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

alınma yazılmış olmak : Kaderi, talihi bu türlü olmak; bu olayın başına gelmesini Tanrı'nın buyurmuş olduğuna inanmak.	
	alnında tamgası(damgası) yok : Bâtını meçhül.
alnından öpmek : Beğenmek, takdîr etmek.	
alnını karışlamak(birinin) : Küçümseyerek meydan okumak.	alnı karışlamak : 1. Tahsîn ve pesend etmek, âferîn okumak. 2. Meydân okumak.
alnının akı ile : Ayıplanacak bir duruma düşmeden, tertemiz, onuruyla, başarı göstermiş olmak.	
	alnının damarı çatlamış : Utanmaz.
	alnının damarı patlamış : Hayâsız.
alnının karayazısı : Kötü kaderi, kötü talihi.	
alt alta : Birbirinin altında olarak.	alt alta : Birbirinin altında.
alt alta üst üste : Birbirleriyle itişir kakışır bir durumda.	
	alt aşağı urmak (vurmak) : Galebe çalmak, yere urmak (vurmak).
	alt başında : Bilâ-fâsıla altında, yanında.
alt etmek : Üstünlük sağlamak, yenmek.	alt etmek : Mağlûb etmek, yenmek, bahisde ilzâm etmek.
alt olmak : Yenilmek.	alt olmak : Mağlûb olmak, yenilmek ve bahisde ilzâm olunmak.
alt tarafı (ya da yanı) : 1. Geriye kalanı. 2. İşin sonu. 3. Değeri ne ki.	
alt yanı çıkmaz sokak : Sonu gelmeyen, sonuç alnamayan işler için söylenir.	
	alta almak : Mağlûb etmek, yenmek.
altı alay, üstü kalay : İçi, dışı gibi özenilmiş olmayan şeyler için söylenir.	
altı karış beberuhi : Kısa boylu olanlar için alay yollu söylenir.	
altı kaval, üstü şîshane : (giyim için) Altı, üstüne uymaz.	altı kaval üstü şîshane : Altı üstüne uymaz kıyâfet, karışık kıyâfetli.
altı okka etmek(birini) : Birini omuzlardan ve bacaklardan tutup kaldırarak sallamak ya da götürmek.	altı okka : Yorgan içinde birini arka üstü yatırıp ellerinden ve bacaklarından tutarak yukarı kaldırdıktan sonra yere bırakarak icrâ olunan oyun ki çocuklar arasında muzıkçılık edenlere mücâzâten mevki' tatbîke konur.
altın adını bakır etmek : Temiz ve parlak ününü karartmak.	
altın babası : Parası çok olan kimse.	altın babası : Pek zengin adam.

altın beşik : Bir elleriyle kendi bileklerini kavrayan iki kişinin, öteki elleriyle karşılıklı olarak birbirlerinin bileklerini tutmaları.	
altın bilezik : Para getirir meslek.	
altın çağ (ya da çağı) : En parlak ve mutlu çağ.	
altın kesmek : Çok para basmak.	
altın küpü : Altın para biriktiren; parası çok olan.	
altın leğene kan kusmak : Varlık içinde hastalık ya da azap çekerek yaşamak.	
altın topu : Güzel ve tombul olan kucak çocukları için bir benzetme sözü olarak kullanılır.	altın topu : Pek güzel çocuk, nûr pâresi.
altın tutsa, toprak olur (ya da altına yapışsa elinde bakır kesilir) : Giriştiği işlerde büyük talihsizliklere uğrayan kimsenin durumunu anlatır.	
altın yıldönümü : Eşlerin birlikte ulaştıkları ellinci evlilik yılı.	
altın yumurtlayan tavuk : 1. Mesleği, sanatı, parası olan, geliri kimse. 2. mec. Turist.	
altına etmek (ya da kaçırmak) : Yatağına ya da donuna aptes etmek.	alta kaçırmak : Üstüne etmek.
altında kalmak (bir şeyin) : Bir şeyi karşılıksız bırakmak.	
altında kalmamak : Karşılığını vermek, yenilgiyi kabullenmemek.	
altından girip üstünden çıkmak (bir servetin) : Bir malı, parayı düşüncesizce harcayıp tüketmek.	
altından çapanoğlu çıkmak : Girişilen işte başa dert olacak bir durumla karşılaşmak.	
altından kalkamamak : 1. Başaramamak becerememek, üstesinden gelememek. 2. mec. Kendini savunamamak.	
altından kalkmak (bir zorluğun) : Bir zorluğu yenmek, başarmak.	
altını çizmek : Önemini belirtmek, dikkati çekmek; vurgulamak.	
altını ıslatmak : Yatağına ya da donuna küçük aptesini etmek.	
altını üstüne getirmek : 1. Karmakarışık etmek. 2. Aramadık yer bırakmamak.	
	altı üstü : Fevkânî ve tahtânî, aşağısı ve yukarısı berâber.

altmışaltıya bağlamak : Temelli olmayan bir çözümle durumu kurtarmış görünmek.	
altta kalanın canı çıksın : Gücü yetmeyen ne olursa olsun anlamında kullanılır.	
altta kalmak : Herhangi bir çatışmada, çekişmede yenilmek.	altta kalmak : 1. Mağlûb olmak, yenilmek. 2. Minnet-dâr olmak, bir iyilik görüp de karşılıkta bulunamamak.
altta yok üstte yok : Yoksul, fakir.	
alttan almak : Sert konuşan birine yumuşak, olumlu davranmak.	
alttan alta : Gizlice.	
altüst etmek : 1. Alt yüzünü üst yüzüne getirmek. 2. Çok karışık duruma getirmek, düzenini bozmak. 3. Zarar vermek, yıkmak.	altüst etmek : Çok karıştırıp zîr ü zeber etmek.
altüst olmak : 1. Çok karışık duruma gelmek. 2. Heyecanlanmak, üzülmek, tedirgin olmak, yıkılmak. 3. Rahatsızlanmak.	
amaç edinmek : Bir amaca ulaşma isteğinde bulunmak.	
amaç gütmek : Bir amacı gerçekleştirmeye çalışmak.	
aman Allah : Şaşma, beğenme, beğenmeme, korku gibi duyguları belirtmek için kullanılır.	
aman bulmak : Kurtulmak.	
aman dedirtmek (ya da amana getirmek) : Karşı koyan birini boyun eğmek zorunda bırakmak.	
aman derim : Sakın ha, böyle bir iş yapayım deme.	
aman dilemek : Sığınıp canının bağışlanmasını dilemek.	
aman vermek : Canını bağışlamak, öldürmemek.	amân vermek : 1. Affetmek. 2. Mühlet vermek, müsâade etmek.
aman vermemek : 1. Rahat bırakmamak, göz açtırmamak. 2. Acımayıp öldürmek.	amân vermemek : Müsâ'ade etmemek, aslâ merhamet etmeyip cezâsını vermek.
aman zaman : Karşısındakini yumuşatmak için söylenen sözleri anlatır.	
amana gelmek : Önce direnirken zor karşısında boyun eğmek.	
amansız hastalık : Kanser.	
aması maması yok : Hiçbir özrün geçerli olmayacağını anlatır.	
aması var(bir şeyin) : Herkesin bilmediği sakıncası ya da kusurları var.	

Amasya'nın bardağı biri olmasa biri daha : Ele geçirilemeyen ya da elden kaçan bir şeye üzülme boştur, çünkü her zaman benzeri sağlanabilir.	
ambale etmek : Birini düşünemez duruma getirmek.	
ambale olmak : Çok yorulup iş göremez, düşünemez duruma gelmek.	
amcamla dayım hepsinden aldım payım : Yakınlarından beklediği ilgi ve yardımı göremeyen bir kimsenin artık yeni bir dilekte bulunmaya niyeti olmadığını anlatmak için söylenir.	
amiyane tabiriyle : Halk ağzı ile, halkın deyişiyle.	
amma da yaptın ha : Söylenen bir söze pek inanılmadığını ve şaşıldığını anlatır.	
ana avrat düz gitmek : Sövmek, küfretmek.	
ana baba günü : 1. Mahşer günü. 2. Sıkıntılı kalabalık, telâşla, tehlikeli zaman ya da durum.	ana baba günü : Mahşer gibi kalabatıklı ve evlâd anasını, babasını düşünemeyecek derecede muhâtaralı gün.
ana baba yavrusu : Nazlı büyütülmüş çocuk.	ana baba evlâdı : Kıymetli, azîz, sevgili.
ana kucağı : Ananın sevgi ve sevecenlikle dolu çevresi.	
ana kuzusu : 1. Pek küçük kucak çocuğu. 2. Nazlı büyütülmüş çocuk.	
ana yarası : Teyze.	
ana yüreği : Annelik duygusu, ana sevecenliği.	
anadan doğma : Çırçıplak.	anadan doğma : 1. O hâlde dünyâya gelmiş, sonradan olma değil. 2. Çırılçıplak, anadan nasıl doğmuş ise, üstünde hiçbir şey olmaksızın.
anadan doğmuşa dönmek (ya da anadan yeni doğmuş gibi olmak) : Dertsiz, tasasız, sağlıklı bir duruma gelmek.	
anafora kaptırmak : Emeksiz, karşılıksız olarak başkasının yararlanmasına olanak vermek.	
	anahtar uydurmak : Hile ve desîse kurmak.
anahtarı beline takmak : Evde yönetimi ele almak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

anah kuzu kinalah kuzu : Öksüz olmayan çocukların mutluluğunu anlatır.	
anah etmek (birine) : Anah görevini yapmak ya da ana gibi yakınlık göstermek.	
anam avradım olsun : (argo) Birini kesin olarak inandırmak için söylenen çok kaba bir ant.	
anam babam : (argo) Teklifsiz bir seslenme.	
anan yahşi baban yahşi : Birini, bir işe razı etmek için gereğinden çok överek yumuşatmak amacı güdüldüğünü başkasına anlatılırken kullanılır.	
ananın örekesi : (argo) Saçma bir söze karşı verilen karşılık.	
anası ağlamak (birinin) : Çok zahmet çekmek, eziyet çekmek, bitkin duruma gelmek.	anarı beneri : Öteberi.
anası danası : Soyu soppu, bütün aile.	ana ağlamak : Çok zahmet ve eziyet çekmek, pek muztarib olmak.
anası kılıklı : Görüş, davranış, huy vb. bakımından anasına benzeyen.	
anası turp, babası şalgam : Halk. ne olduğu belirsiz kimselerin çocuğu.	
anasına avradına sövmek : (kaba) Birinin anasını ve karısını amaçlayarak çirkin söz söylemek.	
anasından doğduğuna pişman etmek : Çok eziyet etmek, çok üzme, bezdirmek.	
anasından emdiği süt burnundan (fitil fitil) gelmek : Çok sıkıntı çekmek.	anamdan emdiğim süt burnumdan geldi : Çok azâp ve eziyet çektim.
anasını ağlatmak (birinin) : (kaba) Birine çok üzüntü vermek, işkence etmek.	
anasını bellemek : (kaba) Anasının ırzına geçmek anlamında sövgü.	
anasını eşek kovalasın : (kaba) Sözü edilen kimse ya da iş için bıkkınlık ve umursamama anlatır.	
anasını sat (ya da satayım) : (halk) Önem verme, aldırma, umursama, bunun için gam yeme (yemem).	
anasının gözü : (argo) Çok kurnaz, çok açık göz, becerikli, hin oğlu hin.	anasının ak sütü : Helâl şey.
anasının ipini satmış (ya da pazara çıkarmış) : Kendisinden her türlü kötülük beklenebilen (kimse).	
anasının kızı : Anasının huyları kendisinde de görülen kız.	

anasının nikahını istemek : Bir şeye değerinden çok para istemek.	
	anasıyla danasıyla : Hepsi birden, bir hâne halkının cümlesi.
anca beraber kanca beraber : Bir işte iki ya da daha çok kimsenin, o iş kötü de gitse, birbirinden ayrılmamaları gerektiğini anlatır.	
angaryaya koşmak : Birini zoruntulu olmadığı halde bir işte çalışmaya zorlamak.	
	ankâ bâzergan : Pek zengin tâcir.
anladıysam Arap olayım : Hiç anlamadım.	
anlamazlıktan gelmek : Bir şeyi anladığı halde anlamamış, farkına varmamış gibi davranmak.	
anamlı anlamlı : Anamlı olarak.	
anlarsın ya : Açıklanması gereken bir olayı dolaylı yoldan anlatmak için kullanılır.	
anlaşıldı Vehbi'nin kerrakesi : İşin iç yüzü, gerçeği öğrenildi.	
anlata anlata bitirememek : Bir şeyden çok söz etmek, övmek.	
anlayıp dinlemek : (bir olayla ilgili olarak) İyice anlamak.	
anlayış göstermek : İstenilen ya da söylenilen bir şeyi hoşgörüyle karşılamak.	
anlı şanlı : Güzel, gösterişli, ünlü.	
ant içmek (ya da etmek) : Bir şeyi yapmaya ya da yapmamaya ant ile söz vermek, yemin etmek.	and içmek : Yemin, kasem etmek.
ant vermek : “Allah aşkına”, “çocuklarının başı için” gibi sözlerle karşısındakini bir şeye zorlamak.	
antant kalmak : Anlaşmak, uzlaşmak.	
antikasını bilmek : En iyisini bilmek.	
antipatik bulmak : Sevimsiz bulmak, kanı kaynamamak.	
apar topar : Telaş ve acele ile, yaka paça.	
	apış ayrılmak yere gelmek : (hayvân) Çatlamak, bacaklarını açarak dikilip durmak.
apışıp kalmak : Şaşırarak.	
aptal yerine koymak (ya da koyulmak) : Anlamaz, bilmez sanmak (sanılmak).	
aptala vurmak : Bir şeyi bilmez, anlamaz gibi görünmek.	
aptallık etmek : Aptalca davranmak ya da aptalca iş görmek.	
aptest bozmak : Ayak yoluna gitmek.	âbdest bozmak : Def-i hâcet etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	âbdest iktizâ etmek : Düş azmak, ihtilâm.
aptesinden şüphesi olmamak : Herhangi bir işte kusuru olmadığını kesin olarak bilmek.	âbdestimde şübhem yoktur : İtminânım vardır.
aptesini vermek(birine) : Azarlamak.	
ar belası : Namus ve onuru için başkası söz eder korkusu.	
ar damarı çatlamak : Utanç duyulacak şeyleri hiç sıkılmadan yapar olmak.	
ar etmek : Utanmak.	
ar namus tertemiz : Utanması olmayan.	
ar yılı değil, kar yılı : Birinin sıkılmayı bir yana bırakarak yalnız çıkarına baktığı anlatılırken söylenir.	
	ara açılmak : Bozuşmak.
ara açmak : Dostluğu bozmak, anlaşmazlığa yol açmak.	
ara bulmak : Anlaşamayanları uzlaştırmak.	
ara sıra (ya da ara sırada) : Seyrek olarak, zaman zaman.	ara sıra, arada sırada : Aralık aralık, ba-zân her vakt ve muntazaman değil.
	ara soğumak : Arkası aramayıp unutulmak.
ara vermek : Bir işe yeniden başlamak için, bir süre bırakmak.	ara vermek : Fâsıla vermek, kesmek.
	ara vermeksizin : Bilâ-fâsıla.
ara yerde : Arasında, arada.	
arabanın tekerine taş koymak : Güçlük çıkarmak.	
arabasını düze çıkarmak : İşinin güçlüklerini gidermek.	
arada bir : Seyrek olarak.	
arada çıkarmak : Başka işler arasında bir işi de yapıvermek.	arada çıkarmak : Tayy ü tarh ve ihrâc etmek.
arada kalmak : Araya girildiği için zor duruma düşmek.	arada kalmak : Mes'ûl olmak.
arada kaynamak : Karışık bir durumda gereken ilgiyi görmemek.	
aradan çekilmek : İlişğini kesmek.	
aradan çıkarmak : Birçok işten birini yapıp bitirivermek.	aradan çıkarmak : Ve tarh ve ihrâc etmek.
	aradan çıkmak : Mündefi' ve zâil olmak.
	aradan geçmek : Mürûr ve cereyân etmek.
aradan kaldırmak : İş yapma olanağını yok etmek.	
aralarında dağlar kadar fark olmak : (iki şey, kimse vb.de) Her yönden büyük ayrılıklar bulunmak, benzer nitelikler çok az olmak.	arada dağlar var : Pek büyük fark var.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

aralarından (ya da arasından) su sızmamak : Birbirleriyle yakın, sıkı arkadaşlık kurmak.	
aralarından kara kedi geçmek (ya da aralarına kara kedi girmek) : Birbirine gücenmek.	
aralarını açmak : İki taraf arasındaki dostluğu, ilişkiyi bozmak.	
aralarını bulmak : Uzlaştırmak, barıştırmak.	aralarını bulmak : Islâh-ı beyn etmek.
	aralığa gitmek : Nâfile yere mahvolmak.
	aralık bulmak : Fırsat düşürmek.
aramak taramak : Dikkatle aramak, çok aramak.	arayıp taramak : Etrâfıca sorup anlamak, tahkîkât icrâ etmek.
aramakla bulunmaz : Çok ender şeyleri tanımlarken söylenir.	
	ârâm-ı cân, ârâm-ı dil, ârâm-ı dilârâ : Gönlü rahatlandıran diğber.
Arap gibi olmak : Simsiyah olmak, kararmak.	
Arap olayım : (şaka yollu) Söylenen bir şeyin doğruluğuna inandırmak için kullanılır.	
Arap uyandı (ya da Arabın gözü açıldı): Geçen bir olaydan ders almadığını anlatır.	
arapsaçı gibi : Karmakarışık.	
arapsaçına dönmek : Çözümlemesi güç bir duruma gelmek.	
arası (ya da araları) açılmak (açık olmak ya da bozulmak) : Dostlukları sarsılmak, birbirine darılmak.	
arası geçmeden : Vakit geçmeden, sıcağı sıcağına.	
arası hoş (ya da iyi) olmamak (bir şeyle) : O şeyden hoşlanmamak, aralarında gerginlik, geçimsizlik olmak.	
arası olmamak (bir kimseyle) : Geçinememek.	
arası soğumak (bir olayın): Aradan zaman geçerek önemini yitirmek.	
arasına (ya da aralarına) karışmak : Büyüyüp yetişmek.	
	aratıp taratmak : Her tarafını karıştırarak teftiş ve taharrî ettirmek.
araya almak : Bir çevreye kabul etmek.	araya âlmak : Kuşatmak, her taraftan muhâcime etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

araya girmek: 1. İki kişinin arasındaki bir işe karışmak. 2. İki kişiyi uzlaştırmaya çalışmak. 3. Bir iş yapılırken ona engel olacak başka bir şey çıkmak.	araya girmek : Tavassut etmek.
araya gitmek : Harcanmak, kaybolmak, karışıklığa kurban olmak.	araya gitmek : Nazar-ı dikkate alınmamak, karışıklığa gitmek.
araya koymak(birini) : Bir işte sözü geçer bir kimsenin aracılığına başvurmak.	araya komak (koymak) : Tavsîit etmek, tavassut ettirmek.
araya soğukluk girmek : Dostluk sarsılmak.	
araya vermek : Yararsız bir işe harcamak.	
arayı açmak : Aradaki uzaklık artmak.	
arayı soğutmak : Zaman geçmek, eski yakınlık, dostluk kalmamak.	
	arayıp bulmak, aradığını bulmak : Müstahakk olduğu cezâyâ uğramak.
arayıp da bulamamak : Beklenmedik iyi bir olanakla karşılaşmak.	
arayıp soranı bulunmamak (ya da olmamak) : Kimsesi olmamak.	
arayıp soranı yok : Kimsesiz yalnız.	
arayıp sormak (birini): Biri hakkında habere sormak ya da birinin ziyaretine giderek ona karşı ilgi göstermek.	
araziye uymak : Ortama, çevreye uymak.	
	arda atmak : Te'hîr ve imhâl etmek.
ardı ardına : Birbirlerinin kovalayarak, ara vermeden, aralıksız.	
ardı arkası kesilmemek : Aralıksız sürüp gitmek.	
ardı kesilmek : Arkası gelmemek, tükenmek.	
ardı sıra : Peşinden, arkasından.	ardı sıra : Akabinde, peşinde.
ardına düşmek : Arkasından gitmek, peşini bırakmamak.	ardına, arkasına düşmek : Ta'kîb etmek, arkasını bırakmamak.
ardına kadar açık : (kapı, pencere için) Sonuna kadar açık.	
	ardına komak : İmhâl etmek.
	ardına komamak (koymamak) : İntikâmını almak.
	ardında, arkasında, peyinde, peşinde gezmek : Tâlebi olmak, elde etmeye, edinmeye çalışmak.
ardından (ya da arkasından) atlı kovalamak : Bir işi gereksiz bir telaşla yapanlar için söylenir.	
ardından sapan taşı yetişmez : Bir şeyin çok hızlı gittiğini anlatmak için kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ardını almak (ya da getirmek) : Bitirmek, tamamlamak.	ardını almak, getirmek : İtmâm ve ikmâl etmek.
ardını bırakmamak : Peşini bırakmamak.	
ardını kesmek : Arkası gelmemek, önlemek, son vermek, durdurmak.	ardını kesmek : Terk etmek, devâm etmemek.
arı gibi : Çok çalışkan.	
arı gibi sokmak : İğnelemek, acı söz söylemek.	
arı kovanı gibi işlemek : (bir yerin) Gireni çıkkanı çok olmak.	
	arı yuvası : Pek kalabalıktan kinâye.
arına dokunmak : Utanç duymak.	
arının yuvasına kazık dürtmek : Belayı üzerine çekmek.	
arifane ile : Ortaklaşa.	
arka arkaya : Hemen birbirinin arkasından, art arda.	
arka arkaya vermek : Birbirini korumak için birleşmek.	arka arkaya vermek : Teâvün etmek, el birliğiyle çalışmak.
arka bulmak : Bir koruyucu, kayıncı bulmak.	
arka çevirmek : Eski ilgiyi göstermez olmak.	
arka çıkmak : Bir kimseyi korumak, kayırmak.	
arka kapıdan çıkmak : Okuldan başarısızlıkla ayrılmak.	
arka olmak : Maddi, manevi yönden destek olmak.	
arka plânda : 1. Geride. 2. Önemsiz.	
arka üstü (ya da arkası üstü) : Arkası yere gelecek biçimde, sırtüstü.	
arka vermek : Desteklemek, dayanmak.	arka vermek : Dayanmak, istinâd etmek.
	arka yere gelmek : 1. Arka üstü düşmek. 2. mec. Yanılmak, mağlûb olmak.
arkada bırakmak (bir şeyi) : 1. Bir şeyden epey uzaklaşmış bulunmak. 2. Zaman bakımından geçmişte bırakmak. 3. (ölen kimseye göre) Dünyada bırakmak.	
arkada bırakmak (birini) : Birinden daha ileri gitmek.	
arkada kalanlar (ya da arkadakiler) : Bir kimsenin ya da bir yere gittiğinde geride bıraktığı yakınları.	
arkada kalmak : 1. Geriden gelmek, geride kalmak. 2. Değerce ileride olanların arkasında kalmak, ileri gidememek, geride kalmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

arkadan arkaya : Gizli gizli, el âlîndan, gizlice, belli etmeden.	arkadan arkaya : Gizliden, belli etmeksizin.
arkadan söylemek : Bir kimsenin bulunmadığı yerde o kimseyi çekiştirmek, dedikodusunu yapmak.	arkadan gelmek : Ta'kîb, iktifâ etmek.
arkadan vurmak : mec. Bir kimse kendisine güvenen ve inanan birine gizlice kötülük etmek.	
arkadaş arka taşı : Zarar veren arkadaşlar için söylenir.	
arkadaş canlısı : Arkadaşlığa değer veren, arkadaşlarına düşkün olan kimse.	
arkası alınmak : Sona erdirilmek, bitirilmek, bir yerde durdurulmak.	
arkası gelmek : Devamlı olmak, sürekli olmak.	
arkası kesilmek(bir şeyin) : Tükenmek.	
arkası olmamak : Kayıracak kimsesi olmamak.	
arkası pek (ya da arkası kavî) : Güçlü birine ya da sağlam bir şeye güvenen.	arkası pek, kavî : Üşümeyecek sûrette giyinmiş.
arkası sıra : Ardından, peşinden.	
arkası yere gelmemek : Şarsılmamak, orunundan düşürülmemek, güçlü olmak.	
arkası yufka : 1. Sevilen bir yemeğin arkasından başka bir yemeğin bulunmadığını anlatmak için söylenir. 2. Soğuğa karşı gereği gibi giyinmemiş-olma durumu.	ardı yufka : Arkası yok, arkası gelmez.
arkasına almak : 1. Sırtına yüklenmek, taşımak. 2. mec. Desteğini sağlamak.	
arkasına almak : Bir işi tamamlamak.	
arkasına bakmadan gitmek : Arkada kalanlarla hiç ilgilenmeden bir yerden ayrılmak.	
arkasına düşmek (ya da takılmak) (bir işin) : 1. Bir işi sona erdirmek için sıkı çalışmak. 2. (birini) Gözden ayırmayarak araksından gitmek.	arkasına düşmek(bir şeyin) : Ta'kîb etmek.
arkasında dolaşmak (ya da arkasında gezmek) (Bir işin) : Bir işi, bir sonuca bağlamaya çalışmak.	arkasında dolaşmak : Taharrî edip ele geçirmeye çalışmak.

arkasında yumurta küfesi yok ya : Eski düşüncesini değiştirmekte, sözünden caymakta sakınca görmeyenler için kullanılır.	
arkasından koşmak : 1. İş yaptırmak için birinin arzusunu kollamak, görüşme fırsatı aramak. 2. Birine çok ilgi duymak.	ardından koşmak : Ta'kîb etmek, arkasına düşmek.
arkasından sürüklemek : Arkasından gelmesini sağlamak.	
arkasını (ya da peşini) bırakmak : Vazgeçmek.	
arkasını dayamak(birine) : Birinin koruyuculuğuna güvenmek.	
arkasını getirmemek : İyi başladığı bir işin sonunu becerememek.	
arkasını sıvamak(birinin) : Okşamak, iltifat etmek.	
arkasını vermek (birine): Birinin koruyuculuğuna güvenmek.	
arkasını vermek(bir şeye) : Dönmek.	
arkaya bırakmak (ya da koymak) : Sonraya, başka zamana ya da işin sonuna bırakmak; ertelemek.	arkaya bırakmak : Geçmek, müsâbakat kazanmak.
arkaya kalmak : Geride kalmak, sonraya kalmak, geriden gelmek.	
	arkurî adam : Ters adam.
	arkurîdan gelmek : Keç mu'âmele etmek.
armudun sapı var, üzümün çöpü var demek : Her şeye kusur bulmak.	
armut gibi : Çok anlayışsız, bön.	
armut piş ağzıma düş : Bir işe hiç emek harcamaksızın onun kendiliğinden olmasını bekleyenlerin durumunu anlatır.	
arpa boyu kadar yol gitmek(bir) : Pek az ilerlemek.	
arpa ektim darı çıktı : Ters sonuç veren işler için söylenir.	
	arpacı kumrusu : Zuhûrâta tabî' adam.
	arpacı kumrusu gibi : mec. Mahrûm, mehcûr.
arpacı kumrusu gibi düşünmek : Ne yapacağını bilmeyerek derin derin düşünmek.	
arpalık yapmak : Hakkı olmayarak bir kaynaktan yararlanmak.	
arpası çok gelmek : Coşmak, azmak, kudurmak.	
arsız arsız : Utanmaz bir biçimde, yılışarak, sırnaşarak.	

arsızlık etmek : Utanmadan, sıklımadan yüzşüzce davranmak; açgözlü davranmak.	
art arda : Birbirinin arkasından.	art aradan : Uzaktan, dolayısıyla.
art düşünce (ya da art niyet) : Bir düşünce arkasında gizli tutulan asıl düşünce.	
art elden : Birini oyalayıp, ondan gizli olarak.	
art eteğinde namaz kıl : Çok temiz huylu kimseler için söylenir.	
artist gibi : Boylu poslu, güzel ve alımlı (kimse).	
arzu duymak : Birine ya da bir şeye karşı istek duymak.	artsız arasız, ardı arası kesilmeksizin : Ale-d-devâm, ale-t-tevâli.
asıda olmak (ya da kalmak) : Bir işe son verilmeyip öylece bırakılmış olmak ya da kalmak.	ârzû çekmek : Müştâk olmak, özlemek.
asık suratlı : Hoşnutsuzluğunu, kızgınlığını yüzüne sert bir anlam vererek belirten, öfkeli görünümlü yüzi olan.	
asım takım : Kadınların takındıkları süs eşyası, hulliyat.	
asıntı (ya da askıntı) olmak : (argo) Tebelleş olmak, sırnaşmak.	
asıp kesmek : (genellikle iş başında bulunan bir kimse için) Yasayı çiğneyerek sert davranmak.	
asılık etmek : Karşı gelmek, baş kaldırmak.	
asker gibi : Disiplinli, düzgün.	
askıda bırakmak : Sonuca vardırılmamak.	
askıda kalmak : (bir iş) Sonuca varılmamak.	askıda komak (koymak) : Tezebzüb edip bitirmemek, teseyyüble süründürmek.
askıntı olmak : Birini tedirgin edecek kadar üzerine düşmek.	
askıya almak : 1. Altı boşalıp desteği kalmayan yapıyı dikmelerle boşlukta tutarak yıkılmaktan kurtarmak. 2. Oturmuş ya da batmış bir gemiyi yüzdürmek için başka teknelere asarak kaldırmak. 3. mec. Bir işi zamanında yapmayıp belirsiz bir zamana bırakmak, savsaklamak.	
aslan gibi : 1. Boylu poslu, güçlü ve yakışıklı. 2. Sağlığı yerinde.	asl u fasl : Asl u esâs.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

aslan kesilmek : Aslan gibi güçlü ve cesur duruma gelmek.	
aslan payı : Hak edilenden daha çok alınan pay.	
aslan sütü : (şaka) Rakı.	
aslan yürekli : Çok cesur, yiğit.	
aslanın ağzında(bir şey) ; Elde edilmesi çok güç.	
aslı astarı : (bir işin) Gerçek şekli, içyüzü.	
aslı astarı olmamak : Yalan, asılsız olmak.	
aslı çıkmak : Gerçek olduğu anlaşılma, gerçek olduğu ortaya çıkmak.	aslı çıkmak : Sahtî tebeyyün etmek.
aslı faslı yok : Yalan, uydurma.	
aslı nesli : Soyu sopu.	
	asma budamak : Münâsebetsiz söz söylemek.
astarı yüzünden pahalı olmak : Bir işe harcanılan para ya da emek, elde edilen sonucun değerini aşmak.	
astığı astık kestiği kestik : Çok sert ya da istediği gibi davranan kimseler için kullanılır.	
astronomik fiyat : Çok yüksek fiyat.	
astronomik rakam : İnsana şaşkınlık verecek derecede büyük rakam.	
	âsûde dil : Gönlü râhat.
	âsûde-hâtır : Cem'iyet-i hâtıra mâlik.
	âsûde-nişîn : Râhat oturan.
aş ocağı : Yemek pişirilip yoksullara dağıtılan yer.	
aşağı almak : Devirmek, yıkmak.	aşağı almak : Düşürmek, yıkmak.
	aşağı atmak : Yabâna atmak, i'tibâr etmemek.
aşağı düşmek : Düzeyi, niteliği alçalmak.	aşağı düşmek : Sükût etmek, tarh olunmak.
	aşağı gelmek : 1. İnme, nüzûl etmek, 2. Yıkılmak, düşmek.
aşağı görmek : Küçük görmek, beğenmemek, hor görmek.	
aşağı kalır yeri (ya da yanı) yok(birinden ya da bir şeyden) : Nitelikleri bakımından başkalarıyla karşılaştırıldığında eksikliği olmayan, denk olan.	
aşağı kalmamak : Herhangi bir nitelik bakımından öbüründen geri kalmamak.	
aşağı kurtarmaz : 1. Bundan ucuza veremem. 2. (alay) Daha aşağısını kendine layık görmez.	
	aşağı oturmak : Râhat etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

aşağı tükürsem sakalım, yukarı tükürsem bıyığım : İki karşıt ve aynı derecede sakıncalı durum karşısında karar verme zorluğunu anlatır.	aşağı tükürsem sakalım, yukarı tükürsem bıyığım : Ta'yîb edilecek adamların yabâncı olmadığını îmâ eder.
	aşağı urmak (vurmak) : Tarh ve tenzîl etmek.
aşağı yukarı : Tama yakın, yaklaşık olarak.	aşağı yukarı : Takrîben, eksik ziyâde.
aşağı yukarı (yürümek) : Bir baştan bir başa (yürümek).	
aşağıdan almak : Sert konuşan bir kimseye yumuşak bir dil kullanmak.	
aşama aşama : Gittikçe yükselerek.	
aşığı cuk oturmak : Her istediği olmak.	aşığı yek çift oturmak : İşi rast gitmek.
aşık atmak : mec. Yarışmak.	aşık atmak : Topuk kemiğiyle oyun oynamak. mec. Rekâbete girişmek.
aşıktaşlık etmek : Karşılıklı sevişmek.	
aşırı gitmek : Ölçüyü kaçırmak, usandırmak.	
aşırı taşırı : Çok aşırı, fazla miktarda.	
aşinalık göstermek : İlgilenmek, tanıdığını belli etmek.	
aşk etmek : (halk) Hızla vurmak.	
aşka düşmek : Aşık olmak.	
aşka gelmek : tkz. Bir şeyi yapmak için büyük bir istek duymak; coşmak, coşkunculuk göstermek.	
aşna fişne : (argo) 1. Gizli-dost. 2. Gizli dostluk.	
at başı (beraber) gitmek : Eşit durumda olmak.	
at gibi : Vücudu iriyarı olan (kadın).	at hırsız : Üstü başı hafif, dımdızlak, hâyta.
at hırsız gibi : Kılık kıyafeti ve tutumu güven vermeyen adam.	
at izi it izine karışmak : İyiyi kötüden ayıramayacak durumda bir karışıklık ortaya çıkmak.	
	at kafası : Hamâkat, beyinsizlik; at kafah, ahmak, beyinsiz.
at koşturacak kadar : Çok geniş.	
at nalı kadar : Nişan, madalya, élmâs, plaka gibi göğse takılan şeylerin çok büyük olanları için alay yollu söylenir.	
at oynatmak : 1. Atla hüner göstermek. 2. Yarışmak. 3. Bildiği ve istediği gibi davranmak.	at oynatmak : mec. Hüner ibrâz etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

at pazarında eşek osurtmuyoruz : (kaba) Biri konuşurken karşısındaki, önemseyerek dinlemezse, kendisine söylenen bir uyarma sözü.	
ata et, ite ot vermek : Bir işi ters yapmak.	
atak yapmak : Akın yapmak, atılım yapmak.	
ateh getirmek : Bunamak.	
ateş basmak(birine) : Kızarmak, sıkılıp başına kan yürümek.	
ateş almak : 1. Yanmak, tutuşmak. 2. (ateşli silah) Patlamak. 3. mec. Telaşlanmak, öfkelenmek, heyecanlanmak, coşmak.	âteş almak : Tutuşmak. mec. Birdenbire hiddetlenmek.
ateş almaya mı geldin? Uğradığı yerden hemen gitmeye kalkan kimseye sitem olarak söylenir.	
ateş bacayı sarmak : Bir olay, önüne geçilemez, tehlikeli bir durum almak, alev saçağı sarmak.	
ateş çıkmak : Yangın çıkmak.	
ateş gibi yanmak : Ateşi yükselmek.	
ateş kesilmek : (sonradan) Çok çalışkan, hareketli ve becerikli olmak..	
	âteş komak (koymak) : Tutuşturmak, âteş vermek.
ateş olsa cürmü (ya da cirmî) kadar yer yakar : Hasrın pek önemsenmediğini anlatır.	
ateş pahası : Çok pahalı.	âteş bahâsına : Pek yüksek fiyatla.
ateş parçası : 1. Çok canlı, hareketli, becerikli, çalışkan. 2. Çok yaramaz (çocuk).	âteş- pâre : mec. Pek şiddetli ve bahâdır adam.
ateş püskürmek : Çok öfkeli olmak.	âteş püskürmek : Pür-hiddet olmak.
	âteş saçağa sarmak : İş sarpa varmak.
ateş saçmak : Çok kızmak, aşırı öfkelenmek.	âteş saçmak : mec. Pek ziyâde hiddet etmek, hiddetle sert sözler söylemek.
ateş vermek : Tutuşturmak.	âteş vermek : Yakmak, tutuşturmak.
ateşe vermek : 1. Kundak sokmak. 2. Aşırı telaşa düşürmek. 3. Savaş, kargaşa gibi nedenlerle bir ülkeyi sıkıntı ve yıkıma uğratmak.	âteşe vermek : Yakmak, ihrâk etmek. mec. Fesâd karıştırmak. mec. Pek kızgın, pek harâretli ve şiddetli.
ateşe atmak(kendini) : Bile bile çok tehlikeli bir işe girişmek.	
ateşe tutmak : 1. Az ısıtmak. 2. Üstüne ateşli silahlarla mermi atmak.	
ateşe vurmak : Bir yemeği pişirmek için ocağa vermek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKİ

ateşe vursam, duman vermez : Cimri olanlar için söylenir.	
ateşi başına vurmak : Çok öfkelenmek, sinirlenmek, coşmak.	
ateşi çıkmak (ya da yükselmek) : (hasta için) Vücut ısısı olağandan fazla olmak.	
ateşi düşmek : (hasta için) Ateşi geçmek ya da azalmak.	
ateşi uyandırmak : Sönmekte olan ateşi canlandırmak.	
ateşine yanmak(birinin) : 1. Birinin yüzünden zarara uğramak. 2. Aşık olmak.	
ateşini almak : 1. Yüksek vücut ısısını düşürmek ya da derece ile ateşi ölçmek. 2. Acıyı, yanmayı azaltmak.	
ateşle oynamak : Pek tehlikeli bir işe girişmek.	
ateşler içinde : (hasta) Çok ateşli bir durumda.	
ateşten gömlek : Dayanılmaz, sıkıntılı durum.	
atı çalındıktan sonra ahırın kapısını kapamak : İş işten geçtikten sonra önlem almaya kalkmak.	
	atıp savurmak : mec. Yalandan övünmek, avurt satmak.
atıp tutmak : 1. Bir kimse ya da bir şey için kötü konuşmak. 2. Abartmalı konuşmak.	atıp tutmak : Bi-pervâ, asılsız şeyler söylemekle tefâhür etmek.
atla arpayı dövüştürmek (ya da dalaştırmak) : Fesat karıştırmak, arabozanlık etmek.	
atladı gitti Genç Osman : Bir işin bittiğini ya da tehlikenin atlatıldığını anlatıyor.	
atlama taşı yapmak : Daha iyi bir yere geçmek için bir durumu ya da bir kimseyi araç olarak kullanmak.	
atlar anası : İriyarı, erkeksi kadın.	
atlaya zıplaya : 1. Atlayarak. 2. mec. İstekle, isteyerek.	
atlı kovarcasına : Gereksiz yere acele ederek.	
atma Recep, din kardeşiyiz : (argo) Söylediklerin hep yalan (ya da abartma), farkındayız.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKİ

atsan atılmaz, satsan satılmaz : İşe yaramadığı ya da sıkıntı verdiği halde vazgeçilemeyen şeyler ve kimseler için söylenir.	
attan inip eşeğe binmek : Bulunduğu aşamadan daha aşağı bir aşamaya düşmek.	
attığı (bir kimsenin birinin) tırnak kadar olmamak : Bir kimsenin sözü edilen daha değersiz olduğunu anlatmak için kullanılır.	
	av aramak : Kelepir şey talebinde bulunmak.
av avlanmış, tav tavlanmış : Olan olmuş, iş işten geçmiş, artık yapacak bir şey yok.	
	av havası : Pusluk ve karlık hava.
avanaklık etmek : Aptallık etmek, avanak gibi davranmak.	
avara kasnak işlemek : Hiçbir işe yaramadan boşuna çalışmak.	
avare dolaşmak : İşsiz, başıboş, aylak dolaşmak.	
avaz avaz bağırarak (ya da avazı çıktığı kadar bağırarak) : Var gücüyle bağırarak.	
avcu kaşınmak : Halk inancına göre ele para geçeceği anlaşılacak.	
avcuna (parayı) saymak : Peşin olarak ödemek.	
avcunu yalamak : (alay) Umduğunu ele geçirememek.	avcunu yalamak : Mahrûm kalmak.
avcunun (birini) içinde tutmak : Ona istediğini yaptıracak bir durumda olmak.	
avcunun içi gibi bilmek : (bir yeri) Çok iyi ve ayrıntılı olarak bilmek.	
avcunun içine almak : Bir kimseyi baskı ve etki altına almak.	avcun içine almak : Ele geçirmek, zabt ve hükmü altında bulundurmak.
avuç açmak : Dilenmek.	avuç açmak : Dilenmek.
	avuç gidişmek : Bir yerden para geleceğini tefe'ül etmek.
	avuç ısırarak : Ziyâde hiddet etmek.
avuç içi kadar : Çok küçük (yer ya da şey).	
avurt satmak (ya da avurt avurt etmek) : Beceremeyeceği şeyleri yapmak savında bulunmak, yüksekten atmak.	avurt satmak : Bilâ- pervâzlık etmek, birine surat etmek.
	avurt şişirmek : Tekbîr ve tefâhür etmek.
avurtları çökmek (ya da birbirine geçmek) : Çok zayıfladığı yüzünden belli olmak.	
ay dedeye misafir olmak : Gece açıkta yatmak.	ay dedeye misâfir olmak : Açıkta yatmak.
ay parçası (gibi) : (kadın için) Çok güzel.	ay parçası : Pek güzel şahs.

	aya doğ ya doğayım demek : Pek güzel ve parlak olmak.
	ayağa başa dolaştırılmak : İhâle olunmak, musallat ve baş belâsı olarak verilmek.
	ayağa başa dolaştırmak : İhâle etmek, musallat etmek.
ayağa düşmek(söz) : İşe ilgisiz ve yetkisiz kimseler karışmak.	
ayağa fırlamak : Hızla ayağa kalkmak.	
ayağa kaldırmak : Telaş ve heyecana düşürmek.	
ayağa kalkmak : 1. Ayakları üzerinde durmak, dikilmek. 2. mec. Telaşlanmak, telaşa kapılmak, heyecanlanmak.	ayağa kalkmak : 1. Kıyâm etmek. 2. Gulüvv etmek.
ayağa kalkmak (birine) : Saygı göstermek için ayağa kalkmak.	
ayağa kalkmak (hasta) : İyi olmak, iyileşmek.	
	ayağa kapanmak : Çok yatırmak, temelluk etmek, afv(af) istemek.
ayağı alışmak(bir yere) : Bir yere sürekli gitmek, dadanmak.	
ayağı (ya da ayakları) suya ermek : Bir gerçeği ya da bir işin önemini sonradan anlayıp aklı başına gelmek.	
ayağı dolaşmak : 1. Yürürken bir ayağı ötekine takılmak. 2. mec. Şaşırıp yanlış bir davranışta bulunmak.	ayak dolaşmak : Yürürken ayaklar birbirine dolanmak, ser-hôş (sarhoş) gibi yürümek.
ayağı düşmek(bir yere) : Yolu o yerden geçtiği için oraya uğramış bulunmak.	
ayağı düze basmak : Güçlükleri savarak ilerisinden korkmayacak bir duruma girmek.	ayak düze basmak : Müşkülât bir taraf olup iş kolaylaşmak.
ayağı ile(ya da kendi ayağı ile)gelmek : Kendi isteğiyle gelmek ya da emek çekilmeden elde edilmek.	
ayağı uğurlu : Geldiği yere uğur getirdiğine inanılan.	
ayağı üzengide : Hemen yola çıkmak üzere olan.	
ayağı yerden kesilmek : 1. Herhangi bir nedenle ayağı yerlere değmez olmak. 2. Bir taşıta binip yaya yürümekten kurtulmak.	
ayağına (kadar) gelmek : 1. Alçakgönüllülük göstererek birinin yanına gelmek. 2. (beklenmeyen bir nimete) Ermek.	
ayağına bağ vurmak : Önüne bir engel çıkarmak.	

ayağına çabuk : Bir yere alışıldan daha kısa sürede gidip gelen.	
ayağına çağırma : Yanına gelmesini istemek.	
ayağına çelme takma : 1. Biri yürürken ayakları arasına ayak uzatıp düşürmek. 2. (birinin) İşinde yükselmesine engel olmak.	
ayağına dolanma (ya da dolaşma) : 1. Başkasına yapmayı tasarladığı kötülük kendi başına gelmek. 2. İş yapmakta olan birine engel olmak, yürümesine engel olmak.	ayağa dolaşma : 1. Mâni' ve engel olmak, musallat ve bâr olmak, 2. İyiliğe mukâbil bir fenâ hareketin cezâsını çekmek.
ayağına düşme : Çok yalvarmak.	
ayağına geçirme : İvedi ile bir şeyi giymek.	
ayağına getirme : Sıra, saygı gözetmeksizin birinin yanına gelmesini sağlamak.	
ayağına gitme : Alçakgönüllülük ederek ya da saygı göstererek birinin yanına varmak.	
ayağına ip takma : Bir kimseyi çekiştirmek.	
ayağına kira isteme : Gelmeye nazlanmak, gitmeye üşenmek.	
	ayağına sıcak su dökmek : Hüsn-i kabûl etmek.
ayağına sıcak su mu dökelim, soğuk su mu? : Ender gelen bir konuğa yarı sitem, yarı sevinçle söylenen söz.	
ayağına üşenmemek : Hamarat olmak, ayak işlerini bıkmadan, yorulmadan yapmak.	
ayağına (ya da ayaklarına) kapanma : 1. Alçalırcasına yalvarmak. 2. Bağışlanmak için yalvarmak.	
ayağında dolaşma : Bir işe yaramadığı halde herkesin işine engel olacak biçimde ortalıkta dolaşma.	
ayağında donu yok, fesleğen ister (ya da takar) başına : Yoksulluğuna bakmayarak süs ve gösteriş yapmak ister.	
ayağını (ya da ayaklarını) öpeyim : (halk.) Yalvarırım.	
ayağını alamama : 1. Ağrı yada uyuşma dolayısıyla ayağını oynatamama. 2. Alışılan bir yere gitmekten kendini alamama.	
ayağını bağlama : Engel olmak.	

ayağını çekmek(bir yerden) : Artık uğraşamaz olmak, ilgiyi kesmek.	
ayağını denk (ya da tetik) almak : Uyanık, dikkatli davranmak.	
ayağını denk basmak : Dikkatli ve uyanık davranmak.	
ayağını giymek : Ayakkabısını giymek.	
ayağını kaydırmak : Bir yolunu bularak birini işinden etmek.	ayağını kaydırmak : Mevkiinden düşürmek, bâis-i nekbeti olmak.
ayağını kesmek(bir yerden) : 1. Bir yere gitmez olmak. 2. Başkasını bir yere artık uğramaz duruma getirmek.	ayağını kesmek : Artık gitmemek, gitmekten vazgeçmek.
ayağını sürümek : 1. Bir işi ağırdan almak. 2. Bir yerden uzaklaşmak üzere bulunmak. 3. Halk inancına göre bir kimsenin gelmesi, ardından başkalarının da gelmesine yol açmak. 4. Ölmek üzere olmak.	ayağını sürümek : İmhâl etmek.
ayağını tek almak : Bir işte iyi düşünüp dikkatli davranmak.	
ayağını vurmak(ayakkabı) : Ayakkabı ayağını yara etmek.	
ayağını yorganına göre uzatmak : Giderini, gelirini uydurmak.	
ayağını(ya da ayaklarını)altına almak: Tek bacağını (ya da bacaklarını) kıvrıp üzerine oturmak.	
ayağının altına karpuz kabuğu koymak : Bir kimseyi düzenle yerinden etmek.	ayağının altına karpuz kabuğu koymak : Kaydırmak, mekr ü hile ile mevkiinden düşürmek.
ayağının (ya da ayaklar) altında(bir yer) : (yüksek bir yerden) Geniş bir alanı görür durumda.	
ayağının (ya da ayaklarının) altını öpeyim : "Pek çok yalvarırım" anlamında kullanılır.	
ayağının altına almak(birini) : İyice dövmek, tekme ile dövmek.	ayak altına almak : Çok dövmek. mec. Hakîr görmek.
ayağının bastığı yerde ot bitmez : Uğradığı yere uğursuzluk getirir.	
ayağının pabucu olamamak(biri ötekinin) : Değerce ondan çok aşağı olmak.	
ayağının pabucunu başına giymek : 1. Dengi olmayan değersiz bir kimseyle evlenmek. 2. Değersiz bir kimseyi üstün duruma geçirmek.	
ayağının tozu ile : Gelir gelmez, henüz dinlenmeden.	

ayağının türabı olmak (biri ötekinin) : Bir kimse başka bir kimseye kul gibi bağlanıp onun her türlü kahrını çekmek.	
	ayağıyla kanaraya gitmek : Ölümü arayıp bulmak, kendini tehlikeye atmak.
ayak atmamak (bir yere) : Bir yere hiç gitmemek, uğramamak.	
ayak altında bırakmak : Ezilmesine, yok olmasına göz yummak, korumamak.	
ayak atmak : 1. Girmek. 2. İlk kez gitmek.	
ayak ayak üstüne atmak : Otururken bir bacağı ötekinin üstüne atmak.	
ayak bağı : Bir yere ya da bir işe gidilmesine engel olan kimse.	ayak bağı : Engel, mâni', pâybender.
ayak bağını çözmek : Boşanmak.	
ayak basmak : 1. Bir yere varmak, ulaşmak. 2. Girmek, gelmek, uğramak. 3. (bir yere ya da mesleğe) Girmek, bağlanmak.	ayak basmak : 1. Bir memlekete girmek, kudüm. 2. Isrâr ve ta'annüd etmek.
ayak basmamak : Bir yere hiç uğramamak.	
ayak diremek : Bir düşünceyi, bir davranışı sonuna kadar sürdürmek, inat etmek.	ayak diremek : Isrâr etmek.
	ayak el kırılmak : Bed-du'â.
	ayak hıfâfı : Çok gezip dolaşan gezginci.
ayak işi : Birtakım getir götür işleri.	
ayak izi : Herhangi bir zemin üzerinde ayağın bıraktığı iz.	
ayak kirası : Bir haber ya da eşya getirene emeğine karşılık verilen para, ayakteri.	
	ayak patırtısı : Hasrı korkutmak için yalandan gösterilen savlet.
	ayak patırtısına pabuç bırakmak : Böyle sâhte bir nümâyışten korkup kaçmak.
	ayak suya ermek : Mütenebbih olmak.
ayak sürümek : İsteksiz, zor yürümek.	ayak sürümek : Ta'allül etmek.
	ayak teri : Tabîbe verilen vizite ücreti.
	ayak tozu : Yeni vürüd ve savl.
ayak uydurmak : 1. Yürüyüşte adımlarını başkalarınınkine uydurmak. 2. mec. Bir gidişe, bir değişikliğe, bir davranışa uymak.	ayak uydurmak : Ayak ta'limi etmek.
ayak yapmak : Birini aldatmak, kandırmak için dalavere çevirmek.	
ayakkabılarını çevirmek : 1. Konuk ayakkabılarını gidiş yönüne doğru düzgün biçimde sıralamak. 2. mec. Kimi davranışlarla konuğu gitmeye zorlamak.	ayakkabını (ayakkabıyı) çevirmek : Gitmeye da'vet etmek, nezâketle kovmak.

ayaklar altına almak : Önem verilmesi gereken şeyleri hiçe saymak, çignemek.	
ayaklar baş, başlar ayak oldu : Değersiz kimseler başa geçti, değerliler ise-en geride bırakıldı.	
ayakları dolaşmak : Yürürken ayakları birbirine takılmak.	
ayakları geri geri gitmek : Bir yere istemeye istemeye gitmek.	ayakları geri geri gitmek : Gönülsüz ve istemeyerek gitmek, maa-l kerâhe hareket etmek.
ayakları yere değmemek : Çok sevinmek.	ayaklar yere basmamak : Çok sevinmek.
ayaklarına (ya da ayağına) kara su (ya da sular) inmek : Çok ayakta kalmak ya da yürümekten yorulmak.	ayaklara kara su inmek : Gâyet yorulmak.
ayaklarının (ya da ayağının) ucuna basmak : Çok yavaş, sessiz, gürültü yapmamaya özen göstererek yürümek.	
ayaklı kütüphane : mec. Pek çok konuda bilgisi olan, kültürlü kimse.	ayaklı kütüphâne : Müstahzarâtı çok, âlim, ulemâ.
ayakta kalmak : 1. Oturacak yer bulamamak. 2. Yıkılmamak, çökmemek.	
ayakta tutmak (bir kimseyi) : 1. Oturtmak gerekirken oturtmamak. 2. Birinin kötü bir duruma düşmesine engel olmak.	
ayakta tutmak (bir şeyi) : O şeyin sürekliliğini sağlamak.	
ayakta uyumak : Aşırı dalgın, şaşkın ya da yorgun olmak.	
ayarı bozuk : 1. Belli bir ayarı olmayan. 2. mec. Ahlak, karakter ya da aklı yerinde olmayan.	
ayaz kesmek : Uzun süre soğukta kalmak.	
ayaz paşa kol geziyor : (şaka) Dışarıda çok soğuk var.	
ayaz vurmak : (sebze ve meyveler için) Donmak.	
ayaza çekmek : Soğuk artmak.	
ayazda kalmak : (argo) İşe yarar bir sonuç elde edememek, boş yere beklemek.	
ayda yılda bir : Çok seyrek olarak.	ayda yılda : mec. Nâdir, pek seyrek olarak.
aygın baygın : 1. Güçsüz, bitkin. 2. Çok duygusal, duyguda ölçüyü kaçırmış. 3. Kendinden geçercesine aşık, vurgun.	
aygır gibi : İriyarı, cüsseli, güçlü (kimse).	
ayı gibi : 1. İriyarı. 2. Kaba, anlayışsız (kimse).	

ayı gördüm yıldız itibarım yok : Bir şeyin en iyisine alıştıktan sonra ondan aşağı olanlar beni doyuramaz.	
	ayı tabanını yalamak : Erbâine girmek.
ayı yavrusu ile oynuyor : (alay) İri ve yetişkin birinin ufak tefek birine, bir çocuğa el şakası yapması ya da gücünü onda denemesi karşısında ayıplama yolu söylenir.	
ayıbını yüzüne vurmak : Birinin kusurunu yüzüne söylemek.	
ayıkla pirincin taşını : Bir işin pek karışık ve içinden çıkılmaz durumda olduğunu anlatmak için kullanılır.	
ayılık etmek : Kaba davranmak.	
ayılıp bayılmak (birine): Birini aşırı derecede sevmek.	
ayılmak bayılmak : Kendinden geçercesine ağlayıp sızlama nöbetleri geçirmek.	
ayın on dördü gibi : Yüzü çok güzel.	
	ayın son çarşambası : Nahûsetle maznûn gün.
ayının kırk türküsü var, kırkı da ahlât üstüne : Bir kimsenin hep aynı şeyi ya da öyküyü anlatması karşısında söylenir.	
ayınları çatlatmak : Bu harfin gösterdiği Arapça'ya özgü ünsüzü gırtlakta boğumlamaya çalışmak.	
ayıptır söylemesi : 1. Bunu söylemek size karşı saygısızlık olacak ama söylemek zorunluluğunu duyuyorum anlamında özür dilemek için kullanılır. 2. Övünmek gibi olmasın ama.	
ayıya kaval çalmak : Anlayışsız bir kimseye bir şey anlatmaya çalışmak.	
ayıyı vurmadan postunu satmak : Henüz ele geçmemiş bir şey üzerinde hesap yapmak.	
	âyine-i İskender : Rûmînin güyâ onunla dünyâyı gördüğü hârik-ül-âde bir âyine. Bu hurâfâta sebebiyet veren şey müsârün-ileyhin yanında bulunmuş olması muhtemel olan bir harîta ve âtlas olsa gerektir.
aykırı düşmek : Uygun gelmemek, ters gelmek, ters düşmek.	
aykırı olmak : Ters, zıt olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKİ

aylak aylak dolaşmak : İşsiz, bir şey yapmadan dolaşmak.	
aylak olmak : Boşta olmak, yapacak bir işi olmamak.	
aylaklık etmek : Boş durmak, çalışmamak.	
aylık bağlamak : Emekli olan ya da başka nedenlerle çalışmayanlara her ay için belli bir parayı ödemeyi üstlenmek.	aylık bağlamak : Ma'âş tahsis etmek.
	aylık çıkmak : Ma'âş verilmek.
	aylık kesilmek : Ma'âş kat' olunmak, azl edilmek.
ayna gibi : Dümdüz ve parlak.	
aynı ağzı kullanmak : Aynı şeyi söylemek, aynı düşünceyi ileri sürmek.	
aynı kapıya çıkmak : Aynı sonuca varmak.	
aynı telden çalmak : Aynı şeyi söylemek.	
aynı yolun yolcusu : Kötü sonları birbirine eş olan.	
aynı zamanda : Hem de, bununla birlikte.	
ayraç açmak : mec. Söz ya da yazı içine, asıl konu ile ilgisi az olan bir bölüm sıkıştırmak.	
ayran ağzılı : (argo) Aptal.	
ayran delisi : (halk.) Bön.	ayran delisi : Ahmak, bön.
ayran gönüllü : Çabuk aşık olan.	
ayranı kabarmak : 1. Öfkelenmek.	ayranlık şişmek : Hiddet etmek (halk).
	ayranı şişmek : Kibirlenmek (istihzâ makâmında).
ayranı yok içmeye atla (ya da tahtıranla) gider sıçmaya : Yoksulluğuna bakmadan gösteriş yapmaya kalkanların gülünçlüğünü anlatır.	
ayrı baş çekmek : Herkes kendi başına buyruk olmak.	
ayrı düşmek : 1. Birbirinden uzakta kalmak. 2. mec. Uyuşmamak.	
	ayrı gayrı : Teklif ve tekellüf.
ayrı gayrı bilmemek (ya da ayrısı gayrısı olmamak) : Birbirinden hiç bir şey esirgemeyecek durumda olmak.	
ayrı tutmak : Ayrıcalık tanımak, farklı davranmak.	
ayrıcalık tanımak (ya da göstermek) : Başkalarından ayrı ve üstün tutmak.	
ayrıntılara inmek : Titizlikle araştırmak, incelemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	ayva gibi : Pék sararmış, haste(hasta).
ayva göbekli : Göbeği çukur olan (kimse).	
ayva tüyü : Vücuttaki inçe, sarı tüyler.	
ayvayı yemek : (argo) Kötü bir duruma düşmek.	
	ayvayı yutmak : Ser-hôş (sarhoş) olmak. mec. Çakmak.
ayvaz kasap hep bir hesap : (halk.) Ha öyle ha böyle, ikisi de bir.	
ayyuca çıkmak : 1. (ses için) Yükselmek. 2. (dedikodu için) Herkesçe duyulmak, yayılmak.	
az buçuk : Biraz.	az buçuk : Cüz'ice, ehemmiyetsiz miktârda ve kinâye tarfiyle oldukça.
az bulmak : Azımsamak.	
az buz (değil) : Azımsanaçak derecede değil.	
az çok : Bir parça, oldukça.	az çok : Her ne miktârda olursa, çok değil ise az olsun.
az çok dememek : Olanla yetinmek, azına çoğuna bakmamak.	
az daha : Az kalsın, neredeyse.	
az gelmek : Yetmemek, daha çok istemek.	
az görmek : 1. Umduğundan eksik bulmak. 2. Azımsamak.	az görmek : Azdır diye beğenmemek, istihfâf etmek.
az günün adamı olmamak : Çok yaşamış, çok görmüş bulunmak.	
az kaldı (ya da az kalsın) : Bir işin olması, gerçekleşmesi, bitmesi çok yakınken olmadığını anlatır.	az kaldı : Hemen.
	az kalmak, dikiş kalmak : Tekarüb etmek, vukû'una bir şey kalmamak.
	az kere, az defa : Nâdiren.
	az söylemek : Sükûfî olmak.
aza çoğa bakmamak : Olanla yetinmek.	aza çoğa bakmamak : Oluruyla râzî olmak.
	âzâde - dil : Gönlü bir şeye merbût olmayan.
	âzâde- ser : Başında gâile olmayan.
azamet satmak : Çalım satmak, bôbürlenmek.	
azap çekmek : 1. Ahrette ceza görmek. 2. Çok büyük sıkıntıya uğramak.	
azar işitmek : Azarlanmak.	
azat etmek (ya da eylemek) : 1. Serbest bırakmak, salıvermek. 2. (eski.) (köle ve cariyeler için) Özgürlüğünü geri vermek.	
azı çoğa saymak (ya da tutmak) : Verilen küçük bir armağanı çok ve değerli olarak kabul etmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

azıcık aşım kaygısız başım : Derdim olmasın da başka bir şey istemem.	
azimet etmek : Gitmek, yola çıkmak.	
azizlik etmek : Muziplik etmek.	
aznavur gibi : Zalimce davranan.	
Azrail'e bir can borcu olmak : 1. Nasıl olsa öleceğini kabul etmek. 2. Hiç kimseye borcu kalmamak, borçlarından kurtulmak.	
Azrail'in elinden kurtulmak : Ölümden kurtulmak.	
Azrail'le burun buruna gelmek : Ölümlle karşı karşıya gelmek.	

B	
baba adam : Yaşlıca, ağır başlı, temiz yürekli, olgun adam.	
baba bucağı : Babadan, dededen kalma mülk.	
baba değil trabzan babası : Babalık görevlerini yapmayan babalar için söylenir.	
baba evi (ya da ocağı) : Babadan dededen kalma ev, toprak, yurt.	baba ocağı : Ecdâddan menkûl hâne.
	baba toprağı : Maskat-i re's, vatan-ı asfî.
	baba yurdu : Ecdâddan müntakîl büyüüt ve emlâk.
babadan babaya : Dedelere doğru zincirleme.	
babaları tutmak : Çok öfkelenmek.	
babana rahmet : Yapılan bir iş davranış karşısında "Allah senden razı olsun" anlamında kullanılan hoşnutluk sözü.	
babası tutmak (ya da babası üstünde) : 1.Öfkelenmek, sinirlenmek. 2.(zenciler için) Çok öfkelenmek.	
babasına rahmet okumak(biri ötekinin) : Hakkında iyilik düşünmemek.	
babasının (ya da babalarının) çiftliği : Bir malı ya da kuruluşu salt kendi çıkarlarına araç yapmak.	
babasının hayrına : Hiçbir çıkar gözetmeksizin.	
babasının oğlu : Her yönüyle babasına benzeyen erkek çocuk.	
	babayığitlik satmak : Yalandan cesâret göstermek.
bacak kadar : Ufacık.	
bacakları kopmak : Çok yorulmak.	
bacası tütme : (aile için) Yaşamayı sürüp gitmek.	
bacası tütmez olmak : Ailesi dağılmak ya da işi bozulmak.	
badî badî yürüme (ya da gitme) : Ördek gibi iki yana sallanarak yürüme (gitme).	
	bâd-i hevâya (bedâvaya) konmak : Kaparoz bulmak, kelepir ele geçirmek.
bağ bozmak : Bağın üzümlerini toplamak.	
bağdaş kurmak : Bu biçimde oturmak.	bağdaş kurmak : Dizleri kırıp baldırları haçvâri koyarak oturmak.
Bağdat'ı tamir etmek : (şaka) Karnını doyurmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bağırıp çağırmak : Öfkeyle bağırarak.	bağırıp çağırmak : Yaygara ve gürültü etmek.
	bağırsak kazıntısı : İhtiyâr çocuğu, tekne kazıntısı.
bağırsaklarını deşerim : (argo) "Canına kıyarım, öldürürüm" anlamında göz dağı olarak kullanılır.	
	bağrı açık : Perîşân hâl.
bağrı yanık : Çok dert, acı, sıkıntı çekmiş.	bağrı kara, bağrı yanık : Keder-dîde, mahzûn ve mükedder.
bağrı yanmak : 1.Üzüntü çekmek, çok acı duymak. 2.Çok susamış olmak.	
bağrına basmak : 1.Kucaklamak. 2.Biriyle ilgilenerek onu koruyup kayırmak.	bağra basmak : Kucaklamak.
bağrına taş basmak : Sesini çıkarmaksızın her türlü acıya katlanmak.	bağra taş basmak : Sabr ve tahammül etmek, acıya katlanmak.
bağrını delmek : Pek dokunmak.	
baharı başına vurmak : (alay yollu) Gençliğin verdiği coşkuyla gereksiz, aşırı davranışta bulunmak.	
	bahâya çıkmak : Kıymeti artmak.
bahis tutuşmak : Karşılıklı bahse girmek.	
bahse girmek : Kamısında ya da savında haklı çıkacak yana bir şey verilmesini kabul eden sözlü anlaşma yapmak.	
bahsi kaybetmek : İleri sürülen, savunulan düşüncenin yanlış olduğu ortaya çıkmak.	
bahsi kazanmak : İleri sürülen, savunulan düşüncenin doğruluğu belli olmak.	
bahtı açık : Talihli.	
bahtı kara : Mutsuz, talihsiz.	
	baht-i bîdâr : Yâver ve müsâ'id tâli'.
bakkal defteri (gibi) : Karışık, düzensiz yazılarıyla dolu (defter).	
bakkal kağıdı (gibi) : Kalın ve kaba kağıt.	
bakkala bırakma : (şaka) Bir işi "bakalım!" diyerek savsaklamak isteyenlere söylenir.	
bakla dökmek (ya da atmak) :Bakla ile fâla bakmak.	bakla dökmek : Fâla bakmak.
bakla kadar : (bit, pire gibi küçük böcekler için) Çok iri.	
baklava börek : 1.(bir başka şeyle karşılaştığında) Çok kolay ve zevkli (iş). 2.Çok tokluk durumunda "baklava börek olsa yemem" biçiminde kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

baklayı ağzından çıkarmak : 1.Sabrı tükenip o zamana değin söylemediği şeyleri söylemeye başlamak. 2.Açık söylemekten kaçınmadığı bir sorunu sonunda açıklamak.	baklayı çıkarmak : Her şeyi söylemek.
	baklayı ıslatmak : Sükût etmek, ketûm olmak.
bakma baktıkça alır : Güzelliği birdenbire göze çarpmayan.	
bal alacak çiçeği bilmek (ya da bulmak) : Çok yaralanılabilecek şeyi bilmek yada bulmak.	
bal dök yala : Bir yerin çok temiz olduğunu anlatır.	
bal gibi : 1.Pek tatlı. 2.Kuşkuya yer bırakmadan, adamakılı.	
bal mumu yapıştırmak : Aklında tutmak.	
bal sağmak : Kovandan bal ürünü almak.	
	bâlâ-pervâz : Kendini olduğundan yukarı tutup tefâhür eden.
baldır bacak : Açık saçık görülen kadın bacağı.	
baldırı çıplak : Ayaktakımından serseri.	baldırı çıplak : Fürû mâyegân ve erâzil takımı, ayak takımı.
balgam atmak : (kaba) Yapılmakta olan bir iş ya da bir konu hakkında kuşkulu bir düşünce ileri sürmek.	
baliketi, balık etinden : Ne zayıf, ne de şişman olan, dolgun (kimse).	balık etli : Bedeni nârîn olduğu hâlde a'zâsı etle mestûr ve etleri sert ve düzgün olan, za'îf ve lâgar olmamakla berâber mülâhham ve sarkık etli olmayan.
balık istifi : Çok sıkışık bir durumda.	
balık kavağa çıkınca : (alay) Hiçbir zaman olmayacak işler söylenir.	balık kavağa çıkarsa : Muhâlden kinâye.
ballı börekli olmak : Çok iyi anlaşmak.	
bal mumu gibi erimek : Çok zayıflamak.	
balon uçurmak : İlgililerin ne diyeceklerini ve nasıl davranacaklarını anlamak amacıyla aslı olmayan haber yaymak.	
	balta asmak : Musallat olmak.
balta değmemiş : İçinden hiç ağaç kesilmemiş, sık ve gür (orman kuru).	balta görmemiş, balta girmemiş : Hiç kesilmemiş, budanmamış, hâl-i tabî'isinde (orman). mec. El dokunulmamış (iş).
	balta ile yonulmuş : Kaba, nâ-tirâşide (adam).
balta olmak : Dinerek bir şey istemek, vakitli vakitsiz tedirgin etmek, musallat olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	balta sapı : Mu'âvin, yordak.
balta vurmak : Balta ile kesmek, parçalamak.	
baltası kütükten çıkmak : Bir engelden, bir sıkıntıdan kurtulmak.	
baltayı taşa vurmak : Birine bilmeyerek, dokunacak söz söylemek, pot kırmak.	baltayı taşa vurmak : Bilmeyerek bir adamın yüzüne karşı kendisine dokunacak söz söylemek.
bamteline basmak : En çok kızacağı şeyi yapmak ya da sözü söylemek.	bâmteline basmak : Hiddetlendirmek.
bamyâ tarlası : (argo) Mezarlık.	
bana bak : "Beni dinle" anlamında teklifsiz bir seslenme ve gözdağı sözü.	
bana da demesinler : Bir işin kesinlikle yapılacağını belirtmek için söylenir.	
	bana kalsa : Benim re'yimce, bana göre.
bana mısın dememek : Hiçbir şeyler etkili olmamak, aldırış etmemek.	
bardak taşırın damla : Sabrı tüketen aşırı davranış ya da durum.	
bardak taşırnak : Sabrımı tüketmek.	
bardaktan boşanırcasına yağmak : (yağmur) Çok şiddetli yağmak.	
barış görüş olmak : Her türlü dargınlığı unutarak barışmak.	
barut gibi : Her an karışıklık ve savaş çıkabilecek yer.	
barut gibi : Pek ekşi ya da tatlı.	
barut kesilmek : Çok öfkelenmek.	
barut kokusu gelmek : Savaş tehlikesi sezilmek.	
barutla oynamak : Tehlikeli işlere girişmek.	
basamak yapmak : Bir şeyi ya da kimseyi kendisi için yükselme aracı durumuna getirme.	
basıp geçmek : 1.Önde gidene geçmek. 2.Önem vermeyerek uğramak.	
basıp gitmek : İvediyle, birdenbire gitmek, uzaklaşmak.	
basiret bağlanmak : İyi düşünemez, gerçeği göremez bir duruma düşmek.	basîreti bağlanmak : Gâfil davranmak.
	bâsireti bağlı : Gâfil.
bastığı yerde ot bitmemek : Gittiği yere uğursuzluk götürmek, kurutmak, bereketsizlik getirmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bastığı yeri bilmemek : Şaşkınlıktan durumunu kontrol edememek.	
baston gibi : Dimdik duran ya ada yürüyen kimse.	
	baş açmak : Bed-duâ etmek.
	baş ağrısı : mec. Ta'cizi mücib fâidesiz ve nâfile iş, gâile.
baş ağrısı olmak : Sıkıntı vermek.	
baş ağrıtmak : Tedirgin etmek, bıkkınlık vermek, can sıkmak.	baş ağrıtmak : Tasdî' ve izâc etmek.
baş alamamak : O iş yüzünde ve fırsat bulamamak.	
baş aşağı : Başı aşağı gelmek üzere.	baş aşağı : Tersine dönmüş.
baş aşağı düşmek : Kişiliğinden kaybederek toplum içindeki durumu sarsılmak.	
baş aşağı gelmek : Tepesi üstü düşmek.	
baş aşağı gitmek : Sürekli zarar görmek ya da kötüleşmek.	
baş bağlamak : 1.Başına örtü örtmek. 2.Başak görmek. 3.Birine ya da bir şeye bağlanmak, insitap etmek. Çocukların allahısमारladık anlamında ellerine başlarına götürmelerini sağlamak için söylenir.	baş bağlamak : 1. İntisâb etmek. 2. (nebât) Habbe vermek, başaklanmak.
baş baş : Çocukların Allahısमारladık anlamında ellerini başlarına götürmelerini sağlamak için söylenir.	
baş başa : Birlikte, beraberce.	
	baş başa çatmak : Müşâvere etmek.
baş başa kalmak : Birbiriyle yalnız, kişi bir arada yalnız kalmak.	
baş başa vermek : 1. İki ya da daha çok kimse bir işi aralarında konuşmak için bir araya gelmek. 2. Dayanışmak.	baş başa vermek : Mahrem-âne müzâkere etmek, gizlice konuşmak.
baş belası : Sıkıntı, üzüntü veren.	baş belası : Başa belâ olan angarya ve müşkülâtlı iş.
	baş beyin dağılmak : Sersem olmak.
baş bulmak : (alışverişte) Kazanç bırakmak.	
baş çekmek : Ön ayak olmak.	
baş dönmesi : Göz kararıp düşecek gibi olma.	baş dönmek : Devâra uğramak.
baş edebilmek : Bir şeye gücü yetmek.	
baş eğmek : Direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek, inkıyat etmek.	baş eğmek : 1. Ser-fürû etmek, mutî' olmak, 2. Mahcûb olmak.
baş etmek : Gücü yetmek, başarı kazanmak.	baş etmek : 1. Galebe çalmak, 2. Hisâbı(hesabı) toplamak.
baş gelmek : Yenmek, gücü yetmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

baş göstermek : Belirmek.	baş göstermek : Zuhûr etmek.
baş göz etmek : Evlendirmek.	
baş göz olmak : Evlenmek.	
	baş göz yarmak : Becerememek, yüze göze bulaştırmak.
baş kesmek : Selam için baş eğmek.	baş kesmek : Ser-fürû etmek.
baş koymak : Bir şey uğruna kendini feda etmeye hazır olmak.	baş komak (koymak) : Serden geçmek, fedâyı cân etmek.
baş koşmak : Elebaşılık etmek.	
	baş olmak : Becerilmek, başa çıkmak.
baş sallamak : Karşısındakinin her sözünü uygun bulur görünmek.	baş sallamak : İşitmeksizin dinlemek, âlây geçirmek.
baş tacı : Çok sevilen, çok yüksek tutulan.	
	baş taşa gelmek : Felâkete uğrayıp, nedâmet etmek.
baş üstünde durma : Çok iyi ağırlamak.	
baş üstüne! : Bir dileğin yerine getirileceği içtenlikle belirtmek için "peki" anlamında kullanılan söz.	baş üstüne : Ale'r – re'si ve' l-ayn.
baş vermek : 1.Olgunlaşmak. 2.Başak tutmaya başlamak.	baş vermek : 1. Ömrünü fedâ etmek, baş komak(koymak). 2.Uç göstermek, zuhûr etmek.3. Başaklanmak, baş bağlamak.
baş yakmak : Kötü duruma düşürmek.	
baş yemek : 1.Birinin ölümüne neden olmak. 2.Birinin güç duruma düşmesine neden olmak.	baş yemek, başın etini yemek : Bir şey talebinde ısrârla ta'ciz etmek.
	baş yerine gelmek : Râhat etmek.
	baş yukarıda : Mağrûr, ser-keş.
baş baş : Birbirinden üstün olmamak.	baş baş : Tamâmı tamâmına.
	baş baş çıkmak : Yekâ-yek gelmek, tamâm tamâmına yetişmek.
baş baş çıkmak : Bir şeye gücü yetmek.	baş baş çıkmak : Müyesser olmak, muvaffak olmak, becermek.
baş baş çıkmamak : Bir işe vakit ya da olanak elvermek.	
	baş baş geçirmek : Öne almak, yukarıya çıkarmak.
baş baş geçmek : En üstün yeri almak.	baş baş geçmek : Tasaddur etmek.
	baş baş gelen : Ârz olan.
baş baş gelmek : Eşit olmak, denk olmak.	baş baş gelmek : 1. Üste çıkmak, tasaddur etmek. 2. Vukû' bulmak, târî ve musallat olmak.
baş baş güreşmek : En üstün sonucu elde etmek için mücadele vermek.	
	baş baş hasır yakmak : İzhâr-ı ye's etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

başı açık : Örtü ya da şapka ile örtülmemiş.	başı açık : Serbest, pervâsız.
başı bağı : 1.Serbest olmayan. 2.Evli.	başı bağı : Nişanlı, nikâhli.
başı belada : Çözülmesi güç sıkıntılı bir durumda.	
başı belaya girmek : Sıkıcı üzücü bir durumla karşılaşmak.	
başı bütün eşi : Eşi hayatta olan.	
başı çatlatmak : Başını çok ağrıtmak.	
başı daraltma : Sıkıntıya, darlığa düşmek.	
başı darda kalmak : Parasızlıktan dolayı sıkıntıda olmak.	
başı derde girmek : Sıkıntılı bir duruma düşmek.	
başı dertte : Çözülmesi güç, sıkıntılı durumda.	
başı devletli : Talihli.	
başı dimdik : Onurlu.	
başı dinç : Kaygısı ve tasası olmayan.	
başı dönmek : 1.İnsana, eşyanın dönmesi, ayağının altından yerin çekilmesi gibi bir duygu gelmek. 2.Sıkıntı yaratan bir durum karşısında bunalmak. 3.Görkemli bir şey karşısında şaşırarak kalmak. 4.Para ya da orun nedeniyle şaşırıp kalmak.	
başı dumanlı : 1.Doruğunu sis bürümüş (dağ). 2.Sevdadan ya da içkiden sarhoş.	
başı göğe ermek : (alay) Unutulmayan bir mutluluğa ermek.	baş göğe ermek : Çok mütefahhir olmak, ziyâde tefahhur etmek.
başı havada : Mutlu	
başı hoş olmamak(bir şeyle) : Hoşlanmamak.	başı hoş olmamak : Hoşlanmamak, râhat olmamak.
başı için : Çocuğumuzun başı için "annenizin başı için" gibi sözlerde değerli bir kişi ortaya konarak kullanılan ant ya da yalvarma sözü.	
başı kalabalık : Yanında iş için konuşmak için birçok kimseler var.	
başı kalkmak : Üzüntüsü olmak.	
	başı kapalı : Gizli, mektûm.
başı kazan gibi olmak : Başında uğultulu bir sersemlik olmak.	
başı nara yanmak : Başkası uğruna büyük bir zarara uğramak.	
başı önünde : Uşlu, çevrede gözü olmayan.	
	başı örtülü : 1. Başını örtmüş, 2. Meskût-ı anh.
başı sıkılmak : Herhangi bir güçlük karşısında kalmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKİ

başı sıkıya gelmek : Herhangi bir güçlük bunalmak, zor durumda kalmak.	
başı taç etmek : Çok değer vermek, ilgi göstermek.	
başı tutmak : Gürültüden ya da üzüntüden başı ağrımak.	başı tavana değmek : Tefâhür etmek.
başı üstünde yeri olmak : Her zaman iyi karşılanmak, ağırılanmak.	baş üstünde yeri var : Pek makbûl ve mu'teber ve muhteremdir; ber ser ü çeşm, ale-r-re'si ve-l-ayn.
başı yerde : Utançla, kırgınlıkla, üzüntüyle.	
başı yukarıda : Onurlu, kibirli, kendini beğenmiş.	
başı yumuşak : Uysal, söz dinler.	
başıboş bırakmak(birini) : mec. Üstünde hiç bir baskı ya da denetim bulundurmamak. kendi havasına bırakmak.	
başıboş kalmak : Baskı altında bulunmamak, karışanı, görüşeni olmamak.	
başımınla beraber : Memnunlukla, seve seve.	
başın sağ olsun : Yakınlarından birini toprağa vermiş bir kimseye söylenen ilgi ve yakınlık sözü.	
başına bela olmak : Sıkıntı vermek, tedirgin etmek, musallat olmak.	
başına bir hal gelmek : 1.Kötü bir duruma gelmek. 2.Ölüm olasılığını bildirmek için kullanılır.	
başına buyruk : Kimseden izin almaksızın istediği gibi davranan.	
başına çalmak (birinin) : Birine verilmek istenilen bir şeyin öfke ve nefretle geri çevrildiğini anlatmak için söylenir.	
başına çıkarmak : Şımartmak, çok yüz vermek.	
başına çıkmak : Birinden yüz bulup ona karşı pek şımarıkça davranmak.	
başına çorap örmek(birinin) : Birine haberi olmadan kötü duruma düşürücü davranışta bulunmak.	
başına dert etmek : Bir şeyi üzüntü konusu yapmak.	
başına devlet kuşu konmak : Büyük bir nimeti ele geçirmek.	
başına dikilmek : 1.Birinin yanından uzaklaşmamak, onu denetim altında bulundurmak. 2.Bir işi yaptırmak için yanında ayakta durmak.	

başına dikmek : 1.Birini ya da bir şeyi korumak için bir kimseyi görevlendirmek 2.Bir içeceği başı yukarı kaldırarak sonuna dek içmek.	
başına dolamak : Musallat etmek.	
başına ekşimek (birinin) : 1.Ağır yük olmak. 2.Üstüne kalmak.	
başına geçirmek : 1.Başına giymek. 2.Bir şeyi öfke ile birisinin başına vurmak.	
başına geçmek(bir şeyin) : 1.Görevi altında bulundurmak. 2.(bir işin) Yönetimini ele almak.	
başına gelmek : 1.Kötü durumla karşılaşmak. 2.Beklenmedik, şaşırtıcı bir olay ya da durumla karşılaşmak.	
başına güneş geçmek : Güneş çarpmak.	
başına iş açmak :Uğraştırıcı ve üzücü bir işin çıkmasına yol açmak.	
başına iş çıkarmak : İstenilmeyen ya da uğraştırıcı bir işe yol açmak.	
başına iş çıkmak : Hoşa gitmeyen ve beklenmedik bir iş ya da olayla karşılaşmak.	
başına kakınç etmek : Söyleyerek karşısındakini utandırmak.	
başına kakmak : Yapılan bir iyiliği yüzüne vurarak birini incitmek.	başına kakmak : Minnet komak (koymak), imtinân etmek.
başına kalmak(birinin) : İstemediği halde bir işi yapmak ya da bir kimseye bakmak zorunluluğu ile karşılaşmak.	
başına kararlar bağlamak : Çok kederlenmek.	
başına sarmak(bir şeyi birinin) : Birine musallat etmek.	
başına taş düşmek (ya da yağmak) : Felakete uğramak.	
başına vur ağzından lokmasını al : Uysal ve sessiz kimseler için kullanılır.	
başına vurmak : 1.(içtiği içki) Ne yaptığını bilemez bir duruma düşürmek. 2.(gaz ya da sıcaktan) Başı ağrıtmak.	başına vurmak(vurmak) : Sersemlik vermek.
başında beklemek (ya da durmak) (bir şeyin) : Yanında durup gözetlemek.	
başında değirmen çevirmek(birinin) : Gürültü ile tedirgin etmek.	

başında kavak yelli esmek : 1.(genç için) Yükümlülük duygusundan uzak, zevk, eğlence peşinde koşmak. 2.Gerçekleşmeyecek şeyler düşünerek vakit geçirmek.	
başında olmak(bir durum birinin) : Aynı sıkıntılı durumda bulunmak, başımdadır bilirim.	
başında olmak(bir şeyin) : Yöneticisi olmak.	
başında paralansın : Yapılan bir iyilik çok söylendiğinde o iyiliğin artık istenmediğini belirten ilenme sözü.	
başında torbası eksik : Hayvan.	
başından aşağı kaynar su dökülmek : Üzüntülü ya da kötü bir olay karşısında birdenbire büyük bir sıkıntı duymak.	
başından aşkın olmak(birinin işi) : İş pek çok olmak.	
başından atmak : 1.Yapılması güç bir işi yapmaktan kendini kurtarmak. 2.Sürdürülmesi gereksiz görülen bir bağlılığa, bir ilişkiye son vermek.	
başından büyük işlere girişmek (ya da kalkışmak) : Gücünün üstünde olan işlere kalkışmak.	
başından geçmek : Daha önce aynı duruma uğramış olmak.	
	başından indirmek : Kahırlandırıp nüzül isâbetine sebep olmak.
başından kesmek(bir işi) : Yapılması istenmeyen bir işi baştan engellemek.	
başından korkmak : Yaşamından kaygı duymak, cezalandırılmaktan korkmak.	başından korkmak : Mes'uliyetten korkmak.
başından savmak : Bir istekte bulunam sözde bir nedenle uzaklaştırmak.	baştan savmak : Def' etmek.
başını ağrıtmak : 1.Gereksiz sözlerle birini bunaltmak. 2.Bir iş için birini tedirgin etmek, uğraştırmak.	
başını ağrıtmamak (ya da başınızı sıkıştırmayayım) : Uzun uzun anlatılan bir sorunu sonuca bağlarken sözün uzadığını anlatmak için söylenir.	
başını alamamak(bir şeyden) : Bir şeyden kurtulamamak.	
başını alıp gitmek : İzin almadan ve gideceği yeri bilmeden gitmek, savuşmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	başını almak : 1. Kurtulmak, tenefüse vakt bulmak. 2. Kaçmak, önüne gelen tarafa kaçıp gitmek.
başını ateşlere (ya da nara) yakmak : Başına büyük bir dert almak.	
başını bağlamak : Birini nişanlamak ya da evlendirmek.	başını bağlamak : Evlendirmek.
başını beklemek(bir şeyin) : Gözetlemek.	
başını belaya sokmak : Birini, kötü sonuçlar verece bir duruma itmek.	
başını bir yere bağlamak : Birini bir işe yerleştirerek işsizlikten, başıboşluktan kurtarmak.	
başını boş bırakmak : Yalnız ya da serbest bırakmak.	
başını çatmak :Baş ağrısını önlemek için alnın üstünden firdolayı bağlamak.	
başını derde sokmak : Sıkıntılı bir duruma girmek ya da getirilmek.	
başını dik tutmak : Onurunu korumak.	
başını dinlemek : Sessiz, sakin kalmak.	
başını ezmek : Bir daha kötülük edemeyecek duruma getirmek.	
başını gözünü yarmak : Bir işi kötü yapmak, bir işi istenildiği gibi yapmamak.	baş yarmak : 1. Dürüşt muâmele etmek. 2. Beceriksizlikle ber-bâd etmek.
başını istemek(birinin) : Öldürülmesini istemek.	
başını kaldırmamak : (ya da kaldıramamak)1. Bir işi aralıksız sürdürmek. 2.İyileşmemek, yataktan çıkamamak.	başını kaldırmamak : Pek meşgul olmak, aralık bulamamak.
başını kaşımaya vakti olmamak (yada başını kaşıyacak durumda olmamak) : Arada en ufak başka bir işi daha yapmayacak kadar çok işleri bulunmak.	baş kaşımaya vakit bulamamak : Pek meşgûl olmak.
	başını kesmek : Boynunu vurmak, darb-ı unk etmek.
	başını kestirmek : Taannüt, ısrâr etmek.
başını koltuğunun altına almak : Ölümü göze alarak bir işe girişmek.	
başını kurtarmak : 1. Canını korumak.2. Geçimini sağlayacak bir duruma gelmek.	
	başını nâra yakmak : Belâya düşürmek.
başını ortaya koymak : Bir işe girişirken ölümü göze almak.	
başını sokmak (bir yere) : Barınılacak bir yer bulmak.	
başını taştan taşa vurmak : Çaresiz kalarak çok pişman olmak.	başı taştan taşa urmak (vurmak) : Nâdim olmak, nedâmet çekip dövünmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

başını toplamak : (Kadın) Saçını toplayıp başına bir çekidüzen vermek.	
başını vermek : Kendini feda etmek.	
başını yakmak : Güç bir duruma sokmak.	
başının altında : Yastığının altında.	
başının altından çıkmak(birinin): Birinin düzeniyle yapılmak.	
başının çaresine bakmak : Kimseden yardım görmeden kendi işini kendi yapmak.	
başının derdine düşmek : Başka bir şeyle ilgilenemeyecek denli sıkıntılı durumda bulunmak.	
başının dikine gitmek : Kendi düşünce ve görüşünün en iyi olduğuna inanarak kimsenin öğüdünü, uyarısını dilememek.	
başının etini yemek(birinin) : Karşısındakini bezdirinceye, bıktırıcaya dek sürekli söylenmek.	başın etini yemek : İbrâm ve ilhâhla tekrârlayarak iz'âc etmek.
başının gözünün sadakası: Başa gelecek bir belayı savmak ya da önlemek için yapılan özveri.	
başköşeye kurulmak : Saygın kişilere ayrılan yere oturmak.	
başı başına : Başka şeylerden ayrı olarak, kendi başına, tek başına.	başı başına : Kendi başına, müstakillen.
başsağlığı dilemek : Ölen bir kimsenin yakınlarına ilgi ve yakınlık sözü söylemek.	
	başsız kıcsız : Bi-ser ü bün.
başta (ya da başında) bulunmak : Bir işin yöneticisi olmak.	
	başta ateş yanmak : Gaile ve ıztırâbda bulunmak.
başta gelmek : Önde olmak, üstün durumda olmak.	
başta gitmek : En ileri durumda bulunmak.	
	başta hülyâlar esmek : Kuruntu galebe etmek.
başta taşımak : Çok saygı göstermek.	
baştan aşağı (baştan ayağı ya da baştan başa) : Tamamı, hepsi, bütünü, bir uçtan öbür uca kadar.	baştan ayağa, tırnağa : Bütün, tekmîl, ser-â-pâ.
baştan aşmak : Pek çok olmak, pek çoğalmak.	baştan aşmak : Pek ziyâde gelmek, mücib-i acz-ü beht olacak derecede çoğalmak.
	baştan başa : Bir uçtan bir uca, ser-â-pâ.
baştan çıkarmak : Ayartmak, kötü yola sürüklemek.	baştan çıkarmak : Azdırmak, iğva etmek.
baştan çıkmak : Ahlakı bozulmak.	baştan çıkmak : Azmak.
	baştan inmek : Nüzûl isâbet etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

baştan kalmış (ya da kalma) : Başkası etrafından kullanılmış.	
baştan kara gitmek : Hesapsız, batarcasına yaşamak.	
baştan savma : Üstünkörü, özen göstermeden.	
	baştan soğuk sular dökülmek : Çok müteessir ve hacil olmak.
bata çıka : Güçlülük, zorlukta.	
batağa saplanmak : İçinden çıkılması güç bir durum olmak.	
	batasıya gitmek : Çıkmayacak bir yol tutmak, bataklık olmak.
battı balık yan gider : İşler kötü gittiğine göre artık istenildiği gibi davranılabilir.	
baygın düşmek : Çok yorulmak.	
baygınlık (lar) geçirmek : Bilinci işlemez olmak, bayılmak.	
bayıla bayıla : İsteyerek, istekle, çok isteyerek, severek.	
	bayır turpu : mec. Kaba ve terbiyesiz adam.
bayrak açmak : 1. Gönüllü asker toplamaya girişmek. 2. Başkaldırmak, ayaklanmak, isyan etmek.	bayrak açmak : Kıyâm etmek.
bayrak çekmek (ya da asmak) : Bayrağı bir direğe ya da ipe takmak.	
bayrakları açmak : Bağırıp çağırarak hırçınlık etmek.	
bayraktarlık etmek : Öncülük etmek, yol göstermek.	
bayraktarlığını yapmak : Bir akımın, bir görüşün yayılmasında öncü olarak çalışmak.	
bayram etmek (ya da yapmak) : Pek çok sevinmek.	bayram etmek : Bayramlaşmak, bayram tebriki makâmında öpüşmek veyâ musâfaha etmek.
bayram haftasını mangal tahtası anlamak : (şaka) Sözü, konu ile hiç ilgisi olmayacak biçimde ters anlamak.	
bayramda seyranda : Seyrek olarak, arada sırada, çok seyrek olarak, nadiren.	
bayramlık ad : Birisi tarafından hareket yollu kullanılan sözün kendisine özgü olduğunu bildirmek için kullanılır.	
bayramlık ağzını açmak : Kaba konuşmak, küfür etmek.	
	bâzâr(pazar) bozmak : Nifâk koymak, ızrâr etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	bâzâr(pazar) kesmek : Fiyât karârlaştırmak.
	bâzâr(pazar) yapmak : İş düzeltmek, ıslâh etmek.
bedavadan ucuz : (şaka) Pek ucuz.	
beğenmeyen küçük kızını vermesin : Bir durumun beğenilmesi karşısında, beğenmeyenin umursamadığını anlatır.	
bekle yarin köşesini : Yakında gerçekleşeceği sanılmayan umutlar karşısında söylenir.	
bektaşi sırrı : Çok iyi saklanan sır.	
bel bağlamak : İnanmak, güvenmek.	bel bağlamak : Azm ve hasr-ı himmet etmek.
bel bel bakmak : Durgun, anlamsız bakmayı anlatan.	
	bel bükmek : Çok yormak, yâ fütûra düşürmek.
	bel eğmek : Fütûr getirmek.
bel kıra kıra : Kırtta kırtta, salına salına.	
	bél kırılmak : Bél bükülmek, zâif ve fütûr târfi olmak, çok yorulmak.
bel kırmak : Gövdeyi, belden sağa sola bükmek.	bel kırmak : Çok yormak, fütûr vermek.
bel soğukluğuna uğramak : (kaba) Bir işe ya da bir söze gereksiz yere karışarak onun akışını sektirmek.	
bel vermek : 1.(duvar gibi dik şeyler) Dışarıya doğru ya da (tavan gibi yatay şeyler) aşağıya doğru kamburlaşmış. 2. Destek olmak.	bel vermek : Eğilme, ona doğru kamburlaşmak, beli çıkmak.
bela aramak : Kavga çıkarmak için fırsat aramak.	
bela çıkarmak : Kavga çıkarmak.	
bela okumak : Birine beddua etmek.	
belaya uğramak : Çok kötü bir durumla karşılaşmak.	
belalar mübareği : İstenilmeyen, kaçınılan bir durumun gerçekleştiği bildirilirken alay yollu söylenir.	
belasını bulmak : Hak ettiği cezayı görmek.	
belaya çatmak (girmek ya da uğramak) : Beklenmedik bir bela ile karşılaşmak.	
	belâya uğramak : İstemeyerek biriyle münâza'aya girip başına sıkıntı celb etmek.
	belâya uğratmak : Muhâtaralı ve gâileli bir işe sokmak.

belayı berzah : İçinden çıkılması pek güç olan bela.	
belayı satın almak : Göz göre göre belayı üstüne çekmek.	
beleşe konmak :Emek, para vermeden elde etmek.	
beli açılmak : Küçük aptesini tutamaz olmak.	
beli bükük : Güçsüz zavallı.	
beli bükülmek : Güçsüz kalmak, bir işi yapamayacak duruma düşmek.	bel bükülmek : İhtiyârlıktan kamburlaşmak.
beli çökmek : Kamburlaşmak.	bel çökmek : Bel iki kat olmak, fütûr getirmek.
beli gelmek : Cinsel birleşme sırasında salgı boşaltmak.	
belinden gelmek (birinin) : Birinin dölü olmak.	
belini bükme : (bir şey, birinin) Çaresizlik içinde bırakmak.	
belini doğrultmak : Yeniden durumunu düzeltmek.	
belini kırmak : Birini bir şey yapamaz duruma getirmek.	
belli başlı : 1.Belirli, muayyen. 2.Ötekilerden üstün ve önemli.	belli başlı : Ma'rûf, mu'teber.
belli belirsiz : Zorlukla seçilebilen, duyulabilen, çok az belli olan.	
	belli etmek : İzhâr eylemek, göstermek.
ben (bu işte) yokum : Ben karışmam.	
	ben düşmek : Leke peydâ olmak.
ben şahımı bu kadar severim : Ben bundan daha çok özveride bulunamam.	
beneniz cennet kuşu : (şaka)Kendini tanıtırken kullanılan deyim.	
benim diyen : Güçlü, yetenekli olduğuna inanan.	
benim oğlum bina okur döner döner yine okur : Çok çalışmasına karşın verimli, yararlı olmuyor anlamında alay olarak kullanılır.	
benliğinden çıkmak : Kendine benzemez olmak.	
benlik davası : Her şeyi kendi düşüncesine uydurmak ve her şeyde kendini ileri sürmek isteği.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

benzetmek gibi olmasın : Kötü bir sona uğramış birinden ya da bir şeyden söz ederken, ona benzetilen kimse ya da şey için kötü bir duygu beslenilmediğini anlatılır.	
benzi atmak : Yüzünün rengi sararmak, solmak.	benz atmak : Sararmak, solmak.
benzi geçmek : hlk. Benzi solmak.	
benzi kül gibi olmak : Yüzünden kan çekilmek, yüzü sararmak.	
benzi uçmak : Yüzü sararmak.	
benzinde kan kalmamak : Kansızlık nedeniyle yüzü sararmak.	
benzine kan gelmek : Sağlıklı duruma gelmek, canlanmak.	
berabere bitmek : (oyun, yarışma için) Yanlar aynı sayıyı almak ya da denk kalmak, başa baş kalmak, başa baş gelmek.	
bereket ki (ya da bereket versin ki) : İyi ki, tanrıya şükür ki.	
bereket versin : 1.Para alan kimsenin söylediği iyi dilek sözü. 2.Bir kimsenin bir durumdan hoşnutluğunu anlatır.	bereket versin, bereket versin ki : İyi ki Allah'a şükr olsun ki.
berhudar ol : İyi günler göresin anlamında dilek olarak kullanılır.	
besiye çekmek : Semirtmek için gereken besinleri vermek.	
beş aşağı beş yukarı : Yaklaşık olarak, belli bir sayıdan biraz eksik ya da biraz artık olarak.	
beş kardeş : (şaka) Şamar.	beş kardeş : Sille, tokat.
beş para almamak : Hiç para almamak.	
beş para etmez : Hiç bir değeri yok.	
beş paralık : Değersiz, aşağılık, bayağı.	
beş paralık etmek : Birini, ayıplarını yüzüne vurup dile düşürmek.	
beş paralık olmak : Alçalmak, kusurları açığa çıkmak.	
beş parasız : Parasız yoksul.	
beşik kertme nişanlı (beşik kertiği) : Daha beşikte iken anası babası tarafından nişanlanmış.	
	beşik sallamak : Emek vermek.
beşlik simit gibi kurulmak : Kendine önem vererek kasılarak oturmak.	
bet beniz kalmamak : Yüzü sararıp solmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bet bet bakmak : Kötü kötü bakmak, bir kötülük yapacakmış gibi durmak.	
beterin beteri : Çok kötü, daha kötü, kötünün kötüsü.	
beti benzi kireç kesilmek (beti benzi solmak ya da beti uçmak) : Herhangi bir nedenle kanı çekilip yüzü solmak.	
beti bereketi kalmamak (ya da kaçmak) : Azalmak, kıtlaşmak, çabuk tükenmek.	
betine gitmek : Gücüne gitmek, kendine yedirememek.	
bey gibi yaşamak : Bolluk içinde yaşamak.	
	beyân-ı hâl : İnsanın bulunduğu hâl ve keyfiyeti ifade etmesi, ifade-i merâm, arz-ı hâcet.
beyaz etmek (ya da beyaza çekmek) : Yazıyı temize çekmek.	
	beyin bırakmamak : Zihni yormak, şaşırtmak.
	beyin dağılmak : Akl-ı perîşân olmak.
	beyin delinmek, sarsılmak : Gürültüden muztarib ve sersem olmak.
	beyne girmemek : Anlayamamak.
beyni bulanmak : 1.Sersem duruma gelmek. 2.Kötü bir şey sezinlemek.	
beyni karıncalanmak : Zihni yorgunluğundan düşünemez olmak.	
beyni sulanmak : Bunamak.	
beyninde şimşekler çakmak : 1.Çok üzölmek, sarsılmak. 2.Zihninde birden bir düşünce boğmak.	
beyninden vurulmuşu dönmek : Beklenmedik bir durum karşısında olağanüstü bir üzüntü ve şaşkınlığa uğramak.	
beynine vurmak : İçki etkisiyle ne yapacağını bilememek.	
	bez çözmek : mec. Gidip gelmek.
	bezden bebek : Bir işe yaramaz hayırsız adam.
bezginlik getirmek : Yorulmak, usanmak.	
bezginlik vermek : Yormak, usandırmak, bıktırmak.	
bıcı bıcı yapmak : Yıkanmak.	
bıçak altına yatmak : (insan için) Ameliyat olmak.	
bıçak atmak : 1.Bir hedefe bıçak fırlatmak. 2.Bıçaklamak. 3.Ameliyat etmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bıçak bıçağa gelmek : Bıçakla birbirine saldıracak kadar zorlu kavga etmek.	bıçak bıçağa : Bıçakları çıkararak birbirine hücum etme.
bıçak çekmek : Üzerindeki bıçağı birden ele alarak birine saplamaya hazırlanmak.	
bıçak gibi kesmek : 1.Çok keskin olmak. 2.Birdenbire ve tümüyle ortadan kaldırmak.	
bıçak gibi saplanmak : (şanlı, ağırlı) Birden ve güçlü olarak gelmek.	
bıçak kemiğe dayanmak : Artık katlanılamayacak bir duruma gelmek.	
bıçak sırtı : Çok az, çok yakın.	
bıçak silmek : Bir işi bitirmek.	
	bıçak yarası : Sahtiyânda ve ayakkabında çatlak.
bıçak yemek : Bıçaklanmak.	
bıkkınlık gelmek : Bıkmak, usanmak, bunalmak.	
bıkkınlık vermek : Bir şeyi sürekli olarak yineleyerek karşısındakini usandırmak.	
birak Allah'ını seversen : Bir kimse ya da nesnenin değersizliğini belirtmek için kullanılır.	
birak ki : Saymasak, hesaba katmasak da.	
biraktığı (biraktığım) çayırdı (yerde) otluyor (oa da otluyorsun) : Uzun süredir hiçbir ilerleme ve değişiklik göstermiyor (ya da göstermiyorsun).	
	bitrak(pıtrak) gibi kaynamak : Pek sık ve izdihâmlı olmak.
bıyığını balta kesmez olmak : Kimseden korkusu olmamak.	
bıyığını silmek : Bir işi olmuş bitmiş sayarak onunla uğraşmadan vazgeçmek.	
	bryık altı : İstihzâ.
bıyık altından gülmek : Alay ettiğini belli etmemeye çalışarak gülümsemek.	bryık altından gülmek, sakala gülmek : Pek belli etmeyerek, gizlice gülmek ki ba-zân istihzâ ve ba-zân tasdik makâmında olur.
bıyık bırakmak : Bıyık uzatmak.	
bıyık burmak : (ya da bükme) Çalım yapmak amacıyla bıyıklarını kıvrımak.	bıyık burmak : Kurulmak.
bıyık terlemek : Bıyığı yeni çıkmaya başlamak.	
bıyıkları ele almak : Delikanlılık çağına girmek.	
biber gibi yanmak : (deri, göz vb.) Çok acımak.	
biçilmiş kaftan : Bütünü ile uygun, elverişli.	biçilmiş kaftan : Tamâmiyle hâline münâsib, enseb, elyak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

biçim almak : Biçimlenmek, belli bir biçime girmek, şekillenmek.	
biçime sokmak (ya da biçim vermek) : Bir şeyi şekillendirmek.	
biçimine getirmek : Sırasını, fırsatını bulmak, punduna getirmek.	biçimine getirmek : Uydurmak, hüsn-i sûret vermek.
bildiğinden şaşmamak (ya da kalmamak) : Doğru bildiği davranışı hiçbir etki ile değiştirmemek.	bildiğinden kalmamak : Isrâr etmek, elinden geleni yapmak.
bildiğini okumak : Herkes ne derse desin bildiği, istediği, gibi davranmak.	
bildiğini yapmak : Verilen öğütleri dinlemeyerek tutumunu sürdürmek.	bildiğini yapmak, geri bırakmamak : İcrâ-yı adâvet için sarf-ı maddî etmek.
bildiğini yedi mahalle bilmez : Bir kimsenin çok kurnaz, çokbilmiş olduğunu anlatır.	
bildik çıkmak : Birbirlerini eskiden bildiklerini ya da ailece tanıştıklarını anlamak.	
bildim bileli (ya da bildik bileli) : Öteden beri, eskiden beri.	
bile bile lades : Kötü bir durumu öyle gerektiği için- kabullenmiş görünme, bilerek aldanmış görünme.	
bileğine güvenmek : Gücüne ya da hünerine güvenmek.	
bileğine kadar (ya da bileklerine kadar) : 1. (çamur, kar için) Ayakları içine gömülecek biçimde. 2. (giysi eteği için) Ayakları görünecek kadar (uzun).	
bileğinin hakkı ile : Kendi gücü ve kendi çalışması ile.	
	bilek gibi akmak : Bol akmak.
	bilen bilir : Erbâbına ma'lûmdur.
bilgiçlik taslamak : Bilmediği halde bilir görünmek geçinmek.	
bilincine varmak : Anlamak, kavramak.	
bilir bilmez : Yarım bilgi ile.	
bilmece gibi konuşmak : Açık, anlaşılır biçimde konuşmamak.	
bilmem hangi (ya da bilmem kaç kim, nasıl, ne) : Önemli ya da anlatılması gerekli görülmeyen şeyler için kullanılır.	
bilmezlikten gelmek : Bilmiyor görünmek.	bilmezliğe gelmek : (Bilmemezliğe dememeli) Tecâhül etmek.
	bilmiş ol : Ma'lûmun olsun.
bin bir ayak bir ayak üstüne : Herkesi ayakta olduğu kalabalık.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bin can ile : Çok isteyerek, gönülden.	bin cân ile : Kemâl-i ârzû ile, ez-cân u dil.
bin dereden deva : Pek çok işe yarayan; her sıkıntıyı gideren.	
bin dereden su getirmek : Birini kandırmak için birçok neden ileri sürmek, dil dökmek.	bin dereden su getirmek : Vâhî özürler der-miyân etmek.
bin işçi bir başçı : Her işe, baş olacak bir kimse gerekir.	
bin kat : Pek çok, kıyaslanamayacak ölçüde.	
bin pişman olmak : Çok pişman olmak.	
	bin tarakta bezi vardır : Çok işlere birden teşebbüs etmiştir.
bin yaşa : (memnunluk bildirmek için kullanılan söz) Çok yaşa.	
	bin yüzlü : Pek mürâî.
	bî-namâz(beynamaz) özü : Gayr-ı makbûl özü, bahâne.
binde bir : Çok seyrek olarak.	binde bir : Pek seyrek, pek az.
bindiği dalı kesmek : (gerekli, yararlı olan şeyi) Farkında olmadan yararsız duruma getirip kendine zarar verecek bir durum yaratmak.	
bini bir paraya 1. Pek çok yapılan, pek çok alan. 2. Çok ucuz.	
binin yarısı beş yüz : Çok düşünceli görünen birine şaka yollu "aldırma" anlamında söylenir.	
bir abam var atarım, nerde olsam yatarım: Tek başına bulunan kimsenin istediği yerde barınıp rahat edebileceğini anlatır.	
bir ağızdan(hep) : Hep birlikte, beraberce, hep birden.	bir ağızdan : Hep birden, müttefikan.
bir alem : Kendine özgü bir niteliği olan.	
bir an : Çok kısa bir süre için kullanılır.	
bir an önce : Olabildiği kadar tez.	
bir ara (ya da bir aralık) : Kısa bir süre.	
bir araba : 1. Odun, kömür gibi kimi şeylerin ölçü birimi. 2. Pek çok, fazla.	
bir arada : Toplu bir durumda, birlikte, toplu olarak.	
bir araya gelmek : Bir yerde toplanmak; buluşmak.	bir araya gelmek : Toplanmak, ictimâ' etmek.
bir araya getirmek : Toplanmak.	
bir aşağı bir yukarı : Amaçsız olarak gidip gelmeyi anlatır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bir atım(lık)barutu olmak (ya da kalmak) : Bir konuda yapabileceği çok az şeyi bulunmak.	
	bir atıp iki urmak(vurmak): Bir söz veyâ fi'l ile iki iş görmek.
bir avuç : 1. Bir avuç dolduracak kadar.2. Az, çok az.	bir avuç : Az miktârda.
bir ayağı çukurda olmak : Yaşayacak çok az zamanı kalmış olmak; çok yaşlanmış olmak.	bir ayağı çukurda : Mezâra girmesi zamânı takarrüb etmiş; pek ihtiyâr adam.
bir ayak önce (evvel) : Bir an önce.	
bir ayak üstünde bin yalan söylemek (ya da bir ayak üstünde kırk yalanın belini bükme) : Çok kısa sürede pek çok yalan söylemek.	
bir bakıma : Başka bir görüşle, başka bir düşünüşle.	
bir baltaya sap olmak : Belirli bir iş sahibi olmak.	bir baltaya sap olmak : Bir işe yaramak.
bir bardak suda fırtına koparmak : Önemsiz, küçük bir sorunu büyütme.	
bir başına : 1. Yalnız olarak, yanında kimse bulunmamak. 2. Başka birinin yardımı olmaksızın.	bir başına, yalnız başına : Kendi kendine yalnız, arkadaşsız.
	bir baştan : Bir uğurdan, birden.
bir baştan bir başa : Bir yerin bir sınırından öbür sınırına kadar.	
bir ben bir de Allah bilir : Sıkıntılı durumlarda söylenen bir deyim.	
bir bu eksikti : Sıkıntılı bir durum varken bir yenisinin çıkması üzerine söylenir.	
bir çatı altında : Aynı kapı içinde.	
bir çekirdek geri kalmamak : Bütünüyle denk olmak.	
bir çırpıda : Bir ele alıpta, ele alır almaz, çabucak.	
	bir çift elmâs küpe : Birbirine tamâmyla müşâbeh iki şey.
bir çift söz : Bir iki söz.	
bir çift sözü olmak : Söyleyecek bir şeyleri bulunmak.	
bir çuval inciri berbat etmek : Düzelmekte olan bir durumu yersiz, yalnız davranışlarla bozmak.	
	bir çuvala girmek : Birlikte bulunmak, müvâneset etmek.
bir daha : 1. Bir kez daha. 2. Hiçbir zaman.	bir daha : Bir kerre daha, tekrâr.

bir daha yüzüne bakmamak : Darılıp ilgiyi kesmek.	
bir dalda durmamak : Sık sık iş ya da düşünce değiştirmek.	bir dalda durmamak : Sebât etmemek, maymun iştâhlı olmak.
bir damla : 1. Çok az 2. (çocuk için)Çok küçük.	bir damla : mec.Pek cüz'î.
bir dediği bir dediğini tutmamak : Söyledikleri birbirine uymamak, tutarsız konuşmak.	
bir dediği iki olmamak : Her istediği yapılmak.	
bir dediğini iki etmemek (birinin): Her istediğini hemen yapmak.	
bir deri bir kemik kalmak : Çok zayıflamak.	bir deri bir kemik : Pek zaîf ve arık.
bir dikili ağacı olmamak : Evi ya da mülkü olmamak.	
bir dirhem bal için bir keçi keçiboynuzu çiğnemek : Verimi az, zahmeti çok olan bir işle uğraşmak.	
bir dirhem çok : Az, birazcık.	
bir dokun bin ah işit (dinle) kasei fağfurdan : İnsanları konuşturmak için biraz dertlerini deşmek yeter.	
bir dostluk kaldı : Az bir mal kalınca satıcıların kullandığı bir özendirme deyiimi.	
bir dudağı yerde bir dudağı gökte : Masallardaki dev gibi çirkin.	
bir elden : 1. Aynı kimse tarafından. 2.Bir merkezden.	
bir eli yağda bir eli balda : Varlık ve bolluk içinde.	
bir elini bırakıp ötekini öpmek : Aşırı saygı göstermek.	
bir elle verdiği öbür elle almak : Yapar görüldüğü bir iyiliği, sağladığı bir çıkarma ödetmek.	
bir elmanın yarısı o, yarısı bu : Birbirlerine çok benzeyen kimseler için kullanılır.	bir elmanın yarısı : Pek müşâbih. Ziyâde benzer.
	bir etmek : Birleştirmek, tehvîd etmek.
bir gömlek fazla eskitmiş olmak : Birinden daha yaşlı ve daha görmüş geçirmiş olmak.	
bir göz gülmek : Hem gülüp hem ağlamak.	bir göz gülmek : Kederle karışık gülmek.
bir gündün bir güne : Hiç, hiçbir zaman.	
bir gün evvel : Olabildiği kadar çabuk.	bir gün evvel : Sür'at-i mümkün ile, mümkün olduğu kadar çabuk.

	bir gün, günün birinde : Bir vakt, bir zamân.
bir güzel : Çok iyi, iyice.	
bir hal olmak : 1.Bir şeyin çok yinelenmesi yüzünden bitkin duruma gelmek, usanmak, bezmek, fenalık gelmek. 2.Huyu değişmek. 3.Kazaya uğramak, ölmek.	
bir hamlede : Çabucak, bir atılıştâ.	
bir hoş : Tuhaf bir şekilde, garip.	
bir hoş eylemek : Hüzünlenmek.	
bir hoş olmak : 1.Şaşırarak. 2.Hüzünlenmek.	
bir hoşluğu olmak : Bir rahatsızlığı, bir neşesizliği olmak.	
bir iki : Çok az sayıda, bir kaç kez.	bir iki : Birkaç, az ve gayr-ı muayyen miktârda.
bir iki demeden (ya da bir iki derken) : Duraksamadan, karşısındakinde vakit bırakmadan, duraksamadan.	
bir işaretime bakmak : Bir işi yapmak için hazır beklemek.	
bir iştir olmak : İstenmeyen, kötü bir durum olmak.	bir iştir oldu : Mazâ-ma mazâ.
bir kaleme : Birden ve toptan.	
	bir kâhba dökmek : Bir sûret-i tesviye bulmak, bir çâre düşünmek.
bir kapıya çıkmak : Aynı sonuca varmak.	
bir kararda bir Allah : İnsan talihinin her an değişebileceğini ve bunun olağan karşılanmasını öğütler.	
bir karış : 1.Çok kısa. 2.Çok az.	bir karış :Kısalıktan kinâye.
bir karış beberuhi : (alay) Çok kısa boylu kimse.	
	bir karış boy : Pek kısa kâmet.
bir kaşık suda boğmak (elinden gelse,bıraksalar) : Bir kimseye çok kızmak ya da çok kinlenmek.	bir kaşık suda boğmak : Pek ziyâde kîn ve husûmet göstermek.
bir kazanda kaymak : Çok iyi anlaşmak, uyuşmak, bağdaşmak.	
	bir kemik atmak : Köpeğe bir kemik atar gibi cüz'î bir şey vermek.
bir kıyamettir gitmek (ya da kopmak) : Çok fazla gürültü, patırtı, telaş olmak.	
bir kol çengi : Şen sözler ve davranışlarla çevresine neşe saçanlar için söylenir.	
bir köroğlu, bir ayvaz : Bir karı bir kocanın çocuklarının yakınlarının yanlarında bulunmadığını ya da hiç çocukları olmadığını anlatır.	bir kör oğlu bir ayvaz : Kendimle zevcem, kalabalığım yoktur.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bir köşeye atmak(bir şeyi) : Gerektiğinde kullanılmak için bir yere koymak.	
bir köşeye koymak : Saklamak, biriktirmek.	
bir kulağından girip öbür kulağından çıkmak : Söylenen söze önem vermemek.	bir kulağı sağır etmek : İşitmezliğe gelmek, müsâmaha etmek.
bir kurşun atımı : Kurşunun gidebileceği uzaklık.	bir kulaktan girip bir kulaktan çıkmak : İşitip dinlememek.
bir kurşun atımı : Kurşunun gidebileceği uzaklık.	bir lisânı paralamak : Başını gözünü yararak, çatra patra söylemek.
bir lokma bir hırka : Yaşamda azla yetinmeyi, dervişçe geçinmeyi anlatır.	
bir nebze : Çok az, bir parça.	
bir nefeste : (söz ve içecekler için) Ara vermeden.	
bir nice : Bir hayli, birçok.	bir nice : Mikdârı ibhâm eder.
bir o kadar : Ne kadar varsa o kadar daha, bir misli.	
bir o yana bir bu yana : Rasgele, birçok yerlere, çeşitli yönlere.	
bir olmak : Bir araya gelmek, işbirliği yapmak.	
bir paralık etmek : Çok utanacak kötü bir duruma düşmek, rezil etmek.	
bir pul etmemek : Hiç değeri olmamak.	
bir pula satmak(birini) : Bir kimseyi bir çıkar uğruna harcamak.	
bir sıkımlık canı olmak : Çok cılız ve güçsüz olmak.	
bir solukta : Çabucak, çok kısa bir sürede, hemen.	
bir söyledi pir söyledi : Uzatmadan, gereği gibi söyledi.	
bir sözünü iki etmemek (birinin) : İstenilen şeyi hemen yapmak.	
bir şey sanmak : (bir kimseyi, bir şeyi, bir yeri) Gerçeğinden, olduğundan başka türlü düşünerek düş kırıklığına uğramak, değerlendirmede yanılmak.	
	bir şey süsünü vermek : Bir şeye benzetmek, aslı yok iken bir şeye diğer bir şekil vermek.
	bir şeye benzemek : Oldukça şâyân-ı kabûl olmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bir şeye benzememek : İşe yarar durumda olmamak.	
	bir şeye benzetmek : Ne sūretle olursa tesviye etmek, ber-vech-i tesviye düşünmek.
	bir şeyin ardında, arkasında dolaşmak : Cüst ü cūsunda olmak, peşine düşmek.
bir tahtada : Bir defada, yekten.	bir tahtada : Peşin ve def'aten.
bir tahtası eksik : Akılca eksik, yarım akıllı.	
bir takriple : Sırasını getirerek, sırasını düşürerek.	
bir tarafa bırakmak (ya da koymak) : Önemsememek, benimsememek, ertelemek.	bir tarafa, bir yana komak (koymak) : Ayırmak, saklamak, hıfz etmek.
bir taşla iki kuş vurmak : Bir davranışla birden çok yararlı sonuca ulaşmak.	bir taşla iki kuş urmak (vurmak) : Bir zahmetle iki iş görmek.
bir tek atmak : Bir kadeh içki içmek.	
bir torba kemik : Çok zayıf.	
bir tuhaflığı olmak : Kendini iyi hissetmemek.	
bir tutmak (ya da bir görmek) : Eşit saymak, eşit görmek.	
bir türlü : 1. (Yinelemeli kullanıldığında) Eylemin yapılmasının da aynı derecede kötü olduğunu belirtir. 2. Hiçbir biçimde, hiçbir yolla.	bir türlü : 1. Bir nev'. 2. Hiçbir vechle.
	bir uçtan bir uca : Bir yandan bir yana, boyuna.
bir vakit (ya da bir vakitler) : Geçmiş zaman.	bir vakt : 1. Geçmiş ve gayr-ı muayyen bir zamânda. 2. Geçmiş zamânda, vaktiyle fevt olmuş zamânda.
bir varmış bir yokmuş : 1. Bir masala başlarken "eskiden" anlamında söylenen bir tekerleme. 2. Masal gibi geçip gitmiş, artık düş olmuş.	
bir yakadan baş çıkarmak : Bir çatı altında dirlik düzenlik içinde yaşamak.	
bir yana dünya bir yana (bir şey ya da kimse) : Bir varlığa çok değer verildiğini anlatmak için kullanılır.	
	bir yandan bir yana : Bir taraftan öbür tarafa.
bir yastığa baş koymak : (karı koca) Evli bulunmak.	
bir yastıkta kocamak : (karı koca birlikte) Uzun bir ömür sürmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bir yaşına daha girmek : Şaşılacak yeni bir şeyle karşılaşmak.	
	bir yerde (cümle-i menfiyyede) : Hiçbir mahalde.
	bir yerde durmak : Mahal değişmemek, çok dolaşmamak.
	bir yere geçmek : Bir me'mûriyete nasb olunmak.
	bir yere gelmek : Toplanmak.
	bir yere getirilmek : Cem' olunmak, toplanmak.
	bir yere getirmek : Toplamak, cem' etmek, biriktirmek.
bir yiyecek ağzında büyüme : Sevmediğinden ya da içi almadığından yutamamak.	
bir yiyip bin şükretmek : Durumundan çok hoşnut olmak.	
bir yol : Bir kez.	
bir yol tutturmak : Bir davranış, bir tutum biçimi saptamak.	
bir yolunu bulmak : Bir işi sonuçlandırmak için çare bulmak.	
	bir yutum (yudum) su : Hakkından çabuk gelinir iş veyâ adam.
	bir yutum(yudum) suda boğmak : Pek ziyâde kîn ve husûmet olmak.
	bir yüzlü : Yalınkât, sâde.
	bir zamân : Bir vakt, vaktiyle.
birbiri için yaratılmış olmak : Birbiriyle çok iyi anlaşmak.	
	birbiri üstüne : Cümlesi bir ve müsâvî add olunarak, ale-s-seviye.
birbirine düşmek : Araları açılmak, aralarında anlaşmazlık çıkmak.	
birbirine girmek : mec.1)Kavga etmek, dövüşmek. 2.Karışmak. 3.(iplik vb. için) Dolaşmak, çözülemeyecek duruma gelmek.	birbirine girmek : Karışmak, zîr ü zeber olmak, büyük bir telâşa düşmek.
	birbirine geçmek : Telâşa düşmek.
birbirine katmak : Aralarını açmak, aralarını bozmak, olay çıkarmak.	
	birbirine kilit : Bir veya birkaç kişinin yek-diğer ile irtibâtları.
birbirini tutmaz : Birbiriyle ilgisi olmayan, tutarsız.	
birbirini yeme : İki ya da daha çok kimse birbiriyle uğraşmak, birbirine kötülük etmek.	

birbirinin ağızına girmek : Birbirine çok düşkün olmak.	
birbirinin ağızına tükürmek : Bir sorunu, bir olayı sözleşmiş gibi ayrı biçimde anlatanlar için kullanılır.	
birbirinin gözünü çıkarmak : Kıyasıya dövüşmek.	
birbirinin gözünü oymak : Aralarında aşırı geçimsizlik olmak.	
bire bin katmak : Çok abartmak.	
biri eşikte biri beşikte : İrili ufaklı çocuğu olan kimseler için söylenir.	
birine güvenmek : Gücüne ya da hünerine güvenmek.	
	birine haddini bildirmek : Cezâ-yi sezâsını vermek.
	birinin gayretini gütmek : Ona taraf-dârlık etmek.
birinin hakkı ile : Kendi gücü ve kendi çalışması ile.	
	birinin sırtından çıkarmak : Onu ızrâr ederek kazanmak.
	birinin türküsünü çağırarak : Gayretinde olmak.
	birinin üzerine yıkmak : Tahmîl ve atf ve isnâd etmek.
bismillah demek : Bir işe başlamak.	
	bit bâzârı (pazarı) : Çarşının eski melbûsât satılan yeri.
	bi-t- tahsîs : Mahsûsen, ayrıca, ayırarak.
	bit yeniği : mec. Saklanmış kusûr, hîle, hud'a, gizli bir cihet.
biti kanlanmak : Para ve varlık yönünden güçlenmek.	
bitli kokuş : (alay) Üstü başı kirli, vücut temizliğine bakmayan (kadın).	
biz bize : Yalnız biz, yabancı bir kimse bulunmaksızın.	biz bize : Biz kendimiz, biz kendi aramızda, başkasını karıştırmayarak.
Bizans oyunu : Düzen, hîle, entrika.	
bize de mi lolo : İşin içinde bir iş olduğunu bilmez miyiz sanıyorsunuz.	
boca etmek : Birden çevirip boşaltmak, dökmek.	
bocuk domuzuna dönmek : Çok semizlemek.	
	boğaz almak : Kekre olup boğazı yakmak ve incitmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

boğaz boğaza (gelmek) : Zorlu kavga (etmek).	boğaz boğaza gelmek : Kavga edip dövüşmek, müşâcere ve mudârebeye girişmek.
boğaz derdi : 1.Geçim için uğraşma. 2.Yemek pişirme, hazırlama sıkıntıları.	
boğaz kavgası : Geçim için yapılan didinme.	
boğaz ola : Afiyet olsun, bereketli olsun, anlamına, yemek yiyenlere söylenir.	
boğaz olmak : Boğazı ağrımak.	
boğaz tokluğuna : Ayrıca ücret verilmeden yalnız karnını doyurarak.	boğaz tokluğuna : Yalnız karnını doyurmak için, ücretsiz işlemek.
boğazı açılmak : İştahı artmak.	
boğazı durmaz : Yeme içme gereksinmesinin başka gereksinmeler gibi geri bırakılmayacağını anlatır.	
boğazı düğümlemek : Üzüntüden boğazı tıkanmak.	
boğazı inmek : Bademcikleri şişmek, yangılanmak.	
boğazı işlemek : Durmadan bir şeyler yemek.	
	boğazı körlemek : Def'-i cû' etmek.
boğazı kurumak : Çok susamak.	
boğazına dizilmek : (üzüntü, kuşku gibi nedenlerle) İsteksiz yemek, iştahı kesilmek.	
boğazına durmak : Yutamamak	boğaza durmak : Yutamamak, yaramamak.
boğazına düşkün : Yiyip içmeyi çok seven (kimse).	
boğazına kadar borca girmek : Pek çok borç etmek.	
boğazına sarılmak : Üstüne yürümek.	boğazına sarılmak : Üstüne hücum etmek, karşı durmak.
boğazında düğümlemek : Söylemek istediğini heyecan ya da üzüntü yüzünden diyememek.	
boğazında kalmak : Ağzındaki lokmayı üzüntü nedeni ile yutamaz duruma gelmek.	
boğazından arttırmak : Yiyeceğinden kısip parasını arttırmak.	
boğazından geçmemek : Sevdiği bir kimsenin yokluğu ya da yoksulluğu dolayısıyla bir yiyeceği yalnız başına yemekten üzüntü duymak.	boğazdan geçmemek : Gâib olan bir sevdiğini düşünerek yalnız yemeye kıyamamak.
boğazından kesmek : Yiyip içmede çok tutumlu davranmak.	
boğazını doyurmak : Karnını doyurmak.	
boğazını sevmek : Yiyip içmeye düşkün olmak.	

boğazını yırtmak : Olanca gücüyle bağırarak.	
boğum boğum boğulmak : Çok bunalmak.	
boğuntuya getirmek : (argo) Birini bunaltıp şaşırtmak yolu ile kendisinden bir iş ya da mal karşılığı olarak çok miktarda para çekmek.	
bohçasını koltuğuna vermek : Kovmak, işine son vermek.	
bohçasını toplamak : Eşyasını toplamak.	
bok atmak : (kaba)(birine) Leke sürmek, kara çalmak.	
bok canına olsun : (kaba) Bıkılan, kötülüğü görülen şeylere karşı bir sövgü sözü olarak söylenir.	
bok etmek : (kaba)(bir iş, bir şey için) Bozmak, berbat etmek.	
bok püsür : Hoşa gitmeyen, can sıkan şey ve onun ayrıntı ve pürüzleri.	
bok yemek düşmek(birine) : (kaba) Birinin hiçbir hakkı yetkisi olmamak.	
bok yemenin Arapça'sı : (kaba) Yakışsızlığın büyüğü.	
bok yoluna gitmek : Yararsız, gereksiz bir şey uğruna yok olmak.	
boktan (ya da boktan künet) : (kaba) Temelsiz, derme çatma, yararsız.	
boku bokuna : (kaba) Boşu boşuna, yok yere.	
boku çıkmak : (kaba) Bir iş ya da durum tatsızlaşmak.	
boku karıştırmak : (kaba) Bir işi bozacak biçimde davranmak.	
boku üstün : (kaba) Çok kötü, çok berbat.	
boku yedi başı : (kaba) Burnunu her işe sokan, her işe karışan.	
boku yemek : (kaba) Yakışsız bir iş yapmak.	
bokun soyu (ya da bok soyu) : (kaba) Kızılan ya da tiksiniilen bir şeye karşı sövgü olarak söylenir.	
bokunda boncuk bulmak (birinin) : (kaba) Birine hak etmediği halde çok değer vermek.	
bokuyla kayga etmek : Çok sinirli ve geçimsiz olmak, her şeye öfkelenir olmak.	
bol bulamaç : Bol bol.	
bol doğramak : (parasını) Saçıp savurmak.	bol doğramak : 1. Bezi ve isrâf etmek. 2. Birçok şeyi va'd etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bol keseden : Bol bol, ölçsüz, çok.	bol keseden : Başkasının mâlından semâhat göstererek.
bol paça : Dökük, saçık, şapşal.	bol kullanmak : Esirgememek, isrâf etmek. bol paça : Şapşal, biçimsiz.
bomba gibi patlamak : 1.Öfkelenerek, birden bire ve yüksek sesle bağırıp çağırarak. 2.Bir olay birdenbire ortaya çıkarak herkesi şaşırtmak.	bollukta büyüme : İsrâf ve sefâhete alışmak.
bombardıman etmek : 1.Top ateşi ya da bomba ile bir yere saldırmak. 2.Bir kimseyi ağır sözlerle paylamak.	
borca batmak : Çok borçlu olmak.	
borca girmek : Borçlanmak, borç para almak.	
borcunu kapatmak (ya da borçtan kurtulmak) : Borcunu ödemek.	
borç almak : Daha sonra ödemek koşuluyla birinden para ya da bir şey almak.	
borç bini aşmak : (borç) Pek çok almak, altından kalkılamayacak duruma gelmek.	
borç etmek (ya da yapmak) : Borçlanmak.	
borç harç : Borçlanarak.	
borçla almak : Veresiye almak.	
borçlu çıkmak : Görülen hesapta vereceği kalmak.	
borçsuz harçsuz : Hiç borç yapmadan.	
boru değil (ya da borumu bu) : Azımsanacak, önem verilmeyecek şey değil.	
	boru gibi ötmek : Gür sesli olmak veyâ ma'nâsız ve münâsebetsiz söylemek.
borusu ötmek (birinin) : Sözü geçmek, dinlenilmek.	borusu ötmek : Nâfiz-ül-kelim olmak.
borusunu çalmak : Birine hoş görünmek için onun davasını gütmek.	
bostan korkuluğu : 1.Kuşları ürkütüp yaklaştırmamak için tarlaya dikilen kukla. 2.Kendisinden beklenen görevi yapmayan ya da kendisinden çekinilmeyen güçsüz kimse.	bostan korkuluğu : mec. Kalıbı(kâleb) kıyâfeti yerinde işe yaramaz adam.
boş (ya da boşta) gezmek : İşsiz güçsüz dolaşmak.	
boş atıp dolu tutmak : Umutsuz girişilen iş, iyi sonuç vermek.	
boş bırakmak : Bir yerde kimse oturmamak, boş kalmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

boş bırakmamak : 1.(para, yiyecek gibi şeylerle) Yardım etmek. 2.İşsiz bırakmamak.	
boş bulunmak : 1.Dikkatsiz ve dalgın bulunmak. 2.Söylenmesi sakıncalı olan bir şeyi söyleyi vermek.	
boş çıkmak : Umduğu gerçekleşmemek, sonuç vermemek	
boş çıkmamak(bir işten) : Bir işten az da olsa bir kazançla çıkmak.	
	boş durmak : Meşgûl olmamak, rāhat durmak.
boş durmamak : 1.Her zaman bir işle uğraşmak. 2.Birinin yaptığına karşılık olarak bir eylemde bulunmak.	
boş düşmek : (kadın) Şeriat hükümlerine göre kocadan ayrılmak.	
boş gezenin boş kalfası : İşsiz güçsüz dolaşan kimse.	boş gezenin boş kalfası : Serserî adam.
boş (ya da boşta) gezmek : İşsiz güçsüz dolaşmak.	boş gezmek : Âvâre olmak, işsiz durmak.
boş gözlerle bakmak : Anlamsız bakmak.	
boş kafalı : Akılsız ya da bilgisiz.	
boş kalmak : 1.Kimse oturmamak. 2.İşsiz kalmak.	boş kalmak : Hâli olmak.
boş koymak : Yoksun bırakmak, mahrum etmek.	boş komak (koymak) :Mahrûm ve bî-nevâ bırakmak, nasîp vermemek.
boş ol (ya da olsun) : Erkeğin karısını boşamak için söylediği söz.	
boş oturmak : Hiç bir işi, uğraşısı olmamak.	
boş söz : Bir düşünce anlatmaya, laf olsun diye söylenmiş söz.	boş lâkırdı : Bî-hûde (beyhûde) söz.
boş vermek : Aldırmamak.	
boş yere : Boşuna.	
boş yerine vurmak : Bögürlerine vurmak.	
boşa almak : 1.Askıya almak. 2.(motorlu araçlarda) Vites kolunu vitesten kurtarmak, rölantiye almak.	boşa almak : İğretiye almak, muallak tutmak.
boşa çıkmak : (umut, düşünce gibi şeyler) Gerçekleşmemek.	boşa çıkmak : Dest-res ve zafer-yâb olamamak, beyhûde yorulmak.
boşa gitmek : Hiçbir işe yaramamak, olumlu bir sonuca ulaşamamak.	
boşa koysan dolmaz, doluya koysan almaz : İçinden çıkılamayan güç bir durum karşısında kalındığında söylenir.	
boşboğazlık etmek : Gereksiz, yetersiz, düşüncesiz konuşmak.	
boşta gezmek : İşsiz olmak.	
boşta kalmak : İşsiz kalmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

boşu boşuna : Gereksiz yere, boşuna.	boş boşuna : Bî-hûde(beyhûde), nâfile.
boy almak (ya da sürmek) : Boyu uzamak, boylanmak.	boy almak : 1. Tam boyunu bulmak, lüzûmî derecede uzamak. 2. Kâmetin ölçüsünü almak, boyunu ölçmek.
boy atmak : Boyu uzamak, boylanmak.	boy atmak : (çocuk) Uzamak, boy hâsıl etmek.
	boy çekmek : (çocuk) Uzamak, boylanmak, boy peydâ etmek.
boy göstermek : 1.Görünmek. 2.Gösteriş yapmak.	boy göstermek : İbrâz-ı liyâkat etmek.
	boy ölçüsü : Dirâyet derecesi, kadr ve i'tibâr zâtı.
boy ölçüşmek : Yarışmak.	
boy pos : Vücutun yapısı bakımından biçimi.	boy pos : Kadd ü kâmet, mevzûn endâm, yâl ü bâl.
boy pos yerinde : Uzun ve biçimli.	
	boy sürmek : Uzamak, boylanmak.
boy vermek : 1.(su) İnsan boyunu aşacak kadar derin olmak. 2.Suya dalarak boyu ile suyun derinliğini ölçmek. 3.Büyüme.	boy vermek : Uzamak.
boy vermemek : Sığ olmak, (su) insan boyunu geçmemek.	
	boya atmak : Solmak.
boya çekmek : Boyuna büyüme, uzamak.	
boyacı küpü : Bir işin kolayca ve çabucak yapılamayacağını anlatmak için, boyacı küpümü bu? boyacı küpü değil ya? gibi deyimlerde kullanılır.	boyacı küpü : mec. Pek çabuk ve kolay yapılan basmakalıp ve baştan savma işten kinâyedir.
	boyca kalıbını basmak : Kavîyyen ta'ahhüd ve tekeffül etmek.
boydan boya : Bir uçtan öbür uca kadar.	
boylu boyunca : Boyu uzanabildiği kadar, boyu uzunluğunca.	
boylu postu : Uzun boylu, yakışıklı, gösterişli.	
boyna almak : Bir şeyi, borç ya da ödev olarak üzerine almak.	boynuna almak : Der-uhde, ta'ahhüd etmek.
	boyna binmek : Dala binmek, zebûn bulup musallat olmak.
boynu altında kalsın : Ölsün, gebersin.	
boynu armut sapına dönme : Çok zayıflamak.	
boynu bükme : 1.Acındırıcı, çaresiz bir durumda kalmak. 2.Bir durumu bir işi ister istemez kabul etmek. 3.(bitki için) Canlılığını yitirmek.	
boynu bükük : Kimsesiz, üzgün, acınacak ve yardım bekler durumda.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

boynu eğri : Herhangi bir nedenle birine karşı direnecek ya da söz söyleyecek durumda olmayan.	boynu eğri : 1. Şâyân-ı merhâmet, 2. Bir nev' çiçek, iri nergis.
boynu kıldan ince olmak : Haksız olduğu anlaşıldığında verilecek her cezaya razı olmak.	boynu ince, boynu kıldan ince : Mutî', her emre tâbi'.
boynunu kırmak : Çekip gitmek.	
boynunu uzatmak : Her şeye, her cezaya razı olmak.	
boynunu vurmak : Başını keserek öldürmek.	boyun urmak(vurmak) : İ'dâm, siyâset etmek, darb-ı unk etmek.
boynuz çekmek : Boynuz kullanılarak kan çekmek, hacamat etmek.	
boynuz dikmek : Kadın başka erkekle ilişki kurarak kocasını aldatmak.	
boynuz kulağı geçmek : Bir konuda daha sonra yetişenler yetenek bakımından eskileri geçmek.	
boynuz takmak (ya da takınmak) : Karısı ya da aileden bir kadın tarafından aldatılmak.	
	boynuzsuz koyun : Halîm ve âciz adam, miskîn.
boyu (posu) devrilsin (ya da devrilesi) : "Ölsün" anlamında ilenç sözü.	
boyu (ya da boyuna boyunca) beraber : Kendi boyu kadar.	boya berâber : Adam boyu uzunluğunda.
boyu bacadan mı aştı : Daha evlenecek yaşta değil.	
boyu boyuna, huyu huyuna : Karı koca ya da arkadaşlar arasında her bakımdan uygunluk olması gerekir.	
boyun borcu : Yapılması gereken ödev, vecibe.	boyun borcu : Vazîfe-i zimmet, vecîbe, farîza.
boyun eğmek : İsteyerek ya da istemeyerek uymak, katlanmak.	boyun eğmek : İtâ'at etmek, hâh nâ-hâh râzî olmak.
	boyun kaşımak : Utanmak, hacil olmak.
boyun kesmek : Başını eğmek.,	boyun kesmek : İnkıyâd ve itâ'at etmek, tâbi' olmak, ser-fürû etmek.
boyun kırmak : Saygı duyulan bir kimse karşısında, ayakta iken başı öne bükmek.	
boyun olmak : Kefil olmak.	
	boyun uzatmak : Teslîm olmak.
boyun vermek : Buyruk altına girmek.	boyun vermek : Mutî' ve râm olmak.
boyuna geçirmek : Bir şeyi kendine mal etmek, zimmetine geçirmek.	
boyuna posuna bakmadan : Fizik yapısının gereğince gelişmemiş olmasını göz önünde bulundurmadan.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

boyunca çocuğu olmak : Yetişkin çocuğu olmak.	
	boyunca evlâd : Yetişmiş boyunu almış.
boyunda kalmak : Üzerinde kalmak.	
boyunduruğa vurmak : Baskı altına almak.	
	boyunduruk altında olmak : Tahakküm çekmek, kahr görmek.
	boyunduruk altında öküz : Mutî', râm.
boyunun ölçüsünü almak : Kendi yetersizliğinin, beceriksizliğinin derecesini anlamak, beklediği yakınlığı görememek.	boyunun ölçüsünü almak : Kendi mîkdâr ve i'tibârını anlamak.
boz bulanık : Çok bulanık.	
bozdur bozdur harca : Çok az olan şeyler için alay olarak kullanılır.	
bozguna uğramak (ya da bozguna vermek) : Yenilip perişan olmak, dağılmak, hezimete uğramak.	
	bozma düşmek : Gayr-i me'mûl, ters bir cevâb alarak mahcûb ve şermende olmak.
	bozuk adam : Ahlâksız.
bozuk çalmak : (argo) Çarı sıkılmış, yüzü asılmış olmak.	
bozuk para : Ufak birimlere ayrılmış para, ufaklık.	
bozuk para gibi harcamak (birini) : Değerini düşürecek biçimde bir kimseden yararlanmaya kalkışmak.	
bozum etmek : Utandırmak, mahcup etmek.	
bozum havası : (argo) Utangaçlık, mahcupluk.	
bozum olmak : (argo) Utanmak, mahcup olmak.	
bozuntuya uğramak : Şaşkınlığa kapılmak.	
bozuntuya vermemek : Hoşa gitmeyen bir durumda farkında değilmiş gibi davranmak.	
bölük pörçük : Bütünlüğü sağlamamış durumda, parça parça.	
bön bakmak : Anlamayarak, safça, şaşkın şaşkın bakmak.	
börtü böcek : Çeşitli böcekler.	
bu aptesle daha çok namaz kılınır : Bir tutum ya da davranışın etkisinin sürekli olacağını anlatır.	
bu arada (ya da bu meydanda) : 1.Bu süre içinde. 2.Birlikte, beraber.	

bu cümleden : Bunlar arasında, bunlar gibi.	
bu gidişle : Bu biçimde, bu tarzda.	
bu gözle : Bu anlayışla.	
bu günlerde (ya da bu yakınlarda) : Oldukça yakın bir zamanda.	bu günlerde : Bu birkaç gün zarfında.
bu haysiyetle : Bu bakımdan.	
bu kabil : Bu gibi, bu türlü.	
bu kabilden : Gibi, çeşidinden.	
bu kadar : Bu denli.	
bu kadar (ya da şu) kadar : Bir aydan sonra gelen o sayıdan artık miktarı bildirir.	
	bu mal bana pek tuzlu oturdu : Çok bahâli geldi.
bu ne perhiz bu ne lahana-turşusu : Sözleri ve davranışları birbirini tutmuyor.	
bu sıcağa kar mı dayanır? : Aşırı harcamalarla eldeki olanakların tükeneceğini anlatır.	
	bu vakt : Şimdi.
bucak aramak : Her yerde aramak.	
bucak kaçmak : Bir olay, bir durum ya da bir kimseyle karşılaşmamaya çalışmak.	
bugün yarın : Çok yakında, nerede ise.	bugün yarm : Sallama, te'hîr, ta'vîk.
bugünden tezi yok : Hemen şimdi, derhal.	
bugünden yarına : 1.Az zaman sonra. 2.Bugün yaşayanlardan gelecek kuşaklara.	
bugüne bugün : 1."Unutma ki" "bunu iyi bil ki" anlamında kullanılır. 2.Bugüne değin.	
bugünkü günde : Şimdi, içinde bulunduğumuz zamanda, bugünkü koşullarda.	bugünkü günde : Bu zamânda, zamânımızda, bulunduğumuz zamânda.
bugünlük yarınlık : Çok yakında olması beklenen şeyler için söylenir.	
bukalemun gibi renkten renge gitmek : Sürekli düşünce değiştirmek.	
bula bula bunu bulmak (Bir şeyi, bir kimseyi) : 1.Var olanların en değersizini seçmek.	
bulanık suda balık avlamak : Karışık durumlardan yararlanarak kendi çıkarımı sağlamak.	bulanık suda balık avlamak : Fırsattan istifade etmek.
buldukça bunar(ya da bulmuşta bunuyor) : Bulduğıyla yetinmiyor da daha çoğunu istiyor.	
Bulgurlu'ya gelin mi gidecek? : Gereği yokken ivedi ve sürekli olarak dikiş, nakış gibi işlerle uğraşanlara şakâ yollu söylenir.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

bulunmaz Hint kumaşı : (alay) Çok az bulunduğu ve çok değersiz olduğu sanılan şey.	
bulup buluşturmak : Çaba göstererek sağlamak, yaratmak.	
buluttan nem kapmak : En küçük bir şeyden alınmak, çok alıngan olmak.	bulut gibi : Ziyâdesiyle ser-hôş(sarhoş).
buna değdi idi buna değmedi idi diyerek : Birçok şey arasında, iyilerini seçmeye aştamışken önce beğenmeyip bıraktıklarını da - gereksinim nedeniyle - sonradan, yeniden seçip alarak.	buluttan nem kapmak : Her şeyden alınmak.
bunda bir iş var : Olayın bir iç yüzü, durumun gizli bir yönü var.	
bundan böyle : Bundan sonra.	bundan böyle : Bundan sonra, fi-mâba'd.
bundan iyisi can sağlığı : Bu en iyisidir, daha iyisi olmaz.	
bunun burası : hlk. Dikkati çekmek için "burası" anlamında kullanılır.	
bununla birlikte(ya da bununla beraber) : 1.Buna ek olarak. 2.Bunun böyle olduğuna bakmayarak.	bunun üzerine : Binâenaleyh, binâberîn.
buradayım diye bağırarak(bir şey) : Göze çarpacak bir yerde bulunmak.	bura bura oynamak : Parmakları çalpara gibi oynatarak raksetmek.
burnu büyük : Kibirli.	buram buram terlemek : İfrâtle terlemek.
burnu havada (olmak) : Kendini çok beğenmiş (olmak).	burnu büyük : Mütekebbir.
burnu Kaf dağında (olmak) : Çok kibirli (olmak).	burnu Kâf dağında : Mütekebbir.
burnu kanamamak : Tehlikeli bir durumdan hiçbir yara almadan kurtulmak.	
burnu kırılmak : Büyüklemez duruma gelmek.	
burnu sürtülmek(ya da burnunu sürtmek) : Sıkıntı çektikten sonra daha önce beğenmediği bir durumu kabul etmek.	
burnuna girmek : Birine çok sokulmak.	burnu yukarıda : Çok isteyen, aza ittifât etmeyen.
burnunda (ya da gözünde) tütme : Çok özlemek.	
burnundan düşen bin parça olmak : Çok asık surath olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

burnundan (fitil fitil) gelmek : Hoşa giden güzel bir durumdan sonra kötü bir sonuçla karşılaşmak.	burnundan fitil fitil gelmek : Edilen fenâhın netâyic-i seyyiesini görmek.
burnundan kıl aldurmamak : Kendisine hiç söz söyletmemek, çok huysuz, kibirli olmak.	burnundan kıl aldurmamak : Mütekebbirâne muhâlefet etmek.
burnundan solumak : Aşırı öfkelenmiş olmak.	
burnundan yakalamak (birini): Birini yönetimi altına almak.	
burnunu çekmek : 1.Sümüğünü çekmek. 2.mec. Umduğundan yoksun kalmak.	
burnunu kırmak : Birini güç durumda bırakarak büyüklenmesini ya da direnişini yok etmek.	burun kırmak : Kibri tezîl etmek.
burnunu sıksan canı çıkacak : Çok zayıf ve güçsüz kimseler için kullanılır.	
burnunu sokmak : Gerekeceği halde her işe karışmak.	burun sokmak : Karışmak, lüzûmsuz ve münâsebetsiz yere gidip müdâhele etmek.
burnunun direği sızlamak : (maddî ya da manevî) Çok acı duymak, çok üzölmek.	
burnunun dibinde : Çok yakında.	burnunun ucundadır : Pek yakındır.
burnunun dibine sokulmak : Çok yaklaşmak.	
burnunun dikine (ya da doğrusuna) gitmek : Öğüt dinlemeyerek kendi bildiği gibi davranmak.	
burnunun direği kırılmak : Çok pis bir koku duyarak tedirgin olmak.	
burnunun ucundan ötesini (ya da ilerisini) görmemek : Kıt düşünceli olmak.	
burnunun ucunu görmemek : Çok sarhoş olmak.	
burnunun yeli harman savurmak : Büyüklenmek, kibirlenmek.	
	burun burmak : Beğenmemek, istihfâf etmek.
	burun buruna : Başbaşa, yakından karşı karşıya.
burun buruna gelmek : Beklenmedik bir anda karşılaşmak.	
	burun kabarmak : Tekebbür etmek.
	burun kanamak : Burundan kan gelmek. mec. Kan dökölmek
burun kıvırmak : Önem vermemek, küçümsemek, beğenmemek.	
	burun sürtmek : Alçakçasına sokulmak, kâse-lislik etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKİ

burun şişirmek : Kibirleşmek.	burun şişirmek : Tekebbür etmek, kibirleşmek.
	burun, göğüs körük gibi varıp gelmek :Yorgunluktan veyâ hiddetten çok solumak.
	burundan damlamak : Çok benzemek.
	burundan düşmek : Çok benzemek.
	burundan kan damlamak : Çok meşakkat çekmek.
buyruğu altına girmek : Bir kimse başka bir kimsenin isteklerini ister istemez yerine getirmek zorunda olmak.	
buyur etmek : "Buyurun" diyerek konuğu içeriye almak.	
buyurun cenaze namazına : Hiç beklenmedik kötü bir durum karşısında, şaka yollu üzüntü anlatır.	
buz bağlamak : (sıvılar için) Yüzeyi donmak.	buz bağlamak, tutmak : Üstü donmak.
	buz çözülmek : Buz erimek.
	buz gibi et : Pek yağlı.
buz kesilmek : 1.Çok soğumak, buz durumuna gelmek. 2.Çok üşümek, donmak. 3.Şaşılacak, üzülecek bir durum karşısında donakalmak.	buz kesilmek : Pek ziyâde soğumak.
buz kesmek : Çok üşümek.	
buz tutmak : (sıvı için) Üstünde buz oluşmak, buzla kaplanmak.	
buz üstüne yazı yazmak : 1.Süresi, etkisi çok az olacak bir iş yapmak. 2.Bir kimseye etki yapmayan sözler söylemek.	
buzlar çözülmek : 1.Buzlar erimeye ve kırılmaya başlamak. 2.mec. Aradaki dargınlık, gerginlik ortadan kalkmak.	
bülbül çanağı (gibi) : Çok ufak (kase).	
bülbül gibi konuşmak (ya da okumak) : Kolaylıkla konuşmak, okumak.	
bülbül gibi söylemek : Hiçbir şey saklamadan bildiklerini söylemek, itiraf etmek.	
bülbül gibi şakılamak : Güzel sesle, neşeyle konuşmak.	
bülbül kesilmek : Bir etki ya da baskı altında çokça konuşmak.	
	bülend- pervâz- bâlâ pervâz : Yükseklerde uçan. mec. Atıp tutan, pek yüksekten dem uran(vuran).
bütün bütüne : Bütün olarak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

büyü bozmak : Yapılmış bir büyüü etkisiz duruma getirmek.	
büyü bozulmak : Yapılmış bir büyü etkisiz duruma getirilmek.	
büyü yapmak (ya da yaptırmak) : Büyü yolu ile etki altına almaya ya da aldırmaya çalışmak.	
büyük (söz) söylemek : Yapacağı bir şey hakkında kesin konuşarak övünmek.	büyük söylemek : Tefahhür etmek, enâniyyetle söylemek.
büyük aptes : Dışkı, kaka.	
büyük aptesi gelmek : Göden bağırsağını boşaltma gereklğini duymak.	
büyük görmek(bilmek ya da tutmak) : Kendini ya da başkasını olduğundan üstün saymak, yüceltmek.	
	büyük kafalı : Akıllı, zekî.
büyük görmek(bilmek ya da tutmak) : Kendini ya da başkasını olduğundan üstün saymak, yüceltmek.	
	büyük söz : Enâniyyet ve müftehir-âne söz.
büyük sözüme tövbe : Bir konuda çok kesin konuşulduğunda, tersi bir durumun başa gelmemesi dileğini belirtir.	
büyük yemin etmek : Bir şeyi yapmamak konusunda kesin karar almak.	
büyükle büyük küçükle küçük olmak : Her yaş ve durumdaki kişilere karşı dostça, arkadaşça davranmak.	
büyükklü küçükklü : Büyük küçük hepsi bir arada.	
büyükklük göstermek : Gönül ululuğu göstermek.	
büyükklük taslamak : Kendini üstün göstermeye çalışmak, böbürlenmek.	
büyümüş de küçülmüş : (çocuk için) Konuşması ve davranışları yaşına uymayan, büyüklerinki gibi olan.	
büzülüp oturmak : Bir kenarda çekingen bir tavırla oturmak.	

C

caddeyi tutmak : 1. Herhangi bir nedenle bir yoldan geçişi engellemek. 2. (argo) (korkulu bir durumda) Başını alıp gitmek, uzaklaşmak.	
cadı kazanı : Dedikodunun fesadın çok olduğu yer.	
caka satmak : Gösteriş yapmak, çalım satmak.	
cambul cumbul : (yemek için) Çok sulu.	câm göz : Tamahkâr, harîs.
cami yıkılmış (ama) mihrabı yerinde : Yaşlandığı halde güzelliğinin izlerini taşıyan (kadın).	câm-ı Cem : İrân esâtirinde şarâbın mücidi ve mürebbîsi add olunan Cem'in ve nam-ı diğerle Cemşid'in sihr-i âmîz kadehi ki âyine-î İskender gibi mühümât ş'âirânedendir.
can alacak nokta : Bir şeyin en önemli yeri.	câmi' -ül-kelim : 1. Elfâzı az manâ'sı çok söz, 2. Kur'ân-ı Kerîm.
can alıcı : En önemli.	cân acısı, yürekler acısı : Pek acıyacak şey.
can alıp can vermek : Sıkıntı ve acı içinde bulunmak.	cân ağza gelmek : Hevl ve dehşete dûcâr olmak veyâ sabr tükenmek.
can atmak : Herhangi bir şeyi ya da durumu elde etmeyi çok istemek.	cân alacak yer : Bir işin en mühimm ve nâfi' ciheti.
can baş üstüne : İstenilen şeyin büyük bir memnurlukla yapılacağını anlatır.	cân atmak : 1. Pek ziyâde ârzü etmek, kemâl-i tehâlûkle istemek, 2. Zor kurtulmak, güçle kendini kurtarmak.
can beslemek : Kaygısızca yiyip içip rahatına bakmak.	
can borcunu ödemek : Ölmek.	
can cana baş başa : 1. Herkesin kendi canının, kendi başının kaygısızca düştüğü bir tehlike anını anlatır. 2. Birbirini seven iki kişi bir arada yalnız olarak.	cân câna başa başa : Etrâfa bakmaya meydân olmamak sûrette kesret-i izdihâm, kalabalık.
can çekişmek : Ölmek üzere bulunmak.	cân çekişmek : İhtizârda olmak.
can damarı : En önemli ya da en duygulu nokta.	
can damarına basmak (bir kimsenin) : En önemli ya da en duygulu yönünü açığa vurmak.	
can dayanmamak (bir şeye) : Bir şey karşısında insanın dayanıklılığı karşısında elden gitmek.	

can dostu : Pek içten dost.	
can düşmanı : Aşırı düşmanlık güden (kimse).	
can evi : 1. Yüreğin altındaki bölge. 2. mec. En duyarlı, yürek.	cân evi : Mi'denin üstü ki sevinç ve korku vesâir, te'sirâtta orada bir halecân hiss olunur.
can evinden vurmak : En etkileyici yönünden saldırmak.	
can feda (ya da can kurban) : Çok imrendiren iyi ya da güzel şeyler, davranışlar karşısında söylenir.	
	cân geçmek : Uykuya varmak.
	cân gelip gitmek : Aylıp, bayılmak.
can gelmek : Canlanmak, güçlenmek.	
can gitmek : Özen gösterilen, çok sevilen bir şeye zarar gelecek diye kaygılanmak.	
can havli ile : Ölüm korkusundan doğan güçlü bir tepki ile.	cân havliyle : İç oynayarak, kemâl-i halecânla.
can kalmamak : Bitkin bir duruma gelmek.	cân kalmamak : Çok gülmekten bayılmak.
can kaygısı : İnsanın kendi varlığını koruma düşüncesi.	
can kulağı ile dinlemek : Çok dikkatle dinlemek.	cân kulağıyla dinlemek : Gâyet dikkatle dinlemek.
can kurtaran yok mu? : Ölüm tehlikesi karşısında yardım isteme sözü.	
	cân kurtarmak : Herkes kendi cânını tablîs gailisine düşmek.
can pahasına : Canını vererek ya da tehlikeye koyarak.	
can pazarı : Herkesin kendi canının kaygısına düştüğü bir durum.	
can sağlığı : İnsanın sağ ve sağlıklı olması.	
can sevecek bir şey : Hoşa gidecek bir şey.	
can sıkıcı : Üzüntü yaratan, üzücü.	
can sıkıntısı : Yapılacak bir iş olmamaktan ve hiç bir şeyle oyalanma olanağı bulunamadığı için duyulan tedirginlik.	
can sıkılmak : Utanç vermek.	cân sıkılmak : Sıkıntıyı mevcub olmak, ıstırap vermek.
can vermek : 1.Ölmek. 2.Ruha güç vermek. 3.Canlanmasına yol açmak. 4.Bir şeyi çok istemek.	cân vermek : 1. Diriltmek, ihyâ etmek. 2. Ölmek, vefât etmek, teslim-i rûh eylemek. 3. mec. Pek ziyâde ârzû etmek.
can yakmak : 1.Zulmetmek. 2.Bir kimseyi çok zarar ve ziyana sokmak. 3.Üzmek, acı vermek.	
can yoldaşı : Yalnızlıktan kurtulmak için birlikte yaşanan (kimse vb).	cân yoldaşı : Refik.
	cân, akıl başa sıçramak : Dehşet gelmek.
	cân, yürek acısı : Pek acınacak hâl.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

cana katmak : Yaşama gücünü arttırmak.	cân yanmak : Ders ve ibret alacak sûrette mutazarrır olmak.
cana kıymak : Öldürmek.	
cana yakın : Sevimli.	câna yakın : Sevimli, kanı sıcak.
	câna yetmek : Câna tak etmek.
canavar kesilmek : Hırçınlaşmak, canavar gibi olmak.	
cancığer kuzu sarması : İçli dişli, candan, pek içten.	
candan geçmek : Ölmek.	cândan geçmek : 1. Fedâ-kârlık etmek, 2. Me'yûs olmak.
candan yürekten : İçtenlikle.	cân u yürekten : Kemâl-i hâhiş ve ârzû ile, ciddi bir muhabbetle.
cangıl cüngul : 1. Hayvanlara takılan çanların ya da başka maden eşyanın çıkardığı kaba sesleri anlatır. 2. Bu biçimdeki gürültü.	
canı (gibi) sevmek (birini ya da bir şeyi) : Hoşlanmak.	
canı burnuna gelmek : Bir şey yaparken çok zorluk çekmek.	
canı burnunda olmak : Çok yorgun ve bezgin olmak.	
canı cana ölçmek : Başkasına yapılacak şeyi kendine yapılacak gibi düşünmek.	cânı câna ölçmek : Kıyâs-ı nefis ederek insâf etmek.
canı cehenneme : Seilmeyen bir kimse için duyulan öfkeyi ve nefreti bildirir.	
canı çekilmek : (vücudun her hangi bir üyesi için) Canlılığı azalır gibi olmak.	
canı çekmek : Bir şeyi istemek, arzulamak.	
canı çıkmak : 1. Çok yorulmak ya da zorluk çekmek. 2. Ölmek.	cân çıkmak : Vefât etmek, mec. Çok zahmet ve meşakkat çekmek.
canı gelip gitmek : Ayılıp bayılmak.	
canı gönülden (ya da canı yürekten) : İçtenlikle, çok isteyerek.	cân-ı gönülden : An samîmi'l-kalb, kemâl-i ârzû ile.
canı ile oynamak : Tehlikeli işlerle uğraşmak.	
canı isterse : (olumsuz bir yanıt karşısında) Kabul etmezse etmesin!	
canı pek : Acıya, sıkıntıya karşı dayamıklı.	
canı sağ olsun! : Çok önemli olmayan yitikler karşısında "zararı yok!" anlamında kullanılır.	
canı sıkılmak : 1. İçi sıkılmak, yapacak bir işi olamamaktan tedirginlik duymak. 2. Neşesi kaçmak. 3. Yarı üzölmek, yarı öfkelenmek.	cân sıkılmak : Kızmak, münfa'îl olmak.
canı tatlı : Zorluğa ve acıya katlanmak istemeyen.	

canı tez : Beklemeye dayanamayan.	
canı yanmak : 1.Çok acı duymak. 2.Acı bir deneme geçirmek; bir işte zarar görmek.	
canı yerine gelmek : Sağlığını, gücünü kazanmak.	
canı yok mu? (birinin) : Birinin katlandığı sıkıntıyı başkalarına örnek göstermek için söylenir.	
canım ciğerim : İçten bir sevgi seslenişi.	
canımı sokakta bulmadım : Tehlikeye ya da herhangi bir sıkıntıya katlanmaya hiç niyetim yok.	
canımın içi : Şefkat ya da sevgi söylenişi.	
canına değmek : 1.Çok hoşlanmak 2.Ruhu şad olmak.	
canına düşkün : Kendine iyi bakan, kendini koruyan.	
canına ezan okumak : (argo) Bir kimsenin hakkından gelmek.	
canına geçmek, canına işlemek (ya da canına kar etmek) : Çok etki yapmak.	
canına kıymak : 1.Acımadan öldürmek. 2. Kendini öldürmek. 3. Gücünden fazla iş görerek aşırı derecede kendini yormak.	
canına minnet (ya da canına minnet) : Beklenilmeyen iyi bir durumla karşılaşınca duyulan memnurluğu anlatmak için söylenir.	
canına okumak : Berbat ve perişan etmek.	
canına susamak : Belasını aramak.	cânına susamak : Kendini tehlikeye atmak.
canına tak demek (ya da tak etmek) : Dayanamaz duruma gelmek, sabrı kalmamak.	cânına tak etti, dedi : Artık dayanamaz oldum.
canına tükürdüğüm : (argo) kızgınlık ve öfke belirtir.	
canına yandığım (ya da yandığım) : (argo) Sevgi, hayranlık ya da öfke gibi türlü duygular anlatır.	
canına yetmek : Katlanamayacak duruma gelmek, bezmek, bıkmak.	
canından bezmek (ya da bıkmak, usanmak) : Ölümü dileyecek kadar sıkıntı içinde olmak.	
canını (bir yere) dar atmak : Bir sıkıntıdan, bir tehlikeden güçlkle kurtularak bir yere sığınmak.	
canını acıtmak : Birine acı vermek.	
canını almak : 1.Öldürmek. 2.Canını verecek kadar memnun etmek.	

canını bağışlamak : Öldürülmesi gerekirken vazgeçmek.	
canını cehenneme göndermek : (argo) Öldürmek.	
canını çıkarmak : Hırpalamak, çok yormak, eskitmek, yıprandırmak.	
canını dişine takmak : Her tehlikeyi göze alarak işe girişmek.	
canını sıkmak : Neşesini kaçırmak.	
canını sokakta bulmak : Sağlığı korumak gerektiğini anlatan bir söz.	
canını vermek : 1.Kendini feda etmek. 2. Hiçbir şey esirgmeden. 3. Bir şeye çok düşkün olmak, çok sevmek.	cânı vermek : Fedâ-yı cân etmek.
canını yakmak : 1. Acı verecek biçimde cezalandırmak. 2.Bir kimseyi, çok sıkıntı ve zarar sokmak.	
canının derdine düşmek : -Canından başka bir şey düşünemeyecek kadar sıkıntıda olmak.	
canının içine sokacağı gelmek : Çok hoşlanmak, çok sevmek.	
canla başla : Seve seve her türlü yorgunluğu göze alarak.	
canlı cenaze : Çok zayıf, bir deri bir kemik kalmış kimse.	canlı cenâze : Gayetle lâgar ve zayıf.
cart curt etmek : Göz korkutmak ya da övünmek amacıyla abartmalı konuşmak.	
cart kaba kağıt : (argo) Yüksekten atana ya da çalılı bir tavır takınana karşı söylene hafifseme ünlemi.	
cartı çekmek : (argo) Ölmek.	
cavlakı çekmek : (argo) Ölmek.	
ce demeye mi geldin ? (şaka) Bu kadar az oturmaya mı geldin.	
cebellezi etmek : (argo) Cebine indirmek.	
cebi delik : Züğürt, parasız.	
cebi para görmek : Parası yokken para	
	cebinde yüz anahtar : Kesret-i desâyisten kinâye.
cebinden çıkarmak(birini) : Ondan çok	
cebine indirmek (ya da atmak) : (para için) Hakkı olmadığı halde kendine mal etmek.	
	cebr-i hâtır : Hâtrı kırılan bir adamın gönlünü alma.
	cebr-i mâfât : Fevt olan bir şeye bedel başka bir şey kazanıp mütesellî olma.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

cehennem azabı : 1. Cehennemde uğranılacağına inanılan ceza. 2. mec. Zorlu sıkıntı, eziyet.	
cehennem gibi : Çok sıcak.	
cehennem kütüğü : Cehennemde yanmaya yarışır kimse.	cehennem kütüğü : Cehennemlik, günahkâr.
cehennem ol defol! cehennem olmak : Defolmak.	
cehenneme kadar yolu var : "Defolsun, istediği yere kadar gitsin, korkum yoktur" anlamında sövme.	
cehennemi boylamak : (Sevilmeyen kimse için) Ölmek.	
cehennemin bucağı (ya da dibi) : Çok uzak yer.	
cehennemin dibine gitmek : (kızılan kimse için) Defolup gitmek.	
	cehl-i mürekkeb : Bilmemekle berâber bilmediğini de bilmeyip kendini âlim zannetme.
	cem'iyet-i hâtır : Zihn ve fikrin perîşân olmayıp toplu olması.
cemaate uymak : mec. İçinde bulunan bir topluluğa uyarak davranmak.	
	cemâziye-yel-evvel : mec. Sevâbık-ı ahvâl.
cemaziyülevvelin bilmek(bir kimsenin) : Bir kimsenin herkesçe bilinmeyen, geçmişteki kötü bir yönünü ya da kötü geçmişini bilmek.	
cendereye sokmak : Manevi baskı altına almak.	
	cennet kuşu : Pek küçük yaşta ve ma'sûm olarak vefât eden çocuk.
cennet öküzü : Yüreği temiz ama budala denecek kadar saf kimse.	
	cennete gitmek : mec. Pek müzeyyen ve müferrih mekân.
cep harçlığı : Bir kimseyi, ufak tefek gereksinmelerine harcaması için verilen para.	
cephe almak (birine karşı): Hasım durumu	
cepheden hücumu geçmek : Dolaşık yollara sapmadan, doğrudan doğruya konuyu ele alarak birine karşı çıkmak.	
cepten vermek : Kendi kesesinden, kendi malından vermek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

cevabı dikmek (ya da yapıştırmak) : hlk. Kesin, ters ve karşısındakinin beklemediği bir yanıt vermek.	
cevahir yumurtlamak : tkz. Değerli sözler söylediğini sanarak saçmalayanlar için alay yolu söylenir.	cevâhir yumurtlamak : Münâsebetsiz sözler söylemek.
ceza görmek : Cezalandırılmak.	
ceza kesmek : Hapiste yatmak.	
ceza kesmek : Para cezası almak.	
ceza yemek : Cezalandırılmak.	
cezasını bulmak : Hak ettiği kötü sona uğramak.	
cezasını çekmek : 1.Yaptığı bir kusur ya da tedbirsizliğin zararına uğramak. 2.Hükmedilen cezayı bitirmek.	
cezaya çarptırmak : Cezalandırmak.	
cıçığı çıkmak (ya da cıçığını çıkarmak) : Çok yorulmak, hırpalanmak.	
cılık çıkmak : Kusurlu, boş ya da bozuk çıkmak.	
cılık etmek : Bozmak, çürütmek.	
cılkı çıkmak : Bozulmak, doğru ve uygun yolundan ayrılmak.	
cır cır etmek : tkz. Gereksiz, yerli yersiz konuşmak.	
cızlamı çekmek (ya da cızlama etmek) : kaçmak, savuşu vermek.	
ceci mama : Kadınlarla düşüp kalkmaya başlayan toy bir erkekten söz edilirken onun bu ilişkilerine verilen ad.	
cicili bicili : Göze çarpan süslerle ezenmiş.	
ciğer acısı : Evlat acısı.	
	ciğer ağza gelmek : Korkup ürkmek.
	ciğer köşe : Pek sevgili şahs, sevgili evlâd.
ciğeri beş para etmez : Değersiz, aşağılık	ciğeri bir akçe etmez : Değersiz adam.
ciğeri sızlamak : Çok acımak.	
ciğeri yanmak : Çok acı ve sıkıntı çekmek.	ciğer yanmak : Çok keder etmek.
ciğerimin köşesi : 1.Çok sevdiğim. 2.Çok sevgili evladım.	
ciğerine işlemek(birinin) : Çok dokunmak,	
ciğerini okumak(birinin) : Onun akhından geçenleri, gizli düşüncelerini bilmek.	
cin karnında bir nokta : Hiçbir bilgisi olmayan.	cîm karnında bir nokta : Câhil, ümmî, nâ-dân.
cin cin bakmak : Kurnazca bakmak.	
cin çarpmışa dönmek : Neye uğradığını bilmeyecek kadar kötü bir duruma düşmek.	
cin fikirli : Çok anlayışlı, çok kurnaz, zeki.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÛRKÎ**

cin ifrit olmak ya da kesilmek : Son derece kızmak, öfkelenmek.	
cini tutmak : Çok sinirlenmek.	cin tutmak : Çıldırmaq, mecnûn olmak.
cinler cirit oynamak(bir yerde) : O yer ıssız olmak.	
cinleri ayağa kalkmak : Sinirlenmek.	
cinleri başına toplanmak (ya da üşüşmek) : Öfkelenmek.	
cirit atmak (bir yerde) : Çokça bulunmak ve serbestçe davranmak.	
	cunbalağı atmak : Vefât etmek.
curcunaya çevirmek, döndürmek (ya da curcunaya vermek) (bir yeri) : Ortalığı karışık, gürültülü duruma sokmak.	
cümbür cemaat : Toplu olarak, hepsi birden.	

Ç

çabalama kaptan ben gidemem : Bu işi yapacak yetenekte değilim; zorlamamın yararı yok.	
çağlamadan çatlamak : Gerekli olgunluğa erişmeden olgun davranışlarda bulunmak, büyüklük taslamak.	çâh-i nisyâna atmak : Unutmak.
çakar almaz : İşe yaramayacak durumda olan, bozuk.	
çakılıp kalmak : Bir yerde uzun süre devinimsiz kalmak.	
çalğı çağanak : Çalgı, neşe ve gürültü olduğu halde.	
çalı çırpı : Kolayca ateş yakmaya yarayan ince ağaç dalı, kuru ot gibi şeyler.	çalı çırpı : Çalı kabîlinden şeyler, hâr-u-has, hâşâk.
çalı gibi : Sık ve sert (saç, sakal).	
çalım satmak : Kurulup büyüklük taslamak.	
çalımına getirmek : Uygun zaman ya da durumu ele geçirmek.	çalımına getirmek : Biçimine uydurmak.
çalımından geçilmemek : Çok kurumlu olmak, çok çalmlı olmak.	
çalmadan oynamak : 1. Çok keyifli ve sevinçli durumda bulunmak. 2. Bir işe çok hevesli görünmek.	
çalıp çırpamak : Eline geçeni çalmak	
çalıyaka etmek : Yakasına yapışıp sıkıca tutmak.	çalıyaka etmek : Şiddetle tutmak ahz ü tevkîf etmek, yakalamak.
çam devirmek : Karşısındakine dokunacak ya da kötü bir sonuç doğuracak söz söylemek.	çam çarşı : Dört taraftan, terbî'an.
çamsakızı çoban armağanı : Verilen bir armağanın, sunulduğu kimsenin değerine uygun olmadığını ve verenin gücünün ancak buna yettiğini özür yollu anlatmak için söylenir.	çam devirmek : Pot kırmak, halt ve hatâ etmek, kabalıkla münâsebetsiz bir şey söylemek.
çamsakızı gibi : Tedirginlik verecek kadar bir insanın peşinden ayrılmayan.	çoban armağanı çamsakızı : Hediye-i nâçiz.
çam yarması : İri gövdeli insan.	
çamur atmak : Birini kötü bir işe karışmış göstermek, kara çalmak, iftira etmek.	çamlar bardak olmak : Eski hâl değişmek.
	çamur sıvamak : İthâm ederek leke-dâr etmek.
	çamur topuklara çıkmak : Sokaklarda çok çamur bulunmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

çamura bulaşmak : Kirli bir işe karışmak.	çamura bulaşmak : Nâmûssuz ve hayâsız adamlarla uğraşmak.
	çamura düşmek : Hâk-i mezelette kalmak.
	çamura taş atmak : Edebsize sataşıp ağzını açtırmak.
çamura yatmak (argo) : Borcunu ödememek, sözünü yerine getirmemek.	
çamurdan çekip çıkarmak : Onurunu tehlikeye düşüren bir durumdan çıkarmak.	çamurdan çıkarmak : Müşkül bir hâlden kurtarmak.
çan çalmak : mec. Herkese bildirmek.	
çan çan etmek (ötmek ya da konuşmak) : Yükses sesle, sürekli gevezelik etmek.	
çanak ağızlı : 1. Büyük ağızlı. 2. mec. Sır saklamaz.	
çanak çömlek : Topraktan yapılmış türlü kaplar.	çanak çömlek : Topraktan evânî.
çanak tutmak : Davranışları ya da sözleriyle kötü bir karşılığı hak etmek.	çanak tutmak : Dilenmek.
çanak yalamak : Dalkavukluk etmek.	çanak yalamak : Kâse-lîslik etmek.
çangıl çungul : Kaba ve zevksiz ses çıkaran.	
çanına ot tıkmak : Sesini çıkaramayacak, kötülük edemeyecek bir duruma getirmek.	çanına ot tıkmak : Mahvedip sesini kesmek.
çantada keklük : Ele geçirilmesi o denli kesin ki elde edilmiş sayılır, torbada keklük.	çantada keklük : Müheyyâ veyâ tedârîği kolay şey.
çantadan yetişmek : Bir mesleği eğitim görmeden, deneyimlerle kazanmak.	
Çapanoğlu çıkmak : Bir işte başa dert olacak bir durumla, bir sorunla karşılaşma.	
Çapanoğlu'nun aptes suyu gibi : Sulu, tatsız ve kötü görünüşte olan.	
çapraza sarmak : Bir iş içinden çıkılmaz duruma gelmek, çaprazlaşmak.	
çaptan düşmek : mec. Çalışma gücü, verimi azalmış ya da tükenmiş olmak.	
	çâr nâ-çâr : İster istemez, be-heme-hâl.
çarçur etmek : Boş yere harcamak.	
çarçur olmak : Gereksiz yere harcanmak, ziyan olmak.	
	çâre aramak : Tedbîr düşünmek.
	çarh-ı (çarkı) bozulmak : İşine hâlel gelmek.
	çarığı çıkarmak : Nâzikleşmek, köylülük hâlinden kurtulmak.
çarıklı erkânî harp : Kurnaz ya da uyanık köylüler için şaka yolu söylenir.	
çark etmek : 1. Sağa ya da sola doğru yön değiştirmek. 2. Geri dönmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

çarkına etmek (argo) : Birine kötülük yapmak ya da işini bozarak zarar vermek.	
çarpık çurpuk : Çok çarpık, eğri büğrü.	
çarşamba karısı gibi : Saçı karma karışık, üstü başı özensiz kadın.	çarşamba (çarşamba) karısı : mec.Saçı taranmamış, mahûf kıyâfetli kadın.
çarşamba pazarı gibi : Karma karışık yer.	
çatal görmek : Net görmemek, bir şeyi iki görmek.	çatal görmek : Uykudan kalkan adamın görmesi gibi müşevveş ve her şeyi iki görmek.
çat kapı : Beklenmedik bir anda kapıyı çalarak.	
çatık kaş : Kaşları birbirine çok yakın ve çatık olan.	
çat pat : 1. Bürüz, yarım yamalak. 2. Arasıra. 3. Uygunsuz zamanlarda, vakitli vakitsiz.	
çatık yüz : Öfkeli yüz.	
çatır çatır çatlamak : 1. Çok çatlamak. 2. Çok kıskanmak.	
çatlak ses : Pürüzlü ses.	
çatlasa patlansa : Elinden gelen her çareye başvursa da.	çatlansa patlansa : Her ne yapsa.
çay kenarında kuyu kazmak : Elde, ereği sağlayacak bol araç varken emek harcayarak başka yollar aramak.	
	çaya varmazdan paçaları sıvamak : Pek ileriden hâzırlanmak.
çaydan geçip dereye boğulmak : Büyük güçlükleri yenmişken önemsiz bir nedenden başarısızlığa uğramak.	
	çehre eğrisi : Gazab, hiddet.
	çehre etmek : Yüz vermemek, abûs durmak.
	çehre uzatmak : Gücenip, münfa'îl ve mükedder durmak.
çehre züğürdü : Yüzü çirkin.	çehre züğürdü : Çirkîn, kabîh-ül-vech.
	çehreyi çevirmek : Yüz ekşitmek.
çek arabanı : hkr. Git buradan!	
çেকেceği olmak : Başına sıkıntılı çok iş gelecek olmak.	
çekidüzen vermek : Düzgün duruma getirmek, düzeltmek, düzenlemek.	
çekip çevirmek : Hale yola koymak, yönetmek.	
çekip gitmek : Bırakıp gitmek, ayrılmak, savuşmak.	
çekirdekten yetişme : Herhangi bir işte, meslekte, küçük yaştan başlayarak yetişmiş olan.	çekirdekten yetişme : Bir iş veyâ san'atta tâ küçüklüğünden ve ibtidâ çıraklık ederek alışmış olan.

çekişe çekişe pazarlık etmek : Titizce pazarlık etmek.	
çekiver kuyruğunu : (argo) Artık ondan hayır bekleme.	
çekiye gelmek : 1. Ölçüsüz derecede çok ya da büyük. 2. Düzeltilemez, düzene sokulamaz.	
çelme atmak (ya da takmak) : Çelme ile yıkmaya çalışmak.	
	çene atmak : Cân çekişmek, hâlet-î nez' de bulunmak.
çene çalmak : Gevezelik etmek.	çene çalmak : Çok söylemek.
çene kavafı : Geveze.	
	çene oynatmak : Oburluk etmek, çok yemek.
çene yarışı : Durmadan karşılıklı konuşma.	çene yarışı : Bî-hûde (beyhûde) yere çok söyleyiş, gevezelik.
çene yarıştırmak : Karşılıklı gevezelik etmek.	çene yarıştırmak : Lâkırdı yarışına çıkmış gibi çok söyleyip durmamak.
çene yormak : Boşuna söyleyip durmak.	çene yormak : Nâfile yere çok söylemek.
çenen tutulsun : Söyleyemez ol! Anlamında ilenme.	
çenesi açılmak : Durmadan konuşmak gevezelik etmek.	
çenesi atmak : Çenesi titremek.	
çenesi düşük : Geveze.	çenesi düşük : Ağzı durmayıp muttasıl söyler fertût adam.
çenesi kitlenmek : İki çene sımsıkı bir durumda bir araya gelmek.	
çenesi kuvvetli : Söz söylemekten yorulmayan.	
çenesi oynamak : Bir şey yemekte bulunmak.	
çenesini açtırmak ya da açtırmamak : Söz fırsatı vermemek.	
çenesini bağlamak : 1. Ölen bir kimsenin çenesi altından geçirilen tülbendi başının üstünden düğümlemek. 2. mec. Bir kimsenin ölümünü istemek.	
çenesini dağıtmak : Çok güçlü bir yumrukla çenesine vurmak.	
çenesini tutmak : Bildiğini, düşündüğünü söylememek ya da konuşmaktan vazgeçmek.	
çeneye kuvvet : Söz güçlüğü.	
çengel atmak : Bir konuya yandaş toplamagirişiminde bulunmak.	
çengel takmak : mec. Uğraşmak ya da kötülük etmek için el atmak.	çengeli takmak : Asılmak bir işe yapışıp artık ayrılamamak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

çerden çöpten : Dayanaksız, çürük.	çer çöp : Öteberi sürpüntülük şeyler, has u hâşâk.
çesmeye gitse kuruyacak : Çok talihsiz kimseler için kullanılır.	
çeşni tutmak : Ekmekçilikte una karıştırılacak suyun oranını belirtmek.	
çetin ceviz : Yola getirilmesi, kendisine herhangi bir düşüncenin kabul ettirilmesi güç olan kimse.	
çevir kazı yanmasın : (halk.)-Sözünü çevirmeye kalkışanlara alay ya da şaka yollu söylenir.	
çıban başı : 1. Çıbanın patlamak üzere olan noktası. 2. mec. Ağır sonuçlar doğurabilecek durum ya da sorun.	
çıban işlemek : Çıban irin akıtmak.	
çıbanın başını koparmak : mec. Ağır bir sorunun patlak vermesine yol açmak.	
çifit çarşısı : Türlü şeylerin karma karışık bir durumda bulunduğu yer.	
çiğ gibi büyümek : (bir olay için) Birdenbire ve etkileyici biçimde büyümek.	
çığır açmak : Bir alanda yeni bir yol, yöntem başlatmak.	çığır açmak : Yeni bir tarz ve usûl icâd etmek.
çığırından çıkmak : Doğru ve uygun yolundan ayrılmak.	çığırından çıkmak : Mu'tâd ve ma'rûf olan de'b ve tarîki terk etmek, sapmak inhirâf etmek.
çığlık atmak (koparmak ya da basmak) : Kulak tırmalayıcı korkunç sesler çıkararak acı acı bağırarak.	
çığlık çığlığa : Çığlık atarak, bağırıp çağırarak.	
çıkış yapmak : Bir tartışmada, karşı düşüncede olanları alt etmek için sert davranışta bulunmak.	
çıkılmaz ayın son çarşambası : (şaka) Hiç yapılmayacak bir işin sözde yapılma zamanı olarak söylenir.	
çıkılmaz girmek : (bir iş) Çözümlemeye duruma gelmek.	
çıkılmaz sokmak : Bir işi çözümlemeye, güç bir duruma getirmek.	
çın sabah : Sabahleyin çok erken.	
çın çın inletmek : Gür ve keskin ses çıkarmak.	
çın çın ötmek : Sürekli olarak keskin ses çıkarmak.	
çingar çıkarmak : Gürültü, kavga çıkarmak.	

çıplak gözle : Görmeye yardımcı hiçbir araç kullanmaksızın.	
çirak etmek (ya da çıkarmak) : 1. Geçim olanağı sağlamak. 2. Bir kişenin beklendiğinden az bir yararla baştan savıldığını anlatmak için kinayeli olarak kullanılır.	
	çirakmana çıkmak : Ziyâde kızmak, pür-gazab olup fırlamak.
	çırpı tutmak : Mevâzine etmek, hizâ bulmak.
	çırpidan çıkmak : haddi tecâvüz etmek.
çıt çıkarmamak : Hiç ses çıkarmamak.	
çıt çıkmamak : En hafif bir ses bile çıkmamak.	
çıt yok : En hafif bir ses bile yok.	
çıtı pıtı : Ufak tefek ve sevimli.	
çiçeği burnunda : Çok yeni, çok taze.	çiçeği burnunda : Pek tâze, yeni koparılmış.
çiçek gibi : Temiz, bakımlı, güzel.	
çiçek olmak : mec. Yaşına, durumuna uymayan aşırı bir davranışlarda bulunmak.	
çift çubuk : Tarım yapabilmek için gereken her türlü araç.	çift çubuk : Tarla ve bağ işleri, zirâ'at, umûr-ı zer'îyye.
çift dikiş : (argo) Sınıfta iki yıl okumak.	
	çift olmak : Eşini bulup bir çift teşkil etmek.
çifte kavrulmuş : 1. Bir çeşit sert ve ufak kesilmiş lokum. 2. mec. Pek pişkin kimse. 3. Çok çile çekmiş kimse.	
çifte kumrular : Birbirinden hiç ayrılmayan kimseler.	
çiğ çiğ yemek : mec. Parçalayıp öldürecek derecede birine kızmak.	çiğ çiğ yemek : Büyük bir hırs ve kin göstermek.
çiğ kaçmak (ya da düşmek) : Yersiz, yakışsız olmak.	
çiğ yemedim ki karnım ağrısın : Suç işlemedim ki korkayım.	
	çiğneyip geçmek : Yanından geçip de ziyâret etmemek.
çil yavrusu gibi dağılmak : Perişan bir durumda, her biri bir yana dağılmak.	
çile çekmek : Sıkıntı çekmek.	
çile çıkarmak (ya da doldurmak) : Sıkıntılı bir işin ya da bir durumun sona ermesini beklemek.	çile doldurmak : mec. Cefâ çekmek.
çileden çıkarmak (birini) : Çok kızdırmak.	
çileden çıkmak : 1. Sabır ve dayanıklılığı kalmayıp taşkınlık göstermek. 2. Çile süresini bitirmek.	
çilingir sofrası : Üzerine meyve ve içki konmuş tepsi, içki sofrası.	

çimdik atmak (ya da basmak) : Çimdiklemek.	
çingene borcu : Tutarı pek önemli olmayan ufak ve dağınık borçların tümü.	çingâne (çingene) borcu : Bakkâla, kasaba ve bu gibi esnâfa olan ufak tefek borçlar.
çingene çalmak, kürt oynamak (bir yerde) : Bir yerin herhangi bir bakımda gürültü ve düzensizlik içinde bulunduğunu anlatır.	
çingene çergesi : mec. Pis ve yoksul bir yer.	
çingene parası : Bozuk ve ufak para.	
çiriş gibi (ya da çiriş çanağı gibi) : Yapışkan ve acı.	çiriş çanağı : Yapışkan ve tatsız şey.
çirkefe taş atmak : Edepsiz bir kimsenin tepkisine yol açacak bir davranışta bulunmak.	
çivi gibi : 1. Sağlam ve çevik insan. 2. Çok soğuk.	
çivi kesmek : Çok üşümek.	
çizmeden yukarı çıkmak : Aklının eremeyeceği, yetkisi dışında bir işe karışmak.	
çoban kulübesinde padişah rüyası görmek : İçinde bulunduğu duruma uygun görmeyen düşler kurmak.	
çocuk gibi sevinmek : Çok sevinmek.	
çocuk işi : Kolay ya da önemsiz iş.	
çocuk oyuncağı : 1. Önem verilecek değerde olmayan. 2. Kolay iş.	çocuk oyuncağı : mec. Pek ehemmiyetsiz ve kolay iş.
çocuk oyuncağı haline getirmek : Yeteneksiz kimseler karışarak bir işi değerinden düşürmek.	
	çocuk süttten, memeden kesilmek : Artık meme verilmemek.
çocukluk etmek : 1. Çocukça davranışlarda bulunmak. 2. Gereği gibi düşünmeden tecrübesizce davranmak.	
çocukluğu tutmak : Çocuksu davranışlarda bulunmak.	
çoğu gitti azı kaldı : Yapılmakta olan işin en önemli, en güç bölümü bitti, sonucu az ve önemsiz bölümü kaldı.	
çok bilmiş : 1. Her şeye aklı eren, zeki, akıllı. 2. Çıkırını bilen, kurnaz.	çok bilmiş : Hile-kâr, aldanmaz.
çok gelmek : 1. Gereğinden fazla olmak. 2. Çekilmez ve katlanılmaz olmak.	
çok görmek (bir şeyi) : 1. Esirgemek. 2. Bir kimsenin bir davranışını yadırgamak.	çok görmek : Çoksamak, çok add edip yakıştırmamak, çekememek.
	çok kere, çok def'a : Def'aâtile, mirâren.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

çok olmak : Haddini aşarak karşısındakini usandırmak.	
	çok su götürmek : O husûsta söz söylenebilmek, birçok ma'nâlara gelmek.
	çok şey : Garib (garip) şey, tuhaf iş.
çok şükür : Tanrı'nın verdiği olanaktan hoşnutluğu anlatır.	
çoluğa çocuğa karışmak : Evlenip çocukları dünyaya gelmek.	
çoluk çocuk : 1. Çocuklarla birlikte aile topluluğu. 2. Bir işte gereken deneyimi kazanmış yaşça küçük kimseler.	çoluk çocuk : Âile, ehl-i beyt.
çoluk çocuk elinde kalmak : Deneyimsiz, çok genç kişiler işe karışır olmak.	
çorap örmek : Başına çorap örmek.	çorab (çorap) örmek : mec. Hile ve desise kurmak.
çorap söküğü gibi gelmek : Başlayan bir iş ya da birine bağlı birçok iş arka arkaya ve kolayca sürüp gitmek.	çorab (çorap) söküğü : Mütessesilen vukû' bulan tevâlî eden şey.
	çorba gibi karışmak : Pek alt üst olmak, kargaşalık, ziyâdeleşmek.
çorba etmek : Karıştırmak.	
çorbada tuzu bulunmak : Bir iş ya da görevde az da olsa emeği geçmiş olmak.	
çorbaya dönmek (iş) : Karmakarışık duruma gelmek.	
çömlek hesabı : mec. Basit ve güvenilmez hesap.	çömlek hisâbı (hesabı) : Câhil işi, câhilâne iş.
çöp atlamaz : Yüzünden hiçbir şey kaçmayacak kadar titiz ve dikkatli olan.	çöp atlamaz : Tekellüfçü, merâklı.
çöp gibi : Çok ince, zayıf.	
çöplük horozu : Güzele çirkine bakmayan, eğlence düşkünü kimse.	
çöpsüz üzüm : mec. Kusursuz ve uygun.	
çözüm yolu : Bir zorluğu giderme çaresi.	
çubuğunu tüttürmek : mec. Üzüntüsüz, kaygısız yaşamak.	
	çukur doldurmak : Ölmek, defn olunmak.
çukurunu kazmak : mec. Birinin yıkımını hazırlamak.	
çul tutmaz : Bütün kazandığını harcayan.	çul tutmaz : 1.Devâmsız, sebâtsiz. 2.Her şeyi çabuk zâyî' veyâ harab eden, kadir bilmez.
çulu düzmek (ya da düzeltmek) : 1. Giyimi kuşamı yenilemek. 2. Maddi durumu iyileşmek.	
	çün ü çirâ : Nasıl ve niçin, esbâb u ilel.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

çürük çarık : Sağlam olmayan, işe yaramaz.	çürük çarık : Lâ-şey, kıymetsiz işe yaramayacak hâlde.
çürük çıkmak : 1. Birinin sağlam olmadığı anlaşılmaq. 2. Sağlık durumunun elverişsiz olması yüzünden bağışlanmaq ask.	
	çürük tahta : Tehlike, muhâtarâ.
çürük tahtaya basmak : mec. Girişilen bir işte uyanık davranmamak yüzünden zararlı çıkmak ya da aldanmaq.	çürük tahtaya basmak : Şübhelî ve muhâtaralî işe girişmek.

D

dağ adamı : Kaba saba kimse.	
dağ ardında olsun da, yer altında olmasın : Yaşasın da uzakta olsun.	
	dağ argacı : Dağın yassı tepesi.
dağ ayısı : mec. Kent yaşayışına alışmamış çok kaba kimse.	
dağ başı : 1.Dağın doruğu. 2.Kent dışı, İSSİZ yer.	
dağ doğura doğura bir fare doğurmuş : Büyük şeyler beklenen bir işten önemsiz bir sonuç alınca söylenir.	
dağ (ya da dağlar) gibi (kadar) : 1. Çok büyük, çok iri, çok güçlü. 2. Pek çok.	
dağ taş : Her yer.	dağ taş : Görünen yerlerin cümlesi, dere tepe.
dağa çıkmak : Eşkiyalık etmek ya da hükümete karşı gelmek için dağlara çekilmek.	
dağa kaldırmak(birini) : Birini, herhangi bir amaçla, zorla dağa ya da ıssız bir kıra götürüp orada tutmak.	
dağarcığı yüklü : Bilgisi çok olan, bilgili.	
dağarcığına atmak : Zihnine yerleştirmek.	
dağarcığındakini çıkarmak : Hazırladığı bir sözü söylemek.	
dağarcık bir şey kalmamak : Her şeyi tüketmek, bitirmek.	
	dağda büyüme : Terbiyesiz ve kaba olmak.
dağda büyümüş : Kaba ve görgüsüz.	
dağdan gelip bağdakini kovmak : Sonradan katıldığı bir yerde eskileri beğenmez olmaz.	
dağlar anası : Çok iri kadın.	
dağlara düşmek : Üzüntüye kapılarak insanlardan kaçıp ıssız yerlerde yaşamak.	
dağlara taşlara : Kötü bir durumdan söz edilirken (hepimizden irak olsun) anlamında söylenir.	
dağların misafir aldığı mevsim : (şaka) Yaz mevsimi.	
dağların şenliği(ya da dağların gelin anası) : (şaka) Ayı.	dağların şenliği : mec. Ayı.
	dâh etmek : Hakkâretle kovmak.
daha iyisi can sağlığı : "Bu olabileceklerin en iyisi oldu!"	
daha neler : "Öyle şey olur mu, amma yaptın ha" anlamında kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

dahası var : Bir konuda bilinmesi gereken başka şeylerde olduğunu anlatmak için kullanılır.	
dakikası dakikasına uymaz : Her an başka bir ruh durumu gösterir.	
dal budak salmak : 1.Karmaşık bir biçimde yayılıp genişlemek. 2.Soy yönünden genişleyip yayılmak.	dal budak salmak : mec. Teşa'ub ve teferru' edip çoğalmak.
dal gibi kalmak (vücudu) : Çok zayıflamak.	
dala çıka : Büyük güçlüklerle.	
	dalak şişmek : mec.1. Nefes darlaşıp koşamamak. 2. Hiddet etmek.
dalavere çevirmek (ya da döndürmek) : Yalan dolanla gizlice kötü iş görmek.	
	daldan dala : Sebâtsizlik, televvün.
daldan dala konmak : Sık sık iş, konu ya da düşünce değiştirmek.	
dalga geçmek : (argo) 1.Üzerinde durdurulması gereken işle ilgilenmeyerek, başka şeyler düşünmek. 2.Eğlenmek alay etmek.	
dalgacı Mahmut : Yapılması gerekli bir işi benimseyen, kaytarıcı.	
dalgalanmaya bırakmak : mec. Bir konu için girişimde bulunmadan beklemek.	
dalgasına taş atmak : İşini bozmak, keyfini kaçırmak.	
dalgaya düşmek (ya da gelmek) : (argo) Yanılmak, dalgınlıkla unutmak.	
dalgaya gelmek : (argo) Birinin dalgınlığından yararlanarak onu kandırmak.	
dalına binmek : Musallat olmak, sıkıştırmak.	dalına binmek : Tazyîk etmek, musallat olmak.
dalıp çıkmak : 1.(deniz, göl gibi yerlerde) Suyun içinde kaybolup yeniden görünmek. 2.(deniz, göl gibi yerlerde) Az süre kalmak. 3.Birçok yerlere girmek.	dalıp çıkmak : (Kandil fitili) Sönecek olup yine parlamak.
dalıp gitmek : Bir düşünce ya da hayal bulunduğu ortamdan uzaklaşmak.	
dallanıp budaklanmak (ya da dallandırıp budaklandırmak) : Bir iş, bir sorun, büyüyerek karışık duruma gelmek (getirilmek).	
dalları basmak : Ağaçta dalları eğecek kadar meyve olmak.	
dallı budaklı : Karışık bir duruma girmiş olan, çapraşık.	dallı budaklı : Dalları budakları çok, müteşa'ib.
dallı güllü : Çok renkli, canlı.	

dalyan gibi : Boylu boslu.	dalyan gibi : İnce ve uzun boylu, mütenâsib-ül-a'zâ, boylu-boslu genç.
dam üstünde saksağan, vur beline kazmayı (kazmaylan) : Yersiz ve saçma sözler karşısında hafifseme yollu söylenir.	
dama çıkmak : Kösnümek.	
dama demek : Gücü kalmayarak bir işi daha ileriye götüremeyecek duruma gelmek.	
dama taşı gibi : Sık sık bir yerden başka bir yere giden ya da atanan.	
dama taşı gibi oynatmak : Sık sık bir yerden bir yere göndermek ya da atamak.	
damarı (ya da damarları) kabarmak : (bir huy ya da duygu) Güçlü bir biçimde ortaya çıkmak.	
damarı kurusun : Birinin huysuzluğuna öfkelenildiğinde, ilenme olarak söylenir.	
damarı tutmak : Kötü huyu, aksiliği depreşmek.	damarı tutmak : İ'nâd etmek.
damarına (ya da damarlarına) işlemek : Kötü bir huy, vazgeçilmez bir biçimde yerleşmek.	
damarına basmak : Birini, duyarlı olduğu bir konuda kızdırmak.	
damarına çekmek : Soyunun özelliklerini taşımak.	
damarına girmek (birinin) : Birinin hoşlanacağı şeyler yaparak kendisini ona sevdirmek.	damara girmek : Birinin hâtrını hoş edip kendi merâmını is'âf ettirmek.
damarını bulmak : Hoşlanabileceği biçimde davranıp uysallığını sağlamak.	
damdan çardağa atlamak : Hiçbir mantık bağı kurmadan konudan konuya geçmek.	
damdan düşer gibi (düşercesine) : (söz için) Birdenbire ve yersiz olarak.	damdan düşmek : Münâsebetsiz vakitte ve sırası değilken bir şey söylemek.
damga yemek : (biri) Kötü bir yargıya uğramak.	
damgasını vurmak (birine) : (biri için) Kötü bir yargıya varmak.	
	dana baş : Kalın kafâh.
danalar gibi bağırmak (ya da böğürmek) : Çok kuvvetli haykırmak.	
dananın kuyruğu kopmak : Beklenen ya da korkulan sonuç gerçekleşmek.	
dandini bebek : Yaşına yakışmayacak davranışlarda bulunanlar için söylenir.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

danışıklı dövüş : Başkalarını aldatmak ya da atlatmak için önceden yapılmış gizli anlaşmaya dayanan davranış, şike.	
dar atmak : Güçlülükle ve ivedi olarak bir yere sığınmak; kaçmak.	
dar darına : Güçlülükle ve son anda.	
dar gelirli : Geliri normal bir geçim sağlamaya yetişmeyen, geçim sıkıntısı çeken.	
dar görüşlü : Yeni ve değişik görüşleri benimsemeyen, anlayış göstermeyen.	
dar kafalı : Kavrayışı az, anlayışı kıt.	
dara boğmak : Birinin güç durumundan yararlanmak.	dara boğmak : Ta'ciz etmek
dara dar : İvedilikle güçlülükle, ancak, ucuca.	dara dar, dar darına : Ancak güç hâl ile.
dara düşmek : Para sıkıntısına düşmek.	
dara gelmek : 1.Aceleye gelmek. 2.Mecbur olmak.	dara gelmek : Sıkılmak mecbûr olmak, muztarı kalmak.
dara getirmek : Aceleye getirmek.	dara getirmek : Mecbûr etmek.
daraya atmak (ya da çıkarmak) : Değer vermemek.	
darda bulunmak : Para sıkıntısı içinde bulunmak.	darda bulunmak : Zarûrette olmak, parası olmamak.
darda kalmak : 1.Paraca sıkıntıya düşmek. 2.Zor duruma düşmek.	
darısı başına : Bir başarı, bir mutluluk başkası için istendiğinde söylenir.	dârisi başınıza : Başkasının nâil olduğu bir ni'mete nâiliyeti du'â makamında kullanılır. Kî bu da gelinin başına dâri dökmek âdetinden ileri gelir.
davul (birinin) boynunda, tokmak (bir başkasının) elinde : Sorumluluğu taşıyan biri olduğu halde, sözü geçen bir başkasıdır.	
davul çalmak : mec. Bir şeyi herkesin haber alabileceği biçimde ortalığa yaymak.	
	davul derisi : Utanmaz, katı yüz.
	davul zurna : mec.İ'lân-ı meserret, alenî ve zâhir i'lân, şa'saa, gösteriş.
davulu biz çaldık parayı başkası topladı : Biz çalıştık, uğraştık, başkası yararlandı.	
dayak arsız : Dayaktan korkmaz olmuş, dayak yemeye alışmış.	
dayak atmak : Dövmek.	
dayak düşkünü (ya da kaçkını) : Dayağa layık olan, dövülmeyi hak eden.	
dayak yemek : Dövülmek.	
	dayak yoksulu : Muhtâc-ı terbiye, yaramaz.
dayalı döşeli : Döşemesi ve eşyası eksiksiz.	
dayayıp döşemek : Eksiksizce döşemek.	

	dayısı dümende : Hâmî ve âmirin akraba ve evdâddan olması.
	dede mahrûm : Pederi ceddinden evvel vefât etmekle ceddinin mirâsına konamayan torun.
dediği çıkmak : Dediği şey gerçekleşmek.	
dediği dedik : Her istediğini yaptıran, söylediği sözden geri dönmez.	
dediğim dedik, öttürdüğüm düdük : Bir insanın sözünde direndiği anlatmak için söylenen bir tekerleme.	
dediğinden (dışarı) çıkmak : Sözünü dinlememek.	
dediğine gelmek(birinin) : Birinin düşüncesini önce kabul etmezken sonradan doğru bulup kabul etmek.	
defi belâ kabilinden : Bir belayı savarcasına.	
defi hacet etmek : Aptes bozmak.	def-i hacet : Âbdest bozmak.
defter açmak : Para yardımı ya da gönüllü toplamaya girişmek.	defter açmak : İâne toplamak.
defterden silmek : mec. Adını anmaz olmak, dost saymaz olmak.	
defteri dürülmek : 1.Ölmek, öldürülmek. 2.Olumsuz bir sonuca ulaştırılmak.	
defteri kapamak : mec. Söz konusu işi artık yapmaz olmak, bir şeyle ilgiyi kesmek.	
defterini dürmek : Öldürmek.	
değer biçmek : Bir şeyin değerini belirlemek, koymak.	
değirmenin suyu nereden geliyor? Bu işin masrafını karşılayacak para nasıl kazanılıyor.	
değiş tokuş : (halk.) Bir şey verip yerine başka bir şey alma.	
değme keyfine(bir iş ki) : Konuşlan işten çok hoşlanıldığını anlatmak için kullanılır.	
deli alacası : Birbirini tutmayan parlak renklerden oluşan.	
deli bayrağı açmak :(şaka) Aşık olmak.	
deli çıkmak : 1.Çıldırılmak. 2.mec.Çok sinirlenmek.	
deli dana (lar) gibi dönenmek : Ne yapacağını bilemeyerek, şaşkınca davranmak.	
deli divane : Çılgın, aşırı deli.	

deli divane olmak (ya da etmek) : (bir şeyin, bir kimsenin) Aşırı derecede üzerine düşmek.	
deli kızın çeyizi gibi : Aynı cinsen olan eşya için söylenir.	
deli olmak isten değil : Güçlü durumlarda çaresizliği anlatır.	
deli olmak(biri için ya da bir şeye) : 1.Çok sevmek. 2.Çok sinirlenmek.	
deli pösteki sayar gibi : Çok karışık, çok ayrıntılı, sıkıcı bir işle uğraşma.	
deli raziye : Delice davranışlarda bulunan kadın.	
deli saçması : Anlamsız, tutarsız, delice söz.	deli saçması : Ma'nâsız ve münâsebetsiz söz.
deli saraylı (gibi) : Acayip biçimde giyinenler, takıp takıştıranlar için söylenir.	
deliğe girmek : (argo) Hapse girmek.	
deliğe tıkmak : (argo) Tutuklamak, hapsedmek.	
delik büyük yama küçük : Eldeki olanaklar gerekenden çok az.	
delik deşik : Heryanı deliklerle dolu.	
delik deşik aranmak : Her yerde aramak.	
delik deşik etmek : 1.(bir canlının vücudunda) Bir araçla bir çok yaralar, kesikler açmak. 2.Bir şeyin her yanında delikler açmak.	
delik deşik olmak : 1.(bir canlının vücudunda) bir araçla bir çok ayarlar, kesikler oluşmak. 2.Bir şeyin her yanı delinmek.	
deliksiz uyku : Arada hiç uyanmadan uyulan uzunca uyku.	
deliliği tutmak : Delice davranmak.	
delinin eline değnek vermek : Kötülük yapabilecek bir kimseye fırsat vermek.	
deliye dönmek : 1.Çok sevilme. 2.Çok üzülme.	
	deliye pösteki saydırmak : Birini mâ-lâ-ya'nî ile uğraştırmak, abesle işgâl etmek.
dem çekmek : 1.(kuşlar) Uzun ve güzel ezgiler çıkarmak. 2.(şaka) İçki içmek.	dem çekmek : İşret etmek.
	dem çıkarmak : Düdük üflemek.
dem tutmak : Bir çalgıya başka bir çalgı ya da sesle eşlik etmek.	
dem vurmak(bir şeyden) : Bir şeyden söz etmek.	dem urmak(vurmak) : İddiâ etmek, da'vâsında bulunmak.
deme gitsin : Anlatılamaz.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKİ

demediğini bırakmamak (ya da koymamak) : Birisi için kırıcı, ağır, ileri geri konuşmak.	
demek ki (demek oluyor ki) : Şu halde öyle ise.	
demem o değil : Benim anlatmak istediğim o değil.	
demeye getirmek : Doğrudan doğruya söylemeyip dolayısıyla anlatmak.	
demeye kalmamak : Birden, hemen.	
demir atmak : 1.Gemi çapasını denize salmak. 2.mec.Bir kimse bir yerde uzun süre kalmak.	
demir leblebi : 1.Başarılması çok güç olan iş. 2.Başa çıkılması güç kimse.	
demire vurmak(birini) : Birini demir zincirle bağlamak.	
deneme tahtası : Üzerinde bilgisizce, sağaltım, onarım gibi işler yapılan kimse ya da şey.	
dengesi bozulmak : Aralarında ilişki bulunan şeyler arasındaki uyum bozulmak.	
dengi dengine : Uygun olanıyla.	
dengiyle karşılamak : Kendisine yapılan bir işin karşılığını aynı işi yaparak vermek.	
deniz de kum onda para : (şaka) Çok paralı kimse.	
deniz kurdu : mec. Deneyimli eski denizci.	
deniz tutmak : Deniz taşıtlarında sallantıdan etkilenme.	
denizden geçip çayda boğulmak : Büyük güçlükleri yenmişken önemsiz bir nedenle başarısızlığa uğramak.	
denize açılmak : Kıyıdan çok uzaklaşmak.	
denize dökmek : Düşmanı denize dek yok etmek.	
denk gelmek : hlk. Rasgelmek, rastlamak.	
denk getirmek : Uygun düşürmek, rastlamak.	
denli densiz söz söylemek : Uygunsuz, yakışıksız ve saygısız söz söylemek.	
der demez : Hemen, o sırada.	
der oğlu der : Bir şeyin sürekli söylendiğini anlatır.	
derde girmek : İçinden çıkılması güç bir sorunla uğraşmak zorunda kalmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

derdi günü : Çok ilgilenen, çok düşünülen, uğraşılan (şey).	
derdine düşmek (bir şeyin) : Yapılması gereken bir şeyi gerçekleştirmenin yollarını aramak.	
derdine yanmak : Kendi durumuna üzülmek.	
derdini çekmek : Üzüntüsüne katlanmak.	
derdini dökmek : Derdini, sıkıntılarını ayrıntılı olarak anlatmak.	
derdini Marko Paşa'ya anlat : Yakınmanı dinleyecek kimse yok.	
dere gibi akmak (kan) : Vücudun bir yerinden çok kan akmak ya da bir savaşta çok kişi yaralanarak ölmek.	
dere tepe : İnişli çıkışlı (yer).	
dere tepe düz gitmek : Engelleri aşarak gitmek anlamında bir tekerleme.	
	dereden tepeden : Öteden beriden.
dereden tepeden konuşmak : Gelişigüzel konuşmak.	
dereyi görmeden paçaları sıvamak : Gerektiğinden çok önce ya da henüz ortada hiçbir şey yokken hazırlanmaya kalkınmak.	
	der-hâtır etmek : Hâtıra getirmek, hâtırlamak.
derin derin düşünmek : 1.Üzüntülü düşünceye dalmak. 2.Çok fazla düşünmek.	
derinden derine : Uzaklardan.	
derisi kemiklerine yapışmak : Çok zayıflamak.	
derisine sığmaz : Çok kibirli.	
derisini yüzmek : 1.Derisini soymak, sıyrmak. 2.mec.Birinin tüm varlığını elinden almak.	derisini yüzmek : mec. Eziyyet vermek.
derleyip toplamak (ya da toparlamak) : Dağınık olan şeyleri bir araya getirip düzenlemek, düzene sokmak.	
derli toplu : Düzenli, dağınık olmayan, düzen verilmiş.	
derme çatma : 1.Gelişigüzel toplanmış, aralarında uygunluk bulunmayan. 2.Değersiz gereçlerle bulunmayan özensiz olarak yapılmış.	derme çatma : 1. Öteden beriden devşirilip çatıştırılmış çalı çırpıdan ibâret. 2. Öteden beriden toplanmış gayr-ı muntazam hey'et, derinti, devşirme.
ders almak : Bir olaydan deneyim kazanmak, ibret almak.	
ders olmak : Bir olay deneyim kazandırmak, öğretici örnek olmak, ibret olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ders vermek : 1.Öğretmek, yetiştirmek. 2.Azarlamak, sert davranmak, sert bir karşılıkla yola getirmek.	
ders yapmak : Öğretim yapmak.	ders yapmak : Dersi mütalâa edip hâzırlamak.
dert değil : Önemsemeye, üzülmeye değmez.	
dert ortağı : 1.Aynı derdin sıkıntısı içinde bulunanlardan her biri. 2.Bir kimsenin derdini anlattığı, derdini paylaştığı dostu.	
dert yanmak : Derdini sızlanarak anlatmak.	
destan yaratmak : Olağanüstü kahramanlık, başarı göstermek.	
dev adımlarıyla ilerlemek : Çok çabuk ilerlemek, üst üste başarılar göstermek.	
dev anası : 1.Masallarda geçen dişi dev. 2.mec.İri yarı kadın.	
dev aynasında görmek (kendini) : mec.(kendini gerçekte öyle olmadığı halde) Çok büyük ve önemli saymak.	
	deve bağırtan : Taşlık yokuş.
deve kini : Geçmeyen kin.	
deve nalbanda bakar gibi : (alay) Hiç görmediği, bilmediği bir şeye bakar gibi.	
deve olmak : mec.(para ya da yiyecek) Kaybolmak.	
deve yapmak : mec.(alay) (başkasının malını) Kendine mal etmek.	
deve yürekli : Çok korkak.	
	deve yürüyüşü : Yavaş lâkin gayr-ı münkatî ve devâmlı yürüyüş veyâ iş.
devede kulak : Bir bütüne göre ufak bir parça.	devede kulak : Diğer bir şeye nisbeten cüz'î ve lâ-şey hükmünde olan.
devekuşu gibi başını kuma sokmak (ya da gömmek) : 1. Bir tehlike, bir olay karşısında yararlı olmayacağı apaçık ortada olan kaçamak bir yola sapmak. 2. Kendini altarak başkalarını aldattığını sanmak.	
deveye hendek atlatmak : Yapılması çok zor, hemen hemen olanaksız olan işler için kullanılır.	
deveyi düze çıkarmak : Güçlükleri giderip işleri yoluna koymak.	
deveyi havuduyla yutmak : Herkesin gözünü önünde büyük hırsızlık yapmak.	
devlet düşkünü : Bolluk ve mufluluk içinde iken bunları yitirmiş olan (kimse).	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

devlet kapısı : Devlet, hükümetin resmi daireleri.	
devlet kuşu : mec. İyi talih.	
devreye girmek : İlgilenmek, karışmak, araya girmek.	
deyip de geçmek : Önemsememek.	
deyip de geçmemek : Önemsemek.	
dımdızlak kalmak : Elindeki her şeyi, olanaklarını yitirmek.	
dır dır etmek : Bezginlik verecek biçimde söylenip durmak.	
dırıltı çıkarmak : Çekişmeye neden olmsk.	
dış kapının dış mandalı : hlk. Çok uzak akraba.	
dışa vurmak : Belli etmek.	
dışarı çıkmak : Büyük abdest yapmak.	dışarı çıkarmak : mec. Defi-hâcet, defi-tabîî etmek, âbdest bozmak.
	dışarı gitmek : Vilâyetten birine azîmet etmek, seyâhât etmek.
dışarı vurmak : Belli etmek, açıklamak.	dışarı urmak(vurmak) : Hastalık hâric bedende zâhir olmak.
dışı eli yakar, içi beni : Görünüşe aldanmamalı.	
dışında kalmak : Karışmamak, ilgilenmemek.	
dızdığın dızdığı : Akrabalığın uzak olduğunu anlatmak için kullanılır.	
dibi görünmek : Bir kabın içindeki tükenmek.	
dibi kırmızı balmumuyla çağırmak : Direngen bir biçimde davet etmek.	
dibine darı ekmek : Bir şeyi sonuna kadar tüketmek.	dibine dârı ekmek : Çok tedkîk etmek, uzun uzadıya sormak.
dibini bulmak (bir kabın) : İçindekini tüketmek.	
dibini tutmak : (pişen yemekler için) Tencerenin dibine yapışmak.	
didik didik etmek (ya da olmak) : Didikleme (didiklenme).	
	diğer gön : 1. Başka türlü, mübeddel, mütegayyir. 2. Bozuk, perişân.
dik alası : Genellikle hoş karşılanmayan bir durumun aşırılığını anlatır.	
dik başlı : İnatçı, bildiğinden dönmeyen, boğun eğmez.	
	dik gelmek : Karşı gelmek, muhâlefet etmek.
diken üstünde oturmak (ya da olmak) : Bir yerde tedirginlik duymak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÜS-I TÜRKÎ

dikili ağacı olmamak : Malı mülkü olmamak.	
dikilip durmak (ya da kalmak) : Bir yerde, bir süre ayak üstünde durmak.	
dikine gitmek : Kimsenin sözünü dinlemeyerek kendi bildiğini yapmak.	
dikine tıraş : Karşısındakini sinirlendirecek biçimde söylenilen yalan.	dikine tırâş : Hâm teklîf.
dikiş kaldı(bir) : Az kalsın, nerde ise, az kaldı.	dikiş kalmak : Az kalmak hemen hemen.
dikiş okuması : Çingene kavgalarının en uzun ve en ağza alınmaz tekerlemesi.	
	dikiş tutturmak : 1. İlişmek. 2. Sebât bulmak, devâm etmek.
dikiş tutturamamak : Bir işte ya da bir yerde herhangi bir neden dolayısıyla kalamamak.	
dikiz etmek (ya da geçmek) : (argo) Dikizlemek.	
dikkat çekmek (ya da dikkati çekmek) : 1.İlgi toplamak. 2.Uyarmak.	
dikkat etmek : mec. Birine isteklerini zorla kabul ettirmek.	
dikkat kesilmek : Bütün dikkatini bir şey üzerinde toplamak.	
dikkate almak : Göz önünde bulundurmak, hesaba katmak, gereğini düşünmek.	
dikte etmek : 1. Yazdırmak için söylemek. 2. mec. Birine istediklerini zorla kabul ettirmek.	
dil bir karış (birinde) : Saygısızca karşılık verenler için kullanılır.	
	dil burmak : (kekre şey) Dili buruşturmak.
	dil burmak, dil çıkarmak : Eğlenmek, istihzâ etmek.
dil çıkarmak : Alay etmek, eğlenmek.	dil çıkarmak : İstihzâ etmek.
dil dökmek (ya da diller dökmek) : Kandırmak, inandırmak ya da yararlanmak için tatlı sözler söylemek.	
	dil durmak : Sükût etmek, söylememek.
	dil kaymak : Yanılmak, hatâ etmek.
dil otu mu yedin ? : Çok konuşkan kimseler için söylenir.	
dil pelesengi : Söz arasında yerli yersiz söylenenle yinelenen söz.	
dil sürçmesi : Sözcükleri yerinde ve düzgün olarak söyleyememe.	
dil uzatmak : Bir kimse ya da bir şey için kötü söylemek.	dil uzatmak : Biri aleyhinde haddinden ziyâde söylemek, itâle-i lisân etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

dil yarası : 1.Acı sözün yarattığı kırgınlık. 2.Duygusal bir olayın gönülde bıraktığı acı.	
dile (dillere) düşmek : Hakkında-dedikodu yapılmak.	dil yardımı : Nasâyih.
dile gelmek : 1.Dile düşmek. 2.(konuşma yeteneği olmayan varlık) Konuşmak, dillenmek.	dillere düşmek : Sû-i şöhret bulmak, kötülükle iştiâr etmek.
dile getirmek : 1.Konuşturmak. 2.Belirtmek, anlatmak, açıklamak, ifade etmek.	dile gelmek : 1. Sû-i şöhret kazanmak. 2. Söylemek.
dile kolay : Anlatılması kolay ama yapılması ya da katlanması çok güç.	dile getirilmek : Teşhîr ve terzîl olunmak.
dile vermek : Gizli tutulması gereken bir şeyi açığa vurmak.	dile getirmek : Teşhîr etmek, aleyhinde söz söylenmesine sebebiyyet vermek.
dilenci çanağı gibi : İçinden herşeyden biraz bulunan.	dilenci çanağı : Keşkül.
dilenci hıyar vermişler de eğri diye beğenmemiş : Kendisine çok gereksindiği bir şey verildiğinde küçümseyerek kusur bulanlar için kullanılır.	
dili açılmak : Herhangi bir nedenle konuşmayan kimse konuşmaya başlamak.	
dili ağırlaşmak : Hastalık nedeniyle güçlkle söz söyleyebilmek güçtikle konuşmak.	
dili alışmak : Bir sözcüğü çok kullanmadan dolayı o sözcüğe alışmak.	
dili bir karış dışarı çıkmak (ya da sarkmak) : Koşmaktan, yürümekten ya da susamaktan çok yorulmak.	dili bağı : Dilsiz, ebkem.
dili bozuk : Bir dili doğru ve düzgün konuşamayan.	
dili çalmak : Bir kimsenin konuşması başka bir dile benzemek.	
dili çözülmek : (konuşamayan ya da susan kişi) Konuşmaya başlamak.	dili çukuk : Ahmak, alık.
dili damağına yapışmak (ya da dili damağı kurumak) : Susuzluktan ağzı kurumak, çok susamak.	
dili dolaşmak : Korku, heyecan, hastalık, utangaçlık, sarhoşluk gibi nedenlerle söyleyeceğini şaşırarak karıştırmak.	dil dolaşmak : Açık ve farklı söyleyememek, ser-hôş (sarhoş) gibi söylemek, lâkırdının siyâkını sibâkını idâre edememek.

dili döndüğü kadar : Söyleyebildiği kadar, anlatma gücünün elverdiği ölçüde.	
dili dönmek (ya da dönmek) : 1. Bir sözü doğru düzgün söylemeyi becerememek (ya da becermek). 2. Amacını iyi anlatamamak (ya da anlatmak).	
dili durmamak : 1. Sürekli konuşmak. 2. Söylenmeyecek şeyleri de söylemek.	
dili ensesinden çekilsin : Baktıracak kadar çok konuşan ya da kötü sözle söyleyenler için ilenme olarak kullanılır.	
dili kılıçtan keskin : Kırıcı ve ağır konuşanlar için kullanılır.	
	dili kısa : Anlatmaktan âciz.
dili kurusun : Söz söyleyemez olsun anlamında ilenme sözü.	
dili olsa da söylese : "Cansız nesnelere konuşabilseler kimi olaylara tamahk da edebilirler" anlamında kullanılır.	
dili pabuç kadar : Saygısızca ve gönül kırıcı karşılıkta bulunan.	
dili tutuk : Serbestçe, kolaylıkla konuşamayan.	
dili tutulmak : Sevinç, korku, şaşkınlık gibi nedenlerle birden bire söz söyleyemez olmak.	
dili uzamak : Haddini bilmeden konuşmak.	
dili uzun : İncitici sözler söyleyen küstah, saygısız kimse.	dili uzun : Edebsiz.
dili varmak (ya da varmamak) : Bir sözü söylemeye gönül razi olmak (ya da olmamak).	
dili yatkın : Yabancı bir dili kolaylıkla öğrenme yeteneği olan.	
dili zifir : Gönül kırıcı sözler söyleyen.	
dilimin ucunda : Bir söz anımsanacak gibi olup da anımsanamadığında söylenir.	dilin ucunda : Der-hâtır edilip tam söylenecek vakitte kaçırılan bir şey hakkında îrâd olunur.
dilin kemiği yok : İnsan doğru ya da yanlış her şeyi söyleyebilir.	
	dilin persengi : Vird-i zebân.
dilinde tüy bitmek : Tekrar tekrar söylemekten usanmak, bıkmak.	dilde tüy bitmek : Bir sözü çok söyleyip tekrâr etmek de dinlenmemek.
dilinden anlamak : 1. Bir canlının çıkardığı seslerden ya da onun davranışlarından ne anlatmak istediğini anlamak. 2. mec. Söz konusu olan şeyin özelliğini bilmek.	

dilinden düşürmemek : Sürekli olarak aynı kişiden ya da şeyden söz etmek.	
dilinden kurtulamamak : Sürekli olarak bir kimsenin sitem, eleştiri ve sataşmalarına uğramak.	
diline dolamak (virt etmek ya da diline takmak) : 1.Aynı şeyi durmadan ve her yerde yinelemek. 2.Bir kimseyi her yerde kötölemek.	diline vird etmek : Dâimâ tekrâr edip söylemek.
diline sağlam olmak : 1.Saklanacak konuları açığa vurmamak. 2.Kötü söz söylemekten kaçınmak.	
dilini (ya da dillerini) yutmak : Sevinç, korku, heyecan gibi nedenlerle konuşamaz olmak.	
dilini bağlamak : Bir kimseyi herhangi bir nedenle söz söyleyemez duruma getirmek, susmak zorunda bırakmak.	dil bağlamak : Sükûta mecbûr etmek, iskât etmek.
dilini değdirmemek : Hiç yememek.	
dilini eşek arısı soksun : Hoşa gitmeyen bir şey söyleyen kimseye ilenç olarak kullanılır.	
dilini kedi (fare) mi yedi : Neden konuşmuyorsun?	
dilini kesmek (ya da kesip oturmak) : Susmak.	dilini kesmek : Susmak, ihtiyâr-ı sükût etmek.
dilini tutamamak : Sonunu düşünmeden, gelişigüzel konuşmak.	
dilini tutmak : Sonunu düşünmeden, gelişigüzel konuşmaktan sakınmak.	dilini tutmak : Hıfz-ı lisân etmek, her şeyi söylemekten ihtirâz eylemek.
dilinin altında bir şey olmak : Bir kimsenin sözlerinden, açıkça söylemediği bir şeyler anlaşılma.	
dilinin altındaki baklayı çıkar : Gizli tutulması gereken bir şeyi söylemek.	
dilinin belasını çekmek (ya da bulmak) : Ölçsüz, düşüncesiz konuşmak yüzünden zarar görmek.	
dilinin ucuna gelmek : Söyleyecek duruma gelmişken vazgeçmek.	
dilinin ucuyla : İçten, yürekten olmayarak laf olsun diye.	
diliyle sokmak : Bir kimseye ağır ve kırıcı sözler söylemek.	
diliyle tutulmak : Suçunu, kendi konuşması ile açığa vurmamak.	
dillerde dolaşmak (ya da gezmek) : Her yerde kendisinden söz edilmek.	dillerde gezmek : Fenâlıkla şöhret bulmak.

dillere destan olmak : Bir olay ya da bir nitelik halk arasında yayılmak.	dillerde dâstân (destan) olmak : Beyn-el nâm şöhret bulmak, işihâr etmek.
dillidüdük etmek (bir şeyi) : Bir haberi herkese yaymak.	
dimdik ayakta durmak : Yıkılmamak.	
dimdik durmak : 1. Tam dik durumda olmak. 2. mec. Tutumunu değiştirmemek, yıkılmamak.	
Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak : Büyük bir kazanç arkasından koşarak eldekini de kaçırmak.	
dinden imandan çıkmak : Çok öfkelenmek, çok sinirlenmek.	
dinden imandan olmak : Dinsel inancım yitirmek.	
dini bir uğruna : Müslümanlık davası uğruna.	
dini bütün : Dinine çok bağlı, inancı sağlam olan, dinin buyruklarını eksiksiz yerine getiren.	
dini gibi bilmek : Çok iyi, kesinlikle bilmek.	
dini imanı para : Tek düşüncesi para olan kimseler için kullanılır.	
dinim hakkı için (ya da dinim aşkına) : Dinimi tanık tutarım anlamında bir ant.	
dinin bütün : Dinine çok bağlı, inancı sağlam olan, dinin buyruklarını eksiksiz yerine getiren.	
dinine yandığım : (argo) Öfke, kızgınlık gibi duyguları belirtmek için kullanılan ilenç söz.	
dip bucak : Göze Çarpmayan yer, kıyı köşe.	
dip doruk : Baştan aşağı, dipten tepeye kadar, bütün.	
dipsiz kile, boş ambar : Para, mal tutmayanın durumunu ya da bir iş için boş yere uğraşıldığını anlatır.	
dipsiz testi : Eline geçen para ya da malı hesapsızca, boş yere harcayan.	
direk direk bağırarak : Tedirgin edecek biçimde bağırarak.	
dirlik düzenlik : Aile üyeleri ya da bir arada çalışan kimseler arasında iyi geçinme durumu.	
dirlik yüzü görmemek : Rahata kavuşmamak.	

dirsek çevirmek : Daha önce işbirliği yaptığı kişiyi uzaklaştıracak davranışlarda bulunmak.	
dirsek çürütmek : Bilgisini arttırmak için çok çalışmak.	
diskur geçmek (ya da geçmek) : (argo) Nutuk verir gibi konuşmak.	
diş bilemek : Kötülük yapmak için fırsat beklemek.	diş bilemek : Hırslanmak, yemeğe hazırlanmak.
	diş geçirilmek : Izrâr olunmak.
	diş geçirmek : Taarruz etmek, bir şey yapmak.
diş gıcırdatmak : Öfkesini davranışlarıyla göstermek.	
diş göstermek : Güçlü olduğunu, Saldırıya geçebileceğini durumuyla belli etmek, tehdit etmek.	diş göstermek : Mukâvemete hazırlanıp tehdit etmek.
diş kirası : 1.esk. Sarayda ya da zengin konaklarında iftardan sonra, çağrılara verilen armağan ya da para. 2.Bir kimseye fazladan verilen para, armağan.	
dişe dokunur(bir şey) : İşe yarar, belirtilmeye değer, önemli.	
dişinden tırnağından arttırmak : (para için) Yiyecek, giyecek vb.	
dişine göre : Gücünün yeteceği bir durumda.	
dişini sıksan : Dayanmak, katlanmak.	diş sıkamak : Gayret etmek.
dişini sökmek (birinin) : Kötülük edemeyecek duruma getirmek.	
dişini tırnağına takmak : Çok büyük güçlülere, sıkıntılara katlanmak, bütün gücünü kullanmak.	
dişinin kovuğuna bile gitmemek : Yiyecek için çok az gelmek.	
dişleri dökülmek : Yaşlanmak, ihtiyarlamak.	
dişli tırnaklı : Saldırcı olan, sözünü geçiren.	
dişten arttırmak : Yiyecek giderlerini kısararak para biriktirmek.	
divan durmak (ya da el pençe divan durmak) : Saygı gösterilen bir kimse karşısında el kavuşturup ayakta durmak.	
divanesi olmak(bir şeyin) : Bir şeye çok düşkün olmak.	
divaneye dönmek : Çok üzülme.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

diyalog kurmak : Anlaşma ve uyum sağlayacak yolda karşılıklı konuşmak.	
diz boyu : Dize kadar.	dizbağı çözülmek, gevşemek : Çok korkmak.
diz çökmek : 1.Dizlerini yere koyarak oturmak. 2.Dize gelmek.	diz çökmek : Dizleri yere koyarak oturmak veyâ makâm-ı ta'zîmde bir dizi yere koyarak eğilmek.
	diz çürütmek : Tahsîle sa'y ve devâm etmek.
diz dize (oturmak) : Dizleri birbirine degecek biçimde yakın (oturmak).	
diz üstü : Dizleri yere gelecek biçimde.	
dize gelmek : Baş eğmek, boyun eğmek.	
dize getirmek : Kendisine karşı geleni yenerik buyruğuna uyacak duruma getirmek.	
dizgini çekmek (birinin) : Birinin aşırı davranışlarına engel olmak.	dizginini çekmek : Pek ileriye gidenlere mâni' olmak.
dizgini kısmak(birinin) : Üzerindeki baskıyı artırmak.	
dizginleri (ele) vermek : Başkasının yönetimini kabullenmek.	
dizginleri ele almak : Yönetimi ele geçirmek.	
dizginleri gevşetmek : Birinin üzerindeki baskıyı azaltmak.	
dizginleri koparmak : Her türlü bağ ve baskıdan kurtulmak.	
dizginleri salıvermek : Başı boş bırakmak.	
dizini dövmek : Çok pişman olmak.	
dizinin dibi : Yanı başı.	dizi dibinde : Dâimâ birlikte, berâber.
dizleri kesilmek (ya da tutmak) : Dizlerinde derman, güç kalmamak.	
dizlerine kapanmak : Çok yalvarmak.	dizlerine kapanmak : Ayaklarına sarılıp yalvarmak.
dizlerinin bağı çözülmek : Herhangi bir neden dolayısıyla ayakta duramayacak duruma gelmek.	dizlerinin bağı çözülmek : Korkmak, âciz ve dermânde kalmak hiçbir şey diyememek.
doğduğuna bin pişman : 1.Bezgin.2.Tembel.	doğduğuna pişmân : Tembel.
doğru bulmak : Uygun görmek, onamak.	
doğma büyüme : 1. Herhengi bir yerde doğup yetişmiş. 2. mec. Başlangıçtan beri.	doğma büyüme : Doğmuş, büyümüş, yerli.
doğru çıkmak : Gerçek olduğu anlaşılmalık.	
	doğru gitmek : Hüsn-i harekette bulunmak.
doğru dosdoğru : En doğrusu şudur ki.	
doğru durmak : 1. Dik durmak. 2. Uslu durmak.	doğru durmak : Hüsn-i harekette bulunmak, yaramazlık etmemek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

doğru dürüst : Tam olarak, eksiksiz olarak, istenildiği gibi, kusursuz, yanlışsız.	
doğru oturmak : Uslu oturmak.	
doğru yol : Her türlü kötülükten uzak olan tutum.	doğru yol : 1. Cadde, şâh-râh. 2. mec. Sırât-ı müstakîm.
doğrucu Davut : Her şeyin doğrusunu yapmayı ya da söylemeyi huy edinmiş kimseler için kullanılır.	
doğum sancısı : 1. Doğum yaparken duyulan sancı. 2. mec. Yeni bir duruma geçilirken çekilen zorluklar.	
	dokuz ayın son çarşanbası (çarşambası) : Nuhûset-i mahza.
dokuz ayın çarşambası bir araya gelmek : Birçok iş birden ortaya çıkıp sıkışık bir durum yaratmak.	dokuz ayın son çarşanbası (çarşambası) bir araya gelmek : Her iş bir araya gelip toplanmak.
dokuz babalı : Babası belli olmayan.	dokuz babalı : Veled-i zinâ, cin fikirli adam.
dokuz canlı : Çok sağlam, kolay kolay ölmeyen.	
dokuz doğurmak : Merakla, heyecanla, sabırsızlıkla beklemek.	dokuz doğurmak : mec. Büyük bir sabırsızlıkla intizârda bulunmak, tehâlük göstermek, merâk etmek.
dokuz körün bir değneği : Birçok kimsenin tek yardımcısı, tek dayanağı.	
dokuz köyden kovulmuş : Geçimsizliği ya da başka durumları yüzünden bir çok yerlerden atılmış.	
dokuz yorgan eskitmek (ya da paralamak) : Çok uzun yaşamak.	
dolaba girmek : Aldatılmak, oyuna gelmek.	
dolap beygiri gibi dönüp durmak : Dar bir çevrede hiç değişmeden aynı işi yapmak.	
dolap çevirmek (ya da döndürmek) : Hile ve dalavere ile iş yapmak.	
	dolap sokağı : Yılankavî.
	dolaş olmak : Kuyruk olmak, birine katılmak, engel olmak.
	dolaya gelmek : İğfâl olunmak.
dolma yutmak : (argo) Kamp aldanmak.	dolmayı yutmak : Söylenen muğfil-âne sözlere inanmak.
dolmuş yapmak : 1. Bu taşıyla yolcu taşımak. 2. Birkaç kişi ortaklaşa bir taşı tutmak.	
	dolmuşa gelmek : Mürettip sözlere inanmak, iğfâl edilmek.

doludizgin gitmek : 1.Son hızla koşmak. 2.mec. Önüne geçilemeyecek biçimde olmak.	
dolup taşmak : Gereğinden çok olmak, gereğinden çok bulunmak.	
doluya koydum almadı, boşa koydum dolmadı : İçinden çıkılmayan güç bir durum karşısında söylenir.	
domuz gibi yemek (ya da tıkmamak) : Oburcasına çok yemek.	
domuzdan (bir kıl çekmek) (ya da koparmak) : Sevilmeyen ya da eli sıkı olan birinden bir şey alabilmek.	
don çözülmek : Hava ısınarak buzlar erimeğe başlamak.	
don gömlek : Üzerinde sadece don ve gömlek var denilecek kadar soyunmuş durumda.	
don tutmak : Buz tutmak, donmak.	
dona çekmek (hava) : Hava, suları donduracak kadar soğumak.	
dona kalmak (ya da donup kalmak) : Şaşırıp bir süre ne yapacağını, ne diyeceğini bilememek.	dona kalmak : Hayrette kalmak.
donuna etmek : Donuna küçük veya büyük abdestini yapmak.	donuna doldurmak : Bir kimse dışarıya çıkmaya vakt bulamayıp donuna etmek, def'i-tabî'î etmek.
donuna kaçırmak : İstemeyerek donuna küçük ya da büyük aptesini yapmak.	
donuna yapmak (ya da doldurmak) : 1.(çocuk) Küçük ya da büyük aptesini donuna etmek. 2.mec. Çok korkmak.	
dost düşman (ya da düşmana) : Herkes (herkese).	
dost kazığı : Dost bilinen kimseden gelen zarar ya da kötülüğü anlatırken kullanılır.	
dost tutmak : (erkek ya da kadın) Evlilik dışı ilişki kurmak.	
dosta düşmana karşı : Dostlara üzüntü vermemek, düşmanları da sevindirmemek için ele güne karşı..	
dostlar alışverişte görsün (diye) : Gösteriş olsun, iş görüyor densin (diye).	
dostlar başına : İyi bir şeyi dostları için de dilemek amacıyla kullanılır.	
dostlar başından ırak : Kötü bir durumun ağırlığını belirtmek için kullanılır.	

dostlar şehit biz gazi : Tehlikeli işleri başkalarına bırakıp kendileri sonuçtan yararlanmak için bir kenara çekilenlerin bencilliğini alay yollun anlatır.	
doyum olmak(bir şeye) : Bir şeyden bıkmamak.	
dozunu kaçırmak (ya da dozu kaçmak) : Ölçüyü aşmak, aşırı gitmek.	
döke saça : Dağıtarak.	
dökülüp saçılmak : 1.Soyunmak, çok açılmak. 2.Çok para harcamak.	dökülüp saçılmak : İhtiyâr-ı masârif etmek, masârif-i zâideye kapu (kapı) açmak.
döküp saçmak : Dağıtmak, ziyan etmek.	
döndürüp dolaştırmak(sözü) : Dolaylı yoldan anlatmak.	
dönüm noktası : Bir olayın yeni bir durumuna girme zamanı.	
dönüp dolaşmak (ya da döne dolaşa) : Uzun süre gezmek.	
	dört ayağını bir yere getirmek : Var kuvvetini vermek, elden geleni dirîğ etmemek.
dört ayak üstüne düşmek : Zor bir durumdan hiç zarar görmeden kurtulmak.	
dört başı mamur (ya da bayındır) : Her bakımdan istenildiği gibi olan.	dört başı ma'mur : Mükemmel.
dört bir taraf (ya da yan) : Her yan.	
dört bucak : Her taraf, her yer.	dört baş : Cihân-ı erbaa, her taraf, her yan.
dört dönmek : 1.Telaşla çare aramak. 2. Bir iş yapmak için telaşla sağa sola koşmak.	dört dolaşmak : İztirâbda bulunmak, oraya buraya başvurmak.
dört dörtlük : 1.müz.Birlik. 2.mec.Tam, kusursuz, mükemmel.	
dört duvar arasında kalmak : Evde, kapalı bir yerde kalmak zorunda olmak.	
	dört el ile : Kemâl-i tehâlûkle, ziyâde çalışarak.
dört elle sarılmak(ya da yapışmak) (bir işe) : Bir işe büyük bir özen ve önem vererek girişmek.	dört elle yapışmak : Kemâl-i gayret ve ehemmiyyetle teşebbüs etmek.
dört göz : Gözlüklü kimse.	
dört göz bir evlat için : Anne ve babanın bütün emek ve didinmesi evlat içindir anlamında kullanılır.	
	dört gözle bakmak : Sabırsızlıkla beklemek.
dört gözle beklemek : Çok isteyerek ya da özleyerek beklemek.	dört gözle beklemek : Sabırsızlıkla intizâr etmek, şiddet-i intizârda bulunmak.
dört köşe olmak : Çok keyiflenmek, çok zevk duymak.	
	dört köşeli tekerlek : mec. Yürümez iş.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	dört yana bakmak : Kemâl-i ihtiyâtla hareket etmek.
dört yanı deniz kesilmek : Çaresiz umutsuz kalmak.	dört yan deniz kesilmek : Hayrette kalıp ne yapacağını şaşırarak.
	dört yanına bakınmak : Şaşırarak.
	dudağından kan damlar : Kırmızı güzel dudaklı.
dudağını (ya da dudaklarını) ısırarak : Yakışıksız bir durum karşısında şaşmak.	dudağını ısırarak : Hayrette kalmak.
dudağını bükmek : Ağlayacak gibi olmak.	
	dudak ağarmak : Hasta ve nâtüvan olmaktan sararıp solmak.
	dudak burmak : Ağlayacak olmak.
dudak bükmek : Bir şeyi beğenmediğini, küçümsediğini belli etmek.	dudak bükmek : Ağlamak.
	dudak çatlamak : Mahzûn ve mükedder olmak.
dudak dudağa (gelmek) (ya da kalmak) : Öpüşmek.	
dudak ısırtmak : 1.Hayran bırakmak. 2.Hayrete, şaşkınlığa düşürmek.	
dudak payı bırakmak : Bardak ya da fincan gibi kapları, ağzına kadar doldurmayıp birazcık boş yer bırakmak.	
dudak sarkıtmak : Somurtmak.	dudak sarkıtmak : Somurtmak.
dudak tiryakisi : Sigaranın dumanını içine çekmeksizin dışarı üfleyen tiryaki.	
	dudak yarılmak : Birdenbire pek korkmak.
dudu dilli : Çok konuşan tatlı dilli kadın.	
	duhter-i rez : Asmanın kızı yani şarâb.
duman almak : 1.Sis kaplamak, sis bürümek. 2.Sigara dumanını içine çekmek.	
duman attırmak : (argo) Kötü duruma düşürmek, birini yıldırma, korkutmak.	
duman etmek : (argo) 1.Dağıtmak, bozmak. 2.Yenmek, başarı sağlamak.	
duman olmak (işi ya da durumu) : (argo) Çok kötü duruma düşmek.	
dumanı doğru çıksın : İyi ve güzel olmasa bile yönleme uygun olsun yeter.	
dumanı üstünde : 1.(sebze, meyve emek için) Çok taze. 2.mec.Çok yeni, üzerinden çok zaman geçmemiş.	
dumanı vermek : Ortalığı karıştırmak.	
dur durak(ya da dur dinlen, dur otur)yok : Durup dinlenmeden sürekli çalışmayı anlatır.	
dumura uğramak : Körelmek.	

dur durak (ya da dur dinlen, dur otur) yok : Durup dinlenmeden sürekli çalışmayı anlatır.	
durduğu yerde : 1.Hiçbir emek harcamadan. 2.Gereği yokken.	
durmuş oturmuş : 1.Olgun davranışları tutarlı (kimse). 2.Tutarlı, aşırılığa kaçmamış.	
durmuş oturmuşluk : Olgunluk, tutarlılık.	
durumu bozulmak : Parasal koşulları kötüleşmek.	
durumu düzelmek : Parasal koşulları iyileşmek.	
durup dinlenmeden : Arası kesilmeksizin, sürekli olarak.	
durup dururken : 1.Gereği ya da nedeni yokken. 2.Birdenbire, ansızın.	
dut gibi olmak : (argo) 1.Çok sarhoş olmak. 2.Utanmak, mahcup olmak.	
dut yemiş bülbüle dönmek : Neşe ve konuşkanlığını yitirmek, susmak.	
duvağına doymamak : Yeni gelirken ölmek ya da kocasından ayrılmak.	
duvar gibi : Çok sağır kimseler için kullanılır.	
duymazlıktan gelmek : İlgilenmek istemediği için duymamış gibi davranmak.	
	düdüğü çalmak : Muvaffak olmak, nâil-i merâm olmak.
düdük gibi : (giysi için) Çok dar, daracak.	
düdük gibi kalmak : Yapayalnız kalmak.	
düdük makarnası : 1.İçi delik makarna. 2.(argo) Aptal, anlayışsız.	
düğüm noktası : Bir şeyin sonuçlanması için çözülmesi, açıklığa kavuşturulması gereken güç yanı.	
düğüm üstüne düğüm vurmak (atmak) : Parasını pintilik ederek saklamak.	
düğümünü çözmek : mec. Anlaşılmaz bir şeyi anlaşılır duruma getirmek.	
düğün bayram etmek : Çok sevinmek, çok sevinç duymak.	
düğün değil bayram değil eniştem beni niye öptü : Gösterilen yakınlığın, iltifatın gizli bir nedeni olacak.	
düğün dernek : Evlenme dolayısıyla yapılan kutlama töreni.	

düğün dernek, hep bir örnek : Olayların ya da yapılan işlerin hep aynı nitelikte olduğunu anlatır.	
düğün evi : Sevinçli ve telaşlı bir kalabalık bulunan (yer).	düğün evi : Gürültü ve kalabalık mahal.
düğün pilavıyla dost ağırlamak : Başkasının kesesinden ya da elinden ikramda bulunmak.	
	düğünde surnaya (zurnaya) hamâmda kurnaya koşmak : Her işe karışmak.
düğününde kalburla (elekle) su taşımak (birinin) : Bir yardımına karşılık olarak bekar bir kimseye çok büyük bir yardımda bulunma sözü olarak kullanılır.	
dümen çevirmek : Hileye, düzene baş vurmak.	
dümen kırmak : Yön değiştirmek.	
dümen kullanmak : (argo) Bir işi kurnazca yönetmek.	
dümen neferi : mec. En geride olan, sonuncu, en tembel.	
dümen suyundan gitmek(birinin) : mec. Birine bağımlı olmak, her yerde ona uyararak davranmak.	
dümen yapmak : (argo) Dalavere, hile ile birini kandırmaya çalışmak.	
dümeni kırmak : (argo) Çekip gitmek, kaçmak, uzaklaşmak.	
dümenine bakmak : Koşullar ne olursa olsun çıkarını gözetmek.	
dün bir bugün iki : (işe başlandığından beri) Çok az zaman geçtiği halde.	
dünden bugüne : Çabucak, az zamanda.	
dünden hazır : Kendisine yapılan bir öneriyi can atarak kabul ediveren.	
dünden ölmüş : Çalışma hevesi kalmamış.	
dünkü çocuk : Deneyimi az, toy, acemi.	
dünür düşmek(bir kıza) : Bir kıızı başkası için istemek.	
dünür gezmek : Evlenecek erkek için kız aramaya çıkmak.	
dünür gitmek : Başkası için kız istemeye gitmek.	
dünya ahret kardeşim olsun : Bir kişiye kardeşlik duygusundan başka bir gözle bakılmadığını anlatır.	
dünya alem : Herkes.	

dünya başına dar olmak (ya da gelmek) : Çok sıkılmak, büyük bir çaresizlik içinde kalmak.	
dünya başına yıkılmak : Çok sıkılmak, umutlarını yitirmek.	
dünya bir araya gelse : Dünyadaki bütün insanlar engel olmaya kalksa bile.	
dünya durdukça : Sonsuzluğa dek, ebediyen.	
dünya evi : Evlilik.	
dünya evine girmek : Evlilik yaşamına başlamak.	
dünya görmüş : Çok gezmiş, çok yer görmüş.	
dünya gözü ile (görmek) : Ölmeden önce, sağlığında.	
dünya gözüne zindan olmak (görünmek ya da kesilmek) : Büyük bir karamsarlık ve umutsuzluk içinde olmak.	
dünya güzeli : Çok güzel (kadın ya da erkek).	dünya güzeli : Pek güzel şahs.
dünya kadar : Pek çok.	
dünya kelamı etmek : Konuşmak.	
dünya malı (ya da nimeti) : 1. Varlık, servet. 2. İnsanın hoşuna gidecek, huzur verecek olanakların tümü.	
dünya penceresi : mec. Göz.	
dünya varmış : Sıkıntılı bir durumdan kimsenin kurtulan söylediği söz.	
dünya yüzü görmemek : Kapalı bir yerde sürekli kalmak.	
dünyadan elini eteğini çekmek : Bir kenara çekilip çevresiyle ilgisini kesmek, toplumun yaşayışına karışmamak, dünya işleriyle ilgilenmez olmak.	
dünyadan geçmek (ya da el çekmek) : Bir kenara çekilip toplum yaşamına karışmamak.	
dünyadan haberi olmamak : Çevresinde olup bitenleri bilmemek.	
dünyalığı doğrultmak : Yaşama süresince yetecek parayı kazanmak.	
dünyanın dört bucağı : Dünyanın her yanı, her yönü.	
dünyanın kaç bucak (ya da köşe) olduğunu göstermek (anlamak) : Gereken cezayı vermek, hakkından gelmek.	

dünyanın öbür (ya da bir) ucu : Çok uzak yerler için söylenir.	
dünyasından geçmek : Her şeye karşı ilgisiz duruma gelmek.	
dünyaya gelmek : (insan için) Doğmak.	
dünyaya getirmek : Doğurmak.	dünyâya getirmek : Doğurmak.
dünyaya gözlerini kapamak (ya da yummak) : (insan) Ölmek.	
dünyaya kazık kakmak : Çok uzun ömürlü olmak, çok yaşamak.	
dünyayı anlamak : Deneyimi artırmak.	
dünyayı gözü görmemek : Üzüntü, öfke, karamsarlık ve çok mutlu olma gibi durumlarda başka bir şey düşünememek, ölçülü davranamamak.	
dünyayı haram etmek : Bir yeri yaşanılmaz duruma getirmek.	
dünyayı toz pembe görmek : Üzücü durumlara bile iyimser gözle bakmak.	
dünyayı yutmak : Çok yayılmak, her yere yayılmak.	
dünyayı zindan (zehir) etmek (ya da dünyayı başına dar etmek)(birine) : Bir kimseyi çok sıkıntılı bir duruma sokmak.	
dürbün tersiyle bakmak(bir şeye) : O şeyi küçümsemek, olduğundan çok daha az önemli görmek.	
düş görmek : Rüya görmek.	düş, rüyâ görmek : Âlem-i ma'nâda görmek.
düş gücü : 1. Bir şeyi zihinde canlandırma, yaratma, düşünme yeteneği, hayal gücü. 2. İmgelem, muhayyile.	
düş kırıklığı : Çok istenilen ya da umulan bir şey gerçekleşmediğinde duyulan üzüntü.	
düş kurmak : Bir şeyi zihinde düşünüp canlandırmak, hayal kurmak.	
düşe kalka : 1. Güçlülük. 2. Biriyle yakın ilişki kurarak.	düşe kalka : Düşüp kalkarak, zahmetle.
düşman ağzı : Düşmanın uydurduğu söz.	düşman ağzı : 1. İftirâ. 2. Kara haber. 3. Düşman hudûdu.
düşman başına : Kötü bir durumun ağırlığını göstermek için kullanılır.	
düşman çatlatmak : İyi durum ve başarılarla düşmanı kışkırtmak.	
	düşman sözü : İftirâ, ifk.
düşün düşün baktır işin : Kötü bir durumda, çıkar yol bulunamadığında söylenir.	
düşüncesini açmak : Görüşünü bildirmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

düşüncesini okumak : Bir kimsenin ne düşündüğünü anlamak.	
düşünceye dalmak : Derin derin düşünmek.	
düşünüp taşınmak : Konuyu bütün olumlu, olumsuz yönleriyle inceleyip ona göre davranmak, enikonu düşünmek.	düşünüp taşınmak : Etrâfiyla teemmül ve tefekkür etmek.
düşüp kalkmak (biriyle) : 1.Töredışı yakın ilişki kurmak. 2.Biriyle çok yakın arkadaşlık etmek.	düşüp kalmak : Beraber yaşamak, refâkat etmek.
düttürü Leyla : Tuhaf, dar ve kısa giyimli kadın.	
düz duvara tırmanmak : Çok yaramaz çocuklar için kullanılır.	
düze çıkmak : Sıkıntılı bir durumdan kurtulmak.	
düze inmek : Eşkiyalıktan vazgeçmek.	
düzen kurmak : 1. İşler duruma getirmek. 2. mec. Hileye başvurmak.	

E

	ebe iskemlesi : Öreke.
	eben an ceddin : Babadan oğula, neslen ba' de neslin.
ecel aman verirse : Ömür yeterse, ölmezsem.	
ecel beşiği : Çok tehlikeli taşıt ya da geçit.	ecel beşiği : Muhâtaralı ve mu'allak iskele vs.
ecel teri dökmek : Çok korkmak, çok sıkılmak ya da bunalım geçirmek.	
eceli gelmek : Ölümü ya da yok olması kaçınılmaz duruma gelmek.	
eceline susamak : Ölmek istemiş gibi tehlikeli işlere girişmek.	
eceliyle ölmek : Olağan sayılan herhangi bir biçimde ölmek.	
	ecelsiz ölmek : Kazâya uğrayıp vefât etmek.
ecinniler top oynuyor(bir yerde) : Bomboş, kimse yok, ıssız ve sessiz.	
ecir sabır dilemek : Başsağlığı dilemek.	
eciş bücüş : Hiçbir yeri düzgün olmayan, çirkin bir biçim almış bulunan, çarpuk, çurpuk, eğri büğrü.	
edebini takınmak : Edepli davranmaya başlamak.	
edebiyat yapmak : Bir konu üzerinde gereksiz yere süslü sözler söylemek.	
edep etmek : Utanmak, sıkılmak.	
edep yahu! : Açık açık söz söyleyenlere karşı "utan".	
edep tir söylemesi : Affedersiniz, söylemesi ayıptır ama.	
edi ile büdü, Şakire Dudu : Biriyle iyi anlaşılan iki yaşlının baş başa kalışını anlatan.	
efendiden bir adam : Terbiyeli, kibar ve ağırbaşlı kimse.	
efendim nerede, ben nerede? "Ben ne diyorum, siz ne anlıyorsunuz" anlamında kullanılır.	
efendime söyleyeyim : Söz söylerken gerekli sözcüğü bulmayan bir kimsenin kullandığı bir söz.	
efkar dağıtmak : Sıkıntıyı gidermek, üzüntüden uzaklaşmak.	
efratını cami, ağyarını mani : (tanım için) Eksiksi, artıksız.	
eften püften : Baştan savma yapılmış, dayanıksız, çürük, değersiz (şey).	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

eğri bakmak (ya da eğri gözle bakmak) :Kötü düşünce ile bakmak.	eğri bakmak : 1. Kîn ve hiddet nazarıyla bakmak, 2. Şaşırılmak.
eğri büğrü :Yer yer eğrilmiş ve bükülmüş olan, çarpık çurpuk.	eğri büğrü : Her tarafı çarpık ve gayr-ı muntazım.
eğri yüz(ya da çehre) :Aksi, sert(surat).	eğri çehre : Ekşi yüz, abuslûk.
eğri gemi doğru sefer : Kullanılan araç yetersiz ama, yapılan iş isteğe uygun.	eğri durmak : Unf ve muhâlefet göstermek.
	eğri gitmek : Şaşmak.
	eğri oturmak : Bî-edibâne vaz'iyet almak.
eğri oturup doğru konuşmak : Birisine karşı tutumumuz ne olursa olsun doğruyu söylemeliyiz.	
eğrisi doğrusuna gelmek : Olmayacak gibi görünen bir iş, bir girişim, rastlantı sonucu olumlu bitmek.	
	ehl-i hâl : Vecd ve hâl sâhibi, ehl-i dil.
ek bent olmak :Şaşırıp ne diyeceğini bilememek.	
	ek urmak(vurmak) : Eklemek, parça ilâve etmek.
	eki belirsiz : Yeri belli olmayacak sûrette mahâretle eklenmiş.
ekin iti gibi : Başını dik tutup herkese yüksekten bakanlar için söylenir.	
	ekini belli etmek : 1. Mahâretsizlikle ve belli olacak sûrette eklemek. 2. mec. Beceremeyip foyayı meydâna çıkarmak.
ekini belli etmemek :Ektiğini belli etmeyecek biçimde işi çevirmek.	ekini belli etmemek : 1. Mahâretle eklemek. 2. mec. Gizli bir şey yapıp kimseye sezdirmemek.
ekli püklü :Ekli, yamalı ve düzensiz.	
ekmediğin yerde biter :Umulmayan ve istenilmeyen yerde karşılaşılan kimseler için kullanılır.	
	etmek (ekmek) gibi : Pek azîz ve kıymetli, pek lâzım, lâ-büdd.
	etmeği (ekmeği) dizinde : Temelsiz, muvakkit ni'met veyâ hizmet.
	etmeği (ekmeği) dizinde olmak : Hukûka riâyet etmemek, vefâsızlık etmek, tuz-ekmek hakkı bilmemek.
ekmeğinden etmek : İşinden çıkarmak, işinden atmak.	
ekmeğinden olmak : Geçimini sağlayan işinden zorunlu olarak ayrılmak.	
ekmeğine göz koymak (ya da dikmek) : Birinin geçimini sağlayan işi elinden almaya çalışmak.	

	ekmeğine koç : Mükerrerem, sahî, kapısı açık.
ekmeğine yağ sürmek (birinin) : İstenmediği halde birinin işine yarayacak biçimde davranmak.	etmeğine (ekmeğine) yağ sürmek : İstemeyerek hasmın maksadına hizmet etmek.
	etmeğine (ekmeğine) yağ sürülme : Ârzûsuna ma' -ziyâde nâil olmak.
ekmeğini çıkarmak : Çalıştığı işten geçimini sağlayacak kadar kazanç sağlamak.	etmeğini (ekmeğini) çıkarmak : Yiyeceğini kazanmak, geçinecek iş bulmak.
ekmeğini kana doğramak : Büyük bir sıkıntı ve üzüntüye katlanmak.	
ekmeğini kazanmak : Geçimini sağlamak.	
ekmeğini taştan çıkarmak : Geçimini sağlamakta çok becerikli olmak.	ekmeğini taştan çıkarmak : Çok sa'y ve ikdâm etmek.
ekmeğini yemek : 1.Birisinin işinde çalışarak kendi geçimini sağlamak. 2.Geçim yönünden birisinin yardımından yararlanmak.	
ekmeğiyle oynamak : Birinin geçim kaynağını tehlikeye düşürmek.	
ekmek aslanın ağzında :Geçim sağlayacak bir iş bulmak ve para kazanmak kolay değildir.	
ekmek çarpsın : Karşısındakini inandırmak için edilen yemin.	
ekmek düşmanı : Bir ailede geçimin sağlanmasına katılmayan tüketici durumundaki kişiler.	
ekmek elden su gölden :Kendisi çalışmayıp başkasının kazancıyla geçinme durumu.	
ekmek kapısı : Geçim sağlayan işyeri.	
ekmek kavgası :Geçim sağlamak için çalışıp uğraşma, geçim savaşı.	
ekmek parası :Geçimi sağlayan para ya da kazanç.	
	ekmekçi tebâşire(tebeşiri) : Çingâne (çingene) borcu.
	ekseri oynamış : Aklı yerinde olmayan.
eksik çıkmak : Tartı ya da ölçünün tam olmadığı görülmek.	
eksik doğmak : Vaktinden önce ya da organları gelişmeden doğmak.	
eksik etek : Kadın.	
	eksik etmek : Kesmek, fâsıla vermek, devâm etmemek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

eksik etmemek : Her zaman bulundurmak, süzdürmek.	
eksik gedik : Ufak tefek gereksinmeler.	
eksik gedik kaplamak : Gerekli olan ufak tefek gereksinmeleri karşılamak.	
eksik gelmek : Yetişmemek, yetmemek.	
eksik olma : "Var ol, sağ ol" gibi hoşnutluk anlatır.	
	eksik olmak : Ortadan kalkmak, mahv ve nâ-bedîd olmak, yok olmak.
eksik olmamak : Her vakit ve her fırsatta bulunmak.	eksik olmamak : Sağ ve ber-devâm olmak.
eksik olmasın : "Sağ olsun, var-olsun" anlamında birine karşı hoşnutluk bildirir.	
eksik olsun : 1."Gereği yok" anlamında kullanılır. 2.Ölsün.	
	eksik ziyâde : Her türlü muâmele.
ekşi yüz (ya da surat) : Küskünlük ya da hoşnutsuzluk anlatan yüz.	ekşi yüz : Abûs çehre.
ekti püktüler : Bir eve dadanan asalak kimseler.	
el açmak : 1.Dilenmek. 2.Başkasının yardımını isteyecek durumda olmak.	el açmak : Dilenmek.
el ahşkanlığı (uzunluğu ya da yatkınlığı) : Bir iş ya eylemin birçok kez yapılması ile kazanılan özellik, ustalık, maharet.	
el almak : 1.esk. Tarikatlarda bir mürit, mürşidinden, başkalarına yol gösterme iznini almak. 2.Bir sanatı yapmak için ustasının iznini almak, 3.Kağıt oyunlarında karşı tarafın oynadığı kağıdın daha önemlisini oynayarak üstünlük sağlamak.	
	el altı : Maiyyet, tevâbi, zîr-dest.
el altında : Kolayca alınabilecek yerde, hazırda.	el altında : Hâzır, müheyâ.
el altından : Gizlice.	el altından : Gizlice, kendini göstermeksizin, hafiyen.
el arı düşman gayreti : Dosta düşmana karşı küçük düşmemek için.	
el atmak (bir işe) : 1.Birisinin işine karışmak, müdahale etmek. 2.Bir işe girişmek, teşebbüs etmek.	el atmak : Girişmek, tasaddî etmek.
el ayak (ya da el etek) çekilmek : Ortalıkta hiç kimse kalmamak, ıssızlaşıp sessizleşmek.	
el bağlamak : Saygı için ellerini göbeğinin üstünde kavuşturup durmak.	el bağlamak : Dîvân durmak.
el basmak : Kutsal bir şey üzerine el koyarak ant içmek.	el basmak : Yemîn etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

el bebek gül bebek : Nazlı, şımarık.	
el beğenmezse yer beğensin : Beğenilmeyen bir kimse olmaktadır ölmek daha iyidir.	
el bende : Yinelenen oyunda başlama sırası ya da hakkı.	
el çabukluğu : 1.Bir işi çabuklukla yapabilme ustalığı. 2.Hilesini kimseye sezdirmeden yapabilme.	el çabukluğu : Hokka-bâzlık.
el çekmek : Vazgeçmek.	el çekmek : Vazgeçmek, sarf-ı nazar etmek, fariğ olmak, keff-i yed etmek.
el çektirmek (ya da çektirilmek) : Görevinden uzaklaştırılmak.	
el çırpma : 1.Alkışlamak, tempo tutmak. 2.Birini çağırma için ellerini birbirine vurma.	el çırpma, el urma (vurma) : Alkışlamak.
	el darlığı : Hisset, bahl.
el değiştirmek (bir şey) : Kullanımı ya da iyeliği bir kimseden başka bir kimseye geçmek.	
	el değmek : İhtilâs-ı vakt etmek, boş vakt bulup yapabilmek.
el değmemiş : 1.Hiç kullanılmamış, dokunulmamış. 2.Saflığı bozulmamış.	
	el dokundurmak : El sürmek, karışmak.
el elde baş başta : Elde bulunan her şeyin tükendiğini anlatır.	
el ele : 1. Birbirinin elini tutarak. 2.Birbirlerinden yardım görerek.	
el ele vermek : Bir konuda birleşmek.	el ele vermek : Birbirine yardım etmek, birlikte çalışmak.
el emeği : 1.Elde yapılan. 2.Bu çalışmanın karşılığı.	
el ense çekmek (ya da etmek) : Güreşte kolunu hasmın boynuna getirip başparmağı gırtlığa, dört parmağı da enseye geçirerek hasmı yıkmak amacıyla çekmek.	
	el ermek, erişmek : Nâil olmak.
el ermez güç yetmez : Bir iş karşısındaki güçsüzlüğü anlatmak için kullanılır.	
el etek öpmek 1.Bir işi yaptırmak için çok yalvarmak. 2.Yaltaklanmak.	el etek öpmek : Ricâ ve niyâz etmek.
el etmek : Bir kimseyi el işaretiyle çağırma.	el etmek : İşâret etmek.
el gün : Yabancılar.	
el ile (elle) tutulur : 1.Çok açık ve belli. 2. Somut.	

el ile gelen düğün bayram : Bir topluluğun hep birlikte uğradığı bir sıkıntıya yakınmasız katlamıcağını anlatır.	
el kadar : Küçük, küçücük.	
el kaldırmak : 1.(biri) Oy verdiğini ya da söz istediğini elini kaldırarak belirtmek. 2.(birine) Vurmaya kalkışmak.	el kaldırmak : 1. Vuracak olmak, vurmaya tasaddî etmek. 2. Du'â etmek.
el kapısı : Gelir, geçim sağlayan yer.	
el katmak : 1.Bir işe karışmak, müdahale etmek. 2.Bir işin yapılmasına yardım etmek.	
el kazanı ile aş kaynatmak : Başkasının hazırladığı olanakları kendi hesabına kullanarak iş çevirmek.	
el kiri : Kolayca vazgeçilir, atılır (şey).	
el koymak : 1.Bir yolsuzluğu ortaya çıkarmak, incelemek. 2.Yetkili organ bir malı ya da bir kuruluşu kendi buyruğuna almak.	
el mi yaman bey mi yaman? : Baştaki ne kadar güçlü görünürse görünsün, asıl gücün halkta olduğunu anlatır.	
	el ovmak : Şaşırmak.
	el ovuşturmak : Hayrette kalıp ne yapacağımı şaşırmak.
el öpmek : Yaşlı ya da saygı gösterilmesi gereken kimselerin sağ elinin üstünü önce dudağa sonra alına götürmek.	el öpmek : Hürmet ve ta'zîm etmek.
	el pençe : Dîvân duran, hizmete müheyyâ.
el pençe divan durmak : Saygı gösterilen kimse karşısında el kavuşturup ayakta durmak.	el pençe durmak : Dîvân durmak.
el sıkmak : Selamlaşmak için birinin elini tutmak.	
	el suyu : Âbdest.
	el sürdürmek : Dokundurmak, bulaştırmak.
	el sürmek : 1. Dokunmak. 2. Başlamak, bed' ve mübâşeret etmek.
el sürmemek : 1. Dokunmamak, değmemek. 2.Bir işi, eylemi yapmamak, ilgilenmemek.	
	el sürülmek : Dokunulmak, teşebbüs edilmek, bed' ve mübâşeret olunmak.
el şakası : Elle yapılan şaka.	
el tazelemek : Bir işte yorulan kimse yerine başka birini getirmek.	
el tutmak : Bir iş uzun süre uğraştırmak, vakit kaybettirmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	el urmak (vurmak) : 1. Girişmek, bed' ve mübâşeret etmek. 2. Çalmak, çırpma, alkışlamak, 3. El komak(koymak), dokundurmak, basmak.
el uzatmak : 1.Birinden bir hakkı almaya kalkışmak. 2.Yardım etmek.	el uzatmak : Almaya tasaddî etmek, istemek.
el uzunluğu : Ustalık, el alışkanlığı, maharet.	
	el üstü : Mâ-fevk, âmir.
	el üstünde gezmek : Muazzez ve mükerrem olmak.
el üstünde tutmak (birini): Bir kimseye çok saygı ve sevgi göstermek.	el üstünde tutmak : Fevk-al-âde ikrâm ve i'zâz etmek.
	el varmak : 1. Vakt ve fırsat bulmak, 2. Cesâret etmek, kıymak.
el vermek : 1.Yardım etmek. 2.esk.Tarikatlarda mürşit, bir müride, başkalarına yol gösterme izni vermek. 3. Halk hekimliği gibi konularda yetki vermek. 4.Kağıt oyunlarında karşı tarafa elde olan ya da olmayan nedenlerle, oyun üstünlüğü tanımak.	
el vurmamak : Bir işi yapmaya yanaşmamak ve başlamamak.	
	el yardımı : Fi'len muâvenet etme.
el yatkınlığı : 1.İşe alışmış olma durumu, mümaresi. 2. El işlerini yapmakta yetkinlik.	
el yazısı : Elle yazılan yazı.	el yazısı : El ile yazılmış hatt veyâ kitâb, hatt-ı dest.
el yazması : 1.Yazma kitap. 2.Yazma (şey).	
el yıkamak(bir işten) : O işe olan ilgisini kesmek.	
el yordamıyla : Görmeden, elle yoklayarak.	el yordamı : Eline yakışır olma, elden gelme, meleke, cerbeze.
	el yumak : mec.Vazgeçmek, kat'-ı münâsebet etmek.
	el, ayak, etek öpmek : Bu sûretle ifâ olunur ba'zı merâsimi yerine getirmek.
elaman çekmek : Bezginlik gösterip yakınmak.	
elaman demek : Çok bezmek.	
elde avuçta (ne varsa) : (mal, para vb. için) Ne varsa hepsi.	
elde avuçta kalmamak : Mal ve parasını harcıyıp bitirmiş olmak.	
	elde avuçta yok : Fakîr, sıfr-ül-yed.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

elde bir : Kesinlikle gerçekleşmeyecek şey.	elde bir : En evvel hisâba dâhil olmak, iktizâ eden.
elde etmek : 1. Bir şeye sâhip olmak. 2. Bir kimseyi kendi hizmetine almak ya da kendinden yana çekmek.	elde etmek : Kazanmak, kendi tarafına çevirmek.
elden ağza yaşamak : 1. Günlük kazancı ancak günlük gereksinmelerini karşılayacak kadar olmak.	
	elden ağza : Semere-i sa'y ile geçim, sermâyesiz.
elden almak : Bir malı pazara çıkarılmadan iyesinin elinden satın almak.	
elden ayaktan düşmek (ya da kesilmek) : Yaşlılık nedeniyle ya da sağlığı büsbütün bozularak çalışamaz duruma gelmek.	elden ayaktan düşmek : Tâkatsiz kalmak, kötürüm olmak.
elden çıkarmak : Bir şeyin iyeliğini başkasına geçirmek, satmak.	elden çıkarmak : Satmak, def' etmek, tasarrufundan kurtulmak.
elden çıkmak : Malı olmaktan çıkmak, satılmak.	elden çıkmak : Fevt olmak.
elden düşme : Az kullanılmış ve sahibinin elinden ucuza alınmış (eşya).	
elden düşürmemek : Kimi şeylerle bir süre çok ilgilenmek.	
elden ele : Bir kişiden ötekine.	
elden ele dolaşmak (bir şey) : Birçok iye değiştirmek ya da bir çok kimselerce ele alınmak.	
elden ele geçmek : Bir şey iye değiştirmek.	
elden geçirmek : Eksiklik ya da bozukluklarını gidermek ya da denetlemek için incelemek.	
elden gel : 1.(argo) Ver! 2. tkz. Kutlayalım.	
	elden gelen : Dâire-i iktidâr dâhilinde olan kâbil ve mümkün olan .
	elden gelmek : Kâbil-i icrâ ve mümkün olmak, dâire-i iktidâr dâhilinde olmak.
elden gelmemek : Yapamamak, dayanamamak.	
elden gitmek (bir şey) : Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.	elden gitmek : Fevt olmak.
elden kaçırmak : Elde edilebilecek bir şeyden türlü nedenlerle yararlanamamak.	
	elden komak (koymak) : Vazgeçmek, terk etmek, yapmamak.
elden ne gelir ? Çaresiz bir durumda yapılacak bir şey olmadığını anlatır.	elden ne gelir ? : Ne yapılabilir?
elden vefa, zehirden şifa : Zehirden şifa beklenilmeyeceği gibi, yabancılardan da yardım ve iyilik beklemek boştur.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÜS-I TÜRKÎ

ele alınır : Oldukça iyi, işe yarar.	
ele alınmaz : Çok kötü, çok berbat.	
ele almak : Bir şey üzerinde çalışmaya başlamak, incelemek, araştırmak.	ele almak : Almak, kazanmak, kendi tarafına çevirmek.
ele avuca sığmamak : 1.Söz dinlememek, baskı altına alınmamak. 2.Şımarık davranmak.	ele avuca sığmamak : Zabt olunmayacak derecede haşarı ve yaramaz olmak.
	ele avuca sığmaz : Zabt olunmaz, pek haşarı.
ele bakmak : Avuç içindeki çizgilere bakıp kişinin geleceğini okumak, el falına bakmak.	ele bakmak : Muhtâc ve atıyyeye muntazır olmak.
	ele geçirilmek : Tutulmak, der-dest edilmek.
ele geçirmek : 1.Yakalamak. 2.İyesi olmak.	ele geçirmek : 1. Tutmak, der-dest etmek. 2. Nâdir ve bulunması müşkül bir şeye dest-res olmak.
ele geçmek : 1.Yakalanmak. 2.Edinilmek.	ele geçmek, girmek : 1. Tutulmak, ahz ü girift olunmak. 2. Tasarrufuna muvaffakiyyet hâsıl olmak.
ele gelmek : 1.Tutulabilmek. 2.(bebek) Kucağa alınacak kadar büyümüş olmak.	ele gelmek : 1. Ahz ü girift olunmak, tutulmak, 2. Taht-ı tasrîfe geçmek, tasrîf olunmak, müyesser olmak.
	ele girmek : 1. Ele geçmek, tutulmak, giriftâr olmak, 2. Tesâdüf olunmak.
ele güne (ya da ele güne karşı) : Herkese, yabancılara karşı.	ele güne karşı : Yâr ve ağıyarâ karşı
ele vermek : Suçlu bir kimseyi haber verip yakalatmak	ele vermek : Teslîm etmek, gammâzlık edip haber vermek.
elekten geçirmek : 1.Elemek. 2.Ayıklamak.	
	el-hâletü hazih : Şimdiki hâlde, bugünkü günde, fi-yevminâ hâzâ.
eli silah tutmak : Silah kullanabilen.	
eli açık : Parasını ve malını esirgemeyen.	eli açık : Cömerd, sahî, semâhatli, müsrif.
eli ağır : 1.Yavaş iş gören. 2.Vurunca çok acıtan (kimse).	
eli alışmak : 1.Bir işte uzluk, ustalık kazanmak. 2. Herhangi bir davranışı adet edinmek.	
eli altında olmak(bir şey) : Buyruğunda olmak, istediği anda o şeyden yararlanabilmek.	
eli armut devşirmiyor (ya da toplamıyor) : Birisinin bir iş yaparken öbürünün de boş durmayarak aynı işi yapabileceğini anlatır.	
eli ayağı (ya da eli kolu) bağlı : Çaresiz, istediğini yapamayacak bir durumda olan.	eli ayağı bağlı : İstedigini yapamayan.
eli ayağı buz kesilmek (ya da tutmak) : Güçsüz, dermansız kalmak.	

eli ayağı dolaşmak : Şaşırarak, telaşlanmak.	
eli ayağı düzgün : Bedence kusursuz, sakat değil.	
eli ayağı olmak (birinin) : Yardımcısı (olmak), her işine yarar (olmak).	
eli ayağı titremek : Korku, sinir gibi nedenlerle heyecanlanmak.	
eli ayağı tutmak (ya da tutmamak) : Beden gücü yerinde olmak, (olmamak).	
eli aza varmamak : Bir şeyi bol bol almak ya da bol bol verme alışkanlığında olmak.	
eli bayraklı (ya da maşalı) : Şirret, edepsiz, kavgacı.	eli bayraklı : Şerîr, fenâlıkta meşhûr.
eli boş : O sırada işi olmayan.	eli belde : Hizmete müheyyâ.
eli boş dönmek (çevrilmek ya da geri gelmek) : Umduğunu alamadan dönmek.	eli boş : 1. İşsiz, mu'attal, 2. Bir şeye mâlik olmayan, tehi-dest.
eli boş gelmek (ya da gitmek) : 1. Armağansız gelmek, gitmek. 2. Umulan şeyi getirmeden gelmek.	
eli böğründe (ya da koynunda) kalmak : Başarısızlığa uğramak, bir şey yapamaz duruma düşmek.	eli böğründe kalmak : Âciz ve mahrûm kalmak.
eli çabuk : Çabuk iş gören, hamarat.	
eli dar (ya da eli darda) olmak : Para sıkıntısı içinde olmak.	eli dar : Hasis, bahîl.
eli değmek : Bir şey yapmaya vakit ve fırsat bulmak.	
	eli değnekli : Edebsiz, yaramaz.
eli dursa ayağı durmaz : Kıpırdak, hareketli.	
eli ekmek tutmak : Geçimini kendi ekmeğiyle sağlayacak duruma gelmek.	
eli ermez gücü yetmez : Çaresiz, zavallı.	
eli genişlemek : Bolca paraya kavuşmak.	
eli gitmek : Bir şeyi kavrama, tutmak istemek.	
eli hafif : (cerrah, dişçi, berber vb.) Acıtmadan, tedirgin etmeden iş gören.	
eli işe yatmak : Becerikli, eli uz olmak.	
eli kalem tutmak : 1. Yazı yazmayı bilmek. 2. Düşündüğünü güzel bir anlatımla yazmak.	
eli kırılmak (bir işe) : Eli, işe yatkın bir duruma gelmek.	eli kesilmek : Me'lûf bir işten vazgeçmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

eli kolu bağı kalmak (ya da durmak) : Bir engel dolayısıyla hiçbir iş yapamaz duruma gelmek.	
eli koynunda : Boş, işsiz; çaresiz.	
eli koynunda kalmak : Çaresiz kalmak.	
eli kulağında : Nerede ise olacak, çok yakında olması beklenen (şey).	eli kulağında : Hâzır, müheyyâ.
eli kurusun : "Eli tutamaz olsun, eli bir iş tutamaz olsun" anlamında bir ilenme.	
	eli maşalı : Edebsiz, kavgacı.
eli olmak (bir işte) : Karışmış olmak, gizli bir ilgisi bulunmak.	
eli para görmek : Eline para geçmek.	
	eli pek : Hasîs.
eli sopalı : Zorba.	
eli şakağında : Düşünceli, kaygılı.	
	eli tartısız : İdâresiz, müsrif.e
eli uz : Usta, belli bir işte becerikli, mahir.	
eli uzun : Fırsat buldukça öteberi aşırın.	eli uzun : 1. Muktedir, nüfuzlu. 2. Hırsız, sârik.
eli varmamak (ya da gitmemek) : Bir işi yapmaya gönü razi olmamak.	el varmamak : Gönül istememek.
eli yatkın (bir işe) : Eli o işe alışık, becerikli.	
eli yatmak (bir işe) : Eli alışmak.	
eli yordamlı : Eli işe yakışır.	eli yordamlı : Eline yakışır, elinden gelir, müsta'id, mâhir.
eli yüzü düzgün : Yüzüne bakılır, güzelce.	
elifi elifine : Tam, tam olarak, noktası noktasına.	
elifi görse mertek (ya da direk) sanır : Okuması yazması hiç yok, çok cahil.	
elinde avucunda ne varsa : Parasının, varlığının tümü.	
elinde bulunmak (ya da olmak) (bir şey) : O şeye iye bulunmak.	
elinde kalmak : 1. Birinin bakımında, yönetiminde olmak. 2. Bir şey satılmayıp sahibinde kalmak.	
	elinde kezâb suyu : Ziyân-kâr.
elinde olmak (bir iş) : İsteyince o işi yapabilmek.	
elinde olmamak : İstenci dışında bulunmak.	
elinde tutmak : 1. Kendi tekelinde bulundurmak, başkalarına kaptırmamak. 2. Bir malı satmayıp bekletmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

elinden bir iş (ya da şey) gelmemek : Çaresizlikten ya da yetersizlikten bir iş yapamamak.	
elinden bir kaza (ya da sakatlık) çıkmak : İstemeyerek birini yaralamak ya da öldürmek.	
elinden gelememek : Çaresizlikten başka türlü yapamamak.	
elinden geleni ardına (arkasına) koymamak : Yapabileceği bütün kötülükleri yapmak.	
elinden geleni yapmak : Gücünün yettiğini yapmak.	
elinden gelmek : Yapabilmek.	
elinden hiçbir şey kurtulmamak : Her şeyi becerebilmek.	
elinden iş çıkmamak : Çabuk iş görememek.	
elinden iyi iş gelmek : Becerikli, hünerli olmak.	
elinden kurtulmak : Birinden kaçmayı başarmak.	elinden kurtulmak : Ele geçmemek veyâ elden gelmemek.
elinden tutmak : Yardım etmek, kayırmak.	
	elinden yanmak (birinin) : Gadr ve ızdırma uğramak.
eline ağır : Elinden çabuk iş çıkmayan.	eline ağır : Elinden çabuk iş çıkamaz, işi batî.
eline almak : 1. Bir işin ya da yerin yönetimini buyruğu altına almak. 2. Bir işi kendi yapmaya başlamak.	
eline ayağına kapanmak (sarılmak ya da düşmek) : Birine çok yalvarmak.	
eline ayağına üşenmemek : Her türlü ayak hizmetlerini yüksünmeden yapmak, hamarat olmak.	
eline bakmak (bir kimsenin) : 1. Bir kimsenin yardımıyla geçinmek. 2. Ne getirdi diye gözlemek.	
eline çabuk : Çabuk iş gören	eline tez : Hamârât, eli çabuk.
eline doğmak (biri ötekinin) : Yaşlı bir kimse birini, çocukluğundan beri çok yakından tanımak.	
eline düşmek : 1. Egemenliği, buyruğu altına girmek. 2. Yakalanmak. 3. Birine muhtaç olmak. 4. Rastlamak, tesadüf etmek.	
eline eteğine doğru : Her türlü kötülükten uzak olan, dürüst.	
eline eteğine sarılmak : Çok yalvarmak.	

eline geçmek :1.Kazanmak, edinmek, elde etmek. 2. Rastlamak bulmak. 3.Yakalamak.	
eline kalmak(birinin) : Ondan başka yardım edeni olmamak, yalnız ona muhtaç olmak.	
eline sağlık : El emeği ile güzel bir şey yapana söylenen bir övgü sözü.	
eline su dökemez (birinin) : Değerce ondan çok geride.	
eline tutuşturmak : Ansızın ve karşısındakinin isteyip istemediğini düşünmeksizin veri vermek.	
elini ayağını kesmek (ya da çekmek) (bir yerden) : Uğramaz olmak.	
elini ayağını öpeyim : "Çok yalvarırım " anlamında kullanılır.	
elini çabuk tutmak : Çabuk davranmak.	
elini eteğini çekmek(bir şeyden) :-O şeyle ilgisini kesmek.	
elini kalbine (ya da vicdanına) koyarak (söylemek, düşünmek ya da hüküm vermek) : Doğru, yansız, hakça.	
elini kesmek : Men' etmek.	
elini kolunu bağlamak(birinin) : Bir şey yapamayacak duruma getirmek.	
elini kolunu sallaya sallaya gelmek : Gelirken hiçbir armağan getirmemek, ya da bitirmeye gittiği işten sonuç almaksızın dönmek.	
elini kulağına atmak : Gazel ya da türkü söylemek için kulak kepçesinin arkasına koymak.	
elini oynatmak : Parayı esirgememek.	
elini sallasa ellisi (başını sallasa tellisi) : Birinin karşı cinsten bir çok insanı kolaylıkla elde edebileceğini anlatır.	
elini sıcak sudan soğuk suya sokmamak : Evde hiçbir iş yapmamak, çok nazlı olmak.	
elini sürmemek :1.Eliyle dokunmamak. 2.Bir işi kendine yakıştırmayarak yapmamak, tenezzül etmemek.	
elini uzatmak : Yardım etmek.	
elini veren kolunu alamaz (birine) : Kendisine iyilik yapıldığında, devamını fazlasıyla isteyen kimseler için kullanılır.	
elini vermek : Elini uzatıp musâfaha etmek.	
elinin atında : Her zaman kolayca alıp yararlanılabilecek yerde ve yakınlıkta.	

elinin hamuruyla erkek işine karışma (kadınlar için) :Beceremeyeceği işleri yapmaya kalkışmak.	
elinin kana bulamak (ya da bulaştırmak) : Öldürmek.	
elinin kolunu sallaya sallaya gezmek : (ortada görünmemesi gereken kimse) Pervasızca kimseden çekinmeden dolaşmak.	
elinin körü : Bıktırıcı, usandırıcı durum karşısında azarlama yollu verilen karşılık.	
elinle ver ayağımla ara : Ödünç aldığı şeyi geri vermeyi geciktirenler için yakınma olarak söylenir.	
eliyle koymuş gibi : Hiç aramadan.	
elle tutulacak tarafı (yanı) kalmamak : 1.Sağlam bir yanı kalmamak. 2.Güvenilecek ya da kayırılacak bir yönü olmamak, hiçbir değerli yanı olmamak.	
elle tutulur gözle görülür : Çok belirgin, çok açık.	
ellenmiş dillenmiş : İffetsizliği yayılmış (kadın).	
eller yukarı : "Ellerini kaldırarak teslim ol" anlamında kullanılır.	
ellerde gezmek : Elden ele dolaşmak, el üstünde tutulmak, saygı ve sevgi görmek.	ellerde gezmek : Makbûl olmak.
ellerim yanına gelsin : "Allah canımı alsın ki doğru söylüyorum " anlamında kullanılır.	
ellerin dert görmesin : "Allah senden razı olsun" anlamında iyi dilek sözü.	
	ellerini kaldırmak : Du'â etmek.
	elmâs pâr-çesi : Pek güzel ve parlak şahs.
eme seme yaramamak : İşe yaradığı kabul edilmemek, makbule geçmemek, takdir edilmemek.	
emeği geçmek : Bir şeyin ortaya çıkması için çalışmış olmak.	
emek çekmek : Bir işte çok çalışarak yorulmak.	
emek harcamak : Çaba göstermek.	
emek vermek : Bir şeyin meydana gelmesi için özenle ve çok çalışmak.	
emir kulu : Bir işi, aldığı buyruk gereğince yapmak hükümlüğünde olan kimse.	emr kulu : Aldığı emri icrâya mecbûr bulunan var husûsta re'y ve mütâla'a beyân edemeyen adam.
emniyet altına almak : Korumak.	
emniyet etmek : Güvenmek.	
emniyet vermek : Güvenmemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	emniyeti sù-i isti'mâl etmek : Başkasının emniyet etmesinden bilâ istifâde dolandırmaya kalkışmak.
emretti patrik efendi : Birinin yersiz bir buyruğuna karşı alay yollu kullandır.	
emri hak vaki olmak : Ölmek.	emr-i Hakk vâki olmak : Vefât. emr-i Hakk : Vefât.
emrine girmek : Bir kimsenin buyruğu altında bulunmayı kabul etmek.	
enayi dümbeleği : (argo) Çok enayi.	
endişe etmek : Tasalanmak, kaygılanmak.	
	engüşt-be dendân, engüşt ber-dehân : Parmağını ısırması, mütehayyir, müte'accib. engüşt-nümâ : Parmakla gösterilir, meşhûr.
eninde sonunda : Ne zaman olsa.	
enine boyuna : 1.Gösterişli, iri yarı. 2.Eksiksizce, eni konu.	
ense kulak yerinde : 1.(erkek için) İri yarı. 2. Kelli felli.	
ense yapmak : (argo) Hiç çalışmadan rahatça yaşamak..	
ensesi kalın : Güçlü, istediğini yapabilen, sözü geçer (kimse).	ensesi kalın : Muavid.
ensesinde boza pişirmek : Birini çok üzme, tedirgin etmek, sürekli çalıştırmak.	
ensesine binmek : Birine bir işi yaptırmak için sürekli baskı altında bulundurmak.	enseye binmek : Dala binmek, gâlib ve musallat olmak.
ensesine yapışmak(birinin) : Yakalayıp sıkıştırmak.	
	er başı : Onayak.
er geç : Erken ya da geç, ne vakit olsa.	er geç : Erken olmazsa geç olup elbette olacak, bir gün, ne vakt olsa. er oğlu er : Şecî' ve merd adam.
erdiğine erer, ermediğine taş atar : Sataşkan, edepsiz (kimse).	
ere gitmek (ya da varmak) : (kadın, kız) Evlenmek.	ere gitmek : Kocaya varmak, evlenmek.
	ere vermek : (kızı) Kocaya vermek, evlendirmek. eriyip donmak : Şaşırma, hayrette kalmak.
erkek Fatma (ya da Ayşe) : Erkek gibi davranışları olan kadınlar için kullanılır.	
erkeklik öldü mü ? Haksızlığa karşı koymak, mertlik göstermek gerekiyor.	
erkeklik sende kalsın : Karşısındakinin yakışsız davranışına uyup da tatsızlık çıkarma, efendice davran.	
	ermeni gelini : mec. Pek ağır hareketli.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ermenî gelini gibi kırılmak : Ağır hareket edenlere alay yollu söylenir.	
ervahına yuf olsun :Sövme sözü olarak kullanılır.	
es geçmek : Üzerinde durmamak, boş vermek, önemsememek.	erzel-i ömr : Pek kötürüm ve fertût.
esamisi okunmamak : Kendisine değer verilmemek, adı anılmamak.	esâmesi okunmaz : Ehemmiyeti yoktur, kendisine ehemmiyet veren olmaz.
esasa bağlamak : Belli bir kurala dayandırmak.	
esası olmamak : Gerçek olmamak, yalan olmak.	
esermek besermek : Emek vererek ortaya çıkarmak.	
	esip savurmak : Atıp tutmak, bağınıp çağırarak hiddet etmek. Bora gibi patlamak.
eski ağza yeni taam :Turfanda bir şey yenirken söylenen bir söz.	
eski çamlar bardak oldu : Devir değişti, eski tutumların değeri kalmadı.	
eski defterleri karıştırmak (ya da yoklamak) : Eski olayları, bir yarar umarak ya da başka bir amaçla yeniden ele almak.	
eski hamam eski tas : Hiçbir şeyi değişmemiş, eski durumda kalmış.	eski hamâm eski tas : Kemâ-fi-s-sâbık, aslâ ıslâh ve tagyîr olmaksızın.
eski hayratı da berbat etmek : Bir işi daha iyi bir duruma sokmaya çalışırken büsbütün bozmak.	
eski kafalı : Günün düşünce ve yaşayışına ayak uyduramayan (kimse).	
eski köye yeni adet :Yadırganan yeni bir yenilik yapmaya kalkışanlar için söylenir.	
eski kurt : 1.Mesleğinde uzmanlaşmış olan kimse. 2.Bir işin hileli yanlarını bilen ve kolay aldatılamayan kimse.	eski kurt : Her nev' hîyel ve desâise vâkıf kurnaz ve aldanmaz adam.
	eski kütük : Tecrübe-dîde, dünyâ görmüş.
	eski pabuç : Değersiz şey.
eski püskü : Çok eski.	eski püskü : Köhne şey, yırtık pırtık.
	eski takvîm, köhne takvîm, geçen senenin takvîmi : mec. İşe yaramaz şey.
eski toprak : Yaşlandığı halde dinç (kimse).	
eski tüfek : mec. Herhangi bir işte eski deneyimi olan (kimse).	
	esmâsı yanmak : İrâde elden gitmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

esmayı üstüne sıçratmak : Davranışlarıyla belayı üstüne çekmek.	esmâyı üzerine sıçratmak : Darıltmak, gücendirmek bir kavil veyâ fi'l ile dargınlığa sebebiyyet vermek.
esrar kumkuması : Kim olduğu ve neler yaptığı bilinmeyen kimse.	
esrar perdesi : Bir şeyin anlaşılmasını güçleştiren engel.	
estek köstek : "Oyalamak, yersiz bahaneler bulmak, işten kaçınmak gibi" anlamlara gelen .	
eş dost : Tanıdıklar.	
	eş etmek : Çift yapmak.
eşek başı : (kaba) Yetkisi önemsenmeyen, gücünü gerektiği gibi göstermeyen kimse.	
eşek cenneti : (argo) Öbür dünya.	
eşek derisi gibi : 1.Derisi çok kalın. 2.mec.Duygusu az duygusuz.	
eşek inadı : (kaba) Söylediğinden ya da yaptığından dönmeme, çok direnme.	eşek inüli : İfrât derecesinde inâd.
eşek kadar : (kaba) Büyük, iri, aşırı derecede gelişmiş.	
eşek kafalı : mec. Kalın kafalı, anlayışsız, kavrayışsız (kimse).	
eşek kuyruğu gibi ne uzar ne kısadır : Orununda, çalışmasında hiçbir gelişme görülmeyen kimseler için kullanılır.	
	eşek lâlesi gibi açılmak : Bî-edebâne yayılıp küstâhlik etmek.
eşek sopası : (kaba) Sövgü ya da sevgi sözü olarak kullanılır.	
eşek sudan gelinceye kadar : Adamakıllı dövmek.	
eşek şakası : Ağır el şakası.	eşek şakası : İtişerek olunan kaba şaka.
eşekten düşmüş karpuzla dönmek : 1.Çok şaşırarak, hayrete düşmek. 2.Kötü bir duruma düşmek.	
	eşiğe çıkmak : Taşra gitmek.
eşiğine yüz sürmek :Bir dilekte bulunmak için bir kişiye yalvarmak için bir yere çok gidip gelmek.	
eşref saati : 1.Bir işin olumlu yola girmesi için en uygun zaman. 2.İş görece kimsenin ters davranmayarak, güçlük çıkarmayarak uysallık gösterdiği zaman.	eşref-i sâ'at : Mübârek ve me'sûd sâ'at, münecimin zu'munca nashtan ârî olan vakt.
et (ya da et can) tutmak : Şişmanlamak.	
et bağlamak : 1.Şişmanlamak. 2.Yara kapanmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

et kafalı : Kalın kafalı, anlayışsız.	et kafâlî : Zekâvetten mâhrûm, kalın kafâlî.
et tırnak olmak : Sıkı aile bağı kurmak.	
eteği belinde : Kıvrak ve hamarat (kadın).	
eteği düşük : Pasaklı (kadın).	
eteği kirlenmek : (kadın için) Namusuna dokunulmak.	
eteğine düşmek (ya da sarılmak) : Yalvarıp yakarmak.	eteğe düşmek, sarılmak : İlticâ etmek.
eteğine yapışmak (ya da sığınmak) : Birinin koruyuculuğuna sığınmak.	eteğine yapışmak : Taleb-i himâye etmek.
etek dolusu (ya da etek etek) : Pek çok, bol bol.	etek belde : Hâzır, müheyyâ.
etek kiri : Yolsuz kimse.	
etek öpmek : Yaltaklanmak, dalkavukluk etmek.	etek öpmek : Makâm-ı tahîyyede bir büyük adamın eteğini öpmek.
etek silkmek : El etek çekmek.	etek serpen : Kıyâfeti toplu olmayan, pasaklı.
etekleri tutuşmak : Çok telaşlanmak.	etek silkmek : Çekilmek, artık karışmamak, kat -ı münâsebet etmek.
etekleri zil çalmak : Çok sevinmek.	etekler tutuşmak : Çok telâş etmek, nâ-çâr kalıp ne yapacağını şaşırarak.
eti budun yerinde (ya da etine dolgun) : Şişmanca, tombul.	
eti ne budu ne? : 1.Yaşı küçük. 2.Olanakları, gücü sınırlı, parası az.	
eti senin kemiği benim :Çocuk velilerinin öğretmene, ustaya vb.ye çocuğun eğitiminde kendisine tam yetki verildiğini anlatmak için söylenir.	
etinden et koparmak (ya da kesmek) : Çok acı vermek.	
etine dolgun : Şişman sayılmayan, balıketinde.	etine dolgun : Mülâhhamca, şişman olmaksızın semiz, tıknaz.
etle tırnak gibi : Birbirine candan bağlı, sıkı ilişkili.	etle tırnak : Hısm, akrabâ.
etli butlu : Oldukça şişman.	
etli canlı : Dolgun vücutlu, sağlıklı, güçlü.	
etliye sütlüye karışmamak : Toplum içindeki eğilimlerden, akımlardan uzak durmak için, hiçbir şeyle ilgilenmemek.	
etme eyleme : Kötü bir davranış "yapma" anlamında kullanılır.	
etmediğini bırakmamak(ya da komamak) : Elinden gelen her türlü kötülüğü yapmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

etrafında dört dönmek(birinin): İstedğini elde etmek için birinin yanından ayrılmayıp gönlünü etmeye çalışmak.	
etrafını almak(bir şeyin) : Çevresinde toplanmak, ortaya almak, kuşatmak.	
	etten düşmek : Arık ve lâgar olmak, za'îflemek (zayıflamak).
ettiği hayırlı ürküttüğü kurbağaya değmemek : Yol açtığı zarar, yaptığı iyilikten büyük olmak.	
ettiği yanına (kar) kalmak : Yaptığı kötülük karşılıksız kalmak, cezasını görmemek.	
ettiğini bulmak (ya da çekmek) : Yaptığı kötü davranışın karşılığını görmek.	
ettiğini yanına bırakmamak : Yapılan kötü davranışa karşılık vermek.	
ettiğiyle kalmak : 1.Yapmak istediği kötülüğü başarıya ulaştırmayan kimse, başarısızlığın üzüntüsü ve utancı içinde kalmak. 2.Yapmak istenilen kötülük amacına ulaşmamak.	
ev açmak : 1.Ayrı bir eve yerleşmek, ayrı bir eve geçmek. 2.Evlenmek.	
ev adamı : Evine bağlı erkek.	ev adamı : Pek teklifsiz ve mahrem adam.
ev bark : 1.Ev, mülk. 2.Aile, çoluk çocuk.	ev bark : Çoluk, çocuk, ehl ü iyâl, hânemân.
	ev başına : Be-her eve.
ev bozmak (karı koca) : Ayrılmak ya da ayrılmasına neden olmak.	
ev ev dolaşmak (ya da gezmek) : Her eve uğrayarak dolaşmak (gezmek).	
ev gailisi : Evin maddi, manevi yükü.	ev gâilesi : Çoluk çocuğun idâresi işleri.
ev kadını : 1.Ev işleriyle uğraşan ve bu işi başaran kadın. 2.Dışarıda çalışmayıp evinin işlerini yapan kadın.	
ev sahibi mülk sahibi, hani bunun ilk sahibi : Malı mülkü yüzünden kendini üzüntüye kaptırmamak ya da malı mülkü ile övünmek gerektiğini anlatır.	
	ev yapmak : Ocak uyandırmak.
	ev yıkımı : Harâbîyi mevcûb-ı hâl, büyük ziyân veyâ masraf.
ev (bark) yıkmak : Karı kocayı birbirinden ayırmak.	ev yıkmak : Hanedân harâb etmek, batırmak, mahvetmek.
	evde eşikte : Evin dâhil ve hâricinde.
evde kalmak (kız için) : Evlenme çağı geçmiş olmak.	

evdeki pazar (ya da hesap) çarşıya uymamak : Önceden tasarlanan bir iş umulduğu gibi sonuçlanmamak, düşünüldüğü gibi olmamak.	
evelemek gevelemek : Bir sözü tam söylememek, ağzının içinde mırıldanmak.	
evet efendimci : Kendine özgü bir düşüncesi olmadığından ya da hoş görünmek için karşısındakinin her sözüne "evet efendim" diyen (kimse).	
evi sirtında : Evi yurdu olmadan herhangi bir yerde yaşayan.	evî omzunda : Hâne-ber-düş, serserî.
evin direği : Ailenin en önemli kişisi.	
evinin kadını olmak : (kadın) evine, kocasına bağlı ve bunlarla ilgili işler başarı nitelikte olmak.	
evirmek çevirmek : İyiye, istediği gibi, adamakıllı gözden geçirmek.	
	evlâd-ı memleket : Ahâlî.
evlat edinmek : Yasayla belirtilmiş koşullar içinde bir kimseyi evlat olarak nüfusuna geçirmek.	
evlenmek barklanmak : Evlenerek bir aile kurmak.	
evlerden irak (ya da uzak) : hlk. Ölüm ya da kötü bir durumdan söz edilirken dinleyenlerin aynı durumla karşılaşmamalarını dilemek için söylenir.	
evlere şenlik : hlk. Beğenilmeyen, olumsuz karşılanan bir durum, bir davranış karşısında alay yollu söylenir.	
evli evine köylü köyüne : Artık dağılalım, herkes evine, işine gitsin.	
	evliya devesi, Tanrı deveciği : Saf adam.
evvel Allah : "Önce Tanrı yardımıyla" anlamında bir pekiştirme sözü: Evvel Allah, ben bu işi yaparım.	
evvel emirde : İlk önce, her şeyden önce.	
eyer boşaltmak : 1. Cirit oyununda hedef olmaktan kurtulmak. 2. Saldırıları boşa çıkaracak önlemler almak.	
eyer vurmak(hayvana) : Eyeri hayvanın sırtına koyup bağlamak.	
eyere de gelir semere de : Her işe yarar, incesine de, kabasına da.	
eyeri boşa almak(atın) : Binicisi ölmek.	eğeri (eyeri) boşa kalmak : Helâk olmak, katil olunmak.
eyvallah demek : Hoş görerek kabul etmek.	eyvallah demek : Her şeye râzî olmak, derviş-âne tevekkül etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

eyvallah etmemek : Birinden yardım istememek, gönül borcu olmamak, boyun eğmemek.	
eyvallahı olmamak(bir kimseye) : Minneti olmamak.	
eyyam efendisi (ya da ağası) : Her durum ve zamanda fırsat kollayarak büyüklere yaranan kimse.	
eyyam görmüş (ya da sürmüş) : İyi günler görmüş, mutlu zamanlar yaşamış.	
eyyam ola : "Havanın iyi olmasını dilerim" anlamında söz.	
ezbere iş görmek : İncelemeden gelişigüzel yapmak.	
ezbere konuşmak : Bilmeden, aşırı arayıp sormadan konuşmak.	
ezile büzüle : Utangaçlıkla, sıkılganlıkla.	
ezilip büzülmek : Güç bir duruma düşüp davranışlarıyla utandığını belli etmek.	ezilip büzülmek : Maksadını açık söylemeyip de sıkılarak söyleyecek söz bulamamak.
	ezip suyunu içmek : İşe yaramaz bir şeyle uğraşmaktan kinâyedir.

F

façasını almak : (argo) Birini mahçup etmek, bozmak.	
faili muhtar : İstedigini yapmakta özgür, başına buyruk.	
faka basmak : Aldatılmak, tuzağa düşmek.	faka basmak : Adem-i dikkat ve gafletle dokunaklı bir söz söylemek, pot kırmak, baltayı taşla urmak (vurmak).
faka bastırmak : Aldatmak, tuzağa düşürmek.	
fal açmak : Bakla, su, iskambil bakarak gelecekte olacak şeyleri anlamaya çalışmak.	fal açmak : Tefe'ül etmek.
fala olmak : Dayanma gücünü aşacak davranışlarda bulunmak, çok olmak.	
falan filan (fıstık, feşmekân ya da festekiz) : Önem verilmeyen, hafifsenen şeyler için kullanılır.	falan fıstık, falan festekiz : Şu bu, şöyle böyle, daha neler.
	falan şey süsünü vermek : Ona benzetmek, onun gibi tanıtmak.
	falanın takımı : Ona mensûb adamlar.
fare deliği :Gizlenilecek yer.	
fare deliğine sığmamış, bir de kuyruğuna (ya da kıcına) kabak bağlamış : 1. Yapamayacağı kadar ağır bir işi varken başka bir iş daha yüklenmiş. 2.Kendisi sığıntı durumunda iken yanına bir kişi daha almış.	
fare düşse, başı yarılr : Bir yerin boş ve yoksulluk içinde bulunduğunu anlatır.	
fareler cirit oynamak (bir yerde) :Bir yerde hiç kimse bulunmamak.	fareler cirid oynuyor : Bir hayvan-ı muzırın kesretinden kinâyedir.
fark etmek : 1.Görmek, seçmek. 2.Anlamak. sezmek. 3.Değişmek, başkalaşmak. 4.Ayırt etmek.	fark etmek : Ayırmak, seçmek.
fark etmez : Önemi, etkisi olmaz, değişmez.	
fark gözetmek :Ayrı tutmak.	
fark olunmak : 1.Seçilip ayırt edilmek. 2. Anlaşılmak. 3. Sezilmek.	
farkına varmak : Gözüne çarpmak, anlamak.	farkına varmak : Anlayabilmek, ince ve gizli bir şeyi fehm ve derk etmek.
farkında olmak : Sezmek, anlamak.	
farkında olmamak (ya da fark etmemek) : Bir şeyin var olduğunu anlamamak, bir durum sezmemek.	
fart furt etmek : Anlamsız, boş sözlerle böbürlenmek.	
fartası furtası olmamak : Patavatsızca konuşmak.	

fasa fiso : Değer ve önemi olmayan, boş (şey ya da söz).	
fasulye gibi kendini nimetten saymak : Kendine çok değer vermek.	
fasulye sırtığı gibi : (alay) Zayıf ve çok uzun boylu.	
fatiha okumak(bir şeye) : O şeyden umudunu kesmek.	
fayrap etmek : 1.Ocağın ateşini harlandırmak. 2.(argo) Herhangi bir işi ya da şeyi hızlandırmak. 3.(argo) Açmak, çıkarmak.	
fazla gelmek (ya da gitmek, kaçmak) : Çekilemeyecek, bıktırarak, tedirgin edecek bir durum almak.	
fazla kaçırmak : Alışılmış olan ölçüden çok (içmek, yemek, konuşmak vb.)	
fedâ olsun : Varsın gitsin, uğruna yok olsun.	
felce uğramak : mec. Bir iş yarım kalmak, yürüyemez duruma gelmek, tam olarak durmak.	
felce uğratmak : Bir işi yürüyemez duruma getirmek.	
feleğin çemberinden geçmiş : Yaşamın, iyi kötü bir çok yanlarını görerek deneyim kazanmış.	feleğin çemberinden geçmiş : Her şeyi görmüş geçirmiş.
feleğin sillesine uğramak (ya da sillesini yemek) : Büyük bir zarara ya da yıkıma uğramak.	
felek yar olursa : Tanrı yardım eder, bir terslik çıkmazsa, koşullar uygun giderse.	
felekten bir gün (ya da gece) çalmak : Hoş bir gün (gece) geçirmek.	
felekten kam almak : Güzel keyifli bir vakit geçirmek.	
felfelek sokmak (birinin içine) : Birini kuşkuya düşürmek.	
fellek fellek, fellik fellik : Telaşla, heyecanla, koşarak, koşuşturarak.	
felsefe yapmak : Olayların neden ve sonuçları üzerine kendince soyut birtakım düşünceler ileri sürmek.	
fena bulmak : Ölmek yok olmak.	
fena değil (ya da fena sayılmaz) : Oldukça iyi.	
fena etmek : Kötü bir duruma düşürmek.	
fena etmek(birini) : Kötü davranmak.	
fena gözle bakmak : Kötü niyetini anlatır biçimde bakmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

fena halde : Aşırı ölçüde, son derece, pek çok, adamakıllı.	
fena kalpli : Herkesin kötülüğünü isteyen.	
fena olmak(biri) :1. Hasta gibi olmak. Fenalaşmak. 2. Çok üzülme.	
fena yapmak : Kötü duruma düşürmek.	
fena yerine vurmak : Tehlikeli bir yerine vurmak.	
fenalık geçirmek (ya da gelmek) : Kendini bilmeyecek ya da bayılacak bir duruma gelmek.	
fenasına gitmek : Üzülme, gücenme, kırılmak, sinirlenme.	
fenaya çekmek : Kötü anlam vermek.	
fenaya sarmak : İş kötüye doğru gitmek.	fenâyaya varmak : Neticesi vahim olmak.
fener çekmek : 1. Elinde fenerle önden gitmek. 2. Bir kalabalığa önderlik etmek.	
feneri nerede söndürdün : (şaka) Geç kalanlara takılmak için söylenen bir söz.	
fenersiz yakalanmak : Beklenmedik bir zamanda istenmeyen bir durumla karşılaşmak.	
ferih fahur : 1. Bolluk içinde. 2. Geniş ve sıkıntısız.	
ferman dinlememek : Yasa, yol yöntem tanımamak.	
feryadı basmak : Çığlık koparmak, yüksek sesle haykırmaya başlamak.	
feryat figan : Haykırma, bağırma.	
fertik çekmek (ya da fertiki kırmak) : Kaçmak.	
fesat karıştırmak (ya da fesat çıkarmak) : Ara bozmak, ortalığı karıştırmaya çalışmak.	
fesat kumkuması : Fesat kaynağı, ortalığı karıştırmayı huy edinmiş, kötülük peşinde koşan kimse.	
fesata vermek : Fesat çıkarmak.	
	fiçı dibi : Mey-hâne köşesi.
fıkr fıkr kaynamak : (bir şeyden bir yerde) Çok bulunmak.	
findık kabuğunu doldurmaz : Çok önemsiz, değersiz.	
findık kırmak : Çapkınlık yapmak.	
findık kurdu gibi : Ufak tefek, tombulca.	
fır dönmek : Bir kimseye yaranmak ya da yardım etmek için üstün çaba harcamak.	
fırça çekmek : mec. Kendinden alt aşamada olan birini çok azarlamak.	

fırıldak çevirmek : Amacına erişmek için hileli yollar başvurmak.	
...fırın ekmek (yemesi lazım) : Bir duruma erişmek için pek çok emek vermesi, çalışması gerekir.	
fırsat beklemek (ya da aramak) : En uygun koşulu kollamak.	
fırsat bilmek(bir şeyi) : Bir şeyden belli bir amaçla hemen yararlanmak.	
fırsat bu fırsat : Yararlanılacak en uygun zaman.	
fırsat bulmak : Uygun, elverişli zaman bulmak.	
fırsat düşkün : Kötülük yapmak için her fırsattan yararlanan.	
fırsat düşmek (ya da çıkmak) : Bir olanağa kavuşmak.	
fırsat kollamak (ya da gözlemek) : Uygun bir zaman ya da bir durum beklemek.	
fırsat vermek : Bir işi yapmak için uygun, elverişli koşulu sağlamak.	
fırsat yoksulu : Eline fırsat geçmediği için zararsız gibi görünen.	
fırsatı ganimet bilmek : Çıkan fırsattan en iyi biçimde yararlanmak.	
fırsatı kaçırmamak : Elverişli durumdan yararlanmak.	
fırsatını düşürmek : Kolayını bulmak.	
fırsattan istifade etmek : Ele geçirilen olanaktan en iyi biçimde yararlanmak.	
fırtına kopmak (ya da patlamak) : 1.Şiddetli fırtına çıkmak. 2. mec. Bir yerde kavga ve gürültü çıkmak.	
fısıltı gazetesi : Toplumunu ilgilendiren bir konu ile ilgili dedikodu.	
fıstık gibi : tkz. 1. Dolgun, besili ve canlı. 2. mec. Çok güzel.	fıstık gibi : Semiz ve eti pek katı olup şişman ve sölpük olmayan, balık etli.
fıstıki makam : (alay) Çok ağır, ağır ağır, yavaş yavaş.	
fıtık olmak : Büyük sıkıntı duymak.	
fi tarihinde : Oldukça geçmiş bir tarihte.	
fikir (ya da fikrini) almak : (birinin) Düşüncesinden yararlanmak.	
fikir vermek : 1.Düşüncesini bildirmek. 2.Bir konuda yol gösterici bilgi edinmek.	
fikir yürütmek : Düşüncesini söylemek.	
	fi'l hâl : Anide (o anda).
filinta gibi : Genç, ince uzun boylu, çevik, yakışıklı (kimse).	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÜS-I TÜRKÎ

film çevirmek : (argo) Eğlenmek, hoş vakit geçirmek.	
finçancı katırlarını ürkütmek : Zararı dokunabilecek bir kimsenin hoşuna gitmeyen bir davranışta bulunmak.	
fink atmak :Hiçbir şeye aldırmadan gönlünce gezip eğlenmek.	
fire vermek : Eksilmek.	
fiske fiske kabarmak (ya da olmak) : Kabarcıklar oluşmak.	
fiske kondurmamak (ya da dokundurmak) : Bir kimse ya da nesneyi en küçük bir tehlikeden bile korumak, titizlikle savunmak.	fiske dokundurmak : Toz kondurmamak, müdâfaa ve tesâhub etmek.
fişek atmak : (argo) Cinsel birleşmede bulunmak.	
fişek salıvermek : Ara bozacak söz söylemek.	
fit olmak : (argo) Ödeşmek, razı olmak.	
fit vermek (ya da fit sokmak) : Birini fitlemek, arayı açmak, kuşku uyandırmak.	
fitil gibi : Çok sarhoş.	
fitil olmak : (argo) Çok sarhoş olmak.	
fitil vermek (birine) : Kızdırmak, azdırmak, kışkırtmak.	fitil vermek : Kızdırmak, azdırmak.
fitili almak (biri) : Birden bire telaşlanmak.	fitili almak : Birdenbire hiddet edip parlamak.
fitne fücür : Çok fitneci karıştırıcı, ara bozucu.	
fitne kumkuması : Ara bozucu kimse.	
fitne sokmak : Ara bozmak, (insanları) bir birine katmak.	
fiyaka satmak : (argo) Gösteriş yapmak, caka yapmak, çalım satmak.	
fiyat (ya da değer) biçmek : Bir değer için ödenecek parasal karşılığı belirlemek.	
fiyat kırmak : Fiyatı indirmek.	
fiyat vermek : İsteyeceği ya da ödeyeceği fiyatı bildirmek.	
fiyatları dondurmak : Fiyatların yükselmemesi için önlem almak.	
fol yok yumurta yok : Ortada belli bir neden yok.	fol yok yumurta yok : Nizâ' için bir sebep-i ma'kûl yoktur.
forsu olmak : Bir konuda saygınlığı, gücü, yeteneği bulunmak.	
fos çıkmak : Bir işin sonu gelmemek, boş çıkmak.	
	foya vermek : Sır saklayamamak, belli ettirmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

foyası meydana (ya da ortaya çıkmak) : Bir kimsenin kötü niteliği ortaya çıkmak.	foyası meydâna çıktı : Sâhteliği anlaşıldı.
firik yakalamak : (argo) Açık bacak görmek.	
fukara babası : Yoksullara yardım etmeyi seven kimse.	
fülüsü ahmere muhtaç : Çok fakir, beş parası yok.	
fütur etmemek : Umursamamak, önemsememek.	
fütur getirmek : Bezginlik getirmek, bezmek.	

G

gaf yapmak : Bilmeden, yersiz bir davranışta bulunmak ya da başkasını incitecek söz söylemek, pot kırmak, çam devirmek.	
gafil avlamak : Umulmadık, beklenmedik bir zamanda yakalamak, zor duruma düşürmek.	
gafil avlanmak : Beklenmedik bir sırada yakalanmak, habersiz ve hazırsızlık bir anda bir olayla karşılaşmak, zor duruma düşürülmek.	gâfil avlanmak : Gâfil davranmak, iğfâl olunmak.
gagasından yakalamak : mec. Bir kimseyi karşı koyamayacak duruma getirmek.	
	gâh u nâ-gâh : Vakitli vakitsiz. gâibde olmak : Nerede olduğu ma'lûm olmamak, meydânda olmamak.
gaipten haber vermek : (kendisinden tinsel güç olduğuna inanılan kimse) Gelecekte neler olacağından ya da bilinmeyen alemden haber vermek.	
galebe çalmak (ya da etmek) : 1.Yenmek. 2.Üstün gelmek.	
galip gelmek : Yenmek, üstün gelmek.	
galeyana gelmek : Coşmak.	
galeyana getirmek : Coşturmak.	
gam çekmek : Tasalanmak, kaygılanmak.	
	gam değil : Keder olunmaz, zararı yok. gam yemek : Mükedder olmak.
gam yememek : Tasa etmemek, kaygılanmamak.	
	gam yenmek : Keder edilmek.
gani gönüllü (ya da gönlü gani) : Cömert.	
ganisi olmak : Bir şeye gereksinme duysa da ona karşı istekli görünmemek.	
garazsız ivazsız : Hiçbir gizli erek gütmeden.	
garez bağlamak : Birine düşmanlık beslemek.	
gargaraya getirmek : Gürültüye, karışıklığa getirerek bir sözün, bir eylemin, önemini ve etkisini hafifletmek dağıtmak.	
	garîb (garip) yiğit : Garîb ve bî-çâre adam, kimsesiz.
garibine gitmek : Yadırgamak, şaşırmak.	
gâvur etmek (bir şeyi) : Boşuna harcamak, erinde harcamamış olmak, işe yaramaz duruma getirmek.	
gâvur eziyeti : Bile bile verilen zahmet, eziyetli iş.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gâvur inadı : Yumuşatılmayan, yok edilemeyen inat.	
gâvur olmak : 1.Hristiyan olmak. 2.Boşuna harcanmak.	
gâvur orucu gibi uzamak : Bir iş gereğinden çok sürmek.	
gâvur ölüsü gibi : Çok ağır ve hantal.	
gâvura kızıp oruç yemek (ya da bozmak) : Başkasına kızıp kendine zararlı olan bir iş yapmak.	
gayret dayıya düştü : İş onu başarabilecek olana kaldı.	
gayret vermek : İsteklendirmek özendirme, yüreklendirmek.	gayret vermek : Cesâret vermek, tesellî etmek.
gayrete gelmek : Bir işi yapmaya ya da bitirmeye özenmek.	
	gayreti kesilmek : Cesâretini gâib etmek (kaybetmek).
gayretine dokunmak : Bir işi yapamayacağını ileri sürenlere kızarak ya da kendisinin yapması beklenen işi başkasının yapmasından utanç duyarak başarmaya çalışmak.	
	gayretini gütmek(birinin) : Ona tarafdârlık etmek.
gayya kuyusu : mec. Karmaşık işlerin döndüğü ya da çok çapraşık durum.	
gaza basmak : Harekete geçirmek ya da hızını arttırmak için motorlu taşıtın gaz pedalına basmak.	
gazaba uğramak : Güçlü bir kimsenin hışmına uğramak.	gazaba uğramak : Büyük bir adamın hiddetine dūçâr olmak.
gazel okumak : 1.Gazel söylemek. 2.mec. Kandırmak amacıyla boş sözler söylemek.	
gazoz ağacı : (argo) Bir sözün çok saçma olduğunu bildirmek için söylenir.	
gece gündüz : Her zaman, ara vermeden, geceli gündüzlü.	gece gündüzün : Gündüzün ve geceleyin leyl ü nehâr, şeb ü rûz, dâimâ.
gece gündüz dememek : Vaktin uygun olup olmadığına bakmamak.	
gece işçiliği : (argo) Geceleyin yapılan hırsızlık.	
gece kuşu : 1.Yarasa. 2.mec. Gece gezmesi seven kimse. 3.mec. Gece uyuyamayan.	gece kuşu : mec. Uyku uyumaz adam, geceyi uyanık geçiren adam.
	gece olmak : Karanlık basmak.
gece silahlı gündüz külahlı : Kimseye sezdirmeden kötü işler yapan kimse.	
	gece sohbeti : Gece vakti olan ihbâ muhabbeti, müsâmere.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gece yatısına gitmek (ya da kalmak) : Geceyi bir yerde konuk olarak geçirmek.	gece yatısı : Gece yatmak üzere olan misâfirlik.
geceli gündüzlü : Hem gece hem gündüz, sürekli aralıksız.	geceli gündüzlü : Gece gündüz, dâimî sûrette.
geceyi gündüze katmak : Büyük çaba göstermek.	geceyi gündüze katmak : Geceyi de gündüz add ü ittihâz edip gece gündüz çalışmak.
	geç külâh : Baş kisvetini eğri giyen, şûh nâzenin.
geçer akça : mec. Herkesçe aranan, beğenilen.	
geçim dünyası : Kişinin kendi çıkarlarını düşünmesi gerektiğini belirtmek için kullanılır.	
geçim kapısı : Geçim sağlanan iş yeri.	
geçim yolu : Yaşamak için gereken kazancı sağlama çaresi.	
geçinip gitmek : Çok iyi değilse de şöyle böyle geçinmek.	
geçinmeye gönlü olmamak : Herhangi bir konuda isteksizliği belli etmek için kullanılır.	
geçmiş ola : O fırsat bir daha ele geçmez anlamında kullanılır.	geçmiş ola : Hastalara veyâ bir kazâ atlatanlara olunan du'â ve tebrîk.
geçmiş olsun : Hastalık ya da kaza geçirenlere söylenen iyi dilek sözü.	
geçmiş kandilli (ya da kınalı) : (argo) Sövgü yerine söylenen söz.	
geçmiş olmak (biriyle) : 1. Aralarında eskiye dayanan, dostluk arkadaşlık olmak. 2. Onunla aralarında kırgınlığa yol açacak bir durum geçmiş bulunmak. 3. Bir durumun, daha önce geçmiş bir evresi bulunmak.	
geçmişlerini karıştırmak (birinin) : Birinin ölmüşlerini yermek ya da onlara sövmek.	
geçti Bor'un pazarı, sür eşeğini Niğde'ye : Artık iş işten geçti.	
gedik açılmak : Giderilmesi çok güç bir eksiklik ya da açık ortaya çıkmak.	
gedik kapamak : Küçük bir gereksinmesini karşılamak.	
gedikleri tıkamak : Çıkan ya da çıkacak olan zorlukları önlemek.	
gel keyfim gel : Büyük bir memnurluk ya da alay anlatır.	
gel zaman git zaman : Epey bir zaman sonra.	gel zaman git zaman : Mürûr zamânla, gitgide.
gelberi etmek : (argo) Aşırarak, çalmak, kendine mal etmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

geleceği varsa, göreceği de var : Kötülük yapmaya kalkışacak olan, bunun karşılığını elbette görür.	
gelen ağam giden paşam : Yönetim kimde olursa olsun benim için farketmez.	
	gelen giden : 1. Misâfir, mihmân, 2. Mârrîn ü âbirîn.
gelin güvey olmak(kendi kendine) : İlgilinin nasıl karşılayacağını düşünmeden bir işi olmuş bitmiş sayarak sevinmek.	
gelip çatmak (ya da gelip dayanmak) : Vakti gelmek, kaçınılmaz olmak.	gelip çatmak :Hûlûl etmek.
	gelip gitmek :Muvârede etmek, tereddüd eylemek.
gem almamak : Söz dinlememek, buyruk altına girmemek.	
gem vurmak : mec. Birinin taşkınlığını önlemek.	
gemi aslanı : Gösterişi yerinde olduğu halde hiçbir işe yaramayan adam.	
gemi azıya almak : mec. Söz dinlemez olmak.	gemi azıya almak : Ser-keşlik etmek.
gemini kısmak : Bir kimsenin üzerindeki baskıyı arttırmak.	
gemisi şapa oturmak(birinin) : İş, düzelemeyecek kadar bozulmak.	
gemisini kurtaran kaptan : Güç bir duruma düşünce ne yapıp yapıp kurtulanlara övgü olarak söylenir.	
gemisini yürütmek : (bir işi) Hiçbir engel tanımadan sürdürmek.	
genç irisi : Yaşına göre çok serpilip büyümüş.	genç irisi : İri boylu delikanlı.
	gençliğe doymak : Gençlik zamânını geçirmek.
	gençliğine doymadı : Genç iken vefât etti.
geniş bir nefes almak : Sıkıntıdan kurtulmak, ferahlığa kavuşmak.	
geniş gönüllü : Her olayı hoş karşılayan.	geniş gönüllü : Kayıtsız, gamsız.
geniş yürekli : Hemen, çabucak telaş göstermeyen, merak etmeyen, tasasız.	
gerdan kırmak : 1. Naz ile boynu başla birlikte iki yana oynatarak kırmak. 2. mec. Boynu, başı geriye oynatarak büyüklük taslar bir durum almak.	gerdân kırmak : Nâz ile boyun sallamak.
gereği düşünülme : Bir sorunu sonuçlandırmak için tutulacak yolu kararlaştırmak.	
gereği gibi : Nasıl olmak gerek ise öyle.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	gergin durmak : mec. Taannüd etmek, nobranlık eylemek.
geri almak : 1. Verdiğini geri istemek; 2. Geriye doğru götürmek.	geri almak : İstirdâd etmek.
geri çekilmek : 1. Bulunduğu yerden arkaya, geriye doğru gitmek; kaçmak. 2. mec. Karıştığı bir işi sürdürmekten ya da sürdürenler arasında bulunmaktan vazgeçmek.	
geri çevirmek : 1. Geri vermek, geldiği yere göndermek, iade etmek. 2. Kabul etmemek, reddetmek.	geri çevirmek : İade etmek.
geri dönmek : Geldiği yere gitmek.	geri dönmek : Avdet etmek.
geri durmak : (bir şeyi yapmaktan) Kaçınmak.	geri durmak : Teşebbüs etmemek, karışmamak, ictinâb etmek, çekilmek.
geri gitmek : Kötüleşmek.	geri gitmek : 1. Avdet etmek, 2. Tedennî etmek.
geri kafalı : Yenilikleri istemeyen, eskiye bağlı.	
geri kalmak : 1. Arkada kalmak. 2. Gecikmek. 3. Çağdaşlarının ve yaşlılarının düzeyine gelememek ya da düzeyinde olmamak.	geri kalmak : 1. Diğerlerine yetişememek, arkada kalmak. 2. Te'hîr olunmak, te'hîr etmek, muvakkaten sarf-ı nazar olunup icrâ olunmamak. 3. Hâli olmak, fâriğ olmak. 4. Gecikmek.
geri kalmış : (ülke, toplum için) Az gelişmiş.	
geri kalmışlık : Az gelişmişlik.	
	geri komak(koymak) : Te'hîr etmek, sonraya bırakmak.
geri komamak : Yapmamazlık etmemek.	
geriden geriye : Gizlice sinsice.	
gerile gerile : Kendini önemli göstererek, kabara kabara, kasılarak.	
gerine gerine : Rahatlık, mutluluk, övünç duyarak.	
	gerisini almak : Kalan kısmı da yapıp bitirmek.
gerize taş atmak : Edepsiz bir kimseye edepsizliğini göstermeye fırsat vermek.	
	germ ülfet : Sıkı sıkı görüşen, içli dışlı.
	gevher- rîz : mec. Güzel söz söyleyen.
	gevher-nisâr : mec. Fasîh, natûk.
gevrek gevrek gülmek : Kendine güvendiğini ya da karşısındakini hafiflediğini anlatır yolda kesik kesik ve sesli gülmek.	gevrek gevrek gülmek : Latîf ve açık bir sesle gülmek.
	gevreye kalmak : Gebermek, telef olmak.
gevşek ağızlı : Geveze, boşboğaz.	gevşek ağız : Boşboğazlık, gevezelik.
	geyik eti : Kızların bulûğa erdiklerindeki hafif ve mütenâsip dolgunluk.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

geyik etine girmek :(genç kız) Erinlik çağına ermek.	geyik etine girmek (kız) : Bu dolgunluğu kesb etmek.
geyikler kırkımında : Hiçbir zaman olmayacak işler için söylenir.	
gezip tozmak : Eğlenmek amacıyla çokça gezmek.	gezip tozmak, sürtmek : Hovardalık etmek.
gıcık almak (kapmak ya da olmak) : (argo) Bir davranışa ya da bir kimseye sürekli sinirlenmek.	
gıcık etmek : (argo) Sinirlendirmek, öfkelenmek, kızdırmak.	
gıcık tutmak : Bir süre gıcığı devam etmek.	
gıcık vermek : Boğazı yakıp, kaşıdırarak öksürmeye yol açmak.	
	gıcır gıcır giyinmek : Yeni kundura ve libâs giyinmek.
gıcırı bükme : 1. Hemen yetiştirilen 2. Zoraki; 3. Zorla ve çabucak.	gıcırı bükme : Ale-l-acele bir lâkırdı uydurup söyleyiverme.
gık dedirtmemek : Davranmasına fırsat vermemek.	
gık demek : Ses çıkarmak; karşı çıkmak, yakınmak.	
gık dememek (ya da gıki çıkmamak) : Hiç sesini çıkarmamak, karşı çıkmamak, yakınmamak.	
gına gelmek : Usanmak, bıkmak.	
gına getirmek : Bıkmak usanmak.	
gır geçmek : 1. Bol bol konuşmak; çene çakmak. 2. Dikkat etmemek, akli başka yerde olmak.	
gır gır geçmek : Alay etmek.	
gır gıra almak : (ya da getirmek) : Alaya almak.	
gır kaynatmak : (birkaç kişi) İşlerini bırakıp yarenlik etmek.	
gırla gitmek : 1. Uzun sürmek, sürüp gitmek. 2. Bol bol ortaya dökülüp harcanmak.	
gırtlağa gelmek : Kıyasıya dövüşmek.	
gırtlağına basmak : Birini bir şey yapmaya çok zorlamak.	
gırtlağına düşkün : Çok yiyip içen.	
gırtlağına kadar : Çok fazla.	
gırtlağına sarılmak : Peşini bırakmamak, musallat olmak.	
gırtlaktan kesmek : Herhangi bir amaç için yiyeceğinden kısıntı yapmak.	
gibi gelmek : Sanmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gibi olmak : Bir duruma, bir duyguya yaklaşmak.	
gibisine gelmek : İmiş gibi gelmek, zannetmek.	
gibisine getirmek : Sanısı uyandırmak, sanısı vermek.	
gidiş o gidiş : Konuşmaya konu olan kimsenin bir daha dönmediğini anlatır.	
girdi çıktı (ya da girdisi çıktısı) : 1. Yakın ilişki. 2. Bilinmeyen karışık yönler, ayrıntılar.	
girdisi çıktısı : 1. Yakın ilgi, ilişki. 2. (bir şeyin) Karışık ayrıntıları. 3. (bir şeyin) Gelir ve gideri, elde edilen ve harcananı.	
girecek delik aramak : Saklanmak ya da saklanmak istemek.	
	girip çıkan : Gelip giden muvârede ve tereddüd eden.
	giriş çıkış : Bir nev' ufak çocuk oyunu.
	git gel : Eshâb-ı matlûptan birinin bugün git yarın gel gibi muvâadle ve leyte laalle ile oyalandırılması.
	git zaman gel zaman : Birçok vakt sonra, ba'd ba'd.
gitti de geldi : Yaşayabileceğinden umut kesilecek kadar ağır hastalık geçirip de iyi olanlar için söylenir.	
gitti gider : Söz konusu olan şeyin bir daha gelmeyeceğini, ele geçmeyeceğini anlatır.	
gydirip kuşatmak : Temiz, yeni üst baş yapmak.	gydirip kuşatmak : Sayıp donatmak, çok şetm etmek.
giyim kuşam : Üst baş.	giyim kuşam : Elbise-i fâhire, süs.
giyimi kuşamı yerinde : Temiz ve özenli giyinmiş.	
giyimli kuşamlı : Temiz ve özenle giyinmiş (kimse).	giyimli kuşamlı : Esvâb-ı fâhire ile mülebbes, kıyâfeti muhteşem.
giyinip kuşanmak : Özenle giyinmek.	giyinip kuşanmak : Hâzırlanmak.
gizli din taşımak : Din ya da kanısını kimseye bildirmemek.	
gizli kapaklı : 1. Başkalarına duyurulmaya, kimseye haber verilmeyerek yapılan (iş). 2. Açık, anlaşılır olmayan (söz, konuşma).	gizli kapaklı : Mestûr, mektûm.
göbeği biriyle bağlı (ya da beraber kesilmiş) : Her zaman birlikte bulunan, birbirinden ayrılmayan kimseler için kullanılır.	
göbeği çatlamak : Birçok güçlükleri yenmek için çok çabalamak.	
göbeği düşmek : Göbek deliğinin kapanmamasından fitik oluşmak.	göbek düşmek : Göbek fitiğine uğramak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

göbeği sokakta kesilmiş: Çok gezen,sürtük.	
göbek adı : Bebeğin göbeği kesilirken konulan ad.	
göbek atmak : 1. Karnını hareket ettirerek oynamak. 2. mec. Çok sevinmek.	
göbek bağlamak (ya da salıvermek) : Göbeklenmek.	
göbek çalkamak (ya da çalkalamak) : Karnını hareket ettirerek oynamak.	
göbek havası : 1. Sanat değeri olmayan, hafif, eğlenmek amacıyla çalınan ya da söylenen oyun havaları. 2. mec. Çok eğlenceli durum.	
	göbek sökülme : Çok zor görmek.
göç etmek (ya da eylemek) : 1. Göçmek. 2. mec. Ölmek.	
göçüp gitmek : mec. Ölmek.	
göğsü daralmak : 1. Güçlkle nefes almak. 2. mec. İçi sıkılmak.	
göğsü kabarmak : Övünç duymak, kabarmak.	
göğsünü gere gere : 1. Kendine güvenerek. 2. Övünerek.	
göğüs bağır açık : Özensiz bir kılıқта.	
göğüs geçirmek : Üzülerek derinden soluk almak, için çekmek.	göğüs geçirmek : 1. İç çekmek, teevvüh etmek. 2. Biri hakkında intikâm beslemek.
göğüs germek : Bir güçlüğe karşı koymak, dayanmak.	göğüs germek : 1. Güvenmek, övünmek, behakkı iftihâr etmek. 2. Karşı durmak, mukâvemet etmek.
göğüs göğüse : Karşı karşıya, yüz yüze.	göğüs göğüse : Yakından karşı karşıya, yüz yüze, rû-be-rû.
	göğüs göğüse urmak(vurmak) : Redd ve def etmek, karşılamak, mukâbele etmek.
	göğüs vermek : Mukâvemet etmek, dayanmak.
gök delinmek : Birden bire çok ve hızlı yağmur yağmak.	göğün direkleri alınmak : Kıyâmet harâbı olmak, çok yağmur yağmak.
gök kandil : Kendini bilmeyecek kadar sarhoş.	
göklere çıkarmak(birini ya da bir şeyi) : Aşırı derecede övmek.	
göklere çıkmak : Pek çok yükselmek.	göge çıkmak : 1. Pek yükselmek. 2. Çok hiddet ve tehevür etmek.
gökte ararken yerde bulmak : Çok güçlükle ele geçirebileceğini sandığı şeyi ya da kimseyi birdenbire bulmak.	gökte ararken yerde bulmak : Uzakta veya tekellüfle aranılan şeyi yakında ve kolay ele geçirmek.
gökten zembille inmek : 1. Hiç kusursuz, mükemmel olmak. 2. Uğraşmadan, didinmeden,	gökten inmek : Hârik-ül-âde bir sûretle zuhûr etmek, gökten zenbîl ile inmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gölge düşürmek(adına) : mec. Bir şeyin değerine ya da ününe sönüklük getirmek.	
gölge düşmek : Parlak bir şey üzerine karaltı inmek.	
gölge etmek : 1. Işığa engel olmak. 2. mec. Engel olmak.	gölge etmek, vermek : Ziyâya mâni' olmak.
gölgede bırakmak(bir şeyi ya da bir kimseyi) : Ondan çok daha başarılı olmak.	
gölgesinden korkmak : Çok korkak olmak.	gölgesinden korkmak : Pek korkak olmak.
gömleğinden (ya da gömlekten) geçirmek : Evlat edinmek.	gömleğinden geçirmek : Evlâdlık etmek.
gömlek değiştirmek : 1. (Yılan) Üstderisini değiştirmek. 2. mec. Huy ya da düşünce	
gömlek eskitmek : Yaşam sürdürmüş olmak.	gömlek eskitmek : Yaşamak.
gönlü (gözü) tok : Zorunlu gereksinmeleri karşılanınca bununla yetinen, fazla mal ve para istemeyen, müstağni.	
gönlü akmak : Birine karşı güçlü sevgi duymak.	
gönlü bol : Yeterli olanaklardan yoksun olmasına karşın cömert, eli açık davranmak isteyen.	
gönlü çekmek : İmrenip istememek.	
gönlü çelinmek : Bir kimsenin güzel sözlerine aldanmak, kapılmak.	
gönlü çökmek : Yaşama gücü azalmak, ruhsal dengesi bozulmak.	
gönlü gani (ya da gönlü gözü gani) : Cömert ve gözü tok.	
gönlü ile oynamak(birinin) : Birini sever görünüp eğlenmek.	
gönlü kalmak : 1.İsteyip de edinemediği bir istemeden vazgeçmemek. 2.Gücenmek.	
gönlü kanmak : Bir işle ilgili kaygısı kalmamak, mutmain olmak, müsterih olmak.	
gönlü kara : Başkasının kötülüğünü isteyen.	gönlü kara : Bed-hâh, bed-endiş, yüreği fenâ.
gönlü kaymak : Sevmek.	
gönlü kırılmak : Üzülme, incinme, yerinme.	gönül kalmak, kırılmak : Hâtır kalmak, münfail ve münkesir olmak.
gönlü olmak(bir şeyde) : Sevip istemek.	gönlü olmak : Râzî olmak, rızâ vermek, muvâfakat etmek.
gönlü razı olmamak : Hiç istememek.	
gönlü takılmak : Birini severek ilgilenmek.	
gönlü zengin : Olanakları ölçüsünde para ve malını esirgemeyen veren.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gönlünden geçirmek (ya da geçmek) : Bir şeyin olmasını istemek.	
gönlünden kopmak : Kendiliğinden birdenbire vermek.	gönülden kopmak : Bir sadaka veyâ îâne için kendiliğinden verilmek.
gönlüne doğmak : İçine doğmak, sezmek, hissetmek.	
gönlüne göre : Dileğine göre, istediğine uygun olarak.	
gönlünü çelmek (kapmak ya da avlamak) : Birini kendine aşık etmek.	
gönlünü etmek (ya da yapmak) : Birini razı ve hoşnut etmek.	gönlünü etmek : Kandırmak, irzâ etmek.
gönlünü ferah tut (içini) : İç rahathgını, huzurunu koru.	
gönlünü hoş etmek (birinin): Birinin dileğini yerine getirerek onu sevindirmek.	
gönlünü kaptırmak : Aşık olmak.	
gönlünü pazara çıkarmak : Sevmek için kendine yakışanı seçmeyip rasgele birini sevmek.	
gönlünü serin tutmak : Sakin, soğukkanlı olmak, hemen heyecanlanmamak.	
gönlünün düzeni bozuk : Gönül işlerinde tutarlılık göstermeyen.	
	gönül açıklığı : İnşirâh, güşâyîş-i hâtır.
	gönül açılmak : İnşirâh, güşâyîş-i hâtır gelmek.
gönül açmak : İnsanın iç sıkıntısını gidermek.	
gönül akıtmak : Aşık olmak, sevmek.	
gönül almak (ya da gönlünü almak) : Sevindirmek.	gönül almak : Tatyîb-i hâtır etmek.
gönül bağlamak : Severek bağlanmak, içten sevmek.	gönül bağlamak : Alâka ve ta'aşşuk etmek.
gönül belası : Aşkın verdiği sıkıntı, dert.	
	gönül bolluğu : Kanâat, göz tokluğu.
gönül borcu : Yapılan iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, minnet, minnettarlık, şükran.	
gönül borçlusu : Yapılan iyiliğe karşı kendini borçlu sayan, minnettar.	
gönül bulandırmak : 1. Mide bulandırmak. 2. mec. Kuşkulandırmak.	gönül bulandırmak : Yürek bulandırmak, gaşeyân getirmek.
gönlü bulanmak : 1.Kusacak gibi olmak. 2.mec. Kuşkulananmak.	gönül bulanmak : 1. Yürek bulanmak, mi'de bozulmak gaşeyân edeceği gelmek. 2. mec. Şübhelenmek.
gönül çekmek : Sevdalı olmak.	
gönül çöküşü : Yaşama gücünün yitmesi, ruhsal dengenin bozulması.	
gönül darlığı : İç sıkıntısı.	gönül darlığı : İnkıbâz-ı derûn, cân sıkıntısı.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gönül dilencisi : Sevdiğinden ayrılmamak için onun her davranışına katlanan kimse.	
gönül eğlencesi : İnsanı oyalayıp hoşça vakit geçirten şey.	gönül eğlencesi : Mahbûb, dil-ârâm.
gönül eğlendirmek : Geçici bir ilgi ve sevgi göstererek hoşça vakit geçirmek.	
gönül eri : Hoşgörüsü geniş, açık yürekli, güvenilir kimse, rint, ehлідil.	
gönül ferahlığı : İç rahatlığı, dertsizlik.	
gönül gezdirmek : (halk.) Seçmek için aklından birçok şeyleri geçirmek.	
	gönül hoş olmak : Memnûn ve hoşnût olmak.
gönül hoşluğu ile (ya da rızasıyla) : Hiçbir baskının etkisi altında olmaksızın, severek, isteyerek.	gönül hoşluğu : Memnûniyyet, hoşnûtluk.
	gönül ilişmek : Ta'aşşuk ve alâka etmek.
gönül indirmek : Kendisine yakıştıramadığı bir şeye razı olmak.	
	gönül kapıcı : Dil-ber, dil-rübâ.
gönül kırmak (ya da yıkamak) : Birini çok üzecek bir davranışta bulunmak, gücendirmek.	gönül kırmak : Hâtır bozmak, münfail ve münkesir etmek.
gönül koymak : Gücenmek, alınmak, darılmak.	
gönül maskarası : Sevda yüzünden gülünç duruma düşmüş kimse.	
gönül okşamak : Birini hoş bir söz ya da davranışla sevindirmek, iltifat etmek.	
gönül okşayıcı : Hoşa giden.	
gönül rahatlığı : İç rahatlığı, iç huzuru, baş dinçliği huzur.	
gönül tokluğu : Doygunluk, istiğna.	
gönül vermek (ya da bağlamak) : Sevmek, aşık olmak.	
gönül yarası : Bir kimseyi derin üzüntü içinde bırakan acı, dil yarası.	
gönül yıkmak : Birini çok üzecek bir davranışta bulunmak, gücendirmek, gönül kırmak.	gönül yıkmak : Hâtır kırmak, dil-gîr ve mahzûn etmek.
gönülden çıkarmak(birini) : Sevmez ya da anmaz olmak.	
gönülden çıkarmamak : Sevilen kimseyi hiç unutmamak.	
	gönülden geçmek : Kalbde doğmak.
gönülden irak olmak : Sevilmekten yoksun kalmak, sevilmemek.	
göreceği gelmek (ya da göresi gelmek) : Görmek istediğini duymak, özlemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

göreyim seni : 1. Senden başarılı sonuçlar bekliyorum. 2. (tehdit yollu) Sen bunu yaparsan karşılığını da görürsün.	göreyim seni : Teşvîk ve tergîb ta'biridir, haydi bakalım, utandırma beni.
görmediğe dönmek (ya da görmemiş dönmek) : 1. Başından geçmemiş gibi olmak. 2. (sayrı için) Hiç çekmemiş gibi esen, sağlıklı bir duruma gelmek.	
görmeye görsün (ya da gör) : Söz konusu eylemin doğuracağı sonuca kesinlik kazandırmak için kullanılır.	
görmezlikten (ya da görmeze) gelmek : Görmemiş gibi davranmak.	görmezliğe (ve galatı görmemezliğe) gelmek : Bâlâ-iltizâm görmez gibi olmak, tegâfûl, tesâmüh, iğmâz etmek.
görmüş geçirmiş : Görgülü, geçmişte iyi günler yaşamış, tecrübeli.	
görücü gitmek : Evlenecek erkek için kız görmeye gitmek.	
görücüye çıkmak : (kız) Görücüye görünmek.	
görüdü Sivas'ın bağları : Umutla beklenen sonuç ters yönde gelişti.	
görünmez kaza : Hiç umulmadık zamanda, umulmadık biçimde olan kaza.	
görünmez olmak : Gözden kaybolmak.	
görüş göreceği rahmet bu : Göreceği iyiliğin bütünü, göreceği tek iyilik.	
görüş gözetmek : Korumak, mukayyet olmak.	
görüş açısı : 1. Bir şeyi görebilme alanı. 2. Bakış açısı.	
götten bacak : Kısa boylu.	
	götürü bina : Âdi ve dikkatsiz iş.
gövde gösterisi : Aynı savda birleşenlerin güçlerini belirtmek için büyük bir kalabalıklı yaptıkları gösteri.	
gövdeye indirmek : Oburca yemek.	gövdeye atmak, atıştırmak : Yemek, ekl etmek.
göz açamamak : Vakit ya da ilgilenme olanağı bulamamak.	
	göz açıklığı : Zekâ, uyanıklık.
göz açıp kapayıncaya kadar : Çok kısa bir zaman.	göz yumup açınca : Ân-ı vâhidde, bir lâhzada, tarfetü'l-ayn.
	göz açmak : 1. Doğmak, dünyâyâ gelmek, 2. Rahatlamak, teneffüs etmek.
göz açtırmamak : Başka bir iş yapmasına vakit ya da olanak vermemek.	göz açtırmamak : Pek sıkı tutup bir şeye müsâade etmemek.
	göz ağarmak : Çok ağlamaktan veyâ tecâvüz-i sinnden gözde ferr kalmayıp alîl olmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

göz alabildiğine : Gözün görebileceği en uzak yerlere değin.	
	göz alacalanmak : Bulanmak, iyi görememek.
göz almak : Güzelliği ile dikkati çekmek; göz kamaştırmak.	göz almak : Gözü kamaştırmak.
göz ardı etmek : Gereken önemi vermemek.	
göz aşinalığı : Uzaktan, zaman zaman görmekten ileri gitmemiş tanışıklık.	
göz atmak : Kısaca bakıvermek.	göz atmak : Tama' ve gıpta etmek.
göz aydına gitmek : "Gözün aydın" demeye gitmek.	
	göz ayırmamak : Çok dikkat etmek, dîde-dûz olmak.
	göz bağlamak : Sihir ve büyü etmek.
göz banyosu : Hoşlanarak kadınlara bakmak.	
göz boncuğu : Nazar değmesin diye takılan göz biçiminde boncuk.	göz boncuğu : Nazara karşı takılan mâvî boncuk.
göz boyamak : Kandırmak, yanıltmak; gösterişle aldatmak.	göz boyamak : Aldatmak, iğfâl etmek.
göz değmek : Uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kıskanç ya da hayran bakışlar dolayısıyla kötü bir duruma düşmek.	göz değmek : Nazar isâbet etmek.
göz dikmek : Bir şeyi ele geçirmek istediğine kapılmak.	göz dikmek : 1. Dikkatle bakmak. 2. Ziyâde ârzû etmek, her ne sûretle olursa ele geçirmeye çalışmak.
göz doldurmak : Görünüşü ile umulduğundan çok etkilemek.	
göz doyurmak : (bir şey) Gözü, görünüşü ile umulduğundan çok etkilemek.	
göz etmek : Gözle işaret etmek.	göz etmek : İşâret eylemek.
göz gezdirmek : 1. Derinlemesine incelemeyi okumak. 2. Bir yeri, bir şeyi çabucak incelemek.	göz gezdirmek : Nazar-ı tefîişten geçirmek, sathî tefîiş veya mütâlaa etmek.
göz göre göre : Belli ve apaçık olarak, herkesin gözü önünde.	
göz gözü görmemek : Sis, duman, toz gibi nedenlerle hiçbir şey görülememek.	
göz göz olmak : Üzerinde birçok göz (delik) oluşmak (ya da bulunmak).	
göz göze gelmek : Bakışları karşılaşmak.	
göz hakkı : Görülüp de imrenilebilecek yiyeceklerden, görenlere çıkarılan pay.	
göz hapsine almak : Bakışlarını üzerinden ayırmamak, gözetlemek, hiçbir davranışını gözden kaçırmamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

göz kamaştırmak : 1. Kuvvetli ışık ya da parlaklık, kısa bir zaman için görüşü bulandırmak. 2. mec. Bir niteliğiyle hayran etmek.	
göz kararı : Ölçü ya da tartı ile değil, gözle oranlanarak belirlenen miktar.	göz karârı : Tahmîn, tahmîni ve takribî vezn veyâ ölçü.
göz kesilmek : Bütün dikkatiyle bakmak.	
göz kırpmadan : 1. Acımadan, merhamet etmeden. 2. Hiç duraksamadan.	
göz kırpmak : 1. Gözkapağını kapayıp açmak. 2. Başkasına söylediklerinin doğru olmadığını işaretle anlatmak için, benimsediği kimseye bakarak gözünü kapayıp açmak.	
göz kırpmamak : Hiç uyumamak.	
	göz kızarmak : Ağlamak.
göz koymak : Bir kimseyi ya da bir şeyi ele geçirmeye istemek.	göz komak(koymak) : Ârzû ve tama' etmek.
göz kulak olmak : 1. Gözetmek, bakmak, korumak. 2. Görme, işitme yoluyla bilgi edinmeye çalışmak.	göz kulak olmak : Dikkatle bakmak ve dinlemek vuku'âtı anlamaya ve haber almaya çalışmak.
göz nuru : 1. Görme yeteneği. 2. İnce değerli bir iş ortaya çıkarmak için gözleri çok yoran.	göz nûru : 1. Görme, rü'yet, bâsire, 2. Gözle olunan sa'y ve amel, göz işi, 3. Pek sevgili ve aziz şahs.
göz nuru dökmek : Göz emeği harcamak.	göz nûru dökmek : Yazı ve nakış gibi gözleri ziyâde yoran iş.
	göz oymak : Çıkarmak.
	göz ölçüsü : Tahmîn.
göz önü : Görülebilen yakın yer.	göz önü : Huzûr.
	göz önünde : Huzûrda.
göz önünde tutmak (ya da bulundurmak) : Herhangi bir durumun nasıl bir sonuca yol açacağını hesaba katmak, dikkate almak.	
göz önüne getirmek : Zihinde canlandırmak, tasarlamak.	
	göz parlatmak : Hiddet veyâ tehevür etmek.
	göz perdesi : Gaflet.
göz sevdası : Yalnız bakmakla yetinilen aşk.	
göz süzmek : Baygın ve anlamlı bakmak.	göz süzmek : Yan gözle ve dikkatle yukarıdan aşağı bakıp tefтіş etmek.
göz ucuyla bakmak : Belli etmemeye çalışarak başını çevirmeden yandan bakmak.	
göz yaşartıcı : 1. Gözden yaş getirici. 2. Çok duygulandıran, acıklı, duygusal.	
	gözyaşı saçmak : Ağlamak.
	göz yormak : Çok veyâ beyhûde çalışmak, okumak, yazmak, dikmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

göz yummak : Hoş görmek, bağışlamak, kusurları görmezlikten gelmek.	göz yummak : 1. Göz kapamak, kırmak. 2. Uyumak. 3. Müsâmaha etmek, görmezliğe gelmek.
göz yummamak : Hoş görmemek, bağışlamamak.	
gözaltına almak : Birinin güvenlik kuvvetlerince belli bir süre, belli bir yerde tutmak.	
gözdağı vermek : Sonradan verilecek bir ceza ile korkutmak, yıldırım tehdit etmek.	
gözden çıkarmak : Bir mal ya da paranın elden çıkarılmasını kabul etmek.	
	gözden çıkmak : Artık ârzû olunmamak, bıkmak, soğumak.
gözden düşmek (ya da düşürmek) : Sevgi ve ilgiyi yitirmek (ya da yitirtmek).	gözden düşmek : Nazar ve teveccühü gâib etmek (kaybetmek).
	gözden geçirilmek : Ser-â-pâ ve ancak sathî sûrette mütâlaa veyâ tedkîk ve muâyene edilmek.
gözden geçirmek : 1. Okumak. 2. Niteliğini anlamak için bir şeyin her tarafına bakmak, incelemek, muayene etmek.	gözden geçirmek : Ser-â-pâ ve ancak sathî muâyene ve mütâlaa etmek.
gözden kaçmak (ya da gözünden kaçırmak) : Görülmemek, farkına varılmamak.	
gözden kaybolmak : Ortadan çekilmek ya da görünmez olmak.	
gözden sürmeyi çekmek (ya da çalmak) : Hırsızlıkta çok becerikli, çok usta olmak.	
gözden uzaklaşmak : Ayrılıp başka yere gitmek, görünmez olmak.	
	gözün önünde olmak, durmak : Hâtırdan çıkmamak, tamâmiyle hâtırda olmak.
göze almak : Gelebilecek her türlü zararı ve tehlikeyi önceden kabul etmek.	
göze batmak : 1. Tedirgin etmek, uygunsuz ya da yakışsız görünmek. 2. Çekememeziğe yol açmak.	göze batmak : Mevcûb-ı hased olmak.
	göze büyümek : İ'zâm olunmak, çok ehemmiyyet verilmek.
göze çarpmak : Dikkati üzerine çekmek.	göze çarpmak : Nazarı dikkati celb etmek.
göze diken olmak : Herkesin kıskançlığı kendisine çevrilmek.	
	göze dize durmak : Şükrü bilinmeyen ni'met, adamı kör-topal etmek.
	göze durmak : Nânkörlük cezası olmak.
göze gelmek : Göz değmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

göze girmek : Davranış ve yetenekleriyle ilgi ve önem kazanmak.	göze girmek : Beğenilmek, câlib-i nazar-ı takdîr ve teveccüh olmak.
	göze göre : Alenî, zâhirî, gözle gördüğü hâlde.
göze görünmek : 1. Belli, açık olmak. 2. Var olmadığı halde varmış gibi görünmek.	göze görünmek : Nazara çarpmak, câlib-i nazar-ı dikkat olmak.
	göze kestirmek : Yapabileceğini anlamak, güvenmek.
	gözle ölçmek : Bir göz gezdirip tahmîn etmek.
gözle yemek : 1. Bir şeye çok istekle ve dik dik bakmak. 2. Göz değdirmek.	
	gözler ıslamak : İsr-i hiddet göstermek.
gözleri açılmak : 1. Uyanmak. 2. Gözü açılmak.	
gözleri bayılmak : Uyku, istek gibi herhangi bir durum gözlerinden belli olmak.	
gözleri buğulanmak (ya da bulutlanmak) : Gözleri yaşararak çevreyi bulanık görmek.	
gözleri çakmak çakmak olmak : Ateşli hastalık ya da öfkeden gözleri kızarmış ve parlamış olmak.	
gözleri çekik : Gözleri şakaklara doğru gerilmiş gibi olan.	
gözleri çukura gitmek (ya da kaçmak) : Herhangi bir hastalıktan dolayı gözleri çökmüş gibi görünmek.	
gözleri dolmak (ya da dolu dolu olmak) : Ağlayacak kadar duygulanmak.	gözler dolmak : Ağlayacak olmak, göze yaş gelmek.
gözleri dönmek : 1. (Aşırı ateşten ya da can çekişirken)Gözlerin renkli bölümü kapakların altında kalarak görünmemek. 2. Öfkesinden ne yaptığını bilmemek.	
gözleri evinden (ya da yuvalarından) uğramak (ya da fırlamak) : Korku, öfke ya da telaşı gözlerinden belli olmak.	
gözleri fal taşı gibi : Hayret, şaşkınlık ve öfkeden gözler doğal olmayan bir biçimde açılmak.	
gözleri fıldır fıldır etmek : Şeytanca ve çapkınca bakmak.	
gözleri kamaşmak : 1. Çok aydınlık nedeniyle bakamamak. 2. Hayran olmak, büyülenmek.	
gözleri kan çanağına dönmek (ya da gözleri kanlanmak) : Gözleri çok kızarmak.	
gözleri kapanmak : 1. Ölmek. 2. Çok uykusu gelmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gözleri kararmak : Baş dönmesi, açlık, yorgunluk gibi nedenlerle iyi göremez olmak.	
gözleri parlamak : Gözlerinde sevinç ve istek belirlemek.	
gözleri sulanmak : Gözlerine yaş gelmek.	
gözleri süzülme : Gözkapakları hafifçe kapanmaya başlamak.	gözler süzülme : Mahmûr olmak, uyku basmak.
gözleri velfecir okumak : Kurnazlığı gözlerinden belli olmak.	gözleri velfecr okuyor : Pek uyanık ve zekîdir.
gözleri yaşarmak : 1. Gözleri sulanmak. 2. Duygulanmak.	
gözleri yollarda kalmak : Birinin gelmesini, merak, istek ya da özlemlerle beklemek.	gözleri yolda kalmak : Tûl-i müddet intizâr etmek.
gözlerinden okumak : (birinin) İçinden geçenleri bakışlarından sezme.	
gözlerinden şimşek (ya da şimşekler) çıkmak : 1. Çok kızmak, öfkelenmek. 2. Çok üzücü bir nedenle sarsılmak.	
gözlerine inanmamak : Hiç umulmayan, hiç anımsanmayan bir şeyin görülmesi karşısında şaşırma.	
gözlerine uyku girmemek (ya da gözlerini uyku tutmamak) : Hiç uyuyamamak.	
gözlerini (ya da gözünü) oymak : Birine çok kötülük etme.	
gözlerini açmak : Uyanmak.	gözlerini açmak : 1. Hayrân olmak, hayrette kalmak. 2. Alıştırmak, uyandırmak, ikâz etmek.
gözlerini alamamak : Bakışlarını ayıramamak.	
gözlerini bayıltmak : Gözlerini yarı kapamak.	
gözlerini belirtmek : Gözlerini, akı çok görünecek biçimde açmak.	göz belirtmek : Hiddetle bakıp tehdît etme.
gözlerini devirmek(birine) : Öfke ile bakma.	
gözlerini dikmek : Dikkatle bakma, gözünü ayırmadan bir yere ya da bir kimseye bakma.	
gözlerini fal taşı gibi açmak : Şaşkınlıkla, hayretle bakma.	gözlerini fâl taşı gibi açmak : Hayretle bakma.
gözlerini kaçırmak : Biriyle göz göze gelmemek için gözlerini başka tarafa çevirmek.	
gözlerini kapamak : Ölmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gözlerinin içi gülmek : Çok sevindiği yüzünden, gözlerinden belli olmak.	
gözlerinin içine kadar kızarmak : Utancından yüzü çok kızarmak.	
gözü gitmek(bir şeye) : Bir şeyi birdenbire istemeden görmek.	
gözü takılmak(bir şeye) : Dikkati çeken bir şeyden bakışlarını ayıramamak.	
gözü aç : Doymak bilmeyen, açgözlü.	
gözü açık : Uyanık ve becerikli.	gözü açık : Ârzûsuna nâil olamayıp hasrette kalan.
gözü açık gitmek : Dilediğine erişmeden ölmek.	gözü açık, gözü ardında : Nâil-i merâm olamamış, nâil-i merâm olmazdan vefât etmiş.
gözü açılmak : İyiyi kötüyü ya da kendisine yarayanı ayırt eder duruma gelmek.	
gözü alışmak : 1. Önceden iyi göremediği bir şeyi sonradan görür olmak. 2. mec. Bir şey ilk etkisini yitirmek, yadırganmaz olmak.	
gözü almamak : İşi becerebileceğine inanmak, aklı yatmamak.	
gözü arkada kalmak : Bırakılan bir şey ya da kimse ile ilgili tedirginliği sürmek.	
gözü bağı : 1. Aymaz, gafil. 2. Sorup soruşturmaksızın, bakıp anlamadan.	gözü bağı : Ümmî, bî-haber.
gözü bir şeyde (ya da bir şeyin üzerinde) olmak : Dikkati bir yerde toplanmak.	
gözü bulanmak : Bulanık görmeye başlamak.	
gözü büyükte olmak : Büyük emeller beslemek.	
gözü çıkasica : İlenç olarak söylenen söz.	
gözü dalmak : Gözü bir noktaya dikili olarak dalgın bakmak.	
gözü dışarda : Evine, eşine bağlı olmayıp başkalarıyla da ilişki kuran.	
gözü doymak : Çok istenen bir şeyin yeterli miktarı elde edildikten sonra daha çoğunu istememek.	göz doymak : Kanâat gelmek.
gözü dönesi : "Geberesi" anlamında bir ilenç.	
gözü dönmek : Aşırı bir isteğin, öfkenin etkisiyle ne yaptığını bilmez duruma gelmek.	göz dönmek : Hiddet veyâ diğer şiddetli bir his te'siriyle kendini zapt edemeyecek hâle gelmek.
gözü dumanlanmak : Öfkeden gözünü hiç bir şey görmez duruma gelmek.	
gözü dünyayı görmemek : Hiç kimseye, hiçbir şeye önem, değer vermemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	gözü gibi : Pek kıymetli, pek aziz.
gözü gibi sakınmak (saklamak ya da esirgemek) (bir şeyi) : Bir şeye aşırı ilgi göstermek, önemle bakıp korumak.	
gözü gibi sevmek(bir şeyi) : Pek çok sevmek.	
gözü gönlü açılmak : Neşelenmek, ferahlamak.	
gözü görmemek : 1. Görmez olmak. 2. Belli bir şeyden başka bir şeyle ilgilenmemek. 3. Öfke sonucu en kötü şeyleri yapacak duruma gelmek.	
gözü görmez olmak (birini ya da bir şeyi) : Artık ona değer vermemek.	
gözü göz değil : İyi insan olmadığı yüzünden, bakışından belli oluyor.	
gözü hiçbir şey görmemek : Heyecana kapılıp başka hiçbir şeyle uğraşamaz duruma gelmek.	
gözü ısırmaq : Bir kimseyi tanıyacak gibi olmak.	göz ısırmaq : Tanır gibi olmak.
gözü ilişmek : Birdenbire ya da istemeden görmek.	göz ilişmek, göze ilişmek : Gayr-ı ihtiyârî olarak, aramaksızın.
gözü kalmak : 1. Elde edemediği bir şeye karşı isteği sürmek. 2. Çevresinde olanlardan haberi olmayan.	göz kalmak :Gıpta etmek, hasret-keşi olmak.
gözü kapalı : 1. Düşünmeden , duraksamadan. 2. Çevresinde olanlardan haberi olmayan.	gözü kapalı : Tecrübesiz, alışmamış, acemî, mâ'sûm.
gözü kara : Korkusuz.	
gözü kararmak : 1. Baş dönmek, hafif baygınlık geçirmek. 2.mec. Umutsuzluğun ya da aşırı bir isteğin etkisi altında ne yaptığını bilmez duruma gelmez.	göz kararmak : 1. Gözler bulanıp görmemek, 2. Bayılmak, 3. Büyük bir te'sîrden yaptığını ve söylediğini düşünmez olmak.
gözü kaymak (ya da kaçmak) : 1. Gözünde hafifçe şaşılık bulunmak. 2. İstemeyerek bakıvermek.	
gözü keskin : Çok iyi gören.	
gözü kesmek(birini,bir şeyi) : Bir işi yapabilme konusunda kendisine ya da başkalarına güvenmek.	göz kesmek, göze kestirmek : Güvenmek, becerebileceğini derk etmek.
gözü kesmemek (birini,bir şeyi) : 1. Bir işi yaparken kendine ya da başkalarına güvenmemek. 2. Beğenip seçmemek.	
gözü kızmak : Zorlu eylemlere girişecek ölçüde öfkelenmek.	
gözü korkmak : Kötü bir denemeden sonra birinden ya da bir şeyden zarar gelebileceği kanısına varmak.	göz korkmak : Yılmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gözü kör olsun(bir şeyin) : 1. Kimi zorunlu durumlarda zararı istemeyerek kabullenmeyi anlatır. 2. Gereksinme duyulan şeyin yokluğu karşısında söylenir.	
gözü olmak(bir şeyde) : Bir şeyi ele geçirmek isteği beslemek.	
gözü olmamak(bir şeyde) : Bir şeyi ele geçirmek isteği beslememek.	
gözü pek : Korkusuz, yürekli, cesur.	gözü pek : Cesûr, cerî.
gözü sönmek : Kör olmak.	
gözü sulu (ya da sidikli) : Çok önemsiz olaylarda bile gözyaşlarını tutamayan.	
gözü tok : Paraya, mala düşkünlük göstermeyen, açgözlülük etmeyen.	gözü tok : Kanâatkâr, harîs ve tama'kâr olmayan, ehl-i kanâat.
gözü toprağa bakmak : Ölmek üzere olmak.	
gözü tutmak : Güvenmek, beğenmek.	göz tutmak : Göze iyi ve şâyân-ı kabûl görünmek.
gözü tutmamak : Güvenmemek, beğenmemek.	
gözü uyku tutmamak : Uyuyamamak.	
gözü üstünde kalmak : 1. Kıskançlık nedeniyle herkesin ilgisini çekmek. 2. Herkesin dikkatini çekmek.	
gözü yememek(bir işi) : Bir işi yapacak güç ve yeteneği kendinde bulamamak.	göz yememek : 1. (yenecek bir şeyin)Manzarası kötü olmak, 2. Güvenememek, cür'et edememek.
gözü yılmak : Bir kez daha yinelemeyi güç olmamak.	
gözü yolda (ya da yollarda kalmak) : Birinin gelmesini merak, istek ya da özlemle beklemek.	gözler yollarda kalmak : Birini çok ve kemâl-i arzu ile beklemek.
gözü yüksekte (ya da yükseklerde) olmak : Bulunduğu durumdan çok üstün olan bir duruma ulaşma amacına gütmek.	
gözüm çıksın (ya da kör olsun) : Bir şeyin doğruluğunu inandırmak için edilen and.	
gözüm görmesin(birini) : Bana hiç görünmesin, yüzünü görmek istemem.	
gözüm! (ya da gözümün nuru) : Sevgi anlatan bir seslenme.	
gözün aydın : Sevinçli bir olay dolayısıyla kullanılan bir kutlama sözü.	gözünüz aydın : Bir sevdiğine veyâ ârzûsuna nâil olana îrâd olunur, tebrîk ta'bîridir.
gözünde büyümek : Bir şey bir kimseye olduğunda güç ya da önemli görünmek.	
gözünde büyütme : Bir kimseyi, olayı ya da şeyi abartmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gözünde olmamak(bir şey birinin) : Herhangi bir üzüntü ya da zor durum dolayısıyla o şeye değer verecek durumda bulunmamak.	
gözünde tutmek : Çok özlemek.	gözde tutmek : Ziyâde ârzû olunmak, kemâl-i tahassürle ârzû olunmak.
gözünden kaçamamak : Dikkatle izlemek.	
gözünden kaçmak : Görememek, dikkat etmemek.	
gözünden uyku akmak : Çok uykulu olmak.	
gözüne batmak : Çok gelmek, tedirgin etmek.	
gözüne dizine dursun : Nankörlük eden kimseye söylenen bir ilenme.	
gözüne girmek (birinin) : Sevgi ve ilgisini kazanmak.	
gözüne hiçbir şey görünmemek : Kendi derdi dolayısıyla hiçbir şeye değer vermemek.	
gözüne ilişmek (birinin) : Bir şeyi birdenbire, istemeden görmek.	
gözüne kestirmek : 1. Başarabileceğini ummak. 2. Beğenisine uygun bulmak.	
gözüne sokmak : Bir kimsenin göremediği ya da bulamadığı bir şeyi, ona sert bir tavırla göstermek.	gözüne mil çekmek : Gözünü kör etmek.
gözüne uyku girmemek : Hiç uyuyamamak, uykusuz kalmak.	göze sokmak : Gafletten kurtarıp tekdîrle berâber göstermek.
gözünü açmak (bir yerde): Çevreyi tanımaya başlamak.	
gözünü açmak(bir kadın bir erkekte) : Kadın ilk cinsel ilişkiyi o erkekle kurmuş olmak.	
gözünü bağlamak(birinin) : Düşünce ve duygularını yanıltmak.	
gözünü yummak(bir şeye) : Görmezlikten gelmek.	
gözünü açmak(kendi) : Uyanık, dikkatli bulunmak.	göz açmak : Teyakkuz ve basîret üzere bulunmak, gaflet etmemek.
gözünü alamamak : Bir şeye, bir yere bakmakta iken, gözünü oradan başka bir yere çevirememek.	
gözünü ayıramamak(bir şeyden) : Bir şeye sürekli olarak bakmaktan kendini alamamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gözünü çıkarmak(bir şeyin) : 1. Beceriksizce davranmak, zarara uğramak. 2. İyisi dururken en kötüsünü seçmek.	göz çıkarmak : 1. Kôr etmek, gözünü sakatlamak. 2. İzzar etmek, bozmak, halel getirmek.
gözünü daldan budaktan (ya da çöpten) esirgememek (ya da sakınmamak) : Tehlikeli işlere atılmaktan çekinmemek.	gözünü budaktan esirgememek : Her şeye karşı koşmak.
gözünü doyurmak : Bol bol vermek. gözünü dört açmak : Çok dikkatli ve uyanık bulunmak.	gözünü dört açmak : Pek müteyakkız-âne davranmak.
gözünü gözüne dikmek : Başkasının gözüne sürekli olarak bakmak.	
gözünü hırs bürümek : 1. Çok fazla istemek, aşırı istemek. 2. Çok öfkelenmek.	
gözünü kan bürümek : Adam öldürecek kadar öfkelenmek.	
gözünü kapamak : 1. Ölmek. 2. Görmezden gelmek.	göz kapamak : 1. Uyumak. 2. Görmemezliğe gelmek, iğmâz ve müsâmaha etmek.
gözünü kırpmadan : Çekinmeden, korkusuz.	
gözünü korkutmak : Yıldırma.	
gözünü oymak : Çok kötülük etmek.	
gözünü sevdiğim : Okşamalık olarak kullanılır.	gözünü patlatmak : Şediden mucâzât etmek.
gözünü seveyim : Rica ya da sevgi sözü.	
gözünü toprak doyursun : Kendisinin olan ya da kendisine verilen şey ne kadar çok olursa olsun, bununla yetinmeyenler için ilenme olarak söylenir.	
gözünün yaşına bakmadan (birinin): Hiç acımamak, hiç merhamet etmemek.	
gözünün bebeği gibi sevmek : Çok sevmek.	
gözünün çapağını silmeden : Sabahleyin uyanır uyanmaz.	
gözünün içine baka baka: Cesaret ve soğukkanlılıkla.	
gözünün içine bakmak(birinin) : 1. Bir kimsenin üstüne titremek. 2. Buyruğunu yerine getirmeye hazır bulunmak.	
gözünün kuyruğuyla (ya da ucuyla) bakmak : Belli etmemeye çalışarak, başını çevirmeden yandan bakmak.	
gözünün önünde olmak : 1. Sürekli denetimi altında olmak. 2. Hiç unutmamak, olduğu gibi anımsamak.	
gözünün önünden geçmek : Anımsamak.	
gözünün önünden gitmemek : Bir türlü unutmamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gözünün önüne gelmek : Bir şeyi zihinden canlandırmak, tasarlamak, anımsamak.	
gözünün üstünde kaşın var dememek(birinin) : Birinin her davranışını hoş görmek.	gözün üzerinde kaşın var dememek : Birine gayet-ül-gâye hüsn-i muâmele etmek, incitecek bir söz bile söylememek.
...gözüyle bakmak(bir şeye) : ...yerine koymak.	
gözüyle görmek : Bir olaya tanık olmak.	
guguk gibi kalmak (ya da oturmak) : Tek başına kalmak.	
guguk yapmak : Birine guguk diye haykırmak.	
gurur gelmek(birine) : (halk.) Kurumlanmak.	
gururunu oksamak : Yüzüne karşı değerlerini belirterek bir kimseyi duygulandırmak.	
	gûş-i hûş : Akl kulağı, dikkat, dikkatle dinleme.
güce sarmak : Bir iş güç duruma gelmek, güçleşmek.	güce sarmak : Zor ve müşkül olmak.
gücün gücüne : Zorluklarla.	
gücüne gitmek (bir şey birinin) : Gönlü kırılmak, onuruna dokunmak.	
gücüne koşmak : Bir sorunun kolay çözümünü varken onu güçleştirmek.	gücüne koşmak : Tas'ib etmek, müşkülât çıkarmak.
	gücünü yenmek : Nefs-i emâreye galebe çalmak.
	güç etmek : Var kuvveti sarf etmek.
güç gelmek : Bir şeyin yapılmasında zorluk ve sıkıntı ile karşılaşma.	
güç halle (ya da gücü gücüne) : Büyük güçlüklerle.	güç hâl ile, güç belâ : Çok zahmetle, pek zor.
	güç yetmek : İktidâr olmak, muktedir olmak.
güçlüğü (ya da güçlükleri) yenmek : Bir güçlüğü, zorluğu ortadan kaldırmak.	
güçlük çekmek : Bir işi çok zor yapmak, zor bir durumla karşılaşmak.	
güçlük çıkarmak : Bir şeyin gerçekleşmesini engelleyici nedenler ileri sürmek.	
güçsüz düşmek : Gücü yetmemek.	
güdük kalmak : 1.Büyümeme, küçük, bodur kalmak. 2. mec. Bitmemiş, sonuç vermemiş durumda olmak.	
gül gibi geçinmek (ya da yaşamak) : 1.Çok iyi anlaşmak, geçinmek. 2.Pek geniş olmayan bir olanakla rahat, sıkıntısız yaşamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gül gibi kalmak : 1.Geçimini para sıkıntısı olmadan sağlamak. 2.İyi, temiz bakmak.	
gül üstüne gül koklamak : Bir sevgili üstüne ikincisini sevmek.	
güle güle : 1.Gülerek. 2.Uğurlama için kullanılan seslenme sözü. 3.Üzüntüsüz bir yaşam sürerek, gönül ferahlığı ile (giy, otur, kullan, büyüt...) anlamında bir iyi dilek sözü.	
güle oynaya : Sevinerek, neşe ile.	
güler misin ağlar mısın : Hem gülünecek hem üzülecek nitelikteki şaşırtıcı olaylar karşısında söylenir.	
güler yüz : Yumuşak, okşayıcı davranış.	güler yüz : Beşâşet.
güler yüzlü : Yumuşak, okşayıcı davranışlı.	güler yüzlü : Yüzü güler, beşûş.
gülerken ısıtır : Görünürdeki iyiliğine güvenilmemesi gereken (kimse).	
güllabicilik etmek : mec. Birinin taşkın ve şımarık davranışlarına katlanarak yüzüne gülmek.	
güllük gülistanlık : Bolluk ve rahatlık içinde olan (yer).	
	gülme almak : Gülmek hiss ve ârzûsuna mukâvemet edememek, gülmeyi tutamamak.
gülmekten kırılmak (katılmak) : Aşırı derecede sarsılarak gülmek.	gülmeden kırılmak : Katılmak.
gülüp geçmek : Umursamama, aldırış etmemek, üzerinde durmamak.	
gülüp oynamak (ya da gülüp söylemek) : Neşeli, sevinçli, keyifli, güzel vakit geçirmek.	gülüp oynamak : İzhâr-ı sürûr etmek.
güme gitmek : 1.Boşa gitmek, boş yere yol olmak. 2.(insan için) Boşu boşuna ölmek, hiç uğruna ölmek.	
gümleyip gitmek : Beklenmedik bir zamanda ansızın ölmek.	
gümrükten mal kaçırmak gibi : Bir işte gereksiz telaş ve ivedilik göstererek herkesten saklamaya çalışarak.	
	gümüş göz : Akçe harfisi, paradan başka gözüne bir şey girmeyen.
gün doğmak(birine) : Ummadığı iyi bir duruma erişmek ya da eline olağanüstü bir fırsat geçmek.	
gün geçmek(birine) : Güneş çarpmak.	
gün ağarmak : Tan yeri aydınlanmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gün almak : 1.Bir yerden belli bir nedenle zaman ayırtmak, randevu akmak. 2.Yaşını, günü gününe bitirmiş olmak.	
gün bu gün : Tam sırası, fırsat bu fırsat.	gün bu gün : Tam fırsat, vaktidir.
gün doğmak : Sabah olmak.	
gün gibi açık : Çok açık, çok belli.	
gün görmek : Esenlik, bolluk, mutluluk içinde yaşamak.	gün görmek : 1. Aydınlık almak, 2. Câh ü devlete nâil olmak.
gün görmemek : Sıkıntı içinde yaşamak.	
gün görmez : Hiç güneş ışığı almaz (yer).	gün görmez : Karanlık, muzlim.
gün görmüş : 1. İyi yaşamış. 2. Birçok yaşam deneyleri bulunan (kimse).	gün görmüş : Devlet düşkünü.
gün ışığına çıkmak (bir sorun bir durum) : Açıklığa kavuşmak, aydınlanmak.	
gün kavuşmak : Güneş batmak, akşam olmak.	
gün koymak : Gününü saptamak, belirlemek.	
gün ola harman ola : Bir gün onun da zamanı gelir.	
günah benden gitti : Ben görevimi yaptım bundan sonrası için sorumluluk kabul etmem.	
günah çıkartmak : 1.(Hıristiyanlarda) Tanrı'nın bağışlaması için papaza gidip işlediği günahları anlatmak. 2. mec. Kötü davranışlarını, suçlarını açıklamak, anlatmak.	
günah işlemek : Günah sayılan davranışta bulunmak.	
günah olmak : Yazık olmak.	
günaha girmek : Dince suç sayılan bir iş yapmak.	günâha girmek : Günâh-kâr olmak.
günaha sokmak : Günah işlemesine yol açmak.	
günahı (ya da vebali) boynuna : Ben karışmam, sorumluluk sana ya da ona düşer.	
	günâhı boynuma : Günâhı var ise bana âit olsun.
günahı kadar sevmemek : Hiç sevmemek.	
günahına girmek (birinin) (ya da günahını almak) : Birisi için haksız olarak kötü düşünmek, kuşkulanmak, iftira etmek.	günâhına girmek : Birini bi-gayr-ı hakk ithâm veyâ hakkında sû-i zannetmek.
günahını çekmek (birinin) : Birinin yaptığı ya da birine karşı yapılan kötülüğün cezasını görmek.	
günahını vermez : Çok cimri.	
günden güne : Gün geçtikçe, gittikçe.	günden güne : Gittikçe.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

gündüz feneri : (şaka)Zenciler için söylenir.	
gündüz gözüyle : Gündüzün, gün ışığında.	
gündüz külahlı gece silahlı : Gerçekte iyi olmadığı halde iyi gibi görünen kimseler için kullanılır.	
güneş açmak : Güneş bulutlardan sıyrılıp görünmek.	
güneş almak (ya da güneş görmek) : Güneş ışınlarıyla aydınlanacak durumda olmak.	
güneş batmak : Gün sonunda, güneş ufukta kaybolmak.	
güneş çarpmak : Sıcak bir havada güneş ışınları insanı hasta etmek.	gün, güneş çarpmak : Güneş altında çok durmaktan veyâ gezmekten sersemleşip hastalanmak.
güneş doğmak : Sabahleyin güneş ufuktan yükselmek.	
	güneş gibi : 1. Parlak, tâbân, revnaklı. 2. Zâhir, ayân, âşikâr.
güneşe karşı işemek : (argo)Saygı gösterilmesi gereken şeylere saygısızlık göstermek.	
	güneşi balçıkla sıvamak : Zâhir ve ayân bir şeyi setr ve ihfâ ve inkâra çalışmak.
güneşin altında (ya da güneşin altında) : Güneşin yakıcı ışınları altında.	
günlerden bir gün : Bir zaman, vaktiyle.	günlerden bir gün : Günün birinde.
günleri gece olmak : Çok kederlenecek bir duruma uğramak.	
günleri sayılı olmak : Ölümü yakın olmak.	
günlük güneşlik : Açık ve bol ışıklı (yer ya da hava).	
günü gününe : Tam vaktinde, her gün, gününde.	günü gününe : Aynı gün, arada gün geçirmeksizin.
günü gününe uymaz : Her zaman aynı durumda bulunmaz, kararsız.	
günü yetmek : 1.Eceli gelmek. 2.(gebe için) Doğum vakti gelmek.	
günün adamı : 1.O günlerde çok sözü edilen kimse. 2.Zamanın gereğine göre yön ve tutum değiştiren kimse.	
günün birinde : Belli olmayan bir günde.	
günün doldurmak : Belli bir süreyi tamamlamak.	
gününü (ya da günlerini) saymak : (kurtulamayacak hasta) Son günlerini yaşamak.	

gününü görmek : 1.Kötü bir sonla karşılaşmak, cezaya çaptırılmak. 2. Çocuğarının iyi, mutlu günlerini görmek. 3. Aybaşı görmek.	
gününü gün etmek : Gününü hoş geçirmek.	
gürleyip gitmek : Beklenmedik bir zamanda ansızın ölmek.	
gürültü çıkarmak (etmek ya da yapmak) : 1.Düzensiz ve rahatsız edici sesler çıkarmak. 2. Kavga, karışıklık, tartışma çıkarmak.	
gürültü patırtı : Kavga gürültü.	
gürültüye vermek(ortalığı) : Gereksiz bir telaşa düşürmek.	
gürültüye gelmek : 1. (bir iş, bir düşünceyi) Telaş ve karışıklık nedeniyle ilgi çekmez duruma getirmek. 2. Söz kalabalığından, eylem karışıklığından yararlanarak istediğini elde etmek.	
gürültüye gitmek : Telaş ve karışıklığa rastlayarak değeri anlaşılmayıp unutulmak.	
gürültüye pabuç bırakmamak : Korku duymadan dilediği gibi davranmak.	
güttüğüm domuzu bana öğretme : Yıllardır tanıdığım bir kimsenin huylarını da bilirim.	
güven kazanmak : Kendisine inandırmak.	
güven vermek : Güven duygusu uyandırmak, itimat telkin etmek.	
güvendiği dağlara kar yağmak (ya da güvendiği dal elinde kalmak) : Yarar umduğu kimseden, yerden ya da şeyden iyilik gelmemek.	
güveni olmak (birine, bir şeye) : Güvenmek, inanmak.	
güveni sarsılmak : Güveni kalmamak.	
güvey girmek : 1.(erkek için) Evlenmek. 2. İçgüveyi olarak, gelinin ailesinin evinde oturmak.	
güvey olmadık ama kapı dışında bekledik : (şaka) Bir konuyu iyi bilmeyen ama yabancıları da olmayan kimseler tarafından kullanılır.	

H

ha babam (ya da ha babam ha) : 1.Karşısındakinin çabasını arttırması için kullanılır. 2. Sürekli olarak, hiç durmadan.	
ha bire : Durmadan, ara vermeden, sürekli olarak.	
ha bugün ha yarın : Neredeyse, kısa bir sürede.	
ha deyince : İstenilen anda.	ha deyince : Haydin deyince, luzûm görülünce.
ha Hoca Ali ha Ali Hoca : Değişik gibi gösterilen iki şeyin, gerçekte hiçbir başkalığı olmadığını belirtir.	
ha şunu bileydin : Bunu çoktan, anlaman, bilmen gerekirdi anlamında kullanılır.	
habbesi kalmadı (ya da habbesi yok) : Hiç kalmadı, hiç yok.	
habbeyi kubbe yapmak : Önemsiz bir şeyi büyütmek.	habbeyi kubbe yapmak : Mübâlağa etmek.
haber almak : (kendisine) Bildirilmek, öğrenmek, bilgi edinmek.	
haber çıkmamak : (biri ya da bir şey için) Beklenen bilgi gelmemek.	
haber uçurmak : Gizlice ya da hemen haber göndermek.	
haber ver : (bir kimse ya da bir konuda) Bilgi ver.	
haber vermek : 1.Bildirmek, haber ulaştırmak. 2. Bir durumun, bir olayın belirtisi olmak.	haber vermek : Haber-dâr etmek, bildirmek, ma'lûmât vermek.
haberi olmak (bir şeyden) : Bilgisi olmak, bilmek.	
haberin olsun : Herhangi bir konuda birine uyarıda bulunmak için söylenir.	
	habl-i metin : Urve-i vüskâ, vâsita-i selâmet.
	habl-i mev'hûm : Dâimâ hâsil olacak gibi görünüp de gittikçe uzaklaşan maksat.
hacamat etmek (ya da yapmak) : (argo) Hafifçe yaralamak.	
hacet görmek : 1.Gerekli bulmak, gerekli saymak. 2. Ayakyoluna gitmek.	
hacet kalmamak : Gereği olmamak.	
hacet yeri : Ayakyolu.	
hacı ağa : (alay) Büyük kentlerde gereksiz, yersiz çok para harcayan taşralı zengin.	
hacı ağalık etmek : Gereksiz yere, gösteriş için bol para harcamak.	
hacı bekler gibi beklemek(birini) : Büyük bir sabırsızlıkla beklemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	hâcî hoca : İfâ-yı hâc etmiş, mütediyyin ve müttekî adam.
hacısı hocası : Kim varsa, herkes, hepsi.	
haddeden geçirmek : mec.En küçük ayrıntısına kadar incelemek, dikkatle araştırmak.	hâdde-i tedkîkten geçirmek : mec.İnceden inceye tahkîk etmek.
	hadden ziyâde (bî-hadd) : Pek çok.
haddi hesabı yok : Pek çok, sınırı ölçüsü yok.	
haddi mi (ya da haddine mi düşmüş) : Onun bunu yapmaya yetkisi ya da yeteneği yoktur.	
haddi varsa : Korkmuyorsa, cesareti varsa anlamında kullanılır.	
	hadd-i zâtında : Zâten, tab'an, fitraten.
haddini aşmak : Ölçüyü kaçırmak, aşırı gitmek.	
haddini bildirmek : Sert bir karşılıkla uslandırmak, yola getirmek, cezalandırmak.	haddini bildirmek : Değerini anlatmak, gâlib gelmek.
haddini bilmek : Kendi değer ve yeteneğini olduğundan üstün görmemek.	
hadi canım sende : "Böyle şey olmaz", "sana inanmam" anlamında kullanılır.	
hadi oradan : Kovmak, azarlamak için kullanılır.	
	hâdim-ül-lezzât : Ölüm, mevt.
hadise çıkarmak : Olay çıkarmak.	
hafakanlar boğmak (ya da basmak) : Sıkıntıdan bunalmak.	
hafif atlatmak : Kötü bir durumdan çok az bir zararla kurtulmak.	
hafif giyinmek : Az ve ince giyinmek.	
hafif tertip : Şöyle böyle, biraz, aşırılığa kaçmadan.	
hafif uyku : Derin olmayan, kolayca uyunabilen uyku.	
hafife almak : Küçümsemek, önemsememek.	
hafta sekiz, gün dokuz : Tedirgin derecesine sık sık.	
hah şöyle : Yapılan bir işin beğenildiğini anlatır.	
hak etmek : 1.Bir emek karşılığı hakkı olan şeyi elde etmek; hak kazanmak. 2. Layık olduğu (kötü) karşılığı almak. 3.Bir başarı nedeniyle ödüllendirilmek.	hakk etmek : İstihkâk kazanmak, nâil olduğu bir ecr ve mükâfâta tekâbül eder bir hizmette bulunmak.
hak getire : Yoktur, bulunmaz, ne arar.	
	hâk ile yeksân : Toprakla berâber, yıkılmış, eseri kalmamış.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hak ile yeksan etmek (ya da olmak) : (yapı, kent vb. için) Temelinden yıkıp harap etmek (olmak) tümüyle ortadan kaldırmak (kalkmak).	
hak kazanmak : Emeginin karşılığını alabilecek duruma gelmek.	hakk kazanmak : Haklı çıkmak.
hak vermek : Birisinin düşüncesini, davasını, savını doğru bulmak.	hakk vermek : Tasdik etmek.
hak yemek : Başkalarının hakkını vermemek.	
	hakaret görmek, çekmek : Tahkîr edilmek, hürmetsiz muâmeleye dûçâr olmak.
	hakk getire : Allah vere, yok.
hakkı geçmek : 1.Birinin payından, başkası almış olmak, 2.birinde ya da bir şeyde emeği olmak.	
	hakkı için : Kasem ta'bîri.
hakkı olmak : 1.Payı, alacağı, hissesi olmak, 2.sözünde, düşüncesinde, savında haklı olmak.	hakkı olmak : Doğru söylemek, sözü doğru ve haklı olmak.
hakkı ödenmez : Onun iyiliklerine, emeklerine karşılık olarak ne yapılırsa azdır.	
	hakk-ı takaddüm : Bir şeye herkesten evvel teşebbüs edildiği için ihrâz olunan hakk ve şeref.
hakkı var : Doğru düşünüyor, doğru söylüyor, doğru davranıyor.	
hakkın rahmetine kavuşmak (ya da hakka kavuşmak, hakka yürümek) : Ölmek.	
hakkından gelmek : 1.Zor işi başarı ile sona erdirmek, 2.Yenmek.	hakkından gelmek : Galebe çalıp intikâm almak veyâ cezâ-yı sezâsını vermek.
hakkını aramak : Hakkı olduğuna inandığı şeyi elde etmeye çalışmak.	
hakkını helal etmek (ya da etmemek) : Hakkını emeğini bağışlamak (bağışlamamak).	
hakkını vermek : 1.Gereğini tüm olarak yerine getirmek. 2. Birinin çalışmasının karşılığını gereğince değerlendirmek.	
hakkını yemek (birinin) : Birinin hakkı olan şeyi vermemek.	hakkını yemek : Alacağını inkâr edip vermemek veyâ fazlını teslim etmemek.
haklı bulmak : Savını, davasını, düşüncesini, davranışını doğru bulmak, yerinde görmek.	
haklı çıkarmak : Davasının, savının, düşüncesinin ya da davranışının doğru olduğu anlaşılacak.	
haksız bulmak : Bir savı, düşünceyi, davranışı doğru ve yerinde bulmamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

haksız yere : Haksız olarak, hak etmediği halde.	haksız yere : Bi gayr-ı hakk, nâ-hakk yere.
hal hatır sormak : Bir kimseye "nasılsınız, ne durumdasınız" anlamında nezaket sorusu yöneltmek.	hâl böyle iken : Böyle olduğu hâlde. hatır sormak : Bir hasta ve lohusaya hâline münâsip me'kûlât ve meşrubâttan bir şey götürmek veyâ göndermek.
hala o masal : Hep aynı söz, aynı düşünce, davranış ya da sorun.	
halden anlamak (ya da bilmek) : Bir kimsenin içinden bulunduğu güç durumu anlayarak, sezerek anlayış göstermek.	hâl âşinâ, hâlden anlar : Erbâb-ı hâcetin hâline acır ve kendilerine müâvenet eden adam.
hale yola koymak : İyi bir düzen vermek, tertiplemek.	hâle komak (koymak) : Bir hâle getirmek, hâlini değiştirip diğer sûrete tahvil etmek.
halef selef olmak : Biri ötekini yerini almak, orununa geçmek.	
Halep orda ise arşın burada : Bir savı ve sözü abartılı bularak kanıtını istemek için kullanılır.	
	hâlet-i nez' : Cân çekişme, ihtizâr.
hali (ya da halleri) duman olmak : (argo) Kötü duruma düşmek.	
hali harap olmak : Bitkin, perişan olmak, kötü duruma düşürmek.	
hali kalmamak : Gücü, takati, eski durumu olmamak.	
hali olmamak : Gücü olmamak.	
hali tavrı yerinde : Durumu, görünüşü, davranışı düzgün.	
hali vakti yerinde : Paraca durumu iyi, zengince.	
Halil İbrahim bereketi : İbrahim Peygamberi işaretle bolluk, refah anlatır.	
haline bakmamak : Kendisinin ne durumda olduğunu düşünmeden gücünü aşan işlere kalkışmak.	
haline köpekler gülüyor : Çok kötü bir duruma düşenler için kullanılır.	
	halk ağzı : Mütevâtir söz, şâyia. halka begûş, kulağı halkalı : Azâd kabûl etmez köle.
halka dönük : Halkın yararına olan.	
halka inmek : Halkın anlayış ve görüş düzeyinde olmak.	
halka verir talkını (telkini), kendi yutar salkını : Verdiği öğüde kendi uymayan kimseler için kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hallaç pamuğu gibi atmak : Toplu durumda bulunan kişi ya da nesnelere darmadağın etmek.	
hallenip küllenmek : Kendi olanaklarıyla iyi kötü geçinip gitmek, kendi yağıyla kavrulmak.	
hallihamur olmak : İçinde bulunduğu koşullara uymak anlamına gelen deyiminde geçer.	
halt etmek : Uygunsuz bir söz söylemek, uygunsuz davranmak.	
halt karıştırmak : Uygunsuz davranışta bulunmak ya da iş yapmak.	
halt yemek : Yakışsız ve kötü bir iş yapmak.	
halvet olmak : Görüşmek için yalnız kalıp içeriye kimseyi sokmamak.	
ham ervah : Yersiz, yakışsız söz ve davranışları olan kimse.	
ham hum şaralop : 1.Düzenle ya da el çabukluğu ile yapılan, kimsenin akıl erdiremediği iş. 2.Önemsiz, boş söz.	
	hâm teklîf : Münâsebetsiz ve ağır teklîf.
hamallığını etmek (ya da yapmak) (bir işin) : Bir işin önemsiz fakat yorucu yükünü taşımak.	
hamam sahibi : Mülkü çok, varlıklı kimse.	
hamamcı olmak : (argo) Gusûl aptesi alması gerekemek.	
hamamın namusunu kurtarmak : Görünüşü kurtarmaya yönelik birtakım yetersiz çarelere başvurarak kötü bilinen bir yere onur kazandırmaya çalışmak.	
	hamse-i mübâreke : Beş parmak. (El ile yemek yemekten kinâye olarak istihzâ tarikiyle kullanılır).
hamur gibi : 1. Yorgunluktan eli ayağı tutmaz. 2. Yiyeceklerin çok pişip bulamaç duruma gelmesi.	hamur etmek (bir hamur etmek) : Muhtelif şeyleri birlikte karıştırmak.
	hamur işine karışmak : İnsan beceremeyeceği ve vazîfesi hâricinde işlere girişmek.
hamur tutmak : Hamur hazırlamak.	
hancı sarhoş yolcu sarhoş : Kimin ne yaptığı ne ettiği belli değil.	
	hâne ber-dûş : Evi omzunda, omuzundaki kilimden ibâret, serserî.
hangi akla hizmet ediyor? : Ne gibi bir düşünce ile böyle olmayacak, mantıksız bir iş yapıyor.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hangi dağda kurt öldü? : Kendisinden beklenmedik bir davranış karşısında şaşma ve sitem anlatır.	
hangi peygambere kulluk edeceğini şaşırma : Kimin sözünü yerine getireceğini bilmeyerek şaşkınlık içinde kalmak.	
hangi rüzgar attı? : Bir yere uzun zaman uğramamışken beklenmedik bir zamanda gelenlere söylenir.	
hangi taş pekse (katıysa), başını ona vur : Kendi kusuru yüzünden zor bir duruma düşen ya da başkalarından yardım isteyen bir kimseye öfkelenildiğinde söylenir.	
hangi taşı kaldırırsan, altından çıkar : 1. Her işten anlar ya da anladığı savında bulunur. 2. Her işe karışır.	
hanım evladı : 1. Nazlı büyütülmüş, çıtkırıldım kimse. 2. (argo) Piç.	
hanım hanımcık : 1. Evine, çocuklarına, işine gereği gibi bakan, çevresiyle uyumlu (kadın, kız). 2. Böyle bir kadına ya da kıza yaraşır davranışları olan.	
hani yok mu : Dikkati arkadan gelen söze çekmek için söylenir.	
hant hant ötmek : Rahatsız edecek biçimde bir şeye aşırı istek duymak.	
Hanya'yı Konya'yı öğrenmek : Çeşitli olaylarla karşılaşarak yaşadıkça başa gelebilecek güçlükleri öğrenmek.	
hapı yutmak : Kötü bir duruma düşmek.	habbı (hapı) yutmak : Aldanıp mutazarrır olmak, bitmek, mahvolmak.
hapis giymek : Hapis cezasına çarptırılmak.	
hapis yatmak : Hükümlü olduğu süreyi hapisanede geçirmek.	
hapisane kaçını : 1. suçlu olup da henüz tutuklanmamış kimse, 2. mec. kötü, serseri, hoyrat kimse.	
	hâr gür : Köpeklerin harıltısı gibi kesilmez mücâdele ve münâzaa.
har vurup harman savurmak : Düşüncesizce ve hesapsızca harcamak.	
	harâba yüz tutmuş : Müşerref-i harâb.
haraca bağlamak : Birini belli zamanlarda, belli miktarda para vermeye zorlamak.	
haraca kesmek (birini) : Para koparmak ya da çıkar sağlamak.	
haraç mezat satmak : Açık artırma ile satmak.	
haraç yemek (ya da almak) : Başkasının sırtından geçinmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

haram etmek (bir şeyi birine) : O şeyden umulan yarar ve rahatı tattırmamak.	
haram olmak (bir şey) : Bir şeyden gereği gibi yararlanamamak.	
haram olsun : Hayrını görme, görmesin anlamında ilenme sözü.	harâm olsun : İçe sinmesin.
harama uçkur çözmek : Nikahsız olarak cinsel ilişkide bulunmak.	
hararet basmak : 1. Çok susamak. 2. Vücut ısısı artmak.	
hararet kesmek (ya da söndürmek) : Susuzluğu gidermek.	
hararet vermek : Susatmak.	
harbi konuşmak : Dosdoğru, gerçeği gizlemeden konuşmak.	
harcı olmak(birinin) : Bir iş, birinin yapabileceği nitelikte olmak.	harcı olmak : İşi olmak, elinden gelebilmek.
	harcı içinden çıkmak : Ayrıca masraf etmeye hâcet olmamak.
harekete geçirmek : Bir işin yapılmasına neden olmak, kımıldatmak, canlandırmak.	
harekete geçmek : Bir işi yapmaya başlamak, bitirmek amacıyla bir işe başlamak.	
harekete getirmek : Kımıldatmak, canlandırmak.	
haremlik selamlık olmak : Bir yerde kadınlar ayrı, erkekler ayrı oturmak.	
	harf, söz atmak : 1.Dolayısıyla ta'rif etmek, 2.Takılmak, muâşaka etmek.
harfi harfine : Tastamam, uygun, gerçekte olduğu gibi.	harf-be- harf, harfi harfine : Kelime-be-kelime, harfiyyen, aynen, aslından ayrılmaksızın.
hariçten gazel okumak (ya da atmak) : 1. Bir konuyu iyice bilmeden üzerinde görüş ve düşünce ileri sürmek. 2. Bir konuşmaya yersiz ve zamansız katılmak.	
harikalar yaratmak : Hayranlık uyandıracak başarılar kazanmak.	
harita olmak(bir şey) : Göz önünde bulundurulması gerekmek.	
harman sonu dervişlerin : Bir işin sonunda iyi pay alanlar için söylenir.	
hasbi geçmek : (argo) Önem vermemek, kısa kesmek.	
	hâsil-ı kelâm : Nihâyet, fi'l-cümle, hülâsa-i kelâm.
	hâsil-ı tahsîl etmek : Beyhûde yorulmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hasır altı etmek : bir işi isteyerek ve haksız olarak yürütmemek, örtbas etmek.	
	hasır altı, minder altı : İhmâl, adem-i icrâ.
	hasır altına gitmek : Bakılmamak, minder altı olmak.
hasret çekmek : Özlem duymak .	
hasret gitmek : Özlemi çektiği, sevdiği bir yere ya da kimseye kavuşmadan ölmek.	
hasret kalmak : Özlemek.	hasret kalmak : Hasret çekmek, mahrûm olmak.
hasretini çekmek (bir şeyin, bir kimsenin) : 1. Çok özlemek. 2. Gereksindiği halde o şeyi elde edememenin üzüntüsü içinde bulunmak.	
hastanelik olmak : 1. Hastaneye yatmayı gerektirecek kadar hastalanmak. 2. Çok dayak yemek..	
hastası olmak (bir şeyin) : Bir şeye düşkün olmak.	
haşa huzurdan (ya da huzurundan) : Uygunsuz bir şey söylemek zorunda kalındığında bağışlama dileği anlatır.	hâşâ huzûrdan : Huzurunuzdan uzak olsun.
haşa sümme haşa : Öyle olmasına olanak yok, öyle değildir.	
haşır neşir olmak : Kaynaşmak, bir arada bulunup uğraşmak.	
	haşr ender haşr : Mahşer gibi kalabalıktan kinâye eskimiş bir ta'bîrdir.
	haşr ı neşr : Mahşer günü emvâtın toplanıp dağılmaları.
hataya düşmek : Yanılmak.	
hatır belası : Sevgi, saygı duyulan biri için katlanılan sıkıntı.	
	hâtır gönül : İltimâs, birini memnûn etmek için adâlet ve hakkaniyetten ayrılma.
hatır gönül bilmemek (saymamak ya da tanımamak) : 1.Saygı sevgi duyduğu kimsenin gücenmesini bile göze alarak doğru bildiğini yapmak. 2.Kırcı davranmak.	
hatır için : Gönlü hoş olsun diye.	
	hâtır perişanlığı : Fikr ve aklın dağınık ve karışık bir hâlde olması.
hatıra gelmemek(ya da hatıra ve hayale) : Bir şeyin gerçekleşeceğini, olacağını hiç düşünmemek.	
	hâtıra, zihne, akla getirilmek : Tahattur edilmek.
	hâtıra, zihne, akla getirmek : Der-hâtır etmek, düşünmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	hâtırdan çıkmak : Unutulmak.
hatırı için (bir şey ya da kimsenin) : Yüzünden, nedeniyle.	
hatırı kalmak (birinin) : Gücenmek, kırılmak.	hâtır kalmak : Gücenmek, münfail olmak.
	hâtırı sayılmak : Mer'ıyyül-hâtır olmak. Hayli büyük ve ehemmiyetli olmak.
hatırına bir şey gelmesin : Bir düşüncede, sözde ya da davranışta kötü bir amaç güdümediğini anlatır.	
hatırına gelmek : Anımsamak, aklına gelmek.	
hatırında kalmak : Unutmamak, anımsamak.	
hatırında olmak : Unutmamış olmak.	
hatırında tutmak : Unutmamak.	
hatırından çıkmamak (birinin) : Sevdiği, saydığı birinin isteğini reddetmeyip gönlünü kırmaktan çekinmek.	
hatırından geçmemek (ya da hatırı ve hayalinden) : Hiç aklına gelmemek, hiç düşünmemek.	
hatırını kırmak (birinin) : Üzmek, gücendirmek.	
hatırını saymak (birinin) : Gerekli saygıyı göstermek.	hâtır saymak : Hürmet etmek.
hatırını hoş etmek : Sevindirmek, memnun etmek.	
hatime çekmek : Son vermek.	
hatırı sayılır : 1. Oldukça çok. 2. Önemli, saygın, saygı değer.	hâtırı sayılır : Ehemmiyetlice, hayli büyük.
hava almak (bir şey) : İçine hava girmek.	
hava almak (biri) : 1. Açık havada gezmek, 2.(argo) Umduğunu bulamamak, hiçbir şey kazanmamak.	hevâ (havâ) almak : 1. Teneffüs etmek, temiz hevâ (havâ) teneffüs eylemek. 2. Gezmek, teferrüc etmek, açık hevâda (havâda) dolaşıp kesb-i inşirâh etmek. 3. Hevâ-dâr (havadâr) olmak, rüzgârlara ma'rûz ve havânın tecdîdine müsâit hâl ve vaz'iyette bulunmak.
hava hoş (birine göre) : Bir şeyin olmasıyla olmaması arasında fark yok.	hevâ hoş : Nasıl olsa olur.
hava çalmak (her bir başka bir) : Her biri, birbiriyle çelişen, birbirine uymayan davranış ve düşüncede bulunmak.	hevâ çalmak : Sâ'm vurmak.
hava açmak (ya da açılmak) : Bulutlar dağılmak.	
hava basmak : (argo) Büyüklenmek, gururlanmak.	
hava bozmak : Havada yağmur ya da fırtına belirtileri gözükme.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hava bulanmak : Yağmur yağacak duruma gelmek.	
hava çarpmak : İklim ve rüzgar olumsuz etkilemek.	
hava değiştirmek : İklimi değişik bir yere gidip bir süre oturmak.	
hava iyi (ya da fena) esmek : mec. Ortamla ilgili her türlü koşul uygun (ya da kötü) durumda olmak.	
hava kapanmak : Gökyüzü bulutlarla örtülmek.	
hava kararmak : 1.Güneşin batmasıyla ortalık yarı kararmak. 2.Gökyüzü iyice bulutlanmak.	
havada kalmak : 1.Yerden yüksekte bulunmak. 2.mec.Sonuca ulaşamamak. 3.mec.Bir sav dayanıksız olduğundan kanıtlanamamak.	
havadan sudan (konuşmak) : Gelişigüzel, dereden tepeden (konuşmak).	
	havâle-i sem'-i i'tibâr etmek : Nazar-ı ehemmiyyete almak, kulak asmak.
havanda su dövmek : Boşuna uğraşmak.	havânda su dövmek : Abesle iştigâl etmek.
havanın gözü yaşlı : Nerede ise yağmur yağacak.	
havası olmak (birinde bir kimsenin) : O kimseye benzemek, o kimseyi anımsatmak.	
havasına uymak : Bulunduğu çevre ve ortamı benimsemek ya da birinin huyunu almak.	
havasını bulmak(biri) : Keyiflenmek, neşelenmek.	
havaya gitmek : Hiçbir şeye yaramamak, boşa gitmek.	
havaya pala (ya da kılıç) sallamak : Boşuna, gereksiz çaba harcamak.	
havaya savurmak : Gereksiz yere harcamak.	
havaya uçmak : 1.Patlama nedeniyle zarar görmek. 2.mec.Havaya gitmek.	
havayı bozmak : Bir topluluğun keyfini kaçırmak.	
havsı alması almamak : Akli kabul etmemek.	
havıyar kesmek : (argo) Vaktini boşa geçirmek.	
hay hayı gitmek vay vayı kalmak : Sağlığını, gençliğini yitirerek sağlığından yakınır duruma gelmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hayal meyal : Belli belirsiz, açık seçik olmayan.	
hayal olmak : 1.Gerçekleştirilememek. 2.Geçmişte kalmak, anı olmak.	
hayale dalmak : Dış dünyadan uzaklaşarak gerçekleşmesi istenilen şeyleri ya da anıları düşünmek.	
hayale kapılmak : Hayallerin etkisi altında kalmak.	
hayalifenere dönmek : Çok zayıflamak.	
hayalinden geçirmek : Olmasını istemek, düşünmek.	
hayat vermek(bir şeye) : Canlılık vermek, canlandırmak.	
hayat adamı : Zamana kolayca uyan, her türlü güçlüğü yenmesini bilen kimse.	
hayat arkadaşı : Eş, karı kocadan her biri.	
hayat geçirmek : Yaşamak, varlığını sürdürmek.	
hayat memat : Ölüm kalım.	
hayat memat meselesi : Ölüm kalım meselesi.	
hayat mücadelesi (ya da kavgası) : Yaşamak ve geçinmek için harcanan emeklerin tümü.	
hayata atılmak : Geçim sağlamak üzere çalışmaya başlamak.	
hayata gözlerini yummak (ya da kapamak) : Ölmek.	
hayata küsmek : Bezgin, kötümser olmak, yaşama isteğini yitirmek.	
hayatı kaymak : Her işi ters gitmek, mahvolmak.	
hayatın baharı : Gençlik çağı.	
hayatına girmek : Yaşamında yer almak.	
hayatını borçlu olmak(birine) : 1.Biri tarafından ölümden kurtarılmış olmak. 2.Birinin yaşamı bir başkasının desteği ile sağlanmış olmak.	
hayatını kazanmak : Geçimini sağlamak.	
hayatını yaşamak : Her türlü baskıdan uzak, dilediğince, gönlünce yaşamak.	
hayır kalmamak(bir şeyde) : İşe yarar durumu kalmamak, artık işe yaramaz olmak.	hayrı kalmamak : Artık işe yaramamak, kullanılmaz hâle gelmek.
hayır görmemek(bir şeyden) : (o şey) Kendisine yararlı olmamak.	
hayır yok(bir şeyden) : (o şey) Yararlı değil.	hayrı yok, onda hayır yoktur : Artık işe yaramaz.
hayır beklememek : İyilik ummamak, yararlı olacağını sanmamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hayır etmemek : 1.Yararlı olmamak. 2.İyileşmemek, düzelememek.	
hayır gelmemek : Yararlı olmamak.	
hayır işlemek : Dine ve insanlığa uygun, iyi bir davranışta bulunmak.	
hayır sahibi : İyiliksever.	
hayırdır inşallah : 1.Anlatılan bir düşü iyiye yormak için kullanılır. 2.Şaşma ve merak veren olgular karşısında söylenir.	
hayırla anmak (ya da yad etmek) : Ölmüş bir kimsenin ardından iyi konuşmak.	
hayırlı (ya da hayırlısı) olsun : İyisi, hayırlı olanı olsun.	
hayırlısı ile : Hayırlı olanı dilemek için söylenir.	
haymana beygiri gibi dolaşmak : İşsiz güçsüz dolaşmak.	
haymana öküzü (ya da mandası) : mec.İriyarı ve tembel.	haymana mandası : mec. İri ve tembel (tembel) adam.
	hayr etmek : Hayrı görülmek, işe yaramak.
hayra alamet : İyi bir durum belirtisi anlamında kullanılır.	
hayra alamet değil : Uğursuz sayılacak bir olay için kullanılır.	
hayra karşı : İyilikle, hayırlı olması dileğiyle.	
hayra yormak : Düş ya da olayı iyi bir durumun belirtisi saymak.	
hayrete (ya da hayretlere) düşmek : Şaşakalmak, şaşırarak.	
hayrette (ya da hayretler içinde) kalmak : Şaşakalmak, şaşırarak.	
hayrette bırakmak : Şaşmasına neden olmak.	
hayrı dokunmak : Yararlı olmak.	
hayrını gör : Yeni alınan bir şey için "güle güle kullan" ya da kırgınlık, alay anlamında söylenir.	
	hayrını görmek : İstifâde etmek, müstefit olmak.
hazır bulunmak(bir yerde) (ya da olmak) : 1.Bir yerde var olmak, kendi bulunmak. 2.Bir şeyi hemen yapabilecek durumda olmak.	
hazır etmek : Hemen kullanılabilir duruma getirmek.	hâzır etmek : Hâzırlamak, tehye etmek.
hazır mezarın ölüsü : (şaka) Her hizmeti başkalarından bekleyen tembeller için söylenir.	
hazır olmak : Hazır durumda bulunmak.	

hazır yiyici : Önceden kazanılmış varlığı harcayan.	
hazıra konmak : Başkasını emeği ile ortaya çıkmış bir şeyden yararlanmak.	hâzıra konmak : Mîrâs sûretiyle emeksiz servete mâlik olmak.
hazırdan yemek : Yenisini kazanmaksızın elindeki harcamak.	
hazırlık görmek : Hazır olmak için gereken şeyleri toplamak ya da durumları sağlamak.	
hazır yiyici : Önceden kazanılmış varlığı harcayan.	
hedef olmak : Hoş olmayan herhangi bir davranışa uğramak.	
helak etmek : 1. Öldürmek, ortadan kaldırmak. 2. mec. Aşırı derecede yorulmak, bitkin duruma getirmek.	
helak olmak : 1. Yok olmak, ölmek. 2. mec. Yorulmak.	
helal olsun : Bir hizmet ya da özverinin istenilerek yapıldığını, bundan pişman olunmadığını göstermek için kullanılır.	
helal etmek : Tanrı'yı tanık tutarak bağışlamak.	helâl etmek : Helâl olsun diyerek bir şeyi terk edip hakkından vazgeçmek.
helal süt emmiş : Doğruluktan ayrılmayan.	
helalü hoş olsun : Yapılmış bir iyilikten, yardımdan söz edilirken buna pişman olunmadığını gösterir.	
	helvacı kağıdı : Ehemmiyetsiz ve lüzûmsuz evrâk.
	hem dahî : Ve dahî, bundan başka.
hem de nasıl : 1. Pek çok, üstün derecede. 2. Özene bezene, büyük bir dikkatle.	
hem İsa'yı hem Musa'yı memnun etmek : İstekleri birbirine karşıt olan iki kişiyi birden hoşnut edecek bir davranışta bulunmak.	
hem kaçır hem davul çalar : Çekinir görüldüğü işi yapmaktan vazgeçmez.	
hem kel hem fodul : Ortada olan eksiklik ve yeteneksizliğe bakmayarak üstünlük taşıyanlar için kullanılır.	
hem nalına hem mihına (vurmak) : Karşıt olan iki yanı desteklemek.	
hem suçlu hem güçlü : Gerçek suçlu kendi olduğu halde başkalarını suçlamaya çalışanlar için söylenir.	
hem ziyaret hem ticaret : Biriyle görüşmeye giden kimsenin, bu gidişten yararlanarak başka bir işi de yapması durumunda söylenir.	
hep bir ağız olmak : Söz birliği etmek, anlaşarak bir konuda aynı şeyleri söylemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

	hep bir koyun aşığınız : Cümlemiz müsâvîyiz.
her aşın kaşığı : Her şeye karışan, her şeye burnunu sokan.	
	her bâr : Her def'a, dâimâ.
her biri (ya da her bir) : Ayrı ayrı hepsi.	her bir : Küll-î vahîd, be-her.
her boyaya girip çıkmak : Çeşitli işlerde kısa süre de olsa çalışmış olmak.	
	her çend : Her ne kadar.
her dem taze : 1. Yaşlı olduğu halde genç görünenler için söylenilir. 2. Yıl boyunca yeşil yapraklı olan bitki.	her dem bahâr, her dem tâze : Bir cins çiçek.
her derde deva : mec.Birçok şeye çare olan.	
her gördüğü sakallıyı babası sanmak : Görünüşe aldanmak.	
	her günlük : Evde giyilen âdî(elbise).
	her hâlde : Her nasıl olsa.
her kafadan bir ses çıkmak : Bir konu üzerinde herkes rastgele konuşmak.	
	her kim : Kim olursa.
	her nasıl : Her ne türlü.
her nasılsa : Beklenmeyen bir durumu belirtmek için kullanılır.	her nasılsa : Nasıl olduysa oldu, uzatmayalım.
	her ne : Her şey.
her ne hal ise : Uzatmayalım, geçelim.	
her ne ise : 1.Ne olursa olsun, ne kadar ise, tutarı ne ise. 2.Konuyu kapatalım, olan olmuş, uzatmayalım.	her ne ise : Nasılsa, tafsîlâta hâcet yoktur.
her ne kadar : Başına getirildiği koşullu tümcedeki yargının doğru ya da doğal görüldüğünü fakat bunun yeterli olmadığını anlatır.	her ne kadar : Ne kadar olsa, gerçi.
her ne pahasına olursa olsun : Ne pahasına olursa olsun.	
	her ne vakt : Ne zamân olsa, her bir def'a.
her nedense : Nedeni bilinmez.	her neden ise : Herhangi sebebe mâni' ise, sebebi lâzım değil.
	her nerede : Her bir yerde.
her şeyin yenisi, dostun eskisi : Dostluk eskidikçe güç ve değer kazanır.	
	her telden çalar : Her işten anlar, çok işler bilir.
her telden çalmak : Her çeşit işi yapabilir durumda olmak ya da birçok konuda bilgisi olmak.	her telden çalmak : Her iş hakkında ma'lûmâtı olmak, hezâr-fenn olmak.
	herçi-bâd-âbâd : Ne olursa olsun.
	herkes bir hevâ çalıyor : Herkes aklına geleni söylüyor.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

herkes gider Mersin'e biz gideriz tersine : Bir işin bilerek ters yapıldığını, yolunda yapılmadığını anlatır.	
hesaba almak (ya da katmak) (bir şeyi, bir durumu) : Göz önünde bulundurmak, işini yürütürken o şeyi de düşünmek.	
hesaba almamak (ya da katmamak) : Önem vermemek.	
hesaba çekmek : Bir kişiden, bir kuruldan yaptığı işler için açıklama ve savunma istemek.	
hesaba dökmek : Sayıyla ilgili bir konuyu açıklığa kavuşturmak için kağıt üzerinde hesaplamak.	
	hisaba (hesâba) geçirmek : Mahsûb etmek.
hesaba gelmez : 1.Sayılamayacak kadar çok. 2.Umulmadık, beklenmedik.	
hesaba katmak : Dikkate almak, göz önünde bulundurmak.	
hesabı kesmek(biriyle) : Alışverişi ya da ilgiyi kesmek.	
hesabı kapamak : Alacak verecek bırakmamak.	
hesabı temizlemek : Borcunu ödemek.	
hesabı yok : Sayılmayacak kadar çok, sayısız.	
hesabına gelmek(birinin) : Yararına uygun, elverişli olmak.	
hesabını (kitabını) bilmek : Tutumlu olmak.	
hesabını almak : Bir iş sonunda hakkını almak.	
hesabını görmek : 1.Alacağını verip ilişigini kesmek. 2.Cezalandırmak.	
hesap çıkarmak : Alacakla vereceği kağıt üzerinde karşılaştırmak.	
hesap etmek : 1.Bir işin kazancıyla giderini karşılaştırarak bir sonuca varmak. 2.Düşünmek, tasarlamak.	
hesap etmek, kitap etmek : Bütün ayrıntılarıyla düşünmek.	
hesap görmek : Alacakla vereceği karşılaştırıp ödeşmek.	
hesap günü : Kıyamet günü.	
	hisâb (hesap) kesmek : Hesâbı temizleyip ilişik bırakmamak.
hesap kitap : Hesap sonunda, düşünüp taşındıktan sonra.	hisâb (hesap) kitâb (kitap) : Uzun uzadıya muhâsebe.

hesap sormak : 1.Bir konuda açıklama ve savunma istemek, sorumlu tutmak. 2.Birini, birilerini yöntem ya da yasa dışı davranışlarından dolayı sorguya çekmek.	
hesap tutmak : Alışverişle ilgili sayıları bir yere yazmak.	
hesap vermek (ya da hesabını vermek) : 1.Biri işin sorumluluğunu yüklenmek. 2.Herhangi bir davranışın nedenini açıklamak, anlatmak.	
hesaplamak kitaplamak : Ayrıntılarıyla hesap edip düşünmek.	
hesapsız kitapsız : 1.Deftere geçirmeden ya da belgeye bağlamadan. 2.mec.Sorumsuz, ölçsüz.	
hesapta olmamak : Daha önce düşünülen şeylerin dışında olmak.	
hesaptan düşmek(bir şeyi) : Hesaptan, borçtan, alacaktan indirmek, çıkarmak.	
hevesi kursağında (ya da içinde) kalmak : İstediği, imrendiği şeyi elde edememek.	
hevesini almak : İstediği, imrendiği şeyi elde ederek ona doymak.	
hey gidi (hey) : Çeşitli duyguları pekiştirir ya da özlem ve acınma bildirir.	hey gidi : Takdîr ve taaccüb ve tahassür beyân eder.
	hey medet : Eyvâh, yazık.
heyheyler geçirmek : Büyük heyecanlar geçirmek.	
heyheyleri tutmak (ya da heyheyleri üstünde olmak) : Çok sinirlenmek.	
heyyamola ile : Bir işin ancak büyük güçlülere katlanılarak ve birçok kişinin yardımıyla yapılabileceğini anlatır.	
	hezl-âmîz : Mizâhla karışık.
hıçkırık tutmak : Sürekli olarak hıçkırarak.	inçkırık (hıçkırık) tutmak : 1. İnçkırığa tutulmak. 2. Çene atmak, fuvâk-ül-mevte uğramak.
hık demiş (anasının, babasının) burnundan düşmüş : Her durumuyla (anasına, babasına) çok benziyor.	kıh demiş burnundan düşmüş : Ebeveynine çok benzeyen hakkında müsta'meldir.
hık mık etmek : 1.Bir işten kaçınmak için bahaneler ileri sürmeye çalışmak. 2.Sorulan bir soruya açık bir anlamı olmayan, belirsiz yanıtlar vermek.	
hınç almak : Öç almak.	
hır çıkarmak : Kavga, gürültü etmek.	hır çıkarmak : Münazâa çıkarmak.
hurgür çıkarmak : Kavga etmek, kavga çıkarmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hırh mıdır, hırsız mıdır? : Bir kimsenin ahlakı kişiliği hakkında kuşku duyulduğunda kullanılır.	
hırsını alamamak : Öfkesini yenememek.	
hırsını yenmek : Öfkelenmemek için kendini tutmak.	
hırsıza yol göstermek : Bilmeyerek, anlamadan kötü bir işte yardımcı olmak.	
hırtı pırtı : Eski püskü ya da işe yaramaz, değersiz eşya.	hırtı pırtı : İşe yaramaz eski püskü şeyler.
hırtlamba gibi giyinmek : Gereksiz yere üst üste ve gelişi güzel giyinmek.	
hırtlambası çıkmak : 1.Perişan bir halde giyinmek. 2.(eşya için)Çok eskiyip dökülür durumda olmak.	
hışmına uğramak(birinin) : (birinden) Zulüm görmek.	
hız vermek : 1.Hızını arttırmak, hızlandırmak. 2.İsteklendirmek.	
hızını alamamak : 1.Hızla gidişini yavaşlatamamak. 2.Öfkesini yenememek, yatışamamak.	hızını alamamak : Hırsını ve şiddetini teskîn edememek, nefsinı yenememek.
hızını almak : 1.Şiddetini yenmek, yatışmak. 2.Yavaşlamak, hızını yitirmek.	hızını almak : Kesb-i sükûnet etmek, teskîn olunmak.
hızını kaybetmek (ya da yitirmek) : Etkisini, geçerliliğini yitirmek, hükmü kalmamak.	
Hızır gibi yetişmek : Tam zamanında ve en sıkışık bir anda yetişmek.	
hızlı yaşamak : Eğlenceye aşırı düşkün olarak yaşamak.	
hiç değilse (ya da hiç olmazsa) : 1.Önemli olmazsa bile, başka bir şey olmasa. 2.En az. 3.Bari.	hiç olmazsa, hiç değilse : Ekalli, lâ-akal, bârî.
hiç yoktan : Hiçbir neden ya da zorunluk yokken.	
	hiçbir şey : Aslâ ve kat'en.
	hiçbir zamân, hiçbir vakt : Aslâ, ebeden.
hiçe saymak (ya da hiçe indirgemek) : Önemsememek, önem vermemek.	hiçe saymak : Saymamak, ehemmiyyet vermemek.
hikmeti Huda : Tanrı'nın işi, ulu Tanrı'nın işi.	
hikmetinden sual olmaz : Nedeni sorulamaz.	
hile hurda bilmez : Kimseyi aldatmaz, doğru.	
hilesi hurdası yok : Yalanı dolanı yok.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

hindi gibi kabarmak : Gururlanmak, kurumlanmak, büyüklük taslamak.	
	Hint kumâşî : mec. Pek kıymetli ve bulunmaz şey.
hislerine kapılmak : Duygusal davranmak.	
hizaya gelmek : 1.Düzgün sıra olmak. 2.Davranışını düzeltmek, yola gelmek.	
hizaya getirmek : Birinin davranışını düzeltmek, yola getirmek.	
hod zot etmek : Sert ve kötü davranmak anlamında.	
hodri meydan : "Kendine güvenen ortaya çıksın" anlamında.	
hokka gibi oturmak : (giysi için) Vücuda iyice uymak.	
hop oturup hop kalkmak : Öfke, heyecan vb. duygular nedeniyle yerinde duramaz olmak.	
hoppala bebek : Çocukca davranışları olan kimselere söylenir.	
hor bakmak (ya da görmek) : Değersiz saymak, değer vermemek.	
hor kullanmak : Dikkat etmeyerek hoyratça kullanmak.	hor kullanmak : Mübtezel etmek, gözetmemek.
hor tutmak : Birine karşı küçümseyici, incitici davranışlarda bulunmak.	hor tutmak : Yıpratmak, fenâ kullanmak.
hora geçmek : Beğenilmek, makbule geçmek.	
hora tepmek : 1.Hora oynamak. 2.mec. Ayaklarını vurarak gürültü etmek.	hora tepmek : Oynamak, raksetmek.
horoz akıllı (ya da kafalı) : Akılsız.	horos (horoz) akıllı : Ne yaptığını iyi düşünmeyen.
	horos (horoz) oğlu : Çılgın.
horozlar ötmek : Sabah olmak.	horos (horoz) ötmek : Sabâh olmak.
	horoslar (horozlar) gagalamak : Keyifsiz ve neş'esiz olup sersem durmak.
horozdan kaçmak : (kadın için) Erkeklerden uzak durmak, onlardan uzak durmak, onlardan kaçmak.	
hoş bulduk : "Hoş geldiniz" esenlemesine verilen karşılık.	
hoş geldiniz : Gelene söylenen esenleme sözü.	
	hoş gelmek, hoşsa gelmek : Beğenilmek, hazz edilmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

hoş görmek (ya da karşılama) : Gücenilecek ya da karşılık verilecek bir davranışı hoşgörü ile karşılamak, kusur saymamak.	hoş görmek : Bakmamak, darılmamak.
hoş tutmak (birini) : Birine iyi ve sevecenlikle davranmak.	hoş tutmak : Hüsn-i muamele etmek.
hoşa gitmek : Beğenilmek.	hoşa gitmek : Hazz olunmak, sevilme.
hoşafın yağı kesilmek : Söyleyecek söz, verecek karşılık ya da yapacak bir şey bulamayacak duruma düşmek.	hoşâbın (hoşafın) yağı kesilmek : Bozulmak, bir cevâb bulamamak, mahcûb olmak.
hoşafına gitmek : (alay) Hoşuna gitmek.	
hoşça kal (ya da kalın) : Ayrılan kimsenin kalanlara söylediği bir eslenme sözü.	
hoşuna gitmek (birinin) : Biri beğenmek.	
höt demek : Gözdağı vermek, korkutmak.	
höt zôt : Kötü davranış.	
hulus çakmak : Dalkavukluk etmek, yaranmaya çalışmak.	
hurdahaş olmak : 1.Kırılıp dökülmek, paramparça olmak. 2.mec.Aşırı ölçüde yorulmak.	
hurdası çıkmak : (eşya için) Kullanılmayacak duruma gelmek.	
hurdaya çevirmek : İşe yaramaz duruma getirmek.	
huy edinmek : (bir şeyi)Alışkanlık durumuna getirmek.	
huyu suyu : Bir kimsenin mizacı görüşü.	
huyuna suyuna gitmek(birinin) : Onu kızdırmayacak ya da ürkütmeyecek biçimde uysalca davranmak.	
huyuna suyuna (uygun) : İki kişinin her yönden birbirine uygunluğunu anlatmak için kullanılır.	
huzur hakkı : Belli bir konuyu görüşmek için toplanan bir kurulun üyelerine ödenen para.	
huzur vermek : Gönül rahatlığı, dirlik vermek, dinlendirmek.	
huzurunu kaçırmak : Tedirgin, rahatsız etmek.	
hükmü geçmek (ya da hüküm yürütmek) : 1.Önemli olmak, sözü geçmek. 2.Geçerli, etkili durumunu yitirmek.	hükmü geçmek : 1. Emri nâfiz ve cârî olmak. 2. Kuvvet ve te'sîri zâil olmak.
	hükmü olmak : Kuvvetli ve nâfiz olmak.
hükmü parasına geçmek : Para ile dilediğini yapabilme gücünü kazanmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

hükümünde olmak : Yerinde olmak, yerine geçmek, değerinde olmak.	hükümünde olmak : Mesâbesinde bulunmak.
hüküm sürmek : 1.İşbaşında olmak. 2.Yaygın olmak. 3.(etki, hız vb.) Sürmek, devam etmek.	hüküm sürmek : 1. Hâkim olmak, hükûmet etmek. 2. Cârî olmak.
hürya etmek : Bir yerden kaçmak ya da bir yere gitmek için hep birden atılmak.	
hüsnu kuruntu : Herhangi bir durumu safça kendinden yana iyiye yorma.	
hüsrana uğramak : Beklenen sonucun elde edilmemesi nedeniyle çok üzülme.	
hüt dağı gibi şişmek : Çok şişmek, kabarmak anlamında.	

I

ıçığını cıçığını çıkarmak : 1.İncelenmemiş, elden geçirilmemiş hiçbir yerini bırakmamak, didik didik etmek. 2.Bir konuyu en küçük ayrıntılarına değin incelemek, eleştirmek.	
ıçığını cıçığını sormak : (bir kimsenin) Soyunu sopunu, huyunu suyunu iyice öğrenmek için araştırmak.	
ıgırıp çevirmek : Yalan dolanla bir şeyden yararlanmak.	ıgırıp çevirmek : Uсталıkla birden ve büyükçe temettu' ve istifâde etmek.
ıknıp sıkınmak : Bir iş yapabilmek için kendini zorlamak.	
ıklaya sıkılaya : Büyük çaba harcayarak, kendini elden geldiği kadar zorlayarak.	
	ılca ördeği : Râhata alışık ten-perver adam.
ırgat pazarına dönmek : Karışık ve dağınık bir duruma gelmek.	
ırz düşmanı : Cinsel zevki için her türlü yasa ve töreleri çiğnemekten çekinmeyen kimse.	
ırz ehli : Sili, iffetli, namuslu.	
ırzına geçmek : Zor kullanarak bir kimseyi cinsel zevkine konu yapmak.	
ırzını bozmak : İrzına geçmek.	
ısıtıp ısıtıp önüne koymak : Daha önce geçmiş bir olayı, bir işi, ileri, sürülmüş bir düşünceyi sık sık yinelemek.	
ıska geçmek : 1.(argo)Hedefe rast getirememek. 2.mec.Üzerinde durmamak, önem vermemek.	
ıskartaya çıkarmak : Değersiz bularak bir yana atmak.	
ıskartaya çıkmak : Değersiz sayılarak bir yana atmak.	
ıslak karga (ya da sıçan) : 1.Çok ıslanmış. 2.(argo)Çok korkak, çekingen. ıSSIZ olmak.	ıslak karga : Miskîn.
ıstılah paralamak : Herkesin anlamadığı ağdalı bir biçimde konuşmak.	
ışığı altında (bir durum ya da düşüncenin) : Bir durum ya da düşüncenin konuyu aydınlatmasından yararlanarak, onu göz önünde tutarak.	
ışık tutmak : 1.Bir yeri ışık tutarak aydınlatmak. 2.mec.Düşünceleriyle kılavuzluk etmek, konuyu aydınlatıcı düşünceler söylemek, tutacağı yolu göstermek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

	ıtlâk-ı yed : Hayr işleme.
ıvır zıvır : Küçük, önemsiz (şey).	

İ

	ibn-i vakt : Zamâne adamı.
ibret almak : Ders almak.	ibret almak : Mütenebbih olmak.
ibret olmak : Ders olmak.	
ibreti alem için : Başkalarına örnek olsun diye.	
ibretin kudreti : Çok acayip ve çirkin.	
icabına bakmak : 1.Gereğini yerine getirmek, 2.mec.Bir kimseyi yok etmek, ortadan kaldırmak.	
icat çıkarmak : 1.Hoş görülmeyen yeni bir huy, davranış göstermek ya da yadırganan bir yol tutmak. 2.Ortaya gereği olmayan bir sorun atmak.	
icat etmek : Bir şeyi gerçekmiş gibi göstermek.	îcâd etmek : Olmamış şeyi olmuş gibi göstermek, yalan kurmak.
iç acıcı : 1.Gönül ferahlatıcı. 2.Umut veren, iyi bir durumda olan.	
iç açmak : Gönüle ferahlık vermek, gönül ferahlatmak.	
iç çekmek : Üzüntüyle göğüs geçirmek, huçkırıkla ağlamak, ağlamak.	iç çekmek : Âh çekmek, teevvüh etmek.
	iç durmak : Sabretmek.
iç etmek : (argo)Eline geçen bir şeyi sahibine bildirmeyerek kendine mal etmek.	
iç geçirmek : Derin soluk alarak üzüntüsünü belli etmek, içini çekmek.	
iç gıcıklamak : 1.İstek uyandırmak. 2.Huylandırmak.	
iç içe : 1.Birbirinin içinde, karışık bir durumda, birbirine çok yakın. 2.Bir ötekinin içinde ya da birine ötekinden geçilen.	iç içe : İçeriden daha içeri, biri diğeri içinde.
	iç sıkıntısı, cân sıkıntısı : İşsizlikten iç sıkılıp ne yapacağını bilememek.
	içe gelmek :Gönle doğmak, sünûh etmek.
	içe sığdıramamak : Havsalası almamak, kabûl edememek.
içeri atmak : mec. Hapsetmek.	
içeri düşmek : Hapse girmek.	
	içeri urmak(vurmak) : Haricde olan bir maraz geçip dâhilde zuhûr etmek.
içeride olmak : mec. Zarar etmiş olmak.	
içgüveyden hallice : Nasılsın sorusuna şaka yollu "oldukça iyiyim" anlamında verilen yanıt.	içgüğeyinden (güveyinden) hâllice : Fenâ hâlde, muztarib.
içi açılmak : Güzel bir şey karşısında sıkıntısı dağılmak, ferahlamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

İÇİ ALMAMAK : 1.Midesi almamak, 2.Sakıncalı gördüğünden ya da beğenmediğinden bir işi yapmak istememek.	İÇ ALMAMAK : Yiyememek, mi'de kabûl etmemek.
İÇİ BAYILMAK : 1.Çok acıkmak. 2.Çok şekerli ya da yağlı yiyecek ağır gelmek.	İÇ BAYILMAK : Açlıktan baygınlık gelmek.
İÇİ BENİ YAKAR DIŞI ELİ (SENİ) YAKAR : Dış görüntüsü ile başkalarının hoşuna giden bir şey ya da durumun gerçekte kötü yönleri olduğunu belirlemek için kullanılır.	
İÇİ BULANMAK : Kusacak gibi olmak.	İÇ BULANMAK : Yürek bulanmak.
İÇİ BURKULMAK (YA DA İÇİ SIZLAMAK) : Bir şeye çok üzülme.	
İÇİ CIZ ETMEK : Ansızın içi sızlamak.	
İÇİ ÇEKMEK : İstek duymak.	İÇ ÇEKMEK : Gönül istemek, ârzû.
İÇİ ÇİFIT ÇARŞISI : Her işte aklından türlü kötülükler geçiren.	İÇİ CİFIT ÇARŞISI : Niyet-i hâlisesi olamayan, hîle-kâr.
İÇİ DARALMAK : Sıkılmak bunalmak.	
İÇİ DAYANMAMAK : İçi götürmemek.	
İÇİ DİŞİ BİR : Düşündüğünü açıkça söyleyen, gizli bir düşüncesi olmayan, özü sözü bir.	
İÇİ DİŞİNE ÇIKMAK : 1.Midesi bulanıp rahatsız olmak. 2.Bir taşıtta kötü yol nedeniyle çok sarsılıp kusmak.	
İÇİ ERİMEK : Çok üzülme.	
İÇİ EZİLMEK : Acıkır gibi olmak.	
İÇİ GEÇMEK : 1.İstmeden uyuyuvermek. 2.Bir işe yaramaz duruma gelmek. 3.Yaşlılıktan, güçsüzlükten isteksiz olmak, hiçbir şeye ilgi duymamak.	
İÇİ GENİŞ : Tasasız, gamsız.	
İÇİ GİTMEK : 1.İçi sürmek. 2.Bir şeyi yapmayı ya da elde etmeyi çok istemek.	İÇ GİTMEK : İshâle uğramak.
İÇİ GÖTÜRMEK : 1.(acıklı bir durum karşısında) Dayanamamak. 2.Kıskançmak, çekememek.	
İÇİ HOP ETMEK : Birdenbire heyecanlanmak.	
İÇİ ISINMAK : Hoşlanmak, sevmek.	
İÇİ İÇİNE GEÇMEK : Tedirgin olmak.	
İÇİ İÇİNE SİĞMAMAK : Coşkunluk göstermekten kendini alamamak.	İÇİ İÇİNE SİĞMAMAK : Sükûn bulamamak.
İÇİ İÇİNİ YEMEK : İstedğini yapamamak yüzünden üzülme, dert etme.	
İÇİ KABUL ETMEMEK (YA DA KABARMAK) : 1.İğrenerek bulantı duymak. 2. Taşkın bir ağlama duygusu içinde bulunmak. 3. Duygulanmak, heyecanlanmak.	

İÇİ KAN AĞLAMAK : Çok kederli olmak.	
İÇİ KAPANMAK : Sıkılmak, bunalmak.	
İÇİ KARARMAK : 1.Sıkılmak, bunalmak, hiçbir şeyden tat almaz olmak. 2. Umutsuzluğa düşmek.	
İÇİ KAZINMAK (YA DA KIRILMAK) : Açlıktan midesinde eziklik duymak.	
İÇİ PARALANMAK (YA DA PARÇALANMAK) : Birine acıyarak çok üzülme.	
İÇİ RAHAT ETMEK : Ferahlatmak.	
İÇİ SIKILMAK : Bunalmak.	İÇ SIKILMAK : Mahzûn ve mükedder olmak.
İÇİ SIZLAMAK : Bir şey için çok üzülme.	
İÇİ SÜRMEK : İshal olmak.	İÇ SÜRMEK : İshâl olmak.
İÇİ TEZ : Aceleci, sabırsız, yavaş yapılan işten sıkılan.	
İÇİ TİTREMİK : 1.Özen göstermek. 2.Çok üşümek.	
İÇİ VIK VIK (FİK FİK) ETMEK : Sabırsızca tedirgin davranmak.	
İÇİ YAĞ BAĞLAMAK : 1.Çok susamak. 2.Büyük bir acı vb. nedeniyle çok üzülme.	
	İÇİM TANBURA GİBİ : Gâyet karnım aç.
İÇİN İÇİN GÜLMEK : Belli etmeden, gizli gizli gülmek.	
İÇİN İÇİN YANMAK : 1.Yanması sürmek; (ateş için) farkına varılmadan yanmak. 2.mec. Dışa vurmadan çok üzülme.	
İÇİNDE BOĞULMAK : 1.Göze çarpmamak. 2.(giysi için) Çok büyük gelmek.	
	İÇİNDE CİNN OYNAMAK : Bomboş olmak.
	İÇİNDE KURT YOK : Bir işe heves-kâr olmayan, koşup çalışmayan.
İÇİNDE YÜZMEK : Olumlu ya da olumsuz bir durumun aşırı derecesinde bulunmak.	
İÇİNDEN ÇIKMAK (BİR İŞİN) : O işin güçlüklerini yenebilmek, üstesinden gelmek.	
İÇİNDEN GEÇİRMİK : Bir şeyi yapmayı düşünmek.	
İÇİNDEN GEÇMEK : Düşünmek, aklından geçmek.	
İÇİNDEN GELMEK : Bir şeyi yapmak için içten bir istek duymak.	
İÇİNDEN KAN GİTMEK : İÇİ KAN AĞLAMAK.	
İÇİNDEN KONUŞMAK (YA DA DEMEK) : Kimsenin duymayacağı kadar yavaş sesle konuşmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

İçinden okumak : 1.Ses çıkarmadan okumak. 2.(argo) Sessiz bir biçimde sövmek.	
İçinden pazarlık (ya da içten pazarlıklı) : Sinsi.	
İçine almak : Kapsamak.	
İçine ateş düşmek : Büyük bir acı ve üzüntünün etkisi altına girmek.	
İçine atmak : 1.Bir sıkıntıyı kimseye belli etmemek. 2.Yapılan bir kötülüğe karşı sesini çıkarmamakla birlikte bunu unutmamak.	
İçine baygınlıklar çökmek : Sıkıntı, fenalık basmak.	
İçine çekilmek : Kabuğuna çekilmek.	
İçine çekmek : 1.Soluk almak. 2.mec.Bilincine varmak, anlamak.	
İçine dert olmak : Bir şeyi yapamamaktan dolayı üzülmek.	
İçine doğmak : Hiçbir belirtiye dayanmadan bir işin olacağını ya da olduğunu önceden sezinlemek.	İçe doğmak : İlhâm olunmuş gibi hâtra gelmek.
İçine dokunmak : Dertlendirmek, üzülmek.	
İçine etmek : İçine sıçmak.	
İçine hüzün çökmek : Kederlenmek, hüzünlenmek.	
İçine işlemek : Çok etkilenmek, dokunmak.	
İçine kapanık : Duygularını kimseye açmayan, içekapanık.	
İçine kapanmak (ya da içine çekilmek) : Çevresindeki kişilerle ilgi kurmamak, duygularını kimseye açmamak.	
İçine kurt düşmek : Kuşkulanmak.	
İçine oturmak : Çok etkilemek, çok üzme.	
İçine sıçmak(bir şeyin) : (kaba) Bozup berbat etmek.	
İçine sinmek (ya da sinmemek) : 1.İsteğinince olduğu için rahatlık, mutluluk duymak (duymamak). 2.İçini rahat etme (etmemek).	
İçine sokacağı gelmek(birini) : Birini çok sevmek.	
İçine tükürmek : Bir şeyi bozup berbat etmek.	

içini bayıltmak (ya da kıymak) : 1.(tatlı) Aşırı gelip artık yiyememek. 2.mec. Çok konuşarak ya da ağır davranarak birini usandırmak.	
içini bir kurt yemek (ya da kemirmek) : Sürekli bir kaygı içinde bulunmak.	
içini boşaltmak : Sıkıntı ve derdini söylemek.	
içini çekmek (çekmek ya da içini geçirmek) : Üzüntüyle ya da özlemlerle derin soluk almak.	
içini dökmek : Derdini anlatmak.	
içini kemirmek : Bir üzüntüden rahatsızlık duymak.	
	içini oynatmak : Mahvetmek.
içini sıkmak : Sıkıntı vermek.	iç, cân sıkmak : Keder vermek.
içini yakmak : Çok üzülme.	
içini yemek : Çok üzülme.	
içinin yağı erimek : Telaş ya da kaygı ile üzülme.	
içler acısı : (durum, olay vb.) Çok acıklı.	
içlidışlı olmak : 1.Aşırı teklifsiz görüşmek. 2.Kız ve oğullarını karşılıklı olarak evlendirmek.	
içten içe : Gizli gizli, belli etmeden.	
içtikleri su ayrı gitmemek : Sıkı fıkı dost, arkadaş olmak.	
idare etmek : 1.Yönetmek, çekip çevirmek. 2.Tutumlu kullanmak. 3.Yetmek, yetişmek. 4.(alışverişte) Elvermek, yeterli olmak, kurtarmak.	
idaresini bilmek : Yerine göre harcanmak, tutumlu davranmak.	
iddiaya tutuşmak : Karşı savlarla bahse girişmek.	
ifade etmek (bir şey): 1.Anlatmak. 2.mec.Önem taşımak.	
ifadesini almak (birinin): 1.Sorguya çekmek. 2.Görgü tanığının anlattıklarını yazmak. 3.(argo) Üstün gelmek, yenmek, tepelemek.	
iflahını kesmek : Gücünü tüketmek, bir daha düzelmeyecek bir duruma getirmek.	
iflas bayrağını çekmek (ya da borusunu çalmak) : 1.(ticarete) Batmak. 2.Her şeyini yitirmek.	
ifrat derecede : Aşırı ölçüde.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	ifrât ve tefrît : Bir uçtan bir uca i'tidâlden hâric olarak iki mübâyin-i hâlin birinden diğetine.
ifrata kaçmak : Çok ileri gitmek, aşırı davranmak.	
ifrata vardırmaq : Bir şeyin ölçüsünü kaçırmak.	
ifrit etmek (birini) : Çok öfkelenmek, çok kızdırmak.	
ifrit kesilmek (ya da olmak) : Pek çok öfkelenmek, çok kızmak.	
iftira etmek : Bir suçu birinin üzerine atmak, kara çalmak, kara sürmek.	
iftiraya uğramak : Kasıtlı ve asılsız suç yüklenmek.	
iğne atsan yere düşmez : Çok kalabalık.	
iğne deliğinden Hindistan'ı seyretmek : Küçük bir olaydan büyük anlamlar çıkarmak.	
iğne ile kuyu kazmak : Yetersiz araçlarla, sürekli ve sabırlı çalışmalarla çok güç olan ya da çok ağır yürüyen bir işi başarmaya çalışmak.	iğne ile kuyu kazmak : Çok zahmetli ve bitmez işe girişmek.
iğne ipliğe dönmek : Çok zayıflamak.	
	iğne iplik : Çok za'îf ve kuru.
iğne üstünde oturmak : Diken üstünde oturmak.	
	iğne yutmuş : Gâyetle nâtüvân.
iğne yutmuş maymuna dönmek : (alay) Zayıf ve bitkin duruma gelmek.	
iğneden ipliğe kadar : Ne kadar eşya varsa, her şey.	iğneden ipliğe : Kâffe-i teferru'ât ve tamâmiyle.
iğneli fiçî : Çok sıkıntı ve üzüntü veren durum ya da şey.	
iğneli söz : Dokunaklı, kırıcı söz.	
iğneyi kendine çuvaldızı başkasına batırmaq : Hoşlanılmayan bir davranışı başkalarından önce kendine denemek.	
ihtilafa düşmek : Anlaşmamak, bozuşmak, uyuşmamak.	
ihtimal vermemek : Bir şeyin gerçekleşebileceğini, olabileceğini hiç düşünmemek.	
	ihtitâf-ı basar : Göz alma, kamaştırma.
ihtiyaç duymak : Gereksinmek, gereksemek.	
ikamete memur edilmek(bir yerde) : esk. Sürgün cezası verilmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ikbal düşkünü : Önce iyi bir yaşam varken gözden düşerek yoksulluğa düşmüş kimse.	
ikbali sönmek : Daha önce iyi olan durum ya da işi bozulmak.	
iki ahbap çavuşlar : Her yerde hep birlikte görülen, birbirinden ayrılmayan iki arkadaş için şaka yollu söylenir.	
iki arada bir derede kalmak : Sıkışık, zor koşullar altında (kalmak).	
iki arada kalmak : Zor bir durumda karar verememek.	
iki ayağını bir pabuca sokmak : Birini bir işi hemen yapması için çok sıkıştırmak.	iki ayağını bir pabuca sokmak : Ziyâde sıkıkmak, muhtarib etmek.
iki baştan olmak : Bir şey, her iki tarafın aynı şeyi istemesiyle, iyi niyetle gerçekleşebilmek.	
iki büklüm (olmak) : (saygı, sayrılık, yaşlılık gibi nedenlerle) Beli bükülmek, iki kat (olmak).	
iki cami arasında kalmış beynamaz : İki yoldan hangisini tutacağını şaşırmış kimseler için kullanılır.	iki câmi arasında kalmış bî-namâz (beynamaz) : Ne yapacağını şaşırmış adam.
iki cihanda : Dünya ve ahirette.	iki cihân : Dünyâ ve âhiret.
iki çift laf (lakırdı ya da söz) etmek : Birkaç söz söylemek.	
iki dirhem bir çekirdek : Çok güzel ve özenli giyinmiş.	iki dirhem bir çekirdek : Gâyet süslü ve sık gezen.
	iki el ile kara bulaştırmak : İftirâ etmek, leke-dâr etmeye çalışmak.
	iki eli böğründe : Me'yûs ve hayrân.
iki eli böğründe kalmak : Çaresiz kalıp ne yapacağını bilememek.	
	iki eli kanda : Müfterî, ahlâksız, müfsid.
iki eli kanda (ya da kızıl kanda) olsa : Elindeki iş ne kadar önemli olursa olsun.	
iki eli şakaklarında düşünmek : Derin derin düşünmek.	
iki eli yakasında olmak (birinin) : Kıyamette ondan davacı olmak.	iki elim yakasında : Âhirette da'vâcısuyum.
iki elim yanıma gelecek : Ölerek Tanrı katına çıkacağım için yalan söylemem.	
	iki elle sarılmak : Kemâl-i gayret ve tehâlûkle teşebbüs etmek.
iki geçeli : Karşılıklı iki sıra olarak, iki yanlı.	
	iki gönül bir olmak : Sevişmek, muâşaka etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	iki göz arasında : Tarfet-ül-aynda.
iki gözü iki çeşme : Sürekli, çok ağlamayı anlatır.	iki gözü iki çeşme : Çok ağlamaktan kinâye.
iki gözüm(iki gözümün nuru) : Okşayıcı bir sesleniş olarak kullanılır.	
iki hırtı bir pırtı : Aşırı yoksulluğu anlatır.	
iki kat olmak : İki büküm olmak.	
iki paralık : Değersiz, önemsiz.	
iki paralık olmak(biri) : Değerini, onurunu yitirmek.	
iki paralık etmek (birini) : Değerini, onurunu düşürmek.	
iki rahmetten (iyilikten) biri : (çok acı çeken ağır sayrılar için) İyileşme ya da ölüm.	
iki satır laf etmek (ya da konuşmak) : Dostça biraz söyleşmek.	
iki seksen uzanmak : (argo) Bir çarpma, vurma sonucu boylu boyunca serilmek.	
iki söz bir pazar : Uzun boylu pazarlık etmeden.	
iki sözü (lafı ya da lakırdıyı) bir araya getirememek : Düşündüğünü düzgün bir biçimde anlatamamak.	
iki tek atmak : İki kadeh içki içmek.	
iki ucu boklu değnek :Ne yönden bakılırsa bakılsın çözülmesi çok güç iş ya da durum.	
iki ucunu bir araya getirememek : Denkleştirememek.	
	iki ucunu bir yere getirmek : İdâre etmek, vâridâtını masrafına müsâvî getirebilmek.
iki yakası bir araya gelmemek : Geçim sıkıntısından bir türlü kurtulamamak.	
	iki yakası bir yere gelmez : Sefih, işini bilmez, müsrif.
ikide bir (ya da ikide birde) : Sık sık.	ikide bir de : Pek sık, çok def'a, her dâim.
ikili oynamak : Karşı olan yanlardan hem birini hem öbürünü destekler görünmek.	
	ikindiden sonra : Vakitsiz, pek geç.
ikindiden sonra dükkan açmak :Bir işe başlamakta geç kalmak.	
ikisi bir kapıya çıkmak : Aynı sonuca varmak, aynı sonucu doğurmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ikisini bir kazana koysalar kaynamazlar :Aralarındaki anlaşmazlık o kadar büyüktür ki onları uzlaştırma çaresi bulunamaz.	
ikiz doğurmak : mec. Herhangi bir işte çok sıkıntı çekmek.	ikiz doğurmak : mec. Çok azâb çekmek.
iktisat etmek (ya da yapmak) : Tutumlu davranmak, tasarruf etmek.	
ilaç için ... yok : Hiç yok.	
ilanı aşk etmek : (bir erkek bir kadına ya da bir kadın bir erkeğe) Kendisini sevdiğini söylemek.	
iler tutar yeri olmamak (ya da kalmamak) : Çok dağınık, bozuk ya da berbat bir duruma gelmek.	
ileri almak : 1. Öne almak. 2. (saat için) Öne almak, öne ayarlamak.	ileri almak : Takdîm etmek.
ileri atılmak(ya da çıkmak) : Öne doğru çıkmak.	ileri çıkmak : Karşılama, istikbâl etmek.
ileri geçmek : 1. Öne geçmek. 2. Üstün bir oruna geçmek.	ileri çekmek : Terakkî ettirmek.
	ileri geçmek : Tekaddüm ve müsâbakat etmek.
ileri gelenler : Bir topluluğun önemli, sözü dinlenir, saygın kişileri, eşraf.	ileri gelen : A'yândan olan, nüfûz ve iktidâr eshâbından bulunan.
ileri gelmek : Neden olmak, oluşmak, bağlı bulunmak, doğmak, meydana gelmek.	ileri gelmek : Neş'et etmek, münba'is olmak.
ileri geri konuşmak (laflar etmek ya da söylemek) : Yersiz ve gönül kıracak biçimde konuşmak.	
ileri geri söz : Yersiz, yakışsız söz.	
ileri gitmek (ya da varmak) : Söz ve davranışta ölçü dışına çıkmak, gereksiz, aşırı davranışta bulunmak.	ileri gitmek : Terakkî etmek.
	ileri göndermek : Sürmek, tekaddüm ettirmek.
ileri götürmek : (bir durum ya da davranış için) Ölçüyü aşmak.	
ileri sürmek : 1.Öne doğru yürütmek. 2.Bir düşünceyi ya da tasarımı önermek, serdetmek.	ileri sürmek : 1. Sevk etmek, götürmek. 2. Der-miyân veyâ teklif etmek.
	ileri varmak : Haddi tecâvüz etmek, çok olmak.
	ileride olmak : Yüksekçe bir me'mûriyette bulunmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ilerisine gitmek(bir işin) : Bir işin sonuna dek gitmek.	ilerisine gitmek : Tecâvüz eylemek, çok olmak.
ilerisini gerisini hesaplamamak (ya da düşünmemek) : Herhangi bir konuda çok ve ayrıntılı düşünmeden hareket etmek, tedbirsizce, ihtiyatsızca davranmak.	
ilgi çekici : İlgiyi, dikkati üzerinde toplayan.	
ilgi çekmek : İlgiyi, dikkati üzerine toplamak.	
ilgi duymak : Bir işe, bir olaya, bir kimseye önem vermek.	
ilgi görmek : İlgi çekmek.	
ilgi göstermek : İlgisini esirgememek, belli etmek.	
ilgi toplamak : İlgi görmek.	
ilgisini kesmek : Bir kimse ya da şeye tüm bağlarını koparmak.	
iliğine (ya da iliklerine) kadar : Her şeyini, tüm varlığını etkileyecek biçimde.	
iliğine işlemek (ya da geçmek) : 1.Çok ıslanmak, çok üşümek. 2.Tüm varlığını kaplamak, çok etkilemek.	iliğe işlemek, geçmek : Çok ve derin te'sîr etmek.
iliğine kadar ıslanmak : Çok ıslanmak.	
iliğini (ya da iliğini kemiğini) kurutmak : Canından bezdirecek kadar sıkıntı vermek.	
iliğini kemirmek : 1.Çok etkilemek. 2.Sömürmek.	
	ilik sızlamak : Derin ağrı duymak.
iliklerinde duymak : Benliğinde iyice duymak.	
ilişki kurmak : Bağlantı sağlamak, ilgi sağlamak.	
ilk ağızda : Önce, öncelikle, her şeyden önce.	
ilk göz ağrısı : 1.İlk doğan evlat. 2.İlk sevilen, aşık olunan kimse.	ilk göz ağrısı : mec. İnsânın ömründe birinci def'a olarak başına gelen vak'a veyâ aşk ve alâka, ilk ibtilâ. 2.İlk dünyâya gelen evlâd.
illallah demek : Usanmak, bıkmak.	
illallah etmek : Usanmak, bıkmak	
illet etmek : 1.Sinirlendirmek, kızdırmak. 2.Sakatlamak.	
illet olmak : Çok sinirlenmek, çok kızmak.	
ilmini almak : Bir işin özelliklerini, işleyişini, en ince ayrıntılarına dek iyice öğrenmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

imam kayığı : (argo) Tabut.	
imam suyu : (argo) Rakı.	
imana gelmek : 1.Müslümanlığı kabul etmek. 2.En sonunda doğruyu söylemek. 3.Sonradan bir şeyi kabul edip uymak.	imâna gelmek : 1. İnanmak, ihtidâ etmek, 2. mec. Âkibet doğruyu kabûl etmek, kanmak.
imana getirmek :1.Müslümanlığı kabul ettirmek. 2.İstenilen biçimde davranmayı zorla kabul ettirmek.	imana getirmek : 1. İnandırmak. 2. mec. Yoluna komak(koymak), ıslah etmek.
imani gevremek : Çok yorulmak, ya da sıkıntı çekmek.	
	im'ân-ı nazar etmek : Dikkatle bakmak, ehemmiyet vermek.
imani yok : (kısa söylenişle) 1.Acımasız, insafsız. 2.Kahrolası.	
imanına kadar : (kısa söylenişle) Son kertesine kadar.	
	imaret çorbası : Bâd-i hevâ (bedava) şey.
imdadı (ya da imdadına) yetişmek : Çok zor ve tehlikeli bir anda yardım etmek.	
imi timi yok : İzi, belirtisi yok.	
imiğine sarılmak : (bir iş için) Birini çok sıkıştırmak.	
imlâya gelmek : mec.(bir şey ya da düşünce) Düzenlenemeyecek kadar karışık olmak, yönteme uyamayacak bir durumda olmak.	imlâya gelmek : Islâh ve iflah olunmak.
imtihana çekmek : 1. Bilgisini ölçmek. 2. Denemek, sınamak.	
inayet ola : "Allah versin" sözü gibi dilencileri savmak için kullanılır.	inâyet ola : Sadaka verilmeyen dilencileri def için müsta'mel ta'bîrdir ki Allah'tan sana inâyet olsun takdîrindedir.
	ince elemek : Dibine darı ekmek.
ince eleyip (ya da eğirip) sık dokumak : Bir şeyi en küçük ayrıntılarına dek araştırmak, gözden elden geçirmek.	ince eleyip sık dokumak : Ta'mîk ve tahkîk etmek, bir işin pek ilerisine varmak.
ince iş : 1.Nakış. 2.mec.Dikkatli ve hesaplı davranış.	
ince kesim : Kemikleri ince ve zayıf.	ince kesim : Çelimsiz, nahîf.
inceden inceden : Çok hafif bir sesle.	
inceden inceye : 1.Ayrıntılara inerek, önem vererek, titizlikle, titizce. 2.Hafif, belirsiz, tiz olmayan bir sesle.	inceden inceye : Pek müdekkik-âne.
	inci dânesi(tanesi) : Dürdâne, pek güzel çocuk veyâ kız.
inci saçmak : Birbirinden güzel sözler söylemek.	
incik boncuk : Değersiz ufak tefek süs eşyası.	

	incir çekirdeği : Küçüklükten kinâyedir.
incir çekirdeğini doldurmaz :Çok az ya da çok önemsiz.	
infial uyandırmak : Kızgınlık, öfke yaratmak.	
inim inim inlemek : 1.Sürekli olarak inlemek. 2.Çok sıkıntıda olmak.	
inim inim inletmek : Birini büyük sıkıntıya sokmak.	
iniş çıkış : Engebeli olan.	
iniş yokuş : Hem inişi hem çıkışı olan.	iniş yokuş : Engebe, düz olmayan mahal.
inişli çıkışlı (ya da inişli yokuşlu) : Hem inişi hem çıkışı olan (yol).	
insafa gelmek : Acımasız ve haksız tutumdan vazgeçmek.	insâfa gelmek : Haksızlık etmekten vazgeçmek, merhamet etmek.
insan ayağı değmemiş (ya da basmamış) : İçine insan girmemiş, içinde insan olmayan.	
insan eli değmemiş (ya da dokunmamış) : Bakımsız kalmış yer.	
insan eti yemek : mec. Birini çekıştirmek.	
insan evladı : İyi insan, iyi kimse.	
insan hali : Olabilir, hoş karşılamak gerekir.	
insan içine çıkmak : Toplum içine karışmak, başkalarıyla ilişki kurmak.	
insan kurusu : Çok zayıf.	
insan kuş misali : Uzakça bir yere gidildiğinde söylenir.	
insan müsvettesi : Bir insanda bulunması gerekli niteliklerden yoksun olan.	
insanlık hali : Olabilir, hoş karşılamak gerekir, insan hali.	
insanlıktan çıkmak : 1.Çok zayıflamış olmak. 2.mec.İnsana özgü niteliklerini yitirmek.	
inşallahla maşallahla : Çaba harcamadan, tevekkülle.	
inzivaya çekilmek : Toplumdan kaçıp, bir şeyle ilgilenmeyerek tek başına yaşamak.	
ip kaçkını : Asılacak denli kötü insan.	ip kaçkını : Vâcib-ül – salb, asılacak adam.
	ip parası vermek : Def-i belâ etmek.
ip takmak(birine) : Birinin kötülüğü için çalışmak.	
ipe çekmek : Asarak öldürmek.	ipe çekmek : Salb etmek.
	ipe dizmek : Tanzîm etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ipe sapa gelmeyen (ya da gelmez) : Akla yakın olmayan ya da birbirini tutmayan.	
ipe un sermek : Gerçeksiz bir takım nedenler ileri sürerek istenilen işi yapmaktan kaçınmak.	ipe un sermek : Vâhi özürler dermiyân etmek.
ipi çözmek : İlgisini kesmek.	
ipi çürük : Güvenilmez (kimse).	
ipi kırık : Serseri, sorumsuz.	
ipi kırmak : Savuşup gitmek.	
ipi koparmak : Bağlı bulunduğu kuruluşla ya da yakınlığı bulunan kişi ile ilişkisini kesmek.	
ipi sapı yok : Birbirini tutmaz, yersiz, anlamsız.	ipi sapı yok : Ele gelir ele alınır şey değil.
	ipi uzatmak : Serbest bırakmak, mâni' olmamak.
ipin ucunu kaçırmak : Yönetimde ya da bir şeyi kullanmada gereken ölçüyü yitirmek.	
	ipine basan : Sersem.
ipini çekmek(birinin) : Birini ölçülü davranmaya zorlamak.	
ipini kırmak : Azmak, ele avuca sığmaz bir durum almak.	
	ipini kırmış : Azgın.
ipini koparan : Başiboş kalan.	
	ipini sürümek : Cezâsını aramak, müstahak-ı cezâ olmak.
ipipullah sivri küllah (kalmak) : Yalnız, kimsesiz, hiçbir şeysiz (kalmak).	
ipiyle kuyuya inilmez (birinin): Kendisine güvenilmez.	ipiyle kuyuya inilmez : İ'timâda gayr-ı şâyân, sözüne güvenilmez.
iple çekmek : Sabırsızlıkla beklemek.	
ipleri birinin elinde olmak(bir işin) : O işi el altından yönetmek.	
ipliği pazara çıkmak : Kötü nitelik ve suçları ortaya çıkmak.	ipliği bazâra(pazara) çıkmak : Rûsvâ ve mübtezel olmak.
ipsiz sapsiz : 1. Birbirini tutmaz, yersiz ve anlamsız. 2. Serseri, hayta.	ipsiz sapsiz : Serserî, mechûl, alâ-hevâl ayak takımı.
ipten kazıktan kurtulmuş : Her türlü kötülüğü yapacak yaradılıştaki olan (kimse).	ipten kazıktan kurtulmuş : Cinâyet-i mükerrere sâhibi.
	ipten kuşak : Son derecede fakr u zarûret.
ipten kuşak kuşanmak : Yoksul düşmek.	ipten kuşak kuşanmak : Fevk-al-âde fakru zarûrete dûçâr olmak.
ipucu vermek : Aranılan gerçeğe ulaştırabilecek şeyle ilgili, onu bulmaya yarayan bilgi vermek.	ipucu vermek : Sebebiyyet vermek, bahâne ittihâz olunacak bir harekette bulunmak.
irapta mahalli yok : Hiçbir değeri ve önemi yok.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

İsa'yı küstürdü, Muhammet'i memnun edemedi : İyilik edeyim derken kimseyi memnun edemedi.	
isabet almak : Vurulmak, yaralanmak.	
isabet etmek : 1. Nişan alınan yere değmek. 2. Çıkmak. 3. Yerinde iş görmüş olmak.	
isabet oldu : Yerinde, tam isteğe uygun.	
	isâbet-i karîn, isâbet-i mu'tâd : Dâimâ isâbet eden, sâib, doğru.
	isbât-ı vücûd : Hâzır ve mevcûd olduğunu göstermek için bir kere görünüş.
iskandil etmek : 1.mec.Bir işin iç yüzünü araştırmak, bilgi toplamak. 2.(argo) Gözetlemek, çevreyi kollamak.	
iskele almak : (argo)Bir erkek, bir kadına sarkıntılık etmek.	
iskeleti çıkmak : Çok zayıflamak.	
	iskeleyi kokutmak : İz'âc etmek.
iskemle (sandalye ya da koltuk) kavgası : Bir oruna göz dikmiş olanların arasındaki çekişme, post kavgası.	
	ism komak(koymak) : Ad takmak, tesmiye etmek.
	ism vermek : Birinin nâmını söyleyip kim olduğunu haber vermek.
ismi var cismi yok : 1.Sözü edilen bir kimse ya da şeyin gerçekte var olmadığını anlatır. 2.Adı olmasına karşın görevini, etkinliğini yerine getirmeyen.	
ismini cismini bilmemek : Hiç tanımamak.	
ismi geçmek : Adından söz edilmek, bahsedilmek.	
	ismiyle müsemmâ : Kendisine yaraşır ve ahvâline muvâfik bir isimle tesmiye olunan.
ispenç horozu : mec. Ufak tefek olduğu halde kabadayılık taslayan.	
istediği gibi at koşturmak (ya da oynatmak) : Keyfince, istediği gibi davranmak.	
istemeye istemeye : İstemeyerek, gönülsüz.	
ister istemez : Zorunlu olarak, elinde olmadan.	ister istemez : Hâh nâ-hâh, tav'an ve kerhen.
	istifini bozmak : Umûr etmek.
	istifini bozmak(birinin) : Tahkîr ve terzîl etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

istifini bozmamak : Aldırış etmeyip durum ve davranışını hiç değiştirmemek.	istifini bozmamak : Tavrını ve duruşunu aslâ değiştirmemek.
isyan bayrağını açmak : Karşı gelmek, başkaldırmak.	
iş açmak : mec. Uğraştırıcı gereksiz bir durumun ortaya çıkmasına neden olmak.	
iş ayağa düşmek : İş, sorumsuz ve yetkisiz olanların eline kalmak.	
iş başa düşmek : Kendi işini kendin görme zorunda kalmak.	
	iş başına geçmek : İşe mübâşeret etmek.
	iş başında : İşe nezâret edecek hâlde.
	iş bilir : Kâr-âşinâ.
iş bilmek : Becerikli olmak.	
	iş bilmez : Elinden iş gelmez, gâfil.
iş bitirmek : Bir işi iyi bir sonuca ulaştırmak.	iş bitirmek : İşi hüsn-i hitâme erdirmek, hall ü fasl.
iş bitmek (birinden) : İş ondan beklenilmek.	
iş çatalanmak : Bir işte güçlülükle karşılaşmak.	
iş çevirmek : Gizli, dolambaçlı bir iş yapmak.	
iş çığırından çıkmak : Amacından saparak düzeltilmesi güç bir durum almak.	
iş çıkarmak : 1.Çok iş yapmak. 2.Gereksiz, uğraştırıcı bir işe yol açmak, sorunlara neden olmak.	iş çıkarmak : Ehemmiyetsiz şeye ehemmiyet verip mesele çıkarmak, asılsız yere uğraşmak ve uğraştırmak.
iş değil : 1.Bir işin çok kolay olduğunu belirtir. 2.Kınama belirtir.	
iş düşmek(birine) : Birinin iş yapması gerekme.	
iş edinmek : Bir şeyi görev, meslek olarak kabul etmek.	
	iş eri : Becerikli elinden iş gelir.
iş etmek(birine) : Aldatmak, birine beklemediği bir davranışta bulunarak onu zarara sokmak.	
iş görmek : 1.İş yapmak. 2.İş yapmaya uygun olmak.	iş görmek : Tervîc-i hâcet etmek.
iş göstermek : Yapması için birine iş vermek, iş buyurmak.	iş göstermek : Yapacak iş vermek.
iş güç : Yapacak belli bir şey, görev, meşguliyet.	iş güç : Meşgûliyyet.
	iş güç etmek : Medâr-ı iştigâl ittihâz etmek.
iş güç sahibi : Bir işi, bir görevi olan.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

iş inada binmek : Bir işi yapmakta direnmek.	
iş işten geçmek : Bir işi gerçekleştirme olanağı kalmamış olmak.	iş işten geçmek : Artık olup bitmek, ta'mîr ve islâha vakt kalmamak.
iş karıştırmak : 1.Fesat sokmak. 2.Zararlı bir iş yapmak.	
iş mi ? : Yapılan bir şeyin beğenilmediğini, küçümsendiğini bildirir.	
iş ola : "Sanki iş görmüş" anlamında bir hafifseme sözü.	iş ola : 1. Erbâb -ı say ü hîrfete makâm-ı tahîyyede söylenilen du'â. mec. Münâsebetsiz bir harekette bulunana da tekdîr için tevcih olunur. 2. Sanki iş görmüş demektir.
iş olsun diye : Gereksiz bir eylemi belirtmek için kullanılır.	
	iş pot gelmek : Ters gitmek.
	iş pöç olmak :Hayrı görülmemek, boş çıkmak.
iş sarpa sarmak : İş, içinden çıkılması zor bir duruma girmek.	
iş tutmak : İş yapmak, çalışmak.	
iş vermek : Birine yapacak iş göstermek.	
iş yapmak : Çalışmak.	iş yapmak : İş görmek ve kinâyeten iş bozmak.
iş yok (bir şeyde) : O şeyden yarar beklememeli.	
işe bak : Şaşırılacak bir durum karşısında kullanılır.	
	işe bakmak : İşle meşgûl olmak, iş görmek.
	işe gelmek : Yaramak, kâbil-i isti'mâl olmak.
işe girmek : Göreve başlamak.	işe girmek :Yaramak.
	işe girmez :Yaramaz.
işe koşmak(birini) : Birine iş yaptırmak.	
	işe parmak sokmak : İş bozmak.
işe yaramak : Elverişli olmak.	işe yaramak : Bir güne kâdr ve değeri olmak.
işi (m) iş kaşığı (m) gümüş : İşi tam istediği yolda.	
işi aksi gitmek : İstenilen sonucu elde edememek.	
işi Allah'a kalmak : Güç koşullar altında kimseden yardım umudunun kalmadığı bir durumda bulunmak.	
işi anlamak : Gizli bir şeyi, bir sorunu anlamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

iş azıtmak : Yanlış ve aşırı yollara sapmak.	
iş başından aşmak (ya da aşkın olmak) : Pek çok işi olmak.	
iş bitmek : 1.İşi sona ermek. 2.Hali, gücü kalmamak.	
iş bozulmak : Yapmakta olduğu işten gereği kadar kazanç sağlayamaz olmak.	
iş ciddiye almak : Soruna önem vermek.	
	iş delmek : İç yüzüne vâkıf olmak.
iş duman : İşi ve durumu kötü.	
iş düşmek (birine): Birinin yardımına gereksinme duymak.	
	iş günü gününe görmek :Ertesi güne bırakmaksızın, bilâ-te'hîr.
iş iş olmak : İşi yolunda olmak.	
iş ne? : Ne işi var?	
iş olmak : 1.Yapacak bir şeyi bulunmak. 2.İşi istediği gibi bitirmek. 3.Uğraşma zorunda olmak.	iş olmak : İşi görülmek, maksadı hâsıl olmak.
iş oluruna bırakmak : Bir durumu, bir sorunu önemsemeden kendi akışına bırakmak.	
iş pişirmek : tkz. Aralarında gizlice anlaşmak.	
iş rast gitmek : Şans yardımıyla işi iyi, istediği gibi olmak.	
iş resmiyete dökmek : (bir iş ya da durum için) Resmi bir yola sokmak, resmi bir nitelik vermek.	
iş savsaklamak : İşi yavaşlatmak, gereken önemi göstermemek.	
	iş sırasına girmek : İş yoluna girmek, netice pezîr olmak üzere bulunmak, düzölmek.
iş tatlıya bağlamak : Sorunlu bir işi, iyi bir biçimde çözmek.	
iş temizlemek : Sorunu çözmek.	
iş tıkrında (ya da yolunda) : İşi çok uygun, çok iyi.	
iş uzatmak : Bir işi sonuçlandırmamak.	
iş üç nalla bir ata kaldı : Eline önemsiz bir olanak geçince büyük işlerin düşünce kapılanlar için söylenir.	
iş in alayında olmak : Bir işe gereken önemi vermeme, dalga geçmek.	
iş in başı : Bir işin en önemli noktası.	iş in başı : Künh, menba', asl.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

işin içinde iş var : (bir işin) İcyüzü başka.	iş içinde iş var : Gizli makâsid ve desâis bulunmak.
işin içinden çıkamamak : Başaramamak, sorunu çözümleyememek.	
işin içinden çıkmak (ya da sıyrılmak) : 1.Bir şeyi anlamak, bir sorunu çözmek. 2.Güç bir sorunu çözemeyince kestirip atmak.	
işin ucu : Bir işin kökeni.	
işin ucu birine dokunmak : O işten dolaylı olarak zarar görmek.	
işin üstesinden gelmek : Güç bir işi başarmak, sonuçlandırmak.	
	işin yoğusa (yok ise) : Beyhûde yere, fâidesiz.
işinden olmak : Görevini yitirmek; görevinden atılmak.	
işine bak : 1.Görevini, işini sürdür. 2.Sen karışma!	
	işine bakmak : Kendi işiyle meşgûl olup başka şeye karışmamak.
işine gelmek (ya da gelmemek) : Çıkarına, amacına, düşüncesine uygun olmak (ya da olmamak).	
işine göre : Çıkarına uygun.	
işine koyulmak : İşini yapmayı sürdürmek.	
işini bilmek : Nereden, nasıl yararlanılacağını bilmek, çıkarını bilmek.	
işini bitirmek (birinin): (argo) Öldürmek.	
işini görmek : 1.Görevini yapmak. 2.mec. Dövmek. 3.(argo) Öldürmek.	
işini uydurmak : Kurnaz, açık göz davranarak işine istediği gibi biçim vermek.	
işinin adamı : Çalıştığı işte başarı sağlayan, işinin gerektirdiği nitelikleri taşıyan kimse.	
işitmezliğe getirmek (ya da işitmezlikten gelmek) : İşitmemiş, duymamış gibi davranmak, aldırnamak.	işitmezden gelmek : İşitmez gibi olmak, sağırılığa vurmak.
işkembeden atmak (ya da söylemek) : tkz. Uydurarak söylemek.	işkembeden söylemek : Bir işten ma'lûmâtı olmaksızın kendiliğinden uydurup söylemek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

işkembesi geniş : tkz. Hoş görünmeyecek şeyi de hoş gören, hazımlı.	
işkembesini düşünmek : tkz. Öncelikle karın doyurmayı düşünen.	
işkembesini şişirmek : tkz. Oburca yemek.	işkembeyi doldurmak : Hayvân gibi çok yemek.
işkenceye sokmak : Maddi ya da manevi sıkıntı vermek, zora sokmak.	
işler açılmak : Piyasa canlanmak.	
işler becermek : Zararlı, gizli işler yapmak.	
	işli güçlü : Meşgûl, dağdağalı.
işportaya düşmek : Değerini yitirmek, herkes tarafından kullanılmak.	
işsiz güçsüz kalmak : Yapacak hiçbir işi olmayan ya ada iş tutmayan.	
iştah açmak : Yemek isteğini arttırmak.	iştihâ açmak : İştihâ getirmek.
iştah kapamak (ya da kesmek) : Yemek isteğini azaltmak.	
iştahı açılmak : Yemek isteği artmak.	
iştahı kapanmak (ya da kesilmek) : Yemek isteği yok olmak.	
işten (bile) değil : Çok kolay.	
işten güçten kalmak : Herhangi bir nedenle çalışmamak, çalışmamak.	işten kalmak : Bir mâni' haylûletiyle işe gidememek.
it canlı : Zora, sıkıntıya dayanan, dayanıklı.	
	it derneği : Hırıltısı gürültüsü çok olan mecmû' haşarât.
it dişi domuz derisi : Sevilmeyen iki kişi arasındaki anlaşmazlıktan duyulan hoşnutluğu anlatır.	
it ite, it de kuyruğuna : Yüksünülen bir iş ondan ona bırakıldığında söylenir.	
it kopuk : Değersiz, terbiyesiz, aşağılık (kimse).	
	it sürüsü : Hazele cem'iyeti.
it sürüsü kadar : Gereğinden çok, oldukça kalabalık.	
	it yatağı : Nâ-bekârlar mecmâi.
	it'âb-ı zihn : Anlaşılmaz bir şeyi anlamaya çalışma, zihn yorma kafâ patlatma.
ite atsan yemez : Çok kötü, berbat.	
ite kaka : 1.(kaba ve hoyrat bir biçimde) İterek. 2.mec. Güçlük (ler)le.	
itibardan düşmek : Saygınlığını yitirmek.	i'tibârdan düşmek : İ'tibârını gâib etmek, artık mu'teber ve makbûl olmamak.
	i'tibârdan düşürmek : İ'tibârını kırmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

itin götüne (ya da kıçına) sokmak : (kaba) Rezil etmek.	
itin kuyruğunda : tkz. Pek çok, pek bol.	
itiş kakış : İterek.	
itişip kakışmak : 1.Birbirini itmek. 2.Biribirini iterek şakalaşmak.	
	iyi bakmak : Dikkat etmek.
	iyi bir ders vermek : Tenbihât ve ihtârât-ı şedîdede bulunmak.
iyi etmek : 1.İyileştirmek, sağaltmak. 2.Uygun, yerinde bir davranışta bulunmak. 3.(argo) Soymak, parasını, malını almak.	
iyi gelmek : 1.Yaramak, 2.(giyecek için) Üstüne olmak, uygun olmak. 3.Uğurlu gelmek.	iyi gelmek : Uygun olmak.
iyi gitmek : 1.(bir iş) Yolunda olmak, 2.Yakışmak.	iyi gitmek : İşi yolunda olmak ve hüsn-i harekette bulunmak.
iyi gözle bakmamak : Hakkında iyi düşünmemek.	
iyi gün dostu : Dostlarının sıkıntılı zamanlarında onlardan kaçan kimse.	iyi gün ahabî : Bir sıkıntısı olan ahbâbının yanına yanaşmayan.
	iyi gün görmüş : Evvelce gınâ ve servet içinde bulunmuş.
iyi hoş (ama) : Bir görüşe karşıt bir düşünceyi söylerken kullanılır.	
iyi iş (doğrusu) : tkz. Beğenilmeye bir olay, bir durum karşısında şaşkınlığı anlatır.	iyi iş : (İstihzâ tarîkiyle). Böyle iş olur mu? Bu nasıl iş?
iyi kalpli (ya da yürekli) : Başkaları için hep iyilik düşünen.	
iyi ki : Güzel bir rastlantı olarak, ne mutlu.	
iyi kötü : Ne çok uygun, ne de çok aykırı, şöyle böyle.	iyi kötü : Her ne olursa, mâ-hazer.
iyi olmak : 1. Sayrılıktan kurtulmak, iyileşmek 2. Yerinde olmak. 3. Uygun gelmek.	iyi olmak : İyileşmek, hastalıktan kalkmak, kurtulmak.
iyi saatte olsunlar : Cin ve perilerden söz edilirken kullanılır.	iyi sâ'atte olsunlar : Cinlerin ve kinâyeten kötü adamların isimleri anıldığında îrâd olunur du'âdır.
	iyi söylemek : 1. Sözünde musîb ve haklı olmak. 2. Medh ve senâ etmek.
	iyi varmak : 1. Sür'at-i intikâl ile derk etmek. 2. Rağmen bir iş yapmak.
	iyiden iyi : Tamâmiyle büsbütün.
iyiden iyiye : Adamakıllı, çok iyi, gereği gibi.	
iyiliği dokunmak : Yararlı olmak, yararını görmek.	

	iyilik bilir : Şâkir-i ni'met, müteşekkir, minnet-dâr.
iyilik sağlık (ya da iyilik güzellik) : Nasılsınız sorusuna karşılık olarak sağlıklı ve iyi durumda olduğunu anlatır.	
iyisi mi : Yapılacak en doğru, en uygun olan iş.	
iyiye çekmek : Bir düşünce ya da olayı olumlu yönüyle değerlendirmek.	
iyiye iyi, kötüye kötü demek : Hatır için söz söylememek, dürüst olmak.	
	iz basmak : İz ta'kîb etmek.
iz sürmek : 1. İzlemek, arkasından gitmek, takip etmek. 2. Av sırasında hayvanın ayak izlerine bakarak gittiği yeri bulmaya çalışmak.	
	izi belirsiz : Vücûdundan eser olmayan, nâ-bûd.
izi belirsiz olmak : İz bırakmadan ortadan çekilmek.	
izi silinmek : Ortadan yok olmak, kaybolmak.	
izinden yürümek (birinin) : Birine içten bağlanarak onun başladığı işi aynı anlayışla sürdürmek.	
izine basmak (birinin) : esk. Gözden uzaklaştırmayarak ne yaptığını gözetlemek.	
izine dönmek : Bir karar ya da yargıdan geri dönmek, bir karardan vazgeçmek, rücu etmek.	izine dönmek : Geline yerden avdet, rücu' etmek.
izine uymak : Düşünce ve davranışlarını benimsemek.	izine uymak, basmak : Tabi' olmak.
	izini bulmak : Emâreye dest-res olmak.
izini kaybetmek : Bir kimse hakkında bilgi alamamak.	izini gâib etmek : Bir dereceye kadar ta'kîb edip ba'de gâib etmek.
izzetü ikbal ile : (eski nezaket dilinde) Güle güle, yolunuz açık olsun.	
izzetü ikram : Ağırılama.	

jeton geç düşmek : tkz. Bir konuyu geç anlamak anlamında alay olarak kullanılır.

K

kaba et : Kuyruk sokumunun yanındaki şişkin yer.	kaba et : İlyeteyn ve baldır etleri gibi kalın ve yağsız butlar.
kaba kuvvet : Yasadışı eylemlerle bir amaca ulaşmak için tutulan yol.	
kaba saba : 1.Görgüsüz. 2.Özensiz.	kaba saba, kabataslak : Kaba bir sûretle, işin yalnız kabası, ince teferruâtına girişmeksizin.
	kaba soğan : Zahmet ve meşakkâte gelemeyen adam, lapacı.
kabahat bulmak : Bir kusur, suç aramak.	
kabahat etmek (ya da işlemek) : Suç olacak,kusur sayılacak bir iş yapmak.	kabâhat etmek : Kusûr etmek, yanılmak.
kabahati yüklemek (birine) : İşlediği bir suçu başkasının üzerine atmak.	
kabak (karpuz, kavun vb. için) çıkmak : Ham çıkmak.	
kabak başına (ya da başında) patlamak (birinin) : Birçok kimsenin ilgili olduğu bir olaydan, yalnızca bir kimse zarar ya da ceza görmek.	kabak başına patlamak : Muzırr netîce görmek, acısını çekmek.
kabak gibi açılmak : Utangaçlıktan çabucak sıyrılarak aşırı ölçüde serbestlik göstermek.	
kabak kafalı : 1.Saçları dökülmüş, dazlak. 2.Saçları ustura ile kazınmış. 3.Aptal, budala.	
kabak tadı vermek : Bıktırmak, usanç vermek, tatsız gelmeye başlamak.	kabak tadı vermek : Bıktırmak, usandırmak.
kabara kabara : 1.Gittikçe kabarak, coşarak. 2.mec.Böbürlenerek, gururlanarak.	
kabasını almak : 1.Biçim verilecek bir maddenin gereksiz bölümlerini gidermek. 2.Bir yeri ya da bir şeyi gelişigüzel, üstünkörü temizlemek.	
kabına sığmamak : Duygularına engel olamayıp taşkın davranışlarda bulunmak.	kabına sığmamak : Sabırsız olmak.
kabına varamamak : Değerce birinden pek aşağı olmak.	
	ka'bında olmak, ka'bına varmak : mec. Birinin nazîr ve müsâvîsi olmak, pâyende olmak.
kabir azabı çekmek : Çok sıkılmak, üzülmek.	
kabir suali : Uzun ve bıktırıcı soru.	
kabuğuna çekilmek(kendi) : Dışarı ile olan ilişkilerini kesmek, kimse ile görüşmemek.	
kaburgaları çıkmak (ya da sayılmak) : Çok zayıf olmak.	
kabus basmak : Büyük sıkıntı, korku duymak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kaç para eder ? : Neye yarar, ne değeri var?	
kaç paralık (adam ya da şey) : Değersiz.	
kaç parça olayım : (birçok işler karşısında) Hangi birine yetişeyim.	
kaç zamandır : Belirsiz, fakat çok zamandan beri, çoktan beri.	
kaçacak delik aramak : Korku ile saklanacak yer aramak.	
	kaçamak vermek : 1. Firâr etmek. 2. Vazîfe başına gitmemek.
kaçamak yol (ya da yolu) : Bir sorudan kendisini kurtarmak için gelişi güzel ileri sürülen özür.	kaçamak yolu : Bahâne, çekilmeye vesîle.
kaçın kurası : Birinin kolay kolay aldanmayacak kadar görmüş geçirmiş olduğunu anlatmak için söylenir.	
kaçmaktan kovalamaya vakit olmamak : Önemli işler yüzünden başka işlere yetişememek.	
kader birliği : İyi ve kötü günleri, aynı sonu paylaşma durumu.	
kadın kadıncık : Evinin işini iyi yöneten, hanımefendi, terbiyeli, ağırbaşlı kadın.	kadın kadıncık : Terbiyeli, toplu ve müdîre kadın.
	kadın nine : mec.Söz veyâ hareketi kadın nineler gibi rehâvet-kâr-âne olan adam.
kadınlar hamamı : mec. Herkesin birden konuşmasıyla çok gürültü edilen yerler için söylenir.	
kadîdi çıkmak : Çok zayıflamak, bir deri bir kemik durumuna gelmek.	
kadir gecesi doğmuş : Çok şanslı kismetli kimseler için söylenir.	
kadrini bilmek : Değerini bilmek, yararlanmak.	
kafa cilalamak : İçki içmek.	
kafa dengi : Görüş ve anlayışları birbirine uymuş kimselerden her biri.	
kafa dinlemek : Zihni yoran sorunlardan uzak kalmak.	
kafa göz yarmak : Beceriksizlik göstermek.	
kafa kafaya vermek : İki ya da birkaç kişi bir kenara çekilip konuşmak.	
kafa kalmamak : Zihin yorularak çalışmaz olmak.	
kafa patlatmak : Bir konu üzerine pek çok düşünmek.	
kafa şişirmek : Gürültü ya da gevezelikle bir kimseyi tedirgin etmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kafa tutmak : Boyun eğmemek, karşı gelmek, diklenmek.	kafâ tutmak : Dargınlıkla kibr ve azamet göstermek.
kafa ütölemek : Çok laf edip tedirgin etmek.	
kafa yok : Akıl, düşünce yok; akılsız.	
kafa yormak : Bir iş, bir konu üzerinde çokça düşünmek.	
kafadan atmak : Bir konu üzerinde inceleme yapmadan, rasgele konuşmak.	
kafadan gayrimüsellah : (şaka) Akılsız, aklında bozukluk olan.	
kafadan kontak : Düşüncesiz, mantıksız iş gören.	
kafası almamak : 1.Anlayamamak, kavrayamamak. 2.Zihin yorgunluğu nedeniyle anlayamaz duruma gelmek. 3.Olabileceğine inanmamak.	
kafası bozulmak : Öfkelenmek, kızmak.	
kafası bulanmak : Bir olay karşısında akılı karışmak, anlayamaz, kavrayamaz duruma gelmek.	
kafası dönmek : 1. (sıkışık bir durumda) Sersemlemek, 2.Kızıp öfkelenmek.	
kafası dumanlı : 1.Hafif sarhoş. 2.Çözemediği karışık düşüncelerle kafası yorgun.	
kafası durmak : Zihin yorgunluğundan düşünemez olmak.	
kafası işlemek : Akılı, zekası yerinde olmak, bir konu üzerinde iyi düşünebilir olmak, kafası çalışmak.	
kafası kızmak : Öfkelenmek.	
kafası şişmek : 1.Zihni yorulmak. 2.Gürültüden tedirgin olmak.	
kafası takılmak : Zihni sürekli olarak bir şeyle uğraşmak.	
kafası yerinde olmamak : Gereği gibi düşünecek durumda olmamak.	
kafası yerine gelmek : Kendini toparlamak, kendine gelmek.	
kafasına dank demek ya da kafasına dank etmek :Çoktan beri anlayamadığı bir şeyi, bir olayın ortaya çıkmasıyla birdenbire kavrayıvermek.	
kafasına koymak : Bir şey yapmaya kesin karar vererek zamanını beklemek.	
kafasına söz girmemek : 1.Çok aptal ya da inatçı olmak. 2.Önemsememek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kafasına vur, ekmeğini elinden al : Uysal ve sessiz kimseler için söylenir.	
kafasına vura vura : Zorla, isteyip istemediğine bakmadan.	
kafasına vurmak : (içki) Çok etki etmek.	
kafasında tutmak : Bir şeyi unutmamak, aklında tutmak.	
kafasından çıkarmak : Bir şeyi unutmak ya da ondan vazgeçmek.	
kafasından geçirmek : Belli belirsiz düşünmek.	
kafasını (birinin) vurmak : Bir kimsenin kafasını kesmek.	
kafasını ezmek : Zararlı olabilecek bir eylemi, bir durumu başlangıçta yok etmek, etkisiz duruma getirmek.	
kafasını kaldırmak : Karşı gelmek, başkaldırmak.	
kafasını kullanmak : Akıllıca davranmak.	
kafasını kurcalamak : Düşündürmek.	
kafasını sokmak : Barınabilecek bir yere yerleşmek.	
kafasını toplamak : Sağlıklı düşünebilir olmak.	
kafasının bir tahtası noksan olmak : Ussal durumunda bozukluk olmak.	
kafasının dikine gitmek : Hiçbir öğüde kulak asmayarak aklına koyduğunu yapmak.	
kafayı (yere) vurmak : 1.Hastalanıp yatağa düşmek, 2.Uyumak için yatmak.	
kafayı bulmak : (argo) Sarhoş olmak, neşesi, keyfi yerine gelmek.	
kafayı çekmek : (argo) İçki içmek.	
kafayı değiştirmek : Düşüncesini, kanısını değiştirmek.	
kafayı tütsülemek : (argo) Sarhoş olmak.	kafâyı dumanlamak : Ser-hôş (sarhoş) olmak.
kafese girmek : (argo)1.Aldatılıp kendisinden çıkar sağlanmak. 2.Hapse girmek.	
kafese koymak : (argo) Aldatıp çıkar sağlamak.	
kağıt üzerinde (üstünde) kalmak(bir iş) : Yapılması düşünülmüş olduğu halde yapılmamak.	kağat(kağıt) üzerinde kalmak : İcrâsız durmak, icrâ olunmamak.
	kağat(kağıt) üzerinde komak(koymak) : Sebt ve tahrîr etmek, kaleme almak.
kağıda dökmek : Yazıya geçirmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kağıda kaleme sarılmak : Hemen yazmaya başlamak.	
kağıt gibi olmak(birinin yüzü) : kanı çekilip benzi solmak.	
kağrı gibi (gitmek) : Çok yavaş (gitmek).	
kahr (ya da kahrını) çekememek : Birinin huysuzluğuna ya da verdiği sıkıntıya katlanamamak.	
kahr (ya da kahrını) çekmek : Uzun süre sıkıntıya katlanmak.	
kahr yüzünden lütfâ uğramak : Birine kötülük olsun diye yapılan bir iş, tersine onun iyiliğine yardım etmek.	
kahkahadan kırılmak : Çok gülmek.	
kahkahayı basmak (koparmak ya da salıvermek) : Kendini tutamayıp yüksek sesle gülmek.	
kahpe felek : Kadere ve talihe küskünlüğü anlatmak için kullanılır.	
kahpenin dölü (ya da kahpe dölü) : (kaba) Piç soysuz.	
kahrı çekilir : Katlanılabilir, katlanmaya değer.	
kahrı çekilmez : Huysuz ya da sıkıntılı.	
kahrından ölmek : 1.Çok üzölmek. 2.Aşırı üzüntü, ölümlüne neden olmak.	
kahya (birinin başına) kesilmek : Olur olmaz her işine karışmak.	
kakılıp kalmak(bir yere) : Beklemek zorunda kalmak, hiçbir yere gidememek.	
kakır kakır gülmek : Sesli ve gülmek.	
kalabalık etmek : Gereksiz olarak yer doldurmak.	galabalık (kalabalık) etmek : Lüzûmsuz ve fazla olmak.
kalafata çekmek :mec.Azarlamak, paylamak.	kaküllü belâ : mec. İçinden çıkılması zor müşkülât ve mevâni.
kalas gibi : Kaba, incelikten yoksun.	
kalayı basmak : (argo) Adamakıllı küfretmek.	
kalbi çarpmak : 1.Kalbi çok vurmak. 2.Çok heyecanlanmak.	
kalbine doğmak : İçine doğmak.	
kalbine girmek : Sevgisini kazanmak.	
kalbine göre : Başkaları için beslediği duygulara göre.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kalburüstüne gelmek (ya da kalmak) : Benzerleri arasında sivrilmiş olmak, seçkin duruma gelmek.	kalburüstüne gelmek : Müntahab ve mümtâz olmak.
kalbura çevirmek : Delik deşik etmek.	
kalbura dönmek : Delik deşik olmak.	
kalburdan geçirmek : Kalbur yardımıyla ayırmak, elemek.	
kalburla su taşımak : Verimsiz, sonuçsuz bir işle uğraşmak.	
kaldı ki : Bundan başka, bununla, bununla birlikte.	kaldı ki : Gelince, gelelim.
kaldırım çiğnemek : Kentte yaşayarak görgüsü artmak.	
	kaldırım kargası : Sokak süpürgesi, sürtük karı.
kaldırım mühendisi : (alay) İşsiz güçsüz sokaklarda dolaşan kimse.	
kaldırım süpürgesi (ya da yosması) : Sürtük.	
	kaldırım şâiri : Âdî şâir.
	kaldırım üstünde kalmak : Meskensiz, maîsetsiz kalmak.
kaldırıma düşmek : 1.Önemini, değerini yitirmek. 2.Ucuz fiyatla sokakta satışa çıkarılmak.	
kale almamak : Önem vermemek, hesaba katmamak.	
	kâ'le gelmek : Zikr ü beyâna şâyân olmak.
kalem (üstüne) çekmek : Gereksiz olduğunu belirtmek için üstünü çizmek.	
kalem oynatmak : 1.Yazı yazmak. 2.Bir yazıyı düzeltmek. 3.Bir yazıda değişiklik yapmak.	
kaleme (ya da kaleme kağıda) sarılmak : Hemen yazmaya başlamak.	
kaleme almak : (bir konuyu) Yazı durumuna getirmek, yazıyla anlatmak.	
kaleme gelir : Yazılabilir ya da anlatılabilir.	
	kaleme gelmek : Tahrîr olunabilmek, şâyân-ı tahrîr olmak, ehemmiyeti olmak.
kaleme gelmemek : Yazılır ya da anlatılır gibi olmamak.	
kalemi olmak (herhangi bir nitelikte olmak) : Herhangi bir nitelikte yazı yazabilmek.	
kaleminden çıkmak : Herhangi biri tarafından yazılmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kaleminden kan damlamak : 1.Yazıları acı ve dokunaklı olmak. 2.Etkili yazmak.	
kalemiyle yaşamak (ya da geçinmek) : Geçimini yazılarıyla sağlamak.	
kaleyi içinden fethetmek : Davasını karşı taraftan birinin yardımıyla kazanmak.	
	kâlib etmek : Hile etmek.
	kâlibdan ibâret bir adam : Akl ve ruhu yok hükmünde olup sırf mâddî ve şekl ve sûretten ibâret olan.
kalıbı açmak : Duygularını, düşüncelerini açık açık birine söylemek.	
kalıbı değiştirmek (ya da dinlendirmek) : (argo) Ölmek.	kalıbı dinlendirmek : Ölmek, vefât etmek.
kalıbı kıyafeti yerinde : Görünüşü gösterişli olan kimse.	
kalıbını basmak : Bir şeyi güvenle doğrulamak.	kâlibını basmak : Mühr basmak yerine bütün kalıbı basmak ki bilâ-ihirâz şehâdet veyâ da'va etmek makâmında irâd olunur.
kalıbının adamı olmamak : Görünüşünden beklendiği gibi olmamak.	
kalın kafalı : Geç ya da güç anlayan.	
kalıp gibi oturmak : (giysi)Vücuda tam uymak.	
kalıp gibi serilmek : (yorgunluktan) Upuzun yatmak.	
kalıp gibi uyumak : Kımıldamadan uzun ve derin bir uyku uyumak.	
kalıp kesilmek : Olduğu gibi kalmak.	
kalıplı kıyafetli : Gösterişli, bakımlı.	
kalıptan kalıba girmek : Çıkar sağlamak için her duruma uymak.	kâlibdan kâlîba bin kâlîba girmek : Tebdîl-i şekl ve kıyâfet etmek.
kalır yeri yok(şundan bundan) : Ayrımsız, farksız.	
kalkıp kalkıp oturmak : Öfkesini vücut kımıldamışlarıyla belli etmek.	kalkıp kalkıp oturmak : Ziyâde hiddet etmek, tehevüre gelmek.
kalp ağrısı : Aşktan doğan üzüntü.	
kalp kazanmak (ya da fethetmek) : İnce bir davranış ya da güzel bir sözle birinin sevgisini kazanmak.	
kalp kırmak : Gönül kırmak, incitmek.	
kalp olmamak (birinde): Acıma duygusu olmamak.	
kalubeladan beri : Dünya kurulalı beri, çok eskiden beri.	
kambur felek : (talih ve kader için) Sitem yollu kullanılır.	

kambur üstüne (ya da kambur kambur üstüne) : Sıkıntı ve tersliklerin üst üste geldiğini anlatır.	
kambur zambur (ya da kambur kambur) : Kambur ve eğri büğrü.	
kamburu çıkmak : 1.Sırtı kambur olmak. 2.mec.(eğilerek yapılan işler için) Çok çalışmış olmak. 3.İhtiyarlamak.	
kamburunu çıkarmak : (insan, kedi vb.) Sırtını tümsek duruma getirmek.	
	kâme basmak : Galebe çalmak.
	kâmeti arttırmak : mec.Herkesin işitebileceği sûrette a'lâ-i savt etmek.
	kâmeti uzatmak : Ser-keşlik etmek.
kamış koymak : (argo)Birine oyun etmek, arabozanlık etmek.	
kan ağlamak : Büyük bir üzüntü içinde bulunmak.	kan ağlamak : Kanlı gözyaşıyla ağlamak.
kan akıtmak : Kurban kesmek.	kan akıtmak : Sefk-i dimâ etmek.
	kan akmak : Harb ve kıtâl vuku' bulmak.
	kan alacak damar : İstifâde edilecek tarîk.
kan alacak damarı bilmek : Nereden ya da kimden çıkar sağlanabileceğini bilmek.	
	kan aramak : Kısâs istemek.
	kan bahâsı : Diyet.
kan başına sıçramak (ya da beynine çıkmak) : Çok sinirlenip öfkelenmek.	
	kan çanağı : Kanla dolu, kıpkırmızı göz.
kan çekmek : 1.Yüz ve huy, ana ya da baba tarafından yüzüne ve huyuna benzemek. 2. (akraba için) Yakınlık duymak.	
kan çıkmak : Kan dökülmek, cinayet işlenmek.	
kan dökmek : Ölüme yol açmak, cana kıymak.	kan dökmek : Muhârebeye gitmek, fedâ-yı cân etmek.
	kan etmek : Katl îka' etmek.
kan gitmek : 1. Büyük aptesini ederken kan gelmek. 2. (kadınlarda) Aybaşı çok kanlı olmak.	kan gitmek : 1.Çok kan akmak. 2. Çok azâb çekmek.
kan gövdeyi götürmek : Çok kan dökülmüş olmak, çok insan öldürülmek.	
kan gütmek : Kan dökerek oç almak istemek.	
kan istemek : Öldürülen bir kimsenin öcünün alınmasını istemek.	kan istemek : Diyet talep etmek.
kan kardeşi : Birbirinin kanını emerek ya da yalayarak kardeşlik andı içmek yoluyla kardeş olanlardan her biri, ant kardeşi.	kan karındaşı : Gâyet samîmî dost.
kan kırmızı : 1. Çok kırmızı, 2. mec.Üstün, yaman.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	kan kurumak : Muazzeb olmak.
	kan kusmak : 1. Kan tükürmek. 2. mec.Çok sıkıntı ve acı yâhûd zahmet çekmek.
kan kusturmak (birine) : Çok eziyet çektirmek.	
kan kusup kızılılık şerbeti içtim demek : Çok eziyet çektiği halde durumunu iyi göstermek.	
kan olmak(aralarında) : Aralarında kan davası bulunmak.	
kan oturmak(vücudun bir yerine) : Bir damarın çatlamasıyla sızan kan, dokular arasına akıp kalmak.	kan oturmak : Kan toplanıp bere ve kırmızı bir hâlde görünmek.
kan revan içinde : Her yanı kana bulanmış.	
	kan sulanmak : Fakr-üd-deme dûcâr olmak.
	kan tepeye sıçramak : Ziyâde hiddet etmek.
kan ter içinde (kalmak) : Çok terli, yorgun ve perişan bir durumda (kalmak).	kan ter içinde kalmak : Pek ziyâde terleyip yorulmak.
	kan terlemek : Çok yorulmak, gark gark olmak.
kan tutmak : 1.Kan görünce bayılmak. 2.(adam öldüren kimse) Şok geçirmek.	kan tutmak : Katl-i cinâyetin te'sîriyle mebhût olup şaşırarak.
	kan tükürmek : mec. Çok zahmet ve elem çekmek.
kan vermek : 1. (hastaya, yaralıya) Kan aktarmak 2. Aktarım için kan aldirmek.	
	kan yutmak : Eziyyet çekmek.
kana kan istemek : Öldürenin öldürülmesini istemek.	
kana boyanmak (ya da bulanmak) : Kan içinde bırakmak.	
kana susamak : Öldürme hırsı duymak.	kana susamak : Sefk-i dimâyı ârzû etmek.
kanadı altına almak : Korumak, himayesine almak.	
kanat açmak : Birini korumak, himaye etmek.	
kancayı takmak (ya da atmak) : Bir kimsenin kötülüğü için uğraşmak.	kancayı takmak : Yapışıp ayrılmamak, musallat olmak.
kancıklık etmek (ya da yapmak) : Döneklık, kalleşlik etmek.	
	kandîl batıp çıkmak : Sönme derecesinde olmak.
kandilin yağı tükenmek : Yaşam sona ermek, ölmek.	

kandilli küfür : İşitilmedik, çok ağır bir sövgü.	
kandilli temenna (ya da selam) : Eli yere kadar uzatarak verilen selam.	
kanı kaynamak (birine) : Çabucak sevgi duymak.	
kanı başına çıkmak (ya da sıçramak) : Çok öfkelenmek.	
kanı bozuk : Soysuz.	
kanı donmak : Donakalmak, çok şaşırarak.	
kanı ısınmak : (birine karşı) Yakınlık duymak.	
kanı içine akmak : Derdini dışa vurmamak.	
kanı kaynamak : Coşkun ve kıpırdak olmak.	kan kaynamak :1. Cûş ü hurûşa gelmek. 2. Birini derûnî sevmek.
kanı kurumak : Çok usanmak, çok bıkmak.	
kanı pahasına : Yaralanmayı ya da ölümü göze alarak.	
kanı sıcak : Sevimli, kendini çabuk sevdiren.	kanı sıcak : Sevimli, herkesle çabuk dost olur, ünsiyetli.
kanına dokunmak : Çok sinirlendirmek.	
kanına ekmek doğramak (birinin) : Birinin ölümüne yol açarak sevinmek.	
kanına girmek : 1.Birini öldürmek ya da öldürtmek. 2.(bir kızın) Kızlığını bozmak.	kanına girmek : Sebeb-i mevî olmak.
kanına susamak(kendi) : Belasını aramak.	kanına susamış : Kendi katli ve i'dâmını icâb ettirecek harekette bulunan.
kanını emmek(bir şeyin) : İnsafsızca sömürmek.	kanını emmek : Nesi varsa almak.
kanını içine akıtmak : Sıkıntısını belli etmemek.	
	kanını içmek : İcrâ-yı kîn edip intikâm almak.
kanını kurutmak (birinin) : Canından bezdirmek.	kanını kurutmak : Eziyet vermek, cefâ etmek.
kanıyla ödemek : Yaptığının cezasını yaşamıyla ödemek.	
kanlı bıçaklı olmak : Birbirlerini öldürecek kadar düşman olmak.	
kanlı canlı : Sağlıklı, sapasağlam, vücut sağlığı yüzünden belli olan.	
kanlı yaş(lar) dökmek : Büyük üzüntüyle ağlamak.	
kansız cansız : Kanı az olan, zayıf, bitkin.	
kantarı belinde : Gözü açık.	
kantarın topunu kaçırmak : Ölçüyü kaçırıp aşırı davranmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kap kacak : Tencere, tava, sahan gibi mutfak eşyası.	kap kacak : Her nev' evâni ve ev'iyeye.
kapağı atmak(bir yere) : Sıkıntısız, rahat bir yere sığınmak, kaçıp kurtulmak.	kapağı atmak : 1. Acele ile kaçıp kurtulmak. 2. İlticâ etmek, kaçıp sığınmak.
	kapak urmak (vurmak) : Saklamak, gizlemek, örtbas etmek.
kapalı kutu : 1.İçindekini belli etmeyen, sır saklayan. 2.Niteliği gizli kalan.	kapalı kutu : Birçok ma'lûmât sâhibi olan.
kapan kapana : Bir şeyin yağma edildiğini ya da ucuz fiyatla satıldığını anlatır.	
kapana düşmek (girmek, kısılmak, tutulmak ya da yakalanmak) : mec.İçinden çıkılmaz bir duruma düşmek, ele geçmek.	
kapana düşürmek (ya da kıstırmak) : Hile ile yakalamak.	
kapana sıkıştırmak : Birini zor durumda bırakmak.	
kapanın elinde kalmak : 1.Çok istenir ve aranır olmak. 2. Bir şeyden ancak çabuk davranabilenler yararlanmak.	
kapı (bir) komşu : Bitişikte oturan komşu.	
kapı aramak : Ev ziyareti yapmak istemek.	
kapı baca açık : Korunmasız (yer).	
kapı duvar : Çalındığında açılmayan kapı, ses seda çıkmayan yer.	
kapı gibi : İri vücutlu (kimse).	
kapı kadar : Eni ve uzunluğu çok olan.	
kapı kapı aramak : Her yeri aramak.	
kapı kapı dolaşmak (ya da gezmek) : 1.Ev ev gezmek, her devlet dairesine baş vurmak. 2.Her devlet dairesine başvurmak.	kapı kapı (kapu kapu) dolaşmak : Her tarafa mürâcaat etmek.
kapı kapmaca : Tümünden, toptan, hepsi, hep birden.	
kapı yapmak : 1.Bir şey istemek ya da söylemek için karşısındakini önceden başka sözlerle hazırlamak. 2.Ev gezmesi yapmak.	kapı yapmak : 1. Mukaddemât temhid etmek. 2. Tavla oyununda iki taşı boş bir hâneye cem' etmek.
kapı yoldaşı : Aynı yerde ve görevde çalışanlardan her biri.	kapı yoldaşı : Bir efendinin hizmetinde ve bir kapıda bulunan hizmet arkadaşı.
kapıda kalmak : İçeri girememek.	
	kapıdan bakmak : Eve kapanıp çıkamamak.
kapıdan çevirmek : Geri döndürmek, kabul etmemek.	
kapıdan kovsan bacadan düşer : Yüzsüz, arsız kimseler için kullanılır.	
kapılar yüzüne (üzerine, üstüne) kapanmak : İstenilen şeye ulaşma olanağı verilmemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kapıları açık tutmak : Herhangi bir konuda ilişkiyi kesmeden anlaşma ortamını sürdürmeye çalışmak.	
kapıları kapamak : Tüm ilişkileri kesmek ya da anlaşma ortamını ortadan kaldırmak.	
kapıp koyuvermek : İhmal etmek.	
kapısına kilit vurmak : 1.Girilip çıkılmasını önlemek için bir yeri kapamak. 2.Bir yerin açılmasına son vermek.	
kapısını aşındırmak (birinin) : Yanına çok sık gitmek.	kapısını aşındırmak(birinin) : Çok gidip gelmek, usandırmak.
kapısını çalmak(birinin) : Başvurmak.	
kapış kapış gitmek : Çok çabuk satılmak, çok istenir olmak.	
kapıya dayanmak : 1.Gelip çatmak. 2.Bir şey elde etmek için bir yeri, bir kimseyi zorlamak, göz korkutmak.	
kapıyı açmak : 1.Başlamak. 2.Bir işte başkalarına örnek olmak.	
kapıyı büyük açmak : Çok masraflı bir işe girişmek ya da hesapsız harcamak.	kapıyı büyük açmak : Çok masârife girmek.
kaplumbağa gibi : Soğuk kanlı ve yavaş hareket eden kimseler için kullanılır.	
kaplumbağa yürüyüşü : Çok ağır yürüyüş.	
kapı açmak(bir şeyden) : 1.Bir şeyin sözünü etmek ya da başlamak. 2.Pazarlığa çok yüksek bir ederle başlamak.	kapu (kapı) açmak : 1. Başlamak, bed' ve mübâşeret etmek. 2. Temhi'dat ve mukaddemât îrâd etmek. 3. Yol açmak, misâl olmak, misâl vermek.
	kâr ü bâr : İş güç.
kara geçmek(aralarından) : Birbirinden soğumak, aralarına soğukluk girmek.	
kara ağızlı : Kara çalıcı, iftira eden.	
	kara bayram : Ye's ve mâtem günü.
kara cahil : Çok cahil.	
kara cümle : (şaka) Aritmetikte dört işlem.	
kara çalmak : Birine iftira etmek.	
kara gün : Üzüntülü, sıkıntılı zaman.	
kara gün dostu : Sıkıntılı günlerde de dostluğunu sürdüren ve yardımcı olan kimse.	
kara haber : Ölüm ya da felaket haberi.	kara haber : Birinin vefâtı hakkında akrabasına verilen haber.
kara kaplı kitap : (şaka) Tanık olarak alınan kitap.	
kara kara düşünmek : Çok üzüntülü olmak, düşünceye dalmak.	
	kara kaytaz : Durmayıp öteye beriye koşan, her tarafa seğırtip saldıran adam.
kara kuru : Esmer ve zayıf.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kara liste : Zararlı diye saptanan ya da cezalandırılmaları düşünülen kimselerin listesi.	
kara maşa : Zayıf, esmer, ufak tefek kadın.	
	kara toprak : Mezâr.
	kara yer : Mezâr, kabir.
kara yüz : Utanç verici, yüz kızartıcı durum.	
kara yüzlü : Suçlu, lekeli, günahkar.	
karabatak gibi : Bir görünüp bir ortadan kaybolan (kimse).	
karada ölüm yok : Bundan sonra herhangi bir sıkıntı ile karşılaşma olasılığı yok.	
Karadeniz'de gemilerin mi battı? : Çok düşünceli ve durgun görünen kimselere söylenir.	
karagöz oynatmak : mec. Komik bir durum yaratmak.	
karagözlük etmek : Güldürüp eğlendirecek davranışlarda bulunmak.	
karalar bağlamak (ya da giymek) : Yas tutmak.	
Karaman'ın koyunu sonra çıkar oyunu : Birk şeye tam güvenmeyip ileride nasıl olacağını beklemek gerekir.	
karambole getirmek : 1.Karışıklıktan yararlanarak birini aldatmak. 2.Bir işi aşırı bir çabuklukla yaparak gereken özeni göstermemek.	
Karamusal (ya da Karamürsel) sepeti : Önemsiz kimse ya da şey.	
karanlığa kalmak : Varılacak yere varmadan akşam olmak.	
karanlık basmak : (hava) Kararmak.	
karanlık etmek : Bir şeyin önünde durarak görünmesine engel olmak.	
karanlıkta göz kırpmak : Bir şeyi anlatmak isterken karşısındakinin anlayamayacağı bir işarette bulunmak ya da bir söz söylemek.	
karda gezip izini belli etmemek : Kimsenin sezemeyeceği biçimde gizli iş çevirmek.	
	kardan arslan : Kardan yaptıkları arslan heykeli gibi vücûdlu ve gösterişli de iktidârsız adam.
kardeş payı : Yarı yarıya bölüşme, eşit paylarla bölüşme.	
karga bok yemeden : (kaba) Çok erken bir saatte.	
karga gibi : Çok zayıf ve esmer.	
karga sekmez : Çok ıssız (yer).	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kargacık burgacık : (yazı için) Çarpık, düzensiz.	kargacık burgacık : mec.Gâyet fenâ, acemî yazısı.
kargatulumba etmek : Birkaç kişi birini kollarından bacaklarından tutup kaldırmak.	
karı ağızlı : Dedikodu yapan (erkek).	
karı gibi : Korkak, döneke (erkek).	karı düzeni :Kadın hadıası.
karılık etmek : 1.(evli bir kadın) Kocasına olan görevini yerine getirmek. 2.(erkek için) Döneklik etmek, hile yapmak.	karılar hamâmı : Gâyet gürültülü yer.
karın ağrısı : 1.Karında duyulan ağrı. 2.mec.Çekilmez sevilmeyen kimseler ya da adı iyi bilinmeyen şeyler için söylenir.	
karınca duası gibi : Çok küçük, sık ve okunaksız (yazı).	karın tokluğuna : Yalnız yiyip içme mukâbilinde ve maâşsız (hizmet etmek).
karınca kararınca (ya da kaderince) : Az da olsa, elinden geldiği kadar.	
karınca yuvası gibi kaynamak(bir yer) : Çok kalabalık ve hareketli olmak.	
karıncayı bile ezmemek (ya da incitmemek) : Çok merhametli, ince duygulu olmak.	
karını tamam etmek : mec. Öldürmek.	
karısı (ya da karım) köylü : Karısının yakınlarını benimseyip kendi yakınlarını unutan erkek için söylenir.	
karısı ağızlı : Karısının düşüncelerini benimseyip davranışlarını ona uyduran (koca).	
karış karış : Her yanını ve inceden inceye.	karış karış : Karışla ölçer gibi her tarafı tafsilen.
karışanı görüşeni olmamak (birinin) : İşine kimse karışmamak, özgür olmak.	
karman çorman : Çok karışık ve düzensiz.	
karnı burnunda : Gebeliği çok ilerlemiş, doğumu yakın.	karnı burnunda : Dokuz aylık hâmil, vaz'-ı hâmlî takarrüb etmiş (kadın).
karnı geniş : Gamsız tasasız.	
karnı tok sırtı pek : Geçimi iyi, para sıkıntısı olmayan kimseler için kullanılır.	
karnı zil çalmak : Çok acıkmış olmak.	
karnım tok (bu sözlere) : Bu sözlere kanılmadığını, önem verilmediğini anlatmak için kullanılır.	
karnından konuşmak (ya da söylemek) : 1.İşitilmeyecek kadar alçak sözle söylemek. 2.Uydurarak söylemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	karnını şişirmek : Gebe bırakmak.
karşı çıkmak : 1.Dışarıdan gelenleri karşılamaya gitmek. 2.Bir düşünceye katılmamak, cephe almak.	karşı çıkmak : 1.İstikbâl etmek. 2. Muhâlefet etmek, dayanmak.
karşı durmak (birine) : Direnmek, dayanmak, boyun eğmemek.	karşı durmak, koymak, gelmek : Muhâlefet etmek, aleyhinde bulunmak.
karşı gelmek (birine) : Boyun eğmemek, başkaldırmak.	karşı gelmek : Muhâlefet etmek.
karşı karşıya : Yüz yüze.	karşı karşıya : Tamâmıyla hizâsında, mukâbilinde muvâcehesinde.
karşı karşıya gelmek : Birden karşılaşmak.	
karşı koymak : Direnmek, dayanmak.	
karşı olmak : Bir düşünceye katılmamak, karşıt olmak.	
karşıdan karşıya : 1.Bir yandan öbür yana. 2.Karışmaz görünerek, uzaktan.	
karşısına almak(birini) : Birinin düşünce ve tutumuna katılmadığını belli etmek.	
kasım kasım kasılmak : Çok büyükmek, gururlanmak anlamında kullanılır.	
kasıp kavurmak : 1.Baskı yaparak ya da kıyııcı davranışlarla bir topluluğu ezmek, zulmetmek. 2.Çok zarar vermek, mahvetmek.	
	kaskatı kalmak : Gebermek, ölmek.
kaskatı kesilmek : Aşırı coşku, şaşkınlık, korku, üzüntü vb. karşısında hareket edemeyecek, bir şey söylemeyecek duruma gelmek, donup kalmak.	
kasvet basmak (ya da çökmek) : Çok sıkılmak, içi daralmak.	
kasvet vermek : Sıkıntı vermek.	
	kaş atmak : İşâret ve gamze etmek.
kaş çatmak : Kızmak, öfkelenmek.	kaş çatmak, kaş göz etmek : Abûsluk etmek.
kaş göz etmek : Kaş, göz işaretleriyle bir şey anlatmaya çalışmak.	
kaş ile göz gerisi söz : Yüz güzelliğinde kaş ile gözün önemini belirtir.	
kaş yapayım derken göz çıkarmak : İşî düzeltiyim derken büsbütün bozmak.	kaş yapayım derken göz çıkarmak : İş düzeltmek niyetiyle iş bozmak.
kaş yıkmak : Kaş çatmak.	
kaşık atmak (ya da çalmak) : İştahla ya da çabuk yemek.	kaşık atmak : Hırsıyla ve çok yemek.
kaşık düşmanı : (şaka) Karı, eş.	kaşık düşmanı : Kadın, zevce.
kaşık kadar : Çok küçük.	
	kaşıkçı avurdu : Çökük yanaklı.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kaşıkla yedirip sapıyla (gözünü) çıkartmak : Yaptığı bir iyiliği hiçe indirecek kötülükte bulunmak.	kaşıkla verip sapıyla göz çıkarmak : Ettiği iyiliğe karşı minnet komak (koymak), başa kakmak veyâ o iyiliği unutturacak bir fenâlık etmek.
kaşla göz arası : Kimsenin sezmesine olanak vermeyecek kadar kısa bir zaman içinde, çok çabuk.	kaşla göz arasında : Bir anda, tarfet-ül-aynda.
katakulleye gelmek : Aldatılmak, tuzağa düşürülmek.	kat kala : Son, en nihâyet, artık ötesi olmayan, kat'î lâ-yetegayyer.
katı yürekli : Acıması olmayan, acımasız.	
katıla katıla : Katılacak kadar, katılacak derecede.	
katır gibi : İnatçı (kimse).	
katır kuyruğu gibi kalmak : Bir işte ilerlemeden kalmak.	
	kavak gibi büyümüş : Hiçbir şey öğrenmeyerek yalnız boy büyütmüş.
	kavak yelleri başında esmek : Kendini büyük görmek, mağrûrlanmak.
kavanoz dippli dünya : Boş dünya anlamında üzülme, acınma sözü.	
kavga bizim yorganın başına imiş : Başkaları yüzünden zarar gören kimsenin söylediği söz.	
kavga çıkarmak : Kavgaya neden olmak.	
kavga kaşağısı : Ara bozup kavga çıkartan, kavga arayan kimse.	kavga kaşağısı : Kavga bahânesi.
	kavga misk gibi kokmak : Kavga zuhûr edeceği anlaşılmak.
kavuk sallamak(birine) : Bir kimseye yaranmak için onun söz ya da davranışlarını uygun bulmak, onaylamak.	kavuk sallamak : Müdâhane-kâr-âne tasdîk etmek, birinin her dediğini tasdîk ve takdîr ederek müdâhane etmek.
kayda değer : Önemli.	
kayda geçirmek : İlişkili bulunduğunu deftere yazmak.	
	kayınana (kaynana) zırlıtısı : Sallandıkça çok ses çıkarır bir nev' çocuk oyuncağı.
kayıplara karışmak : Görünmez olmak.	
	kayış baldırlı : Çevik.
	kayış dili : Hazele beyinde müttefikun-aleyh kaba ve müstehcen lisân.
Kayış gibi : 1. Sert, koparılmayan. 2. Kara, çok kirli.	kayış gibi : Koparılmaz uzar şey.
kayışa çekmek(birini) : (argo) Aldatmak, kandırmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	kaymaç göz :Çinlilerininki gibi kuyruğu yukarıya mâil göz.
kayıt altına girmek : Davranışları sınırlandırılmak.	
kayıt kuyut : Sınırlandırmalar.	
kayıttan düşmek (ya da kayıttan silmek) : Bir yere mal olmaktan çıkararak defterde bu durumu belirtmek.	
kaymağını almak (bir şeyin) : Bir şeyin en büyük payını, karını ele geçirmek.	
kaymak gibi : 1.Bembeyaz ve pürüzsüz. 2.Tadı güzel ve yumuşak.	kaymak gibi : Pek lezîz ve pek beyâz ve yumuşak.
kaymak tabakası (ya da takımı) : Bir toplumun seçkin ve zengin kesimi.	
kaz kafalı : Anlayışsız, kavrayışsız, kafasız.	
	kaz yerine ördek almak : Aldanmak.
kazan (biri) kepçe(bir yer) : Bir kimsenin, bir yeri iyice araştırdığını anlatır.	
kazan kaldırmak : mec. Yöneticinin bir tutumuna karşı hep birden ayaklanmak.	
kazanı kaynamak(birinin) : İçyüzü bilinmemek.	
kazdığı çukura (ya da kuyuya) kendisi düşmek : Başkası için hazırladığı kötülüğe kendi uğramak.	
kazı koz anlamak : Söylenen şeyi çok yanlış anlamak.	kazı koz anlamak : Fehimsizlik etmek, yanlış anlamak.
kazık atmak : Aldatmak, kazıklamak.	
kazık gibi : Dimdik ve sert.	
kazık kadar : Kocaman (kimse).	
kazık kakmak (dünyada) : Umulduğundan pek çok yaşamak.	kazık kakmak : Bağlanmış gibi yerleşip durmak.
kazık kesilmek : Kaskatı olmak.	
kazık marka : (argo)Çok pahalı.	
kazık yemek : Aldatılmak, kazıklanmak.	
kazın ayağı öyle değil : Bir sorunun, bir durumun sanıldığı gibi olmadığını anlatır.	
	kazın ayağını anlamak :Gizli bir hakikâti keşfetmek.
	keçe külâh : Matrûd, rütbesi ref olunmuş.
keçe külâh etmek : Aldatmak, kandırmak.	keçe külâh etmek : Rütbesini ref ile kıyâfetini soyup tard etmek.
keçesini sudan çıkarmak : Güç olan bir işi, durumu yoluna koyarak rahatlatmak.	
keçeyi suya atmak : Ar ve namusu hiçe saymak.	
keçi inadı : Bir türlü yumuşamayan inat.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

keçileri kaçırmak : Delirmek ya da bunalım içinde bulunmak.	
keçilik etmek : İnat etmek.	
keci (ya da eti)ne, buldu ne ? : 1.Yaşı küçük. 2.Olanakları, gücü sınırlı, parası az.	
keci ciğere bakar gibi bakmak : İmrenerek bakmak.	
keci gibi : Uysal ve sokulgan.	
keci gibi dört ayak üstüne düşmek : En güç durumdan zarar görmeden kurtulmak.	
keci ile harara girmek : Geçimsiz biri ile işbirliği yapmak.	
keci ile köpek gibi : Birbiriyle geçinemeyen, anlaşamayan kimseler için söylenir.	keci ile köpek : Zıddân lâ-yectemiân, dâimâ hırlaşıp kavga edenler hakkında söylenir.
keci olalı bir fare tuttu : Şimdiye kadar değin bir tek başarılı iş yapabildi.	
keciye peynir (ya da ciğer) ısmarlamak : Güvenilmeyecek birine saklaması için bir şey bırakmak.	
kefeni boynunda olmak : Her an ölümü göze almak.	
kefeni yırtmak : Ağır bir hastalıkta ölüm tehlikesini atlatmak.	
kefenin cebi yok : “Para ölürken götürülmez” anlamında cimriler için söylenir.	
kel başa şimşir tarak : Birçok gereksinim varken gereksiz özentisi ve gösterişi belirtir.	kel başa çimşir (şimşir) tarak : Müstahakk olmayan şahs üzerindeki süs hakkında darb olunur misaldir.
kel kahya : İlgisi olsun olmasın her şeye karışan.	
	kelâm-ı câmi : Hikmet ve mev'izeyi şâmil söz.
	kele kertik : Yara eserinden yamru yumru.
keli görünmek(birinin) : Kusuru ortaya çıkmak.	
keli kızmak : (seyrek öfkelenenler için) Öfkelenmek.	keli kızmak : Hiddetlenmek, tehevüre gelmek.
keli körü toplamak : İşe yaramaz kimseleri toplamak.	
kelime cambazlığı : Sözcüklerle oyun yapma.	
kelimeleri tartarak konuşmak : Sonucu hesaplayarak konuşmak.	
kelimenin tam anlamıyla : Bir durumu anlatmak için kullanılan sözün kapsadığı tam kavramla.	
kelle götürür gibi : Gereksiz bir ivedilikle.	
kelle koşturmak : Gereğinden çok acele etmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	kelle kulak : Hey'et, kılık , çalım.
kelle kulak yerinde : Kanlı canlı iri yapılı olan.	kelle kulak yerinde : Çalımı güzel, biçimli.
kellesini koltuğuna almak : Ölümü göze almak.	
kellesini istemek : Birinin öldürülmesini istemek.	
kellesini uçurmak(birinin) : Kafasını keserek koparmak.	
kelleyi vermek : Canını feda etmek.	
kem gözle bakmak : 1.Kötü niyetle bakmak. 2.Nazar değdiren bir bakışla bakmak.	
kem küm etmek : Verecek yanıt bulamayıp açık bir anlamı olmayan gelişigüzel sözler söylemek.	
kemeri dolu olmak : Çok zengin olmak.	
kemerini sıkmak : Açlığa ya da tutumlu davranmaya katlanmak.	
kemik atmak(birinin önüne) : Susturmak, oyalamak için birini küçük bir şeyle avutmak.	
kemik gibi : Pek kuru, katı, sert, sağlam.	kemik gibi, kemik kesilmek : Pek kurudan kinâye.
kemikleri sayılmak : Çok zayıflamak.	
kemikleri sızlamak : (ölü) Huzursuz, rahatsız olmak.	
kemiklerini kırmak (birinin) : Birini çok dövmek, aşırı dayak atmak.	
kenar gezmek : Bir şeyden uzaklaşmış olmak.	
kenara atmak : Bir şeyin üstünde durmamak, önemsememek.	
kenara çekilmek : Artık hiçbir şeye karışmamak.	
kenarda kalmak : Kendine yakışan yeri tutamayarak önemsiz bir duruma düşmek.	
kenarda köşede : Dikkati çekmeyen ya da umulmayan yerlerde.	
kenarın dilberi : Kibarlığa özenen görgüsü az kadın.	
kendi ağzıyla tutulmak : Suçu, yalanı ya da savının yanlışlığı kendi sözüyle ortaya çıkmak.	
kendi başına : 1.Kimseye sormadan. 2.Başkasının payı ya da yardımını olmaksızın.	kendi başına : 1. Kendiliğinden kimsenin emr ve müdâhalesi olmaksızın. 2. Yalnız, tek, kimse yardım etmeksizin.
	kendi bilir, siz bilirsiniz : Nasıl isterse yapsın, nasıl isterseniz yapın.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kendi derdine düşmek : Kendi sorunu nedeniyle başka şeyle ilgilenmemek.	
kendi gelen : Umulmadık bir zamanda gelen ve gelişinden sevinç duyulan kimse ya da şeyler için söylenir.	
kendi göbeğini kendi kesmek : Gereksinme duyduğu yardım, başkalarınca esirgendiğinde işini kendi görmek.	
kendi halinde : Hiçbir şeye karışmayan, sessiz.	kendi hâlinde : Hâric ez vazîfe işlere karışmaz, sâkin ve uslu adam.
kendi halinde bırakmak(bir şeyi) : Üzerinde çalışmayarak geliştirmemek ya da bakımsız bırakmak.	
kendi haline bırakmak(bir şeyi,bir kimseyi) : İlgilenmemek, karışmamak.	
kendi havasında gitmek (ya da kendi havasında olmak) : Yalnız başına, istediği gibi davranmak.	
kendi hesabına : (para, düşünce, davranış vb. için) Kendine göre kendince.	
	kendi kendime söyledim : Söylendim.
kendi kendine : 1.Kimseye danışmaksızın, kimseyle ilgisi, ilişkisi olmadan. 2.Yalnız başına. 3.Başkasının yardımı ve ortaklığı olmadan.	
kendi kendine gelin güvey olmak : İlgilinin nasıl karşılayacağını düşünmeden bir işi olmuş bitmiş sayarak sevinmek.	
	kendi kendine, kendi kendime, kendi kendinize vesâire : 1. Kendi başına, kendiliğinden, başkasının müdâhalesi olmaksızın, hûd-be-hûd. 2. Yalnız, tek başına.
kendi kendini yemek (ya da kendini yemek) : Açığa vurmadan, gizli gizli üzölmek.	kendi kendini yemek : Kederle helâk olmak, kahretmek.
kendi köşesinde yaşamak : Yalnız başına yaşamak.	
kendi kuyusunu kendi kazmak : Kendine zarar verecek davranışta bulunmak.	
kendi payıma : Bana göre, bana gelince.	
kendi söyler kendi dinler : Ne söylediği anlaşılmaz ya da söylediği yerlere önem verilmez.	
kendi yağıyla kavrulmak : Olanıyla geçinip kimseye muhtaç olmamak.	kendi yağıyla kavrulmak : Olanla kanâat edip hârice muhtâc olmamak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kendinde olmamak : Bilinci, usu yerinde olmamak.	
kendinden geçmek : 1.Bilinci işlemez olmak, kendini kaybetmek, bayılmak. 2.Bir şey karşısında coşkuya kapılmak, duygulanmak.	kendinden geçmek : 1. Bayılmak, hissi gaib etmek (kaybetmek), bi-hôd olmak. 2. Dalmak, uyuklamak.
kendine gelmek : 1.Ayılmak. 2.Aklı başına gelmek. 3.Durumu düzelmek.	kendine gelmek : Ayılmak, ifâkat bulmak, intibâh etmek.
	kendine çeki düzen vermiş : Süslenmiş. mec. Kendini toplamış.
	kendine güldürmek : Kendini mashara (maskara) etmek.
kendine kıymak : Kendini öldürmek.	
kendine mal etmek : Benimsemek ya da saymak.	
kendine yedirememek (ya da onuruna yedirememek) : Başkasının kendisine yaptığı işi onur kırıcı sayarak tepki ile karşılamak, kendisinin başkasına yapması söz konusu olan işi, kişiliği için onur kırıcı saydığından yapmamak.	
kendine yontmak : Çıkan bir fırsattan yararlanarak, başkalarını hiç düşünmeyerek hep kendi çıkarını sağlamak.	
kendini vermek (vurmak ya da çalmak) (bir şeye) : Bir şeye bütün varlığıyla bağlanmak, başka her şeye ilgisini kesip, tek şeye aşırı ölçüde ilgilenmek.	
kendini (kapıp) koyuvermek : Kendine özen göstermemek, bedbin olmak.	
kendini alamamak : İstemeyerek bir işi yapmak durumuna girmek, kendini tutamamak.	
kendini aşağı görmek : Kendini başkalarından değersiz görmek.	
kendini ateşe atmak : Bile bile tehlikeli bir işe girmek.	
kendini atmak (bir yere) : Vakit geçirmeden hemen gitmek.	
kendini avutmak : Oyalamak.	
kendini beğenmek : Başkalarını küçümseyerek kendini üstün görmek.	kendiyi, kendini beğenmek : Hôd-bîn olmak.
	kendini beğenmiş : Hôd-pesend, mağrûr.
kendini bırakmak : 1.Kendine özen göstermemek. 2.Çevre ile ilgisini keserek yalnız bir konuyla uğraşmak. 3.Gevşek, rahat bir biçimde kalmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kendini bilen (ya da bilir) : Ağırbaşlılığı ve onuru olan	
kendini bilmek : 1.Usu ve uslamlaması yerinde olmak. 2.Erin olmak. 3.Kendinin ve çevresinin bilincine varmak. 4.Durum ve onuruna yakışacak biçimde davranmak.	kendini bilmek : Habîr ve ârif olmak.
	kendini bilmemek : Baygın yatmak.
	kendini bilmez : Bî-haber, gâfil.
	kendini bilmez adam : Terbiyesiz, nâ-dân.
kendini bir şey sanmak : Kendini olduğundan çok değerli görmek.	
kendini bir yerde bulmak : Farkında olmadan bir yere ulaşmış olmak.	
kendini bulmak : 1.Kişilik kazanmak. 2.Parasal ya da ruhsal konularda durumunu düzeltmek. 3.Kendine gelmek.	
kendini dar atmak(bir yere) : Sıkıntı veren bir yer ya da durumdan güçlkle kurtulmak.	
kendini dev aynasında görmek : Kendini olduğundan çok üstün görmek.	kendini dev aynasında görmüş : Kendini büyük zannetme, ma'rûr, hod-bîn olma.
kendini dinlemek : 1.Hastalık kuruntusu. 2.Yalnız, sakın kalmak.	
kendini dirhem dirhem satmak : Çok nazlı davranmak, ağırdan almak.	
kendini ele vermek : Yaptığı bir davranış ya da söylediği bir sözle kendi suçunu ortaya çıkarmak.	
kendini fasulye gibi nimetten saymak : Kendini çok önemli biri gibi görmek.	
kendini göstermek : 1.Beğenilecek niteliklerini ortaya koymak. 2.Ortaya çıkmak, belirlemek.	
kendini hissettirmek : Varlığını belli etmek.	
kendini kaptırmak : 1.Bir şeyin etkisinden kurtulamayacak duruma düşmek. 2.Uğraşmaya başladığı bir işten kendini kurtaramamak.	
kendini kaybetmek : 1.Bayılmak. 2.Öfke yüzünden ne yaptığını bilmemek.	kendini gâib etmek (kaybetmek) : Kendinden geçmek, akli başından gitmek.
kendini naza çekmek : Nazlanmak.	
kendini paralamak : Çok çaba ve özen göstermek.	
kendini satmak : Kendisinde olmayan iyi nitelikleri varmış gibi göstermek.	kendini satmak : Kendi kendini medh etmek.
kendini sıkmak : Kendini zorlamak, çaba göstermek.	
kendini tartmak : Ne durumda olduğunu öğrenmek için kendini yoklamak.	kendini tartmak : Hod-fürûşluk etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kendini toparlamak (ya da toplamak) : 1.Herhangi bir konuda eskiden kötü olan durumunu düzeltmek. 2.Bir konuda dikkatini yoğunlaştırmak. 3.Şişmanlamak.	kendini toplamak : 1. İyileşmek. 2. Aklını başına devşirmek.
kendini tutamamak : Bir durum karşısında sessiz ve heyecansız kalamamak, kendine hakim olamamak.	
kendini tutmak : Kendine hakim olmak, dayanmak, sabretmek.	
	kendini yerden yere urmak (vurmak) : Şiddetli veca' veyâ me'yûsiyyetten tepinip durmak.
kendini yiyip bitirmek : Kendi kendini yemek.	
	kendini yormak : Beyhûde uğraşmak, nâfile çalışmak.
kene gibi yapışmak : İstenmediği halde birinin peşini bırakmamak, yakasını bırakmamak.	
kenet gibi yapışmak : Çok yakın dost olmak, sıkı fıkı olmak.	
kerahet vakti : İçkiye başlama zamanı.	
kerameti kendinden bilmek : Başka bir etkenle kavuştuğu iyi durumu kendi çabasının verimi ya da değerinin karşılığı saymak.	
keramette bulunmak : Doğa üstü durumlar yaratmak.	
kertesine gelmek : Tam yerini ve zamanını bulmak.	
kertesine getirmek : Tam sırasını, en uygun zamanını çekmek.	
	kervân urmak(vurmak) : Kervânı soymak.
keseğin ağzını açmak : Bol para harcamaya başlamak.	
keseğin dibi görünmek : Para tüketmek.	
kesenize bereket : Maddi yardımı görülen bir kimseye “çok kazan, kazancın bol olsun” anlamında söylenen teşekkür sözü.	
keseği el vermemek : Bütçesi elverişli olmamak.	
kesesine bir şey girmemek : Bir yarar ya da çıkar sağlamamak.	
kesesine göre : Parasına, mali olanaklarına göre.	
kesesine güvenmek : Parasına güvenmek.	
kesip (ya da kestirip) atmak : 1.Uzun uzadıya düşünmeden kesin yargıya varmak. 2.Kesin olarak çözmek, bitirmek.	kesip atmak : Kat'iyyen ve bedâhete fasl ve hükmetmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kesip biçmek : 1.Ağızına geleni söylemek, ileri geri konuşmak. 2.Zorbalıkla korkutmak.	kesip biçmek : Hall ü fasl etmek.
kestane kabuğundan çıkmış da kabuğunu beğenmemiş : Soyunu ya da yetiştiği yeri, çevreyi hor görenler için kınama yollu söylenir.	
kestane suyu gibi : Sulu (kahve).	
kestiği (ya da attığı) tırnak olamamak (birinin) : Bir kimse söz konusu olan kimseden değerce çok aşağı olmak.	
kestirip atmak : Ayrıntılı düşünmeden kesin yargıya varmak.	
ket vurmak : Engel olmak, güçleştirmek.	
	keyf olmak : Az ser-hôş olmak.
	keyf yapmak : Keyf çatmak, yetiştirmek.
	keyf yetiştirmek : İçip az ser-hôş (sarhoş) olmak, neş'elenmek.
keyfi bilmek : İsterse yapmak, nasıl isterse öyle yapmak.	
keyfi bozulmak : 1.Hastalanmak. 2.Canı sıkılmak, rahatı kaçmak.	keyf bozulmak : Neş'e kaçmak.
keyfi gelmek : Neşelenmek.	
keyfi kaçmak : Neşesi kalmamak.	
keyfi oluncaya kadar(birinin bir şey yapmaya) : Razi oluncaya kadar.	
keyfi sıra (birinin) : Kendi istediği gibi.	
keyfi yerinde : Neşesi, sağlığı yerinde.	
keyfinden dört köşe olmak : Bir şeyden çok kıvanç duymak.	
keyfine bakmak : Dilediğince yaşamak, güzel vakit geçirmek.	
keyfine gitmek (biri kendi) : İsteddiğine uygun davranmak.	keyfince gitmek : Heves ve ârzûsuna göre hareket etmek.
keyfini çıkarmak(bir şeyin) : Bir şeyden iyice tat almak.	
keyfini kaçırmak (ya da bozmak) (birinin) : Üzmek.	
	keyfini yapmak : Mûmâşât etmek.
keyfinin kahyası olmamak (birinin) : Birine karışmaya hakkı olmamak.	
keyif benim köy Mehmet Ağa'nın : Hiçbir şeyi tasa etmiyorum, işlerim yolunda anlamında kullanılır.	
keyif çatmak : Keyfetmek.	keyf çatmak : Neş'e-dâr olmak, safâ etmek.
keyif ehli : Rahatına düşkün kimse.	
keyif hali : İçkili, çakırkeyf.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

keyif sormak : Birine “iyi misin” “nasılsın” sorularını yönelterek sağlığı hakkında bilgi almak, saygı göstermek.	
keyif sürmek : Sıkıntısız, rahat yaşamak.	
keyif vermek : Neşe vermek, sarhoş etmek.	keyif vermek : Hafif sûrette ser-hôşluk (sarhoşluk) vermek, neş'e getirmek.
kıç atmak : 1.(hayvan) Çifte atmak. 2.Çok istemek.	
kıç attırmak(birine) : Ondan üstün olmak.	kıç attırmak : Geçmek, tekaddüm etmek.
kıç üstü oturmak : 1.Kıçı yere gelir durumda düşmek. 2.mec.Herhangi bir konuda yenilmek, umduğuna ulaşamamak.	
kıçın kıçın gitmek : 1.Geriye doğru gitmek, geri geri gitmek.2.(henüz yürümeyen bebek için) Kıç üstü gitmek.	
kıçına bakarak (ya da kıçına baka baka) : Başvurduğu yerden olumlu sonuç alamayarak.	
kıçına tekme atmak (vurmak ya da yapıştırmak) : (kaba) Kovmak.	
kıçını yırtmak : (kaba) Bağırıp çağırmak.	
kıçtan bacaklı : Kısa boylu (kimse).	
kıkır kıkır gülmek : İçinden gelerek, sesli bir biçimde gülmek.	
kıl (kadar) kalmak(bir şeyin olmasına) : Çok az kalmak,olayazmak.	
kıl payı (kalmak) : Çok az (kalmak)	
kılçık atmak(birine) : Bir kimsenin işine karışmak, bozmak.	
kılı kıpırdamak : Durum ve davranışını değiştirmemek, aldırış etmemek, umursamamak.	
kılı kırk yarmak : Titiz ve ayrıntılı bir biçimde incelemek, önemle üstünde durmak.	kılı kırk yarmak : Çok tetkik etmek.
	kılıçtan geçirilmek : Umûmen ve sıra ile katil edilmek.
kılıçtan geçirmek : Çok sayıda insanı kılıçla topluca öldürmek.	kılıçtan geçirmek :Katil-i âmm etmek.
kılıfına uydurmak : Bir durum ve tutuma, yöntemine uygun biçim vermek.	
kılığına çeki düzen vermek : Giyinişine özen göstermek.	
kılığına girmek (birinin) : Onun gibi giyinmek.	
kılık kıyafet düşkünü : Giyecekleri eskimiş ya da kötü olan.	
kılıktan kılığa girmek : 1.Giysi değiştirmek. 2.Sık sık düşünce değiştirmek.	

kılina dokunmamak (birinin) : Bir kimseye dokunacak, zarar verecek en ufak bir davranışta bile bulunmamak.	
kılını bile kıpırdatmamak (ya da oynatmamak) : Bir olay karşısında ilgisiz kalmak, en küçük bir tepki göstermemek.	
kınalar yakmak : (birinin uğradığı kötü duruma) Çok sevinmek.	
	kıpık göz : Yarı kapalı gibi duran göz.
kıpkırmızı kesilmek (ya da olmak) : (yüz için) Herhangi bir nedenle çok kızarmak.	
kır düşmek (saçına ya da sakalına) : Göze çarpar derecede beyaz kılları bulunmak, kırlaşmak.	
kıran girmek : Kısa bir zaman içinde çok sayıda ölmek.	
kıran kırana : Acımaksızın, öldürürcesine yapılan (kavga).	
kırdığı koz (ya da ceviz) kırkı (ya da bini) aşmak : Sürekli yakışıksız davranışlarda bulunmak.	kırdığı koz bini geçti : Çok hatâlar etti.
kırık dökük : 1.Eski, sağlam olmayan, çürük, değersiz. 2.Düzgün olmayan, parça parça (söz).	kırık dökük : 1) Nâ-merbût, perîşân söz. 2)Kırılıp dökülenden ötede beride kalmış cüz'î şeyler.
kırılıp bükülmek : Kırılarak kibarlığa özenerek konuşmak.	
kırılıp dökülmek : 1.Kibar görünmeye çalışmak. 2.Çok eskimek. 3.Kırıklık duymak.	
kırıp dökmek : Dikkatsizlik ya da öfkeyle birçok şeyin kırılmasına neden olmak.	
kırıp geçirmek : 1.Yakıp yakarak, öldürerek, baskı ya da etki yaparak büyük zarar vermek. 2.Çok sert davranarak darıltmak. 3.Tuhaf söz ve davranışlarıyla herkesi gülmekten katılmak. 4.Hayran etmek.	kırıp geçirmek : Tahrib etmek.
kırıp sarmak : Bir şeyi yapmak için, güçlkle her türlü olanaktan yararlanmak.	
kırk (ya da bin) dereden su getirmek : Birini kandırmak için birçok neden ileri sürmek.	
kırk bir (buçuk) maşallah : (ciddi ya da alaylı) Nazar değmesin anlamında kullanılır.	
kırk bir kere maşallah : Pek çok, binlerce kez nazar değmesin.	
kırk evin kedisi : Birçok evlere girip çıkan (kimse).	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kırk kapının ipini çekmek : Birçok yere uğramak.	
	kırk kapının mandalı :Her yere giren ve her işe karışan adam, sürtük.
kırk tarakta bezi olmak : Birçok işi ya da ilişkisi olmak.	
kırk yıl : Çok uzun bir süre.	
kırk yılda bir : Çok seyrek olarak.	
kırk yılın başı (ya da başında) : Çok uzun süre içinde bir kez.	
kırk yıllık : Çok eski.	
kırkı çıkmak : (loğusa, yeni doğan bebek ya da ölü için) Doğumdan yada ölümden sonra kırk gün geçmek.	
kırkından sonra azmak : Yaşlandıktan sonra yaşına uymayan davranışlarda bulunmak.	
kırkından sonra saz çalmak : Yaşlandıktan sonra uzun ve güç işe girişmek.	
kırklara karışmak : Bir kimse artık ortalarda görünmez olmak.	
kırkları karışmış olmak : (çocuklar için) Aynı kırk günlük süre içinde doğmak.	
	kırklağan sürüsü : Eshâs-ı muzırre gürûhu.
kırmızı dipli mumla davet etmek : Birine bir yere gelmesi için çok yalvarmak.	
kırmızı fener : (argo) Genelev.	
kırmızı gömlek : Saklanmaya ne kadar çalışırsa çalışsın gizlenemeyen şey.	
kıs kıs gülmek : Sessiz ve alaylı gülmek.	kıs kıs gülmek : Gülmeyi zabt edemeyip istemeyerek kesik bir sûretle gülmek.
	kısa geçmek : Bahsi çabuk kapamak.
kısa günün karı : “Hiç olmamaktansa bu kadarı da iyidir” anlamında kullanılır.	
kısa kesmek : Sözü uzatmamak.	kısa kesmek : İhtisâr etmek, uzatmamak.
kısa tutmak : 1.Bir şeyi gerektiği kadar uzun yapmamak. 2.Bir konuyu geniş ve ayrıntılı bir biçimde vermemek.	kısa tutmak : Kısa yapmak, uzun tutmamak.
kısa yoldan : 1.Uzatmadan, süreyi geçirmeden. 2.Kesin bir biçimde.	
kıskıvrak yakalamak (ya da bağlamak) : Kurtulamayacak ya da çözülemeyecek biçimde tutmak, sımsıkı tutmak.	
kısmet (ya da kısmeti) çıkmak : (Kız, kadın için) Evlenme olanağı belirlemek.	
kısmeti açılmak : 1.Kazancı artmak, bolluğa ermek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kısmeti ayağına gelmek : Beklenmeyen bir nedenle kazançlı bir durumla karşılaşmak.	
kısmeti bağlanmak : İsteddiği halde evlenememek.	
kısmetine mani olmak : Kazancına ya da evlenmesine engel olmak.	
kısmetini bağlamak : (büyü ile) Evlenmesine engel olmak.	
kıssadan hisse : Bir olaydan alınacak ders.	kıssadan hisse : Bir hikâye ve masaldan alınan ibret ve nush u pend.
kıssadan hisse almak (ya da çıkarmak) : Bir olaydan ders almak.	
kış kıyamet : Çok zorlu kış.	
kış uykusu : mec. Durgunluk, hareketsizlik dönemi.	
kış yapmak : (hava) Çok soğuk ve karlı geçmek.	kış yapmak : Hevâ soğuk olmak.
	kış yemek : Kışın soğuğuna ma'rûz olmak.
kıt kanaat : Yoksulluk içinde ve güçlkle.	
kıtı kıtına : Gereksinmeye zor yetecek kadar.	
kıtır atmak : (argo) Yalan uydurup söylemek.	
kıtıra almak : (argo) Alay etmek.	
kıtlığına kıran girmek (bir şeyin) : Hiç bulunmaz olmak.	
kıtlıktan çıkmış gibi : Doymak bilmezcesine.	
kıvrım kıvrım kıvrınmak : 1.Çok acı çekerek kıvrınmak. 2.Yalvarma ya da sıkıntı gibi bir nedenle çok kıvrınmak.	
kıyafet düşkünü : Kötü giyimli kimse.	
	kıyâfete girmek : Bir kıyâfet almak.
kıyak kaçmak : (argo) Çok uygun düşmek, yakışık almak.	
kıyamet gibi (ya da kıyamet kadar) : Pek çok.	
kıyamet kopmak : 1.Kıyamet günü gelmek. 2.(bir yerde) Çok gürültü ve telaş olmak.	
kıyamet mi kopar? : “Ne olur, ne çıkar, ne önemi var” anlamında kullanılır.	
kıyamete kadar : Dünya durdukça, uzun süre.	
kıyamete kalmak : Bir sorunun çözülemeyeceğini anlatır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kıyameti (kıyametler ya da kıyametleri) koparmak : Bir şeye çok kızarak bağırıp çağırarak, feryat etmek; aşırı gürültülere, kargaşaya yol açmak.	
kıyıda bucakta (ya da kıyıda köşede) : Göze çarpmayan, unutulmayan yerlerde.	kıyıda bucakta : Köşede, kenârda, ötede, beride.
kıyıda köşede kalmak : Göze çarpmayan bir yerde unutulmuş olmak.	
kıymetini bilmek : Önemini, değerini bilmek.	
	kız alıp vermek : Musâherette bulunmak.
kız almak : Bir ailenin kızını gelin olarak almak.	kız almak : Tezevvüc, izdivâc etmek.
kız gibi : 1. Kızı benzeyen. 2. Utangaç. 3. (argo) Çok güzel ve yeni.	kız gibi : Terbiyeli ve mahcûb adam.
kız kaçırmak : Bir kız kendinin ya da ailesinin rızası olmadan alıp götürmek.	
kız kurusu : (alay) Evlenmemiş yaşlı kız.	
kız oğlan (ya da kız oğlan kız) : Erden, bakire.	kız oğlan : Bıkr, düşîze.
kız vermek : Kızı gelin etmek.	kız vermek : Evlendirmek.
kızağa çekmek : mec. Bir görevliyi etkin bir görevden alıp çalışmayı gerektirmeyen, eylemsiz bir işe vermek.	
kızarıp bozarmak : Utanç, öfke gibi duyguların etkisiyle yüzünün rengi değişmek.	kızarıp morarmak, kızarıp bozarmak : Mahcûb olmak, mahcûbiyyetinden rengden (renkten) renge girmek.
kızı kırsrağı (birinin) : Birinin ailesindeki kızlar ve kadınlar.	
kızıl iblis : Çok kötû ruhlu (kimse).	
	kızılca kıyâmet : Velvele.
kızılca kıyamet kopmak : Kavga, gürültü olmak. kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla (dinle ya da işit) : Doğrudan doğruya kendisine söylenemeyen düşünce ve uyarıların, o kimsenin çok yakında söylendiğinde kullanılır.	
kibar düşkün : Varlığını, saygınlığını yitirmiş (kimse).	
kibarlığı tutmak : Bir olay karşısında genel davranışları dışında incelik göstermek.	
kibarlık akmak (üstünden ya da paçalarından) : Aşırı derecede kibar olmak.	
kibarlık budalası : Kibar biri gibi görünmeye çalışırken gülünç duruma düşen kimse için kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kibarlık düşkünü : Kibarlığa aşırı derecede önem veren.	
kibarlık taslamak : Kibar olmadığı halde kibar gibi görünmeye çalışmak.	
kilidi küreği olmamak : (her şey) Açıkta bulunmak, kilitli yere saklanmamış olmak.	
	kıl ü kâl : Dedikodu, güft ü gû.
kilise direği gibi : (şaka) Çok kalın (ense).	
kilit gibi olmak : Birbirine çok bağlı ve dayanışmalı olmak.	
kilit kürek olmak : (bir yeri) Korumak, o yerin güvenilir, sağlam adamı olmak.	
kilit noktası (yeri ya da mevki) : mec. Bütün işlerin bağlı olduğu önemli nokta, orun ya da yer.	
kim bilir : 1.Belirsizlik, bilinmezlik bildirir. 2.Olabilirlik bildirir.	
kim kime dum duma : Kimsenin kimseyle ilgilenmediği, kimseye önem vermediği, çok karışık bir durumu anlatır.	
kim oluyor ? : Kendini ne sanıyor, ne hakkı var? anlamında kullanılır.	
kim vurduya gitmek : Kimin tarafından yapıldığı belli olmamak.	
	kimi enine çeker kimi boyuna : Her biri muhâlif bir sûrette çalışıyor. Bir yolda çalışılmıyor.
kimi kimsesi : Ailesinden kimseler, yakınları.	
kimi köprü bulamaz geçmeye, kimi su bulamaz içmeye : İnsanların nasipleri arasındaki karşıtlıkları belirtir.	
kimin arabasına binerse, onun türküsünü çağırır : Kimden bir çıkar sağlarsa, onun hoşuna gidecek biçimde davranan döneke ve dalkavuk kimseler için kullanılır.	
kimin nesi? : "Kimin yakını" anlamında kullanılır.	
kimine hayhay kimine vay vay : Kiminin talihinin iyi, kiminin de kötü gittiğini anlatır.	
kir götürmek (bir şey) : Kirini belli etmeyecek bir renkte olmak.	
kir götürmek(bir şey) : Bir şey çok kirli olmak.	
kir tutmak (bir şeyi) : Kirini hemen belli edecek bir renkte olmak, çok kirlenmek.	
	kiraz dudak :Gayet kırmızı dudak.
kireç gibi olmak : Yüzünde hiç renk kalmamak, rengi solmak.	kireç gibi olmak, kireç kesilmek : Ziyâde solup sararmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	kiriş olmak (birine) : Takılmak, ilişmek.
kirişi kırmak : (argo) Kaçıp gitmek.	
kirli çamaşırlarını ortaya dökmek (birinin) : Ayıp, kusur ya da suçlarını açıklamak, söylemek.	
kirli çıkı (ya da çıkın) : Cimrilikle zengin olmuş kimseler için söylenir.	
	kirli kukla : Pis kadın.
	kirpi gibi : Sert ve çok tüylü adam.
kirpiği kirpiğine değmemek : Hiç uyumamak.	
kisvesi altında : Herhangi bir nitelikte veya biçimde.	
kitaba (ya da kitabına) uydurmak : Yasal olmayan bir işi hile, düzen vb. ile yasaya uygun gibi göstermek.	
kitaba el basmak : Kutsal kitap üzerine üzerine koyarak ant içmek.	
kitabı kapatmak : Herhangi bir konu ile ilgiyi kesmek.	
kitap kurdu : mec. Çok kitap okuyan kimse.	
koca bebek : Yaşından daha küçük davranışlar gösteren (kimse).	
kocakarı soğuğu : İlkbaharda belli günlere rastlayan soğuk havalar.	kocakarı soğuğu : Berd-ül-acûz.
kocakarı ilacı : Hekim olmayan kimselerin yaptıkları ya da salık verdikleri, hekimlikte kullanılmayan ilaç.	
kocaya varmak : (kız, kadın) Evlendirmek.	kocaya varmak : Evlenmek, ere gitmek.
koç yiğit : Yakışıklı, genç ve gürbüz delikanlı.	
kodeşe tıkmak : Hapse sokmak.	
kodesi boylamak : Tutukevine girmek, hapse girmek.	
kof çıkmak : Bir kimsenin bilgisiz, değersiz, işe yaramaz biri olduğu anlaşılma.	
kokusu çıkmak : mec. (gizli tutulan bir iş) Anlaşılma.	kokusu çıkmak : Duyulma.
kokusu sinmek (bir şeyin ya da birinin) : (insan ya da nesnede) Bir kokunun etkisi kalmak.	
kokusunu (ya da koku) almak : mec. Gizli tutulan bir şeyi sezme.	
	kokusunu çıkarmak : Beceremeyip müşkülâta sarmak.
kol atmak : mec. Çevreye yayılmak, genişlemek, ulaşmak, uzanmak.	kol atmak : Teşa'ub ve teferru' etmek.
	kol bağlamak : Serbest bırakmamak, hareketine mâni' olmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	kol burmak, bükme : Gâlib gelip kahretmek.
kol gezmek : 1.Güvenlik amacıyla dolaşmak. 2.(kötü durum ve davranışlar için) Çokça olmak. 3.Dolaşmak.	kol gezmek : Muhâfaza için asker dolaşmak.
	kol kanat : Cevârih, el, ayak.
	kol kanat kalmamak : Çok yorulmak veyâ dayak yemek.
kol kanat olmak(birine) : Yardım etmek, korumak, himaye etmek.	
	kol kesmek : Kuvvet ve iktidâr ve harekete mecâl bırakmamak.
kol uzatmak : Yayılmak, ulaşmak.	kol uzatmak : Teşa'ub etmek.
kol vurmak : Dolaşmak.	kol vurmak : Bir aşağı bir yukarı gezmek.
	kol yormak : Bezl-i mesâî etmek.
	kola almak : Celb ve taltîf etmek.
kol kola : Yan yana ve kollarını birbirine geçirerek.	
kolaçan etmek : 1.Çevrede olup biteni anlamak amacıyla dolaşmak. 2.Bir şey öğrenmek amacıyla kısaca bakmak, göz atmak.	
kolay değil : Elbette, tabii ki.	
kolay gele (ya da kolay gelsin) : Bir iş yapmakta olanlara söylenen iyi dilek sözü.	
kolayı var : Çaresi var.	
kolayına bakmak (ya da kolayına kaçmak) : Bir işi yapmak için kolay ve kestirme yolu seçmek.	
kolayına gelmek (herhangi bir biçim) : Bir işin herhangi bir biçimde yapılmasını daha kolay bulmak.	
kolayını aramak : Bir şeyi yapmak, çözmek için gerekli kolay ve kestirme yöntemi araştırmak.	
kolayını bulmak : Kolaylıkla yapabilmeyi sağlamak ya da yapma yolunu bulmak.	
kolları (ya da kolları paçaları) sıvamak : Bir iş yapmaya güçlü bir biçimde, istekle hazırlanmak.	
kolları kopmak : Ağır bir şey taşımaktan ya da çok iş yapmaktan yorulmak.	
kollarını açmak (birine) : İçtenlikle karşılamak ya da kucaklamaya hazırlanmak.	kollarını açmak :Kucaklamaya hâzırlanmak, kemâl-i memnûniyy'etle telakkî ve hüsn-i kabûl etmek.
kollarını sallaya sallaya gelmek : Hiçbir şey getirmeden gelmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

koltuğa girmek : Evlenmek.	koltuğa girmek : Birini ve bil-hâssa güğeyi(güveyi) gelini koltuğundan tutup yürütmek veyâ bir yere çıkarmak.
	koltuğa vermek : Gelini koltuğuna girmek üzere güğeye(güveye) takdim etmek.
koltuğu doldurmak : Aldığı görevi tam olarak başarabilecek yetenekte bulunmak.	
koltuğuna girmek (ya da koltuğunun altına sığınmak) : Birinin koruyuculuğuna sığınmak.	
koltuk altı : mec. Kayırma.	
	koltuk altına almak :Taht-ı himâyeye almak.
koltuk değneği : mec. Başkalarına sağlanan yardım.	
koltuk vermek(birine) : Yüzüne karşı övmek.	koltuk vermek : Yüzüne karşı medh etmek müdâhane eylemek.
koltukları kabarmak : Kendine ya da yakınlarına yapılan övgüden kıvanç duymak.	koltuklarını kabartmak : Tefahhur etmek.
koltukta olmak : (şaka) Başkasının konuğu olup, kendi masraf etmemek.	
	kolu kanadı kesik : Harekete gayr-ı muktedir.
kolu kanadı kırılmak : Bir şey yapamayacak duruma gelmek, çaresiz kalmak.	kol kanat kırılmak : Fütûr getirip bir şey yapmamak.
kolu uzun : Gücü yeter, sözü geçer.	kolu uzun : Muktedir, hükmü geçer.
	kolu yetişir : Muktedir.
koluna girmek (birinin) : Kolunu birinin koltuğu altından girmek.	
koluna kuvvet : İş yapan bir kimseye, isteklendirmek için söylenir.	
kolunda altın bileziği olmak(birinin) : Kazanç sağlayan bir mesleği, zanaatı olmak.	
komalık etmek (birini) : 1. Döverek kıpırdayamayacak duruma getirmek.2. mec. Çok sinirlendirmek.	
komalık olmak : Çok yorulmak.	
komaya girmek : mec. Kendinden geçecek kadar sinirlenmek, şaşırarak, üzülme.	
komşu kapısı : Pek yakın sayılan yer.	
komşu kapısına çevirmek(bir yeri) : Yakın olmadığı ve sık sık uğranılması gerekmediği halde bir yere çok sık gitmek.	
kona göçe : Dura kalka.	
konferans çekmek : Karşısındakini bıktıracak bir biçimde uzun ya da öğüt verircesine konuşmak.	
kont gibi : Şık giyinmiş (adam).	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kont gibi yaşamak : Bolluk içinde yaşamak.	
kontak kurmak : (biriyle ya da olayla) Bağlantı kurmak.	
konu komşu : Bütün komşular, birbirine yakın yerde oturan kimseler.	konu komşu (komşu) : Cîrân, hem-sâyeğân.
	konup göçmek : Göçebe ömrü geçirmek, hayme-nişînlilik etmek.
koparıp atmak : 1.Koparmak. 2.mec. İlgisini kesmek, önem vermemek.	
kopup gelmek : Uzak bir yerden ayrılarak gelmek.	
kor gibi yanmak : Çok parlamak.	
	korkak bâzergân(bezirgân) : Mütereddîd adam.
korktuğu başına gelmek (ya da korktuğuna uğramak) : Düşünülen kötü durum gerçekleşmek.	korktuğuna uğramak :Korktuğu mehlekeye düşmek.
korku düşmek (ya da korkuya kapılmak) : Endişelenmek, korkmak.	
korku saçmak : Herkesi korkutmak.	
korku vermek : Korkutmak.	
koyduğum yerde otluyor : Uzun süredir hiçbir ilerleme göstermeyenler için söylenir.	
koydunsa bul! Arandığı halde bulunamayan şeyler ya da bulunması gereken yerde bulunmayan kimseler için kullanılır.	
koynuna almak(birini) : 1.Biriyle beraber yatmak. 2.Biriyle sevişmek için yatmak.	
koynuna girmek (birinin) : mec. Biriyle yatıp sevişmek.	
koynunda yılan beslemek : Bir yakınından ihanet görmek.	
koyun gibi : 1.Budala, şaşkın. 2.mec. Karar ve davranışlarında başkasına bağımlı olan, başkasına uyan.	
koyun kaval dinler gibi dinlemek : Hiçbir şeyi anlamadan dinlemek.	
koyun koyuna : (yatakta iken)Birbirine sarılmış bir durumda.	koyun koyuna : Birbirinin koynunda, birlikte.
	koyup gitmek : Öksüz bırakmak.
	koz kabuğuna girmek : Delik delik kaçıp saklanmak.
koz kırmak : Oyunda elindeki kozlardan birini kullanmak.	koz kırmak : Hatâ etmek.
koz vermek : Olanak tanımak, elverişli durum sağlamak.	
kozasına çekilmek : Çevreyle ilişkisini kesmek, hiçbir şeye karışmamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kozu kaybetmek : İstedigini yapabilme olanağını yitirmek.	
kozunu oynamak : Elindeki en üstün ve son olanağı kullanmak.	
kozunu paylaşmak(biriyle) : Aralarındaki anlaşmazlığı zora baş vurarak çözümlenmek, sona erdirmek.	koz paylaşmak (kozu pay etmek) : 1. Uzlaşmak. 2. Kuvvetle bir hakkı elde etmek.
	kök kurumak : Nesl ve nesebi kalmamak, esâsen ve külliyyen mahv ve zâil olmak.
kök salmak : İyice tutunmak, sağlamlaşmak, yayılmak, köklenmek.	kök atmak, uzatmak, salmak : 1. Kökleşmek, kökleri sağlamlaşmak. 2. Dal budak peydâ etmek, teş'a'ub eylemek.
kök sökmek : Çok çetin iş görmek.	
kök söktürmek : Uğraştırmak, zorluk çıkarmak.	
	kök tutmak : Kökleşmek.
kökten sürme : Niteliğini soydan almış.	
kökü kazanmak : Bir daha ortaya çıkamayacak biçimde yok edilmek.	
	kökünde büyümek : Vatanından hârice çıkmamak, dünyâ görmemek, dünyâdan bî-haber olmak.
	kökünden koparmak : İstisâl etmek, külliyyâ mahvetmek.
köküne kibrit suyu : “Yerin dibine batsın” “ölsün, kahrolsun” anlamlarında ilenme sözü.	
köküne kibrit suyu dökmek (ya da kökünü kurutmak) : Bir daha ortaya çıkamayacak biçimde yok etmek.	
kökünü kazımak : Bir daha üreyemez duruma getirmek, hiçbir kalıntısını bırakmamak, yok etmek.	
	kökünü kurutmak : Esâsen imhâ, istisâl etmek, tohum bırakmamak.
	kömür kızarmak : Tutuşmak, yanmak.
kömür başa vurmak : Kömürün iyi yanmamasından çıkan karbondioksidi ile zehirlenmekten başı ağrımak.	kömür, gün urmak(vurmak) : Kömür veyâ güneş dokunmak.
kömürücü çırağına dönmek : Yüzü, üstü başı siyah lekeler içinde kalmak.	
köpeğe atsan yemez : (yiyecek için) Çok kötü.	
köpeğe hoş, kediye pişt dememek : Kendisine zarar verenlerden korunmak için en küçük bir tepkide bulunmamak.	
köpeği bağlasan durmaz : Yaşamaya elverişsiz yerler için kullanılır.	

köpeğin ağzına kemik atmak : Karşı gelerek bağırıp çağıran birini susturmak için ona bir çıkar sağlamak.	
köpek gibi : Çok yaltaklananlar için söylenir.	köpek gibi, köpekler gibi : Alçakça.
köpek soyu : halk. Alçak, soysuz anlamına gelen bir sövgü.	
köpeksiz köy bulmuş da çomaksız (ya da değneksiz) geziyor : Kendisine engel olacak, karşı çıkacak kimse olmadığı için istediği gibi davrananlara söylenir.	
köprü altı çocuğu : Kimsi ve gideceği yeri olmayan kimseler için kullanılır.	
köprü başını (ya da köprü başlarını) tutmak : Çok önemli bir orunu ele geçirmek.	
köprüden (ya da köprüyü) geçinceye kadar ayıya dayı demek : İş gördürünceye değin zorluk çıkarabilecek olanları pohpohlamak.	
köprüleri atmak : Vazgeçme olanağı kalmayacak biçimde kesin bir davranışta bulunmak.	
köprünün (ya da köprülerin) altından çok su (ya da sular aktı) geçti : Zamanla koşullar çok değişti, eski durum kalmadı anlamında kullanılır.	
kör boğaz : 1. Yemek gereksinimi. 2. Pisboğaz, obur kimse.	kör boğaz : Oburluk.
kör değneğini beller gibi : Hep aynı biçimde davranıp hiçbir yenilik ya da değişiklik yapmayı düşünmeyenlerin tutumunu niteler.	
kör dövüşü : Aynı şeyi gerçekleştirecek kimselerin birbirinden habersiz ve birbirini engelleyecek biçimdeki düzensiz çabaları.	kör dövüşü :Kimsenin kimseden haberi olmaksızın ale'l-gafle olunan iş.
kör kadı : Hatıra gönüle bakmadan doğru bildiğini herkesin yüzüne söyleyen, sözünü esirgemeyen.	kör gözlü : Nânkör, kâfir-i ni'met.
kör kör parmağın gözüne : Çok belli, göze batacak kadar ortada.	kör kandil : Pek ser-hôş.
kör kurşun : Bir başkasına ya da amaçsız atıldığı halde bir kimsenin ölmesine ya da yaralanmasına neden olan kurşun, serseri kurşun.	
kör kurttan bile vazgeçmemek : En küçük varlığı bile hor görmeden korumak.	
kör kütük : Kendini bilmeyecek derecede çok (sarhoş, aşık vb.)	
kör şeytan : Kötü kader.	

kör şeytandan bulmak : İlenme sözü olarak kullanılır.	
kör talih : Kötü kader.	
kör topal : Yarım yamalak, iyi kötü idare edecek biçimde.	
körler mahallesinde ayna satmak : Bir şeyi ona hiç gereksinme duymayacak olan çevreye götürmek.	
körü körüne : Davranışının gerekçesini ve nasıl sonuçlanacağını bilmeden, düşünüp taşınmadan.	kör körüne : Ale'l-gafle.
körün istediği bir göz Allah verdi iki göz : İstenilen şey fazlasıyla elde edildi.	
körün taşı : Rastlantı sonucu birine zarar veren, hesapta olmayan iş.,	
körünü kırmak : Hevesini almak.	
körünü öldürmek : Gururunu kırmak, güçsüzlüğünü kabul etmek.	
kös kös dinlemek : Önem vermeyerek aldırış etmemek, dinler gibi görünüp ilgilenmemek.	
kösele gibi : (aslında yumuşak olan şeyler için) Çok sert, çiğnenmesi güç, koparılamaz.	kösele gibi : Pek sert.
köşe başı : Bir sokağın başka bir sokakla kesiştiği yer.	köşe başı : Sokağın dönecek yeri.
köşe başını tutmak : Etkili olabilecek en önemli orunda bulunmak ya da yeri ele geçirmek.	
köşe bucak : Göze çarpmayan yer.	köşe bucak : Her taraf
köşe kadısı : İş yapmayan sevmeyen, rahatına düşkün kimse.	
köşe kapmaca oynamak : mec. Bir başkasına gidip bulamadığı sırada, o da kendisine gelip bulamamak, birbirini arayıp durmak.	
	köşe müftüsü : Ötekinin berikinin da'vâsına karışan avukatımsı adam, müzevvir.
	köşe sarrâfı : Sokakta ve ekseriyâ sokak veyâ dükkân köşelerinde çekmecesini olup akçe bozan ve küçük muâmelâtta bulunan küçük sarrâf.
	köşede bucakta : Ötede, beride.
köşeye çekilmek(bir) : Hiçbir işe karışmayarak yaşamak.	
köşeye oturmak : (kız için) Gelin olmak, evlenmek.	
köşeye sınımek : Kimsenin göremeyeceği bir yere saklanmak, gizlenmek, sesi çıkmaz olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

köşeyi dönmek : Hiçbir çaba göstermeden zengin olmak.	
kötek atmak : Dövmek, dayak atmak.	
kötek yemek : Dövülmek, dayak yemek.	
kötü gözle bakmak : 1.Bir kimse için iyi olmayan düşünceler beslemek, bunu belli edencesine bakmak. 2.Cinsel duygu ile bakmak.	
kötü kadın : Oruspu.	
kötü kişi olmak : Davranışlarıyla kimilerinin düşmanlığını kazanmak.	
kötü kötü düşünmek : Üzüntülü düşüncelere dalmak.	
kötü söylemek(biri için) : Birtakım olumsuz, beğenilmeyen, istenmeyen tutum ve davranışları olduğunu söylemek, kötölemek.	
kötü yola düşmek : Kötü kadın olmak.	
kötü yola sapmak : Doğruluktan ayrılıp istenilmeyen ve yanlış işler yapmak.	
kötüye çekmek : Yanlış, beğenilmeyen bir anlam vermek.	
kötüye kullanmak : 1.Yetkisini yasalara aykırı yolda kullanmak. 2.Birinin iyi davranışından istenilmeyen yolda yararlanmak.	
	köy kethüdâsı : mec. Başkasının işlerine karışan.
kraldan çok kralcı olmak : Birinin davasını ondan çok savunur olmak.	
kraliçe gibi : Gösterişli ve ağır giyinmiş, güzel (kadın).	
krallara layık : Çok üstün nitelikli şeyleri belirtmek için kullanılır.	
kredisi düşmek : mec. Güvenilirliği, saygınlığı yitmek.	
kucağına düşmek : Düşman, felaket, sefalet gibi kötü şeylerin ya da durumların içine düşmek, onlarla karşılaşmak.	kucağına düşmek : İlticâ için en nihâyet hasmın eline düşmek.
kucağına oturmak : Dizlerinin üstüne oturmak.	
kucak açmak : Korumak, sığınacak yer vermek.	
kucak dolusu : Pek çok, pek bol.	
kucak kucağa : Birbirine sarılmış ya da birbirine yüz yüze sokulmuş bir durumda.	kucak kucağa : Birbirine sarılmış.
	kucakta, kucaklarda gezmek : Çocuk olmak.
kucaktan kucağa dolaşmak : (kadın) Pek çok kişi ile ilişkisi olmak.	

kukla gibi oynatmak (birini) : 1.Birine her istediğini yaptırmak. 2.Birinin istediğini yapıyor görünerek onu oylamak.	
kukumav gibi : Tek başına, kimsesiz.	
kukumav gibi düşünüp durmak : Çok üzüntülü bir durumda düşünmek.	
kul köle (ya da kul kurban) olmak(birine) : Tam bir doğruluk ve özveri ile bağlanarak, bütün isteklerini yerine getirmeye hazır olmak.	
kul olmak(bir şeye) : Aşırı derecede bağlanmak, boyun eğmek.	
kul taksimi : Eşit olarak yapılan üleştirme.	
kul yapısı : İnsanlar tarafından yapılmış.	
kula kul olmak : Bir kimsenin buyruğu altında bulunmak.	
	kulağa çan çalmak : Çok bağırmak, tekrâr tekrâr söylemek.
kulağı (bir şeyde) olmak : Dikkatini (bir şeye) vermek.	
kulağı (ya da kulakları) çınlasın : Konuşulan yerde bulunmayan, sevilen biri anıldığında söylenir.	
kulağı ağır işitmek : Kulağı iyi işitmemek.	
kulağı, kulakları çınlasın : Konuşulan yerde bulunmayan, sevilen bir kişi anıldığında söylenir.	kulağı çınlasın: Bir gâibden bahs olunduğu sırada îrâdi mu'tad du'â tabiridir.
kulağı delik : Olup bitenleri çabuk haber alan.	kulağı delik : Anlayışlı, iş bilir, âgâh.
kulağı okşamak : Kulağa hoş gelmek.	
kulağı tetikte (olmak) : Söylenecek sözü, gelecek haberi bekleyerek (beklemek).	
kulağı tıkalı : 1.Sağır, ağır işiten. 2.Dinlemek istemeyen, dinlemeyen.	
kulağına çalınmak : Başkasına söylenirken kendisi de duymuş olmak.	
kulağına çarpamak : Duyulmak.	
kulağına gelmek : 1.Kulağına çalınmak. 2.Biri tarafından duyulmak.	
kulağına girmek : Söylenilen sözlere önem vermek, söylenenleri anlamak, benimsemek.	kulağa girmek : Dikkatle dinlenmek.
kulağına kar suyu kaçmak : Sıkışık bir duruma düşmek.	
kulağına koymak (ya da sokmak) : Bir duruma ya da söze hazırlamak için önceden kısaca anlatmak.	kulağa komak(koymak) : İhtâr, tavsiye etmek.
kulağına küpe olmak : Başa gelen bir durumdan alınan dersi hiç unutmamak.	
kulağına söylemek : Fısıldamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kulağını açmak(bir kimse) : Dikkatle dinlemek.	
kulağını bükme(k birinin) : Bir sorun karşısında dikkatli davranması için uyarıda bulunmak.	kulak bükme : Tavsiye ve ihtâr etmek, aklına getirmek.
kulağını çekme(k birinin) : 1.Ceza olarak kulağını tutup bükerek çekme. 2.Uyarmak için hafif bir ceza verme.	kulak çekme : Terbiye etmek.
kulağını çınlatma(k birinin) : Birini anmak.	
kulağını doldurma(k birinin) : Bir kimseyi-başkasından bilgi almadan önce- konu üzerinde bilgi verirken kendi düşüncesini aşılama.	kulak doldurma : İsmâ'etmek, iknâ' ve ilzâm eyleme.
kulak asma(k ya da asmama(k) : Önem verme(k vermemek), dinleme(k dinlememek).	kulak asma(k) : Dinleme(k), söylenilen sözü hüsn-i telakkî edip onunla amel etme(k).
	kulak burma(k) : İhtâr ve îkâz etme(k).
	kulak delme(k) : İkâz etme(k).
kulak dolgunluğu : İştirak elde edilen bilgi.	kulak dolgunluğu : Çok işitmekten istihsâl olunan ma'lûmât.
kulak kabartma(k) : Belli etmemeye çalışarak dinleme(k).	kulak kabartma(k) : Reng vermeksizin dikkatle dinleme(k), gizliden kulak verme(k), kulak misâfiri olma(k).
kulak kesilme(k) : Büyük bir dikkatle dinleme(k).	
kulağı kırıšte (olma(k) : Söylenecek sözü, gelecek haberi bekleyerek (bekleme(k)).	kulak kırıšte olma(k) : Söylenilen şeyi kaçırmayıp işitme(k) ve muktezâsınca amel etme(k) üzere dikkatli ve mütenebbih olma(k).
kulak misafiri : Yanında konuşulan bir şeyi, konuşmaya katılmadan dinleyen kimse.	
kulak misafiri olma(k) : Yanında konuşulan bir şeyi konuşmaya katılmadan dinleme(k).	kulak misâfiri olma(k) : Renk vermeksizin söylenilen sözlere kulak verip işitme(k).
	kulak ötmek : Çınlama(k).
kulak tıkama(k bir şeye) : Bir şeyi duymazlıktan gelme(k).	
kulak tırmalama(k) : (ses için) Kulağı rahatsız etme(k).	
kulak tutma(k) : Dinleme(k), işitme(k) isteme(k).	kulak tutma(k) : Dinleme(k), dikkat etme(k).
	kulak urma(k)(vurma(k) : Kulak asma(k), istimâ'.
kulak verme(k) : Merak edip dinleme(k), işitmeye çalışma(k).	kulak verme(k) : Dinleme(k), ihâle-i sem'etme(k).
	kulak, göz kulak olma(k) : Mütelyakkız olma(k), dikkatli davranma(k).
kulakları dolma(k) : Aynı şeyi dinlemekten usanma(k).	kulak dolma(k) : Çok işitmekle öğrenme(k).
kulakları paslanma(k) : Çoktan beri müzik dinlememiş olma(k).	

kulaklarına kadar kızarmak : Çok utanmak.	
kulaklarını dikmek : (hayvan) Dikkat kesilmek.	
kulaklarını tıkamak(bir şeye) : Dinlemek istememek.	
kulaklarının pasını gidermek : Çoktan beri dinlememişken müzik dinlemek.	
	kulakta küpe : Unutulmayacak nasihat, gûş-i dil ile dinlenen ihtâr.
kulaktan dolma : Başkalarından işitilerek edinilen (bilgi).	
kulaktan kulağa : Bir kimseden bir başkasına, gizlice söylenerek.	
	kulbu (kulpu) kulağı yok : Tutacak yeri yok.
kulis yapmak : mec. Herhangi bir toplulukta oturumlar dışında gizli çalışmalar yapmak.	
kulp takmak : Bir kimseyi, bir şeyi kusurlu göstermek için bahane bulmak.	kulb (kulp) takmak :Bahâne der-miyân etmek, vesîle aramak.
kulpunu bulmak : Yapılacak uygunsuz bir iş için, yasallığı tartışılabilecek bir çözüm yolu bulmak.	
	kuluçkaya oturmak : mec. Dâimâ bir yerde kalıp hareket etmemek.
kum gibi : Pek çok.	kum gibi : Gâyet çok.
kumar oynamak : mec. Olumlu sonuçlanması kuşkulu olan bir işe bile girişmek.	
kumda oynamak : Bir fırsat kaçırarak umulanı elde edememek.	kumda oynamak : mec. Mahrûm olmak.
kumpas kurmak : mec. Gizli bir iş, düzen hazırlamak.	
kundak sokmak (ya da koymak) : mec. Ara bozacak bir söz söylemek ya da böyle bir davranışta bulunmak.	
kur yapmak : 1. Karşı cinsten birine ilgi göstererek onun hoşuna gitmek, gönlünü kazanmaya çalışmak. 2. Birinin duygularını okşayacak şekilde davranarak onu elde etmeye çalışmak.	
Kuran çarpsın! : Karşısındakini dediği şeye inandırmak için edilen yemin.	
kurban etmek : mec. Kendi çıkarı için birini ya da bir şeyi feda etmek.	
kurban gitmek : Suçsuz yere ölmek, zarara uğramak.	
kurban olayım : 1.Aşırı sevgi ve hayranlık anlatır. 2.Yalvarmak için söylenir.	

kurban olmak : Bir kimse ya da bir şey için kendi feda etmek.	
kurban vermek : Can kaybına uğramak.	
kurbanlık koyun (gibi) : Başına geleceklerden habersiz.	
kurdunu kırmak : Hevesini almak, isteğini yerine getirmek.	
	kursağım patladı : mec. Çok bağırdım, söyledim.
kursağında kalmak(bir şey) : İstenilen bir şey gerçekleşmemek, yarım kalmak.	
kurşun atmak : mec. Düşmanlık etmek.	kurşun atmak : 1. Silâh boşaltmak. 2. Muhâsamede bulunmak, düşmânlık etmek. 3. Nişâna vurmak. 4. mec. Hırsla talep etmek.
kurşun dökmek : Halk inanışına göre erimiş kurşunu, hastanın üstünde, içinde su bulunan bir kaba dökerek ortaya çıkan şekillerin yorumuyla nazar, büyü, hastalık gibi şeyleri önlemek, iyileştirmek.	kurşun dökmek : Kurşun eritip hastanın üstünde su ile dolu bir kâseye dökerek gûyâ nazarın te'sirini bozmak.
kurşun gibi : Çok ağır.	kurşun gibi : Pek ağır.
kurşun yağmuruna tutmak (birini ya da bir şeyi) : Çok sayıda ve sürekli kurşun atmak.	
kurşun yemek : Vurulmak.	
kurt gibi kemirmek (ya da yemek) (bir şey) : Aşırı derecede kuşku ve tedirginliğe düşürmek.	
	kurtmasâlı okumak : Mâ-lâ-ya'nî ile aldatıp vakt kazanmak.
kurt yeniği : Bir işin gizli kalmış kötü ve aksak yanı, kuşkulu bir nokta.	kurt yeniği : 1. mec. Bâdî-i şübhe bir hâl. 2. Özlü, ayb, kusûr, mahzûr.
	kurtla koyun bir yerde : Emniyet ve adâletten kinâye.
kurtlarını dökmek : Çoktan beri özlediği bir şeyi bol bol yapıp hevesini almak.	
	kuru başına : Yalnız bi-kes.
kuru başına kalmak : Yaşamında ya da yanında kimsesi kalmamak.	
kuru ekmek : Katıksız ekmek.	kuru etmek(ekmek) : Katıksız sâde ekmek.
kuru gürültü : Gereksiz, önemsiz, sonu alınamayacak söz ya da davranış.	
kuru gürültüye pabuç bırakmamak : Bir durum karşısında telaşsız, korkusuz, dilediğince davranmak.	
kuru hasır (ya da kilim) üstünde kalmak : Aç, parasız, evsiz kalmak.	
kuru iftira : Gerçekle hiçbir ilişiği, hiçbir dayanağı olmayan iftira.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kuru kalabalık : 1.Hiçbir işe yaramayan insan topluluğu. 2.Hiçbir işe yaramayan kırık dökük eşya.	
kuru kuruya : Boşuna, yararsız yere.	kuru kuruya : Boş boşuna, büsbütün nâfile.
kuru soğuk : Yağmursuz havadaki sert soğuk.	
kuru söz : Gerçekle ilgisi olmayan değer taşımayan boş söz.	
kuru tahtada kalmak : Eşyası elinden gitmek.	
	kuru ün : Şöhret-i kâzibe
kurum kurum kurumlanmak : Büyüklenmek, böbürlenmek.	
kurum satmak : Böbürlenmek, büyüklenmek.	
kuruntuya kapılmak : Boş yere tasalanmak.	
	kuskuna kuvvet : Kaçmak.
kuskunu düşük : mec. Gözden düşmüş kimse.	kuskunu düşük : mec. Hâl-i idbârda olan adam.
kusura bakmamak (ya da kalmamak) : Hoş görmek.	
kuş (ya da tavşan) uykusu : Kuşku içinde uyanan hafif uyku.	
kuş gibi : 1.Çok hafif. 2.Çabuk iş gören, eline ayağına çabuk.	
kuş gibi çırpınmak : Çaresizlik içinde telaşlı davranmak.	
kuş gibi uçup gitmek : 1. Çok kısa süren bir hastalıkla ölmek. 2. Çok kısa sürmek, geçmek.	
kuş gibi yemek : Çok az yemek.	
kuş kadar canı olmak : Küçük, cılız, güçsüz bir yaratık olmak.	
kuş kadar yemek : Çok az yemek yemek.	
kuş kafesi gibi : Ufak ve güzel (yapı).	
kuş kanadıyla gitmek : Çok hızlı gitmek.	
kuş mu konduracak : Yapacağı şey görünmemiş bir sanat yaptı mı olacak anlamında kullanılır.	
kuş uçmaz, kervan geçmez : Kimsenin uğramadığı ıssız ve sapa kır yeri.	
kuş uçurmamak : Hiçbir şeyin ya da kimsenin kaçmasına, geçmesine olanak vermemek.	
kuşa benzemek (ya da dönmek) : Bir şey düzeltilmek istenirken biçimsiz bir duruma gelmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	kuşak çözmek (avam) : Def-i hâcet etmek.
	kuşak kuşanmak : mec.Bir işe nâm-zed olmak.
kuşku beslemek (ya da duymak) : Kuşkulanmak.	
kuşku uyanmak : İskillenmek, kuşkulanmak.	
kuşkuya düşmek : Kuşkulanmak, kuşku beslemek, kuşku duymak.	
kuşütü ile beslenmek : Hiç eksiksiz, özenle beslenmek.	
kuşütünden başka her şey var : Her türlü yiyecek var.	
kuştüyü gibi : Çok yumuşak.	
kutu gibi : Küçük fakat kullanışlı ve şirin.	kutâh-dest : Eli kısa, iktidârsız.
	kutunun kapağını açtırmak : Birini söylemeyeceği şeyleri söylemeye mecbûr etmek.
kuvvet almak : Herhangi bir yardımla gücü artmak, kuvvetlenmek.	
kuvvet bulamamak : Cesaret edememek.	
kuvvet vermek(bir şeye) : Bir konuya çok önem vermek.	kuvvet vermek : 1. Takviye etmek, metânetini arttırmak. 2. Te'sirini arttırmak daha ziyâde te'sir ve nüfuzu olacak sûrette ileriye sürüp göze çarptırmak.
kuvvetten düşmek : Gücü azalmak.	
kuyruğu dikmek : 1.(hayvan) Koşmaya başlamak. 2.(insan) Bulunduğu yerden uzaklaşmaya başlamak.	
kuyruğu kapana kısılmak (ya da sıkışmak) : Çok zor duruma düşmek.	
kuyruğu titretmek : Ölmek.	kuyruğu omuzlamak : Kaçıp gitmek.
kuyruğuna basmak(birinin) : Birini incitip saldırıda bulunmasına yol açmak, tahrik etmek.	kuyruğu titretmek : Ölmek.
kuyruğuna teneke bağlamak (birinin): 1. Biriyle aşırı derecede alay etmek. 2. Herkesin alay edeceği biçimde kovmak.	kuyruğa basmak : Sebebiyyet vermek, gücendirmek.
kuyruğunu kısmak : Korkup sinmek.	kuyruğu kısmak : Korkup toplanmak veyâ kaçmak.
kuyruğunu kıstırmak(birinin) : Birini güç bir duruma düşürmek.	
	kuyruğunu tava sapına çevirmek : Ziyâde dövmek, şiddetli te'dîb etmek.
kuyruk acısı : Hınç, alınacak ölç.	kuyruk acısı : İntikâm arzûsu, intikâmı alınmamış mâ-cerâ, geçmiş.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

kuyruk olmak : Arka arkaya dizilmek, sıralanmak.	
kuyruk sallamak : Yaltaklanmak.	kuyruk sallamak : 1. Tabasbus etmek. 2. Teşvîkkâr-âne hareketinde bulunmak.
kuyruklu yalan : Çok büyük yalan.	
kuyusunu kazmak(birinin) : Birinin yıkımına çalışmak, kötü duruma düşmesini istemek.	
kuzu gibi : Çok uysal,	
kuzu gibi olmak : Uslanmak, sessizleşmek, sakinleşmek.	
kuzu kesilmek : Uysallaşmak, sessizleşmek, sakin bir durum almak.	
kuzu postuna bürünmek : Karşısındakini aldatmak için gerçek kişiliğini saklamak, kendini zararsız ve uysal göstermek.	
küçük aptes : İşemek gereksinmesi, çiş.	
küçük dağları ben yarattım demek : Çok böbürlenmek, kibirlenmek.	
küçük dilini yutmak : Şaşırmak, donakalmak.	
küçük düşmek : Değeri ya da onuru sarsılmak.	küçük düşmek : Mahcûb olmak, mukâbele edememek.
	küçük düşürmek : Mahcûb etmek, mukâbeleden âciz bırakmak.
küçük gölün büyük ağası : Büyüklük taslayalar için söylenir.	
küçük görmek : Değer, önem vermemek.	
küçük oynamak : Kumarda az para ile oynamak.	
küçüklü büyüklü : Küçüğü de büyüğü de birlikte.	
küfelik olmak : Çok sarhoş olmak.	
küfür savurmak : Küfretmek.	
küfür yemek : Kendisine küfredilmek.	
küfürü basmak : Küfretmek.	
kül bağlamak : 1.(ateş için) Sönmek. 2.mec. Gücünü, etkisini yitirmek.	
kül etmek : mec. Birinin varını yoğunu yok etmek.	
kül gibi : (bet beniz için) Soluk, renksiz,	
kül kesilmek : Heyecandan rengi solmak.	
kül olmak : 1.Tümden yanmak. 2.mec. Varını yoğunu yitirmek.	
kül ufak olmak : Çok küçük parçalara ayrılmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

kül yemek (ya da yutmak) : (argo) Kurnazca yapılan bir oyuna düşmek, aldatılmak.	
kûlah giydirmek(birine) : Hile ile, oyunla aldatmak.	
kûlah kapmak : Düzen, dalavere ile bir işin başına geçmek.	kûlâh kapmak : Bir karışıklıktan veyâ bir kalabalıktan veyâhûd diğerlerinin gördüğü işten istifâde kendi menfaatini istihsâl etmek.
kûlah peşinde olmak : Yalan ve dolanla bir işin başına geçmeye çalışmak.	
kûlahıma anlat : Söylediklerine hiç inanmıyorum, beni kandıramazsın.	
kûlahını havaya atmak : Pek çok sevinmek.	
kûlahını ters giydirmek(birine) : Çok kurnaz olmak.	
kûlahları değiştirmek (ya da değişmek) : “Bozuşmak” anlamıyla ve tehdit olarak kullanılır.	
külçe gibi oturmak : Yorgun ya da bitkin bir durumda çökuvermek.	
külünü savurmak : Bir şeyi tümünden bitirip yok etmek.	külünü savurmak : Mahv ve tedmîr etmek.
kündeden atmak : mec. Aldatarak tuzağa düşürmek.	
kündeye gelmek : Aldanmak, tuzağa düşmek.	
künyesi bozuk : Kötü durumları görülmüş olan.	
künyesini okumak (birinin) : Ayıplarını yüzüne vurarak bir kimseye sövmek.	
küp gibi : Pek şişman.	
küpe dönmek : Çok şişmanlamak.	
küplere binmek : Çok öfkelenmek.	küplere binmek : Pür-hiddet olmak.
küpünü doldurmak : Eline fırsat geçmişken çokça para biriktirmek.	
kürek kadar (ya da pabuç) kadar dili olmak : Saygısızca davrananlar için söylenir.	
kütük gibi : 1.Çok şişmiş. 2.Çok sarhoş.	kütük gibi, kör kütük : Pek ser-hôş, zil zurna.
	kütük olmak : Kesilmek, şişmek.

L

laçka etmek : mec. Gevşetmek, bitkin bir duruma getirmek.	
laçka olmak : Herhangi bir düzen iyi işlemez olmak.	
lades tutuşmak : Tavuğun lades kemiğini birer ucundan karşılıklı tutup kırarak lades oyununa başlamak.	
laf ağzında kalmak : Söyleyeceğini söylemeye vakit bulamamak.	
laf altında kalmamak : Ağız kavgasında her söylenenin karşılığını vermek, lakırdı altında kalmamak.	
laf anlamaz : Anlayışsız, dik kafalı, sabit fikirli.	
laf aramızda : "Başkaları bilmesin, duymasın" anlamında kullanılır.	
laf atmak : 1.Söyleşmek, konuşmak. 2.Uzaktan, dolayısıyla dokunacak söz söyleyip işittirmek. 3.Sözle sarkıntılık etmek.	lâf atmak : 1. Bî-hûde (beyhûde) sözler söylemek. 2. Söz atmak, dolayısıyla dokunacak bir söz söylemek.
laf cambazlığı : Sözcükleri gerçek anlamlarında saptırma.	
laf çıkarmak : Aslı olmayan bir haber yaymak, lakırdı çıkarmak.	
laf çıkmak : Söylenti dolaşmak.	
laf dinlemek : Söz dinlemek.	
laf dokundurmak : Dolayısıyla anlatmak istemek.	
laf etmek(bir şeyi) : Dedikodu konusu yapmak.	lâf etmek : 1. Konuşmak. 2. Muâraza ve münâkaşa etmek.
laf kıtlığında asmarlar budayayım : Boş söz söyleyenlere karşı kullanılır.	
	lâf kürük :Lâf-zen, geveze, çançan.
laf ola (ya da laf ola beri gele) : Söylenen sözün saçmalığını, anlamsızlığını belirtmek için kullanılır.	
laf olmak : Dedikodu konusu olmak.	
laf olsun diye : Belli bir amaç gözetmeyerek.	
laf söyledi balkabağı : Konu ile hiç ilgisi olmayan bir şey söyleyen kimseler için söylenir.	
laf taşımak : Kişilerin arasını açmak amacıyla birbirleri için söyledikleri kötü sözleri iletme.	
	lâf urmak(vurmak) : Sâde lâfazanlık edip iş görmemek.
lafa boğmak(birini) : Birinin söz söylemesine fırsat vermemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

lafa dalmak (biriyle) : Konuşmayı sürdürerek bir işten geri kalmak.	
lafa karışmak : Biri ya da birileri konuşurken bir başkası konuşmak, konuşmaya katılmak.	
lafa tutmak(birini) : Konuşarak işinden alıkoymak.	
lafa yekun tutmak : Konuşmaya son vermek.	
lafı (ya da lafını) ağzına tıkamak : Birini konuşturmamak, birinini sözünü bitirmesine fırsat vermemek.	
lafı değiştirmek : Başka konuya geçmek.	
lafı mı olur? : Ne önemi var!	
lafı uzatmak : Bir konuyu, ana konudan ayrılarak gereksiz ayrıntıları ile anlatmak.	
lafını (ya da lafınızı) balla kestim : Bir kimsenin lafını kesmek gerektiğinde "izin verin" anlamında kullanılır.	
lafı yabana atmak : Söylenen söze değer vermek.	
lafını bilmek(bir kimse) : Bir sözden ne gibi sonuçlar doğacağını kestirebilmek, tutarlı ve mantıklı konuşmak.	
lafını etmek (bir şeyin) : Onun üzerine konuşmak.	lâfını etmek : Bahs eylemek, zikretmek.
lafını kesmek : Konuşmasını tamamlamasına fırsat vermeden lafa karışmak.	
lafını şaşırmaq : Ne söyleyeceğini bilememek.	
lafta kalmak : Bir olay ya da sorun, düşünülüp tasarlandığı halde uygulanamamak, gerçekleştirilememek.	
lafü gûzaf : Anlamsız, yersiz, boş söz.	
lahavle çekmek (ya da okumak) : Bir sıkıntıyı, öfkeyi yatıştırmak için " lahavle" ile başlayan Arapça duayı okumak.	
lakap takmak : Bir kimseye onun bir özelliğini belirtecek bir ad vermek.	
lakırdı ağzından dökülmek : İsteksiz konuşmak.	
	lâkırdı almaz : Söz anlamaz.
	lâkırdı bitirmek : Karâr vermek.
lakırdı etmek : 1.Konuşmak. 2.Dedikodu konusu etmek.	
	lâkırdı işitmek : Mu'âttab olmak, itâbe dûçâr olmak.
	lâkırdı karıştırmak : Fesâd ve nifâk koymak.
lakırdı kavafı : Çayırca	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

lakırdı yetiştirmek : Bir söze karşılık vermekte gecikmemek.	lakırdı yetiştirmek : Dedikodu etmek, gammâzlık eylemek.
lakırdısı ağzında kalmak : Konuşan kimsenin, bir başkasının söze başlaması ya da ani bir olay sonucunda sözü yarım kalmak.	
lakırdısı mı olur? : Konuşulan bir şeyin önemsizliğini ya da yersizliğini anlatmak için söylenir.	
lakırdısını etmek(bir şeyin) : Hakkında konuşmak.	lâkırdısı olmaz : Kâ'le alınmaya değmez.
lakırdıya boğmak : Konuşarak oyalamak.	lâkırdıya tutmak : Birini lâkırdı ile işgâl etmek.
lakırdıyı ağzına tıkmak : Birinin sözünü bitirmesine olanak vermeden onu ters bir karşılıkla susmak zorunda bırakmak.	lâkırdıyı ağza tıkmak : Sözünü redd ve cerh edivermek.
	lâkırdıyı çiğnemek : Vâzih ve ayân söylemeyip anlaşılmayacak bir sûrette telaffuz etmek.
	lâkırdıyı ezip büzmek : Ne söyleyeceğini bilemeyip lâkırdıyı ağızda dolaştırmak.
lalkak etmek : Karşılıklı, gelişigüzel, havadan sudan konuşmak.	
lala paşa eğlendirmek : İşini gücünü bırakıp karşısındakinin hoş vakit geçirmesini sağlamak.	
lam elif çevirmek (ya da çizmek) : Kısa süre dolaşp gezmek.	lâm-cîm : Ta'riz bahâne, vesîle, diyecek.
lamı cimi yok : Değişmez, kesin, başka yolu yok.	lâm-elif çevirmek : Muhtasarca dolaşp gelmek.
langır lungur : Dikkatsizce, savruk bir biçimde.	
lanet okumak : Bir kimsenin Tanrı'nın merhametinden yoksun kalmasını dilemek.	
lanet olsun! : İlenme sözü olarak kullanılır.	
	lâtîfeye, şakaya bozmak : Ciddi sûrette başlanmış bir sözü lâtîfeye çevirmek.
lava etmek : Birini çekiştirmek.	
layık görmek : Yakıştırmak, uygun görmek.	lâyık görmek : Tensîb etmek.
lazım gelmek (ya da olmak) : Gerekmek.	lâzım gelmek : 1. İktizâ ve icâb etmek. 2. Netîce sûretinde zuhûr etmek, müncezz ve münbais olmak.
leğen başından almak(bir kızı) : Hamarat diye seçerek almak.	
leke getirmek : Yüz kızartacak, onur kıracak durumla karşılaşmak.	leke getirmek : Nakîse getirmek, leke-dâr eylemek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

leke sürmek : Birine onurunu sarsacak biçimde iftirada bulunmak.	
lep demeden leblebiyi anlamak : Daha söze başlanırken ne demek istenildiğini çabucak anlamak.	
leş gibi sarhoş : Körkütük sarhoş, çok sarhoş.	
leş gibi serilmek : Kollarını bacaklarını yayarak kımıldamadan yatmak.	
leşini çıkarmak(birinin) : Çok dövmek, adamakıllı dövmek.	
leşini sermek (birinin) : (gözdağı olarak) Öldürmek.	leşini sermek : Çok dövüp ölüm derecesine getirmek.
	levh-i hâtır : Hâfıza.
leyleği havada görmek : (şaka) Çok gezenlere takılmak için söylenir.	
leyleğin attığı yavru : Çevresinde gereği kadar ilgi görmeyen kimse.	
	leyyinü'l-cânib : Görüşülmesi kolay, kibirsiz, kanı sıcak.
lezzet almak : Hoşlanmak.	lezzet almak, lezzet duymak, lezzetini tutmak : Mütelezziz olmak, zevk-yâb olmak.
limon kabuğu gibi : Küçük ve biçimsiz (şapka).	
lisana gelmek : (konuşmaz şeyler) Konuşmaya başlamak, dillenmek.	lisâna gelmek : 1. Dile gelmek, nutk hâsıl edip söylemek, gûyâ olmak, 2. Aleyhinde söz söylenmek, hakkında söz söylenmesine sebebiyyet vermek, mezmûm olmak.
	lisân-ı hâl : Bir şahs veyâ şeyin hâlinde ve duruşundan anlaşılan şey.
	lisân-ı hâl ile : Dil ile söylemediği hâlde hâli söyler gibi olma.
	lodos poyraz : Televvün, sebâtsizlik.
	lodos poyraz mukâtaası : Serserîlik.
	lokma lokma etmek : Parçalamak.
lokması ağzında büyümek : Üzüntü ya da iştahsızlık nedeniyle lokmasını yutamamak.	
lokmasını dökmek (birinin) : Bir ölünün anısı için lokma döküp dağıtmak.	
lokmasını saymak(birinin) : Sofrasında yemek yiyen kimsenin ne kadar yediğine dikkat etmek.	
lûgat paralamak : Konuşma dilinde geçmeyen yabancı sözcükler kullanmak.	
lûp diye yutmak : Birdenbire kolayca yutmak.	
lûpe konmak : (argo) Bir şeyi hiç emek vermeden, bedavadan ele geçirmek.	

M

maaş bağlamak : Aylık bağlamak.	
maaşa geçmek : Aylığa geçmek.	
maça beyi gibi kurulmak : Saygısızca yayılarak oturmak.	
madara etmek : Kötü duruma düşürmek, yalanını, yanlışını çıkarmak.	
madara olmak : Kötü duruma düşmek.	
madalyanın (ya da madalyonun) ters tarafı (ya da tersi) : Olumlu bir iş, bir durum ya da bir olayın düşünülmesi, hesaba katılması gereken olumsuz yönü.	
madik atmak (etmek ya da oynamak) : (argo) Dolap çevirmek, hile yapmak.	
mahal kalmamak : Gerek kalmamak, gereği olmamak.	
mahal yok : Yeri, gereği yok.	
mahalle çapkını : Beceriksiz çapkın.	mahalle çapkını : Mahallesini alt üst eden yaramaz çocuk, külhânbeyi.
	mahalle çocukları : Sokaklarda gezen terbiyesiz çocuklar.
mahalle karısı : Kaba, görgüsüz, kavgacı kadın.	mahalle karısı : Terbiyesiz ve edepsiz karı.
mahalleyi ayağa kaldırmak : Çok gürültü ederek herkesi tedirgin etmek.	
mahkemede dayısı olması : Yüksek bir oranda koruyucu, kayırcı bulunmak.	
mahkemelik olmak : Mahkemeye düşmek.	
mahkemeye düşmek : Davacı ya da davalı olmak.	
mahkum etmek : 1.Hüküm giydirmek. 2.Kötü duruma sürüklemek.	
mahkum olmak : 1.Hüküm giymek. 2. Kötü duruma düşmek. 3.Mecbur olmak.	
	mahmûrluk bozmak : Mahmûrluğu gidermek için sabahleyin bir kadeh içmek.
maşer midillisi : Kısa boylu, fitneci (kimse).	
maşere dönmek (bir yer) : Çok kalabalıklaşmak.	
	mahzar etmek (birini) : Aleyhinde şikâyeti hâvî mahzar takdîm etmek.
makara çekmek (ötücü kuşlar için) : Sürekli ötmek.	
makara gibi : Ardını arkasını kesmeden konuşma.	makara gibi : mec. Geveze, ağzı durmaz.
makaraları koyuvermek (zapt edememek ya da salıvermek) : Kendini tutamayarak kahkahayla gülmeye başlamak.	makaraları koyuvermek : Gülmeyi zapt edemeyip kahkahayı koparmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

makaraya almak (birini) : Bir kimseyle alay etmek.	
makas almak : Yanağı ortaparmak ve göstermeparmakları arasına alıp sıkıştırmak, makaslamak.	
makbule geçmek : Çok beğenilmek, hoş gitmek.	makbûle geçmek : Beğenilip hoş gitmek.
makineli tüfek gibi : Çok hızlı, birbiri ardınca.	
makineyi bozmak : (şaka) Bağırsakları bozulmak, ishal olmak.	
mal bulmuş (mağribi) gibi : Büyük sevinç ve coşku ile.	
	mâl bulmuş mağribîye dönmek : Ehemmiyetsiz ve değersiz bir şeyi ele geçirip kemâl-i hırs ve memnûniyetle hemân yakalamak.
mal canlısı : Mala çok düşkün.	
mal etmek : 1.Bir değer karşılığında sahip olmak. 2.Kendi malı, yaptığı, buluşu gibi benimsemek ya da saymak.	mâl etmek, edinmek : Ehemmiyet vermek, vazife edinmek.
malın gözü : Aşağılık ve düzensiz kimse.	
malum olmak(birine) : İçine doğmak.	
mana çıkarmak : Yersiz bir sezgiye varmak; yanlış değerlendirmek.	ma'nâ çıkarmak : Ma'nâ vermek, bir söz veya işten bir maksad istidlâl ve istihrâc etmek.
mana vermek : Kendince bir anlam çıkarmak, yorumlamak.	mâ'nâ vermek : 1. Terceme eylemek, kelime be kelime başka bir lisâna çevirerek okumak.2. Te'vîl etmek, başka bir maksada hamletmek.
manda gibi yayılmak : Dikkatsizce ve bütün ağırlığıyla oturmak.	
manda gibi yemek : Çok ve acele ile yemek.	
mandapsiye basmak (ya da düşmek) : Aldatılmak, tuzağa düşmek.	
	mandıra köpeği : mec. Azgın ve bed-hûy adam.
maneviyatı bozulmak : Yürek gücü sarsılmak.	
maneviyatını kırmak : Yürek gücünü sarsmak.	
mangalda kül bırakmamak : Yapamayacağı şeyleri yapabilirmiş gibi söylemek.	
mantar atmak : (argo) Yalan söylemek.	mantar atmak : Yalan söylemek.
	mantar gibi : 1. Pek çabuk yetişen şey. 2. Çürük şey.
mantar gibi yerden bitmek : Birdenbire ya da kendiliğinden türemek.	

mantara basmak : (argo) Birinin hazırladığı oyuna düşmek.	
maraza çıkarmak : Kavgaya yol açmak, kavga çıkarmak, anlaşmazlığa yol açacak davranışlarda bulunmak.	
mars etmek : 1.Tavla oyununda karşısındakine hiçbir pul kaldırmaya fırsat vermeden, kendi pullarını kaldırıp oyunu kazanmak. 2. Karşısındakini söz söylemeyecek duruma getirmek.	
mars olmak : 1.Bu şekilde oyunu kaybetmek. 2.Söz söylemeyecek duruma gelmek.	
marsık gibi : Koyu esmer.	
marsıvan eşeği : Geri zekalı, aptal.	
mart havası gibi : Kararsız, huysuz kimseler için kullanılır.	mart hevâsı : Mütebeddil, gayr-ı sâbit, bir karâr değil.
mart içeri pire dışarı : Biri gelince öbürü gitmeye kalkan kimseler için kullanılır.	
mart kedisi : Çapkın ve azgın kimse.	
martaval atmak (ya da okumak) : İnanılmayacak sözler söylemek, yalan söylemek.	
masal aleminde yaşamak : 1.Gerçek olmayan, gerçekleşmesi güç olan şeyler düşünerek yaşamak. 2.Masallardaki gibi olağanüstü güzel anlar yaşamak.	
masal okumak : İnanırcı olmayan, oyalayıcı sözlerle kandırmaya çalışmak.	
maskara etmek : 1.Bir kimseyi ya da şeyi gülünç ve onursuz duruma düşürmek. 2.Bir şeyi bozmak, berbat etmek.	
maskara olmak : Gülünç bir duruma düşmek	
maskarası olmak (birinin) : Birinin eğlencesi olmak.	
maskarasını çıkarmak (birinin) : Birini rezil etmek, küçük düşürerek gülünç duruma sokmak.	
maskaraya almak : Eğlenmek, alay etmek.	masharaya(maskaraya) almak : Eğlenmek, istihzâ etmek.
maskaraya çevirmek(birini) : Gülünç duruma sokmak.	
maskesi düşmek : Gerçek niteliği ortaya çıkmak.	
maskesini atmak (kendi) : Gerçek niteliğini ve amaçlarını açığa vurmak.	
maskesini kaldırmak(birinin) : Gizli amaçlarını, gerçek niteliğini ortaya çıkarmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

masraf görmek : Alışveriş ya da ödeme işlerini yapmak.	masraf görmek : Masarîfin hisâbını (hesabını) görmek.
masraf kapısı : Para harcamayı gerektiren bir iş.	
masraf kapısı açmak : Para harcamayı gerektiren bir işe girmek.	
masrafa girmek : Bir iş ya da yapım için çok para harcamak.	
masraftan çıkmak : Beklenmedik bir sırada para harcamak zorunda kalmak.	
maşa kadar : (yeni doğan çocuklar için) Çok ufak.	
maşa varken elini yakmak : Bir işten gelebilecek zarardan kendini koruyacak bir yol varken o yolu tutmamak.	
maşalık etmek : Başkalarının istek ve amaçları doğrultusunda eylemde bulunmak.	
maşallahı var : Bir kimsenin ya da bir şeyin iyi bir durumu anlatılırken söylenir.	
	maşanın ucuyla tutmak : İğrenmek, pis şeyden ihtirâz etmek.
maşası olmak (birinin) : Sakıncalı bir işte biri tarafından kullanılmak.	
mat etmek : 1.(satranç oyununda) Yenmek. 2.Bir tartışma sonunda ya da benzeri bir durumda yenik düşmek.	
	mât kalmak : Hayrân ve mebhût olmak.
matrağa almak : Alaya almak, eğlenmek.	
matrak geçmek : (argo) Alay geçmek, eğlenmek.	
maval okumak : Yalan söylemek, yalan söyleyerek oyalamak.	
mavi boncuk dağıtmak : Birçok kişiye birden sevgi göstermek ve söz konusu kişileri, bu sevginin yalnız kendisine verildiğine inandırmak.	
mavi boncuk kimde? : (birçoklarına ayrı ayrı en çok sevdiğim sensin diyen kimsenin) Şimdi en çok sevdiği kim?	
mayası bozuk : Kötü yaratılışlı, karakersiz.	
maymun gözünü açtı : Geçen bir olaydan ders alındığını anlatır.	
maymun iştahlı : Hevesi çabuk geçen.	maymun iştihâlî : Sebâtsiz, her gün bir diğer heveste bulunup hiç birinde karâr bulmayan.
maymuna benzetmek (bir şeyi) (çevirmek ya da döndürmek) : Gülünç ve çirkin duruma sokmak.	

maymuna dönmek : 1.Çirkin ve gülünç duruma girmek. 2.Uslanmak.	
maytaba almak : Alaya almak, eğlenmek.	
mazur görmek : Kusura bakmamak, hoş görmek, bağışlamak.	
mecbur kalmak : Herhangi bir şeyi yapmak durumunda bulunmak.	
mecbur tutmak : Zorlamak, yükümlü saymak.	
	mechûlû'l-ahvâl : Hâl ve sanı nâ-ma'lûm, kimin nesi olduğu ve âhlâk ve etvârî bilinmeyen.
medarı iftihar : Övüntülen, onur duyulan, iftihar edilen şey ya da kimse.	
medet Allah! : Zor bir durumda bulunulurken söylenir.	
medet ummak (ya da beklemek) : Yardım beklemek.	
medreseye düşmek(bir iş) : (alay) İçinden çıkılmaz boş tartışmaların konusu olmak.	
mekik atmak : Hiçbir yerde durmayıp iki yer arasında gidip gelmek.	
mekik dokumak : İki yer arasında sürekli gidip gelmek.	mekik dokumak : mec. Bir yerde durmayıp gidip gelmek.
mekik gibi : Sürekli gidip gelenler için söylenir.	mekik gibi : Bir yerde durmaz, müteharrik.
mektep görmemiş : Kaba, saygısız.	mekteb (mektep) görmemiş : Cahil, terbiyesiz.
mektep medrese görmüş : Okumuş, öğrenim görmüş.	mekteb (mektep) görmüş : Tahsil-i ilm etmiş âlim ve terbiyeli.
mektebi asmak : Okula gitmemek.	
merak etme! : Kaygılanma!	
merak etmek(bir şeyi) : 1.Anlamak ya da öğrenmek istemek. 2.Kaygılanmak.	
merak getirmek : Karasevdaya tutulmak.	
	merâk kalkmak : Merâka dokunmak, merâklanmak.
merak olmak : Anlamak ya da öğrenmek istemek.	
merak sarmak (sardırmak ya da sarmak) (bir şeye) : Bir şeyi edinmek, yapmak ya da onunla uğraşmak isteğine kapılmak, bir şeye eğilim duymak.	merâk sarmak : Heves ve ârzû etmek, mübtelâsı olmak.
meraka düşmek : Kaygılanmak.	
merakına (ya da merakını mucip olmak) dokunmak : İlgisini çekmek.	merâka dokunmak, merâk kalkmak : Geçmiş bir acıyı der-hâtır etmeden mahzûn ve müteessir olmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

merakta bırakmak : Kaygı içinde bırakmak.	
merakta kalmak : Kaygı içinde olmak.	
meraktan çatlama : 1.Çok kaygılanmak. 2.Bir şeyi öğrenmek isteğini aşırı ölçüde duymak.	
mercimeği fırına vermek : Kadınla erkek gizlice aşk ilişkisi kurmak.	mercümeği(mercimeği) fırına vermek : Uyuşmak, bâlâ-ittifâk bir işe karar vermek.
merdiven dayamak : (yaş için) Yaklaşmak.	
merhabası olmak (biriyle) : Esenleşecek kadar tanışıklığı, yakınlığı olmak.	
merhabayı kesmek (biriyle) : Biriyle ilgisini kesmek.	
merhamete gelmek : Acıma duygusuna kapılmak.	
Meryem ana kandili gibi : Zayıf yanan (ışık).	
mesafe bırakmak : İlişkilerde samimi olmamak.	
mesele çıkarmak : Üzüntü verecek ya da içinden güç çıkılır bir durum yaratmak.	
mesele yapmak(bir şeyi) : Önemsiz bir şeyi önemli bir sorun durumuna getirmek.	
mesele yok! : Herhangi bir güçlük yok.	
meskût geçmek : Söylemeden geçmek.	
meskût kalmak : Konuşulmamak.	
mesul olmak : Sorumlu olmak.	
mesul tutmak : Sorumlu görmek.	
meşakkat çekmek : Sıkıntı içinde olmak.	
meşakkate katlanmak : Güçlüğe, sıkıntıya göğüs germek.	
meşale çekmek : Önderlik etmek, ön ayak olmak.	
meşe odunu : Anlayışsız ve kaba kimse.	meşe odunu : mec. Odun gibi adam, terbiyesiz kaba ve kalın kafalı.
meşgul etmek : 1. Vaktini almak. 2. Uğraştırmak. 3. Oyalamak.	meşgûl etmek : Sözle zihnini işgâl edip iş görmesine mâni' olmak.
meşgul olmak : Vaktini vermek, uğraşmak.	
meşk almak : Ders almak.	meşk almak : Yazı vesâirede birinden örnek alıp taklîde çalışmak.
meşk etmek : Alışmak ya da öğrenmek için çalışmak.	
meşk vermek : Ders vermek.	
meteliğe kurşun atmak : Hiç parası kalmamak.	
metelik vermemek : Değer ve önem vermemek, aldırış etmemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

methali olmak(bir işte) : Bir işe karışmış bulunmak, bir işte parmağı olmak.	
	mevt-i ahmer : Kan dökerek maktûlen veyâ şehîden vefât.
	meyân beste : Bel bağlamış, hâzır, müheyâ.
meydan almak : Gelişmek, yayılmak, geniş ölçüde olmak.	meydân almak : Fırce ve fırsat bulmak.
meydan bulamamak : Fırsat bulamamak.	
meydan dayağı : Ceza olarak açıkta ve kalabalık içinde suçlulara atılan dayak.	
meydan dayağına çekmek(birini) : Herkesin içinde ya da çok dövmek.	
meydan okumak : Korkmadığını, çekinmediğini açıkça bildirmek; kavga ya da yarışmaya çağırarak.	meydân okumak : Müsâbakaya da'vet etmek.
	meydân vermek : Mehl ve fırsat vermek, vakt vermek.
meydan vermemek : Fırsat, olanak ya da zaman vermemek.	
meydana atılmak : 1.Ortaya çıkarılmak. 2.Bir işe karışmak için ortaya çıkmak.	meydâna atılmak : Kendini meydâna koyup mukâbeleye hazırlanmak.
meydana atmak : Ortaya çıkarmak.	
meydana çıkarmak : 1.Açıklığa kavuşturmak, belli etmek. 2.Bularak ortaya çıkarmak.	meydâna çıkarmak : 1. Keşfetmek, bulup açığa çıkarmak. 2. Göstermek, izhâr etmek, saklamaktan vazgeçmek.
meydana çıkmak : 1.Ortaya çıkmak, görünmek. 2.Belli olmak. 3.Yetişmek, büyümek.	meydâna çıkmak : Görünmek, saklanmamak, tezâhür etmek, zâhir ve alenî olmak.
meydana düşmek : Bir iş yapmak için kendini ortaya atmak.	
meydana gelmek : Olmak, oluşmak.	
meydana koymak : Yapıp ortaya çıkarmak, göstermek.	meydâna komak (koymak) : Vücûda getirmek, hâsıl eylemek.
meydana getirmek : Olmasını sağlamak, oluşturmak.	meydâna koymak, getirmek : Vücûd vermek, hâsıl eylemek.
meydana vurmak : Belli etmek, ortaya çıkarmak.	
meydanda bırakmak : 1.Açıkta, evsiz barksız bırakmak. 2.Ortada, herkesin gözü önünde bırakmak.	
meydanı bırakmak(birine ya da bir şeye) : Savunduğu şeyden vazgeçmek ya da yarışmadan çekilmek.	
meydanı boş bulmak : Kendisini engelleyecek kimse görmeyerek aşırı davranışlarda bulunmak.	
meyil vermek : Sevmek, gönül vermek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

mezar kaçkını : Çok zayıflamış kimse.	mezâr kaçkını : Kadîd hâlinde bulunan pek lâgar adam.
mezardan çıkarmak : Bir kimseyi ölümden kurtarmak.	
mezhebi geniş : Namus konusunda aşırı hoşgörülü davranan (kimse).	
mırın kırın etmek : Bir isteği kabul etmemek için sözde nedenle ileri sürmek, nazlanmak.	
Mısır'daki sağır Sultan bile duydu : Duymayan kalmadı.	
	miskâl kamışı : Sıkı sıralanmış şey.
mızıkçılık etmek : Mızıklanma, oyunbozanlık etme.	
mızızlık etmek : Mızızlanmak.	
miadı dolmak : Bir şeyin kullanım süresi bitmek, eskimek.	
mide bulandırmak : Kuşkulandırmak.	
mide fesadına uğramak : Çok ve çeşitli yiyecekler yemekten midesi bozulmak.	
midesi (ya da içi) ezilmek (ya da kazanmak) : Açlık duymak.	
midesi almamak (kaldırmamak, kabul etmemek ya da götürmemek) : 1.Hastalık, tikslenme gibi nedenler bir şeyi yiyememek. 2.Çirkin bir şey karşısında huzursuz olmak, rahatı kaçmak.	
midesi bulanmak : 1.Kusacak gibi olmak. 2.İğrenmek, tiksirmek. 3.Kuşkulanmak, işkillenmek.	mi'de bulanmak : Vesvese ve sû-i zann hâsıl olmak.
midesi ekşimek (kaynamak ya da yanmak) : Yeni yenilmiş yiyeceklerden ötürü midede rahatsızlık duymak.	
mideye oturmak : Yenilen şey sindirilmeyip mideye rahatsızlık vermek.	
mideyi bastırmak : Hafif şeyler açlığını gidermek.	
	mi'deyi ezmek : Bayılmak, baygınlık vermek.
mihenge vurmak : Denemek.	
mil çekmek (birinin gözlerine) : Birinin gözlerini kızgın mille kör etmek.	
milim oynamamak : 1.Ölçüsüne tam olarak uygun düşmek. 2.Hiç kıpırdamamak.	
milimi milimine : Tam tastamam, iyice.	
mim koymak : 1.Unutulmaması için im koymak. 2.Önemli bularak üstünde ısrarla durmak.	
minare kırması : Çok uzun boylu (kimse).	

minder çürütmek : 1.İşsiz güçsüz oturmak. 2.Bir yerde uzun süre oturmak.	
	mindere geçmek : Sedire geçip kurulmak.
minnet altında kalmak : Birinin iyiliğine karşı kendini borçlu durumdan kurtarmak için, karşılık olarak bir iyilikte bulunmak.	
minnet duymak : Birinin iyiliğine karşı kendini ona borçlu saymak.	
minnet etmek : Boyun eğip yalvarmak.	
	minnet komak (koymak) : İmtinân etmek, başa kakmak.
minnettar kalmak : Birinden görülen iyiliğe karşı içinde teşekkür duygusu beslemek.	
miras yemek : 1.Kendine kalıt kalmak. 2.Kendine kalan kalıtı tüketmek.	mirâs yemek : Mirâsa konmak.
	mirâs yenmek : Mirâsa geçilmek.
mirasa konmak : Bir kimseye önemlice bir kalıt kalmak.	mîrâsa konmak : Mîrâs yemek, irsen mâl edinmek.
misafir gibi oturmak : Bulunduğu yerden her an ayrılacakmış gibi oturan kimseler için söylenir.	
mis gibi : 1.Temiz ve güzel kokulu. 2.Çok iyi, usta, elverişli.	misk gibi : Pek temiz ve güzel kokulu.
	misk ile anber : Pek a'lâ, pek münâsib, matlûba muvâfik.
miskinler tekkesi : İşsiz, güçsüz oturanların, tembellerin toplandıkları yer.	
	miskiyyü'l-hitâm : "Hitâmuhû misk" ta'birinde me'hûz olarak güzelliikle hitâm bulan makâmında müsta'meldir.
modası geçmek : 1.Moda olmaktan çıkmak. 2.Önemini yitirmek, artık anımsanmamak.	
mola vermek : Yolculuğa, yürüyüşe ya da çalışmaya, dinlenmek amacıyla bir süre ara vermek.	
moral vermek : Bir kimsenin ruhsal direnme gücünü artırmak, cesaretlendirmek.	
morali bozulmak : Ruhsal yönden direnme gücünü yitirmek.	
moralini bozmak : Bir kimsenin ruhsal yönden direnme gücünü azaltmak.	
mortoyu çekmek : (argo) Ölmek.	
mostra olmak : (argo) Kendini gülünç bir duruma sokmak.	
muaf tutmak : Bir ödevi, bir görevi bağışlamak, ayrıcalık tanımak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

mucize kabilinden : Umulmayan, beklenmeyen bir biçimde.	
muhabbet tellalı : Kadınla erkek arasında yolsuz ilişkilere aracılık eden kimse.	
muhallebi çocuğu : Nazlı büyütülmüş (çocuk).	
muhasebesini yapmak(bir şeyin) : Bir şeyin olumlu ya da olumsuz yönlerini gözden geçirerek bir yargıya varmak.	
muhit yapmak (ya da edinmek) : İlişkili olduğu, tanışık olduğu kimselerin sayısını çoğaltmak.	
mum direk : 1.Dimdik. 2.Çok uslu, yaramazlık yapmayan.	
mum gibi : 1.Dosdoğru, dimdik. 2.Uslu, kıpırtısız.	mum gibi : Pek doğru veyâ dimdik.
mum olmak : 1.Hırçınlığı, yaramazlığı bırakmak. 2.(argo) Razi olmak.	
mum yakmak : Kutsal sayılan bir yere giderek adak adandığında mum yakıp koymak.	
mum yapıştırmak : 1.Bir şeyi kırmızı mumla mühürleme. 2. Önemli bir şeyi unutmayıp akılda tutmak.	
muma döndürmek (ya da çevirmek) : Her buyruğu dinler duruma getirme.	
mumla aramak : Çok isteyerek aramak.	mumla aramak : Pek hâhişli talebi olmak.
mumla aratmak(bir şey ya da bir şeyi) : Daha kötü olan yeni bir şey, bir durum, bir kimse, pek iyi olmayan eskisini aratmak.	
muşmula gibi (ya da muşmula suratlı) : Yüzünde pek çok buruşuk ve kırışık bulunan.	
mücadele vermek : Savaşım vermek.	
mühür basmak : Mühürlemek.	
mükafatını görmek : Herhangi bir olumlu davranışın, özverinin, sıkıntının iyi sonucunu elde etmek.	
mülâhazat hanesini açıp bırakmak : Bir kimse hakkında kesin bir kanıya varamayarak zamanla ortaya çıkacak gelişmeleri beklemek.	
mümkün mertebe : Olabildiğince, yapılabildiği kadar.	
münakaşa götürmemek : Tartışmaya yer vermeyecek biçimde kesin olmak.	
münasebet kurmak : İki şey arasında ilişki bulmak, yakınlık görmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

münasebete girmek : Tanışma yolu açmak, ilişki kurmak.	
münasebeti düşmek : Sırası gelmek.	
münasebetini getirmek : Sırasını getirmek.	
münasebetli münasebetsiz : Yakışık alsın almasın, yerli yersiz.	
münasebette bulunmak : İlişkisi olmak.	
münasip görmek : Uygun ve yerinde bulmak.	
müptela olmak : Alışmak, düşkün olmak, tutulmak.	
mürekkep yalamış : Öğrenim görmüş, kültürlü.	mürekkep yalamış : Yazıp okumuş, câhil değil.
mürekkebi kurumadan bozmak : Karar, sözleşme, anlaşmayı yazılmasından çok kısa sonra bozmak.	
	mürekkebi kurumadı : Daha pek yakındır.
mürüvetini görmek : (anne, baba, için) Çocuklarının sevinçli günlerini görerek mutluluk duymak.	
	müsemma bi'n-nakiz : Hâl ve dânnın aksine delâlet eden bir ismi olan, erbâb-ı şerden birinin hayrî tesmiye olunması gibi.
müşkülât çıkarmak : Yapmakta bulunduğu işi güçleştirecek durumlar yaratmak.	

N

nabzına girmek(birinin) : Elindeki tüm olanakları kullanarak birinin hoşnutluğunu kazanmak, birini yola getirmek ve düşüncelerini benimsetmek.	
nabzına göre şerbet vermek : Birinin hoşuna gidecek, gururunu okşayacak yolda davranmak.	
nabzını yoklamak (ya da nabız yoklamak) : Niyetini, eğilimini anlamaya çalışmak.	
nağme yapmak : Bildiği bir şeyi bilmez görünmek.	
nah kafa : Akılsız anlamında alay yollu söylenir.	
nakavt etmek : Mat etmek.	
	nakîr-i kıtmîr : Cümle, hep berâber, takımıyla, teferruâtıyla.
	nakt-i cân : Pek kıymet-dâr şey.
nal deyip mih dememek : Bir düşüncede direnmek.	
	na'l döken : Taşlıklı, çakıllı (yol).
nal toplamak : (at) Yarışta sonuncu olmak.	
	na'lına mihına urmak(vurmak) : Ne yapacağını bilememek.
nalıncı keseri : Hep kendi çıkarına çalışan.	na'lıncı keseri : Kendine doğru yontmaktan kinâye olarak menfaat-perest. Yalnız kendi menfa'atini düşünür adam.
nalıncı keseri gibi kendine yontmak : Yaptığı işlerde hep kendi çıkarını düşünmek.	
nalları dikmek : (argo) Ölmek.	na'llar atmak, dikmek : (halk.) Ölmek.
	nâm u nişân : Eser.
nam vermek : Ün kazanmak.	
namaz kılmak : Namaz ibadetini yerine getirmek.	
namaz niyaz : İbadet.	
namazı kılınmak : (müslüman cenazesini için) Cenaze namazı kılınmak.	
namazında niyazında (olmak) : Din görevleri gerektiği gibi yerine getirmek.	
name okumak : Herkesin bildiği deyimleri ya da sözleri söylemek.	
namerde muhtaç olmak (ya da namerde muhtaç bırakmak) : Güvenilmeyecek kimselerden yardım istemek zorunda kalmak (bırakmak).	
namı nişanı kalmamak : Yok olup unutulmak.	
	nâmı var : İsmi var cismi yok.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

namusu iki paralık olmak : Biri onursuz duruma düşmek.	
namusuna dokunmak : Birinin namus ve onurunu olumsuz biçimde etkilemek.	
namusunu temizlemek : 1.(bir işin içinden) Kendi saygınlığını yitirmeden çıkmak. 2.Ahlak ve onuruna ters düşen bir durumdan kurtulmak için birini ya da kendini öldürmek.	
namusuyla yaşamak : Ahlak ve onuruna bağlı yaşamak.	
	nân u nemek : Tuz etmek(ekmek) hakkı.
	nân ü ni'met : Velî ni'metten görülen iyilik, ihsân.
	nane çöpü : Pek za'îf adam.
nane yemek : Yakışıksız bir davranışta bulunmak, uygunsuz bir iş yapmak.	
nara atmak (ya da basmak) : Yüksek sesle haykırma.	nâ're atmak : Bağırarak.
nara yakmak : Bir kimseye ya da kendine zarar vermek.	
	na're urmak(vurmak) : Na're atmak, bağırarak.
narına (ya da nara) yanmak : Bir kimse yüzünden zarara uğramak.	nârına yanmak (birinin) : Sebebinden ziyân ve kedere uğramak.
nasıl olsa : Her durumda, er geç.	
	nasılsa (nasıl ise), her nasılsa : Sebebi tahsilâtına hâcet yoktur, her ne sebebe mebnî ise.
nasır bağlamak (ya da tutmak) : 1.Nasırlanmak. 2.Duygusuzlaşmak, duyarlılığını yitirmek.	
nasibini almak : Güzel, hoş giden bir şeyden kısa bir süre de olsa yararlanmak.	
	nâsiye-i hâl : Çehrenin gösterişi.
Nasrettin Hoca'nın türbesi gibi : Her yanı acık olduğu halde yalnız bir girişi bulunan yerler için söylenir.	
naza çekmek(kendini) : İstekli olduğu halde yapmacıklı davranışlarla isteksiz gibi davranmak.	
nazar değmek (ya da nazara gelmek) : Göz değmek.	
nazarı dikkatini çekmek : İlgisini, dikkatini çekmek.	
nazarı itibara almak : Göz önüne almak; önemsemek, önem vermek, değer vermek.	nazar-ı i'tibâra almak : Ehemmiyyet vermek, makbûl tutmak.
nazarıyla bakmak(bir şeye şu ya da bu) : Ona öyle imiş gibi, o gözle bakmak.	

nazı geçmek (birine) : Dileğini kabul ettirecek kadar hatırı sayılmak.	
nazını çekmek (birinin) : Her isteğini yerine getirmek.	
	ne aceb : Acabâ, âyâ.
ne ala : Ne iyi.	
ne ala memleket : Haksız, yersiz işlerin hoş görüldüğü, kurallaştığı bir ortam için ters anlatıyla "diyecek yok, ne güzel" anlamında kullanılır.	
ne alıp veremiyor? : İsteği, ereği nedir, niçin musallat oluyor?	
ne altını ne üstünü : Bir şeyin ya da yerin tarafını karıştırmak (dolaşmak).	
ne arar (ya da onda... ne gezer) : Onda... yoktur.	
ne arıyor : Ne, neden oraya gitmiş.	
ne buyrulur : Onun nasıl bir şey olduğunu gördünüz, buna ne diyorsunuz.	
ne çare : Çaresi yok, elden ne gelir.	ne çâre : Ne yapmalı, ister istemez râzî olmalı.
ne çıkar : 1.Ne zararı var? 2.Bir sonuç vermez.	
ne de olsa : Ne denli eksikliği, kusuru olursa olsun, böyle olmakla birlikte.	
ne dedim de : Pişmanlık gösterir.	
	ne demek olsun : Öyle şey olmaz.
ne demek? : 1.Bunun anlamı nedir? 2.Hiç öyle şey olur mu, o nasıl şey, hiç yakışık alır mı?	ne demek? : 1. Ma'nâsı nedir? 2. O nasıl söz, öyle şey mi olur?
ne demeye : 1.Ne diye, nasıl bir düşünceyle, hangi erekle, niçin? 2.Hangi anlama.	
ne denir (ya da ne dersin) : Bir konuda söyleyecek söz kalmadığını anlatır.	
ne denli : Ne kadar.	
ne dese beğenirsin? : "Nasıl beklenmeyen bir söz söyledi, biliyor musun?" anlamında kullanılır.	
	ne devlet : Ne saadet, ne bahtiyârlık.
ne diye : Nasıl bir erekle, niçin.	
ne fayda : İş işten geçtikten sonra alınan boş önlemler için "neye yarar" anlamında kullanılır.	
ne gezer : Bulunmaz, yoktur.	ne gezer : Nerede? Hani ya? Yok.
ne gözle bakmak : Kamısını belirtir biçimde bakmak; değerlendirmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ne güne duruyor : 1....Varken başka şey gerekmez. 2.Şimdi yapmazsa (kullanmazsa) ne zaman yapacak (kullanacak)?	
ne günlere kaldık? : Zamanın olaylarından yakınma anlatır.	
ne haber? : Bir şey biliyor musunuz?.	ne haber? : Bir ma'lumât var mı? Bir şey biliyor musunuz?
ne hacet : Gereksiz.	ne hâcet : İhtiyâc yoktur, lüzûm etmez.
ne haddine? : Ona mı düşmüş, ona mı kalmış, ona düşmez.	
	ne hâl : Keyfiyyet, nasıllık.
	ne hâl ise, her ne hâl ise : Her ne sûretle olduysa.
ne hali varsa görsün : (öğüt ve uyarı dinleyenler için) "Ne yaparsa yapsın beni ilgilendirmez" anlamında kullanılır.	
ne hikmetse (hikmettir) : Bilinmeyen bir nedenden dolayı.	
	ne için? : Ne sebepten, ne sebebe mebnî, ne maksadla?
ne idiği belirsiz : Ne olduğu, soyu soppu belirsiz.	
ne imiş : Ne değeri var!	
ne ise : Neyse.	ne ise : Tafsilâta hâcet yoktur, ne olursa olsun.
ne iyi! : Mutluluk ve beğenme anlatır.	
ne kadar olsa : Ne de olsa, sonuçta.	
ne kadar : 1.Nicelik anlamıyla soru bildirir. 2.Çok oldukça. 3.Ne ölçüde.	ne kadar? : 1. Miktâr ve kemiyetten suâl eder. 2. Çok, ne çok. 3. Her ne mikdârda, her ne kadar.
ne kokar ne bulaşır : Ne kötülüğü dokunur, ne iyiliği.	
ne mal olduğunu bilmek (ya da öğrenmek) : Nasıl bir kimse olduğunu, hatta kötü kişi olduğunu bilmek (öğrenmek).	
ne mene : Ne çeşit, ne türlü.	
ne mümkün : Olacak şey değil, olanaksız.	
ne münasebet! : Hiç öyle şey mi olur?	ne münâsebet ?: Öyle şey mi olur? Bunun imkânı var mı?.
ne od var ne ocak : Yoksulluk ve perişanlık içinde.	
	ne ola? : Bir şey değildir, büyük bir şey mi? Ne olur?
ne olacak! : 1.Küçümseme anlatır. 2.Ne değeri var, önemi yok.	ne olacak ?: Daha ne istersen, bundan ziyâde ne olabilir?
ne olduğunu bilmemek : Şaşırarak, aklı başından gitmek.	
	ne oldum budalası : Kesb ettiği hâl ve servete mağrûr olup tefahhür eden.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	ne oldum delisi : Nâil olduğu câh ile pek ziyâde gurûr peydâ eden.
ne oldum delisi olmak : Ummadığı bir duruma ulaşan kimse çok şırmarmak.	
ne olur (ya da ne olursun) : Yalvarırım, lütfen, rica ederim.	
ne olur ne olmaz : Her olasılığa karşı, ne olacağı belli değil.	
	ne olursa : Her ne olsa.
	ne olursa olsun : Herçi bâd-â-bâd.
ne oluyor : Ne gereği var ya da ne karışıyor?.	
ne pahasına olursa olsun : Ne büyük özveri isterse istesin.	
ne sakala minnet ne bıyığa : En yakın akrabaların bile yardımı istemeyerek kendi olanaklarıyla yetinme.	
ne söylüyorsun : 1.Söylediğini dikkat ediyor musun? 2.Gerçek mi, doğru mu?	
ne sularda? : Ne durumda, ne merkezde?	
ne Şam'ın şekeri ne Arap'ın yüzü : Yararı olsa bile istenmeyen kimseler için söylenir.	
ne şiş yansın ne kebab : İki taraf da gücendirilmesi ya da korunsun.	ne şiş yansın ne kebâb : Hiçbir taraf mutazarır olmasın.
	ne tan : Şübhesiz.
	ne türlü? : Nasıl?
	ne umurum, ne umurun : Neme, nene lâzım, ne vazîfem, ne vazîfen.
	ne vakt? : Ne zaman, kaçan.
ne var (ya da ne var ki) : Aralarında aykırılık bulunan tümceleri bağlamaya yarar ama, fakat, lakin.	ne var? : Nedir, ne oluyor?
ne var ne yok : 1.Ne haberler var, işler nasıl. 2.Olanların tümü.	ne var ne yok : Ne haberler?
	ne vechle? : Ne surette, nasıl?
ne yaparsın ki (ya da ne yapmalı ki) : Ne çare ki.	
ne yapıp yapıp : Her ne durumda olursa olsun bir çözüm yolu bularak.	
ne yardan geçer serden : Elde etmek istenen şey özveri gerektirir.	
ne yüzle : Hiç utanmadan.	ne yüzle : Ne cür'etle, nasıl utanmazdan.
neden sonra : Gereğinden çok sonra.	
nedenli nedensiz : Hiçbir dayanağı yokken, nedeni olsun ya da olmasın, sebepli sebepsiz.	
nedir ki : 1.Şu var ki 2.Hangi nedenle.	
	nefes aldirmek : 1. İstirâhat ettirmek, 2. Vakt bırakmak, aralık vermek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

nefes aldirmamak : Dinlenmesine fırsat vermemek, aralık vermemek.	
nefes almak : 1.Havayı ciğerlerine çekmek, soluk almak. 2.Dinlenmek. 3.Ferahlamak, rahatlamak. 4.Yaşamak.	nefes almak : 1. Solumak. 2. Yorgunluk çıkarmak, istirâhat etmek.
nefes çekmek : 1.Sigara ya da başka bir şeyin dumanını içine çekmek. 2.Esrar çekmek.	
nefes etmek : Boş bir inanışa göre, hastalığı geçirmek için okuyup üfleme.	
nefes nefese : Soluyarak, soluk soluğa.	
	nefes tutulmak : Nefes alamamak.
nefes tüketmek : Çok konuşmaktan yorulmak.	nefes tüketmek : Beyhûde yere çok söylemek.
nefesi durmak : 1.Ölmek. 2.Şaşkınlık içinde kalmak.	
nefesi kesilmek (daralmak ya da tutulmak) : Güç soluk alacak duruma gelmek ya da soluğu büsbütün durmak.	
nefis mücadelesi : İnsanın, kendi nefsinin isteklerini önleme uğraşısı.	
	nefsi nefesine : Herkes kendini düşünerek, kimsenin hayrı olmama.
	nefsi yenmek : Mücâhede ile nefis ve şehvete gâlib gelmek.
nefsine düşkün : Bencil.	
nefsine uymak : Bedenin isteklerine uymak, günah işlemek.	
nefsine yedirememek (bir şey yapmayı) : Bir şey yapmayı kendisi için ağır, onur kırıcı bulmak.	
nefsini körletmek : Beden isteklerinden herhangi birini üstünkörü göndermek.	
neler de neler maydanozlu köfteler : (alay yollu) Akla gelmedik şeyler.	
	nem kapmak : Hafif sûrette ıslanmak , nem dokunmak.
neme lazım (ya da neme gerek) : 1.İlgilenmem, karışmam. 2.Doğrusunu isterseniz, doğruyu söylemek gerekirse.	neme gerek, neme lâzım : Bana ait değildir, ben karışmam.
neme lazım : Niçin ilgileniyorsun, ilgilenme.	neme, nene, nesine, nemize, nenize, nelerine lâzım : Ne vazîfem, vazîfen ilâ âhîr karışmaya ne lüzûm var.
	nemek-be-harâm : Nân-kör, kâfir-i ni'met, tuz etmek(ekmek) hakkı bilmez.
nerede, ... nerede : İki şeyin aralarındaki uzaklığı ya da nitelik ayrımını belirtir.	
nerede akşam orada sabah : Bir kimsenin gece kalacak belli bir yeri olmadığını, rasgele bir yerde kalabileceğini anlatır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

nerede bu bolluk : Bu işi yapmak sanıldığı kadar kolay değil, olanaklar sınırlı.	
nerede hareket orada bereket : Hareket olan yerde bolluk olur.	
nerede kaldı : Ne yararı oldu?.	nerede kaldı : Ne kadar uzak.
nerede kaldı ki : Olacak gibi görülmeyen bir düşünceyi anlatan sözün başına getirilir.	
nereden nereye : 1.İki olay arasındaki ilişkiye şaşıldığını anlatır. 2.Uzak, dolambaçlı bir ilişki ile.	
neredeyse : Kısa sürede içinde, hemen hemen.	
	nerelerde geziyor : Nerededir? Ne oldu.
nesi var nesi yok : Bütün serveti.	
neşter vurmak : Kesin bir sonuca ulaşmak amacıyla bir sonuca ulaşmak.	
	nev heves : Maymun iştihâli.
nevi şahsına münhasır : Kendine özgü davranış ve karakteri olan kimseler için kullanılır.	
nevri dönmek : Belli etmemek çalıştığı bir öfkeye kapılmak, çok sinirlenmek.	
neye uğradığını bilememek : Ansızın üzücü bir durum karşısında kalmak.	
neyin nesi (kimin fesi) : "Kimdir, nasıl bir kişidir?"	
neyse ne : Bir yere, bir dereceye kadar.	
neyzen bakışlı : Boynunu yana çarpıtarak bakan.	
nezaket kesp etmek : Nazik bir durum almak.	
	ni'amü'l-vesîle : Fırsattan istifâde.
	nice bir : Ne vakte dek? Daha ne kadar?

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

nispet vermek (ya da yapmak) : Birini kızdırmak için ona gösteriş yapmak.	
	nişân komak (koymak) : İşâret etmek, unutmamak, hâtırlamak.
	nişân vermek : Alâmeti görölüp belli olmak.
niyet etmek : Bir şeyi yapmayı zihinde tasarlamak, düşünmek, niyetlenmek.	
niyet tutmak : Olması istenilen şeyi aklından geçirmek.	
niyeti bozuk : Kötü bir davranışta bulunması beklenen.	
	nizâm vermek, nizâma koymak : Tertîb ve tanzîm etmek.
nohut oda, bakla sofa : Bir evin küçüklüğünü ve darlığını anlatmak için söylenir.	
noktası noktasına : Eksiksiz, tastamam, tamamen.	
not almak : 1.Bir şeyi başlıca noktalarına özetleyerek yazmak; biri konuşurken onun söylediklerini yazmak. 2.(öğrenci için) İyi ya da kötü numara, derece almak. 3.Bir şeyin niteliğiyle ilgili bir karar verilmek.	
not atmak : Öğretmen, öğrencinin çalışma durumunu not vererek değerlendirmek, yazmak.	
not düşmek : Not yazmak.	
not etmek : Not alarak yazmak, kaybetmek.	
not kırmak : Az not vermek.	
not tutmak : Biri bir söz söylerken başkası onun söylediklerini yazmak.	
not vermek : 1.Bir şeyin değeri üzerinde olumlu ya da olumsuz bir kaniya varmak. 2.Öğrencinin bilgisini bir sayı ya da derece ile belirlemek.	
notunu (ya da numarasını) vermek(birine) : Bir kimse için kötü bir kaniya varmak.	
Nuh Nebi'den kalma : Çok eski, modası geçmiş.	Nûh Nebî'den, Nûh gününden : Pek kadîm.
numara yapmak : (argo) Bir hareketi yalandan yapmak ya da yapar gibi görünmek.	
numarasını vermek : Hakkında kötü kaniya varmak.	
	nûr akmak : Pek parlak olmak.
nur içinde yatsın : Sevgiyle anılan ölümler için söylenir.	
nur ol! . Beğenme, alkış sözü.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

nur topu gibi : Çok güzel ve temiz (çocuk).	nûr topu, nûr damlası : Pek güzel çocuk.
nur yüzlü : Saygı uyandıran, pek yüzlü ihtiyarlardan söz ederken kullanılır.	
	nûr-ı çeşm, nûr-ı dîde, nûr-ı ayn : Pek sevgili ve bâis-i iftihâr şahs.
	nûrûn alâ nûr : O daha iyi, daha alî.
nutku tutulmak : Korkudan, heyecandan, şaşkınlıktan ve öfkeden konuşamaz olmak.	
nutuk atmak (ya da çekmek) : Bir kimsenin uzun, sıkıcı bir konuşma yaptığını ya da özden yoksun bir söylev verdiğini belirtmek için kullanılan küçümseyici bir söz.	
nüfuzu altında tutmak : Söz geçirme gücünü üstün kılmak, egemenliği altında bulundurmak.	

O

o bu : Herkes.	o bu, şu bu : Öteki, beriki, halk.
o duvar senin, bu duvar benim : Birinin yalpalayacak kadar sarhoş olduğunu anlatır.	
o gün bugün (dür) : O zamandan beri.	
o halde : Bu durum karşısında, demek oluyor ki, öyleyse.	o hâlde : O takdirde, öyle olursa.
o kadar : 1.Aşırılık belirtir. 2.Tehdit ve kızgınlık belirtir.	o kadar : O mikdârda.
o kapı (mahalle) senin bu kapı (mahalle) benim : Sürekli gezip dolaşmayı anlatır.	
o saat : Hemen, o anda.	o vakt : O zaman.
o tarafı olmamak : Önem vermemek, ilgi göstermemek, konuyla ilgisi yokmuş gibi davranmak.	
o tarakta bezi olmamak : O şeyle ilişiği bulunmamak.	
o yolda : Öyle, o gidiş ve düzenle.	
o yolun yolcusu : 1.(toplum ahlak anlayışına göre) Kötü bir yaşam sürdüren kimse. 2.Ölümlü sonuçlanacak bir durumda olan kimse.	
ocağı batmak : Yuvası yıkılmak ya da soyu tükenmek.	
ocağı tütme : Soyu devam etmek.	
ocağına düşmek (birinin) : Birine sığınmak, ondan yardım istemek.	ocağa düşmek : İlticâ edip himâye ve sahâbet istemek.
ocağına incir dikmek (birinin) : Birinin evini barkını dağıtmak.	
ocağını söndürmek : Ailenin dağılmasına, yok olmasına neden olmak.	ocak söndürmek, ocağa incir dikmek : Bir âilenin mahvına sebep olmak.
od yok ocak yok : "Çok yoksul" anlamında kullanılır.	
odsuz ocaksız : Çok yoksul.	
of çekmek : Oflamak.	
oflamak puflamak : "Of puf" diyerek sıkıntı, bezginlik, usanç, acı ya da yorgunluk duyduğunu belli etmek.	
oh çekmek : Birinin kötü duruma düşmesine sevinildiğini anlatır.	
oh demek : Rahata ermek.	
oh olsun! : Söz dinlemeyerek, yanlış davranarak kötü duruma düşenlere "çok iyi olmuş" anlamında söylenir.	
ok gibi (yerinden) fırlamak : Çok hızlı gitmek.	
	ok meydânı : mec. Rüzgâra ma'rûz mahal.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ok meydanında buhurdan yakmak : 1.Geniş bir yeri yetersiz bir şeyle ısıtmaya çalışmak.2.Önemli bir iş için yetersiz olanaklardan yararlanmaya çalışmak.	
ok yaydan çıkmak : Geri dönülmeyecek bir iş yapmak.	ok yaydan çıkmak : İş işten geçmek.
	ok yemek : Okla mecrûh olmak.
okka çekmek : Oylumundan umulmayacak kadar ağır gelmek.	
okkalı kahve : Kahvesi bol ya da büyük fincanda kahve.	
okkanın altına gitmek : Haksız yere ezilmek, bir zarar ya da ceza görmek.	
okuyup üfleme : Dinsel inanca göre bir duayı okuduktan sonra, üfleyerek ruhlara yollamak.	
ola ki : Olabilir ki, belki.	
olan oldu : "İş işten geçti, artık yapacak bir şey yok" anlamında kullanılır.	olan oldu : İş işten geçti, mezâ-mâ-mezâ.
olay çıkarmak : Hoş olmayan bir durum yaratmak.	
	oldu bitti : Artık geçti.
oldu olacak : "Artık çekinilecek bir şey yok" anlamında kullanılır.	
oldu olacak, kırıldı nacak : Her şey olup bitti, iş işten geçti.	
oldu olanlar : "Hoş olmayan kötü birtakım olaylar oldu" anlamında kullanılır.	
oldubitti (ya da oldubittiye) getirmek : Geri dönülmesi güç ya da olanaksız bir durum yaratmak, emrivaki yapmak.	
oldum bittim (oldum olası ya da oldum olasıya) : Kendimi bildiğimden beri.	oldum olası, oldum olalı : Ben kendimi bileli, ömrümde.
olmayacak duaya amin demek : Sonuç vermeyecek işlerle uğraşmak.	
olmuş (ya da pişmiş) armut gibi eline düşmek : Emeksiz ve zahmetsizce eline geçmek.	
olsun ... olsun : Anımsanan her şey.	
	olta urmak(vurmak): Bir yandan bir yana gidip gelerek durmamak.
oluk gibi akmak : Çok bol ve arası kesilmeden gelmek.	
olup olacağı : Hepsi bu kadar.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

olur olmaz : 1.Olunca, olmasından hemen sonra. 2.Doğru mu yanlış mı, yerinde mi yersiz mi olduğu düşünülmeden söylenen (söz), iyi mi kötü mü olduğuna bakılmadan seçilen (şey). 3.Rasgele, sıradan, kimliği, niteliği belirsiz (kişi).	olur olmaz : Râstgele, tesâdüfi, her kim veyâ her ne olursa.
olur şey (ya da iş) değil : Şaşma anlatır.	
	olursa o kadar : Son derecede, bundan ziyâde olmaz.
	oluruna bakmak : Olabildiği kadar yapıp ziyâdesini istememek.
oluruna bırakmak (ya da bağlamak) (bir işi) : Sonucu önemsemeyerek, bir işin yapılabildiği, olabildiği kadarıyla yetinmek.	
oluruya yetinmek : Elde olanları yeterli bulmak kanaat etmek.	
	omuz çekmek : Bilmezliğe gelmek, tecâhül etmek.
omuz kaldırmak : Bilmez gibi davranmak.	omuz kaldırmak : Tecâhül etmek.
omuz omuza : 1.Çok sıkışık bir durumda. 2.Dayanışarak, birlikte.	omuz omuza : İzdihâm.
omuz vermek : 1.Omzuyla dayanmak. 2.Destek olmak.	omuz vermek : Yardım etmek.
	omuz vurmak : Yardım etmek.
omuzda taşımak : Çok saygı göstermek, yücelterek övmek.	omuzda taşımak : Çok hürmet ve i'zâz etmek.
omuzları çökmek : Bitkin, perişan ve yıkılmış bir durumda olmak.	
	omza çıkmak : Yüz bulmak, taşımak.
	omza vurmak : 1. Kaldırmak, omzuna alıp götürmek. 2. Arkasını ohşamak(okşamak),takdîr ve tahsîn etmek.
omzu öpüşmek : Eşit derecede olmak.	omuz öpüşmek : Mûsâvî ve hem-pâye olmak.
omzu silkmek : Aldırmamak, önem vermemek, önemsiz bulmak.	omuz silkmek : Mûsâmaha etmek.
omzuna binmek : Yük olmak, ağırlık vermek.	
on (ya da beş) para etmez : Değersiz.	
on paralık etmek : Birine hakarete bulunmak, birini kötü duruma düşürmek.	
on parasız : Hiç parası olmaksızın, parasız.	
	on parmağı yakasında : Da'vâ ve şikâyet ve birini şedîden mesûl tutmaktan kinâyedir.
on parmağında on hüner (ya da marifet) : Elinden her iş gelir, çok becerikli.	
on parmağında on kara : Herkesi lekelemek huyu olanlar için kullanılır.	on parmağı kara : Müfterî, nâmûs-şiken.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

ona buna dil uzatmak : Herkes için ileri geri konuşmak.	
	onlarla haşır u neşir olsun : mec .Onlarla uğraşsın, ne yaparsa yapsın.
	onun yanında perende atamaz : Ona karşı bir şey yapamaz.
onuruna dokunmak : (birinin) Gururunu, haysiyetini incitmek.	
onuruna yedirememek : Bir kimse, kendine duyduğu saygıyla bağdaşmayan ve onur kırıcı olay ya da davranışlar karşısında tepkide bulunmak.	
onuruna... vermek (birinin) : Birine saygı göstermek için yemek, toplantı gibi bir ağırlamada bulunmak.	
ora senin bura benim dolaşmak (ya da gezmek) : Durmadan gezip dolaşmak.	
orada burada : Her yerde.	
oradan buradan : Belli bir sıra gözetmeksizin, karışık olarak.	
oralarda olmamak : İşi sezmemiş gibi davranmak.	
oralı olmamak (ya da oralı bile olmamak) : Önemsememek, umursamamak, aldırmamak.	
orasına burasına : Dağınık olarak, gelişigüzel.	
orman gibi : (saç, kaş vb. için) Gür, çok.	
orman kibarı : (alay) Ayı.	
orman taşlamak : Bir kimsenin düşüncesi dolaylı olarak öğrenmeye çalışmak.	orman taşlamak : mec. Öteden beriden lâkırdı açarak dolayısıyla belli etmeksizin bir maddeneyi takîk etmek.
	orsa paca : Sağa sola, bir öteye bir beriye, sallanarak.
orta halli : Ne zengin ne çok yoksul olan.	orta hâlli : Ne zengin ne fakîr.
orta karar : Orta derecede, biraz uygun.	
orta malı : 1.Herkesin yararlandığı. 2.Yaygın, özgünlüğü olmayan, basmakalıp.	orta mâli : Müşterek mâl.
orta şekerli : Ne çok iyi ne çok kötü, şöyle böyle.	
ortada bırakmak : Birini çok güç durumdayken terk etmek.	
ortada kalmak : 1.Yersiz kalmak. 2.Güç bir durumda iki şık arasında kalmak.	
ortada olmak : Düşünülməsi ve yapılması gerekme.	
ortadan kaldırmak : 1.Saklamak. 2.Yok etmek.	ortadan kaldırmak : Mefkûd hâline getirmek.
ortadan kalkmak : 1.Saklanılmak, bulunmaz olmak. 2.Yok edilmek. 3.Öldürülmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ortadan kaybolmak : Nereye gittiği belli olmayan.	
ortadan söylemek : Herkesin içinde belli bir kimseyi amaçlamadan konuşmak.	
ortalığı ... almak : Kaplamak.	
ortalığı ... götürmek : Kaplamak.	
ortalığı birbirine katmak : Kargaşa çıkarmak.	
ortalık ağarmak : Sabah olmaya başlamak.	
ortalık düzelmek : Karışıklık yok olmak, tedirginlik kalmamak.	
ortalık kararmak : Akşam olmak.	
ortalık karışmak : Toplumda ya da devletler arasında düzensizlik baş göstermek.	
ortalık yatışmak : Toplumdaki düzensizlik ve kargaşa sona erip düzenli yaşayış yeniden başlamak.	
ortasını bulmak : İlimli derecesini bulmak, uzaklaştırmak.	ortasını bulmak : Ta'dîl ve tesviye etmek.
ortaya almak : Her yanını çevirmek, kuşatmak.	ortaya almak : Her taraftan ihâta ve hasr yâhûd muhâsara etmek.
ortaya atılmak : 1.İleri sürülmek, herkesin bilgisine sunulmak. 2.(bir kimse) Bir işi yapmak için kendini göstermek.	
ortaya atmak : Söylemek, ileri sürmek.	
ortaya bir balgam atmak : (kaba) Bir iş kıvamında iken, biri herkesin zihnini bulandıracak bir söz söylemek.	
ortaya çıkarmak : Delilleriyle göstermek, ispat etmek.	
ortaya çıkmak : 1.Yokken var olmak, meydana çıkmak, türemek. 2.Biri kendini göstermek.	
ortaya dökmek : 1.Çıkarmak, göstermek. 2.Açıklamak.	ortaya dökmek : Her şeyi meydâna çıkarıp hakkâniyyet üzere fasl-ı da'vâ etmek istemek.
ortaya düşmek : (kadın) Orta malı olmak.	
ortaya koymak : 1.Herkesin görebileceği yere koymak. 2.Yaratmak, yapmak.	ortaya komak (koymak) : İzhâr etmek, ibrâz eylemek, isbât(ispat) etmek.
oruç bozmak : Bir şey yiyerek, içerek orucunu kesmek ya da sona erdirmek.	oruç bozmak : İftâr etmek.
osuruğu cinli : Çabuk ve olmayacak şeylere öfkelenme.	
	oş köpek dememek : Kinâye tarîkiyle iltifât etmemek, yüze bakmamak, köpek yerine bile komamak(koymamak).
ot tutunmak : Vücuttaki fazla kılları düşürmek için ilaç sürünmek.	
ot yoldurmak (birine) : Çok zor bir iş gördürmek, çok uğraştırmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

oturup kalkmak : Hareket etmek.	
oya gibi : İnce, güzel, zarif.	
	oyun çıkarmak : Bir oyun düşünüp meydana koymak.
oyun ebesi : Çocuk oyunlarında oyunun başı.	oyun ebesi : Piş-kadem, oyunun başı.
oyun etmek (ya da oynamak) (birine) : Kurnazlıkla birini aldatmak.	oyun etmek, yapmak : Hile ve hadî'a yapmak. Dolap çevirmek.
oyuna gelmek : Aldatılmak.	
oyuna getirmek : Tuzağa düşürmek, aldatmak.	
oyunbozanlık etmek : Birlikte yapmaya karar verilen bir işte tek taraflı caymak, mızıkçılık etmek.	

Ö

öbür dünya : Öldükten sonra ruhun yaşayacağına inanılan alem, ahret.	
öç almak (ya da öcünü almak) : Yapılan bir kötülüğün acısını, kötülük yaparak çıkarmak, intikam almak.	
ödeş gödeş olmak : Ödeşmek.	
ödü bokuna karışmak : Çok korkmak.	
ödü kopmak (ya da patlamak) : Ansızın çok korkmak.	ödü kopmak, patlamak : Pek ziyâde korkmak.
	ödünç vermek : İkrâz etmek.
ödünü koparmak (ya da patlatmak) (birinin) : Çok korkutmak.	
öfke topuklarına çıkmak (birinin) : Çok öfkelenmek.	
öfkesi burnunda : Çok öfkeli.	
öfkesini çıkarmak (ya da almak) (bir kimseden) : (öfkeli kişi) Haksız yere birine çatmak.	
öfkesini yenmek : İradesini kullanarak öfkesini gidermek.	
ögür olmak : Çokça birlikte bulunmaktan çok sıkı bir alışkanlık edinmek.	
ögüreceği gelmek : Çok iğrenmek.	
ögürtü gelmek : Ögürmeye başlamak.	
ögüt vermek (ya da ögütte bulunmak) : Bir kimseye yapması ya da yapmaması gereken şeyler için yol göstermek.	
	ökçeleri çekmek : Acele ve müsâra'at etmek.
	ökçesine basmak : Birinin arkasından pek yakın gitmek.
ökseye basmak : Dikkatsizlik ederek zarara uğramak ya da yanılmak.	
	öksüz anası : Fukarâ çocuklarını görüp gözetken kadın.
öksüz kalmak : 1.Anası, babası ölmüş olmak. 2.Kimsesi olmamak.	
öksüz sevindiren : Değeri az, cicili bicili şeyler için söylenir.	öksüz sevindiren : Cicili bicili şey, az kıymetli ve şatafatlı şey.
öksüzler anası, öksüzler babası : Yoksul ve kimsesiz olanları gözetken kadın ya da erkek.	öksüzler babası, anası : Yetim ve bi- keslere bakan merhametli zât.
öküz arabası gibi : Çok yavaş.	
	öküz boyunduruğa bakar gibi : Nefret ve tevhişle.
öküz gibi : Aptal, anlayışsız.	
öküz gibi bakmak : Aptalca, hiçbir anlamadan bakmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ölküz öldü, ortaklık bozuldu (ya da bitti) : İki yan arasındaki yakınlığı dayandığı neden yok olunca, bu yakınlık da çözülür.	
	ölküzü boyunduruğa kuyruğundan vurur : İş bilmez, beceriksiz.
ölküzün altında buzağı aramak : Olmayacak nedenlerle suç ve suçlu bulmak çabasında olmak.	
ölçü almak : 1. Yapılacak bir şeyin, üzerinde kullanılacağı nesneye uygunluğunu sağlayabilmek için o nesneyi ölçmek. 2.(terzi) Vücut ölçülerini saptamak.	ölçü almak : 1. Biçilecek veyâ yapılacak bir şeyin tül ve arzını ve teferru'âtını ta'yîn ve kaydetmek. 2. İbret almak, kıyâs-ı nefis ederek mütenebbih olmak.
ölçülü biçili : Özenle hazırlanmış, iyice hesaplanmış.	
	ölçüm etmek : Tavır ve edâ etmek, boy göstermek, bilicilik satmak.
	ölçümünü bozmak : Tavır ve refîarını değiştirmek.
ölçüp biçmek : Bir konuda çok ayrıntılı düşünmek, inceden inceye düşünmek, değerlendirmek.	ölçüp biçmek : Mülâhaza etmek.
	ölçüsünü almak : Çamura düşmek, sanki çamurda ölçü ve kalıbı(kâleb) kalmak.
	ölçüsünü bildirmek : Mikdârını anlatmak, haddini bildirmek.
	ölçüye almak, vurmak : Ölçmek, ölçüsünü almak.
ölçüyü kaçırmak : Yiyip içmekte ya da davranışlarda aşırı gitmek.	
ölme eşiğim, ölme : Umutsuz bir bekleyişi anlatmak için söylenir.	
ölmek var, dönmek yok : Neye mal olursa olsun bu iş yapılacak; yapılmasından kaçınılmayacak anlamında kullanılır.	
ölü fiyatına : Değerinden çok ucuza, yok pahasına.	
ölü gözü gibi : (ışık için) Sönük, fersiz.	
ölü mevsim : İşin ya da alışverişin durgun olduğu zaman.	
ölü salı : Teneşir.	
ölüm Allah'ın emri : 1.Herkes ölecek, ölmek mukadderdir. 2.Tehlikeli bir karar verme durumunda "kesinlikle ölümden korkmuyorum" anlamında kullanılır.	
ölüm döşeginde : Ölüm halinde, ölmek üzere.	
ölüm kalım (ya da dirim) : Her türlü tehlikeyi göze alma.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ölüm kalım meselesi (ya da savaşı) : Yok olmamak amacıyla girişilen savaşım.	
ölüm sessizliği : Derin sessizlik.	
ölüm var dirim var : "İnsan her an ölebilir de yaşayabilir de " anlamında kullanılır.	
ölümle burun buruna gelmek : Ölümle sonuçlanabilecek çok büyük bir tehlike ile karşılaşmak.	
ölümlü dünya : Sonunda öleceğimiz dünya.	
ölümü göze almak : Ölümden yılmayarak yürekli davranmak.	
ölümüne susamak (ya da ölümüne koşmak) : Ölümü kendi üzerine çekecek tehlikeli davranışta bulunmak.	ölümüne susamak : İsteyerek muhâtaraya girmek .
	ölünün körü : "Kör ölür badem gözlü olur" misalinden me'hûz olarak birinin sözünü tezyîf ve istihfâf makâmında kullanılır.
ölüp ölüp dirilmek : Çok sıkıntı, acı çekmek ya da çok ağır hastalık geçirmek.	ölüp ölüp ölememek : Çok çekmek.
ölür müsün öldürür müsün? : Çok kızılacak bir terslik karşısında kalındığında söylenir.	ölür müsün, öldürür müsün ? : Tahammül olunmayacak bir mu'âmele hakkında kullanılır.
	ölürüm diyen : Me'yûs.
ölüsü kandilli (ya da kınalı) : (argo) İyi gitmeyen bir iş için sövgü yerine kullanılır.	
ölüsü ortada kalmak : Cenazesini kaldıracak kimse bulunmamak.	
ölüsünü öpmek (birinin): Yemin sözü olarak kullanılır.	
ölüyü güldürmek : Çok güldürmek.	
ömre bedel : Bir ömre degecek kadar (iyi, güzel, değerli).	
ömrü billah : Şimdiye değin ya da hiçbir vakit.	
ömrü oldukça : Yaşadıkça.	
ömrü uzamak : Uzun süre yaşamak ya da çok dayanmak.	
ömrü vefa etmemek : Bir ereğe ulaşmadan ölmek.	
ömrümün varı : Sevgi sözü olarak kullanılır.	
ömrüne bereket : "Ömrün uzun olsun!" , "sağ ol" anlamında kullanılır.	
ömür adam : 1.Çok hoşça giden, beğenilen kimse. 2.Tuhaf, gülünç kimse.	
ömür çürütmek : Uzun zaman emek vermiş olmak ya da boşuna vakit geçirmek.	
ömür geçirmek : Yaşamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ömür sürmek : 1.İyi ve rahat yaşamak. 2.Yaşamı belli koşullar içinde sürüp gitmek.	
ömür törpüsü : Uzun ve üzücü iş.	
ömürler olsun! : Eli öpülenin, öpene "çok yaşa" anlamında söylediği söz.	
ön ayak etmek : Bir işe, birinin başlamasını, girişmesini istemek.	
ön ayak olmak : Bir işe ilkin başlayıp herkesi arkasından sürüklemek.	ön ayak olmak : Bir işte müşevvik olup, diğerlerini de kandırarak husûlüne çalışmak. ön ayak : Müşevvik.
önce can sonra canan : İnsanların bencil olduklarını, önce kendilerini, sonra yakınlarını ve sevdiklerini düşündüklerini belirtir.	
önde gelmek : Önemli durumda olmak.	
öne almak (ya da alınmak) : Bir şey ya da bir kimseye öncelik tanımak (tanınmak).	
	öne çıkmak : Aranmaksızın bulunmak, râst gelmek.
öne düşmek : 1.Önden yürümek. 2.Kılavuzluk etmek.	öne düşmek : Reh-berlik etmek, sevk etmek.
	öne gelmek : 1. Tesâdüf etmek, râst gelmek. 2. Takdîm etmek, başta bulunmak.
öne sürmek : 1.(birini) İlkin eyleme geçmesi için önermek. 2.Üzerinde görüşülsün diye bir düşünce söylemek. 3.Kabul edilmesini önermek. 4.İleri sürmek.	
önlem almak : Kötü ya da yanlış bir şeyi ortadan kaldırmak ya da engel olmak amacı ile hazırlık yapmak ve bu amacı gerçekleştirmek için birtakım çarelere başvurmaktır.	
önü alınmak : Önlemek.	
önü sıra : Önünden, çok uzak olmayan bir aralıkla.	
önünde perende atılmamak (birinin) : Aldatılmamak.	
önüne arkasına bakmadan : İyi hesap etmeden, düşüncesizce.	önüne ardına bakmamak : Mülâhazasızlık etmek.
önüne bakmak : Utanmak, utancından yanıt verememek.	önüne bakmak : Mahcûb olup, cevâb vermemek.
önüne dikilmek : Gelip karşısında durmak.	
önüne düşmek (birinin) : 1.Birinin önünden yürümek. 2.Birine kılavuzluk etmek.	
önüne geçmek(bir işin) : 1.Yolunu kesmek. 2.Önlemek.	
önüne gelen : Karşısına çıkan, rasgele, olur olmaz kimse.	
önüne katmak : Önden yürütüp kendisi ardı sıra gitmek.	öne katmak : 1. Götürmek, sevk etmek. 2. Kovalamak, ta'kîb etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

önünü almak(bir şeyin) : Önlemek.	önünü almak : Vukû'undan evvel ref-i çâresini bulmak.
	önünü ardını bilir : Hazm ve ihtiyât sâhibi, saygılı.
önünü ardını düşünmemek : Sonucun ne olacağını hesaplamamak.	
	önünü ardını saymak : İhtiyât üzre hareket etmek.
önünü kesmek : Yolunu kesmek.	önünü kesmek : Mâni' olmak, sedd çekmek.
öp babanın elini : Beklenmedik, elverişsiz bir durum karşısında "şimdi ne olacak?" anlamında kullanılır.	
öperken ısırır : Gösterdiği güler yüze güvenilmemesi gereken kimseler için söylenir.	
öpücük göndermek (ya da yollamak) : Parmaklarının iç ucunu öpüp birine atar gibi yaparak onu selamlamak.	
öpücük kondurmak : Hafifçe öpmek.	
öpüp de başına koymak : Bir şeyi memnunlukla karşılamak, minnetle kabul etmek.	öpüp başına koymak : Çok mu'azzez ve muhterem tutmak.
	ördek edâli : Paytak.
	ördek muhabbeti : Ahbâbın mesâibetine sâde vah vah demekle iktifâ.
örneğini çıkarmak(bir şeyin) : Tıpkısını yapmak.	
örnek almak : 1.Bir kimseye huy ve davranışta uymak, birini örnek olarak benimsemek. 2.Bir şeyden kendisi için ders çıkarmak.	örnek almak : İmtisâl etmek.
örnek olmak : Huy ve davranış yönünden, başkasının kendisine benzemesi yolunda etkili olmak.	
örtbas etmek : Bir durumun duyulmamasını, yayılmamasını sağlayan önlemler almak.	
örümcek bağlamak(bir yer) : mec: Bir şey, uzun süre kullanılmadan kendi haline bırakılmış olmak.	
örümcek kafalı : Eskiye saplanıp her türlü yeniliklere düşman olan.	
örümcekli kafa : Eskimiş, gerici düşünceler taşıyan kimse.	
öte gün : Geçmiş, yakın günlerden birinde.	
ötede beride : Çeşitli yerlerde, şurada burada.	ötede beride : Şurada burada, muhtelif yerlerde.
öteden beri (zaman için) : Eskiden beri.	öteden beri : Eskiden beri, min-el-kadîm.
öteden beriden : Çeşitli yerlerden ya da şeylerden, şundan bundan, şuradan buradan.	ötede beride, öteye beriye, öteden beriden : Uzak ve yakın muhtelif mahaller.

öteki beriki : Olur olmaz kimseler, şu bu.	öteki beriki : Mübhem eşhâs, halk.
ötesi berisi : 1.Neyi varsa, tüm eşyaları. 2.Çeşitli yerleri ya da şeyleri.	
ötesi var mı? Korkum yok, daha diyecek var mı?	
ötesinde berisinde : Çeşitli, dağınık yerlerde.	ötesinde berisinde : Muhtelif mahallerinde.
	ötesine varmak : Pek ileri gitmek, haddi tecâvüz etmek.
ötesini beri etmek (bir işin) : Sonuca bağlamak, düzene koymak.	ötesini beri etmek : Tesviye etmek, yola yatırmak, ıslâh etmek.
öteye beriye : Türlü yerlere.	
övmek gibi olmasın : Kendini övmeye hazırlanan kimselerce, övünmesini hoş göstermek ya da alçak gönüllü görünmek için kullanılır.	
öyle gelmek (birine) : Sanmak, zannetmek.	
	öyle ise : O hâlde, o takdîrde.
öyle şey (ya da yağma) yok : Öyle bir şey olmaz, öyle bir şey yapılmamalı anlamında kullanılır.	
öyle ya : Kuşkusuz, tabii, elbette.	
	özdekleyip büzdekleyip : 1. İktidârının hâricinde olan bir işi yapmaya çalışmak. 2. Tereddütle davranmak.
özene bezene : Özen ile, itina ile, istek ile.	özen bezen : Çok dikkat ve ihtimâmla olunan tezyînât, özenerek yapılan süs.
özen göstermek : Bir şeyi özenerek, elden geldiğince iyi olmasına gayret ederek yapmak, itina etmek.	
özenip bezenmek : Bir işi ayrıntılarına varıncaya değin büyük bir özenle ve dikkatle yapmak.	
özrü kabahatinden büyük : Bir suç ya da kabahat için özür dilerken daha büyük suç işleyen kimseler için söylenir.	
özü sözü bir : Düşündüğü gibi söyleyen ya da davranan.	özü sözü : Kavli fi'line mutâbık, sâdık.
özür dilemek : 1.Özrünü ileri sürerek bir işi yapmayı istememek, bir işten bağışlanmasını istemek. 2.Yapılan bir yanlışta ötürü bağışlanmasını istemek.	

P

pabucu büyüğe okutmak (kendini) : Akılsızca davrananlar için alaylı bir öğüt olarak kullanılır.	
pabucu dama atılmak : Kendinden üstün birinin çıkmasıyla gözden düşmek.	pabuşu (pabucu) dama atılmak : İ'tibârdan düşmek, onun yerine diğeri makbûl ve mu'teber tutulmak.
pabucunu eline vermek : Kovmak.	
pabucunu ters giydirmek : Güç bir duruma sokarak telaşla kaçırmak.	
pabuç bırakmamak(bir şeye) : Yılmayıp, yapacağından vazgeçmemek, aldırmmamak, korkmamak.	
pabuç eskitmek (ya da paralamak) : Bir iş için bir yere çok gidip gelmek, işi takip etmek.	
pabuç kadar dili olmak : Terbiyesizce karşılık verenler için söylenir.	
pabuç pahalı : 1.Birinin uğraşmaya kalktığı kimsenin, kendinden güçlü çıkması durumunda söylenir. 2.Herhangi bir durum ya da girişilen işin sonunda zararlı çıkma olasılığı bulunduğunu belirtir.	
pabuçlarını çevirmek(birinin) : Dolaylı olarak kovmak.	
pabuçsuz kaçmak : Büyük bir telaş ve aceleyle gitmek, zor kurtulmak.	pabuçsuz kaçmak : Dar kurtulmak.
pabuçtan aşağı : Aşağılık.	
paçaları sıvamak : Bir işe girişmek için hazırlanmak.	paçaları sıvamak : Hâzırlanmak.
paçalarından akmak : Pislik ve kirin çokluğunu belirtmek için kullanılır.	
paçası düşük : Giyimine dikkat etmeyen, pasaklı.	
paçasından tutup atmak : Hareketle kovmak.	
paçasını çekecek (ya da toplayacak) hali olmamak : Güçsüz, beceriksiz olmak.	
	paçavra beyinli : Âdî fikirli.
paçavraya çevirmek (ya da paçavrasını çıkarmak) : Çok hırpalamak, dağınık, bozuk ya da berbat bir duruma getirmek.	
paçayı kaptırmak : 1.Yakalanmak, ele geçmek. 2.Karıştığı, ama sonradan ayrılmak istediği bir işten kendini kurtaramamak. 3.Dilediği gibi davranmamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

paçayı kurtarmak : Kendini bir dertten, tehlikeden ya da zor durumdan kurtarmak.	
padavra gibi (ya da padavrası çıkmış) : Kaburga kemikleri sayılacak kadar zayıf insanlar için söylenir.	
paha biçilmez : Değeri ölçülmeyecek kadar yüksek.	
paha biçmek : Değerini tahmin etmek ya da saptamak.	bahâ(paha) biçmek : Kıymet tahmîn etmek..
pahalıya oturmak (ya da pahalıya mal olmak) : Çok para, özveri, emek gerektirmek, kolay elde edilememek ya da zarara sıkıntıya yol açmak.	
pahaya çıkmak : Pahalanmak, pahalılaşmak.	
pala çalmak (ya da sallamak) : Uğraşmak, didinmek, çabalamak.	
palamarı kopmak (ya da çözmek) : (argo) Kaçmak, sıvışmak.	palamarı koparmak : mec. Savuşmak.
palas pandıras : Gereği gibi derlenip toparlanmaya vakit bulamadan, çarçabuk.	
palavra savurmak : (argo) Uydurma, asılsız bir söz ya da haberi gerçekmiş gibi ortaya atmak, abartarak konuşmak.	
paldımı aşmak : Başaramayacağı bir işe girişmek.	
paldır kültür : Kaba bir gürültü çıkararak, gürültü ile.	
pamuk ipliğiyle bağlamak(bir işi) : Etkisi az sürecekle bir çare ile geçiştirmek.	panbuk (pamuk) ipliğiyle bağlamak : Muvakkatan bir çare bulmak.
pancar gibi olmak (ya da pancar kesilmek) : Çok kızarmak.	pancar kesilmek : Pek ziyâde kızarmak. mec. Pek ziyâde mahcûb olmak.
pandomima kopmak : İzleyenler için eğlendirici bir kavga çıkmak.	
	pandomima oynamak : Lisân bilmemekten hep işâretlerle ifâde-i merâm etmek.
paniğe kapılmak : Çok korkmak.	
paniğe vermek : Büyük bir dehşete düşürmek, çok korkutmak.	
papağan gibi ezberlemek : Anlamını bilmeden ezberlemek.	
papara yemek : Çok azarlanmak.	
papaz uçurmak : (argo) İçkili eğlence düzenlemek.	
papaza dönmek : Saçları uzamak, darmadağın olmak.	
papaza kızıp oruç (ya da perhiz) bozmak : Başkasına kızıp kendisine zarar verecek iş görmek.	

para babası : Parası çok, varlıklı kimse.	
para bozmak : Büyük parayı ufak paralarla değiştirmek.	
para canlısı : Paraya düşkün.	
para çekmek : 1.Bir yere yaratılmış paradan bir bölümünü geri almak. 2.Para sızdırmak.	
para çıkarmak : Para basmak.	
para dökmek : Çok para harcamak.	
para dönmek : Rüşvetle iş yapmak.	
	para etmek : Revâcî olmak, mu'teber olmak, kıymeti olmak.
para etmemek : 1.Değeri pahasına satılmamak. 2.Etkisi olmamak.	
para ile değil : Çok ucuz.	para ile değil : Bad-ı hevâ (bedava) gibi, pek ucuz.
para ile değil sıra ile : Her işin parayla yapılamayacağını anlatır.	
para kesmek : 1.Para kazanmak. 2.Çok kazanmak.	
para kırmak : Çok kazanmak.	para kırmak : Çok para kazanmak.
	para meydân görmek : Peşin para saymak.
para sızdırmak (ya da koparmak) : Zorlayarak ya da kandırarak birinden para almak.	
para tutmak : Para biriktirmek.	
para yapmak : Para kazanıp biriktirmek.	
para yatırmak : Bir yere para vermek.	
para yedirmek : 1.Gereksiz olarak başkasına çok para harcamak. 2.Rüşvet vermek.	
para yemek : 1.Gereksiz olarak çok para harcamak. 2.Görevli bulunduğu yerin olanaklarından yararlanarak para çalmak, rüşvet almak.	
paradan çıkmak : Para harcamak zorunda kalmak.	paradan çıkmak : Para sarfına mecbûr olmak.
paranın üstü : Bir şeyin tutarından artan para.	
parasını çıkarmak : Anaparayı kurtarmak, masrafını çıkarmak.	
parasını sokağa atmak : Değeri olmayan bir mala para vermek.	
parasını yemek (birinin) : Hiç çalışmadan bedavadan geçinmek, birinin sırtından geçinmek.	
parasıyla rezil olmak : Para vererek yaptırdığı bir şey iyi çıkmamak, parasının karşılığını alamamak.	

paravan yapmak(birini) : Başkasının adından, yetkisinden, gücünden, kendini belli etmeyerek yararlanmak.	
paraya çevirmek : Herhangi bir şeyi para ile değiştirmek.	
paraya kıymak : Gereken yerde para harcamaktan kaçınmamak.	
paraya pul dememek : 1.Para kazancı çok olmak. 2.Herhangi bir parayım az bulmak, küçümsemek.	
parayı araya değil, paraya vermeli : Parayı gerekli yere harcamalı.	
parayı denize atmak : Boşuna harcamak, israf etmek.	
	pâr-çe pâr-çe bin pâr-çe : Birçok kıt'alara münkasım olacak sûrette kırık, rîze rîze.
	parededen atmak : İğfâl etmek.
parmağı ağzında kalmak : Şaşakalmak, şaşmak, hayret etmek.	parmağı ağzında : Mütehayyir, şaşakalmak.
parmağı olmak(bir işte) : Bir iş olumsuz yönde etkilemek, bir işe karışmış olmak.	
parmağı var : (bir işle) ilgisi var, (işe) karışmış.	
parmağına dolamak : Bir konuyu, bir kimseyi ele alıp sürekli uğraşmak, diline dolamak.	
parmağında oynatmak(birini) : Her zaman istediğini yaptırmak.	
parmağını bile kıpırdatmamak (ya da oynatmamak) : Bir iş için hiçbir davranışta bulunmamak.	
parmağını yaranın üzerine basmak : Asıl derdi ya da bir derdin asıl nedenini göstermek.	
parmağının ucuyla (ya da ucunda) çevirmek : Bir işi kolayca ve ustalıkla yapabilmek.	
parmak atmak : Sorun yaratmak.	
parmak bozmak : (çocuklar arasında) Arkadaşlığı sona erdirmek.	
	parmak emmek : Hayrette kalmak, parmak ısırarak.
parmak ısırarak : Büyük şaşkınlık duymak.	parmak ısırarak : Çok ta'accüb etmek, hayrette kalmak.
parmak ısırtmak : Herhangi bir davranışıyla şaşkınlık içinde bırakmak, şaşırtmak.	parmak ısırtmak : Hayrette bırakmak.
parmak kadar : Yaşça çok küçük.	
	parmak karıştırmak : Müdâhale etmek.
parmak yakalamak : Kendine, hakkı olmaksızın bir çıkar sağlamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	parmakla gösterilmek : Meşhûr ve mütearrif ve mümtâz, müşârün bi-l- benâm olmak.
parmakla göstermek : 1.Bir şey az bulunmak. 2.Seçkin, ünlü olmak.	parmakla göstermek : Şöhreti olmak.
parmaklarını yemek : Bir yiyeceği çok beğenmek.	
parsayı başkası toplamak : Bir emeğin karşılığını o emeği çeken değil, başka bir almak.	
parti vermek : Bir şeyi kutlamak ya da eğlenmek için bir çok kimseyi bir araya toplamak.	
partiyi kaybetmek : 1.Elde etmeye çalıştığı bir kazancı karşısındakine kaptırmak. 2.Başlasıyla çektiği bir konuda yenilmek.	
partiyi vurmak : Büyük kazanç sağlamak.	
pas geçmek : (argo) Vazgeçmek, caymak, aldırış etmemek.	
pas vermek : 1.Kimi top oyunlarında bir oyuncu öbür oyuncuya top geçirmek. 2.(argo) Kadın, bakışı ve davranışı ile erkeğe umut ve cesaret vermek.	
pasaportunu eline vermek (birinin): Kovmak.	
pastırma yazı : Güzün sonundaki sıcak günler.	
pastırmasını çıkarmak : Bir kimseyi iyice dövmek, hırpalamak, pestilini çıkarmak.	bastırmasını (pastırmasını) çıkarmak : Çok dövmek.
paşa gibi yaşamak : Bolluk içinde yaşamak.	
paşa olmak : hlk. Fazlaca içki içmiş olmak.	
pat diye : Birdenbire, ansızın.	
pat küt : Sopa gibi bir şeyle ya da elle üst üste vurmayı belirtmek için kullanılır.	
pata çakmak : (argo) Askerce selam vermek.	
patırtı çıkarmak : Kavgaya neden olmak, kavga çıkarmak.	
patırtı kopmak : Kavga çıkmak, kargaşalık olmak.	
patırtıya pabuç bırakmamak : Önemli bir tehlike yaratmayacağını bildiği kışkırtmalara, yıldırmalara aldırılmayıp bildiğini yapmak.	
patırtıya vermek(bir yeri) : Telaş ve karışıklığa yol açmak.	
patlak göz : Dışarı fırlamış göz.	patlak göz : 1. Bozulup dışarıya fırlamış göz, 2. Tabiî olarak dışarıya fırlamış çıkıntılı göz.
patlak vermek : Gizli kalması istenen ya da beklenmedik bir olay, ansızın ortaya çıkmak.	patlak vermek : Ansızın zuhûr etmek, çıkıvermek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	patlamadın ya : Sabret, bekle ma'nâsiyle ta'zîr ta'bîridir.
pay bırakmak : 1.Kesme, biçme yapma sırasında, bir şeyde daha sonra kullanılmak için fazlalık bırakmak. 2.mec. Bir ilişkide fazla samimi olmamak, mesafe bırakmak.	
pay biçmek (birinden ya da bir şeyden) : Durumu bir kişi ya da bir şeyin durumu ile karşılaştırıp yargıya varmak.	pay biçmek : Kıyâs etmek, ibret almak.
	pay vermek : Çocuk ebeveyne karşı gayr-i münâsip söz söylemek.
	pay vermek, payını vermek : Paylamak, çıkışmak, sövmek.
payanları çözmek (bir yerden) : (argo) Ayrılmak, kaçmak, uzaklaşmak.	payandayı çözmek : Duramamak, kalkıp gitmek.
paydos borusu çalmak : İşi bırakmak zamanı gelmek.	
paye vermek : Değer, önem vermek.	
	paytak yolu : Yaya kaldırımı.
	pây-zen kıyâfetli : Pejmürde ve korkunç kıyâfetli.
pazar ola : Satıcılara "satışın bol olsun!" anlamında söylenen bir iyi dilek sözü.	
pazarlığı pişirmek : Pazarlıkta uyuşma sağlayacak duruma gelmek.	
	pazarlık etmek : Satılıp alınacak bir şeyin bahâsını karârlaştırmak için müzâkere etmek.
pazar yerine dönmek(bir yer) : Kalabalıklaşmak.	
pek başlı : İnatçı.	pek dik başlı : Mu'annid.
pek gözlü : Yılmaz, yürekli, gözü pek.	
	pek yürekli, katı yürekli : Merhametsiz, rikkatsiz.
pek yüzlü : 1.Karşısındakilerin kırılacağını bildiği halde duygularını ya da isteklerini söylemekten çekinmeyen. 2.Utanması olmayan, sıkılmaz.	pek yüzlü : Utanmaz yüzü tutar.
pençe atmak : mec. Gücüne güvenerek bir şeyi elde etmeye çalışmak.	pençe atmak, pençeye geçirmek : Kapmak, gasb etmek.
pençesine düşmek : Yakalanmak.	
pençeye gelmek : Kıyasıya, öldürecesine dövüşmek.	
	perdâh vermek : mec. Tekdîr ve ta'zîr etmek, paylamak.
perde arkası : Bir şeyin görünürde olmayan gizli yanı.	
perde arkasında (ya da arkasından) : Gizliden gizliye.	

	perde yırtılmak : Âr ve namus leke-dâr olmak, nâmûssuzluk meydâna çıkmak.
perdesi yırtık (ya da sıyrık) : Utanmaz, arlanmaz.	
perende atamamak(birinin yanında) : 1.Herhangi bir konuda birinden aşağı, beceriksiz olmak. 2.Oyun çevirememek, aldatamamak.	
peresesine getirmek : Tam sırasını, uygun zamanını bulmak.	
pereseye almak : Bir işi düşünmek, göz önüne almak.	pereseye almak : Tahmîn ve mülâhaza etmek.
pergelleri açmak : tkz. Uzun adımlarla yürümek.	
perileri bağdaşmak : Uyuşup anlaşmak, yıldızları barışmak.	
perisi hoşlanmamak : Yakınlık duymamak, ısınmamak.	
	pertâv almak : Meydân alıp koşmak.
pervane olmak (birine) : Büyük bir bağlılıkla yanından ayrılmamak.	
pes demek : Karşısındakinin kendinden daha üstün olduğunu kabul etmek, boyun eğmek.	
pes perdeden konuşmak : Yumuşak bir dil kullanmak.	
pestile çevirmek : Çok yormak.	
pestili çıkmak : Çok yorulmak.	
pestilini çıkarmak (birinin) : 1.Çok yormak. 2.Çok dövmek.	pestilini çıkarmak : Çok dövmek, şedîden darb etmek.
peş peşe : Birbiri ardından.	
peşi ardı sıra : Arkasından, arkasından.	
peşinde (ya da peşinden) koşmak : Elde etmek için uğramak.	
peşinde dolaşmak(birinin ya da bir şeyin) : Bir erikle birisini izlemek.	
peşinde gitmek : Bir kimseyi izlemek.	
peşinden gitmek : 1.Bir kimseyi izlemek. 2.Düşünce ve görüşlerini benimsemek.	
peşinden sürüklemek : Birinin ya da birçoklarının arkasından gelmesini sağlamak.	
peşinden yürümek : 1.Birinin arkasından yürümek, gitmek. 2.mec. Bir kimseye her konuda uymak.	
peşine düşmek : 1.Arkasından gitmek, izlemek. 2.Bir isteğin gerçekleşmesini sağlamaya çalışmak.	
peşine takılmak : Ardından gitmek.	
peşine takmak : Yanında götürmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

peşini bırakmak (ya da bırakmamak) : Bir kimseyi ya da şeyi izlemekten vazgeçmek (ya da vazgeçmemek).	
peşkeş çekmek : Başkasının malını birine başışlamak, verilmemesi gereken bir şeyi uygunsuz bir erikle ya da yersiz olarak birine vermek.	peşkeş çekmek : Olmayacak bir şey teklif etmek, gûyâ mükâfât vermek.
	peştamâl kuşanmak : Üste çıkmak.
pey sürmek : Artırma ile satılan bir şey için önce bir miktar para vermek ya da önermek.	pey sürmek urmak (vurmak) : Müzâyede ile satılan bir şeye mukâbil pey vermek.
	peynir etmek(ekmek) : Yavan ekmek.
pılıyı pırtıyı (ya da pılı pırtıyı) toplamak : Eşyasını toplamak.	
	pırı pırtı (pılı pırtı) : Eski püskü eşyâ.
	pirt mirt : Birelenmek.
pıt pıt atmak : Korku ve heyecan gibi bir nedenle yüreği fazla çarpmak.	
	pıtır pıtır yürüme : Nâzik-i endâm bir kadının sebük-revâne yürüyüşü.
	pîç ender pîç : Pek dolaşık, karmakarışık, kıvrımlı.
pîç etmek(bir iş) : Yapayım derken bozmak, çıkmaza sokmak, boş geçirmek, tadını kaçırmak.	
pîç kurusu : Çocuklar için kimi vakit okşamalık olarak da söylenen çirkin bir söz.	
pîç olmak : 1.Tadı bozulmak. 2.Boşa gitmek.	
	pîç ü tâb : İztırâb.
pir aşkına : Karşılık gözetmeden ya da karşılık görmeden, tam inançla, gerçek bir sevgi ile.	pir aşkına : Karşılıksız, mükâfatsız, meccânen.
pir ol : Çok yaşa, var ol anlamında şaka yollu bir beğenme sözü.	pir ol : Âferîn sana! ma'nâsıyla ekseriyyâ makâm-ı istihzâda müsta'meldir.
	pir yoluna : Hasbî, bâd-i hevâ.
pire için (ya da pireye kızıp) yorgan yakmak : Önemsiz bir durum karşısında kızarak kendisine daha büyük zarar verecek davranışta bulunmak.	
pireyi deve yapmak : Önemsiz bir olayı büyütme.	
pireyi gözünden vurmak : Usta nişancı olmak.	
	pir-i mugan : Mey-hâneci. mec. Mürşid pir-i tarîkat.
pirinci su kaldırmamak (birinin): Alingan, çabuk darılır olmak, şakadan anlamamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

pirincin taşını ayıklamak : Bir işin pek karışık ve içinden çıkılmaz durumda olduğunu anlatmak için kullanılır.	pirinci taşından ayırtlamak : Pek müşevves ve müşkül bir işin içinden çıkmak.
	pis ağız : Galiz-i şetm, küfr-bâzlık.
pis pis düşünmek : Derin ve üzüntülü düşünceye dalmak.	
pis pis gülmek : Başkalarını kızdıracak, sinirlendirecek biçimde gülmek.	
psi pisine : Boş yere, boşuna.	
pislik götürmek(bir yeri) : O yer, çok pis olmak.	
pislik parmağından (ya da paçalarından) akmak : Çok kirli olmak.	
pişirip kotarmak : Bir işi sonuçlandırmak, tamamlamak.	
pişkinliğe vurmak : Kötü bir davranışa ya da söze aldirmamak.	
pişmiş aşı su katmak : Yoluna girmiş olan bir işi bozmak.	pişmiş aşı su katmak : İş bozmak.
pişmiş kelle gibi sırtmak : Yersiz ve aptalca gülmek.	
	piştovu dokuz patlar : Pek hadîd-ül-mizâctır.
piyasa etmek : Dolaşmak.	
piyasaya düşmek : 1. Çok bulunur olmak. 2. Kötü kadın olmak.	
plan kurmak : mec. Bir düzen hazırlamak.	
plana düşmek : Bir kimsenin ya da topluluğun gözünde eski önemini, değerini yitirmek.	
posasını çıkarmak(bir şeyin) : 1.Sonuna kadar sömürmek. 2.Birini çok dövmek.	
post kavgası : İktidarı ya da bir orunu ele geçirme çabası.	
post vermek : Canını vermek, ölmek.	
posta etmek : 1.Görevliler, birini resmi bir daireye götürmek. 2.Birini, gönü olmasa da bir kimseye teslim edip bir yere göndermek.	
posta koymak (ya da atmak) : Birini korkutmak, gözdağı vermek.	
postayı kesmek : 1.İlgiyi kesmek. 2.Bir şeyi yapmaktan vazgeçmek.	postayı kesmek : Kat'-ı münâsebet etmek, gidip gelmekten vazgeçmek.
	postayı urmak(vurmak) : Soymak.
postu deldirmek : (argo) Kurşunla vurulmak.	
postu elden gitmek : 1.Öldürülmek. 2.Bulunduğu yüksek orundan ayrılmak zorunda kalmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

postu kurtarmak : Öldürülmek tehlikesini atlatmak.	
postu sermek : Bir yerde, saygısızca ve uzun bir süre kalmak.	pöstu sermek : Bir yerde çok oturmak.
	pöstunu çıkarmak, pöstuna saman doldurmak : Öldürmek.
pot gelmek : Sonu iyi olmamak, ters gelmek.	
pot kırmak : Yersiz ve karşısındakine dokunacak söz söylemek, gaf yapmak.	pot kırmak : Sözü nâ-be-mahal söylemek, münâşebetsiz söz söylemek, istemeyerek huzûrunda birine dokunacak bir söz söylemek.
	pösteki atmak : Yuha bağırarak, terzîl etmek.
pösteki saydırmak (birine) : İçinden çıkılmaz bir iş yükleyip uğraştırmak.	pösteki saydırmak : Birini deli yerine koyup abesle işgâl etmek.
	pöstekisini çıkarmak : Şiddetle dövmek.
pöstekisini sermek(birinin) : Döverek kımıldayamayacak duruma getirmek.	
	pöstekisini sudan çıkarmak : Tahayyüz etmek.
	pöstekiyi sermek : Çok oturmak.
puntuna getirmek (ya da puntunu bulmak) : Bir şeyi yapmak için uygun zamanı seçmek.	
pupa yelken : 1.Yelkenler, arkadan esen rüzgarla şişmiş olarak, tam yolla. 2.Alabildiğince hiçbir şeye bağımlı olmadan.	
	pusat çalkamak : Başıbozuk taifesi (tayfası) kapısız gezmek.
pusu kurmak : Birine saldırmak için hazır durumda bulunmak.	
pusulayı şaşırarak : 1.Güç bir duruma düşerek ne yapacağını bilememek. 2.Doğru tutum ve davranıştan ayrılmak.	pusulayı şaşırarak : Ne yapacağını bilemeyip hayrette kalmak.
pusuya düşürmek (birini) : Yolunu gizlice bekleyip kötülük etmek.	
pusuya yatmak : Pusuda beklemek.	
put kesilmek : Sessiz ve kımıltısız bir durum almak.	
püf desen uçacak : Çok zayıf kimseler için kullanılır.	
püf noktası : Bir işin en ince ve önemli noktası.	
püsküllü bela : Büyük sıkıntı, zarar veren kimse ya da şey.	püsküllü belâ : Belâ-yı mübrem.

R

racon kesmek : (argo) 1.Görünüşe göre hüküm vermek. 2.Gösteriş yapmak.	
rafa koymak (ya da kaldırmak) : Savsamak, üstünde durmamak, ihmal etmek.	
rahat batmak : İyi bir durumdayken bu durumu olmayacak nedenler yüzünden bırakanlar için sitem yollu söylenir.	
rahat döseği : 1.Ölüyü kaldırıncaya dek içinde yatırdıkları döşek. 2.Bir kimsenin öldüğü yerden söz edilirken deniz, savaş alanı gibi yerlere karşıt olarak evindeki yatağını ve dolayısıyla evini anlatır.	
rahat durmak : Yaramazlık etmemek ya da kıınıldamamak.	rahat durmak : Sükûnet üzere olup yaramazlık etmemek.
rahat kıcına batmak : Bulunduğunu rahat durumun değerini bilmemek.	
	râhat yer : Hafif me'mûriyyet ve hizmet.
rahat yüzü görmemek : Hiç rahat etmemek.	
rahatı kaçmak : Rahatsız, tedirgin olmak, üzülme.	
rahatına bakmak : Hiçbir şeye aldırış etmeyerek rahatını sağlamaya çalışmak.	
rahlei tedrisinde(birinin) : Yetişme, eğitim düşünce bakımından "o kimsenin etkisinde" anlamında kullanılır.	
rahmet okumak : Tanrı'nın merhamet ve bağışlaması için dua etmek.	
rahmet okumamak : İyiliğine çalışmamak.	
rahmet okutmak : Biri, kötü bir kimseden daha kötü çıkmak.	rahmet okutmak (birine) : Ondan beter olmak.
rahmetli olmak : Ölmek.	
ramak kalmak : Bir şeyin olmasına çok az kalmak.	
rampa etmek : (argo) Birinin içki masasına çağırılmadığı halde oturmak.	
rast gelmek : 1.Düşünmediği, ummadığı halde karşılaşmak, rastlamak, tesadüf etmek. 2.Düşünmediği ya da düşünülmediği halde payına düşmek. 3.(atılan şey) Hedefi bulmak. 4.Bulmak.	rast gelmek : Tesâdüf etmek, tesâdüfen bulmak.
rast getirmek : 1.Rast gelmesini sağlamak. 2.Kollamak, seçmek. 3.Aranmakta olan bir şeyi umulmadık bir yer ya da zamanda bulmak. 4.(Tanrı) Uygun getirmek, başarılı bulmak.	rast getirmek : Muvaffak etmek.
rast gitmek : Uygun düşmek, istenilen biçimde gelişmek.	

	ratb u yâbis : 1.Yaş kuru. 2. mec. Yerli yersiz.
raydan (ya da rayından) çıkmak : Düzeni bozulmak, altüst olmak.	
rayına girmek : (bir iş, bir girişim) Düzene sokulmak, iyi bir duruma getirilmek.	
rayına oturmak : Bir iş yoluna, yöntemine koymak, düzgün işler durumuna getirmek.	
rekor kırmak : Eski rekoru aşır yeni, üstün bir sonuç elde etmek.	
rengi atmak (ya da kaçmak ya da uçmak) : 1.Solmak. 2.Korku, heyecan gibi nedenlerle benzi sararmak.	reng (renk) gitmek : Solmak.
	rengi yok : Bir hâlde durmaz, anlaşılmaz.
renk cümbüşü : Türlü renklerin oluşturduğu karışım.	
renk vermek (ya da katmak) : Neşe, canlılık ya da değişiklik kazanmak.	reng (renk) vermek : 1. Bir renge sokmak. 2. mec.Anlatmak, belli etmek.
renk vermemek (ya da rengini belli etmemek) : Duygularını, düşüncelerini ya da başka bir durumunu belli etmemek.	reng (renk) vermemek : Gizlemek, belli etmemek.
renkten renge girmek : Utanç duyarak yüzünün rengi değişmek, sıkılmak.	rengden (renkten) renge bin renge girmek : 1.Pek sık tahvîl ve tebdîl veyâ tebdîl-i fikr ve meslek etmek.2. mec. Pek ziyâde sıkılmak.
resmiyete dökmek(bir işi) : (bir iş ya da durum için) Resmi bir yola sokmak, resmi bir nitelik vermek.	
rest çekmek : 1.(oyuncu için) Önündeki paranın tümünü ortaya koymak. 2.mec. Herhangi bir konuda sert ve kesin olarak son sözü söylemek.	
reva görmek : Bir davranışı, bir olayı bir kimse için uygun görmek.	
rezil etmek(birini) : İsteyerek ya da istemeyerek birini çok utanç güç bir duruma sokmak.	
rezil rüsva etmek (ya da rezil kepaze olmak) : Toplum içinde ayıplanacak bir duruma düşmek.	
rızkını çıkarmak : Günlük yiyecek parasını kazanmak.	
rolü kesmek : Yalan, uydurma söz söylemekten ya da içten olmayan davranışlarda bulunmak.	
rolü olmak : Etkisi bulunmak.	
rolü oynamak : 1.Oyunda rol olmak. 2.mec. (birinin bir işte) Önemli etkisi olmak.	
rufailer karışır (bu işe) : Bu iş öyle karışık ki bunu kimse çözemez.	

ruh kazandırmak (ya da vermek) : Herhangi bir yeri ya da şeyi canlı, hareketli, neşeli bir duruma getirmek.	
ruhu (bile) duymamak : Hiç haberi olmamak, anlamamak.	
ruhunu şad etmek : Ölmüş bir kimseyi anarak onun ruhunu memnun etmek.	
ruhunu teslim etmek : Ölmek.	
rüşvet yemek : Bir işi yapmak için birinden rüşvet almak.	
rüyalarına girmek : Bir şeyden çok etkilenmek, çok korkmak.	
rüyası çıkmak : (görülen rüya) Gerçekleşmek.	
rüyasında görmemek : Olacağını, gerçekleşeceğini hiç düşünmemek.	
rüyasında görse hayra yormamak : Akıl ve hayalinden geçirmemek, olacağına inanmamak.	
rüzgar almak : Yel esen bir yerde bulunmak.	
	rüyâyâ girmek : Düşte görünmek.
	rüzgâr avlamak : Sür'atle hareket etmek, bâd- peymâ olmak.
rüzgar ekip fırtına biçmek : Yaptığı bir kötülüğün çok daha kötüsü ile karşılaşmak.	
rüzgar gelecek delikleri tıkamak : İstenmeyen bir durum için her türlü önlemi almak.	

S

saat başı galiba! : Bir toplantıda, herkesin birden dalıp sustuğunda, bu durumu fark eden bir kimsenin söylediği şaka sözü.	
saat bu saat : Ele geçen fırsattan yararlanmanın tam zamanı.	
saat gibi işlemek : Hiç aksatmadan, ara vermeden çalışmak.	
saat on bir buçuğu çalmak : Yaşı çok ilerlemiş bulunmak.	
saat tutmak : Saate bakarak bir işin ne kadar sürdüğünü hesaplamak.	
saati çalmak : Bir şeyin vakti gelmek.	
saati saatine : Tam vaktinde.	
saati saatine uymamak : Sık sık durumu, huyu değiştirmek.	
sabah akşam : Her vakit, sürekli, daima, devamlı.	sabâh akşam : Her sabâh her akşam ale-d-devâm.
	sabâh etmek, geceyi sabâh etmek : Sabâha kadar uyumamak, geceyi uykusuz geçirmek.
sabah ola, hayrola : Sabah olsun, o vakte kadar iş belki düzeler anlamında kullanılır.	
	sabâha çıkmak : Sabâha yetişmek.
sabaha çıkmamak (hasta) : Sabaha kadar yaşayamamak, ölmek.	
sabaha doğru (ya da sabaha karşı) : Gecenin sabaha yakın bir zamanında.	
sabahı bulmak (ya da etmek) : Sabaha kadar uyumamak, sabahlamak.	
sabahın köründe : Sabahın en erken saatinde, erkenden, ortalık iyice aydınlanmadan.	
sabahlar hayrolsun! Günaydın!	
sabır taşı : Çok sabırlı kimse.	
sabrı taşmak (ya da tükenmek) : Katlanamaz, dayanamaz duruma gelmek, sabrı kalmamak.	
sabun köpüğü gibi sönmek : Gösterişli olmakla birlikte en hafif bir etki ile yok olmak.	
saç baş : Saçların tümü.	
saç saça baş başa (saç saça baş başa gelmek ya da dövüşmek) : (genellikle kadınlar için) Kıyasıya hırpalayarak kavgaya girmek.	
	saç sakal : Sinn ü sâl.
	saç, baş, yüz yolmak : İzhâr-ı ye's ve mâtem etmek, dövünmek.
saç sakal ağartmak (bir işte) : O işte uzun zaman çalışmış, emek vermiş olmak.	saç, sakalı ağartmak : 1. İhtiyârlamak, çok yaşamak. 2. Gâile ve zahmetle ömr geçirmek.

saçı başı ağarmak : Yaşlanmak.	
saçı bitmedik : Bebek.	
saçı sakala karışmış : Saçı ve traşu uzamış, özenimsiz bir durumda.	
saçı topuklarını dövmek : Saçı çok uzun olmak.	
saçı uzun aklı kısa : Kadınları aşağılamak için kullanılan bir söz.	
saçılıp dökülmek : 1.Gereğinden ya da kaldırabileceğinden çok harcamak. 2.mec.İçindeki söylemek.	
saçına ak düşmek : Saçı ağarmaya başlamak.	
saçını başını yolmak : Çok üzölmek, üzüntüsünden dövünmek.	
saçını süpürge etmek : (kadın) Özveri ile çalışıp hizmet vermek.	
saçıp savurmak : Parasını düşüncesizce, boşuna harcamak.	
saçları iki türlü olmak : Yaşı ilerlemiş bulunmak.	
saçlı sakallı adam : Aklı başında olması gereken yaşlı adam.	saçlı sakallı : Yaşlı başlı, sinn-i kemâle gelmiş.
saçma sapan : Çok tutarsız, çok saçma.	saçma sapan : Boş lâkırdı.
saçma sapan konuşmak : Ne söylediğini bilmeden düşüncesiz, tutarsız konuşmak.	
sadede gelmek : Konuyla ilgisiz sözleri bırakarak asıl konuya dönmek.	
sadra şifa vermek : Gönlü, yüreği rahatlatmak, ferahlatmak.	
	safâ-yı hâtır : Huzûr-u kalb, gönül rahatlığı.
safra atmak : mec. Sıkıntı veren bir kimseden ya da şeyden kurtulmak.	
safra bastırmak : Açlığını yatıştırarak kadar az bir şey yemek.	
	safrası gâlib : Ekseriyyâ başı dönen (adam).
safrası kabarmak : Midesi bulanmak.	
	sağ ayakkabı : Emniyyet ve i'timâda şâyân.
sağ gözünü sol gözünden sakınmak : Çok kışkanç olmak.	
	sağ kazık : Sened-i kavî güvenilecek, i'timâd olunacak şey.
sağ ol : Hoşa giden bir davranış için çok yaşa, teşekkür ederim anlamında söylenir.	
sağ olsun : 1.Biri için sitem yollu bir şey söyleneceği zaman söyleyenin iyi niyetini belirtmek için sözün başına getirilir. 2.Para, çalışma gücü vb.'ye güven duymayı belirtir.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

sağ salim : Hiçbir zarar görmeden.	
	sağ tarafından kalkmak : İşi yolunda gitmek.
sağa sola : Rasgele yerlere.	
sağa sola bakmadan : Ortılığı kollamadan, saygısızca.	
sağdan geri dönmek (ya da sağdan geri etmek) : Geri dönmek, geri dönüp gitmek.	
sağdıç emeği : Boşa giden emek.	sağdıç emeği : Boşa giden sa'y ve ihtimâmdan kinâye olur.
sağı solu olmamak : Nasıl davranacağını kestirilemez olmak.	sağı solu yok : Doğru lâkin tünd-hû ve tabîatı anlaşılmaz adam.
sağını solunu bilmemek : Düşüncesiz, dikkatsiz olmak.	sağına soluna bakmamak : Dikkat etmemek, yürüyüp geçmek.
	sağını solunu saymamak : Hâtır saymamak.
	sağır tencere : Çabuk kaynamayan tencere.s
sağlam ayakkabı değil : Bir kimsenin güvenilmez olduğunu belirtir.	sağ ayakkabı değil : Güvenilemeyecek (adam) şâyân-ı i'timât olmayan.
sağlam kazığa (ya da kazığa) bağlamak : İşin sonuçlanmasına engel olacak şeyleri ortadan kaldırmak, işin aksamadan yürümesini sağlayacak önlemleri almak.	sağlam kazığa bağlamak : Te'mîn etmek.
sağlı sollu : 1.Her iki yanda olan. 2.Her iki yanlı.	
sağlık olsun : Üzücü bir durum ya da bir zarar karşısında avunma sözü olarak söylenir.	
sağmal inek : (argo)Aptal yerine konularak, kendisinden sürekli çıkar sağlanan kimse.	
sahip çıkmak : Kendinin olduğunu ileri sürmek.	sâhib çıkmak : Mâlîki olduğunu iddiâ' etmek.
sak yatmak : Derin uykuya dalmadan uyumak.	
saka beygiri gibi : 1.Bir iş uğruna bir çok yere uğrayarak dolaşan kimseler için kullanılır. 2.mec. Yalnız vakit geçirmek için amaçsız dolaşanlara söylenir.	
sakal bırakmak (koyuvermek, salıvermek ya da uzatmak) : Sakalını tıraş ettirmeyip büyütme.	
	sakal cücüğü : Bâm teli.
sakal oynatmaz : Ağızda yiyecek kadar olgunlaşmış (yemiş).	
	sakala soğan doğramak : İstihzâ, rîş-hand etmek.
sakalı bitmek : Bir iş sürüncemede kalmak.	sakalı bitmek (işin) : Eskimek, sürüncemede kalmak.
sakalı değirmende ağartmak : Yaşlandığı halde bir şey öğrenmemiş olmak.	sakalı değirmende ağartmak : Tecrübe ve m'alûmât kesb etmeksizin ihtiyârlamak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

sakalı ele vermek (ya da sakalı kaptırmak) : Başkasının sözünden çıkmayacak bir duruma düşmek.	sakalı ele vermek : Başkalarının nüfûzuna tâbi' olup fâil-i muhtâr olmamak.
sakalı saydırmak : Saygınlıktan düşmek.	sakalı saydırmak : Esrârını ketm edememek. sakalı traş etmek : Yemîn ta'bîridir.
sakalım yok ki sözüm dinlensin : Ancak yaşlı kimselerin söz ve öğütleri dinlenir anlamında kullanılır.	
	sakallı bebek : Sanca büyük ve akl ü tedbîrce tıfl hâlinde olan adam.
sakız gibi : 1.Çok temiz, çok beyaz. 2.mec.Ayrılmak bilmez, yapışkan.	
	salamura suyu : Tatsız ve yavan şey.
salık vermek : 1.Haber vermek. 2.İyi, uygun olduğunu söylemek, tavsiye etmek.	
salkım saçak : 1.Dağınık, düzensiz bir durumda. 2.Parçalara ayrılmış.	salkım saçak : Birkaçı birlikte olarak asılan saçak veya pârelenip parçaları sarkan yırtık şey.
sallantıda bırakmak (bir şeyi) : Sonuca bağlamamak, savsaklamak.	
sallantıda kalmak : Bir çözüme bağlanmamak.	
sallasırt etmek : Sırtına almak, yüklenmek.	salla sırt etmek : Sırtına atmak, yüklenmek.
salon adamı : Kadınlı erkekli özel toplantılara katılan, bu gibi yerlerde nasıl davranılacağını iyi bilen ve bu durumuyla dikkati çeken adam.	salon adamı : Ülfet ve kabûl gibi merâsim-i resmiyye ve husûsiyyenin kavâid ve âdâbını ve cem'îyyete girip çıkma usûllerini lâykıyla bilip icrâ eden adam.
saman alevi gibi : Birden parlayıp, arkasından hemen yatışan şeyler için söylenir.	
saman altından su yürütmek : Hiç belli etmeden iş çevirmek.	saman altından su yürütmek : Aslâ belli olmayacak sûrette hiyel ve desâis kurmak.
sancısı tutmak : Birdenbire ve şiddetli bir ağrı gelmek.	
sandalye gibi istif olmak : Bir yerde çok kalabalık ve sıkışık bulunmak.	
sandalye kavgası : Orun kapmak ya da orunun yitirmemek için gösterilen çaba.	
sandık düzmek : Çeyiz hazırlamak.	
sandık sepet : (eşya için) Ortada ne varsa.	sandık sepet : Bütün eşyâ.
santim kaçırmamak : Çok dikkatli ve hesaplı olmak.	
sapı silik : Başiboş, serseri, baldırı çıplak.	
sapına kadar : (iyi bir nitelikte eksiksizlik ya da aşırılık bildirmek için) Pek çok, tam anlamıyla, bütünüyle.	
sapsız balta : Koruyucusu, dayanağı olmayan kimse.	sapsız balta : Sâhibsiz, hâmişiz adam.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

saraka etmek : (argo)Biriyle alay etmek, eğlenmek.	
sarakaya almak : (argo) Alay etmek.	
sararıp solmak : Giderek daha çok solmak.	
sarfınazar etmek : Hesaba katmamak, saymamak, vazgeçmek.	sarf-ı nazar etmek : Vazgeçmek, nükûl etmek.
sarı çıyan : Sinsi, hain sarışın (kimse).	
sarı çizmeli Mehmet Ağa : Kim olduğu, nerede oturduğu bilinmeyen kimse.	sarı çizmeli Mehmet Ağa : Mechûl olup alâmet-i fârikası olmayan ve ta'rîf olunmayan şahıstan kinâyedir.
sarıp sarmalamak : Sıkıca sarmak.	
sarkıntı olmak : Sataşmak, takılmak, musallat olmak.	
sarmaş dolaş olmak : Birbirine sarılıp kucaklaşmak.	sarmaş dolaş olmak : 1. Sarmaşıp girift olmak. 2. Çapraz dolaşık. 3. Engel, avk, mâni'.
sarmısak yemedim ki ağzım koksun : Kötü bir iş yapmadım ki sonucundan korkayım.	
sarpa sarmak : Güçlükler ortaya çıkmak, çözümlenmesi çok güç bir duruma gelmek.	sarpa sarmak : Güçleşmek, müşkül olmak.
	sarrâf-ı sühan : mec. Güzel ve sencîde söz söylemeye ve söylenmiş sözleri takdîre mukadder adam.
satıp savmak : Gereken parayı sağlamak için elindeki malı ucuza satıp tüketmek, yok pahasına elden çıkarmak.	satıp savmak : Tekmîl satmak, bir şey bırakmamak.
satır atmak : Herkesi öldürmek, kırıp geçirmek.	
sayesinde sayeban olmak : İstenilen bir şeyi başkasının aracılığıyla elde etmek.	
sayım suyum yok : 1.(çocuk oyunlarında) Kısa bir süre için oyun dışı anlamında kullanılır. 2.(çocuklar arasında) Bir işte şakaya yer verilemeyeceğini anlatır.	
sayıp sövmek : Ne var ne yok, hepsini söylemek.	
sayısını Allah bilir : O kadar çok ki, saymakla bitmez.	
saymakla bitmemek (ya da tükenmemek) : Pek çok olmak.	
	saz ve söz : Eğlenceli cem'iyet.
	sazı söyletmek : Güzel çalmak.
sebil etmek : Bol bol vermek.	sebil etmek : Meccânen ve hâyrat olarak dağıtmak.
sebilhane bardağı gibi : Hoşa gitmeyen kalabalık insan dizileri için kullanılır.	
	sedd-i nutk : Sükût.

	sedd-i ramak : Açlıktan ölmeyecek kadar eklü şurb.
sefa (ya da sefalar) bulduk : Sefa geldin ya da sefalar geldiniz, sözüne teşekkür anlamında karşılık olarak kullanılır.	
sefa geldin (ya da sefa geldiniz) : Hoş geldin ya da hoş geldiniz anlamında kullanılan ağırlama, karşılama sözü.	
sefa geldine gitmek : Bir kente, bir mahalleye yeni gelen ya da geziden dönen birine ziyarete gitmek.	
sefa pezevengi : Zevk ve eğlenceye düşkün (kimse).	
sefa sürmek : Bir durumun getirdiği, sağladığı olanaklardan yararlanmak.	
sel gibi akmak : 1.(sıvılar için) Bol ve gür (akmak). 2.(zaman için) Çabuk ve hızlı geçmek. 3.(insanlar için) Kalabalık bir yığın halinde gitmek, yürümek.	
sel götürmek (bir yeri) : 1.Çok yağmur yağmak. 2.Çok yağmurdan dolayı bir bölgede, yollar zor geçilir duruma gelmek.	
sel seli götürmek : Çok fazla sel olmak.	
selam almak : Birinin esenlemesine karşılık vermek.	
selam çakmak : Selam vermek.	
selam durmak (ya da selama durmak) : Bir büyüğe, bir üste ya da saygı duyulan bir şeye ayakta selam vermek.	
selam söylemek (ya da yollamak) (biriyle) : Birine eslenme haberi göndermek.	
selam verip borçlu çıkmak : Gösterdiği küçük bir ilgiye karşılık, kendisine büyük bir yüklenilen kimsenin durumunu anlatmak için kullanılır.	
selam vermek : 1.Selamlamak. 2.Başını sağ ve sol omuzlarına çevirerek namazı bitirmek.	selâm vermek : Âşnâlık etmek.
selam sabah : Selamlaşıp hatır sorma.	
selamı sabahı kesmek (biriyle) : Her türlü ilişkisine son vermek.	
selamsız sabahsız : Saygısız bir biçimde, saygı göstermeksizin.	
seli suyu kalmamış : (yemek ya da meyve için) Suyu kalmamış.	
sen ağa ben ağa, koyunları kim sağa? : İşten kaçınanlara şaka yollu söylenen bir uyarma sözü.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

sen ben davası (ya da kavgası) : Bir konuda anlaşmazlığa dönüldüğü anlatır.	
senin canın can da benim ki patlıcan mı? : tkz. Senin canının değeri var da benimkinin değeri yok mu anlamında kullanılır.	
	sen ne satıyorsun : Sen ne söylüyorsun, bundan haberin bile yok.
sen sağ ben selamet : İyi ya da kötü bir sonuçla biten bir iş artık yapacak bir şey kalmadığını anlatır.	
senet vermek : 1.Senet yerine geçebilecek şey, sözleşme anlamında kullanılır: 2."Bu işin böyle olduğuna sana senet veririm" biçiminde bir inandırma sözü olarak kullanılır.	
seni gidi seni (ya da seni seni) : "Yaramaz, haylaz, çapkın" anlamlarında kullanılır.	
	senin için, senin yoluna öleyim : Sana fedâ olayım.
senlibenli olmak : Aşırı ölçüde içten, teklifsiz olmak.	senlibenli görüşmek : Biriyle esnâ-yı musâhebeye sen, ben denilecek kadar teklifsiz bulunmak.
sepet havası çalmak (birine) : (argo) İşinden çıkarmak, sepetlemek.	
sepet kafalı : tkz. Bilgisiz ve akılsız.	
sepeti sanmak : Bir kimse ya da şeyi ufak, önemsiz saymak.	
sepette pamuğu olmamak : tkz. Bilgisiz, boş kafalı olmak.	
	sepette panbuk (pamuk) : Ma'lûmât-ı müddahar.
ser verip sır vermemek : Sır vermeyen, dürüst ve güvenilir bir kimse olmak.	
	ser-çîn-i perçîn : Muhkem sûrette mihlanmış veyâ bağlanmış.
serde ... var : Sözü edilen kimsedeki bir niteliği biraz alay ederek anlatır.	
sere serpe : Serbest, rahat bir biçimde, çekinmeden.	
serilip serpilmek : 1.Rahat bir biçimde yatmak. 2.Gelişmek.	
sermayeyi kediye yüklemek : (şaka) Parayı yiyip bitirmek.	
	serpintisine uğramak : Seyyiesini çekmek, zararına dūçâr olmak.
sersem sepelek (ya da sersem sepet) : Sersem bir biçimde, sersemliği geçmeden.	
	ses çıkarmak : Söylemek, i'tirâz etmek.
ses çıkarmamak (ya da ses etmemek) : Bir şeyi hoş görerek karşı çıkmamak.	ses çıkarmamak : Râzî olmak.

	ses çıkmak : Haber zuhûr etmek.
ses çıkmamak : Haber gelmemek.	
	ses kopmak : Gürültü olmak.
ses seda çıkmamak : Haber çıkmamak ya da hiçbir tepki görülmemek.	
ses seda kesilmek (ya da kalmamak) : Hiçbir ses duyulmamak.	ses kesilmek : Gürültü münkatî' olmak.
ses seda yok : "Hiç haber gelmedi" anlamında kullanılır.	
ses vermek (ya da vermemek) : 1. Herhangi bir sesi çıkarmak (ya da çıkarmamak). 2. Bir çağrıya yanıt vermemek.	ses vermek : 1. Çağırana cevâb vermek. 2. Çağırarak.
	sesi çıkmak : Söylemek.
sesi çıkmamak (ya da sesi soluğu çıkmamak) (bir kimsenin) : Bir şey söylemeyerek susmak.	
sesini çıkarmamak : Bir şey üzerinde düşüncesini söylemek.	
sesini kesmek : Söylemekte iken susmak.	sesini kesmek : Sükût etmek.
set çıkmak : 1. Suyun akmasını, toprağın kaymasını önlemek için duvar yapmak. 2. mec. Bir işi, bir davranışı, bir isteği önlemek, engellemek.	
sevda çekmek : Birine tutkun olmak.	
sevdasına düşmek : Bir şeyi amaçlamak, başarmaya çalışmak.	
seyirci kalmak : Bir olay karşısında hiçbir tepki göstermeyerek işe karışmamak.	
sıcağı sıcağına : Vakit geçirmeden, hemen.	sıcağı sıcağına : Tavında, tavını geçirmeden. sıcak yüz : Câzibe.
sıçan deliğine paha biçilmez olmak : Güç bir durumda sığınacak bir yer bulmakta güçlük çekmek.	
sıçtı Cafer, bez getir : (kaba) Birinin berbat bir iş gördüğünü anlatır.	
sıdkı sıyrılmak : Birine karşı güven ve inancı yitirmek.	
sıfıra sıfır elde var sıfır : Bütün çalışmalarının boşa gittiğini, istenilen sonucun alınmadığını anlatır.	
sıfırdan başlamak : En baştan, hiçbir şeye sahip olmadan bir işe sahip olmak.	
sıfırı tüketmek : (argo) 1. Gücü kalmamak. 2. Yoksul duruma gelmek, yoksullaşmak.	sıfırı tüketmek : 1. Mukâbeleden ve bir şeye devâmdan âciz kalmak. 2. Telef olmak. sığır sıpa : Cümlesi berâber.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

sıkboğaz etmek : Bir şey yaptırmak için birini zorlamak, baskı yapmak.	sıkboğaz etmek : Birini şaşırtıp ve icrâyı tedbîr etmesine vakt bırakmayarak icbâr ile kendisinden bir şey istihsâl etmek.
sıkı ağızlı : Gizli kalması gereken şeyleri başkasına söylemeyen, sır tutabilen, ketum.	
sıkı basmak : Güçlü davranmak, direnmek.	
sıkı durmak : Güçlü, dayanıklı olmak, dikkatli bulunmak.	
sıkı fıkı : Birbirine bağlı ve teklifsiz.	sıkı fıkı : Pek bitişik, pek devâmlı ve yalnızca.
sıkı sıkıya : iyice, adamakıllı.	sıkı sıkıya : Bir mazrûfun zarfına tamâmı tamâmına ve güçlkle yerleşmesi.
sıkı tutmak : Önem vermek.	
sıkıntı basmak : Çok sıkılmak, can sıkıntısı duymak.	
sıkıntı çekmek : Zorluk ya da yoksulluk içinde yaşamak.	
sıkıntıya düşmek : Darlık, yokluk içinde olmak.	
sıkıntıya gelememek : Güç işlere dayanıklı olamamak.	
sıkıya almak : 1.Hareketlerini sınırlamak ya da önlemler almak. 2.Disiplin altına almak.	
sıkıya gelmek : Güç bir durumla karşılaşmak.	
sınıfta çakmak : (argo) Sınıfta kalmak.	
sır küpü : Birçok sırları bildiği halde hiçbirini açığa vurmeyen kimse.	
sıra dayağı çekmek : Birden çok kişiyi teker teker ve birbirinin ardı sıra dövmek.	
sırra ermek : Gizli tutulan ya da giz durumunda olan bir şeyi anlamak, kavramak.	
sırta kadem basmak : Ortalıktan yok olmak, ortalıkta görünmemek.	
sıra savmak (ya da sırasını savmak) : Görevini yerine getirmek.	
sırası düşmek : Uygun zamanı gelmek.	
sırası gelmek : 1.Bir başkasından sonra sıra birinin ya da bir şeyin olmak. 2.Sırası düşmek.	
sırasına geçmek (adam, insan...) : Adam, insan denecek bir durumu yokken nasılsa öyle sayılmak.	
sırasına getirmek (ya da sırasını getirmek) : Uygun zamanını, fırsatını bulmak.	
sırasına göre : Durumun gerektirdiği gibi.	
	sırasını düşürmek : Münâsebet getirmek.
	sırık gibi gezmek : Bir iş görmeyip boş boş dolaşmak.

sırasını kaybetmek (çocuk, bebek) : Hastalık ya da başka bir neden dolayısıyla uyku ve meme zamanını şaşırarak.	
sırt çevirmek : 1: (birine) Önem vermemek, iyi davranmamak. 2. (bir şeye) Önem vermemek, onu kabul etmemek, yapmamak ya da sürdürmemek.	
sırt sırta vermek : El birliği, iş birliği yapmak.	sırt sırta vermek : Müzâheret, teâvün etmek.
	sırta almak : Yüklenmek, taahhüd etmek.
sırtı kaşınıyor : Dayak yemeyi hak edecek davranışta bulunanlar için kullanılır.	
sırtı pek : Kalın giyinmiş.	sırtı kavî : İyi giyinmiş, üşümeyecek surette çok giyinmiş.
sırtı yere gelmek : Yenilmek, alt olmak.	
sırtı yufka : İnce giyinmiş.	
sırtında yumurta küfesi yok ya : Eski düşünce ve yönünü kolayca değiştiren ya da sözünden caymakta sakınca görmeyen kimseler için kullanılır.	
sırtından atmak : Başından savmak ya da birinin, bir şeyin sorumluluğunu, yükünü üzerine almamak.	sırttan atmak : Der-uhde etmemek, istinkâf etmek, baştan savmak.
sırtından çıkarmak (birinin): O kimseye ödetmek.	
sırtından geçinmek (birinin): Geçimini o kimseden sağlamak.	
sırtından para kazanmak(birinin) : Bir kimseden yararlanarak para sağlamak.	
sırtını dayamak (ya da vermek) (birine) : 1.Bir yere dayanmak, yaslanmak. 2.Bir yere, bir şeye güvenmek.	sırtı dayamak : Güvenmek, istimdât etmek.
sırtını yere getirmek (birinin) : 1.Güreşte hasmı sırtüstü yere yatırarak yenmek. 2.Üstün gelmek.	
sırtüstü yatmak : 1.Sırtı yere gelmek üzere yatmak. 2.mec.Çalışmadan rahat bir yaşam sürmek.	
sıtma görmemiş ses : Gür ve kalın ses.	
sıygaya çekmek : Birine sorular sorup yanıtlarını istemek, sorguya çekmek.	
	sia-i hâl : Refâh, tereffüh.
sicim gibi : Damlaları arka arkaya gelip sicim gibi akan (yağmur, gözyaşı).	sicim gibi : Damlaları birbirinden ayrılmayıp da sicim gibi akan sık yağmur.
sidik yarışı : Önemsiz ve değersiz konularda, inatlaşarak birbirinden üstün gelmeye çalışanların durumunu anlatmak için kullanılır.	sidik yarışı : Bî-hûde (beyhûde) ve ehemmiyetsiz işlerde sen ben da'vâlarıyla uğraşma.

siktir et : 1.Aldırma, önem verme. 2.Kov, defet.	
siktirip gitmek : Başını alıp gitmek.	
silindir gibi ezmek : Bir kimseyi her yönüyle güçsüz duruma getirmek.	
silinip gitmek : Bir şey birdenbire yok olmak ya da unutulmak.	
silip süpürmek : 1.Evi, ortalığı temizlemek. 2.Ne var ne yok hepsinin yemek. 3.Yok etmek ya da alıp götürmek.	silip süpürmek : Tekmîl yiyip bitirmek.
silkip atmak : Her türlü ilgisini kesmek.	
	sine sine pişmek : Âheste âheste pişip tabh içine işlemek.
sinек avlamak : İşi ya da müşterisi olmayıp boş oturanlar için şaka yollu söylenir.	sinек avlamak : Boş şeylerle uğraşmak.
sinekten yağ çıkarmak : Olmayacak şeylerden yararlanmaya çalışmak.	
sineye çekmek :Kötü bir davranış, söz ya da olaya ister istemez katlanmak.	
sinir olmak : Sinirlenmek.	
siniri oynamak :Öfkelenmek, sinirlenmek.	
siniri tutmak : Birdenbire sinirlenmek ya da davranışlarını denetleyememek.	
sinirine dokunmak (birinin) : Hoşuna gitmemek, sinirlendirmek.	sinire dokunmak : Cân sıkmak, râhatsız etmek.
sinirleri altüst olmak(birinin) : Sinirlenip ne yapacağını şaşırarak.	
sinirleri ayakta olmak : Çok sinirlenmiş bulunmak.	
sinirleri boşanmak : Sinirlenip kendini tutamayarak bağırarak, ağlamak.	
sinirleri gerilmek (birinin) : Sinirlenmeye hazır bir durumda bulunmak.	
sinirleri gevşemek (ya da yatışmak) : Sinirliyi ferahlatmak, sakinleşmek.	
sinirleri kuvvetli : Kolayca, çabuk heyecanlanmayan ya da sinirlenmeyen.	
sinirleri zayıf : Kolayca, çabuk heyecanlanan ya da sinirlenen.	
sinirlerine hakim olmak(bir kimse) : Davranışlarını ve kendini denetleyebilmek, soğuk kanlı olmak.	
sinirlerini bozmak(birinin) ; Kızdırmak, sinirlendirmek.	
sipsivri kalmak : Herkesin çekilmesiyle yalnız kalmak ya da ortada kalmak.	
sivri akıllı : Acayip düşünceleri olan ve kimsenin aklını beğenmeyen (kimse).	sivri akıllı : Hoppa, zırzop.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

sizden iyi olmasın : Birinin, orada bulunmayan bir kimseyi överken karşısındakine söylediği bir nezaket sözü.	
size doyum olmaz : Bir yerden ayrılırken söylenen bir nezaket sözü.	
sizlere ömür : Bir kimsenin öldüğünü bildirmek için kullanılır.	
slogan atmak : Slogan söylemek.	
	sobada yetişmek : Pek çabuk kat'-i merâtip etmek.
	sofra başına geçmek : Yemek yemek üzere sofraya oturmak.
sofrası açık : Konuklarını yemeğe alıkoymayı seven.	
soğuk almak : Üşüyerek hastalanmak, üşütmek.	soğuk almak : Soğuktan hastalanmak, kendini üşütmek.
soğuk durmak : İlgisiz, sevimsiz davranmak.	
	soğuk kemiğe işlemek : Çok te'sir etmek.
soğuk neva (ya da nevale) : Söz ya da davranışları soğuk olanlar için kullanılır.	
soğuk ter dökmek (ya da soğuk ter basmak) : Korku, heyecan anlarında birden terlemek.	soğuk ter dökmek : Münâsebetsiz bir kavil veyâ fi'lden mahcûb olmak.
sokağa atsan : Ne aşağı fiyatla satılsa.	
sokağa düşmek : 1.(kadın) Kötü yola saparak orta malı olmak. 2.(bir şey) Çoğalıp değerini yitirmek.	
sokağa çıkmak : Gezmek ya da bir iş görmek için evden çıkmak.	sokağa gitmek : Dışarı çıkmak.
	sokak lâkırdısı, havâdisi : Ehemmiyetsiz ve i'tibârsız söz.
sokak süpürgesi : Evinde durmayan, çok gezen kadın, sürtük.	
	sokak takımı : Aşağı halk.
sokakta bulmak(herhangi bir şeyi) : (herhangi bir şeyi) Değerli ve önemli bulmak.	
sol eli beklemek : Yermeğe beklenen birine, yemeğe başladığını şaka yollu anlatmak için kullanılır.	
sol tarafından kalkmak : 1.Aksilik, huysuzluk, terslik edenler için kullanılır. 2.İşleri ters gitmek, iyi gününde olmamak.	
solda sıfır : Hiç değeri ve önemi olmayan, benzerleri ile karşılaştırılınca değersizliği daha iyi anlaşılan.	solda sıfır : Hiçbir ehemmiyeti olmayan, ke-en-lem-yekûn hükmünde olan.
soluğu almak(bir yerde) : Bir yere acele gitmek ya da sığınmak.	soluğu falan yerde aldı : Kendini dar oraya attı.
	soluğu dar almak : Firâr etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

soluğu kesilmek (ya da tutulmak) : 1.Soluk alamaz duruma gelmek. 2.mec.Gücü, yeteneği kalmamak.	
	soluğu soluğuna : Nefesi nefesine, dar nefes alarak, fevk-al-âde acele ile.
soluk aldırmamak : Dinlenmesine vakit bırakmamak.	soluk aldırılmazdan : Nefes almaya vakt bırakmaksızın, pek acele ile.
soluk almadan (dinlemek, izlemek ya da bakmak) : Bir eylemin dikkatle ve heyecanla yapıldığını anlatır.	
soluk almak : 1.Havayı ciğerlere çekmek, nefes almak.	soluk, nefes almak : Teneffüs etmek, biraz istirahat etmek.
soluk kesmek : (bir şey) Çok heyecan ya da korku vermek.	
soluk soluğa : Koşmaktan güçlkle soluk alarak, yorgun, bitkin ya da telaşla.	
son bulmak : Bitmek, tükenmek.	
son derece : Pek çok, çok fazla.	
son gürlük : Bir kimsenin yaşlılığındaki rahat, bolluk ve huzur.	son günlük : İnsanın âhir ömrüne doğru bahtiyâr olması.
son kozunu oynamak : Elinde bulunan son olanağı kullanmak.	
son nefes : Ölmeden önce yaşamın son dakikaları.	son nefes : Cân verme vakti, hâlet-i nez'.
	son pişmânlık : Hiç fâidesi olmayan nedâmet.
sonradan görme : Sonradan zenginleşerek gösteriş, övünme gibi yersiz davranışlarda bulunma.	
	sonraya komak (koymak) : Te'hîr etmek.
sonunu getirememek : İyi başladığı bir işi başarıyla bitirememek.	sonunu getirememek : Nihâyette dūçâr-ı idbâr olmak, varını kaybetmek.
sonunu getirmek(bir işin) : O işi başarıp tamamlamak.	
	sonunu saymak : Bir işin netîcesini düşünmek.
sopa atmak (ya da çekmek) : Dövmek.	
sopa yemek : Dövlmek.	
sorma gitsin : Çokluk, aşırılık ve kötü bir durum anlatır.	
sormak (ya da sorması) ayıp olmasın : Sorulması teklifsizlik sayılan bir şeyi sormadan önce özür dilemek için kullanılır.	
	soy dönmek : Nesl bozulmak, karışmak, asâlet ve cins fevt edilmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

soya çekmek : Soyunun özelliklerini taşımak.	
soyunup dökünmek : Sokak giysilerini çıkarıp ev kılığını giymek.	soyunup dökünmek : İstirâhat etmek üzere gecelik kıyâfete girmek.
soyup soğana çevirmek : Hiçbir şey bırakmamacasına soymak.	soyup soğana döndürmek : Soyup mülkünü almak.
sökün etmek : Birbiri ardınca gelmek, görünmek anlamına gelen.	
söküp atmak : Gözden çıkarmak, kıymak, feda etmek.	
	söndürme çöpü : Bir nev' çocuk oyunu mec. Bir işi baştan atmak, ehemmiyet vermemek.
söylemediğini bırakmamak : Bir kimse ya da bir konu ile ilgili olarak iyice düşünmeden gelişigüzel konuşmak.	
sövüp saymak : Aralıksız, uzun uzadıya söverek yemek.	sövüp saymak : Şetm-i galîzeyi sıralayıp şetm etmek.
söz açılmak : Bir şey ya da bir konu üzerinde konuşulmaya başlamak.	söz açılmak : Bahsi geçmek.
söz açmak(bir şeyden) : Bir konu üzerine konuşmaya başlamak.	
söz almak : 1.Konuşmaya başlamak. 2.Birinin bir işi yapacağını kesin olarak bildirmesini sağlamak.	söz alıp vermek : Bir işi karârlaştırmak. söz almak : Va'd ve ta'ahhüd ettirmek.
söz altında kalmamak : Kendine dokunan sözün karşılığını vermek.	
söz anlamak : Söyleneni doğru ya da akla yakın olarak kabul etmek.	söz anlamak : Ferâsetli ve munsif olmak.
	söz anlatmak : Kandırmak.
söz aramızda :Söylenen sözün gizli kalması gerektiğini anlatır.	
söz atmak : 1.Birine dokunacak bir sözü ortalığa söylemiş gibi söylemek. 2.Birine sözle sarkıntılık etmek.	söz atmak : Zımmen dokunmak, harf endâzlık etmek.
söz ayağa düşmek : Bir sorun, karışmaları gerekmeyen ya da yetkisiz kimselerce tartışılmak.	söz ayağa düşmek : Her kafadan bir ses çıkmak.
	söz başı : Fasl ve bâb ibtidâsı.
	söz beynimizde : Mahrem kalsın, kimse istemesin.
	söz bir etmek : Muvâffakat, ittifâk etmek.
söz bir, Allah bir : Verilen sözden hiç dönülmeyeceğini anlatır.	söz bir Allah bir : Söylediğim söyledik, karârımdan nükûl etmem.
	söz bitmek : Karâr verilmek, muvâfakat hâsıl olmak.
	söz çıkarmak : İşâ'a etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

söz dinlemek (ya da söz tutmak) : Söylenen bir sözü, verilen bir öğüdü benimsemek, davranışlarını bunlara uydurmak.	söz dinlemek : Kanmak, itâ'at etmek.
söz düşmek : Bir konu üzerinde düşüncesini bildirmek hakkı olmak ya da o konuda konuşması gerekmek.	söz düşmek : Bahs geçmek.
	söz ebesi : Lâkırdı uydurmaya mukadder adam.
söz ehli : Konuşması istekle, beğeniyle dinlenen kimse.	söz ehli : Güzel söz söylemeye mukadder, mir-keîâm.
	söz eri : Söz söylemeye muktedir.
söz etmek : (bir şeyden) O şey üzerinde konuşmak.	söz etmek : 1. Bir bahâne bulmak. 2. Sözleşmek, lâkırdı etmek, müzâkere edip karâr vermek.
söz etmek : (bir şeyi) O şeyin dedikodusunu yapmak.	
söz geçirmek : Söylediğini, istediğini yaptırmak.	söz geçirmek : İnfâz-ı kelâm etmek, dinletmek.
söz gelmek (birine) : Bir eleştiriye konu olmak, yerilmek.	
söz getirmek : Birinin eleştirilmesine neden olmak.	
	söz girmek, karışmak : Bir bahse başka lâkırdı karışmak.
söz götürmek : Doğruluğu ve gerçekliği tartışılabilir olmak.	söz götürmek : Kâbil-i ta'rif olmak.
söz götürmez : Doğruluğu ve gerçekliği tartışılmayacak kadar açık olan, tersi savunulmayan.	söz götürmez : Diyecek yok.
söz işitmek : Azarlanmak.	
	söz kaldırmak : Vâki' olan ta'rif ve serzenîşi istimâ' ve tahammül etmek.
söz kaldırmamak : Onuruna dokunan söze dayanamayıp karşılık verir yaradılıştaki olmak.	
söz kesmek : Genellikle evlenmek için anlaşıp kesin karar vermek.	söz kesmek : Karâr vermek.
söz konusu : Sözü edilen, üzerinde konuşulan şey.	
söz konusu olmak (ya da söz konusu etmek) : Konuşulmak, konuşmak.	
söz olmak : Dedikodu yapılmak, ya da bir iş hoş karşılanmamak.	
söz sahibi : Bir konuda bilgisi ya da yetkisi olan kimse.	
söz sahibi olmak : Bir konuda konuşma yetkisi olmak.	
söz tutmak : Söz dinlemek.	söz tutmak : Dinlemek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

söz vermek : Bir işin yapılacağını kesinlikle bildirmek.	söz vermek : Va'd ve taahhüd etmek.
söz yok : Hakkında hiçbir şey söylenilemez.	söz yetiştirmek : Cevâba muktedir olmak, mukâbele etmek.
sözde kalmak : (durum ya da eylem) Yalnız konuşulup gerçekleşmemek.	sözden dönmek : Va'dden nükûl etmek.
sözü ağzına tıkamak : Bir kimsenin konuşmasına fırsat vermeden kendisi konuşmaya başlamak.	
sözü ağzında bırakmak (ya da sözü ağzından almak) : Sözü tamamlamasına fırsat vermemek.	
sözü ağzında kalmak : Herhangi bir nedenle konuşmasına başlayamamak, bitirememek ya da söylemek istediğini söyleyememek.	
sözü bağlamak : Sözü bir sonuca vardırarak.	
sözü çevirmek : Konuşmanın sakıncalı bir biçim aldığını anlayınca başka bir konuya yönelmek.	sözü bol : Geveze.
	sözü dikmek : Dikçe söylemek, dayatmak.
	sözü esirgemek : Bol sarf etmemek, az ve düşünerek söylemek.
sözü geçmek : 1.Kendisini kabul ettirmiş olmak, hatırı sayılmak. 2.Adı anılmak, bahsedilmek.	
sözü kesmek : 1.Sözünü bitirmeden susmak. 2.Konuşmayı önlemek.	sözü kesmek : Sözü nâ-tamâm bırakıp sükût etmek.
sözü tartmak : Ölçülü konuşmak.	sözü tartmak : Söylenilen sözünü tedkik etmek.
sözünde durmak : Verdiği sözden dönmek.	sözü yabana atmak : İ'tibâr etmemek.
sözünden çıkmamak : Birinin isteklerine, öğütlerine, sözlerine uyarak davranmak.	
sözüm yabana (ya da sözüm meclisten dışarı) : Konuşma arasında çirkin bir söz kullanmak gerektiğinde o sözden orada bulunanların alınmamasını belirtmek için söylenir.	sözüm ona, sözüm yabana : Biri hakkında ağır veyâ edebe mugâyyir bir şey söylendiği vakt teeddüben muhâtaba îrâd olunur medâr kelimedir.
sözüne gelmek(birinin) : Birinin söylediğini sonradan kabul etmek.	sözünden dönmek : Ahtından nükûl etmek.
sözünü tutmak(birinin) : Öğüdünü uygulamak.	
sözünü tutmak(kendi) : Verdiği sözünü yerine getirmek.	sözünü tutmak : Sözünde sebât etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

sözünü (ya da sözünüzü) balla kestim (ya da kesiyorum) : Karşısındakinin konuşmasını kesip arada anımsatmak istenildiğinde, izin dilemek için söylenir.	sözü bal ile kesmek : Diğeri söylemekte iken lâkırdı söylemek.
sözünü bilmez : Bir sözü, nereye varacağını düşünmeden söyleyen, patavatsız.	
	sözünü dirhemle satmak : Kıymet-dâr ve müfid şey söylemek.
sözünü esirgememek (ya da sakınmamak) : Düşündüğünü karşısındakinin kıracak bir söz olsa bile, söylemekten çekinmemek.	
sözünü geri almak : 1.Üstüne aldığı bir işten vazgeçtiğini söylemek. 2.Söylemiş olduğu kırıcı bir sözde haksız olduğunu kabul ederek onun söylememiş sayılmasını istemek.	
sözünün eri : Verdiği sözü ne olursa olsun tutan.	sözünün eri : Sözünde durur, va'dini icrâ eder.
stop etmek : Durmak, duruvermek.	
su dökmek : İşlemek.	su dökmek : İşemek, tebevvül etmek.
	su döktürmek : Bevl ettirmek.
su dökünmek : Yıkanmak.	
su gibi akmak : 1. (zaman) Hızla geçmek. 2.(para, yiyecek vb.) Çokça bulunmak.	
su gibi bilmek (ya da okumak) : Yanlışsız bilmek ya da okumak.	su gibi bilmek : Ezberden, yanlışsız bilmek.
su gibi ezberlemek : Çok iyi ezberlemek.	
su gibi gitmek : Çok harcamak.	
	su götürmek : Kâbil-i te'vîl olmak.
su götürmez : Başka bir yoruma elverişli olmayan, kesin.	
su götürür yeri olmamak : Başka türlü yorumlanacak bir yönü bulunmamak.	
	su hakkı : Kadınlar hamamında sarf olunan su için verilen para.
su içinde : (fiyat için) En azından, kolaylıkla.	
su içinde kalmak : Çok terlemek.	
	su içmek gibidir : Gâyet kolay.
su koyuvermek : 1.Sebze, et pişerken suyunu salıvermek. 2.(argo) Sözünde durmamak, cıvıtmak.	
	su peltesi : Tatsız şey. mec. Pek gevşek, metânetsiz.
su yüzüne çıkmak : (iş ya da sorun) Aydınlanmak, belli olmak.	
sucuğunu çıkarmak : tkz. 1.Yormak. 2.Çok dövmek.	sucuğunu çıkarmak : Çok dövmek.
sucuk gibi olmak (ya da ıslanmak) : Baştan aşağı ıslanmak.	sucuk olmak : Çok ıslanmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

sudan çıkmış balığa dönmek : Herhangi bir nedenle ne yapacağını bilmemek, çok şaşırarak.	
sudan ucuz : Çok ucuz.	
sular kararmak : Akşam olmaya başlamak.	
Sultanahmet'te dilenip Ayasofya'da sadaka vermek : Kendi yoksulluğuna bakmadan başkalarına yardım etmeğe kalkışmak.	
sululuk yapmak (ya da etmek) : Sululaşmak.	
surat (ya da surati) bir karış : Öfkeli, kızgın ve somurtkan.	
surat asmak : Kaşlarını çatıp yüzüne küskün bir anlam vermek.	surat asmak : Çehre ekşitmek, abüslük göstermek.
surat etmek : Birine karşı küskün durmak.	
surat mahkeme duvarı : 1.Asık suratlı, kimseye gülmeyen, suskun duran. 2.Utanmaz, sıkılmaz.	
surata bak süngüye davran : (alay) Çok asık suratlı kimseler için kullanılır.	
suratı kasap süngeriyle silinmiş : Utanması, sıkılması kalmamış.	
suratına indirmek : Tokat atmak.	
suratından düşen bin parça : Çok somurtmak, can sıkıntısını açıkça belli etmek.	
suratını ekşitmek : Yüzüne memnun olmadığını belirten bir anlam vermek.	
suret almak (ya da çıkarmak) : (bir belgenin) Kopyasını çıkarmak.	
sureti haktan görünmek : Temiz yürekli, içtenlik davranır görünmek.	
suspus olmak : Susmak, sinmek, hiç sesini çıkarmamak.	
susta durdurmak : 1.Köpeği arka ayakları üzerinde durdurmak. 2.(bir kimseyi ya da birilerini) Yıldırarak.	
susta durmak : 1.(köpeği) Arka ayakları üzerinde durmak. 2.Korktuğu bir kimsenin karşısında saygılı ve çekingen davranmak.	
sustaya kalkmak : (köpek) Susta durmak.	
suya düşmek : (genellikle bir iş ya da tasarı için) Gerçekleşmemek.	
	suya girmek : Dalmak, gats etmek.
suya götürüp susuz getirir : Çok kurnaz, hileci kimseler için kullanılır.	
suya sabuna dokunmamak : Sakıncalı konularla ilgilenmemek, davranışlarını kimseyi incitmeyecek biçimde ayarlamak.	suya sabuna dokunmamak : Hiçbir tarafa zararı olmamak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	suya urmak(vurmak) : Suya girmek, suyun içinden geçmek.
suyu başından kesmek : İşin aslı üzerinde kesin bir şey söyleyip ayrıntılı konuşmaya gerek duymamak.	
suyu çekilmiş değirmene dönmek : İşleyemez, yararsız duruma gelmek.	
suyu ısınmak : tkz. Genellikle kötü olan sonu yaklaşmak ya da gelmek.	
suyu mu çıktı? (bir yerin) : Ne kusurunu gördün?	
suyu seli kalmamak : (sulu yemeklerin) Kaynaya kaynaya hiç suyu kalmamak.	
	suyu üfleyip de içmek : Gâyetle tevakkî etmek.
	suyun akıntısına gitmek : Uymak, muvâfakat etmek.
suyun başı : 1.Kaynak. 2.mec. En çok yarar sağlanacak yer.	
suyuna tirit : Baştan savma, değersiz, özensiz.	suyuna tirid : Yağsız yavan ve lezzetsiz tirid. mec.Mukâbilinde bir şey almadan.
suyunca gitmek : Bir kimseyi sınırlendirmeyecek biçimde davranmak.	suyunca gitmek : Uymak, muhâlefet etmemek.
suyunu çekmek : 1.Yemek kaynayıp suyu kalmamak. 2.tkz. Tükenmek.	
suyunun suyu : Ancak uzaktan uzağa ilgisi olan.	
süklüm büklüm : Suç işlemiş gibi utanç içinde büzülmüş olmak.	
sükutla geçiştirmek : Sözü edilmesi gereken bir noktayı söylemeden atlamak, bile bile bir konuya hiç değinmemek.	sükûtle geçiştirmek : Cevâb vermemek.
sünger çekmek (ya da geçirmek) (bir şeyin üzerinden ya da üzerine) : Bir şeyi hiç olmamış saymak, silmek.	
	süngüsü ağır : Kemikleri kalın ve kolay hareket edemez (adam).
süngüsü depresmesin : Ölülerden kötü bir anısla söz edilirken söylenir.	
süngüsü düşük : 1.Sağlığı, esenliği bozulmak. 2.Ataklığı, etkinliği, neşesi kalmamış.	
sünnet etmek (ya da yapmak) : Erkek çocukta üreme organının ucundaki deriyi çepeçevre kesmek.	
sürçü lisan : "Ağızdan yanlışlıkla çıkan söz, dil sürçmesi" anlamında kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

sürgit yapmak : (bir iş için) Uzatmak, sürdürüp durmak.	
sürt Allah sürt! : tkz. Amaçsız dolaşım vaktini yitirmeyi anlatır.	
sürtünüp durmak : Çıkarı, kazancı için yaltaklanıp durmak.	
sürtüp durmak : Yersiz, nedensiz olarak durmadan dolaşmak.	
sürü sepet : Hep birlikte.	sürü sepet : Etba' ve eskâl, kalabalık.
sürüden ayrılmak : mec. Herkesin tuttuğu yolu bırakıp ayrı bir yol tutturmak, herkesin yaptığını yapmamak.	
sürüm sürüm sürünmek : Yoksul ve perişan içinde yaşamak.	
sürüp gitmek : Eskiden olduğu gibi, eskiden nasılsa gene öyle olmak, öyle devam etmek.	
sürüsüne bereket : Pek çok, pek bol.	
	süs vermek : Tezyîn etmek.
süsleyip püslemek : Özenle, özen göstererek süslemek.	
süsleyip püslemek : Özenle, özen göstererek süslemek.	
...süsü vermek : Gerçekte öyle olmamasına karşın ya da herhangi bir şeyi öyle imiş gibi göstermek.	
	süt urgunu (vurgunu) : Sütten bozulmuş, süt dokunmuş (çocuk).
	süt başı : Zübde, kaymak.
süt çalmak(çocuğu) : Bozuk süt, çocuğu hasta etmek.	
süt çekmek : Bir özelliği akrabalarına benzemek.	
süt dökmüş kedi gibi olmak (ya da süt dökmüş kediye dönmek) : Suçunu bilerek bundan utanan kimsenin durumunu anlatır.	
süt kuzusu : 1.Henüz meme emen kuzu. 2.Çok küçük, bebek, yavru. 3.mec. Çok nazlı büyütülmüş kimse.	
süt vermek : Emzirmek.	süt vermek : Emzirmek, irzâ' etmek.
sütçü beygiri gibi (ayakta uyumak) : Çok tembel, miskin (olmak).	
sütten ağzı yanmak : Bir olaydan gerekli dersi alarak uyanık davranmak.	
sütü bozuk : Kötü soydan gelmiş (kimse).	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

sütüne havale etmek(bir işin, birinin) : O işi, o kimsenin insanlığına, namusuna güvenerek doğru yapmasını beklemek.

sütüne kalmak : İnsanlığına, namusuna kalmak.

Ş	
şafak atmak(birinde) : Birden önemli bir durumla karşı karşıya olduğunu anlamak.	
şafak sökmek : Sabahleyin ortalık aydınlanmaya başlamak.	
şafii köpeği gibi titremek : Çok titremek.	
şafii köpeğine dönmek : Yüzü gözü çok kirli olmak.	
şah iken şahbaz olmak : Herhangi bir nedenle çirkinliği ya da durumunun kötülüğü artan kimseler için alay yollu söylenir.	
şaha kalkmak : 1.(at) Ön ayaklarını yerden kesip art ayakları üstünde durmak, şahlanmak. 2.mec. Taşkınlık göstermek, coşmak, kükremek.	
şahımı bu kadar severim(ben) : Ben özverinin bundan çoğunu göze alamam.	
	şahs-ı sâlis : Tarafeyinin gayrı olup bir münâsebetle işe karışan veyâ araya giren adam.
şahsiyata dökmek (ya da yapmak) : Söz edilen konudan uzaklaşarak olumsuz yönleriyle kişiler üzerinde durmak.	
şaka gibi gelmek : Bir türlü inanmamak.	
şaka götürmemek(iş) : 1.(bir iş) Hafifsemeye, dikkatsizliğe gelmemek. 2.Şakadan hoşlanmamak.	
şaka iken kaka olmak (ya da şaka iken kakaya çevirmek) : tkz. El ya da dil ile yapılan şakadan, hoş olmayan bir sonuç çıkmak ya da kavga çıkmak.	
şaka kaldırmak : Şakaya dayanmak, katlanmak.	
şaka maka (ya da şaka maka derken) : Ağırlığını çok duymayarak.	
şaka yapmak : Şaka niteliğinde bir şey yapmak.	
şaka yoluyla (ya da yollu) : Ciddi bir şeye şaka görünümü vererek (söyleme, konuşma).	
şakası yok(bir kimsenin, bir durumun) : 1.Hatır gönül tanımaz, gerekeni yapar. 2.Tehlikeli.	
şakaya almak : Söylenilen gerçek sözü şaka gibi kabul etmek.	
şakaya boğmak (dökmek ya da bozmak) : Ciddi başlayan bir sözü ya da davranışı şakaya çevirmek.	
şakaya gelmek : Şakaya katlanır olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

şakaya gelmemek : 1.Şakaya dayanamamak. 2.Hafifsemeye, savsaklamaya gelmemek.	
şakaya vurmak : Ciddi bir söz ya da davranışı şaka yoluyla geçiştirmek.	
şallak mallak : 1.Çırılçıplak. 2.Giyimi çok özensiz olarak.	şakk-ı sefe etmek : Dudakları birbirinden ayırmak, ağız açmak, lâkırdı söylemek.
şamar oğlanı : Bütün kötü olayların nedeni sayılan, sürekli suçlu bulunan ve azarlanan kimse.	
şan vermek : Ün salmak.	şân vermek : Şöhret kazanmak.
şangır şungur : Büyük bir şangırtı çıkararak.	
şanımdan olmak (ya da şanına yakışmak) (birinin) : Bir şey onun büyüklüğüne, karakterine uygun olmak, yaraşmak.	
şans tanımak : Olanak vermek, fırsat vermek.	
şansa kalmak(bir şey) : Bir şeyin olabilmesi için çok az umut olmak.	
şansı dönmek : Talihi iyiyken kötü ya da kötüyken iyi olmak.	
şansı yaver gitmek : Talihli olmak, bahtı açık olmak.	
şap gibi donmak (ya da kalmak) : Şaşıarak ses çıkaramayacak duruma gelmek.	şap kesilmek, şap gibi donmak : Şaşırp kalakalmak.
şapır şupur : Öperken ya da yemek yerken şap sesinin çıkarıldığını anlatır.	şapa oturmak : Muztar ve muztarib olmak.
	şapkayı çıkarmak : Hürmet ve tabasbus etmek.
	şapkayı ters giymek, yere urmak (vurmak) : Hiddet etmek.
şart koşmak : Önceden bir koşula bağlamak.	
şart olmak : Gerekmek, kaçınılmaz bir durum almak.	
şart olsun : “Nikahım üzerine yemin ederim ki, öyle değilse ya da bunu yapmazsam karım boş düşsün.” anlamında kullanılır.	
şaşkına dönmek (biri) : Beklenmedik bir durum karşısında şaşkınlaşmak.	
şaşkına çevirmek (birini) : Şaşırtıcı olaylar karşısında şaşkın duruma gelmek.	
seddeli eşek : (kaba) Çok kaba ve yeteneksiz.	şâyân-ı temâşâ : Seyre lâyıık ve müstehak.
şehit düşmek : Ülkesi, ülküsü ya da inancı uğrunda savaşırken ölmek.	
şen şakrak (ya da şen şatır) : Çok neşeli, şakrak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

şeref sözü : Namus sözü.	
şeref vermek : Onurlandırmak.	
şerefine içmek : Mutlu bir olay ya da durumu kutlamak amacıyla içki içmek.	
şeşi beşi görmek : Yanlış görmek, şaşkına dönmek anlamında alay yollu söylenir.	
şeyhin kerameti kendinden menkul : Büyük işler gördüğünü söyleyen birinin sözüne inanılmadığını anlatmak için söylenir.	
şeytan aldatmak : 1.Kimi davranışlarda iradeli, güçlü davranmamak, nefesine uymak. 2.Düş azmak.	
şeytan azapta gerek : "Sevilmeyen bir kimse zorluk içinde kaldığında bunu hak etmiştir" anlamında kullanılır.	
şeytan çekici : Çevik, becerikli, yaramaz, sevimli çocuk.	
şeytan diyor ki : Yapılması gereken bir davranış için, yapma isteği duyulduğunda söylenir.	
şeytan dürtmek : Ansızın uygunsuz, kötü bir davranışta bulunmak.	
şeytan elini çekmiş(birinden) : Uygunsuz bir yapacak ya da kötülük düşünecek durumu olmayan yaşlı kimseler için kullanılır.	
şeytan geçmiş gibi : Konuşma sırasında birden kısa bir sessizlik olması durumunda söylenir.	
şeytan tüyü (olmak) (bir kimsede) : Kendini herkese kolayca sevdirmeye özelliği bulunan.	şeytân tüyü : Bir kimseyi başkalarına sevdiren hâl.
şeytana külahı ters giydirmek : Çok kurnaz olmak.	
şeytana parmak ısırtmak : Çok kötü ve çirkin bir şey yapmak.	
şeytana uymak : Kötü bir şey yapma isteğine kapılmak.	
şeytanın bacağını (ya da ayağını) kırmak : 1.Herhangi bir nedenle yapılmayan bir işe başlamak ya da gidilmeyen bir yere gitmek. 2.Uğursuzluğu, şanssızlığı, aksiliği yenmek.	
şeytanın kıç ayağı (ya da art bacağı) : Çok zeki ve yaramaz (çocuk).	şeytânın kıç bacağı : Cinn fikirli yaramaz çocuk.
şeytan kulağına kurşun : (halk.) Aksama olanağı bulunan durum ya da işler düzenli gittiğinde "nazar değmesin" anlamında	şeytânın kulağına kurşun : Şâyân-ı gıpta bir hâl zikrinde "münâfik kulağına gitmesin" makâmında müsta'mel ta'bîrdir.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

şeytanın yattığı yeri bilmek : Bilinmesi, anımsanması güç şeyleri bilmek, çok kurnaz ve açığöz olmak.	
şıkır şıkır oynamak : 1.Canlı bir biçimde oynamak. 2.mec. Çok sinirlenmek.	
şifa bulmak (ya da kapmak) : tkz. Hastalanmak ya da hastalığı artmak.	
şifa vermek : İyi etmek, sağlığına kavuşturmak.	
şifalar olsun : Aksıranlara ya da ilaç içenlere söylenen bir iyi dilek sözü.	şifâ olsun : Bir şey ve alel-husûs bir ilâc için veyâ yiyenlere olunan du'â.
şimdiden tezi yok : Hiç vakit geçirmeden, hemen şimdi.	
	şimdiki hâlde : Bugünkü günde, el-yevm.
şimşekleri üzerine çekmek(bir kimse) : Sert eleştirilere hedef olmak.	
şirazedden çıkmak : Ussal dengeyi yitirmek.	
şirazesinden çıkmak(iş) : Düzenini yitirmek, çığırından çıkmak.	
şişe çekmek (ya da vurmak) : Ağrı dindirmek amacıyla içinde alev yakılarak havası seyreltilen özel bir şişeyi sirta uygulamak, vantuz çekmek.	
şom ağızlı : Sürekli kötü şeylerde söz eden ve sözlerinin uğursuzluk getireceğinden korkulan (kimse).	
şöyle bir : Gelişigüzel, üzerinde durmayarak, üstünkörü.	
şöyle bir bakmak (ya da göz atmak) : Kısaca bakmak.	
şöyle böyle : 1.Ne iyi ne kötü, orta derecede, adeta. 2.Aşağı yukarı hemen hemen, yaklaşık olarak.	şöyle böyle : 1. İkisi ortası, oldukça. 2. Her ne sûretle olursa.
şöyle dursun : Bir eylemin gerçekleşmekten çok uzak bulunduğunu, ona daha kolay, daha basit bir şeyin gerçekleşemediğini anlatır.	şöyle dursun : Sarf-ı nazar.
şöyle ki : Bir düşüncüyü, bir savı açıklamak için söylenecek sözlerin başında gelir.	
şu bu : Belirsiz kimseler ve nesnelere.	şu bu : Öteberi, öteki beriki.
şu günlerde : 1. Çok uzak olmayan bir zamanda. 2. İçinde yaşadığımız günlerde.	
şu halde : Öyleyse, bu durum karşısında sonuç olarak denilebilir ki.	
şu kadar ki : Ancak, bununla birlikte, ne var ki.	
şuna ya da buna kalsa (ya da kalırsa) : 1.Herhangi birinin kanısınca. 2.Elinden gelse, elinde olsa.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

	şundan bundan : Öteden beriden, her şeyden.
şundan bundan konuşmak : Havadan sudan konuşmak.	
şunu bunu : Belirsiz kimseler.	
şunu bunu bilmemek : İtiraz dinlememek, mazeret kabul etmemek.	
şunun şurası : Küçümseme, azımsama belirtir.	
şurada burada : Birçok yerde, rastgele yerde.	
şuradan buradan : 1.(yer için) Birçok yerden, rasgele yerden. 2.(konu için) Her konudan.	
şuralı buralı : Türlü yerlerden olan.	
	şübhe (şüphe) götürmek : Kâbil-i şübhe olmak, şübheye mahali olmak.
şüphe kurdu : İnsanı çok tedirgin eden kuşku.	
şüphe yok : Başka türlü olmaz.	şübhe (şüphe) yok, ne şübhe, şübhe mi var? : Tâsdik ta'bîrleri.
şüpheyeye düşmek : Kuşkulananmak.	
şüpheyeye düşürmek : Kuşkulandırmak.	
şüyü bulmak : Herkes tarafından duyulmak, yayılmak.	

T

ta kendisi : (biri için) O kimse için, tastamam kendisi.	
	taban atmak : Uzunca bir yolu yaya yürütmek.
	taban çekmek : Durmayıp gitmek.
	taban sürtmek : Çok gezmek.
taban tabana zıt : Birbirine son derece aykırı.	taban tabana : Tamâmiyle zıt, büsbütün mübâyin.
taban tepmek (ya da patlatmak) : Uzun yol yürümek.	
tabana kuvvet : Bir yere yayan gitmekten başka çare olmadığını anlatır.	tabana kuvvet : Sür'atle yürüyerek kaçmak.
tabana kuvvet kaçmak : Çok hızlı, koşarak kaçmak.	
tabanları kaldırmak : Koşarak kaçmak.	tabanı kaldırmak :Kaçmak, firâr etmek.
tabanları parlamak : Çok yürümekten, çok ayakta durmaktan aşırı yorulmak.	
tabanları yağlamak : (alay) 1.Uzak bir yere yayan gitmeye hazırlanmak. 2.Hızlıca koşmak, kaçmak.	
taçsız kral : Herhangi bir konuda büyük ün yapmış olan kimse.	
tadı damağında kalmak : 1.Yenen bir şeyin tadını unutamamak. 2.Hoşa giden, zevk alınan bir şeyi unutamamak.	tadı damakta kalmak : Çok lezzetli görünmek, lezzeti unutulmamak.
tadı gitmek (ya da kaçmak) : 1.Tatsız bir duruma gelmek. 2.Bir şey hoş gidecek yönlerini yitirmek.	
tadı tuzu kalmamak (ya da tadı tuzu bozulmak) : Eski zevki kalmamak, yavanlaşmak.	
tadı tuzu yok : Zevksiz, yavan.	
tadına bakmak : Ağzına alıp tadını denemek.	
tadına doyamamak : Bir şeyden çok hoşlanmak.	
tadına doyum olmamak : Bir şeyin tadı çok beğenilmek.	
tadına varmak : Bir şeydeki ince güzelliği kavramak, duymak.	
tadında bırakmak : Aşırılığa kaçmak.	
tadını almak : Bir şeyin güzelliğini bilir olmak, zevkine varmak.	tadını almak : Tadanmak (dadanmak), lezzet-yâb olmak.
tadını bulmak : Tadı yerine gelmek.	

tadını çıkarmak : Bir şeyin güzelliğinden ya da sağladığı olanaklardan yeterince yararlanmak.	
tadını kaçırmak : Aşırılığa kaçmak, hoş gitmeyen bir durum yaratmak.	tadı kaçırmak : Tatsızlık etmek, cân sıkmak.
tafra satmak : Böbürlenmek, büyükenmek, büyüklük taslamak.	
tahtası eksik : Akli tam olmayan.	
takas etmek (ya da takas tukas etmek) : Sayışmak, değiştirmek.	takâss tukas etmek : Alacağını vereceğine hisâb etme.
	tâkatim tak oldu : Tahammüle iktidârım yok.
takulup kalmak : 1.Oyalandı. 2.Bakışlarını ayıramamak.	
takıp takıştırmak : Özenerek süslenmek.	
	tâkıyye atmak : Kemâl-i şevkle ârzü etmek.
	tâkıyye kapıcı : Gasıb, yağmakâr.
	tâkıyye kapmak : Başkasının hakkını almak.
takke düştü, kel göründü : Bir ayıbı örten şey ortadan kalktığı zaman gerçeğin ortaya çıktığını, anlaşıldığını anlatır.	
takla atmak (ya da kılmak) : 1.Takla hareketini yapmak. 2.mec. Çok sevinmek. 3.mec. Bir kimseye yaranmak için onun hoşuna giden davranışlarda bulunmak, dalkavukluk etmek.	
takla attırmak : 1.Bir şeyi dilediği gibi beceriyle kullanabilme. 2.Birine istediği her şeyi yaptırmak.	
talih kuşu : İyi talih.	
talihi yaver gitmek : Talihi iyi olmak, işi yolunda gitmek.	
talihine küsmek : Kötü bir durum ya da olayla karşılaştığında yalnız talihi suçlamak.	
talim etmek (herhangi bir şeye) : tkz. 1.Az para karşılığında çalışmak. 2.Hep aynı şeyi yemek zorunda kalmak.	
tam adamını bulmak (ya da tam adamına düşmek) : 1.En uygun kişiyi seçmek. 2.(alay) Uygunsuz kişiyi seçmek.	
tam gelmek : Uygun gelmek, uymak.	
tam maaşla tekaüt : (şaka) İş az, ödeneğini çok olan bir işe yerleşenler için söylenir.	
tam tamına (ya da tamı tamına) : Tümüyle, olduğu gibi, tamamı tamamına.	
tam üstüne basmak : İstenilen şeyi bulmak	
tam yol : Çok çabuk, hızlı, süratli.	
tamtakır kuru (ya da kırmızı) bakır : Boş, bomboş.	tamtakır kırmızı bakır : Züğürtlükten kinâye.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

tan tuna gitmek : "Öldürülmek" ya da "başı belaya uğramak".	
Tanrı misafiri : Çağrılmadan gece yatisına gelen konuk.	
Tanrı vergisi : Sonradan elde edilmeyip yaradılıştan var olan (nitelik), Allah vergisi.	
Tanrı yarattı dememek : Kıyasıya dövmek, vurmak.	
Tanrının günü : Her gün.	Tanrının günü : Bütün gün.
taraf tutmak (çıkmaq ya da olmak) : Birinden yana olmak, birinin görüşlerini desteklemek.	taraf tutmak : Birine taraf-dârlık etmek.
tarafa olmak (ya da çıkmak) (birinden) : Birinin görüş ve düşüncesini benimsemek, desteklemek.	
tarih atmak (ya da koymak) : Bir şeyin üzerine tarih yazmak.	
tarih düşürmek : Önemli sayılan bir olayın, çoğunlukla koşuk biçiminde söylenen sözlerle, ebced hesabına göre tarihini bildirmek.	
tarihe geçmek : Önemi bakımından hiç unutulmayacak bir durum kazanmak.	
tarihe karışmak : Unutularak yalnız adı kalmak.	
	tas tarak : Pılı pırtı.
tasası sana mı düştü? : "Sen karışma, seni ilgilendirmez" anlamında kullanılır.	
	tasfiye-i kalb : Yüreği gill ü gışştan pâk etme.
tası tarağı toplamak : tkz. Bir yerden acele gitmek zorunda kalmak, kaçmak.	tası tarağı toplamak : Pılı pırtısını toparlayıp savuşmak.
taş atmak : mec. Dolaylı olarak birine dokunacak bir söz söylemek.	taş atmak : İ'tirâz etmek, aleyhinde bulunmak.
taş attın da kolun mu yoruldu? (ya da taş atıp kolu yorulmamak) : Bir kazancın hiç yorulmadan sağlandığını anlatır.	taş atıp kolu yorulmamak : Zahmetsizce bir şeye mâlik olmak.
	taş çatlama : 1. Çok soğuk olmak. 2. Olmayacak şey olmak, emr-i muhâl. Vukû' bulmak.
taş çatlarsa : Zorlansa, ne yapılsa gerçekleşmesi olanaksız.	taş çatlarsa : Ne yapılsa imkânı yok.
taş çıkartmak (birine) : Biri ötekenden özellik, yetenek vb.bakımından üstün olmak.	taş çıkarmak : Gâlib (galip) gelmek, üst çıkmak.
taşı gediğine koymak : Gerekli bir sözü tam zamanında ve yerinde söyleyerek karşısındaki kimseyi susturmak, zekice davranmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

taş kesilmek : Çok şaşırıp ne yapacağını, ne söyleyeceğini bilememek, sesini çıkaramaz olmak.	taş kesilmek : 1. Pek sertleşmek. 2. Şaşakalmak.
taş taş üstünde bırakmamak : Baştan başa yıkıp, yerle bir etmek.	
taşa tutmak : Üst üste taş atmak, aralıksız taşlamak.	taşa dönmek : Pek sertleşmek, katılaşmak. taşa tutmak : Taş atarak kovalamak.
taşı ölçeyim : hlk. Kırık, ezik, yara gibi durumlar anlatırken bir kimsenin vücudu üzerinde yer gösterildiğinde "benden uzak olsun" anlamında söylenir.	
taşı sıkısa suyunu çıkarır : Vücutça çok güçlü kimse.	taşı sıkısa suyunu çıkarır : Gâyet kuvvetli, izbandut.
tat almak : Bir şeyden hoşlanmak, zevk almak.	
	tat gitmek : Tatsızlanmak.
tatlı bela : Sevildikleri için verdikleri sıkıntı ve üzüntü katlanılan (kimse).	tatlı belâ : Evlâd.
tatlı dil güler yüz : Şevkatli, gönül alıcı konuşma ve davranış.	tatlı dil : Adamın gönlünü alan nâzik-âne ve iltifâtlı söz.
tatlı dilli (ya da sözlü) : Güzel, kandırıcı, gönül alıcı konuşan.	
tatlı sert : Ne çok sert, ne çok yumuşak (söz davranış).	
tatlı su Frengi : Yakındoğu ülkelerinden olduğu halde Avrupalı gibi görünen Hıristiyan.	
tatlı yerinde bırakmak (ya da kesmek) : Bir işi can sıkıcı bir duruma sokmadan sona erdirmek.	tatlı yerinde bağlamak : Hüsn-i netice vermek.
tatlısı tuzlususu : Değişik, bol ve çok yiyeceğin bulunduğu sofraya, yemek.	
tatlıya bağlamak(bir işi) : Kavgalı bir işi gönül hoşluğuyla bitirmek.	
tatsız tuzsuz : Çok tatsız.	
tatsızlık çıkarmak : Hoşa gitmeyen, can sıkıcı, gergin bir duruma neden olmak.	
tavan başına çökmek (ya da yıkılmak) : Beklenmeyen bir durum karşısında şaşırıp kalmak.	tavan başa geçmek, başa yıkılmak : Pek utanacak ve münâsebetsiz bir söz işitmekten mahcûb ve müteessir olmak.
tavına getirmek(işi) : İş en uygun kerteğe getirmek.	
tavını bulmak : (iş vb. için) En uygun koşulları yakalamak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÜS-İ TÜRKİ

	tavını kaçırmak : Vakt-i münâsibini fevt etmek.
tavır almak (ya da takınmak) : Belli bir durum ya da davranış biçimini benimsemek, vaziyet almak.	
tavşan boku : (kaba)Ne yararı, ne de zararı olan (kimse).	tavşan boku : Ne fâidesi ne de zararı dokunmayan (adam).
tavşan uykusu : Hafif ve kuşku uyku.	tavşan uykusu : İmhâl, tesâmuh, hâb-ı hargûş.
tavşan yürekli : Çok ürkek.	tavşan yürekli : Pek korkak.
tavşana kaç, tazıyı tut demek : İki taraflı, karşıt olan davalarında kışkırtmak.	
tavşanı araba ile avlamak : İşini telaşsız, soğukkanlılıkla görmek.	tavşanı araba ile avlamak : Bir şeyi telâşsızca, usûlle elde etmek.
tavşanın suyunun suyu : İki şey arasındaki ilginin çok uzak olduğunu anlatır.	
	tavuk ayağı yemek : Gık mık edip ağzındakini söylemek, lâkırdı tutamamak saklayamamak.
	tavuk ayağı yemiş : Boşboğaz.
tavus kuyruğu : (argo)Sarhoş kusmuğu.	tavus kuyruğu : mec.Şiddetli kay'.
tay durmak : (henüz yürüyemeyen çocuk) İki ayak üzerinde durmak.	
	taya çocuğu : Açgözlü.
taziya dönmek : 1.Çok zayıflamak. 2.Sırlıslıkla ıslanmak.	
	taziya tut tavşana kaç : İki muhâlif tarafa ayrı ayrı lisân kullanmak.
	tebâşire(tebeşire) peynir bakışlı : Ufak bir şeyden menfa'at bekleyen harîs; dikkatsiz mec.
tebdil gezmek : Kılık değiştirerek gezmek	
tebelleş olmak : Bir kimsenin yanından ayrılmamak, onun başına dert olmak, musallat olmak.	tebelleş olmak : Birine ârız olup mütemâdiyen tasdî' etmek.
	tebsi(tepsi) kurmak : Bezm-i işret tertîb etmek.
tecrübe tahtasına dönmek : Üst üste başarısız denemelere konu olmak.	
tef çalsa oynayacak : Karma karışık olan eşyalar için söylenir.	
tefe koymak (ya da tefe koyup çalmak) : Biri hakkında alaylı dedikodu yapmak.	
tehdit savurmak : Korkutmak, gözdağı vermek.	
tek başına : Kendi kendine, yalnız olarak.	tek başına : Kendi başına, yalnız, kendi kendine kimse yardım etmeksizin.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

tek durmak : Uslu durmak, yaramazlık etmemek.	tek durmak : Rahat durmak, bir günâ yaramazlıkta bulunmamak.
tek durmamak : 1.Bir taraf öbür tarafa karşı kimi eylem ve çalışmalar içinde bulunmak. 2.Yaramazlık, çapkınlık vb. yapmak.	
tek kürekle mehtaba çıkmak : 1.Eksik hazırlıkla bir işe kalkışmak. 2.Beceriksizce alay etmeğe kalkışmak.	
tek tük : Seyrek, az.	tek tük : Seyrek, nâdir.
teke tek : İki karşılıklı olarak.	teke burnu : Kemerli ve büyük burun.
tekeden süt çıkarmak : Olmayacak şeylerden kendine çıkar sağlamak.	tekeddür-i hâtır : Mükedder olma.
tekeline (ya da tekellerine) almak : 1.Bir şeye tek başına sahip olmak, inhisarına almak. 2.Düşün, sanat vb. alanda kendi görüşünü egemen kılmak.	
teker meker yuvarlanmak : 1. Döne döne yuvarlanmak. 2.mec.İyi durumda olan bir kişi durumunu birdenbire yitirmek.	
tekerine taş koymak (ya da çomak koymak) : Birinin yolunda giden işini aksatan, engelleyen davranışta bulunmak.	
tekin değil : 1.(yer, zaman vb. için)Cin, peri vb. doğa üstü varlıkların bulunduğu inanılan, uğursuz. 2.(insan ya da hayvan için) Kendisinde doğa üstü bir güç olduğu sanılan, uğursuz, sakınılması gereken.	
tekme atmak : 1. Ayakla bir yere sertçe vurmak. 2. Çifte atmak.	
tekne kazıntısı : Yaşlıların son doğan çocukları için söylenir.	tekne kazıntısı : İhtiyârlık evânında tevellüd eden za'if ve cılız evlâd.
tel çekmek : Telgraf çekmek.	tekne de hamûr : Hâzır iş.
telaş almak : Herhangi bir nedenle heyecanlanmak, endişelenmek.	tel kırmak : Pot kırmak, hatâ etmek.
telaş göstermek : Telaşını belli etmek.	
telaşa düşmek : Telaşlanmak.	
telaşa gelmek : (bir iş) Telaş sırasında yapılmak.	
telaşa vermek : Davranış ve eylemleriyle çevresindekileri heyecanı, aceleye, sıkıntıya sokmak.	
telaşe müdürü (ya da nazırı) : Çok telaşlı ya da çevresini telaşa veren kimseler için kullanılır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

teleme peyniri gibi : Tombul ve beyaz tenli kadınlar için söylenir.	
telgraf çekmek : Telgrafla haber göndermek.	
teller takmak (ya da tel takınmak) : (alay)Sevincini aşırı davranışlarla gösterenler için kullanılır.	teller takınmak : Sevinmek, izhâr-ı sürûr ve şâdî.
telleyip pullamak : 1.Bir çok süslerle süslenmek. 2.mec.Değerinden çok övmek.	telleyip pullamak : Birtakım zinetler ve ilâveler ile bir şeyin aslını gizleyip sâhte bir şekl vermek.
	telli bebek : Delişmen, hoppa.
telli pullu : Zevksiz bir biçimde süslenmiş (şey ya da kimse).	
temasa geçmek : Arada bir bağlantı kurmak, görüşme yapmak.	
temasa gelmek : Buluşup görüşmek.	
	temcîd pilâvı : Her vakt tekrâr edilip usanç veren şey. (İmâmın birine her sahûrda ısıtıp verdikleri aynı burgul(bulgur) pilâvından kinâyedir.
temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp öne sürmek : Bir çok kez yinelenen şeyler için kullanılır.	
temel atmak : 1.Bir yapının temellerini yapmaya başlamak. 2.Herhangi bir işe başlamak, girişmek, bir şeyin gelişmesine, büyümesine neden olmak.	temel atmak : Vaz' esâs etmek.
temel direği : 1.Büyük kalın direk. 2.mec.Bir şeyin dayandığı, güç aldığı en önemli öge, nesne ya da kişi.	
temel kakmak(bir yere) : Bulunduğu yerden ayrılacak gibi olmamak.	
	temel komak (koymak) : Temel tutmak, pâyidâr olmak.
temel taşı : mec. Bir şeye temel olan öge ya da kişi, dayanak, esas.	
	temel tutamamak : Yerleşmemek, pâyidâr ve bâkî olamamak.
temel tutmak : 1.Temelin kazılacağı zemin sağlam olmak. 2.Sürtüp gidecek bir duruma gelmek, kökleşmek, yerleşmek.	temel tutmak : Yerleşmek, temelleşmek, pâyidâr olmak.
temize çekmek : Bir yazının karalamasını temiz olarak yazmak.	
temize çıkarmak (ya da çıkartmak) : Bir suçlamadan kurtarmak, aklandırmak.	
temize çıkmak : Suçsuz olduğu anlaşılma.	
temize havale etmek : (argo)Kısa yoldan çözümlenmek, çabucak bitirmek.	

tencere tava, herkeste bir hava : Herkesin kendi bildiği gibi davranarak ortada dününce birliğin kalmadığını anlatmak için söylenir.	
tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş : Hoşa gitmeyen herhangi bir nitelik yönünden birbiriyle benzeşen iki kişi bir ayara gelmiş.	tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş : Biri birine uygun iki arkadaş veyâ karı – koca hakkında istihzâ tarikiyle kullanılır.
tencerede pişirip kapağında yemek : (geçim konusunda)Olaniyla yetinmek.	tencerede pişirip kapağında yemek : Fakîr-âne yaşayışla kanâat etmek.
tenceresi (ya da tencereleri) kaynamak : Geçimleri az çok yerinde olmak.	
tenceresi kaynarken, maymunu oynarken : Geçimi yolunda, keyfi yerinde iken.	
teneke çalmak(arkasından) : Tenekeye sopa vb. ile vurarak giden bir kişiye hakaret etmek.	
tenesir horozu (ya da kargası) : Çok zayıf kimse.	
tenesir paklar : Yaşarken kirli işlere bulaşan kimseler için tek çıkar yolun ölüm olacağı düşünüldüğünde kullanılır.	
tepetaklak gitmek (ya da yuvarlanmak) : Hızlı bir biçimde toplumsal ve ekonomik durumu bozulmak.	
tepe tepe kullanmak : Sağlamlığına güvenilen şeyler için yıpranacağını düşünmeden, esirgemedan, sakınmadan, hoyratça kullanmak.	tepe tepe kullanmak : Tahte-l-kahr tutmak, cebren istihdâm etmek.
	tepme altına almak : Ayak altına alıp tepme vurmak.
tepesi üstü : Başı yere gelmek üzere.	tepe üstü : Baş aşağı, ser-nigûn.
tepeden bakmak : Küçümsemek.	
tepeden inme : 1.Beklenmedik, şaşırtıcı. 2.Yüksek bir orundan çıkan (buyruk).	
tepeden tırnağa (kadar) : Baştan aşağı, her yanı.	tepeden tırnağa : Baştan ayağa, ser-tâ-pâ.
tepeden tırnağa süzmek : Herhangi bir nedenle birine dikkatlice bakmak.	
tepesi aşağı gitmek : İşleri bozulup büyük zarara uğramak.	
tepesi atmak : Birdenbire öfkeye kapılmak, öfkelenmek.	tepe atmak : Öfkelenmek.
	tepesi üstü dönmek : Ric'at-ı kahkariyye ile rücû' etmek.
tepesinde bitmek (birinin): 1.İstenmediği halde birinin yanına gelip ayrılmak istememek, türlü isteklerle canını sıkırmak, rahatsız etmek. 2.Ansızın yanına gelmek.	
tepesinde havan dönmek (ya da değirmen dönmek) : Üst katta oturan biri gürültü yaparak rahatsız etmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÜS-I TÜRKİ

tepesinden (ya da başından) kaynar su dökülmek : Derin bir üzüntü duymak.	
tepesine binmek (ya da çıkmak) (birinin) : Genellikle kendinden daha güçsüz kimseleri ezmek kötü davranmak.	
tepesine dikilmek(birinin) : Yanında, baş ucunda durmak.	
tepesinin taşı atmak : Birdenbire çok sinirlenmek.	
tepetaklak atmak : Birinin toplumsal ya da ekonomik durumunu bozmak.	
	tepme altına almak : Ayak altına alıp tepme vurmak.
teptim keçe oldu, sivriltiltim külâh oldu : Bir şeyi işine geldiği gibi gösterenler ya da yorumlayanlar için söylenir.	
ter alıştırmak : Terinin biraz kurumasını beklemek.	ter alıştırmak : Terini kurutmak.
ter basmak : Çok terlemek.	
	ter bıyık : Bıyığı yeni çıkmış.
ter dökmek : mec.(Bir iş yapmak için) Zahmet çekmek.	ter dökmek : 1. Terlemek. 2. Mahcûb ve muztarib olmak.
	ter döseği : Lohûsanın yatırıldığı döşek.
ter ter tepinmek : Direnmek, istememek, inat etmek, sinirlenmek.	
teraziye vurmak : İyice tartarak düşünmek.	terâzûya(teraziye) urmak(vurmak) : Teemmül etmek.
	terâzû(terazi) dili : mec. İsteddiği tarafa dönen şey.
terbiyeli maymun gibi : Çok saygılı, çekingen (kimse), itaatkar.	
	tere yatmak : Mahsûs terlemek üzere sıcak şeyler içip ve ayakları sıcak suya koyup ziyâde örtünmek.
tere batmak : Çok terlemek.	
tereciye tere satmak : Birine çok iyi bildiği bir şeyi öğretmeye kalmak.	
tereyağından kıl çeker gibi : Her türlü yüküm ve sorumdan kolayca sıyrılarak.	
	terk-i dünyâ : Dünyâdan vazgeçip ihtiyâr-ı uzlet ve inzivâ etme.
ters düşmek : Aykırı olmak, karşıt olmak.	
	ters gitmek : İyi gitmemek, tali' müsâid olmamak.
ters pers : Düzelemeyecek kadar ters.	
ters pers olmak : 1.Yüzükoyun düşmek. 2.mec.Fena halde bozulmak.	
ters tarafından kalkmak : Huysuzluk etmek.	ters tarafından kalkmak : İşi rast gelmemek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

ters ters bakmak : Düşmanca ve öfkeli bir biçimde bakmak.	
tersi dönmek : Şaşırıp bulunduğu ve gideceği yeri kestirememek.	tersi dönmek : Bozulmak, münfa'îl olmak, işi rast gitmemek.
tersinden okumak : Yanlış anlamak.	tersinden okumak : Dolayısıyla anlamak.
	tersine dönmek : Gerisin tersine dönmek: geri gitmek, avdet.
tersyüz (ya da tersyüzü) geri dönmek : Gittiği bir yerden istediğini elde edemediğinden dönmek.	
tersyüz etmek : Giysilerin içini dışına çevirmek.	
teslim bayrağı çekmek : 1.Yenilgiyi kabul ettiğini açıkça belirtmek. 2.Çekişme sonunda karşısındakinin istediğini yapmaya razı olduğunu bildirmek.	
	teşifât-ı bahriyye : mec. Merâsim, teklifât.
tetikte (tetikte olmak, beklemek, bulunmak ya da durmak) : Her an uyanık ve hazır bulunmak.	
tez beri : Kolaylıkla, çabukça.	
tez canlı : Beklemeye dayanamayan.	tez cânlı : Sabırsız.
tez elden : Çabuk olarak, çabucak.	tez elden : Acele ve sühûletle.
tezgah başı yapmak : Meyhanelerde, oturmadan tezgah başında içmek.	
tezgahı kurmak : Çalışmaya başlamak, bir işi başlatmak.	
tezkeresini eline vermek : Kovmak.	
tezkiyesi bozuk : Doğruluğuna güvenilmez (kimse).	tezkiyesi bozuk : Hüsn-i ahvâline kimse şahâdet etmeyecek sûrette sû-i hâl sâhibi.
tezkiyesini düzeltmek : Ahlakça kötü tanınmışken durumunu düzeltmek.	
tıka basa : Çok sıkıştırarak, hiç boş kalmayacak biçimde, iyice dolacak gibi.	
tıkırı yolunda : Geçim düzeni iyi sağlanmış.	
tıkırı yolunda olmak (ya da gitmek) : Varlıklı olmak, hali vakti yerinde olmak.	
tıkırında gitmek : (iş için) Yolunda, iyi düzgün olmak.	
tıkırını yoluna koymak : Geçim düzenini iyi olarak sağlamak.	
tımarhane kaçkını : mec. Delice işler yapan (kimse).	tîmâr hâne kaçkını : Deli, delice hareket eden.
tingir mıngır : 1.Kuru, çınlamalı ve yankılı bir sesle. 2.Yavaş, düzenli bir biçimde yol alındığını belirtmek için söylenir.	
tingiri yolunda : Kazancı iyi.	

tınmaz melaike : Kendi halinde, sessiz kimse.	
	tıpayı atmak : Çok hiddetlenip tehevür etmek.
tıpış tıpış yürümek : 1.Kısa adımlarla çabuk yürümek. 2.mec.İster istemez bir yere gitmek ya da bir yerden ayrılmak.	
tırabzan babası : mec. Babalık ödevini yapmayan kimse.	
tıraş etmek : (argo) Bıkkınlık verecek kadar uzun konuşmak.	
tıraşa tutmak : (argo) Birini bıkkınlık verici uzun konuşmalarla oyalamak.	
tırhallı her bir hallı : Aynı koşullar altında bulunanların aynı durumda olduklarını anlatmak için söylenir.	
	tırnağı dibinde : Peşin (akçe).
tırnağı olmamak (birinin) : Birinden değerce çok aşağıda olmak.	
tırnağına (ya da attığı tırnağa) değmemek (Bir şeyin ya da bir kimsenin) : Değerce ondan çok aşağı olmak.	
tırnak göstermek : Korkutmak, gözdağı vermek.	
	tırnak ilıştirmek, takmak, geçirmek : Yapışıp bırakmamak, zabtına çalışmak.
tırnak kadar : Çok küçük; çok az.	
tırnak sürüştürmek : Kavgayı körüklemek.	
tırnaklarını sökmek (birinin) : Elindeki güçten yoksun bırakmak.	tırnak sökmek : Tâkat bırakmamak.
tırpan atmak : Bir topluluğu yok etmek, kırıp geçirmek.	tırpan atmak : mec. Tırpanla biçer gibi hırs ve tama' ve sür'atle yiyip bitirmek, süpürüvermek, kırıp geçmek.
tıs yok : (bir yerde) Hiç ses olmadığını anlatır.	
	tilki kuyruğu : Hâtıra getirilmesi muzır şey.
tilki uykusuna yatmak : Uyuyormuş gibi yaparak fırsat kollamak.	
tir tir titremek : Eylemiyle birlikte çok üşümek ya da çok korkmak anlamında kullanılır.	
tiriti çıkmak : İyice ihtiyarlamak, çok yaşlanmak.	
	titliğini bozmamak : Hiç kımıldanmamak, telaş etmemek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

tiye almak : (argo) Biriyle alay etmek, eğlenmek.	
	tiz (tez) geçmek : Söyleyip geçmek, ısrâr etmemek.
tohuma kaçmak : (şaka) Yaşlanmak, kartlaşmak.	
tok karınla : Doymuş olarak	
tok karnına : Yemekten sonra.	
tok tutmak : Açlığı uzun süre giderme ya da doyurma özelliği olan.	
toka etmek : 1. El sıkışmak. 2. Karşılıklı iki parçayı getirip birbirine dayamak. 3. Kadeh tokuşturmak. 4. (argo) Vermek.	
tokat atmak : El içiyle vurmak.	
	tokat içirmek : Tokat vurmak.
tokmak gibi : tkz. Etili.	tokmak gibi : mec.Etili canlı, kuvvetli çocuk.
tongaya basmak (ya da düşmek) : Kendisini kötü bir duruma düşürmek için hazırlanan bir düzene uğramak, tuzağa düşmek.	
top atmak (ya da topu atmak) : Batkınlığa uğramak, iflas etmek.	top atmak : mec. İflâs etmek.
top atmak : Gür ve gürültülü bir biçimde.	
	top otu : Esirgenmeyen, umûma âid olan mâli bol keseden sarf.
	top topuz : Kısa boylu ve tıknaz, topaç adam.
top yekün : Hepsi birden.	
	top yoluna gitmek : Beyhûde telef olmak, heder olmak.
	top yoluna gürlemek : Nâ-hak yere telef olmak.
topa tutmak : Üzerine topla ateş etmek.	
topal eşekle kervana katılmak : Yetkisi ve yeteneği olmadığı halde önemli bir işe katılmaya yeltenmek.	
toprağa bakmak : Ölümünü yakın görülmek.	
toprağı bol olsun : Müslüman olmayanlar için "ruhu sükün içinde olsun" anlamında söylenir.	
toprağına ağır gelmesin : Bir ölünün aleyhinde bir söz söylenildiğinde kullanılır.	
toprak olmak : Ölmek.	
toprak paklar : (bir kimsenin) Yaptığı kötülükler ancak ölmesiyle son bulur.	
topu atmak : (argo) Sınıfta kalmak.	topu atmak : Vefât etmek.
topuk çalmak : Yürürken ayakları birbirine çarpıp çarpılmak.	topuk çalmak : Yürürken topukları birbirine dokundurmak, çamur atmak.
	topuk çatlatmak : Çok koşmak.
	topuz altında : Kerhen, kahren, cebren.

torbada (çantada) keklük : Ele geçirilmesi o denli kesin ki elde edilmiş sayılır.	
torbaya koymak : Saklamak.	
torun torba (ya da torun tosun) sahibi olmak : Evlat ve torunları olmak.	
torunu Ebusut Efendinin : (şaka) Eskiye çok bağlı, tutucu olanlar için kullanılır.	
toz duman : Yerden kalkarak havayı kaplayan yoğun toz.	toz duman : Karartı.
toz etmek : Ezip harap etmek, ortadan kaldırmak.	toz etmek : Yürürken toz kaldırmak.
toz kondurmamak : Bir şeyde herhangi bir kusurun varlığını kabul etmemek, bir şeyi kusursuz göstermek.	toz kondurmamak : Bir adam hakkında hiçbir kabâhat ve fenâlık kabûl etmemek her şeyden tebrîe etmek.
toz olmak : (argo) Kaçmak, uzaklaşmak, gözden kaybolmak.	
tozdan dumandan ferman okunmamak : Ortalık çok karışık olmak.	
toz pembe görmek (ortalığı) : Aşırı iyimser olmak.	
tozu dumana katmak : 1 Toz kaldırarak hızla kaçmak.	tozu dumana katmak : Çok koşmak, ziyâde acele etmek.
tozunu almak (atmak, silmek ya da silkelemek) : 1 Bir şeyi silerek tozdan temizlemek. 2. Dövmek, hırpalamak.	
tövbeler olsun (ya da tövbeler tövbesi) : Bir kimsenin bir işten çok pişman olarak bir daha yapmamak kararında olduğunu anlatır.	
treni kaçırmak : Bir şeyi elde etme, bir işi gerçekleştirme fırsatını ve olanağını yitirmek.	
tuhaf olmak (bir) : mec. Şaşırarak, ne yapacağını, ne diyeceğini bilememek.	
tuhafına gitmek (bir şeyin, birinin) : O şeyi tuhaf bulmak, yabansımak.	
tulum çıkarmak (bir işte) : Amacını eksiksiz elde etmek.	
	tulumunu çıkarmak : mec. Haddini bildirmek, te'dîb etmek.
tundan tuna atmak : Uzaklara sürüp dolaştırmak.	
Tunus gediği : Vazgeçilmeyecek karlı iş ya da şey.	Tunus gediği : Kelepir şey ve ale-l-husûs serveti için izdivâç olunan yaşlı zengin kadın.
tur atmak : Dolaşmak, dolaşıp gelmek.	
turna gözü gibi : Duru sarı.	
turnayı gözünden vurmak : Ele geçen fırsatı iyi değerlendirerek umulmadık bir kazanç sağlamak.	turnayı gözünden urmak (vurmak) : Makbûl bir şeyi lâyıkiyle elde etmek.

turp gibi : Sağlığı yerinde.	turp gibi : mec.Pek sağlam ve kavî.
turşu gibi : Çok yorgun.	
turşu olmak : 1 (Yiyecek) bozulmak, ekşimek. 2 mec. Güçsüzleşmek, bitkinleşmek.	
turşusu çıkmak : Çok yorulmak.	
turşusunu kurmak : Bir şeyin elde çıkarılması gerektiği halde buna bir türlü kıyamamak anlamında kınama yollu söylenir.	turşusunu kurmak : Çok saklayıp kullanmamak.
turşuya dönmek : Çok yorulmak, bitkinleşmek.	
tut kelin perçeminden : Çözümü güçlük gösteren bir durum karşısında söylenir.	
tutaraki tutmak : mec. Huysuzluğu depreşmek.	
	tutî kuşu : mec.Anlamaksızın çok söyler, geveze.
tuttuğu dal elinde kalmak : Dayandığı, güvendiği kimse ya da şey önemini yitirerek işe yaramaz duruma gelmek.	
tuttuğunu koparmak : Becerikli olmak, giriştiği her işte başarı sağlamak.	
tutunacak dalı olmak (ya da olmamak) : Güveneceği bir kimse ya da şey bulunmak (bulunmamak).	
	tuz biber : mec. Lezzet.
tuz ekmek hakkı : Birinin ekmek yedirip iyilik ettiği kimse üzerindeki hakkı.	tuz etmek (ekmek) hakkı : Şükran, minnet-dârlık.
tuzğa düşmek : Birilerince hazırlanan kötü bir duruma uğramak.	
tuzak kurmak : 1 Bir şeyi yakalamak için tuzak hazırlamak. 2 mec. Birini güç ve tehlike bir duruma düşürmek için düzen hazırlamak.	
tuzla buz etmek : (kırılan şeyler için) Onarılamayacak biçimde kırmak, paramparça etmek.	
tuzla buz olmak : Onarılamayacak biçimde kırılmak, dağılmak, paramparça olmak.	
tuzlayayım da kokmasın (ya da kokma) : Birine, düşüncesinde aldandığını ve aklının bir şeye ermediğini anlatmak için söylenir.	tuzlayayım da kokma : Birinin bir şey bilmediğini yüzüne berâber söylemek için istihzâ ta'bir-i âmiyânesidir.
tuzluya mal olmak : Çok para ödenmesi gerekme.	
tuzluya oturmak (ya da patlamak) : Çok yüksek ücret ödeyerek satın almak, çok pahalı gelmek.	
tuzu kuru : Bir işten zarar görmeyen.	tuzu kuru : İşi sağlam, şübhe götürür hâli olmayan.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

tükürdüğünü yalamak : Verdiği karardan benliğini küçülterek geri dönmek.	tükürdüğünü yalamak : Ettiği va'dden nükûl etmek, verdiği sözü geri almak.
tükürüğünü yutmak : İmrenip ağzı sulanmak.	tükürüğü yutmak : İmrenmek.
tünel geçmek : (argo) Aklını yaptığı işe vermemek.	
	Türkçe'yi gâip etmek(kaybetmek) : Şaşırmak.
türkü yakmak : Türküye ezgi yakmak.	
türküsünü çağırmaq (birinin): Bir kimsenin hoşuna gidecek biçimde söz söylemek ya da davranışta bulunmak.	
	tütünü doğru çıkmak : İşi yolunda olmak.
tütününü tütürmek : Ev ve aile düzeninin sürmesini sağlamak.	
tüy dikmek(üzerine) : (kötü bir durum almış bir işi) Bûsbütün kötü bir duruma sokmak.	
tüy düzmek : 1 (hayvanın) Tüyü düzölmek. 2. (insan) Kılığını düzeltmek.	
	tüyler ütmeK : Üşömek.
tüyleri diken diken olmak : 1 Üşömekten ya da korkmaktan vücuttaki kılların dipleri kabarıp, kıllar dikilmek. 2. mec. Korku, tiskinti gibi duyguları anlatır.	
tüyleri ürpermek : Kötü bir olay, soğuk, gıcınlanma gibi nedenlerle korku ya da tiksinti duymak.	tüyler ürpermek : Ürmek, irti'âş etmek.
	tüyü düzmek : mec. Kesb-i vüs'at etmek, üstü başı düzeltmek.
tüyüne dokunmamak : Dokunacak, zarar verecek en ufak bir davranışta bulunmamak.	

U

ucu bucağı olmamak, (ya da görünmemek) : Çok geniş olmak.	
	ucu bulunmaz : Hall ü faslı müşkül, pâyânsız.
ucu dokunmak(herhangi birine) : Zararı birine dokunmak.	
ucu ortası belli olmamak : (iş için) Neresinden başlanacağı kestirilemez duruma gelmek.	
ucunda (cezalandırıcı bir şey) bulunmak : Kötü bir şeye neden olmak.	
ucunda bir şey olmak : Gizli bir erek bulunmak.	
	ucunu alta kaçırmaq : İflâs etmek.
	ucunu bul da yağa bala ver : İşin içinden çıkabilirsen çık.
	ucunu bulmak : Hall ü fasl etmek.
ucunu kaçırmaq(bir işin) : (iş)Çıkmaza girmek.	ucunu kaçırmaq, ucunu altında kaçırmaq : Hisâbı şaşırmaq, zarar, iflâs etmek.
	ucunu kulbunu (kulpunu) gâib etmek (kaybetmek) : Nereden tutacağını bilememek, hisâbı (hesabı) şaşırmaq.
	ucunu ortasını bulmak : Kestirmek, karâr vermek.
ucuz atlatmak (ya da kurtulmak) : Zor bir durumdan az zararlı sıyrılmak.	
ucuza çıkmak : Yaptırılan bir şey az masrafla elde edilmek.	
uç uca : Bir işin son noktasıyla, ikinci bir işin baş noktasını birbirine ekleyerek.	uç uca : Tûlen, muttasıl.
uç uca gelmek : Ancak yetişmek.	
uç vermek : 1.(çıban) Baş vermek. 2.Ortaya çıkmak; 3.(bitki) Bitmek, sürmek. 4.Gelişme, büyüme başlangıcı göstermek.	uç vermek : 1. Zuhûr etmek, gözükme, 2. Bitmek, sürmek, nâbit olmak.
uçan kuşa borcu olmak : Pek çok kişiye borçlu olmak.	
uçan kuştan medet ummak : Sıkıntılı bir durumdan kurtulmak için her türlü çareye başvurmak	
	uçdan(uçtan) uca : İfrâttan tefrîte.
uçkuruna gevşek olmak : mec. İffetine bağlı olmamak.	
uçkuruna sağlam : mec. İffetine bağlı.	
uçsuz bucaksız : 1.Sonu görülmeyecek kadar geniş olan. 2.Çok fazla, pek çok.	
uçup gitmek : Kaybolmak, yok olmak.	
ufacık tepelik : Kısa boylu ve zayıf, küçük yapılı, çelimsiz.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

ufak tefek : 1.(nesnelere için) Büyük yer kaplamayan, küçük; çok gerekli olmayan. 2.Önemsiz. 3.Kısa ve zayıf.	ufak tefek : Küçük cüsseli, çelimsiz.
ufkunu genişletmek : Görüş alanını genişleterek, daha geniş, daha fazla bilgi ve görüş edinmek.	
uflayıp puflamak : Sürekli olarak uflamak, uflayıp durmak.	
	uğrun yol : Hırsız yolu, gizli yol.
uğur ola! (ya da uğurlar olsun!) : Esenlikle git, yolun açık olsun.	
uğuru açık : Talihli.	uğuru açık : Tâli'li.
uhdesinde olmak : Üstünde olmak, sorumluluğu altında olmak.	
uhdesinden gelmek : Becermek, başarmak.	uhdesinden gelmek : İcrâ edebilmek, becermek.
uhdesini almak : Bir işi üstüne almak.	
	ukalâ taslağı : Kendini erbâb-ı dirâyetten zann ile beyân-ı efkâra girişen.
ukala dümbeleği : tkz. Aklı ermediği halde her konuda fikir yürüten, bilir bilmez her şeye karışan, zevzek.	ukalâ tümbeleği(dümbeleği) : Ukalâlık iddiâ'sında bulunur gülünç câhil.
	ukde-i lisân : Dilde bir düğüm varmış gibi serbest söyleyemeyip kekeleme.
umuda düşmek : Gerçekleşeceğine inanmak, umut etmek.	
umudunu kırmak : Güvenini sarsmak.	
	umûr etmek : Ehemmiyyet vermek, vazîfe edinmek.
umur görmüş : 1. Önemli görevlerde bulunmuş, görgülü, olgun insan. 2. Deneyimi çok olan.	
umurumun teki : (ters söyleyişle) Bir işe hiç ilgi gösterilmediğini anlatır.	
umut beslemek : Bir şeyin olabileceğini beklemek, ummak.	
umut ışığı : Umutlandırıcı belirti.	
umut kesmek : Bir şeyin artık gerçekleşmeyeceğini kanısına varmak, ummaz olmak.	
un ufak etmek : Çok ufak kırıntılar durumuna getirmek.	
un ufak olmak : Çok ufak kırıntılar durumuna gelmek, parçalanmak.	
	unluk sıçanı : Mülevves adam.
ununu elemiş, eleğini asmış : Geri kalan yaşamı süresince artık yapacak önemli bir işi kalmamış.	
	unvan satmak : Ulvan.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

us pahası : Akılsızca bir davranışın, ilerisi için kişinin uyanık davranmasına yarayan cezası.	us bahâsı : Akılsızlıkla edilen bir hareketin neticesi olarak çekilen ziyân ki ilerisi için akl öğrenmeye sebep olur.
usanç getirmek : Usanacak duruma gelmek.	
usanç vermek : Usandırmak.	
uslu durmak (ya da oturmak) : Yaramazlık etmemek.	uslu durmak : Yaramazlık etmemek.
	uşuntu etmek : Bir işi el birliğiyle bitirmek üzere her taraftan şitâb etmek.
ut yeri : İnsanın vücudunda örtmek zorunda kaldığı yer, edep yeri.	
utancından yere geçmek : Çok utanmak.	
uvertür yapmak : tkz. Bir şeye giriş niteliğinde söz söylemek ya da davranışta bulunmak.	
uygun bulmak : Yakışır, yaraşır görmek.	
uygun düşmek : Yakışmak, yaraşmak, elverişli olmak.	
uygun gelmek : 1.Yakışmak, yaraşmak. 2.Elverişli olmak. 3.Uymak.	
uygun görmek : Yakışır, yaraşır görmek, elverişli bulunmak.	
uyku vermek (ya da getirmemek) : Uyuma isteği duyurmak, uyutucu özelliği olmak.	
uyku basmak (ya da bastırmak) : Çok uykusu gelmek.	uyku basmak : Uyku galebe etmek, bilâ-ihdiyâr uyumak.
uyku çekmek : İyice uyumak.	
uyku dağıtmak : Uyumasına engel olmak.	
uyku durak (yok ya da uyku nedir bilmeden) : Dinlenme olanağı (bulamadan).	
uyku gözünden akmak : Çok uykusu gelmek.	
uyku kestirmek : Kısa bir süre uyumak.	uyku kestirmek : Biraz uyumakla uykuyu def etmek.
uyku tulumu : 1.Uyurken içine girilen tulum biçimindeki yatak. 2.mec.Çok uyuyan kimse.	
uyku tutmamak : Uyuyamamak.	
uykuda olmak(bir iş) : Yürütülmemek, olduğu gibi durmak.	
	uykudan kalkmak : Uyanmak.
uykusu açılmak (ya da dağılmak) : Uykulu durumu geçmek.	uyku açılmak : Uyku sersemliği gitmek.
uykusu ağır : Uyurken kolayca uyanmayan, derin uyuyan.	
uykusu başına sıçramak : 1.Uyuyamadığı için sersemleşmek. 2.Uykusunu iyi alamadığında hırçınlaşmak.	
uykusu gelmek : Uyuma isteği duymak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

uykusu hafif : Küçük bir sestem hemen uyanan.	
uykusu kaçmak : 1.Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir nedenle uyuyamamak. 2. Kaygılanmak, tedirgin olmak.	uyku dağılmak, kaçmak : Uyku ârzûsu mündefi' olup artık uyuyamamak.
uykuya dalmak : Rahat, derin bir şekilde uyumak.	uykuya dalmak : 1. Derin uyumak. 2. mec. Hâb-ı gaflete varmak.
uykuya varmak : 1.Uyumak. 2.mec. Dinginlik, sessizlik, hareketsizlik içine girmek.	uykuya varmak : Uyumak.
uyur uyanık : Yarı uyur yarı uyanık, yarı uykulu.	
uyuyan yılanın kuyruğuna basmak : Kötü bir kimsenin yeni bir kötülük yapmasına fırsat vermemek.	
uyuz etmek : Sinirlendirmek.	
uyuz olmak : 1. Uyuz sayrılığına yakalanmak. 2. mec. Sinirlenmek.	
uzağı görmek : İleride ne olacağını kestirmek.	
uzaklara gitmek : mec. Konudan ayrılmak.	
uzaktan bakmak (ya da seyirci kalmak) : Seyirci gibi davranıp karışmamak.	uzaktan bakmak : Seyirci kalkmak, müdâhele etmemek.
uzaktan merhaba : Yakın ahbablık bulunmadığın ya da sevilmediğini anlatır.	
uzaktan uzağa : 1.İlgisi çok az olan. 2.Çok uzaktan (duyulan).	
uzaktan yakından : Herhangi bir bakımdan ilgili.	
uzun etmek : 1.Tartışmayı sürdürmek. 2.Aşırı gitmek.	uzun etmek : 1. Nâfile yere uzatmak, lüzûmsuz olarak çok söylemek. 2. Pek ileriye varmak, çok müdde'ayyât ve matlûbâtta bulunmak.
uzun hikaye : Pek çok ayrıntılı olan olay.	
uzun kulaktan haber almak : Uzaktan uzağa haber almak.	
uzun lafın (ya da sözün) kısası : Kısacası, özet olarak.	
uzun oturmak : hlk. 1.Uzanarak oturmak, yarı yatmış durumda olmak. 2.(şaka) Yatmak.	
	uzun tutmak : Çok sürecek veyâ pek mufassal ve büyük olacak sûrette başlamak.
uzun uzadıya : Uzatarak, derinleştirerek, genişleterek, ayrıntılarıyla.	uzun uzadı, uzun uzadıya : Dûr u dirâz, pek tafsilâtli, arz ü amîk.
	uzun yol : Sürekli veyâ dolaşık.

Ü

üç aşağı beş yukarı : Yaklaşık olarak, az bir farkla.	
üç aşağı beş yukarı dolaşmak : Kararsızlık içinde dolaşmak.	
üç buçuk atmak : (argo) Çok korkmak.	
üç günlük ömür : Ömrün kısalığını anlatır.	
üç otuzunda : Çok yaşlı (insan).	
üç beşe bakmamak : Fiyat üzerindeki küçük farkları önemsememek.	
üçkağıda bağlamak (ya da getirmek) : Karşısındakini şaşırtarak aldatmak.	
üçler, yediler, kırklar : Halk ağzında yaşayan ermişler topluluğu.	
üçten dokuza : İslam hukukuna göre, kocanın üç eli aralıklarla üç kez "boş ol!" sözünü yineleyerek karısını boşaması.	
ümidi sönmek : Umudu kalmamak.	
ümidi suya düşmek : Umudu kalmamak.	
ümidini kesmek : Artık ummaz olmak.	ümidi kesmek : Me'yûs olmak.
ümit bağlamak : Olmasını, olacağını ummak.	
ümit bırakmak : Bir kimsede umut uyandırmak, umut vermek.	
ümit dünyası : Gerçekleşmesi çok zor olan şeyleri ummanın hoş görülmesi gerektiğini belirtir.	
ümit kapısı : Bir umutla bağlanılan durum ya da yer.	
ümit serpmek : Umutlandırmak.	
ümit uyanmak : Umut doğmak, umut belirlemek.	
	ününe gitmek : Şöhret arkasına düşmek, iştihâr hevesine düşmek.
üst baş : Giyecekler, giysiler.	üst baş : Esvâb, kıyâfet.
üst başı(bir yerin) : Yukarı yanı, yukarda olan bölümü.	
üst çıkmak (ya da gelmek) : Yenmek.	üst çıkmak, üst gelmek : Galebe çalmak, müsâbakat.
	üst perdeden başlamak : Ağız bozmak.
üst perdeden konuşmak : Üstünlük taslayarak söz söylemek.	
üst üste : 1.Birbiri arkasından. 2.Birbirinin üstüne konulmuş. 3.Çok kalabalık, sıkışık.	üst üste-bir biri üstüne : Birbiri üzerine, cümlesi bir sayılarak.
	üste bırakmak : Geri vermek, redd-ü îade etmek.
üste çıkmak : Suçlu olduğu halde karşısındakini suçlamak.	üste çıkmak : İbrâz-ı mahâret etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	üste gelmek : Semirmek.
	üste urmak(vurmak) : Zamm ve ilâve etmek.
üste vermek : Bir şeyi başka bir şeyle değiştirirken fazladan vermek.	üste vermek : 1. İki şey mübâdelesinde birine diğer bir şey daha ilâve etmek. 2. Bir fâide ta'kîb ederken mutazarrır olmak.
üstesinden gelmek : Başarmak, becermek.	
üstü başı dökülmek (birinin) : Giyecekleri çok eski olmak.	üst baş kalmamak : Kıyâfet pek pejmürde olmak.
üstü kapalı (ya da örtülü) konuşmak : Açık ve kesin sözcükler kullanmadan konuşmak.	
üstüne iyilik sağlık (üstüne, üstünüze sağlık, üstüne sağlık ya da üstünüze şifalar) : 1.Tanrı esirgesin, üstümden ırak. 2.Şaşma, şaşkınlık belirtmek için kullanılır. 3.Kötü bir durumdan söz ederken konuşanın dinleyene söylediği iyi bir dilek sözü.	
	üstümüzden ırak : Bizden uzak olsun, Allah esirgesin.
üstün bulmak : Bir şeyi ya da kimseyi başkasından daha değerli bulmak ya da görmek.	
	üstün gelmek : Galebe çalmak.
üstünde durmak : Bir işe önem vermek, bir işle yakından ve sürekli ilgilenmek.	
üstünde kalmak : (mal için) Artırma sonucunda bir kimsenin olmak.	
üstündeki üstünde, başındaki başında : Üstündekinden başka hiçbir şey almadan.	
üstünden (şu kadar zaman) geçmek : Aradan herhangi bir zaman geçmek.	
üstünden atmak : Bir şeyi ödev olarak kabul etmemek.	
üstünden dökülmek : (giysi, giyecek için) Bol ve biçimsiz olmak, yakışmamak.	
üstünden geçmek (birinin) : İrzına geçmek.	
üstüne almak :1. Bir davranışın kendisine karşı olduğunu sanarak tedirgin olmak, alınmak. 2. Bir işi yapmaya söz vermek, ödev edinmek.	üstüne almak : 1. Der-uhde, ta'ahhüd etmek. 2. Bir kabâhatin fâ'ili kendi olduğunu söylemek.
üstüne atmak (birinin) : (Bir suçu) birine yüklemek.	
üstüne basmak : 1. Yerinde ve düşünce ileri sürmek. 2. İyice belirtmek.	
üstüne başına etmek (birinin) : (kaba) Ağır bir biçimde sövmek.	
üstüne bir bardak (soğuk) su içmek(bir şeyin) : (alay) O işten umudunu kesmek, o işin olacağına inanmamak, o işten vazgeçmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

üstüne bir iki güneş doğmak : Sabah yataktan geç kalkmak.	
	üstüne çökmek : Altına almak.
üstüne düşmek : Bir kimseyle ya da bir şeyle çok ilgilenmek.	üstüne düşmek : Musallat olmak, çok uğraşmak.
üstüne evlenmek(karısının) : Karısı varken bir kadınla daha evlenmek.	
üstüne fenalık gelmek : Aşırı derecede sıkılmak, pek bunalmak.	
üstüne geçirmek : 1. Bir malın tapusunu kendi adına yazdırmak. 2. (çocuk için) Evlat edinmek.	
üstüne gelmek(bir şeyin) : Bir şey yapılırken ya da konuşulurken çıkagelmek.	
üstüne gitmek : Karışmak.	
üstüne gül koklamamak (birinin): Sevdiği birinden başkasını sevmemek.	
üstüne güneş doğmamak : Güneş doğmadan önce kalkmak.	
üstüne kalmak (birinin): Güçlükler birinin omzuna yüklenmek.	
üstüne kapanmak : Aralıksız çalışmak.	
üstüne koymak : Katmak, eklemek.	üste komak (koymak) : Arttırmak, tezyîd etmek.
	üstüne mâl etmek : Tekayyüd etmek, ehemmiyyet vermek.
üstüne olmamak : Daha üstüne bulunmamak.	
üstüne oturmak : Hakkı yokken bir şeyi kendine mal etmek.	
üstüne ölü toprağı serpilmiş gibi : Tembel, uyuşuk, cansız, miskin.	
üstüne perde çekmek : İsteyerek örtmek, gizlemek.	
üstüne sevmek (birinin): Birini severken bir başkasını daha sevmek.	
üstüne titremek(bir şeyin) : Çok sevgi, özen göstermek.	
üstüne toz kondurmamak : Bir şeyin kusurlu olabileceğini kabul etmemek.	
üstüne tuz biber eklemek : Üzüntüyü, kusuru arttıracak durum yaratmak.	
üstüne üstüne gitmek(bir şeyin) : Çekinmeden, sonucu tehlikeli olabilecek bir şeyle uğraşmak, yılmamak.	
üstüne varmak : 1. Bir şey yapmasını baskı yaparak istemek. 2. Saldırmak. 3. (kadın) Evli bir erkekle evlenmek.	üstüne varmak : Bir şeyi yapmak istemeyene karşı ısrâr ve tehdîdde bulunmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

üstüne vazife olmamak (ya da değil) : Görevi olmamak, o görev kendini ilgilendirmemek.	
üstüne yatmak : Hakkı yokken bir şeyi kendine mal etmek, bir şeyi alıp vermemek.	üstüne yatmak : Gasb edip, yanında kâr kalmak.
üstüne yıkmak : 1. Kendisinin de sorumlu olduğu bir işin ağırlığını başkalarına yüklemek. 2. Kendi suçunu başkasına yüklemek.	
üstüne yok : Bundan daha iyisi olmaz, hepsinden iyisi bu.	
üstüne yormak(kendi) : Alınmak.	
üstüne yüklenmek : 1. Saldırmak, 2. mec. Israr etmek.	
üstüne yürümek : Korkutmak, yıldırma amacıyla saldıracakmış gibi yapmak.	üstüne yürümek : Üzerine hücum etmek.
üstüne...(çekmek, yapmak, etmek vb.) : Bir işi pek çok kez yinelenmek.	
üstünlük duygusu (kompleksi) : Kişinin kendini kimi yönlerden ya da genellikle insanların çoğundan üstün görmesi.	
üstünü (ya da üstüne) görmek : Hastalıktan söz ederken karşısındakinin dileğiyle söylenen söz.	
üvey evlat gibi tutmak(ya da saymak) : Horlamak, haksızlık etmek.	
üzerinde durmak : Bir işe önem vermek, bir işle yakında ilgilenmek.	
üzerinde kalmak : 1.(mal ya da iş) Artırmak sırasında bir kimsenin olmak. 2.İstenmeyen bir şey birine yüklenmek, sorumluluğuna bırakılmak.	üzerinde kalmak : Zimmetinde terettüb etmek.
üzerinden atmak : (giysi için) Bol ve biçimsiz olmak.	
üzerine almak : 1.Bir davranışın kendisine karşı olduğunu sanarak tedirgin olmak, alınmak. 2.Bir işi yapmaya söz vermek, ödev edinmek, 3.(evli iken)Karısının üzerine bir başka kadınla evlenmek.	üzerine almak : 1. Der-uhde, ta'ahhüd etmek. 2. Kendine isnâd etmek alınmak, münfa'il olmak.
üzerine atmak : Bir suçu birine yüklemek.	üzerine atmak : Azv ve isnâd etmek.
üzerine bardak su içmek : (alay) Alacaklı olduğu bir şeyi elde etmekten umut kesmek.	
üzerine titremek : Çok sevgi ve özen göstermek.	üzerine ditremek (titremek) : Birine çok rikkat ve muhabbeti olup ziyâde dikkat etmek.
üzerine düşmek : Bir şeyle ilgilenmeye başlamak, ilgi göstermek, bir şeyle çok uğraşmak.	üzerine düşmek : İbrâm etmek.
üzerine evlenmek : (evli iken)Karısının üzerine bir başka kadınla evlenmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÛRKÎ**

üzerine güneş doğmak : Sabah yataktan geç kalkmak.	
üzerine koymak : Katmak, eklemek.	
üzerine oturmak : Hakkı yokken bir şeyi kendine mal etmek.	
üzerine ölü toprağı serpilmiş gibi uyumak : Çok derin uyumak.	
üzerine titremek : Çok sevgi ve özen göstermek.	
	üzerine toz kondurmamak : Hiçbir ayb ve kabâhat kabûl etmemek.
üzerine tuz biber ekmek : Üzüntüyü, kusuru artıracak durum yaratmak.	
üzerine üzerine gitmek : Çekinmeden, sonucu tehlikeli olabilecek bir şeyle uğraşmak, yılmamak.	
üzerine varmak : 1.Bir şeyi yapmasını baskı yaparak istemek. 2.(kadın) Evli bir erkekle evlenmek.	üzerine varmak : Isrâr etmek.
üzerine yaptırmak : Bir malın tapusunu kendi adına yazdırmak.	
üzerine yüklemek : 1.Saldırmak. 2.mec. Israr etmek.	
üzerine yürüme : Saldırmak.	üzerine yürüme : Tehevvürle ihâfe ve tehdîd etmek.
üzüm üzüm üzölmek : Üzmek ve üzölmek eylemlerine üzüm üzüm getirilerek anlamı pekiştirilir.	üzüm üzüm üzölmek : Pek ziyâde sıkılıp, muztarib olmak.
üzümün çöpü armudun sapı var demek : Her şeyde bir eksiklik bulmak, güç beğenir olmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

V

vadesi gelmek : 1. Süresi dolmak, zamanı gelmek. 2. mec. Ömrü sona ermek, eceli gelmek.	
vakit geçirmek : Oyalanmak, uğraşmak.	
vakit kaybetmeden : Hemen, derhal.	
vakit kazanmak : 1. Bir şeye ayrılan süreyi azaltmak. 2. Karşı tarafı oyalayarak kendi hazırlanma süresini uzatmak.	
vakit öldürmek : Zamanı yararsız, gereksiz işlerle ya da hiç iş yapmadan geçirmek.	
vakitli vakitsiz : Uygun zaman gözetmeden, gelişigüzel, rasgele zamanlarda.	
vakti gelmek : mec. Ölmek üzere olmak, ölümü yaklaşmak.	
vaktini almak (ya da yemek) (bir iş birinin) : Epey zaman harcanmasını gerektirmek.	
vaktini şaşmamak : Her şeyi tam zamanında yapmak.	
vakitler hayrolsun : Esenleme sözü.	vaktler, vakt-i şerifler hayrolsun : Sabâh ve akşamın gayrında söylenir, tahiyeye ta'biridir.
	var kuvvetiyle : Bütün kuvvet-i bedeni isti'mâl ederek olanca kuvvet ve iktidârını toplayıp kullanarak.
var yok : Belli bir ölçüye ya ulaşır ya ulaşmaz, herhangi bir ölçüye, miktara yakın, olduğu bile kuşkulu.	var yok : Her şey, mâl ü menâl.
vara yoğa : Her şeye.	
varı yoğu : Bir kimsenin olanca varlığı.	
varıncaya kadar (herhangi bir şeye) : Ne varsa her şeyi.	
	varış geliş : Gidip gelme, ülfet, i'tilâf.
	varışına gelişim : Mukâbele.
varlık göstermek : Kendinden beklenen görevi yerine getirmek, beğenilir bir iş yapmak.	
varlıkta darlık çekmek : Herhangi bir engel yüzünden elindeki olanaktan yararlanamamak.	
varsa yoksa : Başına getirildiği yinelemeli sözcüğün her şeyin üstünde tutulduğunu anlatır.	
vartayı atlatmak : Tehlikeli bir durumdan kurtulmak.	
vay anasını (ya da vay canına) : Şaşma, öfke duygusu anlatır.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

vay sen misin : Herhangi bir söz ya da davranışın öfke yarattığını anlatmak için kullanılır.	
vabal altında kalmak : Manevi sorumluluk yüklenmek.	
vembali boynuna olmak : Bir işin günahını yüklenmek.	
	velev süllim : Teslîm ve kabûl olursa da, öyle olduğu hâlde bile.
velveleye vermek : Gereksiz telaşa ve heyecana düşürmek.	
ver elini şu (ya da bu) yer : Ansızın verilen bir kararla yola çıkıldığını anlatır.	
ver etmek : Atmak, yağdırmak.	
verilmiş sadakası olmak : Büyük bir tehlike ya da kaza atlatıldığında söylenir.	
verip veriştirmek : Ağzına geleni söylemek.	
veryansın etmek : Acımadan, hiçbir şey düşünmeden yok etmek, bol bol harcamak ya da acımasızca söylemek.	
vidı vidı etmek : Türlü nedenlerle yerli yersiz çok konuşmak.	
	vık dedirmemek : Meydân vermemek.
	vık dememek : Hiç sesini çıkarmamak.
vız gelip tırıs geçmek : Hiç önemsememek, aldırış etmemek.	vız geçmek : Çabuk geçip kulak asmamak, ehemmiyyet vermemek.
vız gelmek (birine bir şey) : Pek önemsiz görünmek, aldırış etmemek.	
vidaları gevşemek : (argo) Kendini tutamayıp çok gülmek.	
	vird-i zebân : Her vakt îrâd ve tekrâr olunan temenniyât.
volta atmak : (argo) Bir aşağı bir yukarı dolaşmak.	
volta vurmak : 1.Gemi zikzak yapmak. 2.(argo) Bir aşağı bir yukarı dolaşmak.	
voltasını almak : (argo) Kaçmak, savuşmak, çekilmek, gitmek.	
vukua gelmek (ya da bulmak) : Olmak, meydana gelmek.	vukû' bulmak : Vâki' olmak, geçmek.
vur abalıya : Bütün özverinin yumuşak huylu kişiye yüklenmesi, sessiz, güçlü kişinin hırpalanması, hakkının çiğnenmesi durumu.	
vur aşağı tut yukarı : Uzun uzun çekişerek, sıkı pazarlık ederek.	
vur dedimse (ya da dedikse) öldür demedim (ya da demedik) ya : Bir dileği yerine getirirken aşırılığa düşene karşı söylenir.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

vur patlasın, çal oynasın : Aşırı zevk ve eğlenceyi anlatır.	
vurduğu yerden ses gelmek : Çok kuvvetli vurmak, eli ağır olmak.	
vurdukça tozlamak : Üzerine çalışıldıkça, işlendikçe işi artan şeyler için söylenir.	
vurdumduymaz kör ayvaz (olmak) : Duygusuz (olmak).	
vücut bulmak : Oluşmak.	vücûd bulmak, vücûda gelmek : Var olmak, hâsıl olmak, tekvîn etmek.
vücut vermek : Vücuda getirmek.	vücûd vermek : 1. Asılsız bir şeye vücûd-ı farz etmek. 2. Ehemmiyyet vermek, bir şey zannetmek.
vücuda gelmek : Ortaya çıkmak, oluşmak.	vücûda gelmek : Tahassül etmek, peydâ olmak, vücûd bulmak.
vücuda getirmek : Meydana getirmek, var etmek.	vücûda getirmek : Var etmek, hâsıl eylemek, meydâna koymak.
vücuttan düşmek : Zayıflamak.	

Y

ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli : Ya buranın koşullarına uymalı ya da buradan ayrılmalı.	
ya devlet başa ya kuzgun leşe : Sonunda büyük bir başarıya ulaşmak için yok olma tehlikesi bile göze almır.	
ya herrü ya merrü : Zor, tehlikeli bir durum karşısında "ne olursa olsun" gibi kötü olasılığın da göze alındığını anlatır.	
ya sabır çekmek : Bir sıkıntıya ses çıkarmadan ya da ona karşı bir şey yapmadan katlanmak.	
ya suyundan ya huyundan : Kimi özellikleri olduğu gibi, bir yerden, bir kimseden almış kimseler için kullanılır.	
yabana atmak : Önem vermemek, önemsiz görmek.	yabâna atmak : İ'tibâr etmemek, saymamak.
yabana gitmek : Hiç tanınmayan, bilinmeyen birine, bir yabancıya verilmek.	
yabana söylemek : Saçma sözler söylemek.	yabâna söylemek : Halt etmek, nâ-revâ söylemek.
	yabânın adamı : Münâsebetsiz adam.
	yabanın iti : Edebsiz adam.
yağ bağlamak : Semirmek.	
yağ bal : Hoş, tatlı, istenir bir biçimde.	yağ bal : A'lâ, matlûba muvâfık.
yağ bal olsun : (yenen, içilen şeyler için) Helal ve afiyet olsun.	yağ bal olsun : Âfiyetler olsun.
yağ basmak : 1.Büyük bir kaba yağ yerleştirmek. 2.Çok yağlanmak, yağ bağlamak, semirmek.	
yağ çekmek (ya da yapmak) : (argo)Övmek, dalkavukluk etmek.	
yağ gibi kaymak : (araba, taşıt)Sarsılmadan hızla gitmek.	
yağ tulumu (ya da küpü) : (şaka)Çok semiz.	
yağ yakmak : 1.Tavada yağı çok ısıtmak. 2.Dalkavukluk etmek.	
yağa bala bastırmak : Bol bol yedirip içirmek, çok ağırlamak.	
	yağı erimek, yürekte yağı erimek : Azâb ve telâş içinde olmak veyâ pek ziyâde hiddet etmek.
	yağıyla balıyla : Lezzetiyle, tamâmiyle mevcûb-ı istifâde sûrette.
yağlayıp ballamak : Çok överek anlatmak.	yağlayıp ballamak : Telleyip pûllamak, medh ederek ta'rîf ve tavsîf etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yağlı ballı : Araları çok iyi olmak, içlidişli olmak.	
yağlı kapı : Çalıştırdığı kişiye bol para, yiyecek, eşya veren aile, kuruluş vb.	
yağlı kuyruk : mec. Kolayca sömürülecek iş ya da kişi, kolayca ve bolca yararlanılabilecek kaynak.	
yağlı müşteri : Bol paralı, çok alışveriş yapan müşteri.	
yağma Hasan'ın böreği : Kimsenin korumadığı, sömürülen, yararlanılan kaynak.	
yağma gitmek : Bir şey çok alıcı bulmak, çok satılmak.	
yağma yok : tkz. Öyle şey olmaz.	yağma yok : Haksız bir şey talep edene müstehziyâne ve âmiyâne cevâb makâmında kullanılır.
	yağmazsan da gürlle : Bir şey yapmaz isen dahî izhâr-ı gayret eyle.
yağmur boşanmak : Birdenbire çok yağmur yağmak.	
yağmur olsa kimsenin tarlasına düşmez : Elinden geldiği halde kimseye iyilik etmeyenler için kullanılır.	
yağmur yağarken küpünü doldurmak : Kazanç fırsatı varken ondan yararlanarak para ya da mal edinmek.	
yağmur yemek : Yağmurda ıslanmak.	
yağmurdan kaçarken doluya tutulmak : Güç bir durumdan kurtulayım derken daha kötüsüyle karşılaşmak.	
yahudi pazarlığı : Bir şeyin çok ucuza alınabilmesi için yapılan sıkı pazarlık.	
yaka bir tarafta paça bir tarafta : Kılığı kıyafeti dağınık bir durumda.	
yaka ısırarak : Şaşırarak "Allah esirgesin" demek.	yaka ısırarak : Yardım ve meded istemek.
yaka paça (götürmek) : Hiçbir itiraz dinlemeden ve zorla (götürmek).	yaka paça : Sürükleyerek.
yaka paça etmek : Zorla götürmek, atmak, çıkarmak.	
	yaka paça olmak : Boğuşmak, dövüşmek.
yaka silmek(birinden) : Bıkmak, usanmak.	yaka silmek : Nefret etmek, usanmak.
yakadan atmak : Savıp savurmak.	yakadan atmak : Def' etmek, kurtulmak.
yakadan geçirmek : esk.Evlatlığı kabul etmek.	yakadan geçirmek : Oğulluğa kabûl etmek, tebennî etmek.
	yakadan tutmak : Yakalamak, ahz ü girift etmek.
yakası açılmadık : Hiç duyulmamış, ayıp (sövgü ya da açık saçık nükte).	yakası açılmadık : Mücedded, bikir, kullanılmamış, dürr-i nâ-süfte.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yakasına asılmak (birinin): Hesap sormak ya da bir şey istemek için tutup bırakmamak.	
yakasına çökmek : Zorlamak, baskı yapmak.	
yakasına sarılmak (birinin) : İsteddiği şeyi almak ya da dövüşmek için birini bırakmamak, zorlamak.	
	yakasından tutmak : Muâheze etmek.
yakasını bırakmak : Rahat bırakmak, ısrar etmemek.	
yakasını kaptırmak : Bir şeyin, bir kimsenin etkisinden kendisini kurtaramamak.	
	yakasını tutmak : Tevkif etmek.
yakasını bırakmamak (birinin) : Bezdirecek kadar üstüne düşmek, rahat vermemek, ısrar etmek.	
yakayı ele vermek : Kaçamayarak ele geçmek.	yakayı ele vermek : Tutulmak, kaçamamak, ele geçmek.
yakayı kurtarmak (ya da sıyırmak) : Kurtulmak.	yakayı kurtarmak : Kurtulmak, sıyrılmak.
	yakına gelmek , gitmek : Yaklaşmak, takarrüb etmek.
yakından bilmek (ya da tanımak) : Bir kimseyi ya da şeyi tüm özellikleriyle bilmek ya da yapmak.	
	yakıp kurutmak : Kasıp kavurmak, tahrib etmek.
	yakıp tütmek : Kemâl-i süz u güdâzla teşekkî etmek.
	yakıp tüttürmek : Ziyâde yakmak, yakıp kül etmek.
yakıp yıkmak : Çok büyük zarar vermek; harap etmek.	
	yakışık aldırmaç : Tensîb etmek.
yakışık almak (ya da almamak) : Yerinde olmak (ya da olmamak), uygun düşmek (ya da düşmemek).	yakışık almak : Münâsib olmak.
	yâl ü bâl : Tenâsüb a'zâ.
yalan atmak (ya da kıvırtmak) : Yalan söylemek.	
yalan çıkmak : Bir haberin yalan olduğu anlaşılmak.	
yalan dolan : Dolaşık ve yolsuz davranış.	
yalan dünya : Geçici, ölümlü yaşam, yalancı dünya.	
yalan yanlış : Yanlış şeylere dolu; doğru, düzgün olmasına önem verilmeyerek.	yalan yanlış : Doğru ve mükemmel olmayarak, kizb ü hatâ ile karışık.
yalan yere (yemin etmek) : Gerçeğe uygun olmayarak, doğru olmadığını bile bile (yemin etmek).	yalan yere : Yalandan, kizb üzerine.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

yalana şerbetli : Çekinmeden yalan söylemek.	
yalancı dünya : Geçici, ölümlü yaşam, yalan dünya.	
yalancı pehlivan : Yapamayacağı bir işi yapabilecekmiş gibi görünen kimse.	
yalancısı olmak (birinin) : Başkasının yalanını bilmeyerek söylemiş olmak.	
yalanını yakalamak (ya da tutmak) : Bir kimsenin yalan söylediğini anlamak.	yalanını tutmak : Tekzîb etmek.
yaldızlı hap : mec. Kötülüğü örtülerek, gizlenerek verilen şey.	
yalımı alçak : Yüreksiz.	yalımı alçak : Kibri kırık.
yalınayak başı kabak : 1.Ayağı ve başı çıplak. 2.mec.Çok perişan bir kılıkta.	
Yalova kaymakamı : Kendisi önemli kişi sananlar için şaka yollu söylenir.	
yalpa vurmak : İki yana eğilerek yürümek.	
yalvar yakar olmak : Çok yalvarmak.	
yama gibi durmak : Bulunduğu yere uymamak, eklendiğini belli etmek.	
yampala zeydün : Birinin, yeni bir durum karşısında ne yapacağını kestiremeyerek şaşkınlık geçirdiğini teklifsiz ve alaylı olarak anlatma.	
yamrı yumru : Eğri büğrü, çarpık, engebeli.	yamrı yumru : Tümsek ve çukurları çok, engebeli.
yan bakmak : Göz ucuyla bakmak.	yan bakmak, yan yan bakmak : Kînle, nazar-ı husûmetle bakmak.
yan basmak : 1.(bir işte)Aldanmak. 2.Dürüst davranmamak, kaypaklık etmek.	
yan bırakmak : 1.Beğenmeyerek ya da düşmanca bakmak. 2.Kötü niyet beslemek.	
yan çizmek : (bir işten) Hiç bir işle ilgilenmeyerek keyfince yaşamak.	yan çizmek : Savuşmak.
yan gelmek : (bir işe karışmayarak) Rahatına bakmak, keyfince yaşamak.	yan gelmek : Gâilesiz olmak, keyfine bakmak.
yan gözle (ya da gözle bakmak) : 1.Yan bakmak. 2.Belli etmeden, göz ucuyla.	
yan ödeme : Bir görevliye aldığı aylık ya da ücretten başka, türlü nedenlerle ödenen para.	
yan tutmak : Yanlardan yalnızca birini desteklemek, yansız davranmamak.	
yan yana : Biri ötekinin sağında ya da solunda olarak, birbirinin yanında, birlikte.	yan yana : Bitişik, muttasıl.
yan yatmak : Yana doğru çok eğilmek.	
yana çıkmak : Birinin yalısı olmak, birini tutmak.	
yana olmak : Birinin tarafını tutmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yanagından kan damlamak : Çok sağlıklı olduğu benzinden anlaşılmaq.	
yandan çarklı : (argo)Şekeri yanına konmuş olan kahve ya da çay.	
	yandan yana : Uçtan uca.
yangın yerine dönmek : Ortalık karışık, dağınık bir duruma gelmek.	
yangına körükle gitmek : Gerginliği uzlaşmazlığı arttıracak biçimde davranmaq.	yangına körükle gitmek : Nifâk ve ihtilâfi teşdît etmeye çalışmaq.
yangından mal kaçıırır gibi : Gereksiz bir telaş ve ivedilikle.	
yanı başında (ya da yanı başında) : Hemen yanında, çok yakınında.	yanı başında : Tâ yanında, ittisâlinde .
yanı sıra : 1.Birlikte, beraberinde. 2.Yanında.	
yanık rüzgar : Çabuk dinen yel.	
yanık ses : Dokunaklı ses.	
yanına almak : 1.Yanında çalıştırmak. 2.Geçimini sağlamak için yanında bulundurmak.	
yanına bırakmamak (ya da komamak) : Cezasız bırakmamak, öç almak.	
yanına (kâr) kalmak : Cezasız kalmak.	yanına kalmak : Ettiği yolsuzluğun cezâsını görmemek, cezâsız kalmak.
	yanına komak (koymak) : İntikâmını almamak, cezâsını vermemek.
yanına salavatla varılır : 1.Çok kibirli kendisini beğenmiş. 2.Çok öfkeli.	
yanına salavatla varılmaz : Çok pahalı.	
yanından bile geçmemiş (birinin): O şeyle hiçbir ilgisi yok.	
yanıp tutuşmak (biri için) : 1.Güçlü bir aşk ile sevmek. 2.(bir şeyi) Elde etmek için güçlü bir istek duymak ya da elde edemediği bir şey için büyük üzüntü duymak.	
yanıp yakılmak : Sızlanmaq, şikayet etmek.	yanıp yakılarak : Kemâl-i süzisle.
yankı uyandırmak (ya da yapmak) : 1.(ses)Bir yere çarpıp ikinci kez duyulmaq. 2.(bir olgu) Çevrede duygu düşünce dedikodu gibi tepki yapmak.	
	yanlış gitmek : Yolu şaşırmaq.
yanlış kapı çalmak : İsteğinin yapılmayacağı, yersiz sayılacağı bir yere başvurmaq.	
yanlışını çıkarmak : Yanlışını bulup göstermek.	yanlış yol : Bâtıl-ı zehâb, nâ-savâb.
	yanlış çıkarmak : Yanlış bulup tashîh etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	yapı taşı : mec. Bir yerin erkân ve anasırından olan.
yapıp etmek : Yapmak.	
yapmadığı kalmamak : Kendisi için zararlı olan bir çok iş yapmak.	
yapmadığını bırakmamak (ya da koymamak) : Bütün kötülükleri yapmak.	
yaprak oynamamak (ya da kıpırdamamak) : (hava)Rüzgarsız, çok durgun olmak.	
yaptığı hayır ürküttüğü kurbağaya değmemek : Zararı yararından çok olmak.	
yaptığını bilmemek : Akli başında olmamak, bilinçsizce davranmak.	
yar olmak : Yardım etmek, yararlı olmak.	
	yâr yıkıntısı : Bir dost yüzünden mutazarrır olma.
yara açmak : 1.Vücutta ya da bir şeyin yüzünde yara oluşmasına neden olmak. 2.Büyük üzüntü vermek.	
yara işlemek : 1.Yara kapanmayıp akıntı sürmek. 2.Üzücü bir olayın etkisi bitmemek.	
yaralı parmağa işlemek : En küçük bir yardımı bile esirgemek.	
yaraya tuz biber ekme : Bir derdin acısını çoğaltmak.	yaraya tuz saçmak : Bir te'sir ve acıyı tecdit etmek.
yardan atmak : Kazaya uğratmak.	yârdan atmak : Perendeden atlatmak, belâyâ düşürmek, kazâyâ uğratmak.
yardan mı geçersin, serden mi : Eş değerde iki şeyin birinden geçmek güçlüğü karşısında söylenir.	
	yârdan uçmak : Aldanıp belâyâ düşmek.
yardımına koşmak : Güç duruma düşene istekle yardım etmek.	yardıma yetişmek : İmdâda gitmek.
yarı buçuk : Çok az, baştan savma.	yarı buçuk : Az bir şey, eksik veyâ nâ-tamâm olarak.
yarı da kalmak : Bitmemek.	
	yâr-ı gâr : mec.Muhibb-ül-sâdık.
yarı yarıya : 1.Yarısı kadar. 2.Yarısı birine, yarısı öbürüne olarak.	yarı yarıya : Nisfiyyet üzre, münâsafeten.
yarı yolda bırakmak(birini) : Yapılan yardımı sonuna kadar sürdürmemek.	
yarım adam : Güçsüz, sakat, zayıf adam.	
yarım ağız (ya da yarım ağızla) : İstemeye, istemeye, isteksizce.	
yarım akıllı : Akli az.	
yarım elma, gönül alma : Armağan küçük de olsa, gönül almaya yarar.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

yarım elmanın yarısı o, yarısı bu : Birbirine çok benzeyenler için söylenir.	
yarım pabuçlu : İşsiz, yoksul kimse.	
yarım yamalak : Kusurlu, eksik, üstünkörü.	yarım pabuş (pabuç) : Sürtük.
yarın öbür gün : İleride, yakın bir zamanda.	yarım yamalak : Acele ile ve nâ-tamâm olarak.
yarından tezi yok : Geciktirmeden, ivedilikle.	
yarü ağyar : Dost düşman, herkes.	
yas tutmak : 1.Çok üzülmek, yasa bürünmek, matem tutmak. 2.Duyulan acı ve üzüntüyü kimi davranışlarla belli etmek.	
yasa gömülmek : Çok üzülme.	
yasak savmak : 1.Bir nesne, bir gereksinmeyi geçici olarak karşılamak, şimdilik işe yaramak. 2.Biri işi hatır için, gönülsüz olarak, üstünkörü yapmak.	
yaş akıtmak (ya da dökmek) : Ağlamak.	
yaş baş : Yaşamı boyunca kazanılan deneyimlerin ve görgünün tümü.	yaş basmak : Kocamak, ihtiyârlamak.
yaş ilerlemek : Yaşlanmak, ihtiyarlamak.	
yaş tahtaya (ya da yere) basmak : Bir işte uyanık davranmamak yüzünden aldanmak.	
yaş yetmiş iş bitmiş : Çok ihtiyar kimseler için kullanılır.	
yaşı benzemesin : Erken ölmüş birine herhangi bir yönden benzetilen bir kimse için "aynı yaşta ölmesin" anlamında söylenir.	
yaşı ne, başı ne : Konuşulan iş için genç bir kimsenin yaşının ve görgüsünün elverişli olmadığı anlatır.	
yaşı yerde (ya da toprakta) sayılası : "Ölsün" anlamında bir ilenme.	
yaşını almak (ya da yaşını başını almak) : Yaşı ilerlemiş olmak.	yaşını almış, yaşını başını almış : Müsinn, sinn-i kemâle vâsıl.
yaşını içine akıtmak : Duyduğu acıyı, üzüntüyü sezdirmemek.	
yaşlara boğulmak : Çok ağlamak.	
yaşlı başlı : Yaşlı ve görgülü.	yaşlı başlı : Yaşını, başını almış, sinn-i kemâle vâsıl, kâmil.
yatağa (ya da yataklara) düşmek : Yataktan kalkamayacak kadar hasta olmak.	
yatağa bağlamak : Yataktan kalkamayacak kadar hasta etmek.	
yatağa serilmek : Yatağa bitkin, yorgun bir durumda uzanıp yatmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

yatağına girmek (birinin): (kadın)Biriyle evlilik dışı ilişkide bulunmak.	
yatağını ayırmak : Ayrı yatakta yatmak.	
yatak çekmek(bir kimseyi) : Çok bitkin ve güçsüz olmak.	
yatak yorgan (ya da döşek) yatmak : Yorgan döşek yatmak.	
yataklık etmek : Suçluları gizlice barındırmak, yardım etmek.	
yatıp kalkıp : Her zaman, hep.	
yatıp kalkmak : 1.Gecelerini geçirmek. 2.Cinsel ilişkide bulunmak.	yatıp kalkmak : İkâmet etmek.
yatırım yapmak : 1.Gelir amacıyla bir işe para yatırmak. 2.mec.İlerde bir çıkar ya da kazanç sağlamak için önceden ortam hazırlamak.	
yavaş gel (ya da ol) : (argo)Abartarak konuşanlar için kullanılır.	
yavaştan almak : 1.İlımlı davranmak. 2.İşi gereken sürede yapmamak.	
yaver gitmek : (şans, talih için) Uygun gitmek.	
yaya kaldım tatar ağası : İstedliğini elde edemeyen, başarısızlığa uğrayan kimseler için kullanılır.	
yaya kalmak : 1.İsteddiği şeyi yapamaz duruma gelmek. 2.Yardımsız kalmak.	
yayan yapıldak : Yayan ve yalınayak.	
yaygara koparmak (ya da yaygarayı basmak) : Bağırıp çağırmak.	
yayık ağızlı : Sözcükleri yaya söyleyen.	
yaz boz tahtasına çevirmek : Bir konuda art arda birbirini tutmayan kararlar almak.	
yaz kış : Bütün yıl boyunca.	yaz kış : Sayf u şitâ, dâimâ.
yazı getirmek : Yazlık giysiler giymek.	
yazı tura atmak : (bir oyunda) İlk başlayacak olanı saptamak amacıyla ya da girişilen bir iddiada kazanını belirlemek için metal parayı havaya atmak.	
yazık etmek (ya da olmak) : Bir şey ya da kimseye zarar vermek (verilmek).	
yazık günah : Büyük üzüntü ve kınama anlatır.	
yazıklar olsun : Üzüntü ve kınamanın çokluğunu anlatır.	
yazıp çizmek : Yazmak.	yazıp çizmek : Yazı ile uğraşmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÛRKÎ

yazıya dökme : Herhangi bir konuyu yazı ile anlatmak.	
yazıyı çıkarmak (ya da sökmek) : Okuyabilmek.	
ye kürküm ye : Gösterilen saygının, kişiliğe değil, giyim kuşam düzgünlüğüne olduğunu belirtmek için kullanılır.	
yedeğe almak : Bağlayarak ardından çekip götürmek.	
yedi canlı : Ölüm nedeni olabilecek bir çok olaylardan sağ çıkan kimse.	
yedi düvel : 1.Bütün devletler. 2.Herkes, bütün dünya.	
yedi kat el : Yabancı.	
yedi kubbeli hamam kurmak : Büyük hayaller peşinde koşmak.	
yedi mahalle : Herkes, bütün çevre.	
yediden yetmişe : Eli ayağı tutan kim varsa.	
yediği naneye bak : Yaptığı yersiz uygunsuz işe bakın.	
yediği önünde, yemediği arkasında : Bolluk, gönenc içinde yaşayanlar için kullanılır.	
yedirip içirmek : Beslemek.	
yekûn çekmek : mec. Konuşmaya son vermek.	yekûn çekmek : Nefes almadan lâ-yen kati' birçok lâf edip aralıkta durmak veyâ lâfi bitirmek.
yeğ tutmak : Bir şey diğerlerinden daha üstün ve uygun görüp ona yönelmek, yeğlemek.	
yel üfürdü, sel üfürdü : Ortadan yok oluvermek ve yok oluşunun nedeni bilinmeyen mal için söylenir.	
yel yeperek (yelken kürek) : Çok acele ve telaşla.	yel yeperek, yelim yeperek, yelken kürek : Acele ile, alâ cenâhil-isti'câl.
yele vermek : Savurmak, boşuna harcamak.	yele vermek : 1. Savurmak. 2. Telef etmek.
yelken açmak : Yola çıkmak için hareket etmek.	
yelken basmak : Yola çıkmak, hareket etmek.	
	yelkeni indirmek : Yavaşlamak, kesb-i sükûnet etmek.
yelkenleri suya indirmek : mec. Direnmekten vazgeçip karşısındakinin dediğini benimsemek, kabul etmek.	yelkenleri suya indirmek : Teslim olmak, iddiâ-dan vazgeçmek.
	yelkenleri şişirmek : Bol rüzgâr aldirmek.
yem borusu : Oyalayıcı, aldatıcı söz.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yem dökmek (ya da koymak) : 1.Avlanılacak hayvanları bir yere çekmek için yiyecek dökmek. 2.Aldatabilmek için inanç verici davranışta bulunmak.	yem komak(koymak), dökmek : mec. Tevsîlâtla aldatarak celb etmek.
yem istemez, su istemez : Elde tutulması için hiçbir külfete mal olmayan.	
yem olmak : 1.Herhangi bir hayvan tarafından yenilmek. 2.Birinin tuzağına düşmek.	
yeme de yanında yat : Çok lezzetli ya da çok hoş.	
yemeden içmeden : (kötü davranışlar için) Vakit geçirmeden, hemen.	
yemeden içmeden kesilmek : Bir üzüntü ya da heyecan nedeniyle yiyemez içemez duruma gelmek, iştahı kesilmek.	
yemen ellerinde Veysel Karani : Uzak yerlerde uzun bir süre, dolaşmak zorunda kalanlar için söylenir.	
yemin etsem başım ağrımaz : Gerçek olduğuna hiç korkmadan yemin ederim anlamında kullanılır.	
yemin içmek : Ant içmek.	
yemin verdirmek : Ant içirmek.	
yenene içilene bakılmamak : (bir şey) Gidene önem verilmeden ol bol harcamak.	
yengeç gibi : Yan yan yürüten kimseler için söylenir.	yengeç gibi : Yanpuru, eğri büğrü (adam).
yeni baştan : Baştan başlayarak, yeniden.	yeni baştan : İbtidâdan, yeniden, ez-ser-i nev. yeni çıkma : Nev-zuhûr, moda. yeniden yeni : Gittikçe, daha yenisi.
yeniden yeniye : Çok yaygın bir süreden beri, çok yakın geçmişte.	
yenilir yutulur gibi değil : 1.Yenmeyecek nitelikte olan (yiyecek). 2.Kendisiyle başa çıkılamayacak durumda olan. 3.Hoşa gitmeyen, beğenilmeyen nitelikte olan. 4.Çok ağır (söz).	
yer açmak : 1.Bir kimseye oturması için yer hazırlamak. 2.mec. Yer bırakmak, olanak vermek.	
yer almak (bir işte): 1.Bir işte hazırlayanlar arasında bulunmak. 2.Ayrılan yerde durmak.	
	yer beğenmek : Oturacak mahal intihâb ve ihtiyâr etmek.
yer bulmak : 1.Oturacak yer sağlamak: sinemada zar zor yer bulduk; 2.(bir kimse) bir işe görev yapacağı bir yere yerleşmek.	yer bulmak : 1. Oturacak mahale dest-res olmak. 2. Mensûb ve me'mûriyyete nâil olmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

yer cücesi : Kısa boylu, çok bilmiş kurnaz kimse.	
yer demir gök bakır : 1.Çorak ve sıcak bir yeri niteler. 2.mec. Hiçbir yerde ve umut olmadığında kullanılır.	
	yer edinmek : Arâzî veyâ arsa satın almak veyâ her ne sûretle olursa tedârik ve tasarruf etmek.
yer etmek : 1.İz bırakmak. 2.İyice yerleşmek.	yer etmek : 1. Eser ve alâmet bırakmak. 2. Te'sir etmek, müessir olmak, geçmek.
	yer gök ditremek (titremek) : 1. Çok gürültü olmak. 2. Pek dehşetli bir günâh işlenmek.
yer kabul etmez (birini) : Çok günahkar.	
yer kaplamak : Önemli bir oylum tutmak.	
yer kapmak : Kalabalık içinde kendine yer bulmak.	
yer öpmek : Bir büyüğün önünde eğilmek.	yer öpmek : Kemâl-i ta'zîm ile duhûl ve telakkî emr râsimesini îfâ etmek.
yer tutmak : 1.Yer ayırmak. 2.Yer kaplamak.	yer tutmak : 1. Çok mahal zabt etmek, işe yaramayıp kalabalık etmek. 2. İşe yaramak, bir şey yerine geçmek.
yer vermek : 1.Önemli saymak, saygı göstermek. 2.Bir olaya yol açmak, olanak tanımak. 3.Önemli bir görev vermek. 4.Kendi yerini bir başkasına bırakmak.	
yer yarılıp içine girmek (ya da yer yarılıp yerin dibine girmek) : 1.Yitirilip bir türlü bulunamamak. 2.Çok utanmak.	
yer yerinden oynamak : 1.Bir iş çok gürültü ve telaşla yapılmak. 2.Bir olay toplumda büyük tedirginlik yaratmak.	
yer yurt : Oturulan, yaşanılan yer.	yer yurt : Mesken, ikâmetgâh.
verde kalmak : Saygı görmemek, yüzüne bakılmamak.	verde kalmak : Pây-mâl olmak.
yerden bitme : 1.Kısa boylu. 2.Türedi.	
yerden göğe kadar : Pek çok.	yerden göğe : Pek büyük fark, pek ziyâde.
yerden selam (ya da yerden temenna) : El, yerlere kadar uzatılarak verilen selam.	
yerden yapma : Çok kısa boylu.	
	yerden yere : Bir mahalden bir mahale, sık sık mahal değiştirerek.
yerden yere çalmak : Çok hırpalamak.	
yerden yere vurmak : Birine türlü yönlerden saldırarak onu çok aşağılayıcı bir duruma düşürmek.	
	yerde atmak : Ehemmiyyet vermeyip bırakmak, yabâna atmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

yere bakan yürek yakan : Uysal ve uslu görüldüğü halde sinsice kötülük yapan.	
	yere bakar : Mürâî, sinsi.
yere bakmak : (ihtiyarlar için) Ölümü yakın olmak.	
yere baktırmak : Utandırmak, mahcup etmek.	
yere batasica (ya da yere batsın) : Yok olsun anlamında bir inanç.	
yere batmak : 1.Yok olmak. 2.Çok utanmak, mahcup olmak.	yere batmak : 1. Toprağın içine sokulmak, gömülmek. 2. Nâm-u nişânı kalmamak.
yere çalmak : Yere atmak, yere fırlatmak.	
	yere düşmek : Sükût etmek, inmek, hübût eylemek.
yere geçmek : Çok utanmak.	yere geçmek : Çok mahcûb ve me'yus olmak.
yere göğe koymamak (ya da koyamamak) : Nasıl ağırlayacağını, nasıl memnun edeceğini bilememek, çok önem vermek.	
	yere oturmak : Sandalye ve minder vesâirenin gayrı olarak kuru yere veyâ keçenin üzerine oturmak, aşağı oturmak.
yere sermek : 1.Kötü bir duruma sokmak. 2.Vurup öldürmek.	
yere vurmak : Kötü bir duruma sokmak.	yere urmak (vurmak) : 1. Mağlûb etmek, düşürmek. 2. Aldatıp soymak, dolandırmak.
	yere yatmak : 1. Yer üzerinde uzanmak. 2. Düşmek, yıkılmak.
yeri gelmek : Sırası gelmek, zamanı uygun olmak.	
yeri göğü ben yarattım demek : Çok gururlu olmak.	
yeri göğü birbirine katmak : Aşırı telaş yaratmak.	
yeri göğü tırmalamak : Çok sancı, acı çekmek.	
yeri olmak : 1.Uygun olmak. 2.Sırası, uygun zamanı olmak. 3.Saygınlığı olmak.	
	yeri ölçmek : Düşünüp yatmak.
yeri öpmek : (alay) Yere düşmek, yere serilmek.	
yeri soğumadan : Ayrılan bir kimsenin ardından çok zaman geçmeden.	
yeri var! : Uygundur, iyidir anlamında kullanılır.	yeri var : Yerinde, becâ, lâyıık, münâsib alır.
yeri yurdu belirsiz : Belli bir yeri olmayan, serseri.	yeri yurdu belürsüz(belirsiz) : Serserî, derbeder.
	yeri yurdu yok : Serserî, hâne-berdüş.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÛRKÎ**

yerin dibine geçmek (batmak ya da girmek) : 1.Çok utanıp sıkılmak. 2.Görünmez olmak, kaybolmak.	yere, yerin dibine geçmek : Çok mahcûb olmak.
yerin kulağı var : Gizli konuşulan bir şeyin umulmadık bir yoldan başkalarınca duyulabileceğini anlatır.	
yerinde duramamak : Sürekli kıpırdamamak; içi içine sığmamak.	
yerinde kalmak : 1.Başka yere gitmemek. 2.(orun,aşama için) Değişmemek.	
yerinde saymak : 1.Yürür gibi yaparak hep aynı yerde, sürekli olarak ayağın birini kaldırıp, birini basmak. 2.mec. Hiç ilerlememek, gelişmemek, değişmemek.	
yerinde su çıkmak : Haklı bir neden olmadan yerini bırakanlara ya da bırakmak isteyenlere kınama ve engelleme amacıyla söylenir.	
yerinde yeller esmek : Artık bulunmamak, yok olmak.	yerinde yeller esmek : Nâ-bûd olmak, nâm u nişânı kalmamak.
yerinden fırlamak : (Oturulan yerden) hızla kalkmak.	
	yerinden kımıldanmak : Kalkmak.
yerinden oynamak : 1.Yerinden ayrılmak. 2.Coşkulu,gürültülü, karışık bir zaman yaşamak.	
yerinden oynatmak : Başka yere kaldırmak, yerini değiştirmek.	
yerine geçmek : 1.Görevden ayrılan birinin yerini almak. 2.Bulunmayan bir nesnenin yerine kullanılabilmek.	yerine geçmek : Yerini tutmak, bir şey gibi kullanılmak.
yerine gelmek : 1.Yapılmak, olmak. 2.Eski durumuna dönmek.	yerine gelmek : 1. Eski hâline dönmek, bozulmuş iken düzelmek. 2. İyileşmek, kesb-i ber' ve âfiyet etmek, îade-i saht eylemek.
yerine getirmek : 1.Gerekeni yapmak. 2.Eski durumuna döndürmek.	yerine getirmek : İcrâ, îfâ etmek.
yerine koymak : 1....gibi görmek, saymak. 2.Yitirilen, elden çıkan bir şeyin, benzerini ya da eşini saklamak.	yerine komak(koymak) : Add ü itibâr etmek.
yerine oturmak : 1.İyi yerleşmek. 2.Bir durum, bir düşünce vb. benimsenmek, yaygın duruma gelmek, yerleşmek.	
yerini almak : Yerine geçmek.	
yerini beğenmek : (bitki için) Yeri gelişmesine çok uygun olmak.	yerini bulmak : Bir nebâta dikildiği yer yaramakla çabuk büyüme.
yerini bulmak : 1.Yerine gelmek. 2.Kendine yakışan orunu, durumu bulmak.	yerini bulmak : Yerine gelmek, icrâ olunmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yerini doldurmak : 1.Görevini başarı ile yapar olmak. 2.Görevinden ayrılan birinin yerine gelen kişi, önceki görevli kadar başarılı olmak.	
yerini ısıtmak : Bir yerde uzun süre kalmak.	yerini ısıtmak : Bir yerde durmak, sebât etmek.
yerini tutmak(bir şeyin) : 1.Bulunmayan bir nesnenin yerini almak, onu aratmamak. 2.Görevinden ayrılan birinin yaptığı işi yapabilmek.	yerini tutmak : Makâmına kâim olmak.
yerini yapmak : Bir şey elde etmek amacıyla girişimde bulunmak.	
yerle beraber : Yer düzeyinde.	
yerle bir (ya da yeksan) etmek : Temeline kadar yok etmek.	
yerle gök bir olsa : Sonu ne olursa olsun.	
yerlerde sürünmek : Çok perişan, acınacak bir durumda bulunmak.	
yerlere geçmek : Çok utanıp sıkılmak.	
yerlere kadar eğilmek : Aşırı saygı göstermek.	
	yerlere yuvarlanmak : Tezellül etmek, zilletle yalvarmak.
yerleri süpürmek : (Saç, etek, paça) çok uzun olmak.	
yerli yerinde : Bulunduğu ya da uygun yerde.	yerli yerinde, yerli yerine : Her şey veyâ herkes yerinde olarak, tertîb ve intizâmla.
yerli yerine : Kendine ait olan yere.	
yerli yersiz :1.Uygun zamanı olup olmadığı düşünülmeden. 2.Saçma sapan, ulu orta.	
yersiz yurtsuz : Barınacak, oturacak yeri olmamak.	
yeşil ışık yakmak : mec. Bir şeyin olmasına engel olmamak, hoş karşılamak.	
	yeşil yaprak : Nâ-çîz hediye.
yeter de artar : Bol bol, fazlasıyla.	
yeter ki : Ancak, şu koşulla.	
yığılıp kalmak : 1.Birikmek, 2.Düşmek, yıkılmak.	
yıkım olmak : Büyük zarara yol açmak.	
yıl on iki ay : Sürekli olarak, sürekli bir biçimde.	
	yılan çıryan : Zehirli haşarât ecnâsı.
yılan gibi : Hain, sevimsiz ve soğuk kimseler için söylenir.	yılan gibi : Pek soğuk ve sevimsiz.
yılan gibi sokmak : Bir kimseye sinsice kötülük etmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yılan hikayesi : Uzayıp giden, bir tülû sonuca bağlanamayan sorun.	
	yılan kavi nerdübân (merdiven) : Minâre nerdübânı (merdiveni) gibi dönerek çıkan.
yılan kemiği : Yapana hiçbir zaman rahat yüzü göstermeyen suç.	
yılanın kuyruğuna basmak : Kötü bir kimseye kötülük yapacak fırsat vermek.	yılan kuyruğuna basmak : Birini gazablandırmak.
yıldırımın vurulmuşu dönmek : Apansız kötü bir durum karşısında kalıp ne yapacağını bilememek.	
yıldırımları üstüne çekmek : Kimi davranışlarıyla birçok kimseyi kızdırarak, saldırılarına, eleştirilerine yol açmak.	
yıldızı dişi : Herkesçe sevilen, sempatik.	
yıldızı düşük : Şanssız, talihsiz.	
yıldızı parlamak : Başarı yönünden herkesin dikkatini çekecek bir duruma gelmek, ün kazanmak.	
yıldızları barışmak : Aralarında görüş, duygu ve düşünce bakımından birbirleriyle anlaşmış, uyuşmuş olmak.	
yıldızları saymak : Geceleri uyku uyuyamamak.	
yıllar yılı : Uzun yıllardan beri.	
yırtık pırtık : Parça parça olmuş.	
yiğitliğe leke (bok) sürmemek : Mertliğe aykırı davranışta bulunmamak.	
yiğitlik sende kalsın : Özveri, hoşgörü ve ılımlılık öğütleyen söz.	
yiğitlik taslamak : Yiğitmiş gibi davranmak.	
yitip gitmek : Görünmez olmak, ortadan kalkmak.	
yiym yeri etmek (ya da yapmak) : Bir yeri kendi çıkarına kullanmak.	
yiyp bitirmek : 1.Tüketmek. 2.Onmaz duruma getirmek, yıkımına neden olmak. 3.Sürekli olarak tedirgin etmek, üzme, hırpalamak.	
yiyp içmek : Karın doyurmak, beslenmek.	yiyp içmek : Ekl ü şurb, ayş u işret, imrâr-ı eyyâm eylemek.
	yoğuna gitmek : Nâfile ve boşuna zâyî' olmak.
	yoğuna vermek : Bâd-i hevâya veyâ pek ucuz vermek.
	yok bahâya : Pek ucuz, hemân, meccânen.
yok canım : (söylenişe göre) 1.Öyle şey olmaz, hayır, inanmayın. 2.Sahi mi, öyle mi.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

	yok demek : Redd ve inkâr etmek, kabûl etmemek.
yok devenin başı : Çok abartılı bir söz karşısında kullanılır.	
yok etmek : Varlığına son vermek, ortadan kaldırmak.	yok etmek : Mahvetmek.
yok oğlu yok : Ortalıkta yok, hiç yok.	
yok pahasına : Son derece ucuz.	
yok satmak : Bir malı yokluğu yüzünden satamamak.	
yok yere : Hiçbir gereği ve yararı olmadan.	yok yere : 1. Nâfile, bî-hûde (beyhûde). 2. Bilâ-sebeb, bilâ-mûcib.
yok yok : 1.Ne istersen var. 2.Hayır hayır.	
yok yoksul : Zengin olmayan, fakir.	
yoktan var etmek : Yaratmak, ortaya çıkarmak.	
yokuş aşağı : (yokuşta) Aşağıya doğru.	
yokuş yukarı : (yokuşta)Yukarıya doğru.	
yokuşa koşmak : Bir konuda güçlük çıkarmak.	
yol açmak : 1.Yol yapmak. 2.Kapanmış olan yolu geçilir duruma getirmek. 3.Kalabalık bir yerde genellikle saygıdeğer bir kişinin geçmesi için kenara çekilip yol vermek. 4.Bir olayın nedeni olmak.	
yol almak : Yolda ilerlemek.	yol almak : Kat'-ı târik etmek, ilerlemek.
yol aramak : Çare bulmaya çalışmak.	yol aramak : Tedbîr etmek.
yol bel : Geçilen yer, yol.	
	yol bilir : Âdab ve erkâna vâkıf, terbiyeli, müeddeb.
yol boyu : 1.Karayolunda kenar. 2.Yolculuk süresi.	
yol bulmak : Çare bulmak.	
yol çizmek : Bir konuda plan yapmak.	
yol etmek (bir yeri) : O yere sık sık gitmek.	
	yol gitmek : Kat'-i tarîk etmek.
yol görünmek : Yola gitmek gerekmek.	yol görünmek : Yolculuk zuhûr etmek, sefer iktizâ etmek.
	yol gösteren : Delîl, reh-ber.
yol göstermek : 1.Klavuzluk etmek, yolu bilmeyene anlatmak, tarif etmek. 2.Ne yapılacağını, nasıl davranılacağını öğretmek.	yol göstermek : Reh-berlik etmek.
yol gözlemek : Bir şeyin olmasını ummak, beklemek.	
yol iz bilmek : 1.Gideceği yolu ve yeri bilmek. 2.Görgülü davranmamak.	
	yol salmak : Def' etmek.
yol şaşmak : Yol çatallaşıp karışmak.	yol şaşmak : Çatallaşmak, müşevveş olmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

yol tepmek : Çok uzun bir süre yürümek.	
yol tutmak : 1.Yaşayış ve davranışını kendine göre bir düzende sürdürmek. 2.Bir yoldan kimseyi geçirmeyecek biçimde düzen kurmak.	yol tutmak : Bir yola, bir mesleğe sâlik olup gitmek.
yol uğrağı (ya da üstü) : Geçerken uğranılan,yanından yol geçen, uğrak.	yol uğrağı : Yolun uğradığı, yol üstü.
yol vermek : 1.Geçmesine izin vermek. 2.Hızını artırmak. 3.İşten çıkarmak.	yol urmak(vurmak) : Kat'-ı tarîk, râh-zenlik etmek.
yol vurmak : Yol kesmek.	yol vermek : İzin vermek, def' ve tard etmek.
yol yakınken : Sezilen ya da beliren kötü duruma düşmeden.	
yol yordam : Davranış ya da yapış kuralları.	
	yol yürümek : Kat'-ı tarîk etmek.
	yola çıkarmak : 1. Azîmet ettirmek. 2. Teşyî' eylemek.
yola çıkmak : Bir yere varmak için bulunduğu yerden ayrılmak.	yola çıkmak : Azîmet etmek.
yola düzölmek (düzölmek ya da koyulmak) : Gidilecek yere doğru yola çıkmak.	yola düşmek : Yola çıkmak, revân olmak.
yola gelmek : İstenilen biçimde davranışı kabullenmek, düzölmek, uslanmak.	yola gelmek : 1. Islâh-ı hâl etmek, 2. Mutâva'd etmek, râzî ve mutî' olmak.
yola getirmek : Birinin bir konudaki ters tutumunu düzeltmek.	
	yola gitmek : Seyr ü sefer ve seyâhât etmek.
	yola gitmek : Uymak, muvâfakat etmek.
yola revan olmak : Yola çıkmak.	yola komak (koymak) : Göndermek, irsâl ve isbâl etmek.
yola vurmak : Yolcu etmek, uğurlamak.	yola urmak(vurmak) : Yol cihetine doğrulmak.
yola yatmak : Yola gelmek.	yola yatmak : İddiâ'sından vazgeçip uyuşmak, söylenen sözü kabûl etmek.
yolcu etmek : Yola çıkanı uğurlamak.	yolcu çıkarmak : Teşyî' etmek.
	yolcu olmak : Yola ve seyâhate hâzırlanmak.
	yolda komak (koymak) : Yolda, yarı yolda bırakmak.
yoldan çevirmek : Gideni durdurmak, gitmesine engel olmak.	
yoldan çıkmak : 1.Belli bir yol izleyen taşıtlar herhangi bir nedenle yolundan ayrılmak, gitmez olmak. 2.Doğru yoldan ayrılmak.	yoldan çıkmak : 1. Demir yol katârı veyâ tramvay kendi yolundan dışarı fırlamak. 2. Sapmak, dalâlete düşmek, güm-râh olmak.
yoldan kalmak : Gidilmek istenen yere gidememek.	yoldan kalmak : Bir mâni' hulûliyle gidemeyip geri kalmak.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	yoldan komak(koymak) : Te'hîr etmek, azîmetine mâni' olmak.
	yoldaşlık etmek : Birlikte seyâhat eylemek.
yolgeçen hanı (gibi) : Girip çıkanı, gideni çok ve belirsiz olan yer anlamında.	
yollara (sokaklara) dökülmek : Kalabalık halde yolda olmak.	
yollarda kalmak : Varacağı yere vaktinde gidememek.	
yolları ayrılmak : (iki kişi ya topluluk için) Görüş, düşünce ayrılığı ortaya çıkmak, ayrı görüş ve düşünceleri benimsemek.	
yolları tutmak : Gececek kimselere engel olmak, bırakmamak.	
yolsuz yöntemsiz : Bir kurala, bir yönetime uymayan, usulsüz.	
yolu açık : Önünde engel olmayan.	
yolu açmak : Geçişini önleyen engelleri kaldırmak.	
yolu almak : Yolun sonuna varmak.	yolu almak : Varmak, vâsıl olmak.
yolu düşmek(bir yere) : 1.O yerden geçmesi gerekme. 2.Sırası gelmek.	yol düşmek : Tesâdüfen geçmek, münâsebet almak.
	yolu kapamak : Sedd-i râh edip mürûr ü ubûra mâni' olmak.
yolun açık olsun : Yolculara söylenen bir iyi dilek sözü.	
yoluna bakmak (birinin): Beklemek.	
yoluna can vermek (ya da yoluna canını vermek) : Birinin uğruna ölmek.	
yoluna çıkmak : 1.Karşılama gitmek. 2.Yolda karşısına çıkmak.	
yoluna girmek : İstenilen, gerekli olan biçimde gelişmek.	yoluna girmek : Islâh olunmak, kesb-i intizâm etmek.
yoluna koymak : İstenilen biçime getirmek, düzene koymak.	yoluna komak (koymak) : Düzeltmek, tesviye etmek.
yoluna sapmak : Başvurmak.	
yolunda gitmek : Olumlu gelişme göstermek, olumlu sonuçlanmak.	
yolunu beklemek (ya da gözlemek) : Gelmesini beklemek.	
yolunu bilmek : Yöntemini öğrenmek.	
yolunu bulmak : 1.Gereken çareyi bulmak. 2.Yasal olmayan yollardan kazanç sağlamak.	yol, yolunu bulmak : Çâresini bulmak.
yolunu değiştirmek : Gittiği yoldan ayrılıp başka yola geçmek.	
yolunu kaybetmek : Hangi yoldan gideceğini bilmemek.	
yolunu kesmek (birinin): Engel olmak, engellemek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yolunu sapıtmak : Doğru yoldan ayrılmak, kötü yola sapmak.	
yolunu şaşırarak : Yanlış yola sapmak.	yolu şaşırarak : Ne tarafa gideceğini veyâ ne yapacağını bilememek, me'lûf adeti terk etmek.
yolunu tutmak : Bir yere doğru gitmeye başlamak.	
yolunu yapmak(bir işin) : Bir işi olanaklı kılmak.	
yorgan döşek yatmak : Ağır hasta olmak.	
yorgan gitti, kavga bitti : Anlaşmazlık nedeni olan şey ortadan kalkınca anlaşmazlık sona erdi.	
yorgan kavgası : Bir şey den çıkar sağlama konusunda anlaşmazlığa düşme, post kavgası.	
yorgun argın : Çok yorulmuş, gücü kalmamış olarak.	
yorgun düşmek : Çok yorulmak, bitkin duruma gelmek.	
	yorgun gitmek : Dünyâda beyhûde yere çok çalışmak.
yorgunluğunu almak : 1.(kendi)Dinlenmek. 2.(birini) Dinlendirmek.	yorgunluk almak : Yorulduktan sonra durup râhat etmek, teneffüs ve istirahat etmek.
yorgunluk çıkarmak (ya da yorgunluğunu çıkarmak) : 1.Dinlenmek. 2.Yağdığı işten, yorgunluğunu unutturarak, sevindirici bir sonuç almak.	
yorgunu yokuşa sürmek : Yapılması güç bir işin, büsbütün güç koşullarda gerçekleştirilmesini istemek.	
yörüngesine oturmak : Bir iş yoluna girmek.	
yuf borusu çalmak : Kınama, üzüntü ve nefretini bildirmek.	
yuf ervahına : "Lanet olsun, yazıklar olsun" anlamında bir ilenme.	
yufka yürekli : Olaylardan çok çabuk etkilenen, üzülen.	
yuha çekmek (ya da yuhaya tutmak) : "Yuha" diye bağırarak.	
	yukarı aşağı : Öte-beri.
	yukarı yağmak : Bahâlî (pahalı) tutmak.
yukarıdan almak : Yumuşaklık göstermemek, ağır önerilerde bulunmak, sert davranmak.	
	yukarıdan aşağı : Ser-â-pâ.
yukarıdan bakmak (birine) : Kendini karşısındakinden üstün görmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yuları birinin elinde olmak (birinin): Bir kimsenin davranışları birinin denetiminde, yönetiminde olmak.	
yuları eksik(bir) : Kaba, anlayışsız.	
yuları ele vermek (ya da yuları kaptırmak) : Birinin sözünden çıkamayacak duruma gelmek, kendi iradesiyle davranmamak.	
yumruk hakkı : Zorbalıkla elde edilen şey.	
yumruk kadar : 1.(küçük olması gereken şeyler için) İri, büyük. 2.(iri olması gereken şeyler için) Küçücük.	
yumruk yumruğa gelmek : Yumruklaşmak için yalnızca kaba kuvvete güvenmek.	
yumurta kapıya dayanmak (ya da gelmek) : Yapılacak iş için zaman çok daralmak.	
yumurta küfesi yok (arkasında ya da sırtında) : Kendisine bir zarar getirmeyeceğini bildiği için, doğru sayılmayan bir davranışta bulunmaktan çekinmeyenler için söylenir.	
	yumurta yumurtlamak : mec. Asılsız bir şey söylemek.
yumurtadan daha dün çıkmış : Bilgiçlik taslayan toy kimse.	
yumurtaya kulp takmak : Bahane bulmakta usta olmak.	yumurtaya kulb (kulp) takmak : Olmayacak yerde vesîle aramak.
yumurtayı çalkamak : (kuluçka)Üstüne oturduğu yumurtayı çevirmek.	
yumuşak başlı : Uysal, kolay yola gelen.	
yumuşak iniş : Uzay araçlarında ve uçaklarda aracın yere çarpmaksızın yere inişi.	
yumuşak yüzlü : Kendisinden istenilen bir şeyi geri çevirmeyen, yüzü tutmayan.	
yunmuş arınmış (ya da yıkanmış) : Yıkayıp temizlenmiş.	
yurt tutmak : Bir yeri kendine yurt edinmek.	
yuva kurmak : Evlenmek.	
yuva yapmak : 1.Yuva hazırlamak, yuva oluşturmak. 2.Evlenmek.	
yuvarlak konuşmak : Bir şeyin ayrıntılarını gereği gibi belirtmeden genel konuşmak.	
yuvarlana yuvarlana : 1.Yuvarlanarak, döne döne. 2.(yürüyüş için) Yuvarlanacak gibi.	
yuvasını bozmak : Aile düzenini dağıtmak.	
yuvasını dağıtmak : Kurulu ev düzenini bozmak.	
yuvasını yapmak (birinin): Birine gereken ceza ya da yanıtı vermek, hakkından gelmek.	yuvasını yapmak : Hakkından gelmek, te'dib etmek.

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

	yük almamak, yükü üzerinden atmak : Me'sûliyyet altına girmemek, me'sûliyyetten kaçınmak.
yük altına girmek : Ağır bir görevi üzerine almak.	
	yük kaldırmak : Eskâl taşımak.
yük olmak (birine) : 1.Bir kimse, sıkıntılı bir işini bir başkasına yaptırmak, 2.Kendisi için başkasına para harcatmak.	yük olmak : Zahmet ve sıkıntı vermek, bâr olmak.
yük vurmak : (hayvan) Yük yüklemek.	yük urmak(vurmak) : Yük yüklemek.
yüksek perdeden konuşmak : 1.Yüksek sesle konuşmak. 2.Meydan okurcasına sert konuşmak. 3.Yapılması güç şeyleri gerçekleştirebilecekmiş gibi abartmalı konuşmak.	
yükseklerde dolaşmak : Elde edilmesi güç şeyler istemek.	
yüksekten atmak : Yapamayacağı şeyleri yapabilirmiş gibi söylemek.	
yüksekten bakmak(birine) : Kendini karşısındakinden üstün görmek.	
yüksük kadar : Az, çok az, az miktarda.	
yükte hafif pahada ağır : Taşınması kolay olan değerli (eşya).	
	yükü çok : Meşâgili ziyâde, vazîfesi ağır.
	yükün altından kalkmamak : Bir işin uhdesinden gelememek.
yükünü almak : Taşıyabileceği en ağır yükü yüklenmiş olmak.	
yükünü tutmak : Çok zengin olmak, zenginleşmek.	yükünü tutmuş : Kesb-i servet ve sâ mân etmiş, zenginleşmiş.
	yükünü yüksek yığmak : Mâl idhâl edip tama'kârlıkla satmak.
yüreği ağzına gelmek : Birdenbire çok korkmak.	
yüreği bayılmak : Karnı çok acıkmak.	
yüreği burkulmak : Çok üzülmek.	
yüreği cız etmek (ya da cızlamak) : Çok acıkmak, içi sızlamak.	
yüreği çarpmak : 1.Yürek çarpmak ya da çalışmak. 2.Coşku nedeniyle yürek hızlı hızlı çarpmak ya da çalışmak. 3.Merak, kaygı, korku, heyecan gibi duygularla tedirgin olmak.	yürek çarpmak : Yürek sık sık urup(vurup) halecâna uğramak.
yüreği dar : Çabuk sıkılan.	
yüreği dayanmamak : Acısına katlanamamak, çok acı duymak.	
yüreği delik : Dertli.	
yüreği dolu : Kinli, hınçlı.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yüreği ezilmek : 1.Üzülme, acı duymak. 2.Açlık duymak.	
yüreği ferahlamak (ya da hafiflemek) : Kaygıdan kurtulmak.	
yüreği geniş : Hiçbir şeyi kendine tasa etmeyen.	
yüreği götürmemek : Dayanamamak, katlanamamak.	
yüreği hop etmek (ya da hoplamak) : Birdenbire korkup heyecanlanmak.	
yüreği kabarmak : 1.İçi sıkıntı ile dolu derin soluk alma gereğini duymak. 2.Midesi bulanmak.	
yüreği kaldırmamak : Dayanamamak, katlanamamak.	
yüreği kalkmak : Heyecanlanmak.	
yüreği kararmak : İçine karamsarlık ve sıkıntı çökmek.	
yüreği katı : Acınacak durumlar karşısında duygusuz kalabilen.	
yüreği katılmak : Ağlamaktan ya da soğuktan nefesi tutulmak.	
yüreği oynamak : Ansızın heyecanlanmak ya da korkmak.	yürek oynamak : Halecân-ı kalbe uğramak, havf ve telâştan yürek çarpmak.
yüreği parça parça olmak : Pek çok acımak.	
yüreği parçalanmak : Çok acımak.	
yüreği pek : 1.Yüreği katı. 2.Yürekli.	
yüreği rahatlamak : Üzüntü ve kaygısı azalmak, kalmamak.	
yüreği serinlemek : Üzüntüsü bir dereceye kadar azalmak.	
yüreği sıkılmak : İçi sıkılmak.	
yüreği sızlamak : Çok acımak, çok üzülme.	
yüreği soğumak : Düşmanın bir felakete uğramasına sevinme.	
yüreği şimşek : Can sıkıcı şeyler dinlemekten bunalmak.	
yüreği tükenmek (ya da yüreği tüketmek) : Bir şeyi anlatmak için çok yorulmak.	
yüreği ürpermek : Çok korkmak.	
yüreği yağ bağlamak : İstenilen bir şeyin olmasından ferahlık duymak.	yürek yağ bağlamak : 1. Bu hâli mevcûb maraza mübtelâ olmak. 2. mec. Pek gairesiz ve içi geniş olmak.
yüreği yanmak : 1.Pek çok acımak. 2.Felakete uğramak.	
yüreği yaralı : Felakete uğramış.	
yüreği yarılmak : Çok korkmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

yüreği yerinden oynamak : Birdenbire heyecanlanmak ya da korkmak.	
yüreği yufka : Üzüntülü, acıklı durumlara dayanamayan.	yüreği yufka : Rikkatli, merhametli.
yüreğinden geçmek : Düşünmek.	
yüreğinden gelmek : Bir şeyi isteyerek, severek yapmak.	
	yüreğinden, içinden kan gitmek : Gâyetle muazzib ve mütellim olmak.
yüreğine dert olmak : Başkasının herhangi bir davranışı, sonradan kendisi için sürekli bir üzüntü kaynağı olmak.	
yüreğine inmek : 1. Ansızın ölmek. 2. Çok üzülmek.	
yüreğine işlemek (ya da yüreğe işlemek) (birinin) : Çok derin acı uyandırmak.	
yüreğine kar yağmak : Kıskançlık duyarak üzülmek.	
yüreğine od (ya da ateş) düşmek : Felakete uğramak.	
yüreğine oturmak : Çok üzülmek.	
yüreğine su serpilmek : (Bir kimse)Kaygı nedeninin ortadan kalkmasıyla ya da yeniden umut verecek bir haberle ferahlamak.	yüreğe su dökülmek : Ferâhlık gelmek. yüreğe su serpilmek : Ferâh ve inşirâh bulmak.
yüreğini boşaltmak (ya da dökmek) : Derdini, üzüntüsünü anlatarak hafiflemek.	
yüreğini eritmek (ya da sızlatmak) : Çok üzme.	
yüreğini hoplatmak (oynatmak ya da kaldırmak) : Heyecanlandırmak.	
yüreğini pek tutmak : Kendini korkuya kaptırmamak.	
yüreğini serinletmek : Üzüntüsünü azaltmak.	
yüreğini tüketmek (birinin) : (bir şeyi anlayıncaya kadar) Anlatanı çok yormak.	
yüreğini tüketmek (kendi) : (bir şeyi anlatmaya çalışarak) Yorulmak.	
yüreğinin yağı (ya da yağları) erimek : 1.Çok üzülmek. 2.Çok korkmak.	yüreğın yağı erimek : 1. Şiddetle ve sabırsızlıkla ârzû etmek. 2. Gâyetle teessüf etmek.
yürek çarpıntısı : 1.Yüreğın sık ve hızlı vurması. 2.Merak, kaygı, korku gibi duygular nedeniyle beliren tedirginlik.	yürek çarpıntısı : Halecân-ı kalb(kalp).

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

	yürek dayanmak : Bir acıya veyâ cân acıtacak işe tahammül edip müteessir olmamak.
	yürek dolmak : Çok mükedder ve münfail olmak.
	yürek kaldırmak : Gönül bulandırmak.
yürek karası : İşlenen bir günahattan sonra duyulan sürekli ve üzücü pişmanlık.	yürek karası : Ma'siyet.
	yürek katlamak : Baygınlık gelmek.
	yürek kopmak : Şiddetli sancıya uğramak.
yürek Selanik(bir kimsede) : (şaka)Çok korkmuş ve heyecanlı.	
	yürek sürmek : İshâle uğramak.
yürek vermek : Yüreklendirmek, cesaretlendirmek.	yürek vermek : Cesâret vermek, teşçî' etmek.
yürek yarası : Büyük keder.	
yürekler acısı : Çok acıklı.	yürekler acısı : Pek acınacak hâl.
yürü ya kulum demiş(Allah) : Herhangi bir alanda çok çabuk ilerleyenler, başarı kazananlar için söylenir.	
	yüz ağarmak : Bir işin içinden yüz ak, alın açık çıkmak.
	yüz ağartmak : Arkadaşların ve umûmun dahi hissedâr mübâhât alacakları bir yararlık etmek.
yüz akı : Utanmayı gerektiren bir durumu olmama.	yüz akı : Nâmûs, âbrû, muvaffakiyyet.
yüz akı ile çıkmak(bir işten) : Bir işi kendi saygınlığını yitirmeden, eksiksiz ve başarılı olarak yapıp bitirmek.	
	yüz aklı : Lekesizlik, nâmûs, iffet.
yüz bulmak : İlgi ve yakınlık görmek.	yüz bulmak : Yüz verilmek, hüsn-i muâmeleden azmak.
yüz çevirmek : Gösterdiği ilgiyi kesmek.	yüz çevirmek : İltifât etmemek, vazgeçmek, sarf-ı nazar etmek.
yüz etmek : İsmarlamak, havale etmek.	
yüz geri etmek : Geri dönmek.	
yüz göstermek : Ortaya çıkmak.	
yüz göz : Bütün yüz.	yüz göz : Büyük küçük aralarında olan münâsebetsiz teklifsizlik.
yüz göz olmak : Biriyle gereksiz yere, aşırı derecede senli benli olmak.	yüz göz olmak : Mâ-fevkle mâ-dûn arasında hürmet ve vakâr kalmamak, münâsebetsiz teklifsizlik.
	yüz karası : Nâmûssuzluk, âr.
yüz kere : Pek çok kez, tekrar tekrar, defalarca.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

yüz kızartıcı : Utandırıcı, utanılacak.	
yüz kızartmak : Sıkılarak yalvarmak.	yüz kızartmak : Bir şey istemek, mahcûbiyyetini göze aldirmek.
yüz kızdırmak : Utanmayı göze almak.	
yüz surat davul derisi (yüz surat hak getire ya da yüz surat mahkeme duvarı) : Hiç utanması olmayanlar için söylenir.	
yüz suyu dökmek : Onurunu sarsacak kadar çok yalvarmak.	yüz suyu, âb-rû dökmek : Kendi haysiyetini pâ-y-mâl edip zilletle yalvarmak.
yüz sürmek : Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.	yüz sürmek : Rû-mâlî etmek.
yüz takınmak : Yüze verilen biçimle bir duyguyu belirtmek.	
yüz tutmak(bir şey olmaya) : Bir şey, olmak üzere bulunmak.	
yüz tutmak(bir şeye) : Yönelmek.	yüz tutmak : 1. Teveccüh etmek, bir işe doğru doğrulmak. 2. Mahcûb olmamak, birinin yüzüne karşı söyleyebilmek.
yüz verince astar istemek : Kendisine gösterilen küçük bir ilgiden şımararak geniş yetki elde etmeye, daha çok yarar sağlamaya çalışmak.	
yüz vermek : İlgi, yakınlık göstermek, hoş görülme davranmak, şımartmak, itibar etmek.	yüz vermek : Lüzûmundan ziyâde iltifât veyâ müsâade edip şımartmak.
	yüz yazıcı, yazıcı kadın :Gelinlerin yüzünü boyayıp gûyâ süslendiren kadın, meşşâta.
yüz yazısı : Köylerde gelinin yüzüne yapıştırılan telli, pullu süsler.	yüz yazısı : Köylerde gelinin yüzüne sürdükleri boyalar ve yapıştırdıkları teller ve pûllar.
yüz yüze bakmak : Karşılıklı ilişkiyi korumak zorunda bulunmak.	yüz yüze bakmak : Utanacak bir mâ-cerâ olmamak.
yüz yüze gelmek : Birden karşılaşmak.	yüz yüze gelmek : Bil-muvâcehe görüşmek.
	yüz, çehre eğmek : Somurtmak, abûs olmak.
	yüze bakmak : İltifât etmek.
yüze çıkmak : 1.Bir sıvının yüzüne çıkmak. 2.Belli olmak, belirlemek.	
yüze duramamak : Birinin hatırından çıkamamak, birinin hatırını kıramamak.	
	yüze güler : Manzarası keşâyîş-i hâtır veren, inşirâh-ı derûnî mevcûb.
yüze gülmek : 1.Yalandan dost görünmek. 2.Sevimli, alımlı görünmek.	yüze gülmek : Merâmını tervîc için dostluk göstererek müdâhane etmek.
yüze gülücü : İki yüzlü, riyakar.	
	yüze tükürmek : Şedîden tekdîr ve tahkîr ve terzîl etmek.

yüzü açılmak (bir şeyin): Güzelliği, parlaklığı ortaya çıkmak.	
yüzü ak : Suçu ve utanılacak bir durumu olmayan.	
yüzü ak olsun : "Sağ olsun" gibi iyi bir dilek olarak söylenir.	
yüzü asık : Somurtkan, küskün.	
yüzü asılmak : Somurtmak.	
yüzü gözü açılmak : 1.Sıkılmaz, utanmaz bir duruma gelmek. 2.Toplumsal ilişkiler kurmaya, çevresini, dünyayı tammaya başlamak.	
yüzü gülmek : 1.Sevinci yüzünden belli olmak. 2.Feraha kavuşmak. 3.Temiz, tertipli duruma gelmek.	yüz gülmek : Memnûn ve mesrûr olmak. Refâha nâil olmak.
yüzü kalmamak : Bir kimseden daha önce bir çok ricada bulunduğu için yeni bir şey istemeye sıkılmak.	
yüzü kara : Utanacak bir durumu olan.	
yüzü karışmak (allak bullak olmak ya da alabora olmak) : Can sıkıcı bir durum, yüzünde belli olmak.	
yüzü kasap süngeri ile silinmiş : Hiç utanması olmayan.	
yüzü kızarmak : Utanmak, sıkılmak.	
yüzü olmamak (bir şeye) : 1.O şeye dayanamamak. 2.Cüreti ve cesareti olmamak ya da utanmak.	
yüzü pek : Birine söylenmesi güç olan şeyi sıkılmadan söyleyebilen ya da kendisinden istenilen şeyleri rahatlıkla geri çevirebilen.	yüzü pek : Utanmaz, yüzü tutar.
yüzü sıcak : Sevilen, hoşlanılan şeyleri nitelerken kullanılır.	yüzü sıcak : Câzibeli.
yüzü soğuk : Ürkütücü.	
yüzü suyu hürmetine (ya da yüzü suyuna) (birinin) : Birinin hatırına değer verildiği için.	
yüzü tutmamak(bir şey yapmaya) : Haklı da olsa, karşısındakini kıracak bir davranışta bulunmaktan çekinmek.	yüz tutmamak : Utanmak, yüzüne karşı söyleyememek.
	yüzü yazılı gelin gibi kalmak : Boşuna intizâr etmek.
yüzü yazılı kalmak : Kullanılmak, yenilmek için hazırlanmışken herhangi bir nedenle olduğu gibi dokunulmadan kalmak.	
yüzü yerde : Alçak gönüllü.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

yüzü yere (geçmek ya da yüzünün derisi yere geçmek) : Çok utanmak.	
yüzü yok : Bir şey istemeye ya da yapmaya cesareti yok, utanıyor.	yüzü yok : Sebk etmiş bir fi'l ve hareketinden dolayı mahcûb.
yüzü yumuşak : Kendisinden istenilenleri geri çeviremeyen.	
yüzünden akmak : (herhangi bir durum) Yüzünden çok belli olmak.	
yüzünden düşen bin parça olmak : Öfke ya da küskünlükten ileri gelen can sıkıntısıyla suratı asık olmak.	yüzünden düşen bin parça olur : Pek abûs ve bed çehre.
yüzünden kan damlamak : Çok sağlıklı olmak, sağlığı yüzünün renginden belli olmak.	
yüzünden okumak : 1.Ezbere değil, yazılmış kağıttan okumak. 2.Herhangi bir durumu yüzünden anlamak.	
yüzüne bağırarak (birinin): Birine öfke ile saygısızca sözler söylemek.	yüze bağırarak : Bağırarak sert mu'âmele ile ürkütmek.
yüzüne bakamaz olmak : Utanç, yüreksizlik gibi nedenlerle bir kimsenin karşısına çıkamamak.	
yüzüne bakılacak gibi (ya da yüzüne bakılır) : Çirkin sayılmaz, güzelce.	
yüzüne bakılmaz : Çok çirkin.	yüzüne bakılmaz : 1. Pek çirkîn ve sakîl-ül manzar. 2. Pek güzel, göz kamaştırır.
yüzüne bakmamak : 1.Önem vermemek, ilgilenmemek. 2.Darılmak, gücenmek.	
yüzüne bakmaya kıyamamak (ya da yüzüne bakmaya kıyılmaz) : (biri) Çok güzel olmak.	
yüzüne bir daha bakmamak : Darılıp konuşmamak.	
yüzüne duramamak : Dayanamamak, bir isteğe hayır diyememek, kıramamak.	
yüzüne gözüne bulaştırmak : Bir işi becerememek, boznak.	yüzüne gözüne bulaştırmak : Beceremeyip telvîs etmek.
yüzüne gülmek : 1.Dostmuş gibi görünmek. 2.Dostluk göstermek, ilgi göstermek. 3.(nesnelere için) Temiz, yeni olmak.	
yüzüne hasret kalmak(bir şeyin) : O şeyden yoksun kalmak, mahrum kalmak.	
yüzüne kan gelmek : Sağlığı yerine gelmek, benzinin solgunluğu geçmek.	yüze kan gelmek : Benze reng gelmek.
yüzüne karşı (birinin): Bir kimsenin kendi önünde ve ondan çekinmeden.	yüze karşı : Muvâcehede, rû-be-rû, vecâhen.

yüzüne tükürseler yağmur yağıyor sanır : Çok arsız ve onursuz kimseler için kullanılır.	
yüzüne vurmak (ya da çarpmak) : Ayıplayarak kusurunu yüzüne karşı söylemek.	yüze urmak (vurmak) : Bir kabâhati yapanın yüzüne karşı söyleyip mahcûb etmek.
yüzünü ağartmak(birinin) : Beğenilir iş yapmak, iş ve davranışlarıyla yakınlarının öğünmesine neden olmak.	
yüzünü buruşturmak (ya da ekşitmek) : Yüzüne öfke ya da hoşnutsuzluk gösteren bir biçim vermek.	yüz ekşitmek : Abûsluk etmek, çehre-i sûret göstermek.
yüzünü gören cennetlik : Uzun bir süre görünmeyen kimseler için kullanılır.	
yüzünü görmek : 1.Uzun süre görmemek. 2.Gereksinim duyulan bir şeyi özlemek, ona hasret kalmak.	
yüzünü gözünü açmak(birinin) : Bir çocuğa ya da gence o zamana kadar bilmediği bir takım cinsel bilgiler vermek.	
yüzünü güldürmek (birinin): Birini mutlu etmek, birine iyilik etmek.	
yüzünü kara çıkarmak : (birini) Utandırmak.	
yüzünü kızartmak (birinin): Bir kimsenin utanmasına neden olmak, birini utanacak duruma düşürmek.	
yüzünü kızartmak (ya da yüzünü kızdırmak) : Onuruna, gururuna önem vermeden bir şey istemek, utançla, utanarak istemek.	
yüzünü şeytan görsün : Sevilmeyen bir kimseye karşı duyulan nefreti belirtmek için kullanılır.	
yüzünü yazmak : (gelinin) Yüzünü süslemek.	
yüzünü yere getirmek : Utandırmak, mahcup duruma düşmek.	
yüzünün derisi kalın : Utanması, arlanması olmayan.	
yüzünüze güller : İğrenç bir şey anlatılırken söylenir.	
yüzüp yüzüp kuyruğuna gelmek : Uzun sürmüş bir işi bitirmek üzere olmak.	
yüzüstü bırakmak : 1.Yapayalnız, kimsesiz, kötü bir durumda bırakmak. 2.Bir işi zamanında yapmayıp savsaklamak, olduğu gibi bırakmak, ihmal etmek.	yüzüstü bırakmak : Nizâmsız ve noksân bir hâlde bırakmak, ikmâl ve tanzîm etmemek.
yüzüstü kalmak : Bir iş, zamanında yapılmayıp olduğu gibi bırakılmak.	

Z

zahmet çekmek : Sıkıntıya katlanmak, güçlkle karşılaşmak.	zahmet çekmek : Eziyete girmek, mihnete dúcâr olmak.
zahmet etmek : Biri için yorulmak ya da masrafa girmek.	zahmet etmek : Yorulmak, râhatsız olmak.
zahmet olmak : Yapılan bir işten sıkıntı, yorgunluk duymak.	zahmet olmak : Yorgunluk ve meşakkati mûceb olmak.
zahmet vermek : Sıkıntı vermek.	zahmete sokmak, zahmet vermek : Yormak.
zahmetine değmek : Verilen emeği karşılamak.	
zaman bırakmak : Bir iş için süre ayırmak.	
zaman kollamak : 1.Bir işin sırasını beklemek. 2.Uygun bir fırsat beklemek.	
zaman öldürmek : Boş şeylerle vakit geçirmek.	
zaman vermek : Bir iş için belli bir süre ayırmak.	
zamana uymak : Davranışları içinde bulunan çağın gereklerine, koşullarına uydurmak.	
zamanı dolmak : Bir iş için ayrılan süre sona ermek.	
zamanı geçmek(bir şeyin) : 1.O şey artık gerekli ve yerinde olmaktan çıkmak. 2.Mevsimi geçmek.	
zapturapt altına almak : Düzeni sağlamak.	
zar almak : Oyunu kazanmak.	zâr almak : mec.Üstün gelmek, galebe çalmak.
zar gelmek : Şansı iyi olmak.	
zar tutmak : İstediği sayıyı getirmek için atmadan önce zara parmaklar arasında biçim vermek.	zâr tutmak : Hile etmek.
zar zor : Güçlkle, zorla, dara dar, kıt kanaat.	zar zor : Tav'ân ve kerhen, ister istemez.
zarını bozmak : 1.(Tavla oyununda) oyuncu, yenilmesini, yanına oturan kimseden bilmek, 2.Atılan zarı karşıdaki oyuncu, eliyle karıştırmak.	
zart zurt etmek : Yüksekten atıp tutarak çıkışmak, kaba kuvvet gösterisinde bulunmak.	
zartayı çekmek : (argo) Ölmek.	
zayıf düşmek : 1.Zayıflamak. 2.mec. Güçsüzleşmek.	
zayıf düşürmek : Güçsüz duruma getirmek.	
zayıf nahif : Çok zayıf.	
zayi etmek : Yitirmek, kaybetmek.	
zayıat vermek : Kayba uğramak.	
zebunu olmak (birinin) : Birini çok sevmek, ana aşırı düşkün olmak.	
zehir hafıye : mec. Göz açtırmaz, sert kimse.	
zehir zemberek : Son derece acı.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

zehir zakkım : mec. Son derece ağır, acı.	
zehir zakkım olsun (Yediği) : İlenme olarak kullanılır.	
	zehr yutmak : Keder çekmek.
zembereği boşalmak (ya da boşanmak) : 1.Zembereği kurulmaz duruma gelmek. 2.mec. Kendini tutamayarak uzun uzun ve sesli gülmek.	
zemheri zürafası (gibi) : (alay) Kışın ince giysi ile gezenler için söylenir.	zemherir zürafâsı : Kış mevsiminde ince esvâb giyen.
zemin hazırlamak : Uygun ortam yaratmak.	
zemin ve zamana uygun : Konuya, içinde bulunulan koşullara uygun.	zemîn ve zamân ile : Münâsebet düşürerek.
zemzem kuyusuna işemek : Adı anılsın diye herkesi iğrendirip kızdıran kötü bir iş yapmak.	
zemzemle yıkanmış olmak(biri ötekinin yanında) : Biri, ötekine göre çok iyi nitelikte olmak.	
zerre kadar ...olsaydı : Çok az olsun.	
zerresi kalmamak (olmamak ya da yok) : Hiç bulunmamak, tükenmek.	
zevahiri kurtarmak : Bir işi gereği gibi değil, yapıyor dedirtmek için üstünkörü yapmak, görünüşü kurtarmak.	
zevk ehli : Eğlenmeyi seven kişi.	
	zevki çıkmak : Bi-hakkın sefâsı sürülmek, lezzeti duyulmak.
zevki selim : En yüksek beğeni.	
zevki selim sahibi : Beğenme ve algılama yeteneği tam olan.	
zevkinde olmak (ya da zevkine bakmak) (kendi) : Yalnız kendi eğlencesini düşünmek.	zevkine bakmak : Zevk ve sefâsıyla meşgûl olup işe karışmamak.
zevkine gitmek : Hoşuna gitmek.	zevke gitmek : Hoşa gitmek, mevcub-ı hazz ve memnuniyyet olmak, beğenilmek.
zevkine mecbur : Zevke düşkün.	zevkine mecbûr : Zevk ve sefâya düşkün.
zevkine varmak : Bir şeyin tadını gereği gibi duymak.	
zevkini çıkarmak (bir şeyin) : Ondan olabildiği kadar zevk sağlamak.	zevkini çıkarmak : Sefâsını sürmek, lezzetini tatmak.
zevkini okşamak(bir şeyin,birinin) : O şeyden hoşlanmak.	
zevku sefa : Eğlenme, eğlence.	
zeytinyağı gibi üste çıkmak : Bir sorunda haksız olduğunu kabul etmemek, ustalıkla kendini haklı çıkarmaya çalışmak.	
zılgıt yemek : Azar işitmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

zınc diye durmak : Birdenbire durmak.	
zıp diye çıkmak : Hiç beklenmeyen bir zamanda ortaya çıkmak.	
zıp zıp zıplamak : Çok sevinmek.	
zıplaya zıplaya : Sıçrayarak.	
zırnık (bile) koklatmamak : En ufak bir şey vermekten kaçınmak.	
zırnık bile vermem : En ufak bir şey vermem.	
	zırvaya çevirmek : Pek karıştırıp, gülünç hâle komak (koymak).
zıt gitmek(biri,biriyle) : Birine karşı sürekli ters davranmak, isteklerinin tersini yapmak.	
zıttı olmak (bir şey birinin) : Tedirgin etmek, hoşuna gitmemek.	
zıttına basmak (ya da bir şey birinin zıttına gitmek) : Sinirlendirmek, sinirini bozmak.	
zıvanadan çıkarmak (birinin) : mec. Sinirlendirmek, öfkelenmek.	
zıvanadan çıkmak : Çok sinirlenmek, öfkelenmek.	
zifiri karanlık : Çok karanlık.	
zifos atmak (birine) : mec. 1.Sataşmak. 2.Kara sürmek.	
zift yesin (ya da ziftin pekini yesin) : Ne yerse yesin anlamında öfke sözü.	
zihin açmak : (zihni)Daha iyi çalışır duruma getirmek.	
zihin durmak : Veleh ve hayret gelmek.	
zihin yormak : Bir konuda çok düşünmek.	zihn yormak : İt'âb-ı zihn etmek, kafâ kırmak.
	zihn kavramak : Zihn almak, anlamak.
zihni açılmak : Kavrayışı, anlayışı çoğalmak.	
zihni bulanmak (ya da karışmak) : 1.Düşünürken olaylar arasındaki bağlantıyı yitirmek. 2.Ne yapacağını şaşırarak.	zihn dolaşmak, zihn karışmak : Zihn karışmak, şaşırarak.
zihni saplanmak : Yanlış bir kaniye takılıp kalmak.	
zihni takılmak(bir şeye) : Çözülmesi gerekli bir konu üzerinde durmak.	
	zihnine girmek : 1. Anlaşılmak, derk olunmak. 2. İsteddiği bir şeyi birine yaptırmak.
zihnine yerleştirmek(bir şeyi) : Unutulmayacak bir biçimde aklında tutmak.	
zihnini bulandırmak(bir şey birinin) : Kuşkuya düşürmek.	

TÜRKÇE SÖZLÜK

KÂMÛS-I TÜRKÎ

zihnini çelmek : Bir kimseyi yanıltmak, yanlış yola sürüklemek.	
zihnini dağıtmak : Gerektiği gibi düşünmemek.	
zihnini kurcalamak(bir şey birinin) : Bir şey sık sık anımsanıp insanı düşündürmek.	
zihnini kurcalamak(bir şey) : Bir şeyi anlamaya, kavramaya çalışmak.	
zihnini oynatmak : Çıldırmaq, delirmek.	
zil gibi : Çok sarhoş.	zil gibi, zil çalmak : Pek boş ve aç.
	zil takınmak : Sevinmek, izhâr-ı şâd-mâni etmek.
zil takip oynayacak (nerede ise) : mec. Çok sevinenler için söylenir.	
zilsiz oynamak : Çok sevindiğini belli etmek.	zilsiz oynamak : Sevinçten ihtizâze gelmek.
zilzurna olmak : Çok içip kendini bilemeyecek duruma gelmek.	
zimmetine geçirmek : (bir parayı, kendi) Kendisine bırakılmış parayı kendine mal etmek.	zimmete geçirmek : Hıfz ve idâresine me'mûr olduğu akçeyi kendi umûruna sarf etmek.
zindan etmek : (bir yeri)Yaşanmaz, zevk alınmaz bir duruma getirmek.	
zindan kesilmek (bir yer) : 1.Çok karanlık duruma gelmek. 2.Çok sıkıcı ve içinde yaşanmaz, duruma gelmek.	
zindan olmak(bir yer) : Yaşanmaz, zevk alınmaz duruma gelmek.	
ziyade olsun : Yemek yemekte bulunanlara ya da yemeğe buyurun diyenlere söylenen nezaket sözü.	
ziyafet çekmek : Konukları yemekli ağırlamak.	
ziyan etmek : 1. Yersiz, boş yere harcamak. 2. Zarara uğramak.	
ziyan zebil olmak : Boşuna, boş yere harcanmak.	
ziyanı yok! Önemli değil, önemi yok!	
zokayı yutmak : (argo)Aldatılmak.	zokayı yutmak : Aldanmak, kapılmak.
zom olmak : Çok sarhoş olmak.	
zor gelmek : Bir işin yapılması birine güç gelmek.	
zor kullanmak : Bir işin yapılması için her türlü baskıya başvurmak.	
zora binmek : İş, ancak zor kullanmakla sonuçlanacak bir durum almak.	
zora gelmemek : Baskıya, sıkıntıya ya da sıkı bir çalışmaya dayanmamak, katlanmamak.	
zora koşmak : Güçlük çıkarmak.	

TÜRKÇE SÖZLÜK**KÂMÛS-I TÜRKÎ**

zoru olmak : Kendisini zorlayan bir durumu, bir sıkıntısı olmak.	
zoru zoruna : Güçlkle, zor bela.	
zorun ne? : Kastın ne, ne istiyorsun?	
zoruna gitmek : Onuruna dokunmak, gücüne gitmek.	
zorunda olmak : Kesinlikle yapması gerekmek, yapmaya mecbur olmak.	
zorluk çıkarmak : Bir şeyin yapılmasını engellemek için çeşitli sorunlar yaratmak.	
zorunlu kılmak : Olması gereken duruma getirmek.	
zorunlu olarak : Kendi istediğinin dışında.	
zula etmek : Çalmak, aşımak.	
zurna gibi : Dar (pantolon).	
zurnacının karşısında limon yemek gibi : Birinin zihnini çelip işini göremeyecek duruma getirildiği anlatılırken söylenir.	
zurnanın zırt dediği yer : Sürdürülmekte olan bir işin en can alıcı noktası.	
züğürt tesellisi : Kötü sonuçlanmış bir işte, çok önemsiz iyi bir yan bularak sevinme.	
zülfü yare dokunmak : Hatırlı, güçlü bir kimseyi ya da yüksek bir orunu gücendirmek, darılmasına yol açmak.	
Zümrüdüanka gibi : Hayal ürünü olan ya da adı olup da kendi varolmayan iyi ve güzel şeyler için kullanılır.	

SONUÇ

“Türkçe Sözlük ve Kâmûs-i Türkî’deki Deyimlerin Karşılaştırılması”konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Türkçemizin ilk derli toplu sözlüğü olan,Türkiye Türkçesi’nin yüz yıl önceki söz dağarcığını ortaya koyan ve daha sonra hazırlanan tüm sözlüklere kaynak teşkil eden Kâmûs-ı Türkî bilimsel çalışmaya uygun bir tarzda titizlikle incelenmiş ve inceleme sonunda Kâmûs-ı Türkî’de 3017 deyim olduğu saptanmıştır.(saptanan deyimler çalışmanın 5.bölümünde kendi başlığı altında gösterilmiştir)
- Türkçe Sözlük’te yine bilimsel çalışma esaslarına uyularak titizlikle incelenmiş ve bu inceleme sonunda Türkçe Sözlük’te 8439 deyim bulunduğu saptanmıştır.(saptanan deyimler çalışmanın 5. bölümünde kendi başlığı altında gösterilmiştir.
- İki sözlükte saptanan deyimlerin karşılaştırılması yapılmış ve bu karşılaştırma sonunda 1655 ortak deyim olduğu tespit edilmiştir.(Ortak deyimler de çalışmanın 5.bölümünde özellikle tabloda aynı hizada gösterilmiştir.)
- İki sözlükte saptanan deyimler Türk Alfabeti’ne göre alfabetik bir dizinde gösterilmiştir.

Bu çalışmada ulaşılan diğer sonuçlar da şu şekilde özetlenebilir:

- Kâmûs-i Türkî ‘deki deyimlerden bazılarının günümüze kadar aynı şekilde ulaştıkları söylenebilir.Örneğin;**abayı yakmak-abliyi bırakmak-baldırı çıplak** gibi.
- İki sözlükte yer alan deyimlerin karşılaştırılmasında,bazı deyimlerin anlamları aynı olduğu halde çok yakın sözcüklerle ifade edildiği görülmüştür.Örneğin Türkçe Sözlük’teki”**baklayı ağzından çıkarmak**”deyimi Kâmûs-ı Türkî’de”**baklayı çıkarmak**” şeklinde;Türkçe Sözlük’teki “**mal bulmuş(magribi)gibi**”deyimi Kâmûs-ı Türkî’de “**mal bulmuş magribiye dönmek**”şeklinde ifade edilmektedir.
- Bazı deyimlerde ses değişikliklerine rastlandığı söylenebilir.Örneğin:Kâmûs-ı Türkî’deki “**abdest bozmak**”deyimindeki abdest sözcüğü,Türkçe Sözlük’te”**aptest**

bozmak”;Kâmûs-ı Türkî’deki”**panbuk atmak** “deyimindeki **panbuk** söcüğü, Türkçe Sözlük’te”**pamuk atmak**”şeklinde ses değişikliğine uğramış olarak ifade edilmektedir.

- Türkçe olduğu halde, gerek Kâmûs-ı Türkî ve gerekse Türkçe Sözlük’te aynı şekilde gösterildiği halde, anlamları Arapça ve Farsça sözcüklerle ifade edilen deyimlerin bulunduğu söylenebilir.Örneğin Kâmûs-ı Türkî’deki”**bel bağlamak**”deyimi” **azm ve hasr-ı himmet etmek** “;Türkçe Sözlük’teki”**bir ağızdan** “deyimi “**müttefikân**” şeklinde açıklanmaktadır.
- Bugün çok sık kullanıldığı halde Kâmûs-ı Türkî’de yer almayan deyimler olduğu söylenebilir.Örneğin;”**iş sarpa sarmak**”,”**nabzına göre şerbet vermek**”gibi.
- Kâmûs-ı Türkî’de yer alan ancak günümüzde çok az kişi tarafından kullanılan deyimler de vardır denebilir.Örneğin “**vık dememek**”,”**ününe gitmek**”, “**tavuk ayağı yemek**” gibi.
- Kâmûs-ı Türkî’de bulunan ve Arapça ve Farsça sözcüklerle kurulmuş olan bazı deyimlerin Türkçe Sözlük’te yer almadığı söylenebilir. Örneğin;”**lâm – cim**”, “**kutâh-dest**”gibi .
- İki sözlükte yer alan deyimlerin bazen farklı eklerle gösterildiği ileri sürülebilir.Örneğin; Kâmûs-ı Türkî’deki” **kanma susamış**” deyimi Türkçe Sözlük’te”**kanma susamak**”,Kâmûs-ı Türkî’deki”**balık kavağa çıkarsa** “deyimi Türkçe Sözlük’te “**balık kavağa çıkınca**”şeklinde ifade edilmektedir.

Özet olarak, Kâmûs-ı Türkî’de deyimlere fazla yer verilmediği; terimlerin daha fazla olduğu; Kâmûs-ı Türkî’de yer alan bazı deyimlerin bugüne aynen ulaştığı; bazılarının ise kültürel değişim ve etkileşim ile dilde sadeleşme ve özleşmeye gidilmesinin bir sonucu olarak bugün kullanılmadığı; bugüne ulaşmayan deyimlerin çoğunun, Arapça ve Farsça’dan dilimize geçen deyimler olduğu; yüz yıl öncesinden Kâmûs-ı Türkî’ye konulan Türkçe deyimlerin hâlâ canlılıklarını korudukları ve herkes tarafından kolayca anlaşılacak nitelikte oldukları; Türkçe

Sözlük'teki deyimlerle ortak olanların ise (bu deyimlerin Kâmûs-ı Türki'den alındığını bilmesek) bugünkü deyimlerden ayırt etmenin hemen hemen olanaksız olduğu ileri sürülebilir.

KAYNAKLAR

- Aksan,Doğan **Her Yönüyle Dil**, 3. cilt,Ankara :TDK Yayın evi 1982.
- Aksoy, Ömer Asım. **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2 cilt**, İstanbul : İnkılap Kitabevi, 1993.
- Çotuksöken, Yusuf. **Atasözlerimiz**, İstanbul: Varlık Yayınları, 1998.
- Çotuksöken, Yusuf. **Deyimlerimiz**, İstanbul: Varlık Yayınları, 1998.
- Göğüş, Beşir ve diğerleri. **Yazım Terimleri Sözlüğü**, Ankara: Dil Derneği, 1998.
- Korkmaz,Zeynep.**Gramer Terimleri Sözlüğü**,Ankara :TDK Yayınları ,1992.
- Saraçbaşı, M. Ertuğrul ve Minnetoğlu, İbrahim. **Örneklili ve Açıklamalı Türk Atasözleri Sözlüğü**, İstanbul: Minnetoğlu Yayınları, 1978.
- Seyidoğlu, Halil. **Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı**, Geliştirilmiş 6. Baskı, İstanbul: Güzem Yayınları, 1995.
- Şemseddin Sâmî. **Kâmûs-ı Türkî**, İstanbul: Enderun Yayınları,1989.
- Tercüman Gazetesi -Yapı Kredi Bankası. **Temel Türkçe Sözlük 3 c.**, İstanbul: 1985.
- Türk Dil Kurumu. **Türkçe Sözlük**, Genişletilmiş 7.b., Ankara: TDK Yayınları, 1983.
- Türk Dil Kurumu. **İmla Klavuzu**, Ankara : Türk Dil Kurumu Yayınları, 1996.
- Türkhan, Ayhan (Edizkun). **Konuşan Deyimler ve Atasözleri**, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1983.